"Filizlendikten sonra bir fikri asla öldüremezsin."

SHERLOCK HOLMES

BÜTÜN ROMANLARI

TEK CİLT

ÖZEL BASIM

SIR ARTHUR CONAN DOYLE

REN

SHERLOCK HOLMES

BÜTÜN ROMANLARI

TEK CİLT
ÖZEL BASIM

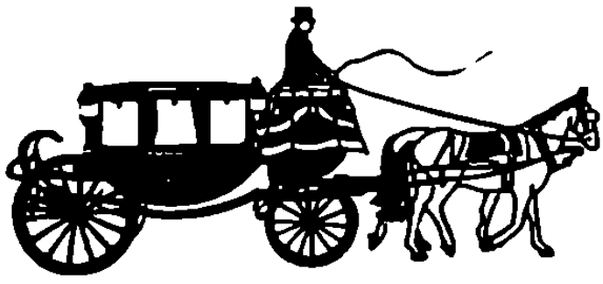
"Kitap, cebinde taşıdığın sihirli bir bahçe gibidir."

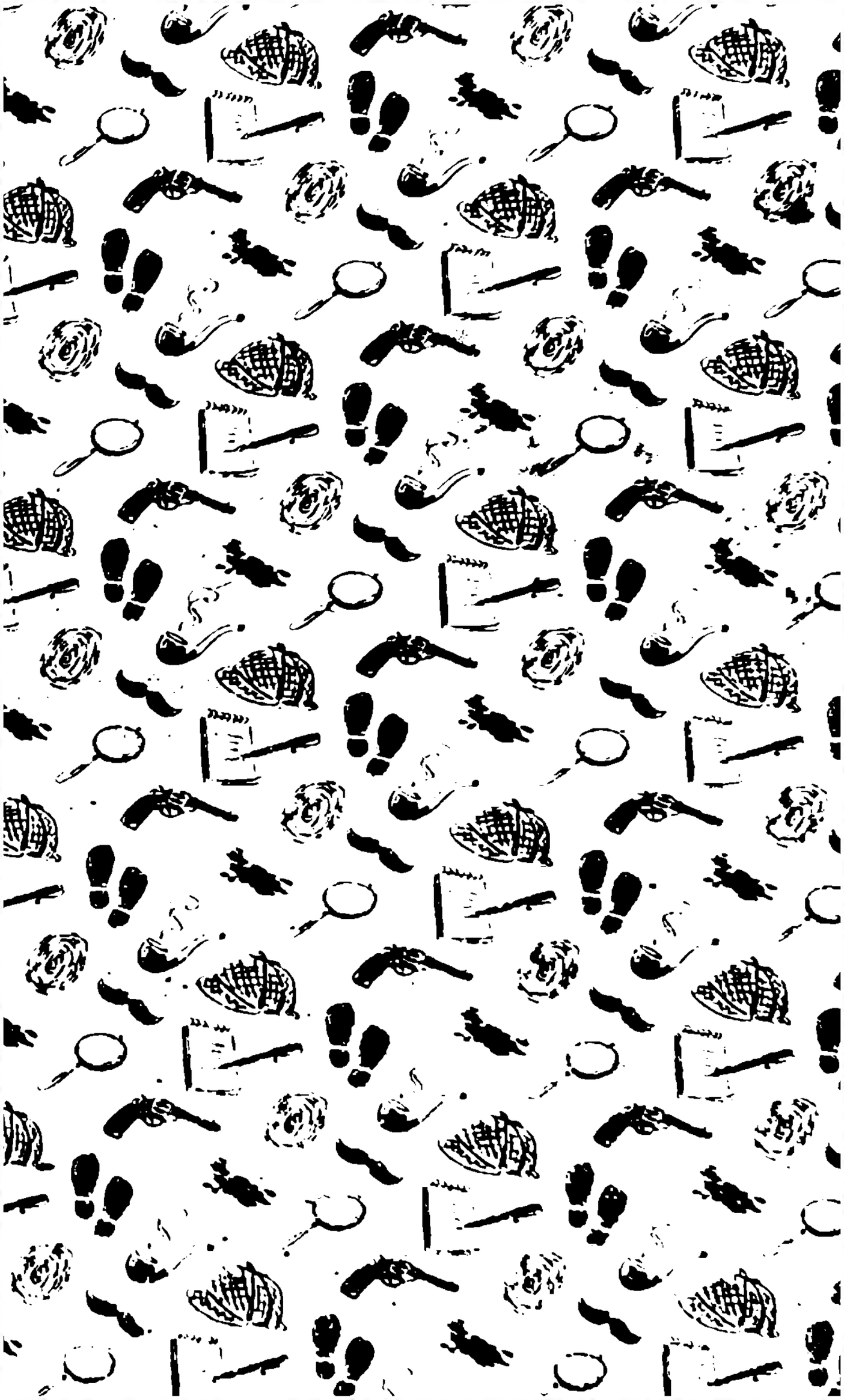
Klasik Sherlock Holmes hikâyelerine alışanlar için, Sherlock Holmes romanları, suç unsurunun daha derinlemesine işlendiği bir zaman tüneline dönüşüyor. Bazen bir suçun aydınlatılması için yıllar öncesine giderek asıl nedeni görmek gerekiyor ve bu durum işlenen bir suçun ne kadar uzun bir süreçten sonra gerçekleştiğinin kanıtı gibi okuru, anlık işlendiği sanılan suçların sahne arkasına davet ediyor.

REN

renkitap
9 786059 840811
www.renkitap.com

Ben dâhi değilim, sadece önyargısız bir şekilde gerçeklerin beni götürdüğü yere gitmeyi öğrendim.

SHERLOCK HOLMES

BÜTÜN ROMANLARI

SIR ARTHUR CONAN DOYLE

REN

SHERLOCK HOLMES: BÜTÜN ROMANLARI

Sir Arthur Conan Doyle

Yayına Hazırlayan: Nur Kabaçam
Çeviri: Doğukan Bal, Leyla Deniz Yordam
Deniz Güldürmez, Ezgi Kesgin
Kapak Tasarımı: Ercan Portakal
Grafik Tasarım: Gülnur Ermiş

Basım Yılı: Ocak 2023
ISBN: 978-605-9840-81-1
Yayınevi Sertifika No: 43624

Bu kitabın Türkçe yayın hakları Ren Kitap Yayın Dağ. San. Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Yayınevinden izin alınmadan kısmen ya da tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Ren Kitap
Maltepe Mah. Davutpaşa Cad. Yılanlı Ayazma Sok. No:8 Kat:2 D:8
Zeytinburnu/İstanbul - Tel: 0212 641 34 76

Baskı:
Egem Basım Yayın
Gümüşsuyu Cad. Odin İş Merkezi B Blok Kat:2 436
Topkapı/İStanbul Tel: 0212 554 75 72
Sertifika No: 24381

www.renkitap.com

SHERLOCK HOLMES

BÜTÜN ROMANLARI

SIR ARTHUR CONAN DOYLE

REN

İÇİNDEKİLER

KIZIL DOSYA 7
DÖRTLERİN İMZASI 131
BASKERVILLE'LERİN KÖPEĞİ 255
KORKU VADİSİ 425
AFORİZMALAR 585

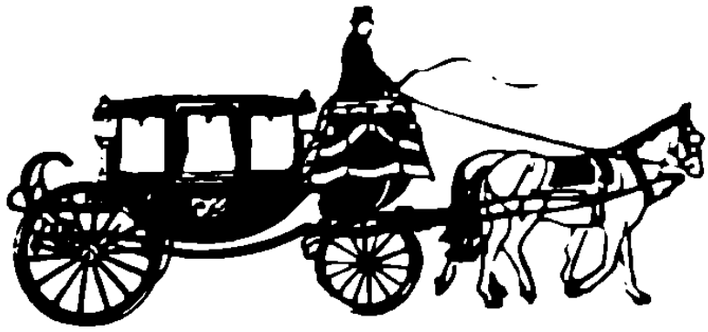
KIZIL DOSYA

1.BÖLÜM

Ordu Sağlık Birimi eski görevlisi

Doktor JOHN H. WATSON'ın anılarının baskısıdır.

1

BAY SHERLOCK HOLMES

1878 yılında Londra Üniversitesi'nden Tıp Doktoru derecemi aldım ve askeriyedeki cerrahlar için belirlenmiş kursa katılmak üzere Netley'ye doğru yola koyuldum. Çalışmamı orada tamamladığım için yardımcı cerrah olarak 5. Northumberland Alayı'na yeterince aşinaydım. O zamanlarda alay, Hindistan'da konumlanmıştı ve oraya katılmadan önce de İkinci Afgan Savaşı patlak vermişti. Bombay'a ayak bastığımda, askeri birliğimin bütün kanallardan geçtiğini ve düşmanın ülkeye çoktan daldığını öğrendim. Yine de benimle aynı durumda olan diğer birçok subay gibi alayı takip ettim, bir an önce yeni görevlere giriştiğim Kandahar'a güvenli bir şekilde ulaşarak alayımı buldum.

Harekât çoğuna şeref ve rütbe getirdi ama benim için felaket ve yıkımdan başka hiçbir şey değildi. Birliğimden çıkarılmış, Maiwand'deki ölümcül savaşta birlikte hizmet ettiğim Berkshire'a eklenmiştim. Köprücüğün altındaki damarı sıyırıp geçen ve kemiği dağıtan bir Jezail kurşunuyla omzumdan vurulmuştum. Beni yük atının arkasına atan, İngiliz hattına güvenli bir şekilde getiren emir eri Murray'in gösterdiği cesaret ve sadakat olmasaydı çoktan ölüm saçan gazilerin eline düşmüş olurdum.

Acıdan mahvolmuş ve geçirdiğim bütün zorluklardan dolayı zayıf düşmüş bir halde, acı çeken bir sürüyle birlikte Peshawar'daki hastane üssüne kaldırıl-

dım. Burada yeniden canlanmış, koğuşlara kadar yürüyebilmiş ve hatta Hindistan'da kaptığım lanet tifo zamanlarında bile verandada biraz güneşlenebilecek kadar ilerlemiştim. Hayatım aylarca umutsuzluk içinde geçti. En sonunda iyileştim ama o kadar güçsüz ve zayıftım ki tıbbi kurul bir gün dahi gecikmeden İngiltere'ye gönderilmem gerektiğine karar verdi. Orontes adlı asker gemisiyle sevk edildim. Sağlığım geri döndürülemez bir şekilde mahvolmuştu, devletin dokuz ay daha verdiği iyileştirme izniyle birlikte bir ay sonra Portsmouth'un rıhtımına vardık.

İngiltere'de ne bir hısmım ne de bir tanıdığım vardı; bu yüzden kuş gibi özgürdüm Elbette günde on bir şilin ve altı penilik geliri olan bir adam ne kadar özgür olabiliyorsa... Bu şartlar altında doğal olarak, imparatorluğun bütün aylaklarının karşı konulmaz şekilde içine aktığı, büyük bir lağım çukuru olan Londra'ya yöneldim. Olmam gerekenden daha fazla özgür davranarak, sahip olduğum tüm parayı konforsuz ve anlamsız bir varlık sürdürmek için harcayıp bir süre Strand'ta bulunan özel bir otelde kaldım. Finansal durumum alarm vermeye başlayınca da anladım ki ya şehri terk edip köyde yaşayacaktım ya da hayat tarzımı tamamen değiştirecektim. İkinciyi seçerek otelden ayrıldım ve daha az iddialı, ucuz bir yerde kalmaya karar verdim.

Bu sonuca vardığım gün biri omzuma dokunduğunda Criterion Bar'da oturuyordum. Arkamı döndüğümde Barts'ta emrim altında terzilik yapan genç Stamford'u tanıdım. Londra'nın muazzam kalabalığında tanıdık bir yüz görmek yalnız bir adam için gerçekten hoş bir şeydir. Eski günlerde Stamford hiçbir zaman yakın arkadaşım olmamıştı ama onu coşkuyla selamladım ve o da beni gördüğü için mutlu olmuş gibiydi. Coşku içinde onu Holborn'da öğle yemeğine davet ettim, daha sonra faytonla yola koyulduk.

Londra'nın kalabalık sokaklarında tıngır tıngır giderken apaçık bir merakla "Ne yaptın kendine Watson?" diye sordu. "Kararmış ve çöp gibi kalmışsın."

Ona kabataslak maceralarımı anlattım, gideceğimiz yere ulaştığımızda hikâyemi zar zor bitirmiştim.

Talihsizliklerimi dikkatle dinledikten sonra "Zavallı!" dedi üzülerek. "Şimdi neler yapıyorsun?"

"Kalacak yer bakıyorum," diye cevapladım. "Makul bir fiyata rahat bir oda bulma sorununu çözmeye çalışıyorum."

"Garip bir şey," diye belirtti arkadaşım. "Bugün bana bunu söyleyen ikinci kişisin."

"O zaman ilk soran kimdi?" dedim.

"Yukarıdaki hastanede laboratuvarda çalışan bir arkadaş. Bütçesini aşan bazı güzel odalar bulmuş ama yarı yarıya paylaşacak birini bulamadığından şikâyet ediyordu."

"Hadi ya!" diye bağırdım. "Eğer gerçekten odaları ve masrafı paylaşacak birini arıyorsa ben tam da o insanım. Yalnız kalmaktansa bir arkadaşı tercih ederim."

Genç Stamford şarap kadehinin üzerinden bana garip bakışlar atarak "Sen daha Sherlock Holmes'u tanımıyorsun ama," dedi. "Belki de onu daimi bir arkadaş olarak düşünmemelisin."

"Neden, ne olmuş ona?"

"Ah, onunla ilgili bir şey var demiyorum. O fikirlerinde biraz tuhaftır, bazı bilim dallarına heveslidir. Ama bildiğim kadarıyla yeterince iyi biri."

"Tıp öğrencisi sanırım?" dedim.

"Hayır. Neye yeltendiği hakkında hiçbir fikrim yok. Birinci sınıf bir kimyacı ve anatomide de iyi olduğuna inanıyorum ama bildiğim kadarıyla tıp derslerine düzenli bir şekilde hiç girmedi. Çalışmaları istikrarsız ve alışılmadık ama profesörlerini hayrete düşürebilecek olağandışı birçok bilgiyi toplamıştır."

"Ona neyle uğraştığını hiç sormadın mı?" diye sordum.

"Hayır, aklına bir şey geldiği zamanlarda yeterince konuşkan olsa da çok kolay konuşturulabilen biri değildir."

"Onunla tanışmak isterim," dedim. "Eğer biriyle kalacaksam alışkanlıkları ve düzeni olan bir insanı tercih ederim. Henüz gürültüye ve kargaşaya dayanacak kadar güçlü değilim. Her ikisi için de ömrümün geri kalanına yetecek kadar Afganistan'da yaşadım. Arkadaşınla nasıl tanışabilirim?"

"Mutlaka laboratuvardadır," diye cevap verdi. "Ya haftalarca oradan kaçar

ya da sabahtan akşama kadar orada çalışır. Eğer istersen yemekten sonra yanına gidebiliriz."

"Elbette," diye cevapladım. Sonra da konuşma başka yöne kaydı.

Holborn'dan ayrılıp, hastaneye doğru yol alırken ev arkadaşı olarak önerdiği beyefendiyle ilgili birkaç detay daha verdi.

"Eğer onunla geçinemezsen beni suçlamamalısın," dedi. "Onunla ilgili sadece ara sıra laboratuvarda karşılaştığımız için fazlasını bilmiyorum. Sen bu planı önerdin, bu yüzden beni sorumlu tutmamalısın."

"Eğer geçinemezsek de ayrılmak kolay olur," diye cevapladım. Arkadaşımın gözlerinin içine sertçe bakarak ekledim. "Stamford, olaydan kendini sıyırdığına göre bazı sebeplerin var demektir. Bu arkadaş çok mu çetin biri? Ağzında geveleyip durma, sorun ne?"

"Kelimelere dökülemeyecek şeyleri anlatmak kolay değil," diye kahkahayla cevap verdi. "Holmes biraz fazla bilimsel benim için, fazla soğukkanlı diyebilirim. En son bir arkadaşına bir tutam bitkisel alkaloit verdiğini hatırlıyorum, art niyetli olduğundan değil ama bilirsin, sadece doğru etki fikrine sahip olabilmek adına araştırma ruhundan. Hakkını vermek için bence aynı istekle kendisi de onu alırdı. Kesin ve doğru bilgiye tutkusu var gibi görünüyor."

"Çok doğru."

"Evet ama çok fazla zorlama olabilir. İş tahlil odasındaki kadavraları sopayla dövmeye gelince olay biraz garip bir görüntü alıyor."

"Kadavraları dövmek mi?"

"Evet, öldükten sonra morlukların vücutta ne kadar bir süre geçtikten sonra oluştuğunu doğrulamak için yapıyor. Kendi gözlerimle gördüm onu."

"Ama yine de sen onun bir tıp öğrencisi olmadığını söylüyorsun?"

"Hayır. Çalışmalarının konusunu Tanrı bilir. Ama işte buradayız, onunla alakalı izlenimleri kendin oluşturmalısın."

Konuşurken dar bir geçitten aşağıya döndük ve büyük bir hastanenin ek binasına açılan yan kapıdan geçtik. Yer bana tanıdıktı, bu yüzden kasvetli taş merdiveni tırmanırken ve boz renkli kapıların, beyaza boyanmış duvarların olduğu uzun koridordan yolumuza koyulurken yönlendirilmeye hiç ihtiyacım

olmadı. Daha ötedeki düşük kemerli pasaj bir başka bölüme ayrıldı ve kimya laboratuvarına çıktı. Sayısız şişenin dizilip çöp olduğu, tavanı yüksek bir bölmeydi burası. Mavi titrek aleviyle küçük Bunsen lambaları, deney tüpleri, imbiklerle dolu olan alçak ve geniş olan masalara yayılmıştı. Odada, masanın üzerine eğilip çalışmasına iyice dalmış tek bir öğrenci vardı. Adımlarımızın sesini duyunca etrafına bakındı ve sevinç çığlığı atarak ayağa sıçradı. Elindeki test tüpüyle bize doğru koşarken "Buldum! Buldum!" diye arkadaşıma doğru bağırdı. "Sadece hemoglobinle çökeltilen bir bileşim buldum!"

Altın madeni bulsaydı sevinci yüzüne bu kadar yansıyamazdı.

Stamford "Doktor Watson, Bay Sherlock Holmes," diyerek bizi tanıştırdı.

"Nasılsın?" dedi içten bir sesle. Elimi öyle güçlü bir şekilde kavramıştı ki normalde bunun için ona güvenmemeliydim.

"Görüyorum ki Afganistan'da bulunmuşsun."

"Nasıl oldu da bunu bildin?" diye sordum şaşkınlıkla.

Kendi kendine gülerek "Boş ver!" dedi. "Mesele tamamen hemoglobinle alakalı. Şüphesiz benim buluşumun önemini görüyorsun değil mi?"

"Kimyasal açıdan muhakkak ilginç ama," diye cevap verdim, "pratik olarak..."

"Neden? Yıllardır adli tıbba ait en kullanışlı buluş bu. Kan lekeleri için bize mutlak bir test veriyor görmüyor musun? Bu tarafa gel!"

Beni ceketimin kolundan hevesli bir şekilde tuttu ve çalıştığı masaya doğru çekti. Parmağına uzun bir iğne batırıp "Biraz taze kan alalım," dedi. Ortaya çıkan kan damlasını kimyasal bir pipetin içine boşalttı. "Şimdi de 1 litre suyun içerisine az miktarda kan ekliyorum. Ortaya çıkan karışımın saf bir su görünümünde olduğunu görüyorsun. Kanın oranı bir milyonda birden fazla olmamalıdır. Ne olursa olsun karakteristik bir tepkime elde edebileceğimizden hiç şüphem yok," dedi.

Konuşurken kabın içine birkaç beyaz kristal attı. Sonra da birkaç damla şeffaf bir sıvı ekledi. Bir anda içindekiler mauna benzer mat bir renge döndü ve kahverengimsi bir toz, cam kavanozun içine çökeldi. Yeni bir oyuncağı olan

çocuk kadar mutlu bir şekilde ellerini çırparak "Ha! Ha!" diye bağırdı. "Ne düşünüyorsun bunun hakkında?"

"Çok hassas bir teste benziyor," diye yorum yaptım.

"Güzel! Güzel! Eski zeravent testi kullanışsız ve hataya açıktı. Tıpkı kan yuvarları için olan mikroskobik testler gibi. Eğer lekeler birkaç saatlikse sonuncu bahsettiğim değersizdi. Şimdi de kan yeni veya eski olsun iyi etki edecek gibi gözüküyor. Bu test bulunmasaydı suçlarının cezalarını çoktan ödemiş yüzlerce insan dünyada dolaşıyor olurdu."

"Gayet tabii!" diye mırıldandım.

"Adli davalar hep bu noktaya dayanır. Bir insan belki aylarca önce işlenmiş bir suçtan şüpheli olabilir. Kıyafetleri ve çamaşırları incelenir ve onların üstünde kahverengimsi lekeler ortaya çıkar. Bunlar kan lekesi, çamur lekesi ya da meyve lekesi midir? Nedir bunlar? Bu birçok uzmanın kafasını karıştıran bir sorudur, peki neden? Çünkü hiç güvenilir test yok. Artık 'Sherlock Holmes Testi' olduğuna göre bundan sonra hiçbir zorluk kalmayacak!"

Konuşurken gözleri oldukça parlaktı. Elini göğsüne koydu ve muhayyilesinden büyülenerek heyecanla alkışlayan bir kalabalığı selamlıyormuş gibi eğildi.

Coşkusundan dolayı oldukça şaşırmış bir halde "Kutlanmalısın," diye belirttim.

"Geçen sene Frankfurt'ta Von Bischoff vakası vardı. Eğer bu test o zaman olmuş olsaydı kesinlikle asılmış olurdu. Ondan sonra Bradford'lu Mason, ün salmış Muller, Montpellier'li Lefevre ve New Orleans'lı Samson vardı. Kesin sonuca ulaşabilme ihtimali olan daha nice vaka sayabilirim."

Stamford gülerek "Yürüyen suç takvimi gibisin," dedi. "Bu çizgilerde bir yazı başlatabilirsin. Adına da 'Geçmişten Polis Haberleri' dersin."

Parmağındaki deliğin üzerine yara bandı yapıştırırken "Çok ilginç bir okuma da olabilir," diye belirtti Sherlock Holmes. "Dikkatli olmalıyım," diyerek gülümsedi ve bana döndü, "zehirlerle epey bir ilgiliyim çünkü."

Konuşurken elini uzattı. Elinin benzer parçalardaki yara bantlarıyla dolu olduğunu ve renginin keskin asitlerle açıldığını fark ettim.

Üç ayaklı yüksek bir taburenin birini ayağıyla bana doğru itmişti, üstünde otururken "Buraya iş için geldik," dedi Stamford. "Arkadaşım kalacak yer istiyor, sen de paylaşacak kimseyi bulamadığından şikâyet ettiğin için en iyisi sizi bir araya getirmek diye düşündüm."

Sherlok Holmes odalarını benimle paylaşacağı için mutlu gözüküyordu.

"Bize tam olarak uyacak olan Baker Street'teki bir eve göz koydum. Umarım keskin tütün kokusunu önemsemezsin?"

"Ben de her zaman tütün içerim," diye cevapladım.

"Yeterince iyi. Genellikle etrafta kimyasal maddeler olur ve sık sık da deney yaparım. Seni rahatsız eder mi?"

"Asla."

"Başka ne kusurum var bir bakayım... Bazı zamanlar melankolik bir halde olurum ve üst üste günlerce ağzımı açmam. Bunu yaptığımda küskün olduğumu düşünmemelisin. Sadece beni yalnız bırak, kısa zamanda iyi olurum. Şimdi siz ne itiraf edeceksiniz? Birlikte yaşamaya başlamadan önce iki arkadaşın da birbirinin en kötü taraflarını bilmeleri iyi bir şeydir."

Bu çapraz sorguya güldüm. "Tüfek bulundururum," dedim, "ve sinirlerim bozuk olduğunda münakaşa ederim, olur olmadık her saatte kalkarım ve inanılmaz tembelimdir. İyi olduğumda da başka çeşit alışkanlıklarım vardır ama bunlar şu anda önemli olanlar."

Tedirgin bir şekilde "Münakaşa ettiğin şeylerin içine keman çalmayı da ekler misin?" diye sordu.

"Çalan kişiye bağlı," diye cevap verdim. "İyi çalınan bir keman tanrılar için bir ziyafettir, kötü çalınan..."

"Öyle mi? Tamam!" diye neşeli bir kahkahayla bağırdı. "Sanırım işi kararlaştırmış düşünebiliriz, yani eğer odalar sana uygunsa."

"Ne zaman görebiliriz?"

"Yarın öğlen buraya gel. Sonra birlikte gider ve her şeyi hallederiz," diye cevapladı.

"Tamam, tam öğle vakti," dedim elini sıkarken.

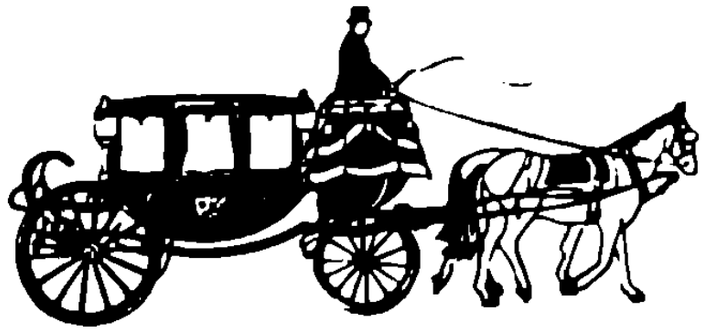
Onu kimyasal maddeleriyle çalışırken bıraktık ve otelime doğru beraber yürüdük. Bir anda durup, Stamford'a dönerek "Bu arada, bu kadar kesin bir şekilde Afganistan'dan gelmiş olduğumu nasıl bildi?" diye sordum.

Arkadaşım esrarengiz bir şekilde gülerek "O da onun tuhaflığı," dedi. "Bir hayli insan onun böyle şeyleri nasıl bildiğini öğrenmek istiyor."

Ellerimi ovuştururken "Bir çeşit gizem mi?" diye bağırdım. "Çok etkileyici. Bizi bir araya getirdiğin için sana minnettarım. Bilirsin; *insanlığın asıl çalışma alanı insandır.*"

Stamford "O zaman onun üzerinde çalışmalısın. Onu yine de karmakarışık bir problem gibi bulacaksın. Bahse girerim ki o senin hakkında, senin onun hakkında öğrendiğinden daha çok şey öğrenecek. Güle güle!" diyerek bana veda etti.

"Güle güle," diye cevapladım ve yeni tanıdığım bu adamı epey merak ederek otelime doğru yürüdüm.

2

AKIL YÜRÜTME BİLİMİ

Ayarladığımız gibi bir sonraki gün buluştuk. Bahsetmiş olduğu 221B Baker Sokağı'ndaki odaları inceledik. Daire, bir çift rahat görünen yatak odası, büyük iki pencereyle aydınlanmış ve keyifli bir şekilde döşenmiş geniş bir oturma odasından oluşuyordu. Her bakımdan çekiciydi ve şartlar da o kadar ılımlı gözüküyordu ki pazarlık anında sonuçlandırıldı. Daireyi anında sahiplendik. O akşam otelden eşyalarımı taşıdım, bir sonraki sabah da Sherlock Holmes bavul ve bazı kutularla birlikte arkamdan geldi. Bir iki gün eşyaları boşaltmak ve elverdiği kadar dizmekle meşguldük. Bittiğinde yavaşça yerleşmeye ve çevremize uyum sağlamaya başladık.

Holmes kesinlikle yaşanması zor bir adam değildi. Kendi halindeydi, sessiz ve düzenli davranışlara sahipti. Gece saat ondan sonra ayakta olmak onun için çok nadir bir durumdu. Erkenden kahvaltısını yapar ve ben daha uyanmadan gitmiş olurdu. Bazen gününü kimya laboratuvarında, bazen kadavra odasında, sıklıkla da şehrin ücra kısımları gibi görünen yerlerde uzun yürüyüşler yaparak geçirirdi. Çalışma zindeliği üzerinde olduğu zamanlarda hiçbir şey enerjisini aşamaz ama sonra yine birden bir tesir altına girer ve günlerce sabahtan akşama kadar kılını kıpırdatmadan, tek bir kelime etmeden koltuğun üzerinde uzanırdı. Bütün hayatının ölçülü ve temiz oluşu böyle bir fikre olanak vermeseydi

eğer böyle zamanlarda, gözlerindeki dalgın ve boş ifadeden onun uyuşturucuya bağlı biri olduğundan şüphelenebilirdim.

Haftalar geçtikçe ona olan ilgim ve hayatındaki amaçlara karşı merakım derinleşerek arttı. Kişiliği ve görünümü sıradan bir gözlemcinin dikkatini etkileyecek kadardı. Boyu 1 metre 80 santimetreden fazlaydı ve o kadar inceydi ki olduğundan daha uzun gözüküyordu. Keskin bakışlı gözleri, uyuşuk zaman aralıklarında gördüğüm kadarıyla ince, şahin görünümlü burnu yüzüne bir ihtiyat ve kararlılık ifadesi veriyordu. Çenesi de iri bir yapıya sahipti, Kararlı bir adamı damgalayacak şekilde göze batıyordu. Elleri sürekli mürekkeple boyalı ve kimyasal maddeler yüzünden lekeliydi ama yine de olağanüstü sayılabilecek, narin bir dokunuşu vardı. Onu çoğunlukla kırılabilir aletlerini değiştirirken gözlemleme fırsatı buluyordum.

Okuyucu, bu adamın merakımı ne kadar uyandırdığını ve onun kendisiyle alakalı her konuda gösterdiği suskunluğa bir son vermek için ne kadar sık gayret ettiğimi itiraf ettiğimde, beni umutsuz bir işgüzar yerine koyabilir. Yargıya varmadan önce hayatımın oldukça amaçsız ve ilgimi çekecek çok az şeyin olduğunu hatırlayın lütfen. Hava istisnai bir şekilde güzel olmadıkça sağlığım dışarı çıkmama izin vermiyordu ve günlük olarak varlığımın monotonluğunu kırabilecek hiç arkadaşım yoktu. Bu durumlar altında, ev arkadaşımla birlikte gezinen bu küçük gizemi hevesle selamladım ve onu açığa çıkarmaya gayret ederek zamanımın çoğunu bununla geçirdim.

Tıp okumuyordu. Soruya karşılık vererek Stamford'un bu noktadaki fikrini doğruladı. Bilimde derece sağlayacak herhangi bir çalışmanın ya da akademik dünyaya girmesini sağlayacak tanınmış bir portalın peşinden koşar gibi durmuyordu. Ancak onun bazı çalışmalar için azmi harikuladeydi, ayrıca alışılmamış sınırlar içerisinde de bilgisi o kadar geniş ve derindi ki gözlemleri beni oldukça şaşırtmıştı. Sonunda kesin bir sonucu olmadıkça elbette kimse bu kadar çalışmaz ya da kesin bilgiye erişemezdi. Amaçsız araştırmacıların bilgilerinin kesinliği nadiren kayda değerdir. Çok iyi bir sebebi olmadıkça kimse zihnine bu küçük konuları doldurmaz.

Cehaleti bilgisi kadar önemliydi. Çağdaş edebiyat, felsefe ve siyaset hak-

kında hemen hemen çok az şey biliyor gibi gözüküyordu. Thomas Carlyle'dan* alıntı yapmamın üzerine, çok naif bir şekilde onun kim olduğunu ve ne yaptığını sordu. Her nasılsa Kopernik Teorisi ve Güneş Sistemi hakkında bilgisiz olduğunu tesadüfen anladığımda şaşkınlığım doruğa ulaştı. On dokuzuncu yüzyılda yaşayan herhangi bir insanın, dünyanın güneşin etrafında döndüğünden haberdar olmaması bana o kadar sıradışı geldi ki buna bir türlü anlam veremedim.

Şaşkınlığıma gülerek "Şaşırmış gözüküyorsun," dedi. "Artık öğrendiğime göre unutmak için elimden geleni yapmalıyım."

"Unutmak mı?"

"Ben insan beynini ilk başta boş bir tavan arası gibi düşünürüm, onu seçtiğin mobilyalarla doldurman gerekir. Ahmak biri karşısına çıkan her çeşit keresteyi alır, böylece ona yararlı olabilecek bilgi kalabalıklaşır ya da en iyi ihtimalle diğer şeylerle karmakarışık bir hale gelir ve ona ulaşmakta zorluk çeker. Yetenekli bir usta ise beyin katına ne aldığıyla gerçekten çok ilgilidir. İşini yaparken ona yardım edecek aletlerden başka bir şeyi yoktur ama hepsinin mükemmel bir düzende olduğu geniş bir alet çeşidi vardır. Bu küçük odanın esnek duvarlarının olduğunu ve her dereceye uzayabileceğini düşünmek yanlıştır. Ona bağlı kalırsan her eklediğin bilgi için daha önceden bildiğin bir şeyi unuttuğun bir zaman gelir. Bu yüzden yararlı bilgileri kovalayan yararsızlara sahip olmamak en önemlisidir."

"Ama Güneş Sistemi!" diye karşı çıktım.

"Benimle ne ilgisi var?" diyerek sabırsızlıkla lafımı kesti. "Güneş'in etrafında döndüğümüzü söylüyorsun. Eğer Ay'ın etrafında dönseydik üzerinde çalıştığım şeye ya da bana bir penilik farkı bile olmayacaktı."

Bu çalışmanın ne olabileceğini sormak üzereydim ama tavrındaki bir şey sorunun çok da hoş karşılanmayacağını gösterdi. Yine de kısa sohbetimiz üzerinde düşündüm ve bazı şeyler karalamaya çalıştım. Amacıyla ilgili olmayan hiçbir bilgiyi edinmek istemediğini söylemişti. Bu yüzden sahip olduğu bütün

* Thomas Caryle (1795-1881): İskoç tarihçi ve yazar. The French Revolution, On Heroes, Hero-Worship and the Heroic in History başlıca eserleri arasındadır. (y.n.)

bilgi ona yararlı olandı. Bana son derece iyi bildiğini göstermiş olduğu bütün çeşitli noktaları kafamda numaralandırdım. Elime bir kalem alıp hepsini not ettim. Bitirdiğimde kâğıda bakıp gülümsedim. Şöyle ilerliyordu:

Sherlock Holmes ve Bilgisinin Sınırlılıkları

1. Edebiyat Bilgisi: Sıfır.
2. Felsefe: Sıfır.
3. Astronomi: Sıfır.
4. Siyaset: Zayıf.
5. Bitki Bilimi: Değişken. Güzelavratotu, afyon ve zehirlerde genellikle iyi. Bahçe işleri hakkında hiçbir şey bilmiyor.
6. Jeoloji: Deneyimli ama sınırlı. Bir bakışta farklı toprak türlerini söyler. (Yürüyüş sonrası pantolonundaki lekeleri göstererek renginden ve katılığından toprağın Londra'nın hangi kısmına ait olduğunu söylemişti.)
7. Kimya: Yoğun.
8. Anatomi: Sistematik değil ama hatasız.
9. Sansasyonel yazın: Uçsuz bucaksız. Yüzyılda işlenmiş her dehşetin ayrıntısını biliyor gibi gözüküyor.
10. Kemanı iyi çalıyor.
11. Eskrimde, kılıçta ve boksta bir uzman.
12. İngiliz kanunu hakkında iyi, pratik bilgiye sahip.

Listemde çok ileriye gidince çaresiz bir halde onu ateşe attım. "Eğer bütün bu becerileri uzlaştırarak ve hepsine yetecek hevesi keşfederek neyi amaçladığını bulabilirsem ben de çabamı bir anda bırakabilirim," dedim kendi kendime.

Keman yeteneğinden yukarıda bahsetmiştim. Diğer becerilerinin olağandışılığı kadar bu yeteneği de dikkate değerdi. Çok iyi biliyordum ki zor parçalar çalıyordu çünkü ricam üzerine Mendelssohn'nun Lieder'ini* ve diğer parçalarını çaldı. Ona kalsa çok nadiren müzik üretir ya da buna hiç yeltenmezdi.

* Felix Mendelssohn Bartholdy (1809-1847): Alman müzisyen. Erken Romantik Dönem'in en tanınmış isimlerindendir. En ünlü eserleri arasında Overture to A Midsummer Night's Dream (1826), Song Without Words (Lieder ohne Worte) (1830) ve Elijah (1846) yer alır. (y.n.)

Akşamları koltuğuna uzanırken gözlerini kapatır ve dizlerinin üzerine konmuş kemanı pervasızca sürterdi. Akortlar bazen melankolik ve sesli, ara sıra da neşeli ve olağanüstüydü. Çok açıktı ki bunlar onun düşüncelerini yansıtıyordu ama bu düşüncelerine müzik mi yardım ediyordu ya da bir hevesin, zevkin bir sonucu olarak mı çalıyordu karar veremiyordum. Sabrımın küçük bir tazminatı olarak en sevdiğim parçaları art arda çalıp bitirmeseydi bu çileden çıkaran sololara isyan edebilirdim.

İlk haftalarda hiçbir ziyaretçi yoktu, bu yüzden arkadaşımın da benim gibi yalnız biri olduğunu düşünmeye başlamıştım. Ancak toplumun farklı kesimlerinden epey tanıdığının olduğunu öğrendim. Bir haftada üç ya da dört kez gelen ve bana Bay Lestrade olarak tanıtılan fare suratlı, koyu renk gözlü, bodur biri vardı. Bir sabah modaya uygun giyimli genç bir kız aradı ve bir buçuk saatten fazla kaldı. Aynı günün öğleden sonrası bana göre çok heyecanlı gözüken, özensiz bir kadın tarafından yakından takip edilen ve Yahudi bir satıcıya benzeyen kır saçlı, pejmürde biri geldi. Başka bir gün de beyaz saçlı yaşlı bir adam arkadaşımla görüşmeye geldi; diğer bir gün de ise kadife üniformalı demiryolu kapı görevlisi. Bu alelade kişiler geldiklerinde Sherlock Holmes oturma odasını kullanmak için rica ederdi ve ben de yatak odama çekilirdim. Beni böyle bir duruma soktuğu için her zaman özür dilerdi. "Bu insanlar benim müşterilerim ve bu odayı işyeri gibi kullanmak zorundayım," derdi. Ona doğrudan, tereddüt etmeden sorabileceğim bir soru sorma fırsatı yakalamıştım ama yine de duyarlılığım, sırrını açması için onu zorlamayı engelledi. O zaman söylememek için güçlü bir nedeninin olduğunu düşündüm ama çok geçmeden, kendi isteğiyle istediği konuya gelerek bu düşünceyi kafamdan dağıtmış oldu.

İyi bir nedenim olduğu için 4 Mart sabahını her detayına kadar hatırlıyorum. Her nasıl olduysa her zamankinden erken kalkmıştım ve Sherlock Holmes'un kahvaltısını bitirmemiş olduğunu gördüm. Ev sahibi kadın benim geç kalkmama alışık olduğu için ne kahvaltımı ne de kahvemi hazırlamıştı. Anlamsız bir huysuzlukla zili çaldım ve hazır olduğumu kısa ve ters bir imayla belirttim. Sonra masadan bir dergi aldım, arkadaşım tostunu sessizce yerken

ben bir süre oyalanmaya çalıştım. Makalelerden birinin başlığında kalem işareti vardı ve doğal olarak da gözüm ona kaydı.

"Hayat Ağacı" gibi büyük bir başlığı vardı ve bir gözlemcinin önüne çıkan her şeyi sistematik ve doğru araştırmayla ne kadar öğrenebileceğini gösteriyordu. Oldukça zekice ve saçma bir karışımdan oluşması beni şaşırtmıştı. Muhakeme oldukça bağlantılı ve kuvvetli ama sonuç çıkarma bana göre abartılı ve zorakiydi. Yazar, bir insanın en derin düşüncelerini anlamanın anlık bir ifadeyle kasın seğirmesi ya da bir bakışla olduğunu iddia ediyordu. Ona göre gözlem ve analizle eğitilmiş birinin durumunda yalan imkânsızdı. Sonuçları Öklid'in çoğu önermesi kadar mutlaktı. Konunun yabancısı olanlar için sonuçlar o kadar şaşırtıcıydı ki kendisinin geldiği süreçleri öğrenene kadar onu bir sihirbaz gibi görebilirlerdi.

"Bir damla sudan," diyordu yazar, "bir mantıkçı, Atlantik'i veya Niagara'yı görmeden ya da hiçbirini duymadan bir sonuç çıkarabilir. Dolayısıyla tüm yaşam büyük bir zincirdir, tabiatı tek bir bağ olarak gösterildiğinde bilinir. Diğer sanatlar gibi akıl yürütme bilimi ve analiz sadece uzun ve sabırlı çalışmanın sonucu elde edilebilir ancak hayat, herhangi bir insanı en yüksek mükemmele ulaştırabilecek kadar uzun değildir. Meselenin en büyük zorluklarını ortaya koyan ahlaki ve zihinsel taraflarına dönmeden önce araştırmacının temel problemleri iyi öğrenmesiyle başlayalım. Mesela bir ölümlüyle buluşmasında ait olduğu uğraşı veya işi, insan tarihinden ayırt etmeyi bir bakışta öğrensin. Bu alıştırma ne kadar boş gözükürse gözüksün gözlemi kuvvetlendirir ve nereye ve neye bakılması gerektiğini öğretir. Tırnaklardan, ceketin kolundan, botundan, pantolonun dizinden, baş ve işaret parmaklarının nasırından, ifadesinden, gömleğinin manşetlerinden; bunların her birinden bir insanın işi açıkça ortaya çıkarılır. Herhangi bir vakada tamamının becerikli bir araştırmacıyı yanıltması neredeyse olanaksızdır."

Dergiyi masaya çarparak "Ne tarifsiz bir saçmalık!" diye bağırdım. "Hayatımda böyle saçma bir şey okumadım."

"Nedir o?" diye sordu Sherlock Holmes.

Kahvaltımı yaparken yumurta kaşığımla dergiyi gösterdim. "Şu makale,"

dedim. "İşaretlediğin için okuduğunu biliyorum. Akıllıca yazıldığını inkâr etmiyorum. Yine de beni sinirlendirdi. Bu apaçık kendi çalışmasına kapanmış, olduğu yerden bütün bu küçük muntazam paradoksları geliştiren birinin teorisi. Hiç pratik değil. Onunla metroda ya da üçüncü sınıf bir arabada karşılaşıp yolcuların işlerini söyletmeyi çok isterdim. Ben ona karşı bire bin koyardım."

Sakin bir şekilde "Kaybederdin," dedi. "Makaleye gelince onu ben yazdım."

"Sen mi?"

"Evet, hem gözlemlemeye hem de sonuç çıkarmaya eğilimim var. Orada bahsettiğim sana çok hayali gelen teoriler oldukça pratik, o kadar pratik ki ekmeğim için onlara bağlıyım."

"Nasıl yani?" diye sordum istemsizce.

"Bu da benim mesleğim. Sanırım dünyada bir tek ben varım. Eğer ne olduğunu anlayabilirsen ben danışman dedektifim. Londra'da bir sürü hükümet ve özel dedektif var. Bunlar yanıldıklarında bana gelirler, ben de onları doğru iz üzerinde yönlendiririm. Bütün kanıtları önüme sererler ve suç tarihi hakkındaki bilgim sayesinde genellikle her şeyi düzene koyarım. Kötü alışkanlıklarla ilgili güçlü bir aile benzerliği var, yani eğer parmaklarının ucunda bin tane detay varsa bininciyi ve ilkini ortaya çıkartamıyorsan bu tuhaftır. Lestrade tanınan bir dedektif. Sahtecilik davası üzerine son zamanlarda kafası karıştı ve o yüzden buraya geldi."

"Peki diğerleri?"

"Onların çoğu özel ajanslar tarafından gönderiliyor. Hepsinin başı küçük şeylerle dertte ve biraz aydınlanmak isteyen insanlar işte. Ben hikâyelerini dinliyorum, onlar benim yorumlarımı dinliyor sonra da parayı cebime indiriyorum."

"Yani diğerleri bütün detayları görmelerine rağmen sen evden çıkmadan onların çözemediği düğümleri çözebildiğini mi söylüyorsun?" dedim.

"Aynen öyle. Bir çeşit önsezim var. Sürekli bir dava ortaya çıkıyor ki bu da biraz karışık. Sonra koşuşturup her şeyi kendi gözümle görmek zorunda kalıyorum. Görüyorsun, her probleme uygulayabildiğim özel bir bilgim var. Bu da işleri harika bir şekilde kolaylaştırıyor. Makalede yer alan, senin küçümsediğin çıkarım yapma kuralları pratik olarak çok işime yarıyor. Gözlem yapmak

benim alışkanlığım. İlk buluşmamızda Afganistan'dan gelmiş olduğunu söyleyince şaşırmış gözüküyordun."

"Muhakkak sana söylemişlerdir."

"Öyle bir şey değil. Afganistan'dan geldiğini biliyordum. Uzun alışkanlıklardan dolayı düşünceler aklımdan çok hızlı bir şekilde geçti, ara basamaklardan haberdar olmadan sonuca vardım. Ancak böyle adımlar atıldı ve akıl yürütme treni koştu; 'İşte tıbbi bir beyefendi, ancak askeri bir adamın havası var onda. Açıkçası bir ordu doktoru. Yüzü kararmış olduğu için tropik bölgelerden yeni gelmiş ve bilekleri açık renkte göründüğü için cildinin doğal tonu bu değil. Acayip yüzünün açıkça dile getirdiği gibi sıkıntı ve hastalık geçirmiş. Sol kolu yaralanmış ve onu sert ve doğal olmayan bir şekilde tutuyor. Tropik bölgelerde hangi İngiliz ordusu doktoru çok zorlanabilir ve kolunu yaralayabilir? Açıkçası Afganistan'da.' Düşünce treni saniye işgal etmedi. Sonra Afganistan'dan geldiğinizi ve şaşkın olduğunuzu belirttim."

"Sen açıklayınca yeterince basitleşti," dedim gülerek. "Edgar Allan Poe'nun Dupin'ini* hatırlatıyorsun bana. Böyle kişilerin hikâyelerin dışında da var olabildiğini tahmin etmezdim."

Sherlock Holmes ayağa kalktı ve piposunu yaktı. "Hiç şüphe yok ki beni Dupin'le karşılaştırarak benden övgüyle bahsediyorsun," dedi. "Ama bana göre Dupin çok bayağı biri. Bir çeyrek saatlik sessizlikten sonra arkadaşlarının düşüncelerini yerinde bir sözle kırma taktiği çok gösterişli ve yüzeysel. Şüphesiz biraz analitik dehası vardı ama Poe'nun tasarladığı gibi bir fenomen değildi."

"Gaboriau'nun yapıtlarını okudun mu?" diye sordum. "Lecoq** bir dedektif olarak senin fikrine erişiyor mu?"

Sherlock Holmes alaylı bir şekilde burnunu büktü. Kızmış bir sesle "Lecoq

---

* C. Auguste Dupin: Edgar Allan Poe'nun üç öyküsünde görünen bir kurgusal karakter. Edebiyattaki dedektif modelinin ilk temsilcisidir. (y.n.)

** Monsieur Lecoq: Fransız yazar ve gazeteci Émile Gaboriau'nun (1832-1873) yarattığı dedektif. Türün öncülerinden sayılmakla birlikte Sherlock Holmes'un yaratımında etkisi olan karakterlerdendir. Aynı zamanda Gaboriau, literatürde de 'Fransa'nın Edgar Allan Poe'su' olarak tanımlanan bir isimdir. (y.n.)

acınası beceriksizlikte biriydi, sunabileceği tek bir şeyi vardı; o da enerjisiydi. O kitap beni gerçekten hasta etti. Sorun, kimliği belirsiz bir tutuklunun kimliğinin nasıl saptanacağıydı. Yirmi dört saatte yapabilirdim. Lecoq ise altı ay gibi bir sürede bitirdi. O ancak dedektiflerin uzak durması gereken şeyleri öğretmek için yapılmış bir ders kitabı olabilir."

Hayran olduğum iki karakteri de bu kadar kendini beğenerek eleştirmesine biraz içerledim. Pencereye doğru yürüdüm ve işlek caddeyi seyretmeye başladım. Kendi kendime "Bu adam çok zeki olabilir ama kesinlikle çok kibirli." dedim.

"Bugünlerde ne suç var ne de suçlu," dedi mızmızlanarak. "Bizim mesleğimizde bir beyne sahip olmamızın amacı ne? Çok iyi biliyorum ki benimki adımı meşhur kılmak için var. Yaptığım suçun tespiti için aynı miktarda çalışan ve doğal yetenek kazanan biri ne yaşıyor ne de yaşadı. Sonuç ne peki? Tespit edilecek hiç suç yok ya da en fazla bir İskoç Yard yetkilisinin dahi görebileceği kadar açık bir sebeple olmuş acemice bir rezalet var."

Onun saygısız sohbetine hâlâ sinirliydim. En iyisi konuyu değiştirmek diye düşündüm. Caddenin diğer tarafına doğru yavaşça yürüyüp endişeli bir şekilde numaralara bakan iri yapılı, düzgün giyimli adamı göstererek "Şu adam ne arıyor acaba?" dedim. Elinde büyük, mavi bir zarf vardı ve anlaşılan bir haber taşıyordu.

"Şu emekli deniz subayını mı diyorsun?" dedi Sherlock Holmes.

"Kafandan at," dedim kendi kendime. "Tahminini doğrulayamadığımı biliyor."

Takip ettiğimiz adam bizim kapının numarasını görüp, kapıya doğru koşarken bu düşünce aklımdan geçiyordu. Kapı vurma sesini, arkadan gelen derin bir uğultuyu ve merdiveni çıkan ayak seslerini duyduk.

Odaya girdi ve arkadaşıma mektubu uzatırken "Bay Sherlock Holmes için," dedi.

İçindeki kibri dışarı çıkarmak için bir fırsattı bu. Rastgele bir atış yaparken

bunu çok az düşünmüştü. Yumuşak bir ses tonuyla "Sizin işinizi sorabilir miyim?" dedim.

"Kapıcı efendim," dedi sertçe. "Üniformam tamirde olduğu için giyemedim."

Göz ucuyla arkadaşıma bakarak "Peki daha önceden ne iş yapıyordun?" dedim.

"Subaydım efendim, Kraliyet Deniz Işık Piyadesi. Başka sorunuz var mı? Tamam efendim."

Topuklarını birbirine vurdu, selam verdi ve gitti.

3

LAURISTON BAHÇESİ'NİN GİZEMİ

İtiraf etmeliyim ki arkadaşımın teorilerinin pratik doğasının bu taptaze kanıtı beni oldukça şaşırtmıştı. Analiz etmedeki gücüne olan saygım harikulade bir şekilde artmıştı. Yine de aklımda hâlâ bir şüphe dolaşıyordu. Her şey beni şaşırtmak için önceden hazırlanmış bir bölümdü, ancak hangi dünyevi nesneyle beni kandırdığı ise anlamamın çok ötesindeydi. Ona baktığımda notu okumayı bitirmişti ve gözleri akli bir soyutlamayı gösteren bir halde boş ve donuk bir ifadeye bürünmüştü.

"Acaba nasıl bu sonucu çıkardın?" diye sordum.

"Neyin sonucu?" dedi huysuzca.

"Emekli bir deniz subayı olduğu sonucunu."

"Ivır zıvır zamanım yok benim," dedi kaba bir şekilde ve sonra gülümsemeyle devam etti. "Kabalığımı bağışla. Düşüncelerimin bağını kopardın. Yani adamın deniz subayı olduğunu gerçekten anlayamadın mı?"

"Hayır, gerçekten."

"Bunu bilmek, nasıl bildiğimi açıklamaktan daha kolay. İki artı ikinin dört yaptığını kanıtlaman istense biraz zorluk çekebilirsin ama yine de onun bir gerçek olduğundan şüphen yoktur. Değil mi? Caddenin karşısından bile adamın elinin arka kısmındaki büyük, mavi çapa dövmesini görebildim. Bu da

bana denizi çağrıştırdı. Askeri aracı vardı ama sakalı da vardı. Böylece denizciyi de bulduk. Adamın kendine inanan ve emir veren bir havası vardı. Başını nasıl tuttuğunu ve bastonunu nasıl salladığını fark etmiş olmalısın. Yüzünde saygın, istikrarlı orta yaştaki bir adamın suratı da vardı, bütün bu gerçekler de beni onun subay olduğu fikrine götürdü."

"Harika!" diye haykırdım.

Konuşmasından, benim gün gibi ortada olan şaşkınlığımdan ve ona olan hayranlığımdan memnun olduğunu düşünsem de "Olağan bir şey," dedi Holmes. "Daha az önce hiç suçlu yok demiştim. Görünüşe göre yanılmışım, şuna bir bak!" Kapıcının getirdiği notu üzerime doğru fırlattı.

"Niye?" diye bağırdım gözlerimi notun üzerinde tutarak. "Korkunç bu!"

"Bu biraz olağandışı gibi gözüküyor," dedi sakin bir şekilde. "Acaba bana sesli bir şekilde okuyabilir misin?"

Okudum.

"Sevgili Bay Sherlock Holmes,

Brixton Yolu yakınında, Lauriston Bahçesi'nde gece saat üç sularında kötü bir olay yaşandı. Devriye gezen polisimiz sabahın ikisinde orada bir ışık gördü, sonra evin boş olduğunu bildiği için bir şeylerin yanlış gittiğinden şüphelendi. Kapı açıktı ve neredeyse hiç mobilyası olmayan odanın önünde iyi giyimli, cebinde 'Enoch J. Drebber, Cleveland, Ohio, ABD' kartlarının bulunduğu bir adamın bedenini buldu. Ne bir hırsızlık ne de adamın ölümüyle alakalı herhangi bir kanıt vardı. Odada kan lekeleri vardı ama bu kişide hiç yara yoktu. Onun bu boş eve nasıl geldiğiyle alakalı ne yapacağımızı bilemez bir haldeyiz, bu olay cidden bir bulmaca. Saat on ikiden önce eve gelebilirsen beni orada bulabilirsin. Senden haber alana dek her şeyi mevcut durumunda bıraktım. Eğer gelemezsen sana bütün detayları verebilirim ve sonra beni fikirlerinle aydınlatırsan çok saygı duyarım.

Saygılarımla

Tobias Gregson."

"Gregson, İskoç Yard'da olanların en akıllısıdır, o ve Lestrade kötünün iyisidirler. Hem hızlı hem de enerjikler ama şaşırtıcı bir şekilde de sıradanlar. Hatta birbirlerine diş bilenirler. Profesyonel iki güzel kadın kadar kıskançtırlar. Eğer ikisi de bu işi sürdürürlerse biraz eğlence çıkacağı kesin."

Sakinliğindeki inişli çıkışlı halden etkilenmiştim. "Hiç zaman kaybetmemeli o zaman, sana bir taksi çağırayım mı?" dedim.

"Gidip gitmemek konusunda emin değilim. Ben ayakkabı üstünde duran en acı verici tembel bir şeytanım, yani bana uyduğunda fazlasıyla dinç olabilirim."

"Neden? Bu senin beklediğin bir fırsat."

"Canım arkadaşım, ne önemi var? Diyelim ki bütün olayı aydınlattım. Gregson, Lestrade ve ortaklarının bütün kazancı cebe indireceğinden emin olmalısın. Bu, gayriresmi bir şahsiyet olarak ortaya çıkıyor."

"Ama sana yardım etmen için yalvarıyor."

"Evet. Ondan üstün olduğumu biliyor ve o da bunu kabul ediyor ama herhangi üçüncü bir kişiye ait olmadan önce dilini keserdi. Yine de gidip bakabiliriz. Kendi kitabıma göre çözmeliyim. Başka bir şeyim olmazsa bile onlara gülerim. Haydi!"

Hızlıca paltosuna giydi ve enerjik bir uyumun kayıtsız olanın yerine geçtiğini gösteren bir şekilde telaşla koşturdu.

"Şapkanı al," dedi.

"Gelmemi istiyor musun?"

"Evet, eğer yapacak başka bir şeyin yoksa."

Bir dakika sonra faytonda hiddetli bir şekilde Brixton Caddesi'ne doğru gidiyorduk. Sisli, bulutlu bir sabahtı ve aşağısında çamur renkli sokakların yansımasına benzeyen boz renkte bir örtü, evlerin tepesinde asılı duruyordu. Arkadaşım tam havasındaydı, Cremona kemanlarıyla Stradivarius ve Amati arasındaki farkla alakalı gevezelik ediyordu. Bana gelince ben sessizdim çünkü boğuk hava ve giriştiğimiz bu kasvetli iş benim moralimi bozuyordu.

Holmes'un müzikal söylevini bölerek "Bu olaya çok fazla ilgi göstermiyor gibisin," dedim nihayet.

"Henüz bir bilgi yok," diye cevapladı. "Bütün kanıtlara sahip olmadan tahminde bulunmak yapılan büyük bir hatadır. Fikrin tarafsızlığını bozar."

Parmağımla işaret ederek "Birazdan bilgi alırsın, Brixton Caddesi burası ve yanılmıyorsam ev de şurada."

"İşte bu. Şoför, dur!"

100 metre kadar uzaktaydık ama inmekte o kadar ısrar etti ki yolu yürüyerek bitirdik.

3 Numaralı Lauriston Bahçeleri korkutucu ve uğursuz bir görünüme bürünmüştü. Caddeden biraz uzakta kalan dört taneden biriydi, ikisi dolu ikisi de boştu. İkincisi boş, kasvetli ve üç boşluklu melankolik pencerelerle dikkat çekti. "Kiralık" kartı, sulanmış pencereler üzerinde katarakt gibi görünmeye başladı. Sokaktaki evleri birbirinden ayıran cılız otların fışkırmasıyla ortalığa küçük bir bahçe serpilmişti. Kil ve çakıl karışımından oluşan sarımsı renkteki dar bir patikayla geçiliyordu. Bütün gece boyunca yağan yağmurdan dolayı yerler çamurlu ve ıslaktı. Bahçenin üst kısmı ahşap raylı, üç ayaklı tuğla duvarla sınırlanmıştı. Gelişmelerden boş bir an yakalamanın umuduyla gözleri gerilmiş ve etrafı boyunlarını merakla uzatmış insanlarla çevrili olan polis memuru bu duvara yaslanmıştı.

Sherlock Holmes'un aceleyle eve gireceğini ve kendisini gizemli bir çalışmaya atacağını hayal etmiştim. Niyetinden hiç uzak gözükmüyordu. Bu durum karşısında bana göre yapmacık olma sınırında olan umursamaz bir havayla kaldırımda dolandı. Sonrasında boş boş yere, gökyüzüne, karşıdaki evlere ve demir raylara baktı. Detaylı incelemesini bitirince, gözlerini patikadaki bir noktaya, daha doğrusu patikayı kuşatan çimenliklerin kenarına dikerek yavaşça ilerledi. İki kez durdu, onu bir kez gülerken gördüm ve sonra tatmin olmuş bir nidada bulunurken duydum. Islak, killi toprağın üzerinde birçok ayak izi vardı ama polisler sürekli gidip geldiği için arkadaşımın nasıl bir şey öğrenmeyi umut ettiğini anlayamamıştım. Yine de onun anlama yeteneğindeki hızlılığının olağanüstü kanıtına sahip olduğum için bana gözükmeyen pek çok şeyi onun görebileceğinden şüphem yoktu.

Evin kapısında elinde bir not bulunan, arkadaşıma doğru aceleyle koşturan

ve elini coşkulu bir şekilde sıkan uzun, beyaz suratlı, soluk sarı renkli saçlı bir adam tarafından karşılandık.

"Geldiğiniz için gerçekten çok naziksiniz, hiçbir şeye dokundurtmadım," dedi.

Patikayı göstererek "Bunun dışında," dedi arkadaşım. "Eğer buradan bir buffalo sürüsü geçmiş olsaydı bu kadar karışıklık olmazdı. Şüphesiz ki Gregson, bize izin vermeden önce siz kendi sonuçlarınızı çıkardınız."

Dedektif kaçamak bir şekilde "Evde yapacak o kadar çok şeyim var ki," dedi. "Çalışma arkadaşım Bay Lestrade burada. İlgilenmesi için ona güvendim."

Holmes bana bakış attı ve kaşlarını alaycı bir şekilde kaldırarak "Sahada sen ve Lestrade gibi iki adam olduktan sonra üçüncü şahısların ortaya çıkmasına gerek kalmayacak," dedi.

Gregson kendisinden memnun bir şekilde ellerini ovuşturdu.

"Sanırım yapılacak her şeyi yaptık ama yine de garip bir dava. Senin bu tarz şeylere olan düşkünlüğünü de biliyordum," dedi.

"Buraya taksiyle gelmediniz değil mi?" diye sordu Sherlock Holmes.

"Hayır."

"Peki Lestrade?"

"Hayır."

"O zaman gidelim ve odaya bakalım."

Uzun adımlarla eve girerken şaşkınlığı yüzünden okunan Gregson arkasından onu izliyordu. Tozlu ve sade döşemeli tahta kısa bir pasaj mutfağa ve ofislere doğru uzanıyordu. Sağa ve sola iki kapı açıldı. Bunlardan biri besbelli ki haftalardır kapalıydı. Diğeri ise gizemli olayın olduğu yemek odasına aitti. Holmes içeri girdi ve ben de ölümün varlığının sebep olduğu bastırılmış bir tavırla onu takip ettim. Mobilyanın eksikliğinden dolayı daha büyük gözüken geniş, kare bir odaydı. Bayağı gösterişli bir duvar kâğıdı duvarları bezemişti ama küften lekelenmişti ve altındaki sarı sıvayı gösterecek şekilde oradan buradan geniş şeritler kopmuş, sallanıyordu. Kapının karşısında başı beyaz mermerle yapılmış, gösterişli bir şömine vardı. Bir köşesinde ise yarım kalmış, kırmızı bir mum asılıydı. Tek kalmış pencere o kadar kirliydi ki ışık bütün daireyi

kaplamıştı. Her şey kalın toz katmanından yoğunlaşmıştı, gri bir kasvet belirtisi verecek şekilde belirsiz ve pusluydu.

Bütün bu detayları sonra incelemiştim. Şu anda tüm dikkatim boş gözlerle renksiz tavana bakan, tahtaya gerilen bu hareketsiz, katı vücuda odaklanmıştı. Kırk üç, kırk dört yaşlarında, orta yapılı, geniş omuzlu, kıvırcık, siyah saçlı ve kısa, kirli sakallı bir adamdı. Kalın yünden frak ve yeleği, açık renkte pantolonu, tertemiz yakası ve manşetleri olan bir kıyafet giymişti. Düzgün ve iyi temizlenmiş bir şapka yanında, yerde duruyordu. Sanki ölüm mücadelesi acı verici bir şekilde olmuş gibi bacakları birbirine geçmişken ellerini sıkmış ve kollarını iki yana doğru açmıştı. Kaskatı suratında korku ifadesi vardı ve bu ifade bana biraz kin gibi de geliyordu, hiçbir insanda görmediğim nitelikteydi. Sivri çene, küt burun ve dar bir alınla birleştiğinde bu vahim ve korkunç bükülme, ölü adama doğal olmayan maymun benzeri bir görünüm veriyordu. Ölümün her şeklini gördüm ama Londra'nın ana banliyölerinden birindeki bu kasvetli dairede olandan daha korkuncunu hiç görmemiştim.

Lestrade hiç olmadığı kadar yalın, dedektife benzer haliyle kapıda duruyordu ve arkadaşımla beni karşıladı.

"Bu dava her şeyi karıştıracak efendim," dedi. "Şimdiye kadar gördüklerim arasında en tuhaf olanı. Eh, ben de az şey görmüş sayılmam."

"Hiç ipucu yok mu?" dedi Gregson.

"Yok," dedi Lestrade.

Sherlock Holmes cesede yaklaştı ve eğilerek dikkatle inceledi. Etraftaki kan sıçramalarını ve sayısız kan damlasını göstererek "Hiç yarası olmadığına emin misin?" diye sordu.

"Olumlu!" diye bağırdı iki dedektif.

"O zaman bu kan elbette ikinci birine ait, tahminen katilin, tabii eğer cinayet olduysa. Bana 34 yılında Utrecht'de yaşanan Van Jansen ölümündeki durumları hatırlattı. Davayı hatırlıyor musun Gregson?"

"Hayır."

"Araştır o zaman, gerçekten yapmalısın. Dünyada yeni bir şey yok. Her şey önceden olup bitmiş."

Gözleri çoktan fark ettiğim bir şekilde uzaklara dalmış, çevik parmakları konuştukça sağa sola doğru uçuyor, dokunuyor, bastırıyor, düğmelerini çözüyor, inceliyordu. O kadar hızlı bir şekilde inceleme yapıldı ki gerçekleştirilen dakikayı kimse tahmin edemezdi. Sonunda ölü adamın dudaklarını kokladı ve ardından patentli deri çizmelerinin tabanlarına baktı.

"Hiç yerinden oynatılmadı mı?" diye sordu.

"İncelemek için gerekli olanın dışında daha fazlası yapılmadı."

"Morga götürebilirsiniz, daha fazla öğrenilmesi gereken bir şey yok," dedi.

Gregson hazırda bir sedye ve dört adam bekletiyordu. Çağırmasıyla odaya girdiler ve yabancı adamı kaldırıp götürdüler. Onu kaldırdıklarında bir yüzük düşerek yerde yuvarlandı. Lestrade aldı ve şaşkın gözlerle yüzüğe baktı.

"Burada bir kadın varmış!" diye bağırdı. "Bu bir kadının alyansı."

Konuşurken yüzüğü avcunun içinde tutuyordu. Hepimiz onun etrafında toplandık ve yüzüğe baktık. Bu yuvarlak, saf altının bir zamanlar bir gelinin parmağını süslediğinden hiç şüphe yoktu.

"Bu, olayları iyice karıştırır," dedi Gregson. "Sanki yeterince karışık değildi!"

"Bunun olayları kolaylaştırmadığına emin misin?" diye sordu Holmes. "Gözümüzü yüzüğe dikmekle bir şey öğrenemeyiz. Ceplerinde ne buldunuz?"

"Hepsi burada," dedi Gregson, merdivenin en alt basamağındaki eşyaları göstererek. "Altın saat, 97163, Barraud, Londra. Altın Albert zinciri, ağır ve sağlam. Mason bir aletli altın yüzük. Kırmızı gözlerle Bulldog kafalı altın bir iğne. Rus derisi kartvizit cüzdanı, ketendeki E. J. D. ile uyuşan Cleveland'lı Enoch J. Drebber kartlarıyla birlikte. Cüzdan yok ama yedi pound, on üç sent kadar bir para var. Kapağında Joseph Stangerson adının olduğu Boccacio'nun *Decameron*'unun cep versiyonu. İki mektup; biri E.J. Drebber, diğeri de Joseph Stangerson adına."

"Hangi adres?"

"Amerikan Borsası, Strand. Adres gerektiği kadar bırakılmış. İkisi de Guion

Buhar Gemisi Şirketi'nden ve gemilerinin Liverpool'dan denize açılmasından bahsediyor. Şu çok açık ki bu talihsiz adam New York'a gitmek üzereymiş."

"Stangerson'la alakalı hiç soruşturma yaptın mı?"

"Bir kere yaptım bayım," dedi Gregson. "Bütün gazetelere ilan verdim ve bir adamım da Amerikan Borsası'na gitti ama henüz dönmedi."

"Cleveland'a gönderdin mi?"

"Koşulları detaylandırdık ve bize yarar sağlayacak her bilgiden memnun kalacağımızı söyledik."

"Sana göre kritik olan hiçbir özelliği sormadın mı?"

"Stangerson hakkında sordum."

"Başka bir şey? Bu davanın esas noktası gibi gözüken bir durumu yok mu? Yine telgraf çekemez misin?"

"Söylemem gereken her şeyi söyledim," dedi Gregson biraz alınmış bir ses tonuyla.

Biz konuşurken odanın diğer tarafında olan Lestrade, ellerini kendini beğenmiş bir şekilde ovuşturarak olay mahalline geri geldiğinde Sherlock Holmes kıkırdadı, bir şey söyleyecek gibiydi.

"Bay Gregson," dedi, "az önce çok önemli bir keşifte bulundum ki o da eğer duvarları iyi incelememiş olsaydım gözden kaçacaktı."

Konuşurken bu küçük adamın gözleri parladı ve iş arkadaşına karşı bir puan daha almanın bastırılmış övgüsü içerisindeydi.

"Buraya gel," dedi telaşla. Beti benzi atmış mahkûmun kaldırıldığı odaya geri dönerek "Otur şimdi burada!" dedi. Bir kibrit çaktı, duvara karşı tuttu. "Şuna bak!" dedi zafer kazanmışçasına.

Kâğıdın bazı kısımlarının düştüğünü fark ettim. Odanın özellikle bu kısmında epey bir alçı, büyük bir parça sarı alan bırakacak şekilde soyulmuştu. Bu bariz boşluğun karşısında kanlı harflerle tek kelime karalanmıştı: RACHE.

Dedektif, bir şovmenin gösterisini sergiler gibi "Ne düşünüyorsunuz?" diye bağırdı.

"Bu gözden kaçtı çünkü odanın en karanlık köşesi olduğu için kimsenin aklına buraya bakmak gelmedi. Katil bunu kendi kanıyla yazmış. Duvardan

akmış şu lekelere bak! Bu her durumda intihar fikrini ortadan kaldırıyor. Neden bu köşe seçildi? Anlatayım size. Şömine rafındaki muma bak. O zaman bu mum yanmıyordu ve eğer yansaydı duvarın en karanlık kısmı yerine bu köşe en aydınlığı olurdu."

"Peki bunu bulman ne anlama geliyor?" diye sordu Gregson küçümser bir ses tonuyla.

"Ne anlama mı geliyor? Şöyle ki yazar, Rachel isminde bir kadının ismini yazacaktı ama bitirmeye kalmadan rahatsızlandı. Söylediklerime dikkat et, bu dava çözüldüğünde Rachel adında bir kadının bununla bir ilgisi olduğunu bulacaksın."

"Gülmek için çok iyi Bay Sherlock Holmes. Çok zeki ve akıllı olabilirsin ama her şey söylenip yapıldığında en iyisi eski iz sürmedir."

Büyük bir kahkaha patlatıp, bu küçük adamın sinirini bozarak "Çok özür dilerim!" dedi arkadaşım. "Bunu ortaya çıkaran ilk insan olmanın itibarına kesinlikle sahipsin ve söylediğin gibi geçen geceki gizeme katılan kişi tarafından yazılmış olan her şeyi taşıyor. Bu odayı daha inceleyemedim ama izninizle şimdi incelemeliyim."

Konuşurken cebinden büyük, yuvarlak bir büyüteçle şerit metre çıkardı. Bu iki aletle bazen durarak, ara sıra diz çökerek ve bir kere de yüzüstü dümdüz uzanarak odada sessizce koşuşturdu. Yaptığı işe kendini o kadar kaptırmıştı ki odada bizim olduğumuzu unutmuş gibiydi. Çünkü inlemelerin, ıslıkların, umudun ve cesaretin iması olan küçük bağırışların sürekli ateşlenmesini devam ettirerek kısık seste, kendi kendine konuşuyordu. Onu izlerken, iyi eğitimli bir av köpeğinin istekli bir şekilde mırıldanarak kayıp bir kokuyu bulana kadar hızla ileri geri koşuşunu hatırladım. Bana kesinlikle görünmez gelen işaretler arasındaki tam ölçüyü alarak ve ara sıra metreyi anlaşılmayacak bir şekilde eşit tutarak yirmi dakika ya da daha fazla bir süre araştırmalarına devam etti. Bir yerden çok dikkatli bir şekilde gri bir toz yumağı topladı, onu bir zarfa koydu. Son olarak büyüteciyle her harfin üzerinden giderek duvardaki yazıyı inceledi. Hepsi bittiğinde tatmin olmuşa benziyordu çünkü metresini ve büyütecini cebine koydu.

Gülümseyerek "Dehanın acıya dayanmak konusunda sonsuz bir kapasitesi olduğunu söylüyorlar," dedi. "Çok kötü bir betimleme ama dedektif işine uyuyor."

Gregson ve Lestrade büyük bir merak ve küçümsemeyle amatör arkadaşlarının manevralarını izlemişti. Benim de fark etmeye başladığım, Sherlock Holmes'un en küçük bir hareketinin bazı kesin ve pratik sonuçlara doğrudan bağlanacağı gerçeğini anlayamıyorlardı.

"Ne düşünüyorsunuz?" diye sordu ikisi de.

"Eğer size yardım edersem biraz itibarınızı çalmış olurum," dedi arkadaşım. "İşi o kadar iyi götürüyorsunuz ki eğer biri karışırsa çok yazık olur."

Konuşurken sesinde bir dünya alay vardı. Sonra devam etti.

"Eğer araştırmalarınızdan beni haberdar ederseniz size yapabileceğim her yardımı yapmaktan büyük bir mutluluk duyarım. Bu arada cesedi bulan polis memuruyla konuşmak istiyorum. Adını ve adresini verebilir misiniz?"

Lestrade not defterine bakarak "John Rance," dedi. "Şu anda çalışmıyor. Onu Kennington Park Kapısı, Audley Court, 46'da bulabilirsin."

Holmes adresi not alarak "Hadi gidelim Doktor," dedi. "Gidip onu bulmalıyız. Size bu davada işinize yarayabilecek bir şey söyleyeceğim," dedi dedektiflere dönerek. "Bir cinayet işlendi ve katil bir erkekti. 1 metre 80 santimetreden uzun, hayatının baharında, boyuna göre küçük ayakları olan, kaba, kare burunlu bot giyen ve Trichinopoly sigarası içen biriydi. Üç nalı eski ve ön bacağındaki nallardan biri yeni olan bir atın çektiği dört tekerlik bir faytonda kurbanıyla birlikte geldi. Büyük olasılıkla katilin sağlıklı bir suratı vardı ve sağ el tırnakları oldukça uzundu. Bunlar sadece birkaç bulgu ama size yardımı dokunabilir."

Lestrade ve Gregson birbirlerine kuşkulu bir gülümsemeyle baktı.

"Eğer bu adam öldürüldüyse nasıl yapıldı bu?" diye sordu ilki.

"Zehir," dedi Sherlock Holmes ters bir şekilde ve uzun adımlarla yürüdü. "Bir diğer şey Lestrade," diye ekledi kapıdan dönerken, "'Rache' Almancada 'intikam' demektir; Bayan Rachel'ı aramak için zamanını harcama."

Arkasında ağzı açık iki rakip bırakarak Parthia'lı darbesiyle uzaklaştı.

4

JOHN RANCE'İN SÖYLEDİKLERİ

Lauriston Bahçesi Numara 3'ü terk ettiğimizde saat birdi. Sherlock Holmes beni en yakındaki telgraf bürosuna götürdü ve burada uzun bir telgraf çekti. Sonra bir fayton çağırdı ve bizi Lestrade'in verdiği adrese götürmesini söyledi.

"İlk elden gelen bilgi kadar iyi bir şey yoktur," dedi. "Bu yüzden aklım tamamen davada ama hâlâ öğrenilmesi gereken her şeyi öğrenmemiz gerekebilir."

"Beni şaşırtıyorsun Holmes," dedim. "Verdiğin bütün detaylarda doğruymuş gibi görünsen de emin olmadığın kesin."

"Hataya yer yok," diye cevapladı. "Buraya geldiğim zaman gözlemlediğim ilk şey faytonun kaldırım taşına yakın tekerlekleriyle iki iz yapmasıydı. Geçen gece ise bir haftadır hiç yağmur yağmıyordu, bu yüzden tekerleklerin bu kadar iz bırakmış olması da bütün gece burada kalmış olmasından olabilirdi. At toynaklarının izleri de vardı, bu da bunlardan birinin şekli diğer üçünden daha keskin bir şekilde belirli olduğu için yeni olduğunu gösteriyordu. Yağmur başladıktan sonra fayton geldiği için ve sabah da orada olmadığı için -Gregson'dan öğrendim bunu- bu da onun gece burada olmuş olabileceğini doğruluyor ve bu yüzden de bu iki kişiyi fayton eve getirmiş oluyor."

"Yeterince kolay gözüküyor ama adamın boyunu nasıl bildin?" dedim.

"Nasıl mı? On davadan dokuzunda bir adamın boyunu yürüyüş biçiminden

bilebilirsin. Çok basit bir hesaplama ama seni hesaplarla sıkmamın bir yararı yok. Bu adamın adımlarını hem çamurda hem de içerideki tozda gördüm. Sonra hesaplamamı doğrulayacağım bir yöntemim de var. Bir adam duvara yazı yazarken içgüdüsü gözlerinin seviyesinde yazmasına neden olur. Bu yazı yerden 1 metre 80 santimetre kadar yüksek olunca da çocuk oyuncağıydı."

"Peki yaşı?" diye sordum.

"İyi ama bir adam hiçbir çaba sarf etmeden dört buçuk adım atabiliyorsa soluk biri olamaz. Onun açıkça yürüyüp geçtiği, su birikintisinin genişliğiydi. Patentli deri bot etrafından geçerken kare uçlu bot üzerinden sekmiş. Gizemli bir tarafı yok. Makalede savunduğum inceleme ve çıkarım yapmanın birkaç kuralını normal hayata uyguluyorum. Seni şaşırtan başka bir şey var mı?"

"Trichinopoly ve el tırnakları," dedim.

"Duvardaki yazı adamın kana bulanmış işaret parmağıyla yazılmıştı. Büyüteç, sıvının çok az tırmalandığını gözlememe neden oldu ki adamın tırnağı düzgün olsaydı bu mümkün olmayacaktı. Yere saçılmış olan külden biraz topladım. Rengi koyu ve lapa lapaydı, bu kül sadece Trichinoploy'nin yaptığı bir kül olabilirdi. Sigara külleri üzerine özel bir çalışma yaptım, aslında bu konu üzerine monografi yazdım. Sigara olsun, tütün olsun bir bakışta herhangi bir markanın külünü ayırt edebilmekten gururlanıyorum. Gregson ve Lestrade gibi tiplerden yetenekli bir dedektifin farkı da budur."

"Ya sağlıklı suratı?" diye sordum.

"Ah, yanılmadığımdan hiçbir şüphem yoktu ama o biraz cüretkâr bir atıştı. Olayın olduğu durumdaki halini sormamalısın."

Elimi alnıma götürerek "Beynim döndü," dedim, "daha fazla düşündükçe iş daha da gizemli bir hale geliyor. Bu iki adam -ki iki taneyseler- nasıl oldu da boş bir eve geldiler? Onları getiren fayton sürücüsüne ne oldu? Bir adam diğerini nasıl zehir alması için zorlar? Kan nereden geldi? Hırsızlık olmadığı için katilin amacı neydi? Kadının yüzüğü buraya nasıl geldi? Her şeyden öte, bu ikinci adam kaçmadan önce neden Almanca RACHE yazdı? İtiraf etmeliyim ki bütün bu gerçekleri aydınlatacak mümkün bir yol göremiyorum."

Arkadaşım onaylarcasına gülümsedi.

"Durumun zorluklarını kısa ve oldukça iyi bir şekilde özetliyorsun," dedi. "Temel gerçeklerle alakalı kararımı ben verdim ama hâlâ belirsiz olan çok şey var. Lestrade'in kötü buluşuna gelince bunun sosyalizm ve gizli topluluklarla alakası olduğunu öne sürmek, polisi yanlış bir yöne doğru yönlendirmek için körce amaçlanmış basit bir şey. Bir Alman tarafından yapılmadı. Eğer fark ettiysen A, her nasılsa Alman modasından sonra basıldı. Gerçek bir Alman ise Latin harfiyle basıyor, bu yüzden kendi kısmını beceriksizce taklit eden birinden başkasının yazmadığını güvenceyle söyleyebiliriz. Soruşturmayı yanlış bir yola saptırmak tamamen kurnazlıktı. Sana davayla alakalı daha fazla bilgi vermeyeceğim Doktor. Bilirsin, bir hokkabaz numarasını anlattığı zaman hiç itibar kazanamaz, eğer sana çalışma yöntemimden çok şey anlatırsam benim çok sıradan biri olduğum sonucuna varabilirsin."

"Hiçbir zaman varmam!" diye cevapladım. "Dünyaya hiç getirilmeyecek olan bir araştırmayı sen tam bir bilim seviyesine getirdin."

En samimi şekilde söylediğim sözler arkadaşımın yüzünü memnuniyetten kızarttı. Sanatının eleştirilmesine, bir kızın güzelliğine olan övgüye hassas olması kadar hassas olduğunu çoktan gözlemlemiştim.

"Sana bir şey daha söyleyeceğim," dedi. "Patentli botlarla kare burunlu botlar aynı faytonda geldiler, daha sonra patikadan aşağıya olabildiğince arkadaşça indiler, en iyi olasılıkla kol kola. İçeriye girdiklerinde odanın başından sonuna kadar yürüdüler ya da kare burunlu olan bir aşağı bir yukarı yürürken patentli botlu yerinde durdu. Bunların hepsini tozdan anladım ve yürüdükçe daha çok endişelendiğini de. Bu da onun adımlarındaki artan uzunluktan görülüyordu. Bütün süre boyunca konuşuyor ve kendisini öfkelendiriyordu. Bütün bildiğimi sana anlattım, geri kalan ise apaçık tahmin ve varsayım. Yine de başlamak için iyi bir çalışma zeminimiz var. Acele etmeliyiz çünkü bu öğlen Norman Neruda'yı dinlemek için Halle konserine gitmek istiyorum."

Bu konuşma, faytonumuz peş peşe gelen uzun kasvetli sokakların ve karanlık yan yolların arasında ilerlerken gerçekleşmişti. Sürücü en kasvetli ve en karanlık olanlarından birinde durdu. "Bu Audlez Court, şuradaki," dedi, soluk

renkteki bir tuğlanın arasında duran dar yarığı işaret ederek. "Döndüğünüzde beni burada bulabilirsiniz."

Audley Court çekici bir yer değildi. Dar geçit bizi kirli konutların dizildiği, bayraklarla döşenmiş bir avluya götürdü. Kapısında duran, pirinçten yapılmış küçük bir koçanın üzerine Rance isminin oyulu olduğu 46 numaraya gelene kadar pislik içindeki çocuk gruplarının arasından ve rengi kaçmış çarşaf sıralarının içinden geçerek yolumuzu bulduk. Sorduğumuzda memurun yatakta olduğunu öğrendik, o gelene kadar da küçük salonda beklememiz gerektiği söylenildi.

Kısa bir süre sonra geldi ve uykusunda rahatsız edildiği için biraz sinirlenmiş gibi gözükerek "Büroda tutanak verdim," dedi.

Holmes cebinden altın bir bozukluk çıkardı ve düşünceli bir şekilde oynarken "Hepsini senin ağzından duymak isteriz diye düşündük," dedi.

Gözleri altın diskin üzerindeyken "Söyleyebileceğim her şeyi söylemekten mutluluk duyarım," dedi polis memuru.

"Olayı meydana geldiği gibi senin anlatımınla dinleyelim."

Rance at kılından olan kanepeye oturdu ve hikâyesinde hiçbir şeyi atlamamak istiyormuş gibi kaşlarını çattı.

"Size her şeyi başından anlatacağım," dedi. "Benim aralığım gece ondan sabahın altısına kadar. Saat on birde 'White Hart'da kavga vardı ama bunun dışında devriyede her şey yeterince sessizdi. Saat birde yağmur başladı. Sonra ben Harry Murcher'la buluştum -o da Holland Grove devriyesini yapıyordu- ve Henrietta Sokağı'nın köşesinde konuşmaya daldık. Hemen sonra belki de biraz sonra saat iki gibi Brixton Caddesi'nde her şeyin yolunda olup olmadığına bakmam gerektiğini düşündüm. Sokak fazlasıyla kirliydi, terk edilmişti. Bütün yol boyunca bir faytondan ve iki insandan başka hiçbir şeyle karşılaşmadım. Lauriston Bahçeleri'ndeki iki evin, boşaltma alanlarına sahip olmayanlardan dolayı boş olduğunu biliyordum, ancak birinde yaşayan son kiracı tifo ateşinden öldü. Penceredeki ışığı görünce yığılıp kaldım ve bir şeyin yanlış olduğundan şüphelendim. Kapıya vardığımda..."

"Durdun ve sonra bahçe kapısına geri yürüdün," diye böldü arkadaşım. "Bunu neden yaptın?"

Rance bir anda yerinden sıçradı ve Sherlock Holmes'un haline şaşkınlıkla baktı.

"Bu doğru efendim," dedi, "bunu nasıl bildiğinizi Tanrı bilir. Yani kapıya vardığımda, o kadar ıssız ve hareketsizdi ki keşke yanıma birini alsaydım diye düşündüm. Mezarlık tarafında hiçbir şeyden korkmuyordum ama gelenin tifodan ölen adam olabileceğini, kendisini öldüren lağımı inceleyeceğini düşündüm. Bu düşünce beni geri döndürdü, sonra Murcher'in fenerini görebilir miyim diye kapıya döndüm ama ne ondan ne de başka birinden bir işaret vardı."

"Sokakta kimse yok muydu?"

"Hiçbir canlı yoktu efendim. Bir köpek bile... Sonra kendime geldim, geri döndüm ve kapıyı iterek açtım. İçeride her şey sessizdi, böylece ışığın hâlâ yandığı odaya girdim. Şömine rafında kırmızı bir balmumu vardı, ışığını gördüm."

"Tamam, gördüğün her şeyi biliyorum. Odanın etrafında defalarca yürüdün, daha sonra cesedin yanında diz çöktün, ondan sonra üzerinden geçtin, mutfak kapısını denedin ve sonra..."

John Rance korkmuş suratı ve şüpheli gözleriyle ayağa fırlayarak "Bütün bunları görmek için nereye saklandın?" diye bağırdı. "Bana öyle geliyor ki bilmen gerekenden fazlasını biliyorsun!"

Holmes güldü ve kartını masanın üzerine, memura doğru fırlattı. "Beni cinayetten yakalatma," dedi. "Ben av köpeklerinden biriyim kurt değil, Bay Gregson ve Bay Lestrade size cevabını verecektir. Yine de devam edin. Sonra ne yaptınız?"

Şaşkın suratını kaybetmeyen Rance yerine geri oturdu.

"Kapıya geri döndüm ve ıslık çaldım. Bu Murcher ve iki kişiyi olduğum yere getirdi."

"O zaman sokak boş muydu?"

"Yani, herhangi bir iyinin gidebileceği kadar öyleydi."

"Ne demek istiyorsun?"

Memur sırıtarak "Bir sürü sarhoş genç adam gördüm," dedi, "ama bu adam

kadar bağıranını hiç görmedim. Dışarıya çıktığımda kapıdaydı ve raylara uzanmış, Columbine'nın yeni çıkmış marşını ya da öyle bir şeyini akciğeri yırtılana kadar bağırarak söylüyordu. Yardımsız ayakta duramıyordu."

"Nasıl bir adamdı?" diye sordu Sherlock Holmes.

John Rance araya girilmesine bozulmuş gibi "Hiç alışılmamış tipte, sarhoş bir adamdı," dedi. "Eğer kaldırmaya çalışmasaydık kendini istasyonda bulabilirdi."

Holmes sabırsız bir şekilde "Yüzü, kıyafeti, onlara hiç dikkat etmedin mi?" diye sordu.

"Dikkat edip etmediğimi düşünmem lazım, onu kaldırmak zorunda olduğumu düşününce... Ben ve Murcher, bizim aramızda. Uzun bir adamdı, kırmızı suratlı, aşağı kısmı sarmalanmış..."

"Yeterli!" diye bağırdı Holmes. "Ona ne oldu?"

Mağdur bir ses tonuyla "Onun arkasından gitmektense yapacak şeylerimiz vardı," dedi polis. "İddiaya girerim ki evinin yolunu bulmuştur."

"Nasıl giyinmişti?"

"Kahverengi bir ceket."

"Elinde kırbaç var mıydı?"

"Kırbaç mı? Hayır."

"Bir yerde bırakmış olmalı," diye mırıldandı arkadaşım. "Ondan sonra hiç fayton görmüş ya da duymuş olamaz mısın?"

"Hayır."

Ayağa kalkıp şapkasını alan arkadaşım "Bu altın para sana," dedi. "Korkarım ki Rance, hiçbir zaman etkili olamayacaksın. Aklını süs gibi kullandığın kadar yararlı bir şekilde de kullanmalısın. Geçen gece subayın kıyafetine ulaşmış olabilirdin. Elinde tuttuğun adam, bu gizemin de ipucunu elinde tutan yani bizim aradığımız adam. Bunu tartışmanın gereği yok; dediğim gibi. Haydi Doktor."

Muhbirimizi kuşkulu ama apaçık rahatsız olmuş bir şekilde bırakarak birlikte fayton için yola çıktık.

Eve doğru giderken "Beceriksiz aptal," dedi Holmes sert bir şekilde. "Böyle bir şans geliyor ama o bundan yararlanamıyor."

"Ben hâlâ bulanığım. Bu adamın betimlemesiyle senin bu gizemdeki ikinci kısım fikrinin uyuştuğu doğru. Ama neden evi terk ettikten sonra geri gelsin? Bu, suçluların yapabileceği bir şey değil..."

"Yüzük adamım, yüzük! Bu yüzden geri geldi. Eğer onu yakalayacak başka bir yol bulamazsak her zaman tuzağımızı yüzükle kurabiliriz. Onu yakalamalıyım Doktor, ikiye bir koyarım onu bulmak için. Sana her şey için teşekkür etmeliyim. Sen olmasaydın gitmiş olmazdım ve bu yüzden karşılaşacağım en iyi dosyayı kaçırmış olacaktım: KIZIL DOSYA! Hı, ne dersin? Niye biraz sanat jargonu kullanmayalım? Yaşamın soluk benzinin içinden akıp giden kızıl bir ip var ve bizim görevimiz onu bulmak, soyutlamak ve her santimetresini ortaya çıkarmaktır. Şimdi öğle yemeğine gidelim ve ardından da Norman Neruda! Vuruşları ve yayı kullanışı muhteşem! Neydi şu Chopin'den ihtişamla çaldığı küçük şey: TRA-LA-LA-LİRA-LİRA-LAY!"

Ben insan aklının çoklu tarafı üzerinde düşünürken, o faytonda arkasına yaslanıp acemi bir tarlakuşu gibi şarkı söylüyordu.

5

İLANIMIZ ZİYARETÇİ GETİRİYOR

Sabah uğraşımız sağlığıma çok ağır gelmişti, bu yüzden öğlen saatlerinde çok yorgun düştüm. Holmes'un konsere gitmesinden sonra kanepeye uzandım ve birkaç saat uyumaya çalıştım. Faydasızdı. Aklım bütün bu olanlardan dolayı uyarılmış, tuhaf hayallerle kuşkular aklıma doluşmuştu. Gözümü kapattığım her seferde öldürülmüş adamın *baboon** gibi görüntüsü ve bozulmuş suratı gözümün önüne geliyordu. Yüzünün ortaya çıkardığı ifade o kadar kötüydü ki sahibini ortadan kaldırdığı için ona minnettarlıktan başka bir şey hissetmekte zorluk çektim. Eğer insan niteliklerinin en kötüsü sorulsaydı kesinlikle Cleveland'lı Enoch J. Drebber'in özelliklerini söylerdim. Yine de adaletin yerini bulması gerektiğini bildiğim için kanun karşısında kurbanın ahlaksızlığına göz yumulmazdı.

Daha fazla düşündükçe adamın zehirlenmesi ve arkadaşımın hipotezi daha da olağandışı gözüküyordu. Dudaklarını nasıl kokladığını hatırladım ve bu fikri onda uyandırmış bir şey bulduğundan hiç şüphem olmadı. O zaman, eğer zehir değilse ne yara ne de boğma olmadığı için bu adamın ölümüne sebep olan neydi? Ama bir diğer taraftan yerde duran kimin kanıydı? Ne bir debelenme belirtisi ne de kurbanın düşmanını yaralayabileceği bir silahı vardı. Bu sorular

* (İng.) Baboon: Habeş Maymunu.

çözülmedikçe hem Holmes hem de benim için uyku kolay bir şey olmayacaktı. Kendisinin özgüveni, bütün olayları açıklayacak bir teoriyi çoktan oluşturduğuna ikna etti beni ama yine de hemen bir tahmin yapamıyordum.

Döndüğünde çok geç kalmıştı. Konserin bu kadar sürmeyeceğini biliyordum. Akşam yemeği o gelmeden masadaydı.

"Muhteşemdi," dedi otururken. "Darwin'in müzik hakkında söylediklerini hatırlıyor musun? Müziği üretmenin ve kavramanın gücünün, konuşmanın gücünden çok önce insan ırkında var olduğunu iddia ediyor. Belki de bu yüzden, bu kadar ince bir şekilde ondan etkileniyoruz. Dünyanın çocuklukta olduğu puslu yüzyıllarda ruhlarımızda müphem hatıralar var."

"Bu çok geniş bir fikir," diye belirttim.

"Bir insanın fikirleri eğer doğayı yorumluyorsa en az doğa kadar geniş olmalıdır," diye cevapladı. "Ne oldu? Çok kendinde değil gibisin? Şu Brixton Caddesi olayı seni üzdü."

"Gerçeği söylemek gerekirse evet, üzdü," dedim. "Afganistan'da yaşadıklarımdan sonra iyice kabuklaştım. Yürekliliğimi yitirmeden önce arkadaşlarımın Maiwand'ta parçalara ayrılmasını izledim."

"Anlıyorum. Korkunun ve hayal gücünün olmadığı bir yerde hayal gücünü uyandıran bir sır var bununla ilgili. Akşam gazetesini gördün mü?"

"Hayır."

"Olayla alakalı iyi bir açıklama yer alıyor. Adam ayağa kalktığında, kadının evlilik yüzüğünün düşmesi olayından bahsetmiyor. Anlatmaması iyi."

"Neden?"

"Şu ilana bak," diye cevapladı. "Olaydan hemen sonra bu sabah her gazeteye birini yolladım."

Gazeteyi bana doğru fırlattı, gösterdiği yere göz attım. "Bulunanlar" sütunundaki ilk duyuruydu. Şöyle başlıyordu:

"Bu sabah Brixton Caddesi'nde Beyaz Geyik Bar'ı ile Hollanda Koruluğu arasındaki yolda altın bir evlilik yüzüğü bulundu. Başvuru: 221B Baker Sokağı, akşam saat sekiz ve dokuz arası, Dr. Watson."

"Adını kullandığım için beni affet," dedi. "Eğer kendi adımı kullansaydım bazı ahmaklar tanır ve olaya karışmak isterlerdi."

"Sorun değil," diye cevapladım. "Ama her kim başvuracaksa bende yüzük yok."

Bana bir tane uzatarak "Ah evet, var," dedi. "Bu iş görür. Tıpkısının aynısı."

"Bu ilana kimin geleceğini düşünüyorsun?"

"Kahverengi ceketli adam, kare ayak burunlu, yüzü sağlıklı olan arkadaşımız... Eğer kendi gelmezse bir suç ortağı yollar."

"Çok tehlikeli olduğunu düşünmez mi?"

"Hiç de değil. Eğer bu davayla alakalı bakış açım doğruysa ki olduğuna dair her sebebe sahibim, bu adam yüzüğü kaybetmektense her şeyi göze alır. Benim fikrime göre Drebber'ın cesedine eğilirken yüzüğü düşürdü ama o zaman kaybetmedi. Evi terk ettikten sonra kaybettiğini fark etti ve aceleyle geri döndü ama aptallığından evdeki mumu yanarken bıraktığı için polisin çoktan duruma el koyduğunu gördü. Kapıda göründüğü için şüpheleri gidermek adına sarhoş taklidi yapmak zorunda kaldı. Şimdi adamın yerine kendini koy. Olayı bir daha düşünürsek evden ayrıldıktan sonra yüzüğü yolda düşürdüğünü düşünmüştür. Ondan sonra ne yapabilir? Bulunanlar kısmında yüzüğü görme umuduyla akşam gazetelerine sabırsızlıkla bakmıştır. Elbette gözü buna çarpmıştır. Çok sevinmiştir. Neden bir tuzaktan korksun ki? Onun nezdinde yüzüğün bulunmasıyla cinayetin bağlanmasının bir nedeni olmayacaktır. Gelebilir. Gelecek. Bir saat içinde göreceksin onu."

"Sonra?" diye sordum.

"Ah, ben onunla ilgilenirim. Hiç silahın var mı?"

"Eskiden kalma bir tabancam ve birkaç mermim var."

"En iyisi onu temizle ve doldur. Çok çaresiz biri olacak ve onu gafil avlayacağım ama yine de her şeye hazırlıklı olmalıyız."

Yatak odama gittim ve dediklerini yaptım. Tabancayla birlikte döndüğümde masa temizlenmişti ve Holmes en sevdiği iş olan kemanını gıcırdatmaya başlamıştı. İçeri girdiğimde "Olay şiddetleniyor," dedi. "Amerika'ya gönderdiğim telgrafıma yeni bir cevap geldi. Olayla alakalı bakış açım doğru."

"Yani?" diye sordum hevesle.

"Kemanım yeni yaylarla daha iyi olacak," dedi. "Tabancanı cebine koy.

Adam geldiğinde onunla normal bir şekilde konuş. Gerisini bana bırak. Çok sert bakarak sakın onu korkutma."

"Saat şu an sekiz," dedim saatime bakarak.

"Tamam. Birkaç dakika içinde muhtemelen burada olacak. Kapıyı yavaşça aç. Yeterli. Anahtarı içeriye koy. Teşekkürler! Bu tuhaf kitabı dün tezgâhtan aldım: *De Jure inter Gentes*. 1642'de Liege Lowlands'te Latince yayınlamış. Bu kahverengi kaplı cildi çıktığında Charles'ın kafası omuzlarında sağlam bir şekilde duruyordu."

"Yazarı kim?"

"Philippe de Croy, her kimse... İlk sayfasında epey solmuş mürekkeple 'Ex libris Guliolmi Whyte'* yazılı. Acaba Willian Whyte kim? Sanırım on yedinci yüzyıl avukatlarından. Üslubunda resmi bir şey var. Sanırım adamımız geliyor."

Konuşurken zil keskin bir şekilde çaldı. Sherlock Holmes yavaşça kalktı ve sandalyesini kapıya doğru kaydırdı. Odacının koridoru geçtiğini ve kapıyı açarken kilidin çıtlamasını duyduk.

Temiz ama bir o kadar keskin bir sesle "Doktor Watson burada mı yaşıyor?" diye sordu. Odacının cevabını duyamadık ama kapı kapandı ve biri merdivenleri çıkmaya başladı. Ayak sesi belirsiz ve karışıktı. Dinlerken arkadaşımın yüzünden bir şaşkınlık belirtisi geçti. Holden yavaşça geçti, kapıda hafif bir tıklatma sesi duyduk.

"İçeri gelin!" diye bağırdım.

Beklediğimiz şiddet yanlısı adamın aksine çok yaşlı, cildi kırışmış bir kadın aksayarak daireye girdi. Ani ışık huzmesinden gözü kamaşmış gibi gözlüyordu. Sonra reverans yapıp, sulanmış gözleriyle bize bakarak titrek, gergin elleriyle cebini yokladı. Arkadaşıma göz attım, yüzünde o kadar üzüntülü bir ifade vardı ki bütün yapabildiğim buna göz yummaktı.

İhtiyar kadın bir akşam gazetesi uzattı ve duyurumuzu göstererek "İşte beni buraya bu getirdi beyler," dedi başka bir reveransla. "Brixton Caddesi'nde altın bir evlilik yüzüğü... Kocası birlik gemisinde kamarot olan kızım Sally'ye

* (Lat.) "William Whyte'ın kitaplarından."

aittir. Kendisi on iki aylık evli ve kocası gelip de onu yüzüksüz görürse söyleyeceği şeyi tahmin bile edemiyorum! En iyi zamanında bile serttir ama içtiğinde... Eğer sizi memnun edecekse geçen gece sirke gittiği..."

"Bu onun yüzüğü mü?" diye sordum.

"Tanrı sizden razı olsun!" diye bağırdı yaşlı kadın. "Sally bu gece çok mutlu olacak. Bu onun yüzüğü."

Kalemi alarak "Adres nedir acaba?" diye sordum.

"Duncan Sokağı, 13 Numara, Houndsditch. Çok yorucu bir yol."

Sherlock Holmes keskin bir şekilde "Brixton Caddesi sirk ve Houndsditch arasında kalmıyor," dedi.

Yaşlı kadın yüzünü çevirdi ve kırmızı kenarlı gözlerinden gayretle bakarak. "Beyefendi benim adresimi sordu," dedi. "Sally, Mayfield Mevki, 3 Numara, Peckham'da oturuyor."

"Sizin adınız?"

"Benim adım Sawyer, onunki ise Dennis, Tom Dennis onunla evlendi. Denizde olduğu sürece ve şirkette kaygılanacak kamarot olmadıkça zeki ve temiz biri ama kıyıya vardığında, kadınlarla ve likör marketlerinde..."

Arkadaşımdan aldığım işarete itaat ettim ve lafını "İşte yüzüğünüz Bayan Sawyer," diyerek böldüm, "kızınıza ait ve doğru kişiye teslim ettiğim için mutluyum."

Sayısız dua ve minnetle yaşlı kadın yüzüğü cebine koydu ve merdivenlerden aşağıya indi. Gittiği anda Sherlock Holmes ayağa sıçradı ve odasına gitti. Birkaç dakika sonra kravatlı ve uzun paltolu bir şekilde döndü. "Onu takip edeceğim," dedi aceleci bir şekilde. "Belki bir suç ortağıdır ve beni yönlendirir. Beni bekle."

Holmes merdivenden inmeden önce koridor kapısı ziyaretçinin arkasından daha yeni kapanmıştı. İnatçı takipçisi onu belli bir aralıkla takip ederken kadının yolun diğer tarafından yavaş yavaş yürüdüğünü pencereden görebiliyordum. "Ya bütün teorisi yanlış," diye düşündüm, "ya da gizemin kalbine doğru gidiyor." Bana beklememi söyleyebileceği hiçbir neden yoktu çünkü bütün bu maceranın sonucunu bilmeden uyku benim için imkânsızdı.

Yola koyulduğunda saat dokuza geliyordu. Ne kadar uzun süreceğine dair hiçbir fikrim yoktu ama Henri Murger'in *Vie de Boheme** kitabının sayfalarını karıştırıp, pipomdan kayıtsız bir şekilde çekerek oturdum. Saat onu geçti ve hizmetçinin yataktan kalkarken çıkardığı ayak patırtılarını duydum. Saat on bir olduğunda ev sahibesinin de fazla tantanalı yürüyüşü aynı yöndeydi, kapımdan geçti. Kapı kilidinin keskin sesini duymadan önce ise saat on ikiye geliyordu. İçeriye girdiğinde başarılı olmadığını suratından anladım. Gülünçlük ve hayal kırıklığı hükûm sürmek için mücadele ediyordu ki ilki galip geldi ve Sherlock içten bir kahkaha patlattı.

Kendini koltuğuna bırakırken "Dünyayı verseler İskoç Yard'dakilerin bunun öğrenmesini istemezdim," dedi. "Onlarla o kadar dalga geçtim ki sonunu duymama bile izin vermezlerdi. Gülebilirim çünkü biliyorum ki nihayetinde onlarla olacağım."

"Ne oldu?" diye sordum.

"Ah, kendime karşı bir hikâye anlatmamın benim için sakıncası yok. O varlık biraz daha gitmişti ki topalladı ve ayaklarının şişmiş olduğunun bütün alametini gösterdi. Sonra durdu ve dört tekerlekli bir fayton çağırdı. Adresi duymak için ona çok yakın durmayı başardım ama endişeli olmamam gerekiyordu çünkü sokağın diğer tarafından duyulacak kadar sesli söylüyordu. 'Duncan Sokağı, Houndsditch, 13 Numara'ya sür,' dedi. Bu gerçek gibi gözüküyor diye düşündüm ve onu içeride güvenli bir şekilde görünce arkasına tünedim. Bu her dedektifin ustalıkla yapması gereken bir sanattır. Sonra tıngırdayarak ve hiç dizgini çekmeden sokağa vardık. Kapıya gelmeden önce atladım ve sokakta rahat ve tembel bir şekilde gezindim. Faytonun durduğunu gördüm. Sürücü atladı, sonra kapıyı açtığını ve ümitle bekleyen bir şekilde durduğunu gördüm. Ama hiçbir şey çıkmadı. Ona ulaştığımda boş faytonu delirmişçesine el yordamıyla arıyor ve bu zamana kadar duyduğum en fiyakalı küfürleri açığa vuruyordu. Yolcudan ne bir iz ne de işaret vardı, korkarım ücretini almadan biraz

* Bohem hayatını ilk kez tasvir eden Fransız romancı ve şair Henri Murger, (1822-1861) kendi hayatından izler taşıyan Scenes de la Vie de Bohème'i 1847-49 yılları arasında tefrika halinde yayımlamıştır. Eser sayesinde yoksul yaşamına biraz refah gelmiştir. Aynı zamanda eser Giacomo Puccini'nin "La Bohème" operasına ilham olmuştur. (y.n.)

önceydi. 13 Numara'yı soruşturduğumuzda, evin saygın bir duvar kâğıtçısına ait olduğunu ve Sawyer ya da Dennis adının hiç duyulmadığını öğrendik."

"Kadının fayton hareket halindeyken ne sen ne de sürücü görmeden dışarı çıktığından bahsetmiyorsun değil mi?"

"Kahrolası yaşlı kadın!" dedi Sherlock Holmes sinirli bir şekilde. "Yaşlı kadın aldattı bizi. Genç bir adam ve çevik birisi olmalı, ayrıca benzersiz bir aktör de olmalı! Telaşa düşmesi taklit edilemezdi. Şüphesiz takip edildiğini gördü ve beni atlattı. Peşinde olduğumuz adam düşündüğümüz kadar yalnız değil, onun için risk alan bazı arkadaşları var. Şimdi Doktor, yorgun gözüküyorsun. Tavsiyemi dinle ve yatağa git."

Gerçekten kendimi çok bitkin hissediyordum, bu yüzden tavsiyesine uydum. Holmes'u yanan ateşin önünde, kemanının hafif melankolik inilti lerinin eşlik ettiği gece nöbetinde otururken bıraktım. Ortaya çıkarması gereken bu ilginç problem üzerine hâlâ düşündüğünü biliyordum.

6

TOBIAS GREGSON NELER YAPABİLECEĞİNİ GÖSTERİYOR

Ertesi gün gazeteler, "Brixton Gizemi" olarak adlandırdıkları haberlerle doluydu. Her birinde olayın uzun açıklaması, bazılarında ise baş makaleler bulunuyordu. Bana yeni olan bazı bilgiler vardı. Hâlâ not defterime notlar alıyor, çıkarımlar yapıyordum. İşte onların kısa bir özeti:

The Daily Telegraph, "Suç tarihinde daha tuhaf özellikleri olan çok az trajedi vardır," diye belirtmişti. Kurbanın Alman ismi, diğer bütün sebeplerin yokluğu ve duvardaki tehditkâr yazı, hepsi siyasal mülteciler ve devrimcilerin yaptığına işarettir. Sosyalistlerin Amerika'da pek çok kolu vardı, merhum şüphesiz onların yazılı olmayan yasalarını çiğnemişti ve izi sürülerek yakalanmıştı. Vehmgericht, Carbonari, Marchioness de Brinvilliers, Darvin teorisi, Malthus prensipleri ve Ratcliff otobanı cinayetlerine çok inceden dokunduktan sonra makale, hükümeti uyararak ve İngiltere'deki yabancıları daha yakından izlemeyi savunarak sonuçlanıyordu.

The Standard, bu tarz kanunsuz zorbalıkların genellikle liberal yönetiminde meydana geldiği yönünde bir yorumda bulunmuştu. Bütün otoritenin zayıflamasına ve kitlelerin tedirgin edilmesine bağlı olarak çıkmıştı. Merhum, Metropolis'te birkaç hafta yaşamış olan bir Amerikan beyefendisiydi. Camberwell,

Torquay Terrace, Madame Charpantier pansiyonlarında kalmıştı. Seyahatlerinde Bay Joseph Stangerson ona arkadaşlık etmişti. Salı günü, ayın dördünde ev sahibesine veda ederek Liverpool Ekspresi'ni yakalamak için Euston İstasyonu'na gitmişler, bundan sonra da peronda birlikte gözükmüşlerdi. Bay Drebber'ın cesedi Euston'dan çok uzaktaki boş bir evde bulunana kadar bundan fazla bir şey bilinmiyordu. Oraya nasıl geldiği ya da kaderiyle nasıl karşılaştığı hâlâ çözülmeyen bir gizemin soruları olarak kaldı. Stangerson'un nerelerde olabileceğine dair hiçbir şey bilinmiyordu. "İskoç Yard'ından Bay Lestrade ve Bay Gregson'un bu olayla uğraştıklarını öğrendiğimiz için mutluyuz ve çok iyi bilinir ki bu iki tanınmış memur bu olaya ivedilikle ışık tutacaklardır."

The Daily News, suçun politikliğinin şüphesiz olduğu görüşünü belirtiyordu. Eğer bütün bu maruz kaldıkları şeyleri hatırlamaları onları bozmasaydı mükemmel birer vatandaş olacak bir sürü insan, liberalizmin despotluğunun ve düşmanlığının kıta devletlerinin canlandırılması etkisiyle kıyılarımıza kadar sürüklenmiştir. Bu insanlar arasında uyulması gereken bir onur kaidesi vardır ki herhangi bir ihlalde ölümle cezalandırılır. Her çaba sekreter Stangerson'u bulmak ve merhumun bazı özelliklerini ortaya çıkarmak için yapılmış, gittiği evin adresinin bulunmasıyla büyük bir adım atılmıştı. İskoç Yard'lı Bay Gregson'un enerjisi ve zekâsıyla oluşmuş bir sonuçtu bu.

Bu haberleri Sherlock Holmes'la birlikte kahvaltıda okuduk ve o, oldukça eğlenmiş görünüyordu.

"Sana söylemiştim, ne olursa olsun Lestrade ve Gregson skoru tutacaktır."

"Nasıl olacağına bağlı."

"Ah, hiç fark etmiyor bile. Eğer adam yakalanırsa onların çabalarından dolayı olacak; eğer kaçarsa onların çabalarına rağmen olacak. Tura ben kazanırım, yazı sen kaybedersin. Ne yaparlarsa yapsınlar her zaman takipçileri olacak. '*Un sot trouve toujours un plus sot qui l'admire.*'"*

"Bu da ne böyle?" diye bağırdım çünkü bizim ev sahibesinin tiksinmesiyle birlikte koridordan ve merdivenden birçok gürültü duyuldu.

"Baker Sokağı Dedektif Polis Birliği Bölümü bu," dedi arkadaşım ciddi bir şekilde ve o konuşurken içeriye yarım düzine kirli, perişan sokak çocuğu doluştu.

---

* Fransız şair ve eleştirmen Nicolas Boileau-Despréaux'ya ait söz. (1636-1731) *"Bir aptal her zaman kendisine hayran kalacak daha aptal birini bulur."* (y.n.)

"Dikkat!" dedi Holmes keskin bir ses tonuyla ve kirli, altı hergele bir sırada adı çıkmış heykeller gibi durdular. "İleride haber vermek için sadece Wiggins'i yollayın, geri kalanınız sokakta beklesin. Buldun mu Wiggins?"

"Hayır efendim, bulamadık," dedi gençlerden biri.

"Bulacağını hiç beklemiyordum. Bulana kadar devam etmelisin. İşte ücretleriniz." dedi ve her birine bir şilin verdi. "Şimdi gidin ve bir dahakine daha iyi bir haberle gelin."

Elini salladı, merdivenlerden apar topar bir fare gibi kaçarlarken tiz seslerini duyduk.

"Bu küçük dilenciler, birliğin bir düzine adamından daha çok iş yaparlar," dedi Holmes. "Resmi görünümlü birinin apaçık görüntüsü insanın dudaklarını mühürler. Bunlar ise her yere gider ve her şeyi duyarlar. İğne kadar keskindirler, gereken tek şey organize olmaları."

"Onlara Brixton olayıyla alakalı iş mi veriyorsun?" diye sordum.

"Evet, doğrulamak istediğim bir nokta var; zaman meselesi. Vay be! Biraz doğru düzgün haber duyacağız. Yüzünün her tarafından yalnızca mutluluk akan Gregson yoldan aşağıya geliyor. Bize geliyor, biliyorum. Evet, duruyor. İşte geldi!"

Zilde şiddetli bir çınlama vardı ve birkaç saniye içerisinde tek seferde, üç adımla sarı saçlı dedektif merdivenleri çıktı, oturma odasına daldı.

"Canım arkadaşım!" diye bağırdı Holmes'un karşılık vermediği elini sıkarak. "Kutla beni! Olayı gün gibi ortaya çıkardım!"

Arkadaşımın etkileyici suratından kaygılı bir ifade geçer gibi oldu.

"Doğru izi sürdüğünü mü söylüyorsun?" diye sordu.

"Doğru iz! Neden efendim, adam kilit altında."

"Adı?"

"Arthur Charpentier, Kraliyet Deniz Donanması'nda teğmen!" diye bağırdı Gregson, gururla şişman ellerini ovuşturup göğsünü kabarttı.

Sherlock Holmes iç çekti ve gülümseyerek rahatladı.

"Otur ve bu sigaralardan birini dene," dedi. "Nasıl başardığını öğrenmek için sabırsızız. Biraz viski ve su alır mısın?"

"Sakıncası yok," diye cevap verdi dedektif. "Son iki gündür harcadığım büyük çaba beni yıprattı. Bilirsin, mental zorluk kadar fiziksel bir çaba değil. Sen anlarsın Bay Sherlock Holmes çünkü ikimiz de beyin işçisiyiz."

"Şeref veriyorsunuz," dedi Holmes ciddi bir şekilde. "Hadi, tatmin edici sonuca nasıl ulaştığını duyalım."

Dedektif, koltuğuna oturdu ve sigarasını kendini beğenmiş bir şekilde tüttürdü. Sonra bir anda bir kahkaha krizi içerisinde baldırına vurdu.

"En komik tarafı ise kendini çok zeki sanan aptal Lestrade'nin tamamen yanlış yöne doğru gitmesi; suçla doğmamış bir bebek kadar ilgisi olmayan sekreter Stangerson'un peşine. Hiç şüphem yok ki bu zamana kadar onu yakalamıştır."

Bu fikir Gregson'un öyle hoşuna gitti ki boğulana kadar güldü.

"Peki ipucunu nereden buldun?"

"Ah, hepsini anlatacağım. Tabii ki Doktor Watson, bu katiyen bizim aramızda. Mücadele ettiğimiz ilk zorluk Amerikalıların geçmişini bulmaktı. Bazıları ilanlar cevaplanana kadar bekleyebilirlerdi ya da partiler gelir ve bilgi isterdi. Bu Tobias Gregson'un işe gidiş şekli değil. Ölü adamın arkasındaki şapkayı hatırlıyor musun?"

"Evet," dedi Holmes. "John Underwood ve Sons, 129, Camberwell Yolu."

Gregson biraz düş kırıklığına uğramış gibiydi.

"Bunu fark ettiğini hiç anlamamıştım," dedi. "Orada mıydın?"

"Hayır."

"Hı!" diye bağırdı Gregson rahatlamış bir sesle. "Hiçbir zaman şansı kaçırmamalısın, ne kadar küçük olursa olsun."

"Büyük bir akıl için hiçbir şey küçük değildir," dedi Holmes vecizle.

"Underwood'a gittim, bu ebatta ve tanımda bir şapkaları olup olmadığını sordum. Kitaplarına baktı ve bir anda buldu. Torquay Terrace'ta Charpentier'in pansiyonunda kalan Bay Drebber'a yollamıştı. Böylece adresi aldım."

"Akıllıca, çok akıllıca!" diye mırıldandı Sherlock Holmes.

"Sonra Bayan Charpentier'i aradım," diye devam etti dedektif. "Onu çok solgun ve stresli bir halde buldum. Kızı da odadaydı, alışılmadık bir şekilde iyi

bir kızdı; gözleri kızarmış gözüküyordu ve ben konuşurken dudakları titriyordu. Dikkatimden kaçmadı. Sonra bir bityeniği sezmeye başladım. Bilirsin Bay Sherlock Holmes, doğru kokuyu aldığında sinirlerinde bir çeşit ürperme olur. 'Siz de son kalan Cleveland'lı Bay Enoch J. Drebber'ın gizemli ölümünü duydunuz mu?' diye sordum. Anne kafasını salladı. Bir kelime dahi söyleyecek gibi durmuyordu. Kızı gözyaşlarına boğuldu. Bu insanların olayla alakalı bir şey bildiklerini her şeyden çok hissettim. 'Bay Drebber evinizi saat kaçta trene binmek için terk etti?' diye sordum. 'Saat sekizde,' dedi ve sanki acısını yutkunarak bastırır gibiydi. 'Sekreteri Bay Stangerson dokuzu çeyrek geçe ve on birde iki tren olduğunu söyledi. İlkine binecekti.' diye devam etti. 'Onu en son gördüğün zaman bu muydu?' diye sorduğumda kadının suratına korkunç bir ifade geldi. Tamamen gözü dönmüş bir hale büründü. Tek kelime demeden birkaç saniye önce sadece ayağa kalktı. 'Evet,' derken sesi boğuktu. Biraz sessizlik oldu. Ardından kızı sakin, temiz bir ses tonuyla'Kötülükten hiçbir yarar gelmez anne. Bu beyefendiye dürüst olalım. Evet, Bay Drebber'ı yine gördük,' dedi. 'Tanrı seni affetsin! Kardeşini öldürdün!' diye bağırdı Bayan Charpentier. Ellerini havaya kaldırıp sandalyesine geri oturdu. 'Arthur bizim doğruyu söylememizi isterdi,' diye sert bir şekilde cevap verdi kız.

'Artık bana olan biten her şeyi anlatırsanız iyi edersiniz. Yarım şahitlik etmek hiç etmemekten daha kötüdür. Ayrıca ne kadar bildiğimizi de bilmiyorsunuz,' dedim. 'Günahı boynuna Alice!' diye bağırdı annesi ve sonra bana dönerek 'Hepsini anlatacağım efendim. Oğlumla alakalı olan acımı görüp onun bu korkunç olayla ilgisi var da o yüzden korkuyorum diye düşünmeyin. O tamamen masumdur. Beni korkutan şeyse sizin gözünüzde ve diğerlerinin gözünde tehlikeli olabileceğidir. Yine de bu tabii ki imkânsız. Karakteri, mesleği, soyu hepsine engel olacaktır,' dedi. 'Yapabileceğin en iyi şey her şeyi itiraf etmektir. Bana güvenin, eğer oğlun masumsa ona zarar gelmez,' diye cevap verdim. Kadın 'Alice belki de bizi yalnız bırakmalısın,' dedi ve kızı geri çekildi. 'Şimdi efendim, size bunları anlatma niyetinde değildim ama zavallı kızım konuyu açtığı için başka seçeneğim kalmadı. Konuşmaya karar verdiğim andan itibaren hiçbir şeyi atlamadan her şeyi anlatacağım,' diye devam etti. 'Akıllıca olur,' dedim.

'Bay Drebber neredeyse üç haftadır bizimleydi. O ve sekreteri Bay Stangerson, Avrupa'da dolaşıyorlardı. Bagajlarının her birinde son duraklarını gösteren 'Kopenhag' etiketini gördüm. Stangerson yeterince çekingen biriydi ama üzgünüm ki patronu tam tersiydi. Huyu suyu kaba ve tarzı da görgüsüzdü. Geldiği o gece içkiyle birlikte daha da kötü oldu, daha doğrusu on ikiden sonra gün içinde onun ayık olduğu pek söylenemez. Hizmetçilere karşı hal ve hareketleri tiksindirici derecede gevşek ve fazla samimiydi. En kötüsü kızım Alice'e de aynı tavrı gösterdi ve onunla birkaç kez bu tavırda konuştu, neyse ki kızım anlamak için fazla saftır. Bir kere de onu gerçekten kollarıyla yakaladı ve ona sarıldı, bu ayıp davranış da kendi sekreterinin onu bu erkekliğe sığmayan davranışı için azarlamasına neden oldu,' diye anlattı. 'Neden bunlara katlandın? İstediğinde bu pansiyonerlerden hemen kurtulabilirdin diye düşünüyorum,' diye sordum. Bayan Charpentier de tam yerinde sorduğum bu soruya kızardı. 'Tanrım, keşke geldiği ilk günde onu uyarsaydım. Ama çok acılı bir istekti. Her gün bir pound ödüyorlardı, bir haftada on dört pound ve boş bir sezon. Dulum ve denizcilikteki oğlum da bana pahalıya mal oldu. Bu parayı kaybetmeyi göze alamadım. En iyi şekilde davranmaya çalıştım. Yine de bu sonuncusu çok fazlaydı, bu yüzden ayrılması için onu uyardım. Gitmesinin sebebi buydu,' dedi. Devam etmesini söyledim. 'Onu giderken görünce gönlüm ferahladı. Oğlum şu an izinde ama ona bunlardan hiç bahsetmedim çünkü huyu terstir ve kız kardeşine de tutkuyla bağlıdır. Arkalarından kapıyı kapattığımda aklımda bir yük kalmış gibiydi. Heyhat! Bir saatten az bir zamanda zil çaldı ve Bay Drebber'ın döndüğünü öğrendim. Çok telaşlı ve içtiği için çok kötüydü. Kızımla oturduğumuz odaya girdi ve trenini kaçırdığına dair tutarsız bazı laflar etti. Sonra Alice'e döndü ve gözlerimin önünde ona, onunla birlikte uçması gerektiğini teklif etti. 'Reşitsin,' dedi, 've seni durduracak hiçbir kanun yok. Harcayacak yeterince param var. Şu yaşlı kadına aldırma, şimdi hemen gel benimle. Prenses gibi yaşarsın,' dedi. Zavallı Alice o kadar çok korkmuştu ki ondan uzak duruyordu ama onu bileğinden tuttu ve kapıya doğru çekmeye çalıştı. Çığlık attım ve tam o sırada oğlum Arthur odaya girdi. Ondan sonra ne olduğunu hatırlamıyorum. Küfürler ve saçma sapan kargaşa sesleri duydum. Kafamı kaldırmaktan çok korkuyordum. Baktığımda Arthur'u elinde bir çu-

bukla kapının eşiğinde durmuş, gülerken gördüm. 'Bu adamın bize bir daha sıkıntı yaratacağını sanmıyorum. Arkasından gidecek ve ne yaptığına bakacağım,' dedi. Bu sözlerle şapkasını aldı ve sokağa indi. Ertesi sabah da Bay Drebber'ın gizemli ölümünü duyduk,' dedi ve sonra sessizleşti. İşte, bu ifade pek çok nefes kesilme ve duraklamayla Bayan Charpentier'in dudaklarından çıktı. Bazen o kadar kısık sesle konuşuyordu ki söylediklerini ancak yakalayabiliyordum. Buna rağmen söylediklerinden kısa notlar aldım, bu yüzden hata olasılığı yok."

"Gerçekten heyecan verici," dedi Sherlock Holmes esneyerek. "Sonra ne oldu?"

"Bayan Charpentier durduğunda," dedi dedektif, "bütün davanın sadece bir yere toplandığını gördüm. Kadınlarda her zaman işime yarayan bir şekilde gözlerimi ona diktim ve oğlunun saat kaçta döndüğünü sordum.

'Bilmiyorum,' diye cevap verdi. 'Bilmiyorsun öyle mi?' dedim.

'Hayır, kapının anahtarı var, kendi girmiş.'

'Yatağa gittikten sonra mı?'

'Evet.'

'Ne zaman yatağa gittin?'

'Saat on bir gibi.'

'O zaman oğlun en az iki saattir ortada yoktu.'

'Evet.'

'Belki de dört veya beş saat.'

'Evet.'

'Ne yapıyordu bu zaman aralığında?'

Dudakları bembeyaz kesilerek 'Bilmiyorum,' dedi. Tabii ki bundan sonra yapılacak bir şey kalmamıştı. Charpentier Teğmen'in nerede olduğunu buldum, iki polisi yanımda götürdüm ve onu tutukladım. Omzuna dokunup sessizce bizimle gelmesini söylediğimde büyük bir küstahlıkla 'Sanırım beni şu hain Drebber'ın ölümüne karışmamdan dolayı tutukluyorsunuz,' dedi. Ona hiçbir şey söylememiştik, bu yüzden de bunu kastetmesi şüphe uyandırdı."

"Çok," dedi Holmes.

"Drebber'ı takip ederken annesinin tarif ettiği çubuğu hâlâ taşıyordu. Sağlam meşe ağacından bir sopaydı."

"O zaman senin teorin ne?"

"Benim teorim Drebber'ı Brixton Caddesi'ne kadar takip ettiği. Oraya vardıklarında aralarında yine bir anlaşmazlık çıktı ve bu sırada Drebber sopayla belki de karnından bir darbe aldı, bu da onun hiçbir iz bırakmadan ölmesine neden oldu. Gece o kadar yağışlıydı ki dışarıda kimseler yoktu ve böylece Charpentier, kurbanının cesedini boş eve kadar sürükledi. Kana, muma, duvardaki yazıya ve yüzüğe gelince polisi yanlış bir ize yönlendirmek için yapılmış hileler olabilir."

"Aferin!" dedi Holmes yüreklendirici bir ses tonuyla. "Sahiden Gregson, bu işin üstesinden geliyorsun! Sonunda rüştünü ispatlayacağız!"

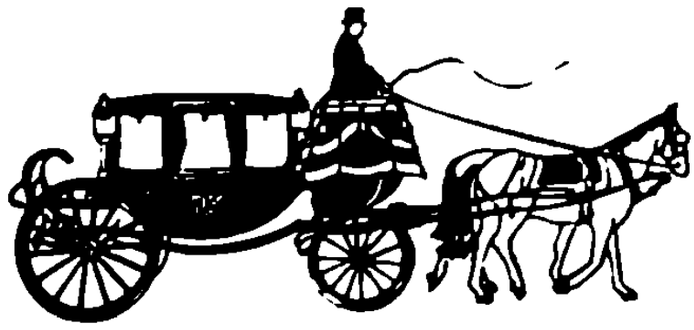
Dedektif övünerek cevap verdi.

"Gayet düzgün bir şekilde üstesinden geldiğim için kendimle gurur duydum. Drebber'ı biraz takip ettikten sonra ikincisinin onu fark ettiğini ve ondan uzaklaşmak için faytona bindiklerini söylediği bir ifade vermek istedi. Eve giderken yolda gemiden bir arkadaşına rastlamış ve uzun bir yürüyüş yapmışlar. Bu arkadaşının nerede yaşadığını sorunca hiç tatmin edici bir cevap vermedi. Bence bütün olay alışılmadık şekilde iyi tutuyor. Beni eğlendiren şey ise tamamen yanlış bir ize doğru giden Lestrade! Korkarım ki çok şey elde edemeyecek... İlahi, tam bahsettiğim adam da işte burada!"

Biz konuşurken merdivenleri çıkan ve şimdi de odaya giren gerçekten Lestrade'di. Kıyafetini ve tavrını gösteren özgüveniyle kayıtsızlığı eksikti. Kıyafetleri dağılmış, derbeder bir haldeyken suratı rahatsız ve tedirgindi. Apaçık Sherlock Holmes'a danışma niyetiyle gelmişti, iş arkadaşını fark edince utanmış ve canı sıkılmış gibi gözüküyordu. Şapkasıyla gergin biçimde oynayarak ve ne yapacağını bilemeyerek odanın ortasında kaldı. Ardından "Bu eşi benzeri olmamış bir dava!" dedi. "En anlaşılmaz hadiselerden biri."

Gregson zafer kazanmışçasına "Ah, buldun öyle mi Bay Lestrade!" dedi. "Senin bu sonuca varacağını düşünmüştüm. Sekreter Bay Joseph Stangerson'u bulabildin mi peki?"

"Sekreter Bay Joseph Stangerson bu sabah saat altıda, Halliday's Private Hotel'de öldürüldü."

7

KARANLIKTAKİ IŞIK

Lestrade ve getirdiği bilgi o kadar mühim ve beklenmedikti ki üçümüz de şaşkınlıktan dilimizi yutmuştuk. Gregson koltuğundan fırlarken viskisiyle suyunu devirdi. Kaşları gözlerinin üstüne çökmüş ve dudakları kenetlenmiş Sherlock Holmes'a ses çıkarmadan gözlerimi diktim.

"Stamgerson da mı?" diye mırıldandı. "Hikâye karmaşık bir hal alıyor."

Sandalyelerden birini çekerek "Öncesinde de gayet karmaşıktı," diye söylendi Lestrade. "Savaş konseyi gibi bir şeyin ortasındaydım sanki."

"Sen... Sen emin misin bu bilgiden?" derken kekeledi Gregson.

"Daha yeni onun odasından geldim," dedi Lestrade. "Meydana gelen şeyi ilk ben keşfettim."

"Gregson'ın bakış açısından olayı duyuyoruz," diye belirtti Holmes. "Ne gördüğünü ve yaptığını bize anlatır mısın acaba?"

"Hiçbir itirazım yok," diye cevapladı Lestrade ve yerini aldı. "Açıkça itiraf etmeliyim ki Stangerson'un, Drebber'ın ölümüyle alakalı olduğu görüşü bana aitti. Bu yeni gelişme bana gösterdi ki tamamen yanılmışım. Sadece bir fikre odaklanmıştım ve kendimi sekreterin başına ne geldiğini bulmak için kurmuştum. Euston İstasyonu'nda üçüncü gece, saat sekiz buçuk gibi birlikte gözük-

müşlerdi. Sabahın ikisinde Drebber, Brixton Caddesi'nde bulunmuştu. Karşı karşıya kaldığım soru, sekiz otuz ile suçun işlendiği zaman aralığında Stangerson'un nasıl çalıştığını ve ondan sonra ona ne olduğunu bulmaktı. Adamın tarifini verip, Amerikan gemilerine bekçilik etmelerini tembih ederek Liverpool'a telgraf çektim. Sonra Euston civarında bütün otelleri ve pansiyonları arayarak işe koyuldum. Biliyorsun, Drebber ve arkadaşının ayrılmış olup olmayacağını tartıştım, ikincisi için normal gidişat civarda bir yerde kalmak ve sonra da ertesi sabah istasyonda beklemekti."

"Öncesinde muhtemelen bir buluşma yerine karar vermiş olmalılar," diye belirtti Holmes.

"O zaman kanıtlandı. Dün, bütün geceyi hiçbir faydası olmadan soruşturma yaparak geçirdim. Bu sabah çok erken başladım ve saat sekizde Little George Sokağı'nda Halliday Private Hotel'e vardım. Herhangi birinden hemen Bay Stangerson'un orada yaşayıp yaşamadığıyla ilgili soruşturma hakkında olumlu cevap alabildim. 'Şüphesiz ki siz onun beklediği beyefendisiniz, iki gündür bir beyefendiyi bekliyor,' dediler. 'Şimdi nerede?' diye sordum. Yukarıda yattığını ve saat dokuzda aranmak istediğini söylediler. Yukarı çıkıp hemen onu görmek istediğimi söyledim. Benim bir anda orada olmam sinirlerini sarsabilir ve onu savunmasız bir şey söylemeye itebilir gibi geldi bana. Komi bana yolu göstermede gönüllü oldu, ikinci kattaydı ve küçük bir koridor bulunduğu odaya doğru gidiyordu. Komi bana kapıyı gösterdi ve yirmi senelik deneyimime rağmen midemi bulandıran şeyi gördüğümde neredeyse aşağıya inecektim. Kapının altından koridora dolmuş ve karşı tarafın süpürgeliğinde havuz oluşturmuş bir şerit kan vardı. Komiyi geri getirecek bir çığlık attım. Gördüğünde neredeyse bayılacaktı. Kapı içeriden kilitlenmişti ama omzumuzla kapıyı açtık. Odanın penceresi açıktı ve pencerenin yanında, dertop olmuş şeylerin arasında geceliğiyle adamın cesedi yatıyordu. Çoktan ölmüştü çünkü eklemleri soğuk ve kaskatıydı. Adamı çevirdiğimizde, komi onun Joseph Stangerson adıyla giriş yapan beyefendi olduğunu hemen fark etti. Ölümünün nedeni kalbini de delmiş olan sol tarafındaki derin bıçak yarasıydı. Asıl şimdi hadisenin en ilginç olan kısmı geliyor. Öldürülmüş adamın üstünde ne olduğunu düşünüyorsunuz?"

Sherlock Holmes cevap vermeden hemen önce korkunç bir şey içime doğmuştu.

"Kanla yazılmış RACHE kelimesi!" dedi.

"Evet," dedi Lestrade dehşete kapılmış bir sesle.

Hepimiz bir süreliğine sessiz kaldık. Bu bilinmeyen katilin hareketleri o kadar anlaşılmaz ve o kadar yöntemliydi ki suçuna yeni bir korkunçluk katıyordu. Savaş alanında yeterince sağlam olan sinirlerim düşündükçe bozuluyordu.

"Birisi adamı görmüş," diye devam etti Lestrade. "Sütçü bir çocuk mandıraya giderken otelin arkasındaki ahıra giden yoldan geçmiş. Çoğunlukla yerde duran merdivenin, sonuna kadar açık olan ikinci kattaki pencereye dayanmış olduğunu fark etmiş. Geçtikten sonra arkasına bakmış ve merdivenden bir adamın indiğini görmüş. O kadar sessiz ve gizlenme gereği duymadan inmiş ki çocuk onun otelde çalışan bir marangoz ya da doğramacı olduğunu düşünmüş. Çalışmak için saatin erken olduğunu düşünmesinin ötesinde, onun dikkatini çekecek hiçbir şey yokmuş. Adamın uzun ve kızarık suratlı olduğu, uzun ve kahverengiye benzer bir palto giydiği izlenimi var. Cinayetin ardından biraz odada kalmış olmalı çünkü ellerini yıkadığı lavaboda ve bıçağını temizlediği çarşafta lekeler bulduk."

Katilin yaptığı benzeşmeyle örtüştüğünü duyunca Holmes'a baktım. Ama yüzünde ne tatmin olmanın ne de sevincin işareti vardı.

"Odada katili delil gösterecek bir şey bulamadın mı?" diye sordu.

"Hiçbir şey. Stangerson'un cebinde Drebber'ın çantası vardı ama sanırım bu olağandı çünkü bütün ödemeyi o yapıyordu. Seksen pound vardı ama hiçbir şey alınmamıştı. Bu olağanüstü suçların nedeni ne olursa olsun hırsızlık onlardan biri değil. Bir ay önce 'J. H. Avrupa'da' yazılı, Cleveland'dan çekilmiş telgraf dışında maktulün cebinde belge ya da herhangi bir bildiri yoktu. Bu mesaja eklenmiş isim de bulunmuyordu."

"Başka bir şey yok muydu?" diye sordu Holmes.

"Önemli bir şey yoktu. Adamın uyumak için okuduğu romanı yatakta duruyordu ve piposu yanındaki sandalyedeydi. Masada bir bardak su ve pencere pervazında içinde birkaç ilacın bulunduğu küçük bir merhem kutusu vardı."

Sherlock Holmes sevinç çığlığıyla yerinden fırladı.

"En son bağlantı!" diye bağırdı sevinçli bir şekilde. "Dava tamamlandı!"

İki dedektif ona hayretler içinde baktı.

Kendine güvenerek "Artık avucumda," dedi, "bütün ipler öyle bir düğüm oluşturdu ki! Tabii ki doldurulması gereken detaylar var ama kendi gözlerimle görmüş gibi Drebber'ın Stagnerson'dan istasyonda ayrılışından, ikincisinin cesedi bulunana kadar olan her şeyden eminim. Nasıl olduğunu söyleyeceğim. Şu ilaçları bulabilir misin?"

Küçük bir kutu çıkartarak "Bendeler," dedi Lestrade. "Polis merkezinde sağlam bir yere koymak için ilaçları, çantayı ve telegramı aldım. Bu ilaçları almam da çok önemsiz çünkü söylemeliyim ki onlara hiçbir anlam yüklemiyorum."

"Buraya getir," dedi Holmes. Bana dönerek "Evet Doktor, bunlar normal ilaçlar mı?" diye sordu.

Kesinlikle değillerdi. İnci gibi gri renkte, küçük, yuvarlak ve ışıkta neredeyse şeffaflardı. "Şeffaflıklarından ve hafifliklerinden anlaşılan o ki suda çözünebilirler," diye belirttim.

"Aynen öyle," diye cevapladı Holmes. "Acaba ev sahibesinin dün senden acısını hafifletmesini istediği ve günlerdir kötü olan şu zavallı Terrier'i aşağıya inip bana getirir misin?"

Aşağıya indim ve köpeği kucaklayıp yukarı taşıdım. Güçlükle nefes alıp verişi ve donuklaşan gözleri sonunun çok da uzak olmadığını gösteriyordu. Gerçekten de onun kar beyazı ağzı ve burnu varlığının olağan dönemini çoktan geçtiğini açıkça gösteriyordu. Onu halının üstündeki mindere koydum.

"Şimdi bu ilaçlardan bir tanesini ikiye keseceğim," dedi Holmes çakısını söylediği gibi uygulayarak. "Bir yarısını ilerideki amaçlarımız için kutuya koyalım. Diğer yarısını da bu şarap kadehinin içine bir çay kaşığı dolusu suyla birlikte koyacağım. Görüyor musunuz? Arkadaşımız Doktor haklı çıktı, hemen çözülüyor."

"Bu çok ilginç olabilir," dedi Lestrade, kendisine gülündüğünden şüphelenen birisinin alıngan tonuyla. "Ama Bay Joseph Stangerson'un ölümüyle ne ilgisi olduğunu bir türlü anlamıyorum."

"Sabır dostum, sabır! Onunla ilgisi olan her şeyin zamanında olduğunu göreceksin. Şimdi karışımı lezzetlendirecek kadar küçük bir süt ilave edeceğim ve onu köpeğe sunduğumuzda yeterince çabuk geçtiğini göreceğiz."

Konuştukça şarap bardağının içindekileri bir tabağa çevirdi ve köpeğin önüne yerleştirdi, köpek bunu kurutana kadar hızla yaladı. Sherlock Holmes'un epey ciddi tavırları bizleri öyle ikna etti ki sessizce oturup, şaşırtıcı bir etki bekleyerek dikkatle hayvanı izledik. Ancak değişik bir şey olmadı. Köpek yastığa uzanmaya ve düz bir şekilde nefes almaya devam etti, görünüşe göre ne iyi ne de kötüydü.

Holmes saatini çıkardı ve dakikalar birbirini kovalarken yüzüne hüsran ve hayal kırıklığı ifadesi yerleşti. Dudaklarını kemirdi, parmaklarını masanın üzerine bastırdı ve sabırsızlığının diğer tüm belirtilerini gösterdi. Duygusu o kadar ağırdı ki diğer iki dedektif alaycı bir şekilde gülerken, karşılaştığı bu ket vurmaya hiçbir şekilde dargın olmadığı halde ben onun için gerçekten üzüldüm.

"Rastlantı olamaz!" diye bağırdı. Sonunda sandalyesinden fırladı ve çılgınca bir o tarafa bir bu tarafa doğru yürümeye başladı. "Bunun tesadüf olması kesinlikle imkânsız. Drebber davasında şüphelenilen haplar aslında Stangerson'un ölümünden sonra bulunuyor. Ve yine de etkisini göstermediler. Bunun anlamı ne olabilir? Elbette bütün akıl yürütme zinciri yanlış olamaz. Bu imkânsız! Ve yine de bu sefil köpeğe hiç zararı olmadı. Tabii ya! Buldum! Buldum!"

Kusursuz bir çığlıkla kutuya koştu, diğer hapı ikiye ayırdı, çözdü, üzerine süt ekledi ve köpeğe sundu. Talihsiz yaratığın dili daha ıslanmadan, hap her uzvuna bir titreme salarak şimşek vurmuş gibi cansız bir halde yatmasına sebep oldu. Sherlock Holmes uzunca bir soluk aldı ve terini alnından sildi. "Daha fazla inanmalıydım," dedi. "Gerçek, uzun bir akıl yürütmeye karşı geldiği zaman bunun daima başka bir yorum getirebileceğini kanıtladığını bilmeliydim. O kutudaki iki haptan biri ölümcül bir zehir, diğeri ise tamamen zararsızdı. Bunu şimdiye kadar anlamalıydım."

Bu son ifade bana o kadar ürkütücü göründü ki onun bu açık duygularına inanamıyordum. Bununla birlikte, varsayımının doğru olduğunu kanıtlamak için karşımızda bir ölü köpek vardı. Aklımdaki pusun giderek ortadan kalktı-

ğını gördüm ve gerçeği loş, belirsiz bir şekilde algılamaya başladım. Holmes devam etti.

"Bütün bunlar sana garip geliyor çünkü soruşturmanın başında sana sunulan tek gerçek ipucunun önemini kavramakta başarısız oldun. Bu konuyu ele geçirme şansım oldu ve o zamandan beri olan her şey asıl varsayımımı teyit etmeye yaradı ve aslında onun mantıksal bir sıralamasıydı. Bu nedenle sizi şaşırtu ve davayı daha belirsiz hale getiren şeyler, beni aydınlatmaya ve sonuçlarımı güçlendirmeye yaradı. Gariplikle gizemi birbirine karıştırmak yanlış olur. En yaygın suç, çoğunlukla en gizemli olandır çünkü akıl yürütmeler yeni veya özel hiçbir özellik sunmazlar. Maktulün cesedi hiçbir belirti olmadan ve kendine özgü bir nedenle bulunmasaydı bu cinayet ortaya çıkarılması zor bir olay olurdu. Bu garip ayrıntılar, davayı daha da zorlaştırmaktan uzaktı"

Büyük bir sabırsızlıkla dinleyen Bay Gregson, kendini daha fazla tutamadı ve "Buraya bakın Bay Sherlock Holmes, hepimiz sizin akıllı bir adam olduğunuzu ve kendi çalışma yönteminiz olduğunu kabul etmeye hazırız," dedi. "Yine de sadece teoriden ve vaazdan fazlasını istiyoruz. Bu, adamı ele geçirme vakası. Ben dile getirdim ve yanılmışım gibi görünüyor. Genç Charpentier bu ikinci olayla alakalı olamazdı. Lestrade, adamı Stangerson'un peşinden gitti ve o da yanılmış gözüküyor. Ortaya bazı ipuçları çıkardık ve yaptığımızdan daha fazlasını biliyormuş gibi görünüyorsun fakat işle ilgili ne kadar çok şey biliyorsun diye sormaya hakkımızın olduğunu düşündüğümüz zaman geldi. Yapan adamın ismini biliyor musun?"

"Ben de Gregson'a hak vermek zorundayım efendim," dedi Lestrade. "İkimiz de denedik ve ikimiz de başarısız olduk. Odaya girdiğinizden beri birden fazla kez söylemiştiniz. Üstelik ihtiyacınız olan tüm kanıtlarınız vardı. Şüphesiz ki bildiklerinizi daha fazla saklamayacaksınız."

"Katilin tutuklanmasının gecikmesi ona acımasız bir zulüm yapmak için zaman tanıyabilir," dedi Holmes. Hepimiz üstüne gidince Holmes kararsızlık belirtileri gösterdi. Kafası göğsüne batmış bir halde odasında turlamaya devam etti. Düşünceye daldığı zamanlarda olduğu gibi kaşları yine gözlerini örtmüştü.

"Artık cinayet olmayacak," dedi sonunda ve durup bize baktı. "Bu meseleyi sorunun dışında bırakabilirsin. Katilin adını bilip bilmediğimi sordun; evet, biliyorum. Bununla birlikte onun adını bilmek, onu yakalamakla karşılaştırıldığında küçük bir şeydir. Bu çok kısa bir süre içinde olacaktır. Kendi düzenlemelerimle başarmak için iyi düşüncelerim var ama hassasiyet gerektiren bir şey çünkü kanıtlamak üzere olduğum ve kendisinden daha kurnaz başka birisi tarafından yönlendirilen çaresiz bir adama sahibiz. Bu adamın kimsenin bir ipucu bulabileceği konusunda bir fikri olmadığı sürece onu güvence altına alma şansı vardır. Fakat en ufak bir kuşkuyla karşı karşıyaysa adını değiştirecek ve bir anda bu büyük şehrin dört milyon sakini arasında kaybolacaktır. Duygularınızı incitmedenbu adamların resmi bir bağlantısının olmadığını söylemek zorundayım ve bu yüzden yardımınızı istemedim. Eğer başarısız olursam elbette bu ihmalden ötürü tüm suçlamaya maruz kalacağım. Ama bunun için hazırlandım. Şu an kendi kafamda kurguladıklarımı tehlikeye atmadan sizinle iletişim kurabileceğim ânı mutlaka size vereceğim, söz veriyorum, bunu yapacağım," dedi.

Gregson ve Lestrade bu güvenceden veya dedektif polise yapılan inançtan dolayı memnun kalmış gibiydi. Birinin soluk, sarı saçları köklerine kadar kızarmış, diğerinin ise gözleri merak ve gücenmeyle parlıyordu. Bununla birlikte kapı çalmadan önce, ikisinin de konuşmak için vakti olmadı ve sokak çocuklarının sözcüsü olan genç Wiggins, önemsiz bir insanı tanıttı.

"Lütfen efendim," dedi ön koluna dokunduğunda, "araba aşağıda."

"İyi çocuk," dedi Holmes yumuşak bir sesle. "Bu yeni modeli neden İskoç Yard'da tanıtmıyorsun?" diyerek çekmeceden bir çift çelik kelepçe aldı. "Yayı ne kadar güzel çalışıyor. Anında kapanıyor."

"Eski model yeterince iyi," dedi Lestrade. "Sadece onları takacak adamı bulabilirsek."

"Çok iyi, çok iyi," dedi Holmes gülümseyerek. "Arabacı bana kutularımda yardım edebilir. Söyle içeri gelsin Wiggins!"

Yolculuğa çıkmak üzereyken arkadaşımın hiçbir şey söylemediğini görmek beni şaşırttı. Odada küçük bir bavul vardı, onu kayışla bağlamaya başladı. Arabacı içeriye girdiğinde hâlâ onunla meşguldü.

"Şu tokayı bağlamama yardım et arabacı!" diyerek diz çöktü ve başını çevirmedi.

Adam biraz cılız ve meydan okuyan bir havayla öne çıktı, yardım etmek için ellerini uzattı. O anda aniden keskin bir metalin sesi geldi ve Sherlock Holmes tekrar ayağa fırladı. "Baylar!" diye bağırdı gözleri yanıp sönerken. "İzin verin, Enoch Drebber ve Joseph Stangerson'un katili olan Bay Jefferson Hope'u sizinle tanıştırayım!"

Her şey bir anda gerçekleşti, o kadar hızlı oldu ki bunu fark edecek vaktim olmadı. Holmes'un muzaffer ifadesinin ve sesinin çınlayışı, kabincinin şaşkın ve vahşi yüzü aklımda kaldı. Bileklerinde sihirli bir şekilde duran parıltılı kelepçelere baktı. Biz de bir iki saniye için bir grup heykel sayılabilirdik. Sonra tutsak kendisini kükremeyle Holmes'un kavrayışından kurtararak pencereden attı. Tahta ve cam parçaları önüne savruldu; Gregson, Lestrade ve Holmes av köpekleri gibi onun üstüne fırladı. Onu odaya geri çektiler, adam müthiş bir arbede başlattı. Dört kişinin tekrar tekrar sarsılacağı kadar güçlü ve bir o kadar da acımasızdı. Saralı bir adamın gücüne sahip olduğu görülüyordu. Yüzü ve elleri camdan geçerken çok yaralanmıştı fakat kan kaybının, direncini azaltmakta hiçbir etkisi olmadı. Lestrade, kolunu kıvırıp boğazını sıkmayı başarana kadar mücadelelerinin boşuna olduğunu fark edemedi. O zaman bile ellerinin yanı sıra ayaklarını da kelepçeleyene kadar kendimizi güvende hissetmedik. Bitmişti, nefes nefese ayağa kalktık.

"Arabası var," dedi Sherlock Holmes. "İskoç Yard'a götürmek için görev yapacak. Ve şimdi baylar," dedi hoş bir gülümsemeyle, "küçük gizemimizin sonuna geldik. Bana şimdi istediğiniz herhangi bir soruyu memnuniyetle sorabilirsiniz, artık onlara cevap vermemi engelleyecek bir tehlike kalmadı!"

2.BÖLÜM

AZİZLER DİYARI

1

GENİŞ, DÜZ, ALKALİ OVADA

Büyük Kuzey Amerika kıtasının merkez bölümünde medeniyetin ilerlemesine karşı yıllardır bir engel olmuş, çorak ve soğuk bir çöl uzanıyordu. Burası Sierre Nevada'dan Nebraska'ya, kuzeyde Yellowstone Nehri'nden güneyde Colorado'ya kadar sessizliğin ve ıssızlığın bölgesiydi. Doğa bu amansız bölgede her zaman aynı ruh halindeydi. Karla kaplı yüksek dağlar, karanlık ve kasvetli vadilerden oluşuyordu. Dik kanyonların arasından hızlı akan nehirler ve kışın kardan beyaz, yazın ise tuzlu, alkali tozdan gri olan geniş düzlükler vardı. Bunların hepsi çoraklığın, acının ve düşmanlığın ortak karakteristik özellikleriydi.

Bu çaresizliğin vatanında yaşayan yoktu. Blackfeet veya Pawnee takımı diğer avlanma yerlerine ulaşmak için arada sırada geçebilirlerdi ama yüreklilerin en cüretkârları bile bu muhteşem düzlükleri unuttukları ve kendilerini çayırlarında buldukları için memnunlardı. Çakallar çalılıkta pusuya yatıyordu, akbabalar ağır ağır kanatlarını çırpıyor ve boz ayılar karanlık dağ geçitlerinden hantalca geçerek taşlar arasında seçebilecekleri besinleri topluyorlardı. Bu vahşi doğanın tek sakinleri onlardı.

Dünyanın hiçbir yerinde kuzeydeki Sierra Blanco bayırından daha kasvetli bir yer yoktur. Bu büyük, düz toprak kısımlarında her şey -gözün erişebildiği

kadar- alkali yamalarla toz halini almış ve bodur, gür çalılıkların yığınlarıyla kesişmişti. Ufuk çizgisinin en uç eşiğinde kar taneciklı, engebeli, uzun sıradağ zirveleri uzanıyordu. Ülkenin bu kısmında ne bir hayat belirtisi ne de hayata ilişkin herhangi bir şey vardı. Çelik mavisi gökyüzünde kuş uçmaz, donmuş gri toprakta hiçbir hareket bulunmazdı; her şeyden öte etrafta katı bir sessizlik vardı. Biri kulak kesilirse eğer bu vahşi doğada hiç ses olmadığını anlardı. Sadece sessizlik; her şeyi bütünüyle zapt eden bir sessizlik...

Bu geniş arazide hayata dair hiçbir şeyin olmadığı söylenmişti. Hemen hemen hiç doğru değil bu. Sierra Blanco'dan aşağıya bakan biri, çölün etrafını takip eden ve kıvrılıp giden bir patikanın son derece kaybolduğunu görebilirdi. Tekerlekler iz yapmış ve pek çok serüvencinin ayakları altında çiğnenmişti. Güneşte parlayan tek tük beyaz nesneler etrafa saçılmıştı ve kasvetli alkali birikimine karşı duruyorlardı. Yaklaş ve incele! Onlar kemiklerdi; bazıları geniş ve kaba, diğerleri daha küçük ve narin. İlki öküzlere, ikincisi ise insanlara aitti. 24 kilometre boyunca yolun kenarına savrulmuş kalıntılarla bu korkunç karavan yolunu takip edebilirdi.

Bu manzaraya bakılınca 4 Mayıs 1847'de orada yalnız bir gezginin durduğu görülüyordu. Görüntüsü öyle tuhaftı ki bölgenin koruyucu meleği de olabilirdi şeytanı da. Bir gözlemci onun kırklarına mı yoksa altmışlarına mı daha yakın olduğunu söylemekte zorlanabilirdi. Yüzü oldukça ince ve yorgundu. Parşömen benzeri kahverengi derisi, çıkık kemiklerinin üzerinde sıkı sıkıya çizilmişti. Uzun, kahverengi saçı ve sakalı beyazlamıştı. Tüfeğini kavrayan eli bir iskeletten neredeyse biraz daha fazla etliyken, gözleri kafasının içine gömülmüş ve tuhaf bir parıltıyla ışıldıyordu. Ayakta beklerken destek almak için silahına dayanıyordu ama yine de uzun vücuduve kemiklerinin iri kıyım yapısı dayanıklı ve dinç bir bünyeye sahip olduğu izlenimini uyandırıyordu. Ancak bir deri bir kemik kalmış suratı, buruşmuş kol ve bacaklarının üzerinde torba gibi sarkık bir şekilde duran kıyafetleri, zayıf ve güçsüz görüntüsünü açıkça gösteriyordu. Adam ölüyordu; açlıktan ve susuzluktan ölüyordu.

Küçük bir yükselmeyle biraz su belirtisi görme umudunun boşa çıkması sonucu acı çekerek vadinin aşağısına doğru zorlukla ilerlemişti. Hiçbir ağacın

veya bitkinin olmadığı bu büyük tuz ovası gözlerinin önünde uzuyordu. Bu engin manzara içinde hiç umut ışığı yoktu. Kuzeye, doğuya ve sonra da batıya sorgulayan gözlerle baktı. Amaçsızca dolaşmalarının sonunun geldiğini fark etti. Bu çorak kayalıkta neredeyse ölecekti. "Neden yirmi yıl sonra kuştüyü bir yatakta değil de burada?" diye mırıldandı bir kaya parçasındaki barınağa otururken.

Oturmadan önce işe yaramaz tüfeğini sağ omzuna fırlattı ve taşıdığı gri şala sarılmış geniş bohçayı yere bıraktı. Her nedense kendi gücü için biraz ağır gibi gözüküyordu çünkü indirdiğinde biraz şiddetli bir şekilde yere düştü. Aniden gri bohçanın içinden bir inilti koptu ve içinden parlak, kahverengi gözlü, korkmuş küçük bir surat ve benekli, çukurlu iki yumruk çıktı.

"Canımı acıttın!" dedi çocuksu bir ses sitem ederek.

"Acıttım mı?" diye cevap verdi adam pişmanlıkla. "Acıtmak istememiştim."

Konuşurken gri şalını açtı ve içinden, anne bakımını gösteren tatlı ayakkabıları, keten önlüklü, pembe bir elbisesi olan beş yaşlarında güzel bir kız çocuğu çıkardı.

Çocuk soluk ve yorgundu ama sağlıklı kolları ve bacakları arkadaşından daha az acı çektiğini gösteriyordu.

"Nasıl şimdi?" diye sordu endişeli bir şekilde çünkü kız hâlâ başının arkasını kaplayan sarı, karışık lülelerini ovuşturuyordu.

Mükemmel bir ağırbaşlılıkla yaralanmış tarafını ona doğru iterek "Öp de iyileşsin," dedi. "Annem öyle yapardı. Annem nerede?"

"Annen gitti. Sanırım çok geçmeden göreceksin onu."

"Gitti demek!" dedi küçük kız. "Tuhaf, hoşça kal demedi... Teyzeme çaya gittiğinde bile çoğunlukla söylerdi ve şimdi de üç gündür yok. Çok kuru değil mi? Su ya da yiyecek bir şey yok mu?"

"Hayır canım, hiçbir şey yok. Sadece biraz daha sabretmen gerekiyor ve sonra iyi olacaksın. Şöyle başını yasla bana, daha iyi hissedeceksin. Dudakların böyle kuruyken konuşmak kolay değil ama en iyisi sana kartların nasıl dizildiğini söyleyeyim. Ne var sende?"

Elinde parlayan iki parça mikayı tutarak "Güzel şeyler! İyi şeyler!" diye bağırdı hevesle. "Eve gittiğimizde bunları kardeşim Bob'a vereceğim."

Adam kendinden emin bir şekilde "Bunlardan daha güzel şeyler göreceksin yakında," dedi. "Sadece biraz bekle. Nehirden ayrıldığımız zamanı hatırlıyor musun?"

"Ah, evet."

"Evet, biliyorsun ki başka bir nehre rastlayacağımızı tahmin ediyorduk. Ama bir şeyler ters gitti; pusulalar, harita ya da başka bir şey... Su tükendi. Sadece senin için birkaç damlamız var. Ve... Ve..."

Kirli suratına bakarak "Ve yıkanamadın," diyerek ciddi bir şekilde böldü arkadaşını.

"Evet, içemedim de. Sonra Bay Bender'ı kaybettik, arkasından Hint Pete ve sonra Bayan Mc-Gregor, daha sonra Johnny Hones ve en son da canım, annen."

Acı bir şekilde hıçkırarak ağlamaya başladı, yüzünü önlüğüne düşürerek "Annem de öldü!" diye bağırdı küçük kız.

"Evet, senin ve benim dışımda herkes gitti. Sonra ben de bu tarafta su bulma şansımızın olabileceğini düşündüm, bu yüzden seni omzuma attım ve birlikte yürüdük. Pek ilerlemişiz gibi gözükmüyordu. Şimdi bizim için küçük bir şans var artık."

Hıçkırıklarını durdurarak gözyaşlarıyla ıslanmış yüzünü kaldırdı. "Bizim de mi öleceğimizi söylüyorsun?" diye sordu.

"Sanırım durum bundan ibaret."

Neşeli bir şekilde "Neden daha önce söylemedin?" dedi. "Beni o kadar korkuttun ki... Tabii ki de eğer ölürsek annemle yine birlikte olabiliriz!"

"Evet canım, olursun."

"Tabii sen de bizimle olursun. Ona ne kadar iyi olduğunu söyleyeceğim. Bahse girerim ki cennetin kapısında büyük bir sürahide suyla birlikte iki tarafında da benim ve Bob'un sevdiği gibi pişmiş, taze ve kızarmış bir sürü sıcak karabuğday kekiyle bizi bekliyordur. İlki ne kadar sürecek?"

"Bilmiyorum, çok uzun değil."

Adamın gözleri kuzey ufuk çizgisine odaklanmıştı. Mavi gökyüzünde yaklaştıkça hızla büyüyen üç parça görünmüştü. İki gezginin kafasının üzerinde uçan iki büyük kahverengi kuşa hızlıca döndüler, kuşlar onları gören bir kayalığın üzerine yerleşti. Onlar batının akbabalarıydı; ölümün habercileri.

Meşum biçimlerini işaret ederek, havalanmaları için ellerini çırparken "Horoz ve tavuklar!"diye bağırdı küçük kız neşeli bir şekilde. "Söylesene, Tanrı mı bu ülkeyi yarattı?"

Bu beklenmedik soruyla irkilse de "Tabii ki o yaptı," dedi arkadaşı.

"İllinois'i yaptı, Missouri'yi de o yaptı," diye devam etti küçük kız. "Sanırım buraları da başka biri yaptı. Hepsi çok iyi yapılmamış. Suyu ve ağaçları unutmuşlar."

"Ne düşünüyorsun dua etmek için?" diye sordu adam çekinerek.

"Daha gece olmadı," diye cevap verdi kız.

"Fark etmez. Çok kurallara uygun değil ama o bunu çok önemsemez. Plains'te her gece vagonda okuduğun dualardan birini oku."

Meraklı gözlerle "Neden kendin de biraz okumuyorsun?" diye sordu.

"Hatırlayamıyorum," diye cevapladı. "Şu silahın yarısı kadar olduğumdan beri hiç okumadım. Sanırım hiçbir zaman geç değildir. Sen oku, ben de yanında durayım, daha sonra koroda katılırım."

Şalını yere sererken "O zaman senin de benim gibi dizinin üstüne çömelmen gerekiyor," dedi. "Ellerini şöyle koyman lazım. Bir şekilde iyi hissetmeni sağlar."

Tuhaf bir görüş alanı vardı, hiçbir şey olmasa da akbabalar görünüyordu. Saf saf konuşan küçük çocuk ve umursamaz katı serüvenci, iki gezgin olarak yan yana şalın üzerine çömeldiler. İki ses; biri ince ve net, diğeri derin ve sert. Sesler, bağışlama ve merhamet için yalvarışta birleşirken kızın tombul yüzüyle adamın yorgun ve zayıf yüzü, karşı karşıya kaldıkları bu korkunç yaradılışa yürekten bir yalvarış halinde bulutsuz gökyüzüne doğru dönmüşlerdi. Dua bitti, koruyucusunun geniş göğsüne gömülen kız uykuya dalana kadar kaya parçasının gölgesinde oturmaya devam ettiler. Kızın uyuklamasını biraz izledi ama tabiat onun için daha güçlü çıktı. Üç gün üç gece hiç dinlenememişti. Göz kapakları, yorgun gözlerinin üzerine yavaşça düştü ve başı, kır sakalı kızın altın bukleleriyle karışana kadar gömüldü, ikisi de aynı derin ve rüyasız uykusuna daldı.

Eğer gezgin bir yarım saat daha uyanık kalsaydı tuhaf bir görüntüyle karşı-

laşacaktı. Alkali düzlüğün en uç köşesindeki uzaklıkta küçük bir toz serpintisi yükseldi, ilk bakışta çok inceydi ve uzaktaki sisten güçlükle ayırt edilebiliyordu ama katı, iyi tanımlanmış bir bulut şeklini alana kadar giderek yükseldi ve genişledi. Sadece hareket eden çok sayıda varlık tarafından büyütülebileceği açıkça görünene kadar bulut büyümeye devam etti. En artan yerlerde gözlemci, çayırda otlayan bu büyük bizon sürüsünden bir tanesinin yaklaştığı sonucuna ulaşabilirdi. Bu, elbette ki bu kurak vahşi doğada imkânsızdı. Toz anaforu iki kazazedenin dinlendiği ıssız uçuruma doğru yaklaşırken çadır bezleriyle kaplanmış vagonlar ve silahlı atlılar sisin içerisinden kendilerini göstermeye başladı. Daha sonra görünen şey, batıya doğru bir yol üzerindeki büyük bir karavana döndü. Ama ne karavan! Karavanın başı dağın altına ulaştığında ufukta henüz gözükmemişti. Geniş düzlük boyunca yoldan sapmış bir sırada vagonlar, at arabaları, at sırtında ve yaya haldeki adamlar düzlüğe yayılmıştı. Yük altında sendeleyerek yürüyen sayısız kadın ve beyaz şiltenin altından görünen ya da vagonların arkasında yürüyen çocuklar... Bu açıkça sıradan bir göçebe topluluğu değildi, daha çok şartların zorluğundan yeni bir ülke aramak için yola çıkan göçebelerdi. Tekerleklerin gıcırtıları, atlarının kişnemesiyle karışık tıngırtılar ve bu insan kitlesinin homurtuları açık havada yükseliyordu. Gürültü yüksek olmasına rağmen bu iki yorgun yolcuyu kaldıracak kadar yeterli değildi.

Yirmi ya da daha fazla kasvetli, katı suratlı, tüfeklerle donanmış ve koyu, gösterişsiz kıyafetler giymiş adamlar sıranın başında atlarını sürüyordu. Uçurumun altına varınca durdular ve kısa bir konsey kurdular.

Kır saçlı, sinekkaydı tıraşlı, kalın dudaklı biri "Kuyu bu tarafa doğru kardeşlerim!" dedi.

"Sierra Blanco'nun sağına doğru, Rio Grande'ye ulaşmamız gerekiyor," dedi diğeri.

"Su için korkmayın," diye bağırdı üçüncüsü. "O ki suyu kayalardan akıtabilen, kendi seçilmişlerini terk etmeyecektir."

"Amin! Amin!" diye cevap verdi bütün topluluk.

Yolculuklarına devam edeceklerken en genç ve keskin gözlülerden biri ba-

ğırdı ve üzerlerindeki inişli çıkışlı kayalığı gösterdi. Arkada kalmış kayalıklara karşı sert ve canlı görünen küçük bir tutam pembe saç, kayalığın tepesinde çırpınıyordu. Çevik atlılar dörtnala gelerek, öncü kuvveti desteklerken görünürde genelde dizginlenen atlar ve askıdan indirilen silahlar vardı. Herkesin ağzında tek bir kelime vardı: "KIZILDERİLİLER!"

"Burada Kızılderililerden hiçbir tanesi olamaz," dedi konuya hâkim gibi görünen yaşlı adam. "Pawness'i geçtik ve büyük dağları geçene kadar başka hiç kabile yok."

Gruptan biri "Kardeş Stangerson, ileriye gidip bakayım mı?" diye sordu.

"Ben de bakarım! Ben de!" diyen bir düzine ses yükseldi.

Yaşlı olan "Atlarınızı aşağıda bırakın, biz sizi burada bekleyeceğiz," dedi.

Hemen ardından genç adamlar indiler, atlarını bağladılar ve meraklarını uyandıran nesneye giden, uçuruma benzeyen yamacı tırmandılar. Deneyimli casusların becerisi ve güveniyle birlikte sessizce ve hızlıca ilerlediler. Aşağıdaki ovadan izleyenler silüetlerinin ufuk çizgisine karışana kadar bir taştan diğerine hızla geçtiklerini görebilirdi. İlk uyarıyı yapan adam onları yönlendiren kişiydi. Onu takip edenler şaşkınlıkla ellerini kaldırdığını gördüler, yanına gelenler de aynı şekilde şaşırarak ona katılıyordu.

Bu çorak tepeyi süsleyen küçük ovada muazzam bir kaya parçası vardı ve bu kaya parçasının karşısında uzun boylu, uzun sakallı ve sert ifadeli ama aşırı zayıf bir adam yatıyordu. Uysal suratı ve düzenli nefes alışverişi derin bir uykuda olduğunu gösteriyordu. Esmer, kuvvetli boynuna beyaz kollarını dolamış ve kadife gömleğinin üstüne altın saçlı başını koymuş küçük bir kız, adamın kucağında yatıyordu. Muntazam kar beyazı dişlerini ve çocuksu, neşeli gülümsemesini gösteren gül rengi dudakları birbirinden ayrılmıştı. Kızın parlayan tokalı temiz ayakkabıları ve beyaz çoraplarla sınırlanmış beyaz tombul bacakları, arkadaşının uzun, buruş buruş olmuş uzuvlarına tuhaf bir tezatlık veriyordu. Bu tuhaf çiftin üzerindeki dirsek kayada, ilk görüşte yeni gelenlere hüsran dolu boğuk bir sesle öten ve kasvetli bir şekilde uzaklara kanat çırpan üç tane ağırbaşlı akbaba duruyordu.

Bu iğrenç kuşların çığlıkları onlara şaşkınlıkla bakan iki uykucuyu uyan-

dırdı. Adam ayaklarının üzerinde yalpaladı, şimdi bu muazzam insan vücutları ve yırtıcı kuşlar tarafından geçilmiş olan uyku onu esir aldığında çok ıssız gözüken ovaya baktı. Bakarken yüzü şüpheli bir ifade aldı ve sıska elini gözlerine koydu. "Sanırım bilinç kaybı bu olsa gerek," diye mırıldandı. Çocuk ceketinin eteğini tutarak yanında bekledi ve sorgulayan çocuk bakışlarıyla hiçbir şey söylemeden etrafına baktı.

Kurtarma grubu, kazazedeleri gördüklerinin bir sanrı olmadığına hızlı bir şekilde inandırabildi. Diğer ikisi kızın cılız arkadaşına destek olup, vagona doğru yardım ederken biri de küçük kızı tuttu ve omzundan yukarıya doğru çekti.

"Adım John Ferrier," diye açıkladı göçebe. "Ben ve bu küçük, yirmi bir kişiden geriye kalanlarız. Kalanların hepsi güneydeki susuzluktan ve açlıktan öldüler."

"Senin çocuğun mu?" diye sordu birisi.

"Sanırım şimdi öyle!" dedi meydan okurcasına. "Artık benim çünkü onu kurtardım. Kimse onu benden alamaz. Bugünden itibaren o Lucy Ferrier. Peki siz kimsiniz?" diye devam etti, güneşten yanmış iri yapılı kurtarıcılarına meraklı bir şekilde bakarken. "Güçlü bir sürü gibi görünüyorsunuz."

"Neredeyse on binin üzerinde," dedi gençlerden biri. "Tanrı'nın zulme uğramış çocuklarıyız; Melek Merona'nın seçilmişleriyiz."

"Onun hakkında hiçbir söz duymadım," dedi göçebe. "Doğru bir topluluk seçmişe benziyor."

Diğeri sert bir şekilde "Kutsal olanla alakalı şaka yapma!" dedi. "Palmira'da, Aziz Joseph Smith'e teslim edilen varak altın levhaların üzerine Mısır harfleriyle çizilmiş kutsal yazılara inananlardanız biz. Tapınağımızı bulduğumuz İllinois eyaletindeki Nauvoo'dan geliyoruz. Dinsiz ve öfkeli bir adamdan sığınacak yer bulmak için geldik, çöle sığınmak bile olsa."

Nauvoo ismi John Ferrier'e açıkça hatıraları anımsattı. "Anladım," dedi, "siz Mormonlarsınız."

"Mormonlarız," diye cevap verdi arkadaşı tek nefeste.

"Nereye gidiyorsunuz?"

"Bilmiyoruz. Tanrı bizi Peygamber'e göre yönlendiriyor. Onun önüne çıkmalısın. Sana ne olacağını ancak o söyleyebilir."

Şimdiye kadar tepenin altına ulaşmışlardı ve bir sürü seyyah etraflarını sarmıştı; soluk yüzlü, mütevazı görünüşlü kadınlar, kuvvetli gülen çocuklar ve ciddi endişeli erkekler... Yabancılardan birinin genç, diğerinin de yoksul olduğunu anladıklarından dolayı yükselen haykırışların çoğu şaşkınlık ve acımaydı. Yine de konvoyları durmadı ama geniş boyutu, şatafatı ve görünüşündeki şıklığıyla göze çarpan vagona varmadan büyük bir Mormon kalabalığını takip edip ilerlediler. Altı at bu vagona bağlanmıştı, öte yandan diğerleri iki ya da en fazla dört parçaydı. Arabacının yanında otuz yaşından fazla olmayan ama iri kafası ve kararlı ifadesi onu lider yapan bir adam oturuyordu. Kahverengiyle kaplanmış bir kitap okuyordu ama kalabalık yaklaşırken onu bir kenara koydu ve konuşmanın bir bölümünü dikkatlice dinledi. Sonra iki kazazedeye döndü.

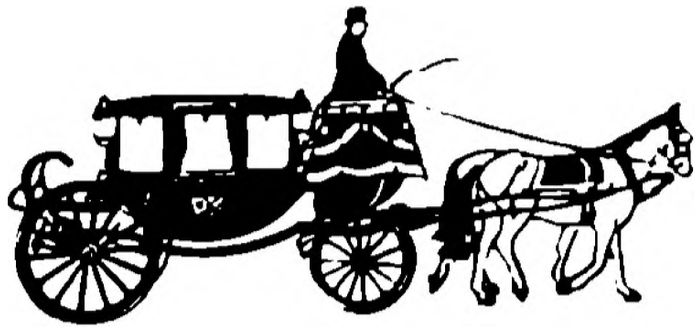
Ağırbaşlı kelimelerle "Sizi ancak bizim mezhebimize inanırsanız yanımıza alabiliriz. Cemaatimizde hiçbir kurt olmamalı. Bu şartlar altında bizimle gelecek misiniz?" dedi.

"Sanırım sizinle her şartta geleceğim," dedi Ferrier, öyle vurgulamıştı ki Elders gülümsemesini dizginleyemedi. Sadece lider, sert ve etkileyici ifadesini korudu.

"Kardeş Stangerson, al onu," dedi. "Ona yemek ve içecek ver, çocuğa da. Kutsal mezhebimizi öğretmekse senin görevin olsun. Yeterince geç kaldık. İleri! Zion'a doğru!"

"Zion'a doğru!" diye bağırdı Mormon sürüsü ve uzaklarda hafifleyen bir uğultu olana kadar ağızdan ağıza dolaşan kelimeler, bütün bir karavan boyunca dalgalandı. Tekerleklerin gıcırtısı ve kırbaçların çarpmasıyla büyük vagonlar harekete geçti. Bütün kervan çok geçmeden bir kez daha kıvrılarak gitmeye başladı. İki kimsesizin bakımına adanmış olan yaşlı adam, onları halihazırda yemeğin beklediği vagonuna aldı.

"Burada kalmalısınız," dedi. "Birkaç gün içinde yorgunluğunuzdan kurtulacaksınız. Bu sürede hiçbir zaman unutmayın ki artık dinimizdensiniz. Tanrı'nın adına konuşan, Joseph Smith'in sesiyle konuşan Brigham Young öyle söyledi."

2

UTAH'IN ÇİÇEĞİ

Göçmen Mormonların sığınaklarına gelmeden önce katlandıkları yoksullukları ve tecrübeleri anma yeri burası değildi. Mississippi kıyılarından Rocky Dağları'nın yamaçlarına kadar neredeyse eşi benzeri görülmeyen bir sebatla mücadele etmişlerdi. Acımasız adamın, vahşi yaratığın, açlığın, susuzluğun, yorgunluğun ve hastalığın, doğanın yollarına çıkarabileceği her türlü engelin, Anglosakson azmiyle birlikte üstesinden gelindi. Fakat yine de uzun seyahat ve birikmiş korkular aralarındaki en yürreklisinin bile kalbini sarsmıştı. Altlarında güneş banyosu yapmış Utah Vadisi'ni gördüklerinde, dizlerinin üzerine kapanıp içten bir şekilde dua etmeyen bir kişi dahi kalmamıştı. Sonrasında vaat edilen toprakların bu olduğunu ve bu bakir arazinin ebediyen onların olduğunu liderlerinin ağzından öğrenmişlerdi.

Young, yavuz bir şef olduğu gibi becerikli bir idareci olduğunu da hızlıca kanıtladı. Haritalar çizildi ve içinde gelecekteki şehrin kabataslak çizimi de vardı. Bütün çiftlikler hepsine paylaştırılıp tahsis edildi. Tüccar ticaretine, zanaatkâr da işine koyuldu. Sanki mucize gibi şehirler, sokaklar ve meydanlar birdenbire oluştu. Bir sonraki yaz, bütün ülke buğday ekini sayesinde altın renginde görünene kadar ülkede boşaltma, çitle çevirme, ekim ve temizleme vardı. Her şey tuhaf bir yapıda zenginleşti. Her şeyden öte, şehrin merkezine

inşa ettikleri tapınak büyüdü ve genişledi. Göçmenlerin bütün tehlikelerden güvenli bir şekilde geçmesini sağlayan, O'na inşa ettikleri bu tapınaktan, şafağın kızıllığından alacakaranlığın bastırmasına kadar çekiç tıngırtıları ve testere törpüleri eksik olmuyordu.

İki kazazede; John Ferrier ve evlat edinilen, adanın şansını paylaşan küçük kız, Mormonlara bu büyük hac yolculuğunun sonuna kadar eşlik etti. Küçük Lucy Ferrier, on iki yaşındaki inatçı oğlana ve Mormon'un üç karısıyla birlikte paylaştığı köşedeki yaşlı Stangerson'un vagonuna yeterince katlanmıştı. Annesinin ölümünün verdiği şoku kısa bir sürede çocukluğunun esnekliğiyle atlattıktan sonra kadınların gözdesi haline geldi ve kendisini bu çadır beziyle kaplı evindeki yeni hayatına alıştırdı. Bu arada toparlanan Ferrier, kendisini yararlı bir rehber ve yorulmaz bir avcı olarak kabul ettirdi. Yeni arkadaşlarının saygısını o kadar hızlı kazandı ki göçmelerinin sonuna geldiklerinde yaşlıların en önemlileri olan Young, Stangerson, Kemball, Johnston ve Drebber dışında kalan yerleşenlerin her biri kadar, geniş olduğu gibi verimli de bir toprak alması gerektiği ittifakla kararlaştırılmıştı.

Böylece tarla, John Ferrier'e sağlam bir ağaç evi yapmayı gerektirdi ama ilerleyen yıllarda o kadar çok eklemeler yapıldı ki ev odalı bir villaya döndü. Pratik düşünce tarzına sahip, işlerinde istekli ve elleri becerikli bir adamdı. Demir yapılandırması, topraklarını geliştirmek ve kiremit döşemek için sabahtan akşama kadar çalışmasını sağladı. Böylece tarlası ve ona ait olan her şey fazlasıyla zenginleşecek bir hale geldi. Üç yıl içinde komşularından daha iyi bir durumdaydı. Altı yılda hali vakti yerindeydi, dokuz yılda da zengin oldu. On iki yıl içinde ise bütün Salt Lake City'de onunla kıyaslanabilecek yarım düzine bile insan yoktu. Uzaktaki Wahsatch Dağları'ndan, ülkenin iç kısımlarına doğru John Ferrier'den daha tanınmış biri yoktu.

Dindaşlarının duyarlılığını gücendirecek tek bir tarafı vardı: Arkadaşlarının davranışlarından sonra hiçbir tartışma veya ikna etme çabası, onu bir grup kadın arasından eş seçip yuva kurmaya şevk edemezdi. Hiçbir zaman bu ısrarlı reddetmesine neden sunmadı ama kararlılığına yılmadan ve tereddütsüz bir şekilde sadık kalmasından memnundu. Bazıları onu sonradan benimsediği di-

nine kayıtsız olmakla suçlarken bazıları da onu servetine olan açgözlülükle ve harcama yapmaya isteksiz olmakla suçluyordu. Kimisi ise Atlantik kıyılarında kaybolup gitmiş sarışın bir kızdan ve eski bir aşk hikâyesinden bahsediyordu. Nedeni her ne olursa olsun Ferrier kesinlikle bekâr kaldı. Diğer her açıdan ise yeni yerleşim yerinin dinine itaat ediyordu ve inançlarına uyan, tutarlı bir adam olma namını kazanmıştı.

Lucy Ferrier ağaç evde büyüdü ve babasının her işine yardım etti. Dağların keskin havası ve çam ağaçlarının kokusu genç kız için bakıcısının ve annesinin yerini aldı. Yıllar birbirini takip ederken daha uzun ve güçlü oldu, yanakları daha da kırmızılaştı, adımı daha da esnekleşti. Ferrier'in çiftliğinin yanındaki anayoldan geçen gezginler, buğday tarlalarında gezinen ya da babasının atını Batı'nın her çocuğu gibi rahat rahat idare ederek süren bu kızın görüntüsünün, çoktan unutulmuş düşünceleri yeniden canlandırdığını hissettiler. Böylece tomurcuk çiçek açtı, gonca verdi ve babasının çiftçiler arasında en zengin olduğunu gördüğü yıl, ona bütün Pasifik yamacında olabilecek Amerikan kızlık çağının güzel bir örneğini bıraktı.

Onun bir kadına dönüştüğünü fark eden sadece babası değildi. Bu durumlar biraz nadirdir. Bu gizemli değişim, tarihlerle ölçülemeyecek kadar hassas ve kademelidir. Bir ses tonu ya da bir elin dokunuşu kalbini titretene kadar genç kızın kendisi de henüz bunu bilmiyordu. Sonra gurur ve korku karışımıyla yeni, geniş bir dünyanın uyandığını anlıyordu. O günü, yeni bir hayatın şafağını haber eden bu küçük olayı hatırlamayan çok az insan vardır. Gelecekte kaderine etki edecek birçok şeyin dışında, Lucy Ferrier'in olayı ise kendi başına yeterince ciddiydi.

Sıcak bir haziran sabahıydı ve Son Gün Azizleri simgeleri için seçtikleri kovanın arıları kadar meşgullerdi. Tarlalarda ve sokaklarda insan çalışkanlığı aynı şekilde vızır vızır yükseliyordu. Hepsinin batıya doğru yol aldığı ağır yüklü katırlar, tozlu anayolların aşağısında tek sıra halinde uzun kuyruklarla geçiyordu çünkü altına hücum, Kaliforniya'da patlak vermişti ve Overland Yolu da seçilmişlerin şehri boyunca uzanıyordu.

Bu bitmez tükenmez yolculuktan aynı derece bitkin olan adamlar ve atlar,

tren dolu yorgun göçmenler, çevredeki çayırlardan gelen koyun ve boğa sürüleri de vardı. Bütün bu çeşit çeşit topluluklar arasında, Lucy Ferrier işini iyi bilen bir sürücü becerisiyle yolunu çiziyor, açık suratı kızarıyor ve uzun saçları arkasında havalanıyordu. Şehirde babasından aldığı bir görev vardı ve gençliğinin verdiği korkusuzlukla sadece işini ve nasıl gerçekleştirilmesi gerektiğini düşünerek daha önce birçok kez yaptığı gibi işine koyuluyordu. Yol yorgunu gezginler ona şaşkınlık içerisinde baktı, hızlı bir şekilde seyahat eden hissiz Kızılderililer dahi alıştıkları soğukkanlılıklarını bırakarak genç kızın soluk suratına hayret ettiler.

Çayırlardan gelen yabancı görünüşlü yarım düzine çobanın sürdüğü büyük bir sığır sürüsünün yolu kapattığını fark ettiğinde şehrin eteklerine varmıştı. Bir boşluk görüp bu engeli geçmek için atını sabırsızlıkla zorlamayı denedi. Adamlar önünü kuşatmadan önce, neredeyse başaracakken kendisini hareketli, kızgın, uzun boynuzlu boğaların arasında tamamen gömülmüş bir şekilde buldu. Sığırlarla uğraştığı için alışkındı, bu yüzden paniğe kapılmadı ama geçitten geçme umuduyla atını ileri sürmek için her fırsatı değerlendirdi. Ne yazık ki hayvanlardan birinin boynuzu ya kazara ya da bilerek atın yan tarafıyla şiddetli bir temas halinde bulundu ve atı çılgına çevirdi. Öfkeyle burnundan soluyarak bir anda arka bacaklarının üzerine gerileyen at, becerikli bir sürücü dışında herkesi düşürebilecek bir şekilde zıpladı ve arkaya atladı. Durum çok tehlikeliydi. Bu coşkulu atın her fırlaması onu boynuzlarla yine karşı karşıya getiriyor ve yeniden kızdırıp kışkırtıyordu. Kendisini atın semerinde tutmak için bütün yapabileceği buydu ama bir kayma dahi hantal ve dehşete düşmüş hayvanların toynakları altında korkunç bir ölüm demekti. Bu tarz ani tehlikelere alışık olmadığı için sersemlemeye ve dizgini tutuşu gevşemeye başladı. Yükselen toz bulutu ve mücadele eden hayvanların kuvvetine karşı gösterilen çaba, dirseğine dokunan bu nazik sesin yardımı olmasaydı onu çaresizlik içinde bırakabilirdi. Aynı anda sinirli, esmer bir el korkmuş atı zapt ederek yakaladı ve sürünün içinden bir yol bularak kızı hemen eteklere doğru götürdü.

"Umarım canınız yanmamıştır küçük hanım," dedi hayat kurtarıcı saygılı bir şekilde.

Kız, adamın esmer, kızgın suratına baktı ve şımarık bir şekilde gülerek "Çok kötü korktum," dedi. "Kim düşünürdü ki Poncho bir sürü inekten bu kadar çok korkacak diye..."

Diğeri ciddiyetle "Tanrıya şükürler olsun ki yerinde kalabildin," dedi. Güçlü, demir kırı bir ata binmiş, kaba saba bir av kıyafetine bürünmüş, omuzlarına asılmış uzun tüfeğiyle yabani görünüşlü, uzun, genç bir adamdı. "Sanırım John Ferrier'in kızısın," dedi, "onun evinden gelirken gördüm seni. Onu gördüğünde St. Louis'li Jefferson Hopes'u hatırlayıp hatırlamadığını sor. Eğer aynı Ferrier ise onunla babam oldukça yakındı."

"Kendin gelip sorsan daha iyi olmaz mı?" dedi ağırbaşlı bir şekilde.

Genç adam bu teklife memnun olmuş gözükülyor, koyu gözleri keyiften parlıyordu. "Öyle yapacağım," dedi, "iki aydır dağdayız ve ziyaret edecek durumda değiliz. Nasıl buluyorsa öyle kabul etmeli bizi."

"Size teşekkür etmek için gerçekten borçlu, ben de öyleyim," dedi. "Bana çok düşkün. Eğer o inekler üzerime atlasaydı bunu hiçbir zaman unutamazdı."

"Ben de unutamazdım," dedi genç adam.

"Sen! Yani senin için çok önemli olduğunu düşünmüyorum. Bizim dostumuz bile değilsin."

Genç avcının esmer suratı bu sözden sonra o kadar hüzünlendi ki Lucy Ferrier bağırarak güldü.

"Onu demek istemedim," dedi. "Elbette, şimdi arkadaşsın. Gelip bizi ziyaret etmelisin. Artık gitmeliyim yoksa babam işleri için artık bana güvenmeyecek. Hoşça kal!"

"Hoşça kal!" dedi geniş bir hasırdan olan Meksika şapkasını kaldırıp, kızın küçük elini sıkarken. Atını döndürdü, kamçısıyla durdurdu ve dönen toz bulutuyla birlikte geniş yola doğru fırladı.

Genç Jefferson Hope, arkadaşlarıyla birlikte kasvetli ve sessiz bir şekilde atını sürdü. O ve arkadaşları gümüş bulma beklentisiyle Nevada Dağları'ndaydılar ve keşfettikleri bazı madenleri işletmek için yeterli miktarda sermaye arttırmak umuduyla Salt Lake Şehri'nden dönüyorlardı. Bu ani olay düşüncelerini başka bir yola çekene kadar diğerleri gibi işinde oldukça hevesliydi. Sierra

rüzgârları gibi içten ve erdemli olan bu güzel genç kızın görüntüsü, yabani ve coşkun kalbini en derinliklerine kadar hareketlendirmişti. Gözden kaybolduğunda hayatına bir buhran çöktüğünü anladı, ne gümüş vurgunlar ne de diğer sorunlar onun için bu yeni ve bütün dikkatini üzerinde toplayan şey kadar önemli olamazdı. Yüreğinde filizlenen bu aşk, bir oğlanın aniden, emin olmadan hoşlanması gibi bir şey değildi, daha çok güçlü, iradeli, otoriter mizaçlı bir adamın vahşi ve şiddetli tutkusuydu. Üstüne aldığı her şeyi başarmaya alışmıştı. Eğer insan çabası ve azmi onu başarılı kılarsa bunda da başarısız olmayacağına yemin etti.

Yüzü, çiftlikte tanıdık bir hale gelene kadar o gece ve daha birçok kez John Ferrier'i ziyaret etti. İşine dalmış ve kendini vadiye hapsetmiş John'un son on iki yıldır dünyada olup biten haberleri öğrenmek için çok az şansı oluyordu. Babasının olduğu kadar Lucy'nin de son derece ilgisini çeken bir konuşma tarzıyla Jefferson Hope'un söyleyebileceklerinin hepsi buydu. Kaliforniya'da grup liderliği yapmıştı, bu vahşi, altın çağda kazanılan ve kaybedilen servetlerle alakalı bir sürü tuhaf hikâyeler anlatabilirdi. Avcı, gümüş kâşifi, çiftlik işçisi ve ayrıca izci de olmuştu. Nerede heyecan verici maceralar yaşanacaksa Jefferson Hope orada yer almıştı. Meziyetlerinden anlaşılır bir şekilde bahsettikçe, çok geçmeden yaşlı çiftçinin gözdesi oldu. Bu gibi durumlarda Lucy sessizdi ama kızaran yanakları, ışıldayan mutlu gözleri artık genç kalbinin ona ait olmadığının açık bir kanıtıydı. Dürüst babası bu belirtileri fark etmemiş olabilirdi ama elbette ki bunlar, sadece sevgisini kazanan bu adamın üstüne atılmadı.

Dörtnala gelip atını kapıya yanaştırdığı zaman bir yaz akşamıydı. Kız kapının girişindeydi, daha sonra onun yanına gitti. Dizgini çitin üstüne attı ve patika yolunda uzun adımlarla yürüdü.

İki elini de ellerinin arasına aldı, yüzüne bakarak kibarca "Gidiyorum Lucy," dedi. "Şimdi benimle gelmeni senden istemeyeceğim ama tekrar geldiğimde benimle gelmeye hazır olacak mısın?"

Kızararak ve gülerek "O ne zaman olacak?" diye sordu.

"Dışarıda birkaç ay. Geleceğim ve sonra seni isteyeceğim sevgilim. Bizim aramızda kimse duramaz."

"Ya babam?" diye sordu.

"Eğer bu madenleri halledersek o da razı olur. Bu konuda korkum yok."

Yanağını delikanlının geniş omzuna yaslayarak "Ah, tamam. Tabii ki. Eğer sen ve babam her şeyi ayarladıysanız söylenecek bir şey yok," diye fısıldadı.

"Şükürler olsun!" dedi boğuk bir sesle. Eğilip kızı öperken "O zaman kararlaştırıldı. Daha çok kalırsam gitmem zorlaşacak. Vadide beni bekliyorlar. Hoşça kal, sevgilim benim, hoşça kal. İki ay içinde görüşeceğiz."

Konuşurken ondan kendini ayırdı ve atına atladı, sanki geride bıraktığına bir bakış atarsa kararlılığı boşa çıkacakmış gibi etrafına hiç bakmadan şiddetli bir şekilde dörtnala, uzaklara doğru sürdü. Genç kız o gözden kaybolana kadar ardından bakarak kapıda durdu. Utah'ın en mutlu kızıydı. Sonra evine girdi.

3

JOHN FERRIER'İN PEYGAMBERLE KONUŞMASI

Jefferson Hope ve arkadaşlarının Salt Lake Şehri'ni terk etmelerinin üzerinden tam üç hafta geçmişti. Genç adamın döndüğü günü ve evlatlık çocuğunun gecikmiş kaybını düşündüğünde John Ferrier'in yüreği acıyordu. Ama daha fazla tartışılmadan kızının aydınlık ve mutlu yüzü onu anlaşmaya razı etti. Kızının bir Mormon'la evlenmesine izin vermeye hiçbir şeyin neden olmayacağından her zaman emin olmuştu. Böyle bir evliliği hiç yapılmamış gibi görüyor, hatta bunun utanç ve küçük düşürmeden başka bir şey olmadığını düşünüyordu. Mormon öğretileri hakkında ne düşünürse düşünsün tek bir noktada oldukça katıydı. Bu konu hakkında ağzını mühürlemeliydi çünkü âdetlere aykırı bir fikir ifade etmek Azizler Diyarı'nda bugünlerde çok daha tehlikeliydi.

Evet, tehlikeli. Hatta o kadar tehlikeli ki dudaklarından çıkan bir şey yanlış yorumlanabilir ve hemen bir karşılık bulabilir diye en aziz olan biri dahi dini fikirlerini fısıldayarak söylemeye cüret edebilirdi. Zulmün kurbanları artık eziyet eden insanlara ve eziyet edenin en korkunç tanımına dönüştüler. Sevilla Engizisyonu, Alman Vehmic Mahkemeleri ya da İtalyan gizli cemiyetleri Utah eyaletinin üzerine kara bulut gibi çökene kadar korkunç bir mekanizma hayata geçmemişti.

Onunla ilişkilendirilmiş olan görünmezlik ve gizem, bu topluluğu iki katı korkunç bir hale getiriyordu. Her şeyi bildiği ve her şeye kadir olduğu düşünülüyor ama ne görülüyor ne de duyuluyordu. Kiliseye karşı tutulan adam kayıplara karıştı ve kimse nereye gittiğini veya ona ne olduğunu bilmiyordu. Karısı ve çocukları onu evde bekliyordu ama gizli yargıçların ellerine neler geçirmiş olduğunu söylemek için baba hiçbir zaman dönmedi. Düşüncesiz bir sözün ya da aceleci bir davranışın arkasından yok edilme geliyor ve yine de kimse, üzerlerine çöken bu korkunç gücün nasıl bir doğasının olduğunu bilmiyordu. İnsanların korkudan titremesi şaşırtmıyor ve vahşi doğada dahi içlerini daraltan şüpheleri fısıldamaya cesaret edemiyorlardı.

Başlarda bu belirsiz ve korkunç güç Mormon inancını benimsemiş, daha sonra terk etmeyi ve yoldan ayrılmayı istemiş inatçılar için uygulanıyordu. Çok geçmeden ise daha geniş bir menzil aldı. Yetişkin kadın miktarı azalıyordu ve yararlanılacak kadın nüfusu olmadan çok eşlilik faydasız bir öğretiydi. Öldürülmüş göçmenler ve Kızılderililerin hiç görülmediği bölgelerde tüfek kamplarıyla alakalı tuhaf söylentiler sağda solda konuşulmaya başlamıştı. Genç kadınlar Elders'in harcminde ortaya çıkmaya başlamıştı; zayıf düşmüş, ağlamış ve dinmeyen dehşetin izlerini yüzlerinde taşıyan kadınlar... Geç gelen gezginler dağda, karanlıkta yanlarından geçen silahlı, maskeli, sinsi ve sessiz çetelerden bahsediyordu. Bu hikâyeler ve söylentiler gerçekleşip doğruluk kazandı ve onlar kendilerine bir isim koyana kadar kuvvetlenerek yeniden güç kazandı. Bugüne kadar, batıdaki ıssız çiftliklerde, Danite Çetesi ya da İntikam Melekleri ismi uğursuz ve meşumdu.

Korkunç sonuçlar doğurmuş olan çeteyle ilgili bütün bilgiler, insanların akıllarında körüklenen korkuyu azalmaktansa artırmaya yaramıştı. Kimse bu acımasız topluluğun içinde kimin olduğunu bilmiyordu. Din adına yapılan şiddete ve kanlı eylemlere katılanların isimleri son derece gizli tutuluyordu. Peygamberin ve onun misyonuyla ilgili kuşkularını bahsettiğin yakın arkadaşın, gece kılıç ve ateşle tehdit ederek korkunç bir tazminatı elde etmek için gelenlerden biri olabilirdi. Bu yüzden herkes komşusundan korkuyor, kimse yüreğindeki şeylerden bahsetmiyordu.

Güzel bir sabah, John Ferrier buğday tarlalarına gitmek için yola koyulurken kapı mandalının sesini duydu, camdan baktığında patika yolda yürüyen orta yaşlı, kızıl saçlı bir izciyi gördü. Yüreği ağzına geldi çünkü bu Brigham Young'un ta kendisiydi. Telaş içinde -çünkü böyle bir ziyaretin kötüye işaret olduğunu biliyordu- Ferrier Mormon Şefi'ni karşılamak için kapıya koştu. Mormon Şefi ise ona soğuk bir karşılık vererek sert bir suratla oturma odasına geçti.

Yerine otururken, çiftçiye açık renkteki kirpiklerinin altından sertçe bakarak "Kardeş Ferrier," dedi, "imanı tam olanlar sana her zaman iyi arkadaşlık etti. Seni çölde açlık çekerken bulduk, yemeğimizi paylaştık seninle, Seçilmiş Vadi'ye güvenle getirdik, sana iyi pay edilmiş bir toprak vererek korumamız altında zengin olmana izin verdik. Öyle değil mi?"

"Öyle," diye cevapladı John Ferrier.

"Bunların karşılığında senden sadece bir şey istedik: Hakiki inancı benimsemeni ve âdetlerine her koşulda uymanı. Bunu yapmaya söz verdin ama eğer ortak bildiri doğruysa bunu ihmal ettin."

"Nasıl ihmal ettim?" diye sordu Ferrier. Ellerini savurup, sitem ederek "Bağışlarımı yapmadım mı? Tapınağa katılmadım mı?" dedi.

"Eşlerin nerede?" diye sordu Young etrafına bakarak. "Çağır da onlara selam vereyim."

"Evlenmediğim doğru," diye cevapladı Ferrier. "Ama az kadın vardı ve benden daha iyi durumda olmayan birçok adam var. Yalnız bir adam değildim ben, ihtiyaçlarımı karşılayan bir kızım var."

"Ben de o kızından bahsetmek istiyorum," dedi Mormonların lideri. "Büyüdü ve Utah'ın bir çiçeği oldu, bu topraklarda önemli olan birçoğunun gözüne girdi."

John Ferrier içten içe inledi.

"Onunla alakalı çok zor inanacağım hikâyeler var; bir yabancıya kapıldığıyla ilgili hikâyeler. Boş konuşanların dedikodusu olmalı. Aziz Joseph Smith'in kitabındaki on üçüncü emir nedir? 'Gerçek inanca bağlı olan her genç kız seçilmiş biriyle evlensin; eğer bir yabancıyla evlenirse büyük günah işlemiş

olur.' Böyle olduğuna göre, kutsal öğretiyi icra eden biri olarak senin, kızının bunu ihlal etmesine izin vermen imkânsız!"

John Ferrier cevap vermedi ama gergin bir şekilde kamçıyla oynadı.

"Dörtlü Kutsal Konsey'in karar verdiği üzere bu husus üzerinde senin bütün inancın test edilecektir. Kız genç, ne onu yaşlılarla evlendiririz ne de seçeneklerinden mahrum bırakırız. Biz İhtiyar Heyeti'nin çok eşleri var ama çocuklarımıza da sağlamalıyız. Stangerson'un da Drebber'ın da bir oğlu var ve her ikisi de kızını evlerine kabul edeceklerdir. Bırak, ikisinin arasından birini seçsin. Genç, zengin ve imanlılar. Ne dersin?"

Ferrier kaşlarını çatmış bir şekilde biraz daha sessiz kaldı.

"Bize biraz zaman verin," dedi en sonunda. "Kızım çok genç, evlenmek için yaşı daha küçük."

Yerinden kalkarak "Seçmek için bir ayı var," dedi. "Bu zamanın sonunda cevabını vermeli."

Kapıya doğru giderken arkasını döndü, kızarmış yüzü ve parlayan gözleriyle "Sizin için daha iyi oldu John Ferrier. Sierra Blanco'da beyaz birer iskelet olmaktansa Kutsal Dörtlü'nün emirlerine karşı zayıf isteklerinizi ortaya koymalısınız." dedi.

Tehditkâr bir el hareketiyle kapıdan döndü, Ferrier, ağır adımlarının çakıllı patikada hışırdamasını duydu. Dirseklerini dizlerine koymuş, konuyu kızına nasıl açıklayacağını düşünürken yumuşak bir el ona dokundu, başını kaldırdığında kızının yanında durduğunu gördü. Ona baktı, solgun ve korkmuş yüzü her şeyi duyduğunu gösteriyordu.

"Elimde değildi," dedi bakışına karşılık. "Sesi bütün evin içindeydi. Ah baba, baba! Ne yapmalıyım?"

Onu kendine çekip, geniş ve sert elini kestane rengi saçlarının arasında şefkatle gezdirerek "Sakın korkma," dedi. "Öyle ya da böyle, bir şekilde düzelteceğiz. Bu adama olan hislerin hiç azalmadı değil mi?"

İç çekme ve elinin sıkılması onun tek cevabıydı.

"Hayır, elbette yok. Azaldığını söylesen dahi inanmam. O iyi birisi ve Hristiyan, ki bu da bütün dualarına ve vaazlarına rağmen buradaki herkesten daha

iyi bir şey... Yarın Nevada'ya giden bir grup var, ona içinde bulunduğumuz durumu öğrenmesi için bir mesaj yollayacağım. Eğer bu genç adamı biraz tanıyorsam telgraflardan daha hızlı bir şekilde burada olacaktır."

Lucy babasının anlattıklarına gözyaşları içinde güldü.

"Geldiğinde bize en iyi öneriyi sunacaktır. Ama ben senin için korkuyorum canım. Eğer biri Peygamber'e karşı gelenler hakkındaki korkunç hikâyeleri duyarsa onların başına her zaman korkunç şeyler gelir."

"Ama biz henüz ona karşı gelmedik," dedi babası. "Karşı geldiğimizde yaygaranın kopacağı zaman da gelecek. Önümüzde bir ay var; bu ayın sonunda Utah'tan çabucak çıkmalıyız."

"Utah'ı terk etmek mi?"

"Durum bundan ibaret."

"Ama çiftlik?"

"Yapabildiğimiz kadar para biriktiririz, gerisi de kalır. Lucy, doğrusu bunu yapmayı ilk kez düşünmüyorum. Bu insanların yaptığı gibi ben kimseye teslim olamam. Ben özgür bir Amerikalıyım ve bunların hepsi bana yeni geliyor. Sanırım öğrenmek için de çok yaşlıyım. Eğer bu çiftliğin etrafına bakarsa geldiği yönün tersine giden iri, saçma kurşunlarla karşılaşma riskine girebilir."

"Ama bizim gitmemize izin vermezler," diye karşı çıktı kızı.

"Jefferson gelene kadar bekle, sonra idare edeceğiz. Bu arada kendini üzme biriciğim, gözlerini şişirme. Korkacak bir şey yok, hiçbir tehlike yok."

John Ferrier bu avutucu sözleri çok emin bir ses tonunda söyledi ama o gece kapıları kilitlemek için verdiği alışılmamış önem ve yatak odasında asılı olan eski silahı temizleyip doldurması kızının gözünden kaçmadı.

4

YAŞAMAK İÇİN KAÇIŞ

Mormon Peygamber'le konuşmasını izleyen sabahta John Ferrier, Salt Lake Şehri'ne gitti ve orada Nevada Dağları'na gitmek üzere olan arkadaşını bularak ona Jefferson Hope'a olan mesajı emanet etti. Mesajda onları tehlikeye sokan durumdan ve dönmesinin ne kadar gerekli olduğundan bahsetti. Bunu yaptıktan sonra kendini daha rahat hissetti, içi rahat bir şekilde eve döndü.

Çiftliğe yaklaşırken kapının önüne bağlı iki at görüp şaşırdı. Oturma odasını ele geçirmiş iki adamı görünce şaşkınlığı daha da büyüdü. Uzun, soluk suratlı olan ayaklarını sobaya uzatmış, sallanan sandalyede oturuyordu. Kalın boyunlu, kaba hatlı olan diğeri ise elleri cebinde, herkesin sevdiği bir ilahiyi ıslıkla çalarken pencerenin yanında duruyordu. Ferrier içeri girdiğinde her ikisi de başını salladı. Sallanan sandalyedeki konuşmaya başladı.

"Belki bizi tanımıyorsun," dedi. "Bu, ihtiyar Drebber'ın oğlu. Ben de Tanrı size yardım elini uzatıp doğru topluluğa kattıktan sonra sizinle çölde seyahat eden Joseph Stangerson'um."

"Her ulusu kendi zamanı geldiğinde katacağı gibi," dedi diğeri burnundan gelen bir sesle. "Tanrı'nın değirmeni yavaş döner ama ince öğütür."

John Ferrier soğuk bir selam verdi. Ziyaretçilerinin kim olduğunu anlamıştı.

"Babamızın tavsiyesiyle," diye devam etti Stangerson, "size ve kızınıza

hangimiz iyi gözüküyorsak birimizin elini tutsun diye geldik. Benim sadece dört eşim, Drebber Kardeş'in de yedi olduğu için bana öyle geliyor ki benim talebim daha sağlam."

"Hayır Stangerson Kardeş, hayır!" diye bağırdı diğeri. "Sorun kaç tane eşimiz olduğu değil, kaç tane eş alabileceğimiz. Babam bana değirmenlerini devretti, ben daha zengin bir adamım."

"Benim olasılığım daha iyi," dedi diğeri. "Tanrı babamı aldığı zaman, deri fabrikası ve tabaklama deposu benim olacak. Hem senden daha yaşlıyım ve kilisede senden önce geliyorum."

Camdaki yansımasına sırıtırken "Seçecek olan genç kız," dedi Drebber. "Bütün kararı ona bırakacağız."

Bu konuşma boyunca John Ferrier, at kırbacını bu iki ziyaretçinin sırtına vurmaktan kendini neredeyse zorla alıkoyarak sinirli bir şekilde kapı ağzında duruyordu.

"Bana bakın," dedi büyük adımlarla üzerlerine giderek. "Kızım davet ettiğinde gelebilirsiniz ama o zamana kadar yüzlerinizi bir daha görmek istemiyorum."

İki genç Mormon ona şaşkınlıkla baktılar. Onlara göre bu rekabet genç kız ve babası için büyük bir onurdu.

"Odanın iki çıkış yolu var," diye bağırdı Ferrier. "Biri kapı, diğeri de pencere. Hangisini kullanmayı istersiniz?"

Esmer yüzü o kadar vahşileşmiş, sıska elleri o kadar tehditkâr hale gelmişti ki ziyaretçiler ayağa fırlayarak hızla dışarı çıkmak durumunda kaldılar. Yaşlı çiftçi onları kapıya kadar takip etti.

"Hangisine karar verdiyseniz bana da bildirin," dedi alayla.

Büyük bir öfkeyle "Bunu dediğine pişman olacaksın!" diye bağırdı Stangerson. "Peygamber'e ve Dörtlü Konsey'e başkaldırdın. Son günlerinde pişmanlık duyacaksın!"

"Tanrı'nın zulmü üstüne olacak!" diye bağırdı Drebber. "Ortaya çıkacak ve seni cezalandıracak!"

"O zaman ben de cezalandırmaya başlayacağım!" dedi Ferrier öfkeyle, eğer

Lucy onu kolundan tutup durdurmasaydı üst kattaki silahına koşuyordu. Adam kızından kurtulamadan atların toynaklarının gürültüsü adamların çoktan gittiğini gösteriyordu.

"İkiyüzlü hergeleler!" diye haykırdı alnındaki teri silerek. "Bunlardan birinin eşi olmandansa seni mezarında görürüm daha iyi!"

"Evet baba," diye cevap verdi kız. "Ama Jefferson çok geçmeden burada olur."

"Evet. Gelmesi uzun sürmez. Ne kadar erken o kadar daha iyi çünkü bir sonraki hamlelerinin ne olacağını bilmiyoruz."

Gerçekten de tavsiye verebilecek birinin gelip bu evlatlık kıza ve azimli yaşlı çiftçiye yardım etmesinin tam zamanıydı. Yerleşmenin bütün tarihi boyunca İhtiyar Heyeti'nin otoritesine karşı gelecek bir itaatsizlik olayı yaşanmamıştı. Eğer küçük hatalar sert bir biçimde cezalandırılıyorsa bu en büyük asiliğin kaderi ne olabilirdi? Ferrier durumunun ve varlığının ona bir yarar sağlamadığını biliyordu. Kendisi gibi tanınan ve zengin olan diğerleri şimdiye kadar gizlice ortadan kaybolmuş, malları kiliseye devredilmişti.

Cesur bir adamdı ama ona musallat olan belirsiz ve karanlık korkulardan dolayı ürperiyordu. Her türlü tehlikeye karşı gelebilirdi ama bu belirsizlik sinir bozucuydu. Korkularını kızından sakladı, bütün olayı basit göstermeye çalışıyordu ama kız, sevgisinin keskin bakışıyla babasının içinin rahat olmadığını anladı.

Young'dan bir mesaj veya uyarı almayı bekledi ve beklenmedik bir şekilde de olsa yanılmadı. Ertesi sabah kalktığında şaşkınlık içerisinde göğsünün hemen yukarısına, örtüye tutturulmuş kare bir kâğıt buldu. Üstüne kalın harflerle şöyle yazılmıştı:

"Hatanı düzeltmek için yirmi dokuz gün verildi ve sonra..."

Bu, saldırı olabilecek herhangi bir tehditten daha korku vericiydi. Hizmetçilerin ek binada kalmasına ve bütün pencerelerin, kapıların kilitlenmesine rağmen bu uyarının odasına nasıl geldiği Ferrier'i şaşkınlığa uğratmıştı. Kâğıdı buruşturup kızına hiçbir şey söylemedi ama olay yüreğini ürpertmişti. Yirmi dokuz gün Young'un söz verdiği ayla uyuyordu. Bu kadar gizemli güçleri olan

bir düşmana karşı hangi güç veya cesaret faydalı olabilirdi? İğneyi tutturan el, bir gün kalbine bir bıçak da saplayabilirdi ve bunu kimin yaptığı hiçbir zaman bilinmeyebilirdi.

Ertesi sabah daha çok titriyordu. Lucy şaşkınlık içerisinde yukarıya doğru işaret ederken kahvaltıya oturmuşlardı. Tavanın ortasında görünüşe göre yanmış bir çubukla 28 yazıyordu. Kızı için bu manasızdı, ona açıklamadı. O gece silahıyla ayakta kaldı ve nöbet tuttu. Ne bir şey duydu ne de gördü ama yine de sabah fark etti ki kapının dışına kocaman bir 27 boyanmıştı.

Günler günleri kovaladı ve adam görünmez düşmanlarının her sabah gelerek işlerine devam ettiklerine ve bir aydan geriye ne kadar kaldığını bazı göze çarpan yerlere yazdıklarını görüyordu. Bu ölümcül numaralar bazen duvarlarda, bazen yerlerde, ara sıra da parmaklıklarda ve bahçe kapısındaki küçük pankartlardaydı. Bütün uyanıklığıyla John Ferrier, bu günlük uyarıların nasıl devam ettiğini çözemiyordu. Onları görüşünde neredeyse batıl olan bir korku hissetti. Huzursuz ve yorgun bir hale dönüştü, gözleri avlanacak bir yaratığın endişeli görünüşüne bürünmüştü. Hayatta artık tek bir umudu kalmıştı, o da genç avcının Nevada'dan dönmesiydi.

Yirmi gün on beşe, on beş de on güne döndü ama genç adamdan hiç haber yoktu. Teker teker sayılar azalıyordu ama ondan bir işaret yoktu. Ne zaman bir atlı yoldan aşağıya gelse ya da arabacı takımına bağırsa yaşlı çiftçi en sonunda yardım geldiğini düşünerek kapıya telaşla giderdi. En sonunda beş gün dörde ve sonra üçe düştüğünde cesareti kırıldı ve bütün kaçma umutlarını bıraktı. Eli kolu bağlı ve yerleşim yerini saran dağlar hakkındaki çok az bilgisiyle güçsüz olduğunu biliyordu. Yoğunluğun olduğu yollar daha çok izleniyor ve korunuyordu, bu yüzden kimse Konsey'den izin almadan oradan geçemiyordu. Nereye dönerse dönsün ona musallat olmuş darbeden kaçışı yok gibiydi. Ama yaşlı adam kızına yapılacak bir onursuzluk olarak gördüğü şeye razı olmaktansa ölümü göze alabilirdi.

Bir akşam boş yere bir çıkış yolu arayıp, dertlerini düşünürken yalnızdı. O sabah 2 rakamını evinin duvarında görmüştü ve bir sonraki gün verilen sürenin sonu olacaktı. Peki ya sonra? Bütün belirsiz ve korkunç hayaller muhayyilesini

doldurdu. Ve kızı, o gittiğinde kızı ne olacaktı? Etraflarına örülmüş bu görünmez ağdan hiçbir çıkış yok muydu? Masaya kafasını koydu ve kendi güçsüzlüğüne hıçkıra hıçkıra ağladı.

O neydi? Bu sessizlikte yavaş bir kazıma sesi duydu, alçaktı ama gecenin sessizliğinde belirgindi. Evin kapısından geliyordu. Ferrier koridora doğru süründü ve dikkatle dinledi. Birkaç dakika durdu ve alçak, gizli ses tekrarlandı. Kapının panolarına birisi apaçık bir şekilde yavaşça vuruyordu. Gizli mahkemenin cinayet taleplerini yerine getirmek için gelen bir gece yarısı suikastçısı mıydı? Ya da verilen zamanın son gününün geldiğini işaretleyen bir ajan? John Ferrier sinirlerini sarsan ve yüreğini buz kestiren bu belirsizliktense ani bir ölümün daha iyi olduğunu hissetti. Öne fırlayarak sürgüyü çekti ve kapıyı itti.

Dışarıda her şey sakindi. Gece güzeldi, yıldızlar başının üstünde ışıl ışıl parlıyordu. Çit ve kapıyla sınırlandırılmış küçük ön bahçe, çiftçinin gözlerinin önündeydi ama ne orada ne de yolda hiçbir insan gözükmüyordu. Ferrier bir iç çekişle sağa ve sola baktı, kolları ve bacakları savrulmuş, yüzüstü yatan adamı ayaklarının dibinde gördü.

Gördüğü şey sinirlerini o kadar çok bozmuştu ki bağırmamak için boğazını elleriyle tutarak duvara yaslandı. Yüzükoyun yatan kişinin ölen ya da yaralanmış biri olduğu ilk düşüncesiydi ama onu izlerken koridora doğru bir yılan hızı ve sessizliğinde süründüğünü gördü. Eve girdiğinde ayaklarının üzerine sıçradı, kapıyı kapattı ve Jefferson Hope'un katı ve kararlı ifadesini şaşırmış çiftçiye gösterdi.

"Aman Tanrım!" dedi John Ferrier zorlukla soluyarak. "Beni çok korkuttun! Neden böyle geldin?"

"Bana yemek ver!" dedi diğeri kısık bir sesle. "Sekiz saat kırk dakikadır ne bir şey yedim ne de içtim." Ev sahibi akşam yemeğinden kalma soğuk eti ve ekmeği verdi, açgözlü bir şekilde bir çırpıda yalayıp yuttu. Açlığını yatıştırdığında "Lucy bu zor duruma dayanabiliyor mu?" diye sordu.

"Evet. Tehlikeyi bilmiyor," diye yanıtladı babası.

"İyi. Ev her taraftan izleniyor. Bu yüzden sürünerek geldim. Son derece keskin olabilirler ama Washoe avcısını yakalayacak kadar keskin değiller."

John Ferrier kendisini düşünen sadık birini görünce farklı bir adam gibi hissetti. Genç adamın sert elini tutup içtenlikle sıktı. "Gurur duyulacak bir adamsın," dedi. "Bizim tehlikemizi ve dertlerimizi paylaşacak çok insan yok."

"Tam isabet dostum. Sana saygım var ama eğer bu işte tek başına olsaydın böyle bir meseleye kendimi sokmadan önce iki kez düşünürdüm. Beni buraya getiren Lucy, ona herhangi bir zarar gelmeden önce sanırım Utah'ta Hope ailesinden biri eksilecek."

"Ne yapacağız?"

"Yarın senin son günün ve eğer bu gece bir şey yapmazsan bitersin. Şahin Geçit'inin orada iki atım ve bir katırım bekliyor. Ne kadar paran var?"

"İki bin dolar değerinde altın ve beş bin de kâğıt dolar."

"İşimizi görür. Bende de ondan fazlası var. Dağların arasından Carson Şehri'ne doğru gitmeliyiz. Lucy'yi uyandırsan iyi edersin. Hizmetçiler de evde kalmamalı. "

Ferrier kızını uyandırıp, onu duruma karşı hazırlamaya gitmişken Jefferson Hope dağdaki, su kaynaklarının az ve birbirinden uzak olduğunu bildiği için bir çömleğe su koydu ve bulduğu bütün yiyecekleri küçük bir kutunun içinde paketledi. Kız ve çiftçi gelmeden önce bütün hazırlıkları neredeyse tamamlamıştı. Sevgililer arasındaki karşılaşma sıcak ama kısaydı çünkü dakikalar değerliydi ve yapılacak çok şey vardı.

Tehlikenin büyüklüğünün farkında olan ama yüreğini bunu aşmak için kenetlemiş biri gibi alçak, kararlı bir sesle "Hemen yola koyulmalıyız," dedi. "Ön ve arka kapılar izleniyor ama dikkatli olarak yan taraftaki pencereden tarlalara doğru kaçabiliriz. Yola çıktığımızda atların bizi beklediği Ravine'dan sadece 3 kilometre uzaklıkta olacağız. Seher vakti dağın yarısını geçmeliyiz."

"Durdurulursak?" diye sordu Ferrier. Hope gömleğinin arkasından çıkıntı yapan silahının dipçiğine vurdu. "Eğer bize göre çoklarsa birkaç tanesini yanımızda götürürüz," dedi sinsi bir gülüşle.

Evdeki bütün ışıklar söndürülmüştü ve Ferrier karanlık pencereden bir zamanlar onun olan ve şimdi ebediyen terk edeceği tarlalara baktı. Uzun bir süre kendisini kurban etmeye cesaretlendirmişti ama kızının mutluluğu ve onuru,

kaybedilmiş servetlerinin pişmanlığını aşıyordu. Buğday tarlasına yayılmış sessizlik, hışırdayan ağaçlar o kadar huzurlu ve mutlu gözüküyordu ki öldürme düşüncesinin herkesin içine işlediğini fark etmek zordu. Oysa avcının beyaz yüzü ve kararlı suratıyla eve gelirken gördükleri bu başlangıca kendini hazırladığını gösteriyordu.

Ferrier para ve altın dolu çantayı, Jefferson Hope su ve erzakları, Lucy de küçük bir bohça içerisinde bazı değerli eşyalarını taşıyordu. Pencereyi çok dikkatli bir şekilde yavaşça açtıktan sonra kara bir bulutun geceyi karartmasını bekleyerek teker teker bahçeye geçtiler. Nefes nefese ve çömelerek bahçeyi geçtiler, mısır tarlalarına açılan boşluğa gelene kadar çevirdikleri çite sığındılar. Genç adam, sessiz ve titredikleri gölgeye doğru arkadaşlarını tutup çektiğinde bu noktaya yeni ulaşmışlardı.

Bozkırlardaki deneyimi Jefferson Hope'a bir vaşak kulağı kadar keskinlik vermişti. Yakındaki başka bir baykuş tarafından hemen karşılık bulan bir dağ baykuşunun melankolik sesi, birkaç metre öteden duyulmadan önce ancak çömelebilmişlerdi. Aynı anda boşluktan belli belirsiz biri çıktı ve hüzünlü işareti yine yaptı, bunun üzerine ikinci bir adam daha çıktı.

Yetkili gibi gözüken ilk adam "Yarın gece yarısı," dedi. "Baykuş üç kere öttüğünde."

"Tamamdır," diye cevapladı diğeri. "Drebber Kardeş'e söyleyeyim mi?"

"Ona da söyle, o da diğerlerine söylesin. Dokuzdan yediye!"

"Yediden beşe!" diye tekrarladı diğeri ve iki adam farklı yönlere gittiler. Kapanış sözleri apaçık bir çeşit işaretti. Ayak sesleri uzaklaştığında Jefferson Hope ayaklarının üzerine sıçradı ve arkadaşlarına boşluktan geçmeleri için yardım etti. Gücüne yenik düşmüş kıza yardım ederken onları en hızlı şekilde tarlaları geçmek için yönlendirdi.

"Acele edin! Çabuk!" dedi nefesi kesilerek. "Gözcü hattındayız. Her şey hıza bağlı. Acele edin."

Anayola çıktıklarında hızlıca ilerlediler. Sadece bir kez biriyle karşılaştıklarında tanınmasınlar diye tarlaya girmeyi başardılar. Şehre varmadan önce avcı, dağa doğru giden dar ve engebeli yola saptı. İki sarp, karanlık tepe karan-

lığın içinde korkunç gözüküyordu ve onları bekleyen atların bulunduğu bu dar geçit ise Kartal Kanyonu'ydu. Jefferson Hope sapmaz bir içgüdüyle kurumuş nehrin üzerinden ve büyük kayaların arasından yolunu seçiyordu ve sadık hayvanların bağlandığı taşlarla çevrilmiş bu kuytu köşeye geldi. Kız katıra, yaşlı Ferrier para çantasıyla atlardan birine yerleşirken Jefferson Hope da diğer ata binerek tehlikelerle dolu dik yolda öncülük etti.

Doğanın en vahşi durumlarından biriyle karşılaşmamış biri için bu oldukça şaşırtıcı bir yoldu. Bir tarafta, bir canavarın kaburgaları gibi engebeli bir yüzeyde uzun, bazalt kolonlarla 300 metre yüksekliğindeki karanlık, acımasız ve tehditkâr sarp kayalık yükseliyordu. Diğer taraftan kayalıkların vahşi karışıklığı ve döküntüleri ilerlemeyi imkânsız bir hale dönüştürüyordu. Bu ikisinin ortasında düzensiz bir patikada ilerliyorlardı, patika o kadar dardı ki Kızılderili kuyruğundan gitmek zorundaydılar ve patika o kadar inişli çıkışlıydı ki oradan sadece deneyimli at binicileri geçebilirdi. Ama bütün tehlikelere ve zorluklara rağmen kaçak yürekleri içlerinde aydınlıktı çünkü attıkları her adım kaçtıkları despotizmle mesafelerini biraz daha arttırıyordu.

Fakat sonra hâlâ Azizler'in yargı alanı içerisinde olduklarını öğrendiler. Kız çığlık atıp yukarıyı gösterdiğinde geçtikleri yolun en yabani ve ıssız tarafına gelmişlerdi. Kuyruğu gören bir kayanın üzerinde, karanlık ve açık gökyüzüne karşı yalnız bir nöbetçi duruyordu. Aşağıdakiler onu görünce o da aşağıdakileri fark etti ve askeri bir meydan okumayla "Kim var orada?" diyen sesi bütün geçitte çınladı.

Eyerine asılı duran tüfeğine elini atarak "Nevada'ya giden yolcular," dedi Jefferson Hope.

Yalnız gözcüyü, silahını tutarken ve cevaplarından çok memnun olmayan bir halde onları gözetlerken gördüler.

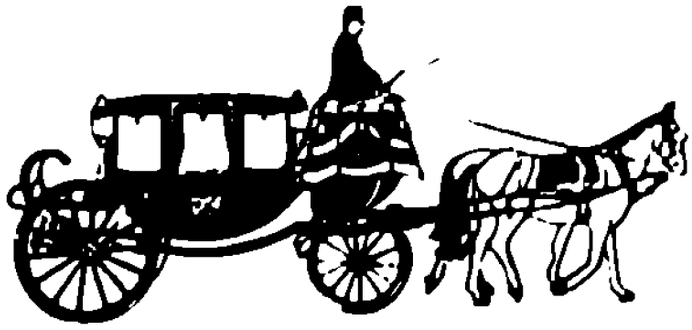
"Kimin izniyle?" diye sordu.

"Kutsal Dörtlü'nün," diye cevap verdi Ferrier. Mormon deneyimi ona en yükseği söylemesi gerektiğini öğretmişti.

"Yediden dokuza!" diye bağırdı nöbetçi.

"Beşten yediye!" diye karşılık verdi Jefferson Hope, bahçede duyduğu işareti hatırlayarak.

"Geçin, Tanrı sizinle olsun," dedi yukarıdaki ses. Görev yerinin ilerisinde yol genişliyor ve atlar hızlıca gidebiliyordu. Arkaya baktıklarında, yalnız nöbetçiyi silahına dayanmış olarak gördüler ve artık seçilmişlerin topraklarını geçtiklerini ve önlerinde özgürlüğün uzandığını biliyorlardı.

5

İNTİKAM MELEKLERİ

Bütün geceleri karmaşık geçitler ve düzensiz taş parçalarının arasında geçti. Yollarını defalarca kaybettiler ama Hope'un dağlar hakkındaki detaylı bilgisi bir kez daha yollarını bulmalarını sağladı. Sabah olduğunda, yabani ama bir o kadar muazzam bir güzellik önlerinde seriliydi. Ufka bakan büyük, karla kaplı tepeler her taraftan etraflarını sarıyordu. İki yandaki yamaçlar o kadar dikti ki karaçamlar kafalarının üzerinde ve üzerlerine düşmeleri için sadece ani bir rüzgâr gerekiyor gibi duruyolardı. Korku bir yanılsamaydı çünkü bu çorak vadi, aynı şekilde döşenmiş olan ağaçlarla ve kayalıklarla sık bir şekilde kaplanmıştı. Geçtiklerinde yorgun atları dörtnala koşturan ve sakin geçitlerdeki yankılanmaları uyandıran büyük bir gürültüyle kocaman bir kaya aşağıya doğru savruldu.

Güneş ufuktan yavaşça doğarken büyük dağların tepeleri festival ışıkları gibi kırmızı olana kadar sırayla aydınlanmıştı. Bu muhteşem gösteri, kaçakların kalplerini neşelendirmiş ve onlara taze enerji vermişti. Bütün geçidi silip süpüren şiddetli bir sağanak sırasında durdular, atlarını yıkadılar ve hızlı bir kahvaltı yaptılar. Lucy ve babası daha fazla kalmak istediler ama Jefferson Hope kulak asmadı. "Bu zamana kadar izimizi sürmüş olacaklar," dedi. "Her şey hızımıza bağlı. Carson'a güvenli bir şekilde vardığımızda, ömrümüzün geri kalanında dinlenebiliriz."

Bütün gün geçitte mücadele ettiler ve akşam olduğunda düşmandan 48 kilometreden fazla bir uzaklıkta olduklarını hesapladılar. Gece olunca soğuk rüzgârdan korunmayı sağlayan, sarkmış bir kayalığın altını seçtiler ve orada birkaç saatlik uykunun tadını çıkarıp ısınmak için birbirlerine sokuldular. Gün ağarmadan uyanıp yine yollarına koyuldular. Kendilerini takip edenlerden hiçbir iz görmediler ve Jefferson Hope maruz kaldıkları bu topluluktan oldukça uzakta olduklarını düşünmeye başladı. Ama demirden elin ne kadar uzanabileceğinden ve ne kadar çabuk onları bulup ezebileceğinden habersizdi.

İkinci günün ortasında erzakları azalmaya başlamıştı. Bu, avcıyı biraz rahatsız etti ama yine de daha önceleri ihtiyaçları için silahına güvendiğinden yine avlanabilirdi. Bir sığınak seçerek, birkaç dal toplayıp arkadaşlarının ısınmaları için ateş yaktı. Deniz seviyesinin beş bin rakım üzerindeydiler, hava sert ve keskindi. Atları bağlayıp Lucy'le vedalaştıktan sonra tüfeğini omzuna attı ve karşısına ne çıkarsa avlamak için yola koyuldu. Arkasına baktığında üç hayvan hareketsiz bir şekilde dururken yaşlı adamın ve genç kızın ateşe doğru çömeldiğini gördü. Sonra araya giren kayalar onları görmesini engelledi.

Bir geçitten diğerine birkaç kilometre başaramadan yürüdü ve bazı izlerden etrafta sayısız ayı olabileceğini tahmin etti. Bir ya da iki saat verimsiz bir arayışın sonunda çaresizce dönmeyi düşündü. Ama gözlerini yukarı diktiğinde yüreğine sevinç korkusu salan bir şey gördü. Çıkıntı yapan tepenin kenarında, kendisinden 100-150 metre yukarıda, koyuna benzeyen ama koca iki boynuzu olan bir canlı vardı. Koca boynuz -adı buydu- muhtemelen avcının göremediği bir sürüyü koruyordu ama ne yazık ki diğer tarafa doğru gidiyordu ve onu görmemişti. Yüzükoyun uzandı, bir taşın üzerine tüfeğini koydu ve tetiği çekmeden önce uzun ve sabit bir nişan aldı. Hayvan havaya fırladı, uçurumun kenarında yalpaladı ve sonra da altındaki vadiye düştü.

Yaratık, taşımak için çok hantaldı. Bu yüzden avcı, bir but ve göğüs kesmeye razı oldu. Omzundaki avıyla birlikte akşam çökmeye başladığı için adımlarını hızlandırdı. Ama daha yeni başlamıştı ki karşısındaki zorluğu fark etti. Bildiği geçitlerden büyük bir sabırsızlıkla geçti ama geldiği yoldan gitmek kolay değildi. İçinde olduğu vadi başka geçitlere, bu geçitlerden başkalarına açılıyor-

du ve hepsi birbirlerine o kadar çok benziyordu ki onları ayırt etmek imkânsızdı. Daha önce hiç görmediğine emin olduğu bir dağ akıntısına gelene kadar yollardan bir tanesini 1 kilometre kadar yürüdü. Yanlış yolu seçtiğine ikna olduktan sonra diğerini denedi ama yine aynı sonuçla karşılaştı. Gece hızlı bir şekilde çöküyordu ve kendisine tanıdık gelen bir geçide geldiğinde neredeyse karanlık olmuştu. O zaman bile doğru yönde ilerlemek kolay bir iş değildi çünkü ay daha yükselmemişti ve iki taraftaki yüksek uçurumlar belirsizliği daha da derinleştirmişti. Yüküyle ağırlaştıktan ve çabalarından bitkin düştükten sonra her adımın onu Lucy'ye götürdüğünü ve yolun geri kalanı için yeterli yiyeceği taşıdığını düşünerek yalpaladı.

Onları bıraktığı geçidin ağzına gelmişti. Karanlıkta bile orayı çevreleyen uçurumları tanıyabiliyordu. Neredeyse beş saattir ortada olmadığı için onu sabırsızlıkla bekleyeceklerini düşündü. Kalbindeki neşeyle elini ağzına koydu ve geldiğini göstermek için dar vadide yankılanacak bir ses çıkardı. Durdu ve bir cevap bekledi. Kulaklarına defalarca tekrarla geri gelen ve bu sessiz geçitte uğuldayan bağırtısına kimse cevap vermedi. Yine bağırdı, öncekinden daha yüksek bir şekilde ama yine kısa bir süre önce bıraktığı arkadaşlarından hiçbir fısıltı gelmedi. Belirsiz, anlamlandıramadığı bir korku içini sardı ve değerli yiyeceğini bırakarak ileriye doğru çıldırmış bir halde aceleyle koştu. Köşeyi döndüğünde ateşin yandığı yeri görebiliyordu. Bazı odunlardan hâlâ duman çıkıyordu ama o gittiğinden beri körüklenmemişti. Ölüm sessizliği her yerde hüküm sürüyordu. Korkularının gerçeğe dönüştüğü düşüncesiyle hızla devam etti. Ateşin kalıntılarının yanında yaşayan bir canlı yoktu; hayvanlar, adam, genç kız, hepsi gitmişti. Yokluğunda ani ve korkunç bir felaketin olduğu aşikârdı; hepsini kapsayan ve arkada hiçbir iz bırakmayan bir felaket.

Bu darbeyle sersemlemiş ve afallamış olan Jefferson Hope, başının döndüğünü hissetti ve düşmeden durabilmek için tüfeğine yaslanmak zorunda kaldı. Özünde bir mücadeleciydi, bu yüzden hızlıca bu güçsüzlüğünden kurtuldu. Alev çıkarmadan yanan ateşten yarısı bitmiş odunu kaptı, biraz üfledi ve küçük kampı ateşin yardımıyla inceledi. Yer, atların ayak izleriyle işaretlenmişti ki bu da atlı adamların firarileri aldığını gösteriyordu. Yollarının yönü ise onların

Salt Lake City'ye döndüklerini kanıtlıyordu. İki arkadaşını da yanında götürmüşler miydi? Gözü, vücudunun her sinirini ürpertecek bir nesneye takıldığında öyle yaptıklarına kendisini inandırmıştı. Kampın diğer tarafında daha önce orada bulunmayan kızıl renkte bir toprak vardı. Yeni kazılmış bir mezardan başka bir şey olamazdı bu. Genç avcı yaklaştıkça üzerine bir tahta takılmış olduğunu gördü, tahtaya da bir kâğıt tutturulmuştu. Kâğıttaki not kısa ama netti:

JOHN FERRIER,
SALT LAKE CITY'Lİ
ÖLÜM TARİHİ: 4 AĞUSTOS 1860

Kısa zaman önce bıraktığı azimli yaşlı adam gitmişti ve geride mezar yazıtı kalmıştı. Jefferson Hope ikinci bir mezarın olup olmadığını görmek için etrafına çılgınca baktı ama hiçbir işaret yoktu. Lucy, Yaşlılar'ın oğlunun haremi olmak için korkunç takipçileri tarafından kaderini tamamlamak üzere götürülmüştü. Genç adam, kızın talihinin kesinliğini ve onu engellemek için yeterli olmayan güçsüzlüğünü fark edince yaşlı çiftçiyle birlikte bu sessiz mezarda yatmak istedi.

Mücadeleci ruhu çaresizliğin yarattığı ataleti yine savurdu. Eğer ona yapacak bir şey kalmadıysa en azından kendini intikam almaya adayabilirdi. Bitmeyen bir sabır ve azimle, aralarında yaşadığı Kızılderililerden öğrendiği kindarlık gücüne sahipti. Ateşin yanında dururken, düşmanlarına kendi elleriyle getirdiği tam ve bütünlüklü bir cezanın acısını dindirecek tek bir şey olduğunu hissetti. Bu nihai sonuç için bütün isteğini ve bitmeyen enerjisini adamaya karar verdi. Sert ve beyazlamış bir yüzle yiyeceğini bıraktığı yere doğru adımlarını takip etti ve ateşi canlandırdıktan sonra kendisine bir süre yetecek kadar et pişirdi. Bir bohça yaptı ve oldukça yorgun olmasına rağmen intikam meleklerinin izini bulmak için dağların arasından yola koyuldu.

Beş gün boyunca at sırtında geçitlerden geçti, ayakları şişmiş ve bitkin bir halde zar zor yürüdü. Gece kayaların arasına kendini attı ve birkaç saatlik uy-

kular çekti, gün doğmadan önce hemen yola koyuldu. Altıncı gün, bahtsız kaçışlarına başladıkları Kartal Kanyonu'na vardı. Oradan Azizler Diyarı'na bakabiliyordu. Bitkin ve tükenmiş bir halde tüfeğine yaslandı ve altındaki sessiz şehre bakarken cılız yumruğunu kızgın bir şekilde sıktı. Bazı şehirlerde bayrakların ve bayrak simgelerinin olduğunu gördü. Bunun ne anlama geldiğini düşünürken bir at toynağı duydu, atlı bir adam ona doğru geliyordu. Bazı zamanlar onun birkaç işini gördüğü Cowper adındaki Mormon olduğunu o yaklaşınca anladı. Ona Lucy Ferrier'e ne olduğunu sormak için yanaştı.

"Ben Jefferson Hope'um," dedi. "Beni hatırladın mı?"

Mormon ona saklayamadığı bir şaşkınlık içerisinde baktı. Aslında bu yırtık pırtık, saçı başı dağılmış, kızgın, vahşi gözlü, yüzü beyazlamış haldeki birinin eski bir avcı olduğunu hatırlamak zordu. Ama sonunda kendisini tanıtınca adamın şaşkınlığı dehşete dönüştü.

"Buraya gelmekle delilik etmişsin!" diye bağırdı. "Seninle konuşmak dahi hayatımı tehlikeye sokuyor. Kutsal Dörtlü, Ferrierlerin kaçmasına izin verdiğin için senin hakkında yakalama kararı çıkarttı."

"Onlardan ya da kararlarından korkmuyorum," dedi Hope açık yürekliliğle. "Bu konu hakkında bir şeyler biliyor olmalısın Cowper. Sana yalvarıyorum, sevdiklerin için birkaç soruya cevap ver. Her zaman dost olduk. Tanrı aşkına, beni reddetme!"

"Ne öğrenmek istiyorsun?" diye sordu rahatsız bir şekilde. "Çabuk ol. Her an biri duyabilir!"

"Lucy Ferrier'e ne oldu?"

"Dün genç Drebber'la evlendi. Dostum, kendine gel!"

"Bana aldırma," dedi Hope zayıfça. Dudakları beyazlamıştı, yaslandığı taşa iyice çöktü. "Evlendi mi?"

"Dün evlendi. Bağış Evi'ndeki bayraklar bu yüzden asıldı. Genç Drebber ve Stangerson arasında biraz ağız kavgası oldu, kıza kimin sahip olacağıyla alakalı... Onları takip eden grupta ikisi de vardı ve Stangerson babasını vurduğu için bu onu en iyi aday yapmış olmalı ama konseyde tartışırlarken Drebber'ın grubu daha güçlüydü ve böylece Peygamber, kızı ona verdi. Bence

kimse ona uzun bir süre sahip olamayacak çünkü yüzünden ölümü okunuyor. Kadından çok bir hayalet gibi. İstediğin oldu mu?"

"Evet, oldu," dedi yerinden kalkan Jefferson Hope. Yüzü mermerden yontulmuş gibi katı, ifadesi donuktu, gözleri nefretle parlıyordu.

"Nereye gidiyorsun?"

"Boş ver!" diye cevapladı. Sonra silahını omzuna atarak yabani yaratıkların yerlerine, dağların kalbine doğru hızlı adımlarla ilerledi. Bunların arasında kendisi kadar serti ve tehlikelisi yoktu.

Mormon'un tahmini tutmuştu. Babasının korkunç ölümünden ya da zorlandığı bu nefret dolu evliliğin etkilerinden dolayı zavallı Lucy bir daha başını kaldıramadı ve kuvvetten düşerek bir ay içinde öldü. Aslında John Ferrier'in serveti için onunla evlenen ayyaş kocası hiç üzülmedi ama diğer eşleri ona yas tuttu ve Mormon geleneği olan gömülmeden önce, sabahın ilk saatlerinde tabutun etrafında toplandılar. Anlatılamaz bir korku ve şaşkınlık içerisinde kapı savruldu ve yabani görünüşlü, yırtık pırtık giysilerle fırtınadan hırpalanmış bir adam odaya girdi. Korkudan yere çöken kadınlara hiçbir söz söylemeden bir zamanlar Lucy Ferrier'in temiz ruhunu taşıyan sessiz, beyaz kıza doğru yürüdü. Öne eğilerek kızın soğuk alnından öptü ve elini tutarak alyansı parmağından çıkardı. "Bununla gömülmemeli!" diye bağırdı sert bir biçimde homurdanarak, ardından kimse gelmeden önce merdivenlerden indi. O kadar kısa süren bir tuhaflıktı ki eğer kızın gelin olduğunu gösteren altın yüzüğünün kaybolması inkâr edilemez bir gerçek olmasaydı izleyenler bile kendilerini inandırmakta zorluk çekmiş veya başkalarını ikna edememiş olabilirdi.

Jefferson Hope onu ele geçirmiş intikam duygusuyla kalbini besleyip, garip bir yabani hayat sürerken aylarca dağlarda oyalanmıştı. Issız dağ geçitlerini ele geçiren ve şehrin civarlarında dolaşan tuhaf kişiyle ilgili şehirde hikâyeler anlatılıyordu. Bir defasında Stangerson'un penceresinden bir mermi geçmiş ve iki adım ötesinde bir duvara saplanmıştı. Başka bir olayda ise Drebber bir uçurumun altından geçerken büyük bir kaya üstüne düşmüş, bu korkunç ölümden sadece yüzüstü atlayarak kurtulabilmişti. İki genç Mormon, hayatlarına kast eden bu girişimlerin nedenini ortaya çıkarmak konusunda çok

hevesli değillerdi ve düşmanı öldürmek veya yakalamak için sık sık dağa yolculuk yaptılar ama sürekli başarısız oldular. Sonra önlem olarak gece karanlığında veya hiçbir zaman yalnız gitmemeyi ve evlerini korumayı kabul ettiler. Bir süre sonra bu kısıtlamaları genişletebildiler çünkü düşmanlarından ne bir şey duymuşlar ne de görmüşlerdi ve bu geçen zamanın, onun kinini soğutmuş olacağını umdular.

Oysa soğutmaktan öte, bu durum kinini arttırmıştı. Avcının zihni sert ve inatçıydı, intikam alma fikrinin baskınlığı onu öyle ele geçirmişti ki içinde başka bir duyguya yer yoktu. Çok geçmeden demir bünyesinin dahi ardı arkası kesilmeyen gerilimlerin verdiği rahatsızlığa dayanamadığını fark etti. Korunmasız ve aç kalmak onu tüketiyordu. Eğer bir köpek gibi bu dağların arasında ölürse intikamı ne olacaktı? Ve eğer buna devam ederse böyle bir ölüm onu bulacaktı. Eğer böyle olursa düşmanının istediğinin gerçekleşeceğini düşünerek isteksiz de olsa Nevada madenlerine geri döndü. Orada sağlığını geri kazandı ve sıkıntı çekmeden amacına ulaşmak için yeterli parayı kazanmaya başladı.

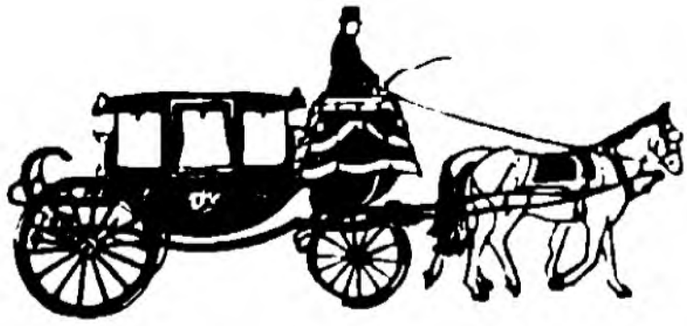
Niyeti en fazla bir yıl orada kalmaktı ama bazı öngörülemeyen durumlar, neredeyse beş sene kadar madenleri terk edememesine neden oldu. Ancak bu zamanın sonunda bile John Ferrier'in mezarında durduğu gece olduğu gibi intikama olan isteği ve hatalarının hatırası hâlâ şiddetliydi. Kılık değiştirip, kendine bir isim taktıktan sonra adaleti sağlayıp, kendi hayatına ne olduğuna çok da aldırmayarak Salt Lake City'ye döndü. Ama onu kötü haberler bekliyordu. Birkaç ay önce Seçilmiş İnsanlar arasında bir bölünme olmuştu. Kilisenin bazı genç üyeleri otoriteye karşı gelmişlerdi ve Utah'a gidip orada Gentiles olan bazı şikâyetçilerin ayrılmasıyla sonuçlandı. Bunlar arasında Drebber ve Stangerson da vardı; kimse nereye gittiklerini bilmiyordu. Drebber'ın gitmeden önce bütün mal varlığını paraya dönüştürdüğü ve zengin bir adam olarak ayrıldığı ama arkadaşı Stangerson'un ise oldukça fakir olduğu yönünde söylentiler vardı. Fakat nerede olduklarıyla alakalı hiçbir ipucu yoktu.

Kinini tutan çoğu insan böyle bir zorluk karşısında intikam düşüncesini terk edebilirdi ama Jefferson Hope hiç duraksamadı. Sahip olduğu kadar bilgiyle düşmanlarını arayarak kasaba kasaba dolaştı. Yıllar geçti, siyah saçı kırlaştı

ama hayatını adadığı tek şeye zihnini tamamen vererek, bir tazı gibi dolanıp durdu. Sonunda azmi ödüllendirilmişti. Bir anda pencerede gördüğü sadece bir yüzdü ama bu öyle bir andı ki aradığı adamın Cleveland, Ohio'da olduğunu söylüyordu. Her şeyi düşünülmüş intikam planıyla birlikte kaldığı sefil yere döndü. Ama Drebber penceresinden bakarken sokaktaki serseriyi tanımış ve gözlerindeki cinayeti okumuştu. Adalet yerini bulmadan önce, yardımcısı olmuş Stangerson'un yanına aceleyle giderek ona eski bir hasmın kıskançlığından ve nefretinden dolayı hayatlarının tehlikede olduğunu anlattı. O gece Jefferson Hope gözaltına alındı ve kefalet için para bulamadığından birkaç hafta içeride tutuldu. En sonunda serbest bırakıldı ama Drebber'ın evinin boş olduğunu ve sekreteriyle birlikte Avrupa'ya gittiğini öğrendi.

İntikam yine engellenmişti ve derinleşmiş nefreti takibe devam etmesini tetikledi. Ne var ki para gerekliydi ve yaklaşan seyahati için her doları biriktirerek bir süre işe dönmek zorunda kaldı. Sonunda hayatını geçindirecek kadar parayı toplayıp Avrupa'ya gitti, tüm dirayetiyle şehir şehir düşmanlarını aradı ama firarilerini ele geçiremedi. St. Petersburg'a geldiğinde onlar Paris'e hareket etmişlerdi, oraya vardığında ise Kopenhag'a gittiklerini öğrendi. Danimarka'nın başkentine ulaştığında yine birkaç gün gecikmişti çünkü Londra'ya seyahat etmişlerdi. Orada onlara ulaşacaktı.

Neler olduğunu Doktor Watson'ın günlüğünden alıntı yaparak öğrenmeye devam edebiliriz.

6

DOKTOR JOHN WATSON'IN HATIRALARININ DEVAMI

Tutsağımızın öfkeli direnişi bize karşı hiçbir saldırganlık göstermemişti çünkü onu güçsüz bir şekilde bulduğumuzda, rahat bir tavırda gülümsedi ve bu boğuşmada hiçbirimize zarar vermek istemediğini söyledi. "Sanırım beni karakola götürüyorsunuz," dedi Sherlock Holmes'a. "Faytonum kapıda. Eğer bacaklarımı çözerseniz oraya yürüyebilirim. Eskiden olduğu gibi taşınacak kadar zayıf değilim."

Gregson ve Lestrade, bu önerinin biraz cüretkâr olduğunu düşünerek birbirlerine baktılar ama Holmes, tutsağın sözünü dinledi ve ayak bileğini bağlayan havluyu çözdü. Ayaklarının bir kez daha özgür olduğunu kesinleştirmek için ayağa kalkarak onları rahatlattı. Ona baktığımda kendi kendime bundan daha güçlü yapıda bir adamı çok nadir gördüğümü düşündüm. Güneşten yanmış yüzü, kişisel gücü kadar mükemmel olan kararlılık ve enerji taşıyordu.

Oda arkadaşıma saklayamadığı bir hayranlıkla bakarak "Eğer emniyet müdürlüğünde boşalan bir yer varsa sen tam da oraya göre bir adamsın!" dedi. "Davamı çok dikkatli sürdürdün."

Holmes iki dedektife dönerek "Benimle gelseniz iyi olur," dedi.

"Sizi götürebilirim," dedi Lestrade.

"Güzel! Gregson, sen benimle içeri gel. Sen de Doktor, senin de bu davayla ilgin var ve bize bağlı kalmalısın."

Memnun bir şekilde onayladım ve hep birlikte aşağıya indik. Tutsağımız kaçmaya kalkışmadı, faytona sakin bir şekilde bindi ve onu takip ettik. Lestrade bindi ve atı kırbaçladı, sonra en kısa zamanda bizi gideceğimiz yere götürdü. Polis müfettişinin tutsağımızın ve cinayete karışanların isimlerini yazdığı küçük bir odaya getirildik. Memur, görevlerini donuk ve mekanik bir şekilde yerine getiren soluk suratlı, hissiz bir adamdı.

"Tutsak bir hafta içinde yargıç karşısında olacak," dedi. "Bu süre zarfında Bay Jefferson Hope, bir şey söylemek istiyor musunuz? Sizi uyarmalıyım ki söylediğiniz her şey kayıt altına alınmaktadır ve hakkınızda delil olarak kullanılacaktır."

"Söyleyecek çok şeyim var," dedi tutsağımız yavaş bir şekilde. "Size hepsini anlatmak istiyorum."

Müfettiş "Mahkemeye saklasan daha iyi olmaz mı?" dedi.

"Hiç yargılanmayabilirim," diye cevapladı. "Korkmanıza gerek yok, intiharı düşünmüyorum. Siz doktor musunuz?"

Son soruyu sorarken kara sert gözlerini üzerime dikti.

"Evet, doktorum," diye cevapladım.

"Elinizi şuraya koyun," dedi. Kelepçeli bileklerini göğsüne doğru gülümseyerek kaldırdı.

Dediğini yaptım ve bir anda içindeki olağandışı nabız ritmiyle karışıklığı fark ettim. Göğsünün duvarları içinde güçlü makineler çalışan zayıf bir bina gibi coşuyor ve titriyordu. Odanın sessizliğinde aynı yerden gelen donuk vızıltıyı ve uğultulu gürültüyü duyabiliyordum.

"Senin damar tıkanıklığın var!" diye bağırdım.

"Öyle diyorlar," dedi durgun bir şekilde. "Geçen hafta bununla ilgili olarak bir doktora gittim ve çok geçmeden patlayacağını söyledi. Yıllardır çok kötüleşti. Salt Lake Dağları'nın altında çok kalmaktan ve kötü beslenmekten kaptım. Görevimi tamamladım ve ne kadar erken öleceğim umurumda değil ama bu işin altında yatan hikâyeyi ardımda bırakmak istiyorum. Sıradan bir boğazkesen olarak hatırlanmak istemiyorum."

Müfettiş ve iki dedektif hikâyeyi anlatmasının uygunluğunu aceleyle tartıştı.

"Doktor, ani bir tehlikenin olduğunu düşünüyor musunuz?" dedi biri.

"Kesinlikle var," diye cevapladım.

"Bu durumda adaleti sağlamak için ifadesini almak apaçık görevimiz," dedi Müfettiş. "Sizi yine uyarmalıyım ki kayıt altına alınacak hikâyenizi anlatmakta özgürsünüz bayım."

"Müsaade ederseniz oturayım," dedi tutsak. "Bu tıkanıklık beni hemen yorgun düşürüyor ve yarım saat önceki boğuşmamız işleri iyileştirmedi. Ölüm döşeğindeyim ve size yalan söyleyecek değilim. Söylediğim her kelime hakikattir ve nasıl kullandığınız benim için önemli değildir."

Bu kelimelerle Jefferson Hope sandalyesine yaslandı ve sözü edilen önemli ifadesine başladı. Anlattığı olaylar sıradan olaylarmış gibi sakin ve muntazam bir tavırda konuşuyordu. İfadenin doğruluğuna kefil olabilirim çünkü tutsağın söylediklerini harfiyen not eden Lestrade'in not defterine ulaştım.

"Bu adamlardan neden bu kadar nefret ettiğim size çok anlamlı gelmeyebilir," dedi. "Bir baba ve kızının ölümden suçlu olmaları yeterlidir, bu yüzden kendi hayatlarını ceza olarak kaybettiler. Suçlarının üzerinden epey bir zaman geçtiği için onlara karşı bir mahkemede hüküm çıkaramazdım. Ama suçlarını biliyordum, aynı anda hem yargıç, hem jüri hem de cezalandırıcı olmaya karar verdim. Eğer içinizde biraz insanlık varsa benim yerimde olsaydınız siz de aynısını yapardınız.

Bahsettiğim kız yirmi sene önce benimle evlenmiş olacaktı. Drebber'la evlenmek zorunda bırakılmış ve kalbini kırmışlardı. Ölü parmağından yüzüğü çıkardım ve cezalandırıldığı suçun son sözleri olmasına ve cansız gözlerinin bu yüzüğe bakmasına ant içtim. Yüzüğü taşıdım, onu ve suç ortağını iki kıtada takip ettim. Beni yoracaklarını düşündüler ama yapamadılar. Eğer yarın ölürsem ki bu muhtemel, bu dünyadaki görevimi tamamladığımı bilerek öleceğim. Yok oldular ama benim ellerimde! Benim için bundan sonra umutlanacak veya arzulanacak hiçbir şey kalmadı. Onlar zengin, ben fakirdim ve bu yüzden onları takip etmek çok kolay bir iş değildi. Londra'ya vardığımda ceplerim bomboştu ve yaşamak için bir şeye el atmalıydım. At sürmek benim için yürümek

kadar doğaldı, bu yüzden bir at arabası ofisine başvurdum ve hemen iş buldum. Mal sahibine belirli bir miktar getirmem gerekiyordu, ondan kalanı da kendime saklıyordum. Çok nadiren kalan bir miktar oluyordu ama bir şekilde geçiniyordum. En zor tarafı da yolları öğrenmekti çünkü karşılaştığım bütün şehirler içinde bu en karmaşık olanıydı. Ama bir haritam vardı ve önemli otellerle garları öğrendikten sonra iyi bir şekilde devam ettim. Benim iki adamın nerede olduğunu öğrenmemden biraz önceydi ama onlarla karşılaşana kadar sürekli soruşturdum. Nehrin diğer tarafında, Camberwell'de olan pansiyondalardı. Onları bulduğum anda kucağıma düşmüşlerdi. Sakalımı uzattığım için beni tanımalarına ihtimal yoktu. Fırsatını bulana kadar onların peşini bırakmadım. Yine benden kaçmamalarını sağlamak için kararlıydım. Kaçamadılar. Londra'da nereye giderlerse gitsinler onların peşindeydim. Bazen onları faytonumla bazen de yürüyerek takip ettim. Ama ilki en iyisiydi çünkü böylece benden kaçamıyorlardı. Sadece sabahın erken saatlerinde ya da gece geç saatlerde kazanabiliyordum, bu yüzden de işverene ödemelerim gecikiyordu. İstediğim adamları yakaladığım sürece bu çok da umurumda değildi.

Gerçi onlar da çok kurnazdı. Gece çöktükten sonra birlike veya yalnız hiç dışarıya çıkmadıkları için takip edildiklerini düşünmüş olamazlar. İki hafta boyunca her gün arkalarından gittim ve hiçbir zaman onları ayrı görmedim. Drebber bazen sarhoştu ama Stangerson'u kestirirken bile yakalayamazdın. Sabah akşam onları takip ettim ama en küçük umut ışığı bile göremedim, yine de cesaretim kırılmadı çünkü bir şey o saatin geldiğini haber veriyordu. Tek korkum göğsümdeki bu şeyin çok geçmeden patlayacağı ve işimin yarım kalacağıydı. Sonunda bir akşam, adamların kaldığı pansiyonun olduğu Torquay Terrace'ta bir aşağıya bir yukarıya doğru yürürken kapılarına bir arabanın yanaştığını gördüm. Kısa bir süre sonra bir valiz kapıya çıkarıldı, ardından Drebber ve Stangerson arabaya binerek uzaklaştılar. Atımı kırbaçladım ve görüş alanı içerisinde kaldım, çok kötü hissediyordum çünkü yerlerini değiştirmelerinden korktum. Euston Garı'nda indiler, atıma baksın diye yanında bir çocuk bıraktım ve onları perona kadar takip ettim. Liverpool trenini sorduklarını duydum, görevli trenin yeni kalktığını ve birkaç saat sonra başka bir trenin oldu-

günu söyledi. Drebber yapacak küçük bir işinin olduğunu ve beklerse hemen döneceğini söyledi. Arkadaşı karşı çıktı ve birlikte kalmaları gerektiğini hatırlattı. Drebber meselenin önemli olduğunu ve yalnız gitmesi gerektiğini söyledi. Stangerson'un ne dediğini duyamadım ama diğeri sövmeye başladı, onun maaşlı uşağından başka bir şey olmadığını, ona bir daha emretmeye kalkışmamasını hatırlattı. Bunun üzerine yardımcı, işin ucunu bıraktı ve eğer son treni kaçırırsa Halliday Private Hotel'de buluşacakları üzerine pazarlık etti; bunun karşısında Drebber on birden önce peronda olacağını söyleyerek gardan çıktı.

Uzun zamandır beklediğim an sonunda gelmişti. Düşmanlar elimdeydi. Birlikte birbirlerini koruyabilirlerdi ama tek başlarına benim merhametime kalmışlardı. Ama ben yine de yersiz bir telaşla davranmadım. Planım çoktan hazırdı. Eğer suçu işleyen, ona kimin vurduğunu ve neden bu cezanın ona verildiğini anlayamazsa intikam hiç tatmin etmezdi. Planlarım öyle düzenlenmişti ki bana yanlış yapan bu adamın eski günahının onu bulduğunu anlatma şansım olacaktı. Brixton Caddesi'nde ev bakan bir adam, şansıma arabamda anahtarlarından birini düşürmüştü. Aynı akşam geri döndü ama bu arada ben kalıbını alıp anahtarı çoğalttırmıştım. Böylece bu koca şehirde, en azından rahatsız edilmeden girebileceğim bir yer vardı. Drebber'ı bu eve sokmak ise birazdan anlatacağım problemlerin bir diğeriydi.

Yolun aşağısına doğru yürüdü, birkaç içki dükkânına girdi ve sonuncusunda neredeyse yarım saat kaldı. Dışarı çıktığında sendeliyordu ve kafasının iyi olduğu belliydi. Önümde bir fayton vardı, onu çağırdı. Onu takip etmeye başladım. Atımın burnu arabacının 1 metre kadar arkasındaydı. Kaldığı Terrace'ta kendimizi bulana dek birkaç kilometre kadar sokaklarda ve Waterloo Köprüsü'nde dolandık. Buraya dönmekteki niyetini çözemiyordum ama devam ettim ve arabamı evin birkaç yüz metre kadar gerisinde bıraktım. İçeriye girdi ve faytonu uzaklaştı. Bir bardak su verin lütfen. Konuşurken ağzım kuruyor da."

Ona bardağı uzattım, suyu içti.

"Şimdi daha iyi," dedi. "Sonra bir çeyrek saat kadar bekledim ve bir anda içeriden kavga gibi bir gürültü geldi. Hemen sonra kapı ardına kadar açıldı ve iki adam belirdi, birisi Drebber, diğeri de hiç görmediğim bir adamdı. Bu adam

Drebber'ı yakalarından tutmuştu ve merdivenin başına geldiklerinde adama, onu sokağın yarısına kadar fırlatacak bir yumruk indirdi. 'Seni köpek!' diye bağırdı sopasını ona sallayarak. 'Sana bir kıza hakaret etmek neymiş göstereceğim!' diyordu. O kadar kızgındı ki Drebber'ı sopasıyla parçalayabilirdi. Cılız bacaklarının onu taşıdığı kadarıyla uzaklaştı. Köşeye kadar olabildiğince koştu ve sonra arabamı görüp beni çağırdı ve içeri atladı. 'Beni Halliday Private Oteli'ine götür!' dedi.

Onu arabama aldığımda, kalbim heyecandan o kadar hızlı çarptı ki bu son anda damar tıkanıklığımın bir yanlış yapmasından korktum. Kafamda neyin en iyi olacağını tartarak yavaşça sürdüm. Onu ıssız bir köye çekip orada son konuşmamı da yapabilirdim. Neredeyse buna karar verecekken o, bu problemi benim için çözdü. İçmek için çıldırıyordu ve onu cin satan bir yere götürmemi istedi. İndi, beklememi söyleyerek içeri girdi. Dükkân kapanana kadar orada kaldı ve geldiğinde çoktan bayılmıştı, artık oyunun benim ellerimde olduğunu biliyordum.

Onu soğukkanlılıkla öldürdüğümü düşünmeyin. Bu çok sert bir adalet oldurdu ama ben onu yapmadım. Eğer iyi değerlendirirse son bir şansının olacağına karar vermiştim. Amerika'da başıboş geçen hayatım boyunca yaptığım işlerden biri de York Üniversitesi'nde kapıcılıktı. Bir gün profesör, zehirler üzerinde bir ders veriyordu, Güney Amerika'da ok zehri olarak kullanılan ve tek damlasının insanı öldürebildiği alkaloit dedikleri bir şeyden bahsediyordu. Hazırladığı şişeyi gözüme kestirdim ve herkes gittiğinde birkaç damla kendime aldım. Oldukça iyi bir eczacıydım, bu yüzden bu alkaloiti küçük, çözülebilen hapların içine yerleştirdim ve her hapı benzer zehirsiz başka bir hapla kutulara koydum. Fırsatı geldiğinde bu beyefendilerin kutudaki haplardan birer tane almalarına ve benim de kalan hapı almama karar vermiştim. Bir mendil altından ateşlemekten daha sessiz ve ölümcül olacaktı. O günden sonra hap kutularını her zaman yanımda taşıdım ve onları kullanacağım zaman gelmişti.

Yağmurun sellere dönüştüğü yabani ve kasvetli gecede rüzgâr esiyor, saat biri geçiyordu. Dışarıdan kederli gözüksem de mutluydum, o kadar mutluydum ki sevinçten bağırabilirdim. Eğer bir şeye çok özlem duyup yirmi yıl bo-

yunca onu bekleseydiniz o şey ulaşılabilir olduğunda hissettiklerimi anlardınız. Bir sigara yaktım ve sinirlerimi yatıştırmak için içtim ama ellerim ve şakaklarım heyecandan titriyordu. Sürerken, sizi gördüğüm gibi güzel Lucy'yi ve yaşlı John Ferrier'i de net bir şekilde karanlığın içinde bana bakarken görebiliyordum. Brixton Caddesi'ndeki evde durana kadar bütün yol boyunca atın her iki tarafında gözümün önündeydiler.

Yağmur damlalarından başka ortada hiçbir şey yoktu. Pencereden içeri baktığımda Drebber'ı sarhoş uykusunda kıvrılmış olarak buldum. Onu kolundan silkeledim ve 'Dışarı çıkma vakti,' dedim. 'Tamam arabacı,' dedi. Sanırım bahsettiği otele geldiğimizi düşündü çünkü başka bir şey söylemedi ve beni bahçeye kadar takip etti. Onu sabit tutmak için yanından yürümek zorundaydım çünkü hâlâ ağırdı. Kapıya geldiğimizde açtım ve onu öndeki odaya aldım. Size yemin ederim, bütün yol boyunca baba ve kız bizimle birlikte yürüyordu.

'Aşırı karanlık,' dedi ayağını yere vurarak. 'Işığı hemen yakacağım,' dedim. Bir kibrit çakıp yanımda getirdiğim mumu yaktım. 'Evet, Enoch Drebber!' diyerek ışığı yüzüne tuttum. 'Kimim ben?' diye sordum. Sulanmış ve sarhoş gözlerle bana baktı. Sonra yüzünde beni tanıdığını gösteren bir korkunun belirdiğini ve onun bütün halini değiştirdiğini gördüm. Mosmor bir suratla yalpaladı ve dişleri çatırdarken alnına ter boşaldı. Bunu görünce kapıya yaslandım ve uzun, yüksek sesli bir kahkaha attım. İntikamın tatlı olacağını biliyordum ama beni ele geçiren ruhumun bu kadar tatmin olacağını hiç ummamıştım.

'Seni köpek!' dedim. 'Seni Salt Lake City'den St. Petersburg'a kadar takip ettim, benden her zaman kaçtın. Artık bu boş dolanmalarınız sona erdi çünkü ya sen ya da ben yarın doğacak güneşi göremeyeceğiz!' Ben konuşurken biraz daha büzüldü, benim deli olduğumu düşündüğünü anlayabiliyordum. Zamanı gelmişti. Şakaklarımdaki darbeler balyoz gibi vuruyordu ve eğer kan burnumdan fışkırıp beni rahatlatmasaydı bir çeşit kriz geçirecektim. 'Lucy Ferrier hakkında ne düşünüyorsun şimdi?' diye bağırdım, kapıyı kilitledim ve anahtarı yüzüne doğru sallayarak 'Ceza gecikti ama eninde sonunda seni ele geçirdi,' dedim ve ben konuşurken onun korkak dudaklarının titrediğini gördüm. Hayatı için yalvarabilirdi ama bunun faydasız olduğunu biliyordu.

'Beni öldürecek misin?' diye kekeledi.

'Cinayet diye bir şey yok,' diyerek sorusunu cevapladım. 'Kuduz bir köpeği öldürmekten kim bahsedebilir? Benim zavallı sevgilimi katledilmiş babasından ayırıp onu utanmaz ve iğrenç haremine sürüklediğinde hangi merhametin vardı?'

'Babasını öldüren ben değildim!' diye bağırdı.

Kutuyu önüne koyarak 'Ama masum kalbini kıran sendin!' diye haykırdım. 'Bırak da yüce Tanrı bizi yargılasın. Seç ve yut. Birinde ölüm, diğerinde hayat var. Senin bıraktığını ben alacağım. Dünyada adalet mi var yoksa bizi yöneten şansımız mı bir görelim,' dedim.

Merhamet dilekleriyle ve feryatlarla dizleri üzerine çöktü ama bana itaat edene kadar bıçağımı boğazına dayadım. Sonra ben de diğerini yuttum ve hangimizin yaşayıp, hangimizin öleceğini bekleyerek birbirimize bir dakikadan fazla, sessiz bir şekilde baktık. Zehrin bünyesinde olduğunu anladığı zaman suratındaki ifadeyi hiç unutamam. O suratı gördüğümde Lucy'nin alyansını gözlerinin önünde tuttum. Çok az bir süreydi çünkü alkaloitin etkisi hızlıydı. Bir sinir kasılması bütün halini değiştirdi; ellerini önüne koydu, yalpaladı ve sonra boğuk bir bağırmayla birlikte şiddetle yere düştü. Onu çevirdim ve kalbine elimi koydum. Hiç hareket yoktu. Ölmüştü! Burnumdan kan akıyordu ama hiç umurumda değildi. Duvara yazma fikrini aklıma koyan neydi bilmiyorum. Belki de polisi yanlış bir ize sürüklemek için sinsi bir fikirdi çünkü kendimi son derece keyifli ve rahatlamış hissediyordum. Bir Alman'ın New York'ta üzerine RACHE yazılmış bir şekilde bulunduğunu biliyordum ve o zamanlar gazetelerde onu gizli cemiyetlerin yaptığı yazıyordu. New Yorkluların kafasını karıştıran olayın Londralıların da kafasını karıştıracağını düşündüm ve duvarda uygun bir yere yazdım. Sonra dışarıdaki arabama gittim ve kimsenin olmadığını, gecenin hâlâ ıssız olduğunu gördüm. Biraz gitmiştim ki elimi cebime attım ve genellikle yanımda taşıdığım Lucy'nin yüzüğünün orada olmadığını anladım. Yıldırım çarpmışa döndüm çünkü ondan kalan tek hatıra oydu. Drebber'ın cesedine eğildiğimde düşürmüş olabileceğimi düşünüp geri döndüm ve arabamı yan yolda bıraktım, eve cesaretle girdim çünkü yüzüğü kaybetmek-

tense başıma her şeyin gelmesini kabul ederdim. Oraya vardığımda polisin ellerine kendim düştüm ve şüphelerini, umutsuz bir sarhoş adam taklidi yaparak yumuşattım.

Enoch Drebber işte böyle sonunu buldu. Bütün yapmam gereken John Ferrier'in borcunu ödemek için Stangerson'a daha fazlasını yapmaktı. Halliday Private Otel'inde kaldığını biliyordum, bütün gün oradaydım ama hiç çıkmadı. Drebber hiç gözükmediği için onun da bir şeyden şüphelendiğini düşündüm. O Stangerson'du, kurnazdı ve her zaman tetikteydi. Eğer içeride kalarak beni vazgeçireceğini sanıyorsa yanılıyordu. Yatak odasının penceresini hemen öğrendim ve otelin yanında duran merdivenleri sabahın erken saatinde alarak şafakta odasına girdim. Onu uyandırdım ve uzun zaman önce aldığı hayat için cevap vermesi gereken zamanın geldiğini söyledim. Drebber'ın ölümünü açıklayarak aynı zehirli haplardan alma şansını ona da verdim. Ona sunduğum bu fırsatı seçmek yerine ayaklarının üzerine sıçradı ve boğazıma atladı. Kendimi savunmak için onu kalbinden bıçakladım. Bunu yapmasam bile sonuç değişmeyecekti çünkü ilahi adalet onun zehirli haptan başka bir şeyi seçmesine izin vermezdi.

Neredeyse bitireceğim ama söyleyecek birkaç şeyim daha var. Amerika'ya beni geri götürecek kadar para biriktirmek amacıyla bir süre daha arabacılık yapmaya devam ettim. Yırtık pırtık giysili bir delikanlı Jefferson Hope adında bir arabacının olup olmadığını sorduğunda bahçede bekliyordum ve arabanın 221B Baker Sokağı'ndan bir beyefendi tarafından çağrıldığını söyledi. Hiç şüpheye düşmeyerek gittim ve sonra bildiğim tek şey bu adamın, bileklerime hayatım boyunca gördüğüm en düzgün şekilde kelepçeleri geçirmesiydi. Bütün hikâyem bu kadar beyler. Beni katil olarak düşünebilirsiniz ama ben de sizin gibi bir adalet memuruyum."

Adamın anlatması o kadar korkutucu ve tavrı o kadar etkileyiciydi ki sessiz ve tüm dikkatimizi vermiş bir şekilde dinlemiştik. Suçun her detayından bıkmış profesyonel dedektifler bile adamın hikâyesine çok ilgili gibi gözüküyorlardı. Bitirdiğinde, Lestrade'in son notlarını karalayan kaleminin sesiyle bölünene kadar birkaç dakika daha sessizlik içinde oturduk.

"Biraz daha bilgi almak istediğim sadece bir nokta var," dedi Sherlock Holmes sonunda. "Yayınladığım yüzük için gelen suç ortağın kimdi?"

Tutsak, arkadaşıma şaka yollu göz kırptı.

"Kendi sırlarımı anlatırım ama başkalarının başını derde sokmam. İlanı gördüm ve hile olduğunu düşündüm ya da istediğim yüzük oydu. Arkadaşım gitmeye gönüllü oldu. Sanırım akıllıca yaptığını kabul edersiniz," dedi.

"Şüphesiz," dedi Holmes içtenlikle.

"Beyefendiler!" dedi Müfettiş ciddi bir ses tonuyla. "Kanunlar yerine getirilmeli. Perşembe günü tutsak, yargıcın karşısına çıkacak ve sizin de katılımınız gerekiyor. O zamana kadar ondan ben sorumlu olacağım."

Konuşurken zili çaldı. Ben ve arkadaşım merkezden çıkıp, Baker Sokağı'na gitmek için arabaya binerken Jefferson Hope birkaç gardiyan tarafından götürülüyordu.

7

SONUÇ

Perşembe günü yargıçlardan önce gelmemiz için uyarılmıştık ama o gün tanıklığımız için fırsat yoktu. Yargıç soruna el koydu ve Jefferson Hope, kendisine katı bir kararın koyulacağı mahkeme önüne çağrıldı. O gece damar patlaması yaşamıştı. Onu hücresinde ölü buldular. Yüzünde, başarılmış bir işin ve yararlı bir hayatın verdiği huzurlu bir tebessüm vardı.

"Gregson ve Lestrade ölümünden dolayı çılgına dönecekler," dedi Holmes bir sonraki gece konuştuğumuz gibi. "Büyük reklamları nerede olacak artık?"

"Yakalanmasını mesele yaptıklarını düşünmüyorum," diye cevapladım.

Arkadaşım sert bir şekilde "Bu dünyada yaptıkların bir sonuç meselesi değil," diye karşılık verdi. "Sorun insanlara ne yapabildiğini inandırmak. Neyse," diye devam etti biraz durduktan sonra. "Bu soruşturmayı hayatta kaçıramazdım. Bundan daha iyi bir davam yok. Kolay olduğu kadar bilgi verici bazı noktaları da vardı."

"Kolay mı!" diye haykırdım.

Şaşkınlığıma gülerek "Yani diğer türlü açıklanması zordu," dedi Sherlock Holmes. "Kolaylığının kanıtı, birkaç basit akıl yürütmenin yanında hiçbir yardım almadan üç gün içinde suçluyu yakalamam."

"Doğru," dedim.

"Yaygın olmayan şeyin genellikle engelden çok bir rehber olduğunu sana zaten açıklamıştım. Bu tarz sorunları çözmede en önemli taraf geçmişi etraflıca düşünmektir. Bu çok yararlı ve basit bir hünerdir ama insanlar çok denemezler. Günlük işlerde ileriyi düşünmek daha yararlıdır ve bu yüzden de geçmiş unutulur. Yüzeysel düşünen elli kişi varsa analitik olarak düşünen bir kişi vardır."

"Doğrusu seni anlayamadım," dedim.

"Ben de anlayabileceğini beklemiyordum zaten. Bir bakayım daha açık nasıl anlatabilirim... Bir dizi olayı anlattığında çoğu insan sonucun ne olabileceğini söyler. Bu, olayları bir araya getirir ve bir şeyin olacağını iddia ederler. Ama sonu söylediğinde bu sonuca giden basamakları içsel bilinçleriyle geliştirecek çok az insan vardır. Bu güçse geçmişi düşünme veya analitik düşünme olarak bahsettiğim güçtür."

"Anlıyorum," dedim.

"Bu olayda ise sonuç verilmişti ve her şeyi kendin bulman gerekiyordu. Şimdi izin ver de sana farklı adımları akıl yürüterek nasıl bulduğumu göstereyim. Başlangıçtan başlayalım: Bildiğin gibi eve yaklaştım ve bütün etkilerden zihnimi temizledim. Kuşkusuz yolu inceleyerek başladım, sana önceden de açıkladığım gibi soruşturmada bütün gece orada olduğunu teyitlediğim bir faytonun izlerini apaçık gördüm. Bir fayton olduğunu, özel bir taşıma aracı olmadığını tekerleklerin dar ölçüsünden tahmin ettim. Sıradan bir Londra kiralık arabası bir beyefendinin faytonundan oldukça dardır. Bu elde ettiğim ilk noktaydı. Sonra yavaşça, özellikle izlenim uyandıracak killi topraktan oluşmuş bahçe yoluna doğru yürüdüm. Şüphesiz ki bu sana basıp geçtiğin bir toprak parçası olarak gelebilir ama benim deneyimli gözlerim için yüzeydeki her şeyin bir anlamı vardır. Ayak izlerini takip etme sanatı kadar unutulmuş ve bir o kadar da önemli bir dedektif bilim alanı yoktur. Neyse ki ben her zaman büyük önem verdim ve pratik yapmak bende alışkanlık haline geldi. Polis memurunun ağır ayak izlerini de bahçeden geçen iki adamın izini de gördüm. Onların diğerlerinden önce geldiğini söylemek kolaydı çünkü bazı yerlerde onların izleri diğerlerinin üzerine gelmesiyle siliniyordu. Böylece ikinci bağlantım da

şekillendi ki bu da bana birinin uzun boylu olduğu, -uzun adımlarından hesapladığım gibi- diğerinin de botlarının küçüklüğü ve zarifliğinden anlaşılacağı üzere modaya uygun bir şekilde giyinen ziyaretçilerin iki kişi olduklarıydı.

Eve girerken bu son çıkarım doğrulandı. Güzel botlu adam önümde yatıyordu. Uzun olan o zaman cinayeti gerçekleştirmişti, eğer bir cinayet denilebilirse. Ölü adamda yara yoktu ama yüzündeki tedirgin ifade kaderini önceden görmüş olacağını doğruluyordu. Ani bir nedenle veya kalp kriziyle ölen bir adam suratında tedirgin bir ifade taşıyamazdı. Ölü adamın dudaklarını kokladığımda mayhoş bir koku tespit ettim ve zehirlenmiş olduğu sonucuna vardım. Suratındaki korku ve nefretten zorlanmış olduğunu düşünüyorum. Ayrı tutma yöntemiyle bu sonuca ulaşmıştım çünkü diğer hiçbir hipotez bu gerçekleri karşılayamazdı. Bu fikrin duyulmadığını düşünme. Zorla zehirleme suç bültenlerine giren yeni bir şey değil. Odessa'daki Dolsky ve Montpellier'li Leturier davaları bir zehir bilimcinin aklına hemen gelecektir. Ve şimdi nedenin ne olduğu sorusu geliyor. Hırsızlık cinayetin nedeni değildi çünkü hiçbir şey çalınmamıştı. Siyasi miydi yoksa bir kadınla mı alakalıydı? Benim karşılaştığım soru buydu. Birinci varsayımdan çok ikincisine meyilliydim. Siyasi suikastçılar işlerini yapmaya dünden razı olurlar ve sonra kaçarlar. Bu cinayet ise aksine kasten yapılmıştı ve suçu işleyenin odada uzun bir süre kaldığını gösteren izler odanın her tarafındaydı. Böyle yöntemli bir intikam siyasi değil de özel bir suç olmalıydı. Duvardaki yazı ortaya çıktığında ise fikrime daha çok bağlı kaldım. Bir kör bile apaçık anlayabilirdi. Yüzük bulunduğunda soru iyice yerleşmişti. Katil apaçık kurbanına ölü veya kayıp bir kadını hatırlatmak için kullanmıştı. Bu yüzden Gregson'a, Cleveland'e yolladığı telgrafta Drebber'ın eski işiyle ilgili bir şey sorup sormadığını sordum. Hatırlarsın, olumsuz cevap verdi.

Sonra odayı çok dikkatli inceledim ki bu da katilin boyu hakkındaki fikrimi doğruladı ve Trichinopoly tütünü, katilin tırnaklarının uzunluğu gibi fazladan bilgi edinmemi sağladı. Zemini kaplamış kanın, katilin heyecandan kanayan burnundan olduğu sonucuna çoktan ulaşmıştım. Kan lekeleriyle ayak izlerinin örtüştüğünü anlayabiliyordum. Eğer bir adam çok güçlü değilse hislerin-

den dolayı böyle patlaması nadirdir, bu yüzden suçlunun muhtemelen güçlü ve kırmızı suratlı biri olduğu fikrini yürüttüm. Olaylar da doğru düşündüğümü kanıtladı. Evden ayrıldıktan sonra Gregson'ın gözden kaçırdığını yapmaya gittim. Soruşturmamı sadece Enoch Drebber'ın evliliğiyle ilgili durumla kısıtlayıp Cleveland Polis Şefi'ne telgraf çektim. Cevap her şeyi kanıtlıyordu işte. Telgraf Drebber'ın, Jefferson Hope isimli âşık eski bir düşmandan korunmak için yasal talepte bulunduğunu söylüyordu ve Hope o zamanlarda Avrupa'daydı. Gizemi çözen ipucunun elimde olduğunu artık biliyordum ve geriye sadece katili yakalamak kalmıştı. Drebber ile beraber eve giren adamın, arabayı süren adamdan başka biri olmadığını çoktan fark etmiştim. Yoldaki izler atın yolda gezindiğini gösteriyordu ki bu atın kontrolünü kimse almadıkça mümkün değildi. Eğer evde değilse o zaman arabacı nerede olabilirdi? Akıllı bir adamın ona ihanet edebilecek üçüncü bir kişinin önünde cinayeti gerçekleştirmesini varsaymak zaten saçmadır. Son olarak Londra'da birini takip etmek isteyen bir kişinin arabacıya dönüşmekten başka daha iyi bir yolu yoktur. Bütün bu düşünceler Jefferson Hope'un bu büyük şehrin arabacılarının arasında bulunabileceği sonucuna götürüyordu. Eğer onlardan biri olduysa bırakmış olduğuna inanmaya bir neden yoktu. Tam aksine, onun bakış açısına göre herhangi bir ani değişim dikkatleri ona çekecektir. Muhtemelen en azından bir süre görevlerini yerine getirecekti. Bir takma ad kullanacağını farz etmek için de bir sebep yoktu. Kimsenin asıl ismini bilmediği bir şehirde ismini neden değiştirsin ki? Böylece sokaktaki Arap dedektif teşkilatımı düzenledim ve istediğim adamı meydana çıkarana kadar onları düzenli olarak her araba sahibine gönderdim. Ne kadar başarılı oldukları ve ne çabuk fırsata çevirdiğim hâlâ hatırındadır. Stangerson'un cinayeti beklenmeyen bir olaydı ama her durumda önlenmesi güçtü. Bu yolla bildiğin gibi çoktan tahmin ettiğim hapları ele geçirdim. Bütün olayın hatasız akan mantıksal olaylar zinciri olduğunu görüyorsun.

"Mükemmel!" dedim. "Marifetlerinin hepsi toplum tarafından tanınmalı. Bu olayı yayınlamalısın. Eğer sen yapmazsan ben senin için yaparım."

"Ne istiyorsan yapabilirsin Doktor," diye cevapladı. Bana bir gazete uzatarak "İşte!" dedi, "Şuna bak."

Günlük *Echo* gazetesiydi bu ve bana gösterdiği paragrafta bu olaydan bahsediliyordu.

"*Bay Enoch Drebber ve Joseph Stangerson'un ölümünün şüphelisi Hope'un ani ölümünden dolayı insanlar şaşırtıcı haberi kaçırdı. İçinde Mormonizm ve aşkın olduğu eski bir romantik kinin sonucu olan suçla ilgili iyi bilgilendirilmemize rağmen olayın ayrıntıları muhtemelen artık hiç bilinmeyecek. İki kurbanın eskiden Mormon oldukları ve ölü tutsağın Salt Lake City'li olduğu görülüyor. Olayın hiçbir etkisi olmasa da en azından dedektif polis kurvvetinin en çarpıcı haliyle ne kadar yeterli olduklarını ve bütün yabancılara kan davalarını kendi ülkelerinde çözmeleri ve İngiliz topraklarına getirmemeleri gerektiği hakkında bir ders verdi. Bu olayın itibarı iyi tanınmış* İskoç *Yard memurları Bay Lestrade ve Gregson'a aittir. Suçlu, bir amatör olarak dedektiflik alanında bazı yeteneklerini gösteren ve zamanla bazı yeteneklere erişecek Sherlock Holmes'un odasında tutuklandı. Hizmetlerinin karşılığı olarak iki memura bir çeşit başarı belgesi verilmesi bekleniyor.*"

"Başladığımızda sana dememiş miydim?" dedi Sherlock Holmes gülerek. "Kızıl Dosya'dan çıkan sonuç: İki görevliye başarı belgesi!"

"Boş ver!" diye cevapladım. "Bütün gerçekler notlarımda var ve herkes bunları bilecektir. Bu arada sen de başarılı olmanın bilinciyle tatmin olmalısın. Romalıların dediği gibi:

Populus me sibilat, at mihi plaudo
Ipse domi simul ac nummos contemplar in arca."*

*"Herkes beni eleştiriyor ama ben evimdeki parayı düşünerek kendimi alkışlıyorum." (y.n.)

DÖRTLERİN İMZASI

ÇIKARSAMA BİLİMİ

Sherlock Holmes şöminenin kenarında duran şişesini aldıktan sonra maroken kutu içindeki şırıngasını çıkardı. Uzun, beyaz, telaşlı parmaklarıyla enjektörün ucundaki iğneyi ayarladı ve gömleğinin kolunu sıyırarak sol kolunu açtı. Düşünceli bakışları, kısa bir süre de olsa bileğine ve ince kolundaki sayısız iğne izine takıldı. Sonunda iğnenin sivri ucunu koluna batırdı, ufak pistonu parmağıyla itip rahat bir iç çekişle kadife döşemeli koltuğuna gömüldü.

Aylar boyunca günde üç kez bu sahneye tanık oluyordum ama sürekli görmeme rağmen buna hâlâ alışamamıştım. Tersine, bu manzara karşısında günden güne daha da sinirim bozuluyor ve buna engel olma cesaretinden yoksun olduğumu düşündükçe vicdan azabım artıyordu. Bu konudaki düşüncelerimi ona açmak için kendime yeminler etsem de dostumun soğukkanlı ve umursamaz tavırlarını gördükçe onunla konuşmanın boşuna olacağı hissine kapılıyordum. Büyük yetenekleri, ustaca tavırları ve sahip olduğu olağanüstü niteliklerine ilişkin deneyimlerim... Bunların hepsi, ona karşı gelme konusunda beni çekingen ve özgüvensiz biri haline getiriyordu.

Yine de o öğleden sonra, belki yemekte içtiğim *Beaune* şarabının etkisiyle, belki de onun aşırıya kaçan davranışı yüzünden midir bilmiyorum, birdenbire artık kendimi tutamayacağımı anladım.

"Bugün hangisi?" diye sordum. "Morfin mi yoksa kokain mi?"

Gözlerini önünde duran siyah, Gotik yazılarla dolu kitaptan baygınca kaldırdı. "Kokain," dedi, "%7'lik bir çözelti. Sen de denemek ister miydin?"

"Doğrusu hayır!" diyerek kaba bir sesle karşılık verdim. "Sağlığım henüz Afganistan'daki serüvenin etkilerini atlatamadı. Fazladan kendime yüklenmeyi göze alamam."

Sert tavrım karşısında gülümsedi. "Belki de haklısınızdır Watson," dedi. "Sanırım bedenime olan fiziksel etkisi epey kötü. Fakat öylesine üstün bir uyarıcı ve zihin açıcı ki yan etkisi çok küçük bir önem taşıyor."

"Ama bir düşünün!" dedim büyük bir içtenlikle. "Neye mal olduğunu düşünün! Beynin açılıp canlanıyor olabilir ama sonunda kalıcı bir zayıflamaya neden olabilecek, doku bozulmasını arttıran patolojik ve ölümcül bir süreç bu. Sizde de nasıl kötü bir etki yarattığını iyi biliyorsunuz. Aldığınız keyif bu kumarı oynamaya değer mi? Sırf geçici bir zevk uğruna ne diye sahip olduğunuz güçlü zihninizi kaybetme riskini göze alasınız? Sizinle yalnızca bir dostunuz olarak değil, sağlığınızdan bir parça da olsa sorumlu olan bir doktor olarak konuşuyorum."

Etkilenmiş gibi görünmüyordu. Tam tersine, sohbet etmekten hoşlanırcasına parmaklarını birleştirip dirseklerini koltuğun kenarlarına dayadı.

Holmes "Zihnim," dedi, "hareketsiz zamanlarda sönükleşiyor. Bana sorunlar verildiğinde, yapılacak bir iş çıktığında, en gizli şifreleri çözmem ya da en karmaşık analizleri yapmam gerektiğinde, işte o zaman havamda hissediyorum kendimi. Ancak böyle zamanlarda yapay uyarıcıları bir kenara atabilirim. Yaşamın tekdüzeliğinden tiksiniyorum. Zihinsel bir yükselişe ihtiyaç duyduğum için bu özel mesleği seçtim kendime, daha doğrusu yarattım çünkü dünyada bu mesleği yapan benden başka kimse yok."

"Yani dünyadaki tek özel dedektif siz misiniz?" dedim kaşlarımı kaldırarak.

"Dünyadaki tek özel danışman-dedektif," diye cevap verdi. "Ben dedektiflikteki en son ve en yüksek yargı makamıyım. Gregson, Lestrade veya Athelney Jones kendi boylarından büyük işlerle uğraştıklarında -ki normal halleri bu- mesele daima benim önüme serilir. Verileri bir uzman olarak inceleyip

görüşümü belirtirim. Bu gibi durumlarda bir övgü ya da karşılık da beklemem, hiçbir gazetede adım bile çıkmaz. İşin kendisi, özel yeteneklerime uygun bir iş yapmış olmanın keyfi benim en büyük ödülümdür. Siz de Jefferson Hope vakası sırasında benim çalışma metodlarım konusunda biraz deneyim edinmiştiniz, öyle değil mi?"

"Gerçekten de öyle," dedim içtenlikle. "Yaşamım boyunca beni bu kadar etkileyen hiçbir şey olmamıştı. Hatta bunu bir kitapçık haline getirip 'Kızıl Dosya' diye harika bir başlık bile koydum."

Üzüntülü şekilde başını iki yana salladı. "Bir göz atmıştım," dedi. "Dürüst olmak gerekirse bu konuda sizi kutlayamayacağım. Dedektiflik kesin bir bilimdir ya da öyle olmalıdır; soğuk ve duygusuz bir şekilde ele alınmalıdır. Romantizmle renklendirmeye kalkışınca Öklit'in beşinci önermesine bir aşk öyküsünü dahil etmek gibi, sizin öykünüz de öyle olmuş."

"Ama romantizm zaten hikâyenin içindeydi," diye itiraz ettim. "Olguları değiştiremezdim sonuçta."

"Bazı olgular örtbas edilmeli ya da hiç değilse hikâyede yer alış derecesine dikkat edilmeli. O vakada söz etmeye değer tek şey; benim de vakayı çözerken kullandığım, etkilerden ve sonuçlardan sebeplere doğru ilerleyen analitik akıl yürütmeydi."

Özellikle de onu memnun etmeyi amaçladığım bir çalışmaya karşı yine onun tarafından yapılmış bu eleştiriye sinir olmuştum. Kitapçığımın her bir sayfasının kendi özel marifetlerinin anlatımına adanmasını isteyen bu egoistliğin beni rahatsız ettiğini de itiraf etmeliyim. Onunla birlikte Baker Sokağı'nda yaşadığım yıllar boyunca dostumun sessiz ve öğretici tavrının gerisinde az bir kibir yattığını birçok kez gözlemlemiştim. Yine de hiçbir karşılık vermeden oturduğum yerde yaralı bacağımla ilgilenmeye başladım. Epey bir zaman önce *Jezail* mermisi girmişti. Yürümeme engel olmamasına karşın her hava değişiminde sızım sızım sızlıyordu.

"Çalışmalarım son dönemlerde ana kıtaya, Avrupa'ya kadar uzandı," dedi Holmes gül ağacından yapılma eski piposuna tütün doldururken. "Geçen hafta, François'le Villard bana danışmaya geldi. Herhalde biliyorsunuzdur; son

zamanlarda Fransız polis örgütünde adı öne çıkan biridir. Kendisi Keltlere özgü hızlı bir önsezi yeteneğine sahip ama mesleğinin incelikleri için gerekli olan geniş kapsamlı bilgiden yoksun. Bana danıştığı vaka bir vasiyetle ilgiliydi ve ilginç yönleri vardı. Benzer özellikler gösteren iki vakayı gösterdim ona: Biri 1857'de Riga'da, öbürü de 1871'de St. Louis'de. Bu onun çözüme varmasını sağladı. Yardımlarıma teşekkür etmek için yazdığı bu mektubu bu sabah aldım," dedi ve mektubu bana doğru fırlattı. Yabancı kaynaklı, buruşuk bir mektup kâğıdıydı. Şöyle bir bakınca Fransız'ın, duyduğu büyük hayranlığı kanıtlarcasına yazdığı '*magnifique*'leri, '*coup-de-maître*'leri ve '*tours-de-force*'ları* gördüm.

"Sanki hocasıyla konuşan bir öğrenci gibi yazmış bunu," dedim.

"Ah evet, benim yardımlarıma fazla değer veriyor," dedi Sherlock Holmes çok üzerinde durmadan. "Kendisi de epey yetenekli. İdeal bir dedektif için gerekli üç özellikten ikisi onda var: Gözlem ve sonuçlara varma yeteneği. Yalnızca bilgisi daha fazla olmalı, o da zamanla gelişir. Şu zamanlarda küçük yapıtlarımı Fransızcaya çevirmekle uğraşıyor."

"Yapıtların mı?"

"Bilmiyor muydun?" diye güldü. "Evet, birçok makale yazmak gibi bir suç işledim. Hepsi de teknik konularda. Mesela biri: 'Çeşitli Tütünlerin Küllerinin Ayırt Edilmesi Üzerine.' Bu makalede yüz kırk tane farklı puro, sigara ve pipo tütününü sıralayıp renkli resimlerle külleri arasındaki farkları gösteriyorum. Katillerin yargılanması sırasında sürekli olarak karşımıza çıkan bir konu bu ve bazen de küller ipucu olarak büyük önem taşıyor. Örneğin, eğer bir cinayeti Hint *lunkah*sı** içen bir adamın işlediğinden eminsen araştırma alanın fazlasıyla daralır. Eğitimli gözler için bir *Trichonopoly*'nin siyah külüyle, ince kıyım tütünün bembeyaz külü arasındaki fark, lahanayla patates arasındaki fark kadar açıktır."

"İnce ayrıntılar konusunda adeta bir dâhisiniz," dedim.

"Ayrıntıların öneminin farkındayım sadece. Burada ayak izlerinin nasıl inceleneceği ve izlerin alçı kalıplarının alınmasıyla ilgili bir makalem var. Bu-

---

* (Fr.) Sırasıyla: "Muhteşem", "Dâhiyane bir fikir", "Yüksek yetenekler."

** Uçları açık olan bir puro çeşidi.

radaki de kişinin yaptığı işin elinin biçimini nasıl etkilediğiyle ilgili bir çalışmam; taş işçilerinin, gemicilerin, şişe mantarı kesicilerinin, dokumacıların ve elmas perdahlayıcılarının ellerini gösteren litotipleri de içeriyor. Bilimsel yöntemlerle çalışan bir dedektif için pratikte çok işe yarar bir konu bu. Özellikle bir sahipleneni çıkmayan cesetlerde ya da katillerin geçmişlerinin araştırılmasında. Sanırım tüm bu anlattıklarımla sizin canınızı sıkıyorum."

"Hiç de değil," dedim içtenlikle. "Tüm bunlar benim de ilgimi çekiyor. Üstelik bunları pratikte nasıl uyguladığınızı görme fırsatını bulduğumdan, özellikle ilgi duyuyorum. Ama az önce gözlem yapmaktan ve çıkarımlara varmaktan söz ettiniz. Bunlardan biri kesinlikle öbürünü de içerir, öyle değil mi?"

Sırtını geriye yaslayıp koltuğuna rahatça gömüldü ve piposundan yoğun mavi duman bulutları üflerken "Pek de değil aslında," diye cevap verdi. "Örnek olarak; gözlemlerim bana sizin bu sabah Wigmore Sokağı'ndaki postaneye gittiğinizi gösteriyor ama oradayken bir telgraf çektiğinizi çıkarsama yaparak buluyorum."

"Doğru!" dedim. "Her iki konuda da haklısınız! Ama bu çıkarıma nasıl vardığınızı anlamadığımı itiraf ediyorum. Postaneye gitmek, birdenbire aklıma esen bir fikirdi ve bunu yaptığımdan kimseye de söz etmemiştim."

"Aslında basitliğin ta kendisi," dedi benim şaşırmama gülümseyerek. "O kadar basit ki açıklanması fazla gibi gelecek ama yine de gözlemin ve çıkarımlara varmanın sınırlarının açıklanması konusunda yararlı olacak gibi. Gözlemlerim sonucunda ayakkabınızın üstünün kırmızımsı bir tozla lekelenmiş olduğunu fark ettim. Wigmore Sokağı'nın orada kaldırım kazıldı, kenara biraz toprak yığıldı ve öyle dağınık yığdılar ki buna basmadan geçmek zor. Bu çeşit bir toprak bildiğim kadarıyla yalnızca orada var. Bu kadarı gözlem,geri kalanıysa çıkarım."

"O halde telgrafı nereden anladınız?"

"Tabii ki bir mektup yazmadığınızı biliyordum çünkü bütün sabah karşınızda oturuyordum. Öyle olsa mutlaka görürdüm. Yazı masasının üstünde de birtakım pullar ve kalın bir deste kartpostal duruyor. O halde telgraf çekmekten

başka ne gibi bir amaçla postaneye gitmiş olabilirdiniz? Bütün öteki seçenekleri ayıklayınca geriye kalan tek seçenek gerçek olan olmalı."

"Bu durumda kesinlikle öyle," diye cevap verdim biraz düşündükten sonra. "Yine de dediğiniz gibi her şey çok basit. Sizin teorilerinizi daha ciddi şekilde teste tabi tutsam saygısızlık etmiş olur muyum?"

"Tersine," dedi, "ikinci bir kokain dozu almamı önler. Önüme sereceğiniz herhangi bir sorunu incelemekten zevk duyarım."

"Birisinin her gün kullandığı bir eşyada kendi kişiliğinin izlerini bırakmaması zordur demiştiniz. Eğitimli bir gözlemcinin de bunları görebileceğini söylediniz. Burada kısa bir süre önce elime geçen ikinci el bir saat var. Bu saatin son kullanıcısının karakteri ya da huylarına ilişkin neler söyleyebilirsiniz peki?"

Saati ona verirken çaktırmasam da biraz eğleniyordum çünkü bu sınavın amacı, çoğunlukla böyle anlarda takındığı öğretmen tavrına karşı ona bir ders vermekti. Saati avucunda dengeledi, kadranına uzun uzun baktı, arkasındaki kapağı açıp önce çıplak gözle sonra da güçlü bir dışbükey mercekle saatin iç mekanizmasını inceledi. Sonunda kapağı kapatıp saati bana geri verirken yüzünde oluşan yılgın ifade karşısında gülümsemekten kendimi alamadım.

"Neredeyse hiçbir veri yok," dedi. "Saat yakın zaman içinde temizlenmiş, bu yüzden açıklayıcı önemli olgulardan yoksun kaldım."

"Haklısınız," dedim. "Bana gönderilmeden önce temizlenmişti." Başarısızlığını örtmek için son derece zayıf ve yetersiz bir mazeret ileri süren dostumu içten içe suçluyordum. Temizlenmemiş bir saatte fazladan ne gibi olgular bulmayı bekliyordu ki?

"Pek tatmin edici olmasa da araştırmam tümüyle verimsiz değil," dedi dalgın ve sıkkın bakışlarını tavana dikerek. "Yanılıyorsam uyarmanız koşuluyla bu saatin ağabeyinize ait olduğunu, ona da babanızdan miras kaldığını söyleyebilirim."

"Bunu da sanırım arka kapaktaki H.W. harflerinden çıkardınız değil mi?"

"Tabii. W. sizin soyadınızı temsil ediyor. Saat neredeyse elli yıl öncesinden

kalına ve harfler saat kadar eski, yani bir önceki kuşak için yapılmış. Mücevherat ve takılar genelde en büyük çocuğa kalır ve o da büyük olasılıkla babasıyla aynı adı taşır. Yanılmıyorsam babanız yıllar önce vefat etmişti. Bu yüzden de bu saat sizin en büyük ağabeyinizdeydi."

"Buraya kadar doğru," dedim. "Başka bir şey?"

"Dağınıklığı alışkanlık haline getiren, çok dağınık ve dikkatsiz biriymiş. Eline bir sürü iyi şey geçmiş ama o, fırsatları kaçırmış. Arada bir, kısa süreyle rahat yaşamışsa da uzun bir süre yoksulluk çekmiş ve sonunda da bir alkolik olarak ölmüş. Toplayabildiklerim bu kadar."

Koltuğumdan fırlayarak sabırsız ve içerlemiş bir halde odayı bir ileri bir geri arşınlamaya başladım.

"Sana hiç yakışmıyor bu Holmes," dedim. "Bu kadar alçalacağın hiç aklıma gelmezdi. Talihsiz ağabeyimin geçmişini araştırmışsınız ve de bu bilgiyi müthiş bir biçimde çıkarım yaparak bulmuş numarası yapıyorsunuz. Bütün bunları onun eski saatine bakarak çıkardığınıza inanmamı bekleyemezsiniz benden! Bu çok kötü bir davranış ve net konuşmak gerekirse biraz da şarlatanlık oluyor."

"Sevgili Doktorum," dedi sevecen bir sesle, "lütfen özrümü kabul edin. Bu meseleyi soyut bir problem gibi ele aldığım için senin açından ne denli kişisel ve üzücü bir durum olabileceğini unuttum. Ama sizi temin ederim ki bu saati elime verinceye kadar bir ağabeyiniz olduğunu bile bilmiyordum."

"Tanrı aşkına o zaman tüm bunları nasıl bildiniz? Hepsi de her açıdan kesinlikle doğru."

"Ah, şanslıydım sadece. Sadece olasılığı yüksek olan şeyleri söyledim. Doğruları bu netlikte tutturabileceğimi ben de beklemiyordum."

"Yani yalnızca tahmin değil miydi?"

"Hayır, hayır! Ben hiç tahminde bulunmam. Tahmin zorlu bir alışkanlıktır. İnsanın mantıklı düşünme yeteneğini yıkar. Siz bunu yadırgıyorsunuz çünkü benim düşünce yöntemimi görmüyorsunuz ya da önemli çıkarsamaların temelindeki küçük olguların gözlemini yapmıyorsunuz. Mesela ağabeyinizin dikkatsiz olduğunu vurgulayarak konuşmaya başladım. Saatin kasasının aşağı kıs-

mını incelerseniz baştan başa çiziklerle ve izlerle kaplı olduğunu görürsünüz. Bu durum aynı cebin içinde bozuk para ya da anahtar gibi sert nesneler taşıma alışkanlığı yüzünden olur. Bir İngiliz altını değerindeki saati bu kadar düşüncesizce taşıyan birinin dikkatsiz olduğunu varsaymak hiç de büyük bir marifet değil sanırım. Ayrıca kendisine bu kadar değerli bir eşya miras kalan kişininbaşka bakımlardan da epey varlıklı olduğunu çıkarsamak fazla ileri gitmek olmasa gerek."

Mantık yürütme şeklini takip edebildiğimi göstermek için başımı evet anlamında salladım.

"İngiltere'deki rehincilerin bir saati rehin aldıklarında verdikleri makbuzun numarasını, saatin kasasının içine iğneyle küçücük bir şekilde kazımaları alışagelmiş bir şey. Bu, etiket koymaktan daha elverişli. Çünkü numaranın kaybolma ya da yerinin değişme riski yok. Merceğimle baktığımda bu saatin içinde görebildiğim en az dört tane böyle numara var. Vardığım sonuç: Ağabeyin çoğu zaman para sıkıntısı çekiyormuş. Çıkardığım ikinci sonuç: Arada bir hali vakti yerinde oluyormuş, yoksa rehine verdiği eşyayı geri alamazdı. Sonuncusu da sizden kapağın içindeki kurma deliğine bakmanızı istiyorum. Deliğin çevresindeki binlerce küçük çentiğe bir bakın. Deliği bulmak için anahtarın kayıp sürtünmesiyle oluşan çizikleri göreceksiniz. Hangi ayık kişinin saatinde böyle çizikler olur? Ayyaşların saatlerinde buna benzer çizikler görebilirsiniz. Saatini geceleri kurar ve sabit tutamadığı elinden dolayı bu izler oluşur. Bütün bunların neresinde gizem var?"

"Gün gibi açık ve net," diye cevap verdim. "Size haksızlık ettiğim için üzgünüm. Harika olan yeteneğinize daha çok inanmalıydım. Şu an elinizin altında bir vakanız olup olmadığını sorabilir miyim?"

"Hiç yok. Bu yüzden de kokain kullanıyorum. Beynim çalışmazsa yaşayamıyorum. Yaşanacak başka ne var ki? Pencerenin önünde bir durun. Daha önce dünya hiç bundan daha kasvetli, iç karartıcı ve kısır olmuş mudur? Sokak boyunca döne döne savrulan ve koyu renkli evlerin üzerine çöken şu sapsarı sisi görüyor musunuz? Bundan daha yavan ve somut bir şey var mı? Eğer yetenekleri uygulayacak bir alan yoksa Doktor, yetenekli olmak ne işe yarar? Ci-

nayet sıradan, varoluş sıradan ve sıradan olanların dışında hiçbir özelliğin bu dünyada bir işlevi yok."

Bu hüzünlü söyleve cevap vermek üzere ağzımı açmıştım ki ev sahibemiz kapıyı hafifçe vurarak üzerinde bir kartvizit bulunan bronz bir tepsiyle içeriye girdi.

"Genç bir hanımefendi geldi efendim," dedi dostuma bakarak.

"Bayan Mary Morstan," diye kartviziti okudu Holmes. "Hımm, bu adı hatırlamıyorum. Hanımefendiyi içeriye alın Bayan Hudson. Gitmeyin Doktor, burada kalmanızı tercih ederim."

VAKANIN BEYANI

Bayan Morstan kararlı ve kendinden emin bir şekilde odaya girdi. Sarışın bir minyondu. Güzel eldivenler giymişti ve giysilerinden giyim zevkinin mükemmel olduğu anlaşılan genç bir hanımdı. Kıyafetindeki sadelik ve gösterişsizlik yine de maddi olanaklarının sınırlılığını anlatır gibiydi. Üzerindekiler bej rengine çalan koyu gri, süssüz ve işlenmemişti. Başında da aynı kasvetli renkte, yalnızca yanındaki beyaz tüyle hareketlilik kazanan kenarsız bir şapka vardı. Ne yüz hatları çok düzgündü ne de teninde olağanüstü bir güzellik vardı ama yüzündeki ifade tatlı ve sevecendi, kocaman mavi gözleri özgün bir şekilde derin ve anlayışlıydı. Üç kıtadaki pek çok ülkede gördüğüm birbirinden farklı onca kadına karşın şimdiye dek hiç bu kadar saf, zarif ve duyarlı bir kişilik vaat eden bir yüze rastlamamıştım.

Sherlock Holmes'un kendisi için çektiği koltuğa otururken içindeki yoğun duygular dudaklarında ve ellerinin titremesinde açığa çıktı.

"Bay Holmes, size gelmemin nedeni" dedi, "bir zamanlar işverenim olan Bayan Cecil Forrester'ın evindeki küçük bir sorunun çözülmesinde ona yardım etmiş olmanız. Kibarlığınız ve becerileriniz onu çok etkilemiş."

"Bayan Cecil Forrester," diye tekrarladı Holmes düşünceli bir şekilde.

"Evet, kendisine ufak bir hizmetim dokunmuştu ama hatırladığım kadarıyla oldukça basit bir yardımdı bu."

"Kendisi öyle düşünmüyor. Ama en azından benim durumum için aynı şeyi söyleyemezsiniz. Kendimi içinde bulduğum bu durumdan daha tuhaf, daha akıl sır ermez bir halde düşünemiyorum."

Holmes ellerini ovuşturdu ve gözleri parladı. Bir atmacayı andıran keskin yüz hatlarında normal olmayan bir dikkat ifadesiyle koltuğunda öne doğru eğildi. "Durumunuzu anlatın," dedi iş konuşurken çıkan hareketli ses tonuyla.

Kendimi orada gereksiz ve utandırıcı bir konumda hissettim. "Ben çekileyim, izninizle," dedim ayağa kalkarak.

Genç kadın beni şaşırtarak durdurmak için eldivenli elini havaya kaldırdı. "Eğer arkadaşınız," dedi, "burada kalma nezaketini gösterirse bana yardımı ölçüsüz olacaktır."

Yeniden koltuğuma oturdum.

"Kısacası," diye konuşmasını sürdürdü, "durum şu: Babam, Hindistan'daki bir alayda görevli bir subaydı ve çocukken beni ülkeme gönderdi. Annem ölmüştü ve İngiltere'de hiçbir akrabam yoktu. Yine de Edinburgh'da rahat bir pansiyona yerleştirildim ve on yedi yaşıma gelinceye kadar orada kaldım. 1878 yılında, o sırada görevli olduğu alayda kıdemli yüzbaşı olan babam, on iki aylık bir izin alarak ülkesine geri döndü. Londra'dan bana çektiği telgrafta sağ salim vardığını ve adresi olarak bildirdiği Langham Oteli'ne gitmemi yazmıştı. Hatırladığım kadarıyla üslubu sevecen ve sevgi doluydu. Londra'ya varınca bir arabayla Langham Oteli'ne gittim ve bana Yüzbaşı Morstan'ın orada kaldığı ama bir gece önce dışarıya çıkıp henüz dönmediği söylendi. Bütün gün orada bekledim ama ondan hiçbir haber alamadım. O gece otel müdürünün tavsiyesi üzerine polise başvurdum ve ertesi sabah bütün gazetelere ilan verdik. Araştırmalarımız hiçbir sonuç vermedi. O günden bu yana talihsiz babamdan hiç haber alınamadı. Biraz huzur bulmak, biraz rahatlamak için kalbi umutla dolu bir şekilde ülkesine dönüp sonra onun yerine..."

Elini boğazına götürdü ve boğulurcasına çıkan bir hıçkırık yüzünden cümlesini tamamlayamadı.

"Hangi tarihte?" diye sordu Holmes, defterini açarak.

"Babam 3 Aralık 1878'de ortadan kayboldu; yaklaşık on yıl önce."

"Bavuluna ne oldu?"

"Otelde kaldı. İçinde ipucu sayılabilecek hiçbir şey yoktu; birkaç giysi, birkaç kitap ve Andaman Adaları'ndan getirdiği bir sürü hatıra eşyası. Babam orada, hapishanelerdeki gardiyanların başında bulunan subaylardan biriydi."

"Oralarda hiç arkadaşı var mıydı?"

"Yalnızca birini tanıyorduk: Kendisinin görevli olduğu Otuz Dördüncü Piyade Taburu'ndan Binbaşı Sholto. Binbaşı kısa bir süre önce emekliye ayrılmıştı ve Yukarı Norwood'ta oturuyordu. Onunla temasa geçtik elbette ama subay arkadaşının İngiltere'ye geri döndüğünü bile bilmiyordu."

"Eşsiz bir vaka," diyerek yorumda bulundu Holmes.

"En tuhaf yanını daha anlatmadım. Aşağı yukarı altı yıl önce -tam olarak 4 Mayıs 1882'de- *Times*'da yayınlanan bir ilanda Bayan Mary Morstan'ın adresi soruluyor ve ilana cevap vermesinin kendi avantajına olacağı yazıyordu. İlanda hiçbir ad ya da adres yoktu. Ben o sırada mürebbiye olarak Bayan Cecil Forrester'ın ailesinin yanındaydım. Onun tavsiyesiyle ilan sütununda adresimi yayınladım. Aynı gün postayla üzerinde adresim yazılı küçük, mukavva bir kutu geldi. Kutuyu açtığımda çok büyük ve göz kamaştırıcı bir inci buldum. İçinde bir kelime dahi yazı yoktu. O günden beri her yıl aynı gün benzer bir kutu, benzer bir inciyle ve göndericiye ilişkin başka bir bilgi olmaksızın bana geliyor. Bir uzman, bu incilerin çok nadir bulunan bir tür olduğunu ve hatırı sayılır bir değeri olduğunu söylemişti. Ne kadar güzel olduklarını buyurun kendi gözlerinizle görün."

Konuşurken bir yandan da düz bir kutuyu açtı ve o güne kadar gördüğüm en güzel incilerden altı tanesini gösterdi.

"Anlattıklarınız çok ilginç," dedi Sherlock Holmes. "Başka bir olay oldu mu peki?"

"Evet, hem de daha bugün. Zaten bu yüzden size geldim. Bu sabah bu mektubu aldım, belki kendiniz okumak istersiniz."

"Teşekkür ederim," dedi Holmes. "Zarfı da alayım lütfen. Londra, Güneybatı yakası damgalı. Tarih, 7 Temmuz. Hımm... Köşesinde bir başparmak izi var, muhtemelen postacıya ait. En pahalı kâğıttan. Paketi altı penilik zarflardan. Adam kırtasiyeye meraklıymış. Hiç adres yok."

"*Bu akşam saat yedide Lyceum Tiyatrosu'nun dışında, soldan üçüncü sütunda bekleyin. Eğer korkuyorsanız yanınızda iki arkadaş getirebilirsiniz. Siz mağdur bir kadınsınız ve hakkınızda adalet yerini bulacak. Polis getirmeyin. Getirirseniz her şey boşuna olur. Tanımadığınız bir dostunuz.*"

"Bu gerçekten de esrarlı bir durum," dedi Holmes. "Ne yapmayı düşünüyorsunuz Bayan Morstan?"

"Ben de size bunu soruyorum."

"Şu halde mutlaka oraya gitmeliyiz: Siz, ben ve... Evet, bir de tabii ki Dr. Watson. Mektubu yazan kişi iki dost getirebilirsiniz demiş. Dr.Watson'la daha önce de beraber çalışmıştık."

"Fakat gelir mi acaba?" diye sordu kadın. Sesinde ve yüz ifadesinde yalvaran bir hal vardı.

"Eğer bir yardımım dokunacaksa," dedim hararetle, "bundan büyük bir gurur ve mutluluk duyarım."

"İkiniz de çok naziksiniz," diye cevap verdi Bayan Morstan. "Ben içime kapanık bir yaşam sürdüm ve yardımını rica edebileceğim hiçbir arkadaşım yok. Saat altıda burada olursam sanırım uygun olur değil mi?"

"Geç kalmamalısınız," dedi Holmes. "Ama bir başka husus daha var. Bu el yazısıyla inci kutusunun üzerindeki yazı aynı mı?"

"Onları da getirdim," dedi Bayan Morstan, çantasından yarım düzine kâğıt parçası çıkararak.

"Kesinlikle örnek bir müşterisiniz. Doğru sezgileriniz var. Şimdi bir bakalım," dedi ve kâğıtları masaya yaydı, kısa ve ok gibi hızlı bakışlarla hepsini gözden geçirdi. "Mektuptaki yazı hariç diğer tüm yazılarda yazısını değiştirmeye çalışmış," dedi çok geçmeden. "Ama aynı elden çıktıkları su götürmez.

Yunan *'e'* harfinin nasıl da değişmeden yazıldığını ve sondaki *'s'* harfinin kıvrımını görüyor musunuz? Hiç şüphe yok, bunlar aynı elin ürünü. Sizi yersiz umutlara sevk etmek istemem Bayan Morstan ama bu elyazılarıyla babanızın elyazısı arasında bir benzerlik var mı?"

"Hiçbir benzerlik yok."

"Böyle demenizi bekliyordum. Öyleyse sizi saat altıda bekliyoruz. Lütfen bu kâğıtlar bende kalsın. O saate kadar meseleyi inceleyebilirim. Şu anda saat daha üç buçuk. *Au revoir*, o zaman."

"*Au revoir*," dedi misafirimiz ve ikimize de pırıl pırıl, nazik birer bakış yönelterek, inci kutusunu göğsüne bastırıp telaşla kapıdan çıktı. Pencerenin önünde durdum, kasvetli kalabalıkta şapkası ile beyaz tüyü bir nokta haline gelinceye kadar hızlı adımlarla yürüyüşünü izledim.

"Ne çekici bir kadın," dedim dostuma dönerek.

Sırtını koltuğa yaslamış, gözleri kısılı, yeniden yaktığı piposunu tüttürüyordu. "Öyle mi?" dedi ilgisiz bir sesle. "Fark etmedim."

"Tam bir makinesiniz; bir hesap makinesi," diye haykırdım. "Zaman zaman içinizde insanüstü bir şeyler olduğunu düşünüyorum."

Hafifçe gülümsedi. "Mantığın, kişisel durumların etkisinde kalmaması," dedi, "birincil önem taşır. Bir müşteri benim için yalnızca bir bireydir, problem içinde bir faktördür. Duygusal nitelikler berrak düşünmenin düşmanıdır. Seni temin ederim ki tanıdığım en göz alıcı kadın, sigortadan tazminat alabilmek için üç küçük çocuğu zehirleme suçuyla asıldı ve tanıdığım en itici adamsa Londra'da yaşayan yoksullar için hemen hemen çeyrek milyon harcayan bir hayırseverdi."

"Yine de bu vakada..."

"Hiçbir zaman istisna yapmamaya çalışırım. İstisnalar kaideyi bozar. Hiç elyazısından karakter tahlili çalışması yaptınız mı? Bu adamın yazısı hakkında ne düşünüyorsunuz?"

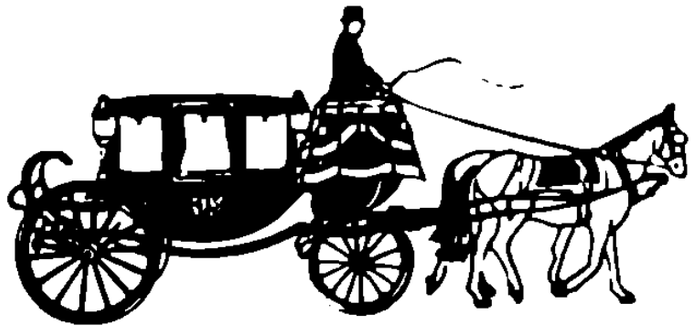
"Okunaklı ve düzgün," diye cevap verdim. "İşadamlarına has bir düzenliliği ve güçlü bir kişiliği var."

Holmes başını iki yana salladı. "Harflerinin yüksekliğine bir bak," dedi.

"Aşağı yukarı birbiriyle aynı yükseklikte. Şu *'d'* harfi *'a'* ve şu *'l'* harfi de aynı *'e'* gibi. Karakterli kişiler okunaksız bile yazsalar yüksek harfleri hep öbürlerinden farklı yazar. *'K'* harflerinde kararsızlık ve büyük harflerinde de kibir var. Ben şimdi dışarıya çıkıyorum. Bir iki araştırma yapacağım. Şu kitabı okumanızı tavsiye ederim; kaleme alınmış en ilginç kitaplardan biri. Winwood Reade'in 'İnsanlığın Şehadeti'* adlı kitabı. Bir saat sonra dönerim."

Kitabı elime alıp pencerenin önüne oturdum ama düşüncelerim yazarın iddialı varsayımlarından oldukça uzaklardaydı. Aklım biraz önceki ziyaretçideydi; gülümsemesi, sesindeki derin tonlamalar, yaşamını örten tuhaf sır perdesi. Babası ortadan kaybolduğunda on yedi yaşındaysa şimdi yirmi yedi yaşında demekti. Gençliğin verdiği sıkılganlığın geçip deneyimler yoluyla bir ağırbaşlılık kazanılan, güzel bir yaştı bu. Böylece oturup düşüncelere daldım, derken aklıma öyle can sıkıcı düşünceler geldi ki telaşla hemen çalışma masama koştum ve üzerinde çalıştığım patoloji tezine öfkeyle atıldım. Neydim ben? Zayıf bir bacağı ve ondan daha zayıf bir banka hesabı olan bir askeri doktor! Ne cesaretle böyle şeyler düşünüyordum? O yalnızca bir birim, bir faktördü o kadar. Geleceğim karanlıktı, bu yüzden hayal gücümün bana verdiği bu gerçekleşmesi imkânsız hayallerle onu aydınlatmaya çalışmak yerine, onunla erkekçe yüzleşmek hiç şüphesiz daha doğru olacaktı.

* Winwood Reade, *The Martyrdom of Man*, 1872.

ÇÖZÜM ARAYIŞI

Holmes geri döndüğünde saat beş buçuktu. Gözleri parlıyor, neşeli, canlı ve keyfi yerinde görünüyordu; en karanlık bunalım dönemleriyle dönüşümlü olarak ortaya çıkan bir ruh haliydi bu.

"Bu meselede öyle büyük bir gizem falan yok," dedi çay koyduğum fincanı eline alırken. "Olgular yalnızca bir tek açıklamaya işaret ediyor."

"Ne? Yoksa çözdün mü vakayı?"

"Çözdüm sayılmaz. Yalnızca önemli bir ipucu keşfettim o kadar. Ama epeyce anlamlı. Eklenmesi gereken birtakım ayrıntılar var hâlâ. *Times*'ın eski sayılarına bakınca Otuz Dördüncü Piyade Taburu'ndan emekli, Yukarı Norwood'lu Binbaşı Sholto'nun 28 Nisan 1882'de öldüğünü öğrendim."

"Belki kalın kafalıyımdır Holmes ama bunun neden anlamlı olduğunu göremiyorum."

"Göremiyor musun? Beni şaşırtıyorsun. Öyleyse benim baktığım yerden bakmalısın. Yüzbaşı Morstan ortadan kayboluyor. Londra'da ziyaret etmiş olabileceği tek kişi Binbaşı Sholto. Binbaşı Sholto ise bırakın görüşmeyi, Morstan'ın Londra'ya geldiğinden bile habersiz olduğunu söylüyor. Dört yıl sonra Sholto ölüyor. Onun ölümünden bir hafta sonra Yüzbaşı Morstan'ın kızına değerli bir armağan geliyor. Bu olay her yıl tekrarlandıktan sonra şimdi

de kızı mağdur bir kadın olarak nitelendiren bir mektup gönderiliyor. Babasının ortadan kaybolması dışında bu kadın ne tür bir meselenin mağduru olabilir? Neden hediyeler Sholto'nun ölümünden hemen sonra gönderilmeye başlasın? Tek açıklama şu; Sholto'nun bir vârisi, kadının içinde bulunduğu durum hakkında bilgi sahibidir. Bu durumu kendince telafi etmek için böyle bir yöntem seçmiştir. Peki, sizin bu olguları açıklayacak başka bir kuramınız var mı?"

"Tuhaf bir telafi yolu ve yöntemi de çok tuhaf! Ne diye altı yıl önce değil de şimdi mektup yazsın? Ayrıca mektup, adaletin yerine geleceğini söylüyor. Ne tür bir adalet olabilir bu? Babasının hâlâ yaşadığını düşünmek zayıf bir varsayım. Kızının başka bir haksızlığa uğradığına ilişkin bir bilgimiz yok."

"Kapalı noktalar var, birtakım kapalı noktalar elbette," dedi Sherlock Holmes düşünceli bir edayla. "Ama bu gece yapacağımız keşif onların hepsini çözecek. İşte bir araba geldi, Bayan Morstan da içinde. Hazırsanız hemen aşağıya inelim çünkü biraz geç kaldık."

Şapkamı ve en kalın bastonumu alırken Holmes'un çekmeceden tabancasını alıp cebine koyduğunu gördüm. Belli ki bu gece ciddi bir durumla karşılaşabileceğimizi düşünüyordu.

Bayan Morstan koyu bir pelerine sarınmıştı, duygulu yüzü muntazam ama solgundu. İçinde bulunduğumuz bu tuhaf girişim karşısında bir kadının az da olsa tedirginlik duymaması pek mümkün değildi ancak Bayan Morstan, olağanüstü bir öz denetim ve soğukkanlılık sergiliyor ve Sherlock Holmes'un sorduğu sorulara da rahatça cevap veriyordu.

"Binbaşı Sholto babamın çok özel bir dostuydu," dedi. "Babam mektuplarında hep ondan söz ederdi. Babamla birlikte Andaman Adaları'ndaki taburlara komutanlık yaptıklarından zamanlarının çoğunu birlikte geçiriyorlardı. Birlikte birçok zorluğa göğüs germişlerdi. Aklıma gelmişken söyleyeyim, babamın yazı masasında kimsenin anlayamadığı ilginç bir kâğıt bulundu. Önemli bir şey olduğunu hiç sanmıyorum ama görmek isteyebileceğinizi düşünerek yanımda getirdim. İşte bu."

Holmes katlanmış olan kâğıdı dikkatlice açıp dizinin üstüne koydu. Sonra çift merceğiyle sistemli bir biçimde mektubu incelemeye başladı.

"Kâğıt, Hindistan yapımı," dedi. "Bir süre bir panoya çivilenmiş. Üzerindeki çizim bir sürü salonu, koridoru ve geçidi olan büyük bir binanın sadece bir bölümünün krokisine benziyor. Bir noktasına kırmızı mürekkeple küçük bir çarpı işareti çizilmiş, bunun üzerinde de kurşunkalemle 'Soldan 3.37' diye silik bir yazı var. Sol köşede ise tuhaf bir hiyeroglifi andıran bir şekil var; kolları birbirine değecek şekilde çizilmiş yan yana dört çarpı işareti. Bunun yanında kargacık burgacık harflerle 'Dörtlerin yemini: Jonathan Small, Muhammed Singh, Abdullah Khan, Dost Ekber,' yazılmış. Hayır, açıkçası ben de bu kâğıtla vakamız arasında bir bağ kuramadım ama bu önemli bir belge. İki yüzünün de temiz olduğuna bakılırsa bir el çantasında özenle saklanmış."

"Zaten babamın cep kitabının arasında bulunmuştu."

"Öyleyse bunu dikkatlice saklayın Bayan Morstan, işimize yarayabilir. Bu meselenin, başlangıçta sandığımdan daha derin ve daha karmaşık olduğundan kuşkulanmaya başladım. Fikirlerimi yeniden gözden geçirmeliyim."

Arabanın içinde sırtını arkaya yasladı. Kalkık kaşları ve boş bakan gözlerinden derin düşünceler içinde olduğunu anlıyordum. Bayan Morstan ve ben, çıktığımız bu geziye ve olası sonuçlarına ilişkin alçak sesle sohbet ederken dostumuz yolculuğun sonuna kadar o sarsılmaz suskunluğunu korudu.

Bunaltıcı, kasvetli bir eylül akşamıydı ve henüz saat yedi bile olmamışken yoğun bir sis tabakası koca şehrin üstüne usul usul çökmeye başlamıştı. Gittikçe koyulaşan sis, çamurlu sokakları hüzne boğmuştu. Kıyı boyunca benek benek yanan lambaların sönük yansımaları yapış yapış kaldırımın üzerine vuruyordu. Dükkân vitrinlerinin sarı ışığı ise nemli ve buğulu havaya karışıp kalabalık caddeye değişken ve kasvetli bir aydınlık yayıyordu. Işık hüzmeleri arasında uçuşan bitmez tükenmez bu yüzler geçidinde bana öyle geliyordu ki tüyler ürpertici, hayaletsi bir hava vardı. Üzgün ve mutlu, bezgin ve hayat dolu yüzler... Tüm insanlık gibi onlar da karanlıktan aydınlığa, sonra bir kez daha karanlığa doğru uçuşup duruyorlardı. Görüntüler beni fazla etkilemez ama bu iç karartıcı ve ağır akşamla birlikte girişiğimiz bu tuhaf iş beni gergin ve keyifsiz bir hale getirmişti. Görünüşüne bakılırsa Bayan Morstan'ın da aynı hisler içinde olduğu anlaşılıyordu. Yalnızca Holmes bu ufak tefek etkilere yenik

düşmüyordu. Defterini açıp dizine koymuş, el fenerinin ışığında birtakım çizimler yapıyor ve notlar karalıyordu.

Lyceum Tiyatrosu'na geldiğimizde yan kapıların önünde kalabalıkların çoktan birikmiş olduğunu gördük. Ön tarafta faytonlar ve dört tekerleklilerin biri durup biri kalkıyor, her biri smokinli adamlardan ve şallarına sarınmış, pırlantalarını takmış kadınlardan oluşan yüklerini boşaltıyordu. Randevu noktamız olan üçüncü sütuna zar zor ulaşmıştık ki arabacı kıyafetiyle ufak tefek, esmer, kıvrak bir adam yanımıza yaklaştı.

"Bayan Morstan'ın arkadaşları sizler misiniz?" diye sordu.

"Bayan Morstan benim, bu iki beyefendi de arkadaşlarım."

Adam meraklı ve delici bakışlarını bize yönelterek "Beni bağışlayın hanımefendi," dedi ısrarlı bir edayla. "Ama dostlarınızın ikisinin de polis görevlisi olmadığı konusunda bana güvence vermenizi rica etmem istendi."

"Bana güvenebilirsiniz, polis değiller," dedi Bayan Morstan.

Adamın çaldığı kulak tırmalayıcı ıslığın üzerine bir sokak çocuğu, dört tekerlekli bir arabayı önümüze getirerek kapısını açtı. Adamın arabaya binmesinin ardından biz de binip oturduk. Oturur oturmaz arabacı atını kamçıladı, sisli caddelere doğru hızla ilerledik.

Tuhaf bir durumdu. Bilmediğimiz bir iş için bilmediğimiz bir yere doğru gidiyorduk. Gel gelelim bu davet ya tam anlamıyla bir kandırmacaydı -ki bunu aklıma bile getirmek istemiyordum- ya da bu gezimiz birtakım önemli meseleleri ortaya çıkaracaktı. Bayan Morstan hâlâ kararlı ve sakindi. Afganistan maceralarımı anlatarak onu neşelendirip eğlendirmeye çalıştım ama doğrusunu söylemek gerekirse içinde bulunduğumuz bu durum yüzünden heyecanlıydım ve nereye gideceğimizi o kadar merak ediyordum ki anlattıklarım biraz etkisiz ve sönük kaldı. Sonradan söylediğine göre ona anlattığım en sürükleyici anı, gecenin bir köründe çadırımdan içeri sokulan tüfeğe karşı içinde kaplan yavrusu olan bir fıçıyı fırlatışıma dair olanmış. Başlangıçta ne yöne gittiğimizi kestirebiliyordum ama çok geçmeden hızımız arttı. Sis ve Londra hakkındaki sınırlı bilgim nedeniyle yön duygumu yitirdim, çok uzak bir yere gittiğimiz dışında hiçbir şey bilmiyordum. Oysa Sherlock Holmes hiç yanılmıyordu. Arabamız

meydanlardan, dolambaçlı ara sokaklardan geçtikçe tek tek bu yerlerin isimlerini mırıldanıyordu:

"Rochester Row," diyordu. "Şimdi Vincent Meydanı'ndayız. Şimdi de Vauxhall Köprü Yolu'na çıktık. Anlaşılan Surrey tarafına gidiyoruz. Evet, tahmin etmiştim. Şimdi köprüye geldik. Buradan nehrin karaltısını görebilirsiniz."

Gerçekten de Thames'in bir bölümünü görür gibi olduk, geniş ırmağın durgun sularına lambaların ışıkları vuruyordu. Ancak arabamız öyle hızlı hareket ediyordu ki çok geçmeden nehrin karşı tarafındaki labirent gibi sokakların arasına dalıverdik.

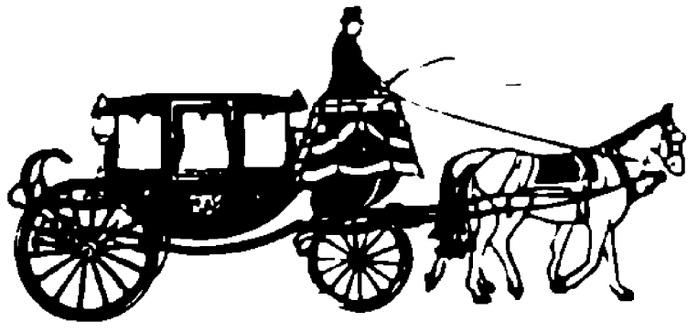
"Wordsworth Yolu," dedi dostum. "Priory Yolu. Lark Hall Sokağı. Stockwell Meydanı. Robert Sokağı. Cold Harbour Sokağı. Araştırmamız bizi pek de lüks sayılmayan semtlere götürecekmiş gibi..."

Gerçekten de kuşku uyandıran ve tekin olmayan bir semte gelmiştik. Sıra sıra, kasvet yüklü olan tuğladan evlerin iç karartıcı görünümünü yalnızca köşedeki birahanelerin zevksiz parıltıları canlandırıyordu. Derken yan yana sıralanmış iki katlı evler göründü, her birinin önünde küçük birer bahçe vardı, arkasından da yine yeni yapılmış, insanın gözüne batan tuğla binalar geldi. Dev kentin çevreye uzattığı ahtapot kolları gibiydi. Sonunda araba başka bir dizi evin üçüncüsünün önünde durdu. Diğer evlerde zaten yaşam belirtisi yoktu ve önünde durduğumuz ev de mutfak penceresindeki sönük bir ışık dışında tıpkı komşu evler kadar karanlıktı. Ama biz kapıyı vurunca kapı birden başında sarı sarık, üzerinde bol giysiler ve belinde sarı kemer olan bir Hindu hizmetkâr tarafından ardına kadar açıldı. Üçüncü sınıf sıradan bir banliyö evinin kapısında bu Doğuluadamın görüntüsü tuhaflık oluşturuyordu.

"Sahip sizi bekliyor," dedi ve daha lafını bitirmeden tiz, yüksek bir ses içerideki odadan seslendi.

"Onları buraya al *khitmutgar*,"* dedi. "Doğruca yanıma gelsinler."

* (Hint.) Başkâhya.

KEL ADAMIN ÖYKÜSÜ

Hintli adamı pis, sıradan görünümlü, loş ve kötü döşenmiş bir koridordan takip ettik. Hizmetkâr durup sağ tarafta yer alan bir kapıyı açtı. Sarı bir ışığa boğulduk. Işığın ortasında geniş alınlı, uzun, püskül gibi sarkan kızıl sakallı ve bunların üzerinde bir tepe gibi yükselen, parlak dazlak kafalı, ufak tefek bir adam ayakta duruyordu. Adam ellerini ovuştururken yüzünde, gülümsemeyle çatılan kaşlar arasında gidip gelen hareketli bir ifade vardı. Tabiat ona sarkık bir dudak ve bir dizi sarı, eğri büğrü diş bahşetmişti; elini sürekli yüzünün alt kısmına götürerek bunları saklamaya çalışıyordu sanki. İlk bakışta göze çarpan kelliğine rağmen genç bir görüntüsü vardı. Aslına bakılırsa daha otuzuna yeni girmişti.

İnce ve tiz bir sesle durmadan "Hizmetinizdeyim Bayan Morstan," diyordu. "Hizmetinizdeyim beyler, lütfen küçük odama girin. Burası küçük bir yer hanımefendi ama kendi zevkime göre döşedim. Uçsuz bucaksız ve kasvetli olan Güney Londra'nın çölünde sanat eseri bir vaha burası."

Davet üzerine içeri girince hepimiz şaşkına döndük. Bu pejmurde evde yer alan bu oda, pirinçten bir takının üzerine oturtulmuş birinci sınıf bir elmas kadar absürttü. Duvarlar en kaliteli, en parlak perdelerle ve pahalı halılarla kaplıydı, aralarından yer yer görkemli bir şekilde gözler önüne serilen tablolar ve

Doğu işi vazolar vardı. Yerdeki kehribar ve siyah renkli halı öylesine kalın ve yumuşaktı ki yürürken ayaklarımız sanki yosunlara gömülüyordu. Halının üzerine çaprazlamasına serilmiş iki büyük kaplan postu ve köşede bir hasırın üstünde duran nargile, Doğu'ya özgü bu lüks görünümünü daha da artırıyordu. Odanın tam ortasında tavandan aşağıya, neredeyse görünmeyecek kadar ince bir tel ile altından asılmış güvercin şeklinde gümüş bir lamba sarkıyordu. Lamba yanarken odaya hafif ve güzel bir koku yayıyordu.

"Bay Thaddeus Sholto," dedi ufak adam hâlâ gülümseyerek. "Bu benim adım. Tabii ki siz de Bayan Morstan! Ve bu beyler..."

"Sherlock Holmes ve Dr. Watson."

"Bir doktor ha?" diye haykırdı adam heyecanla. "Stetoskobunuz yanınızda mı? Acaba sizden rica etsem bana bir lütufta bulunabilir misiniz? Mitral kalp kapakçığımla ilgili ciddi kuşkularım var, beni aydınlatır mısınız? Aort damarıma güvenebiliyorum ama mitral kapakçıkla ilgili vereceğiniz bilgiler benim için önem arz ediyor."

İsteği üzerine kalbini dinledim ama bir bozukluk bulamadım. Ancak korkudan tepeden tırnağa tir tir titriyordu.

"Normal görünüyor," dedim. "Endişe etmeniz için bir sebep yok."

"Endişemi bağışlayın Bayan Morstan," dedi uçarı bir ses tonuyla. "Oldukça hastalıklı bir insanım ben ve uzun zamandır bu kalp kapakçığından şüpheleniyordum. Bunların yersiz olduğunu duyduğuma sevindim. Şayet babanız Bayan Morstan, kalbini çok zorlamasaydı belki de bugün hayatta olacaktı."

Böylesine hassas bir konu hakkında bu kadar duygusuz ve düşüncesizce söz etmesine öyle kızdım ki adamın suratına bir yumruk indirebilirdim. Bayan Morstan oturdu ve dudaklarına kadar bembeyaz kesildi.

"Kalbimin bir köşesinde öldüğünü hep biliyordum," dedi.

"Size her türlü bilgiyi verebilirim," dedi adam. "Dahası, adaletin yerini bulmasını sağlayabilirim ve sağlayacağım da. Kardeşim Bartholomew ne derse desin. Arkadaşlarınızın burada olmalarından dolayı çok mutluyum. Böylece yalnızca sizi korumuş olmayacaklar, aynı zamanda yapacaklarıma ve söyleyeceklerime de şahitlik etmiş olacaklar. Hem üçümüz, kardeşim Bartho-

lomew'ya karşı daha güçlü durabiliriz. Ama aramıza dışarıdan hiç kimse almayalım; ne bir polis ne de bir görevli. Kimse karışmadan her şeyi aramızda hallederiz. Kardeşim Bartholomew'yu hiçbir şey dile düşmekten daha çok kızdıramaz çünkü."

Alçak bir kanepeye oturup, cevap bekleyen buğulu, ıslak mavi gözlerini kırpıştırarak sönük bakışlarını bize dikti.

"Kendi adıma konuşursam," dedi Holmes, "burada açıkladığınız her şey burada kalacaktır."

Ben de hemfikir olduğumu belirtmek için başımı salladım.

"Çok iyi! Çok iyi!" dedi. "Size bir kadeh Chianti ya da Tokay ikram edebilir miyim Bayan Morstan? Başka çeşit şarap bulundurmuyorum. Şişeyi açayım mı? Hayır mı? Umarım tütün dumanına aldırış etmiyorsunuzdur; hafif balsam aromalı Doğu tütünü. Biraz gergin bir mizacım var, nargile benim için paha biçilmez bir yatıştırıcı."

Nargilenin ucuna bir marpuç takıp, içine çekince gül renkli su fokurdadı. Bu kocaman dazlak kafalı, tuhafi adam huzursuz bir halde nargilesini tüttürürken biz üçümüz onun çevresinde bir yarım daire oluşturarak kafalarımızı öne eğmiş, çenelerimizi ellerimizin üstüne dayamış halde onu izliyorduk.

"Sizinle iletişim kurmaya karar verdiğimde," dedi, "adresimi bildirebilirdim ama ricamı göz ardı edip yanınızda hoş olmayan insanlar getirirsiniz diye korktum. Bu yüzden bu buluşmayı sizleri önce hizmetkârım Williams'ın görebileceği biçimde ayarlama cüretini gösterdim. Onun sağduyusuna güvenim tamdır. Eğer durumdan şüphelenecek olursa yaptığı işi yarıda bırakması talimatını verdim. Bu önlemlerim için kusura bakmayın ama ben biraz çekingen ve hatta ince zevklere sahip biriyim; benim için estetik açıdan bir polis görevlisinden daha zevksiz bir şey olamaz. Kaba maddeciliğin her türlüsüne çekinceyle yaklaşırım. Kalabalığa çok seyrek karışırım. Sizin de gördüğünüz gibi çok dar bir zarafet atmosferinde yaşıyorum. Kendimi sanat koruyucusu olarak nitelendirebilirim. Bu da benim zaafım. Mesela şu manzara resmi hakiki bir Corot* yapıtı. Şu Salvator Rosa**'ya ait, bir uzman şüpheyle yaklaşabilir ama

* Jean Baptiste Camille Corot (1796-1875), Fransız ressam.

** Salvator Rosa (1615-1673), İtalyan ressam ve şair.

şu da Bouguereau*'nın, orijinal olduğuna en küçük bir şüphe yok. Modern Fransız ekolüne düşkünüm biraz."

"Bağışlayın Bay Sholto," dedi Bayan Morstan. "Ama bana söylemeyi istediğiniz şeyi öğrenmek için sizin davetiniz üzerine geldim buraya. Saat çok geç oldu ve görüşmemizin elden geldiğince kısa sürmesini istiyorum."

"En iyi olasılıkla bile biraz zaman alacak," diye cevap verdi adam. "Çünkü mutlaka Norwood'a gidip kardeşim Bartholomew ile görüşmek zorundayız. Bana göre doğru olan bu yolu seçtiğim için bana çok kızgın. Dün akşam onunla biraz atıştık. Kızdığı zaman ne kadar korkunç birisi olduğunu bilemezsiniz."

"Eğer Norwood'a gideceksek bir an önce yola çıksak iyi olur," diyecek oldum.

Adam kulakları kızarana dek güldü. "Bu pek olmaz," dedi. "Sizi böyle ansızın götürecek olsam ne der bilmiyorum. Hayır, birbirimizle ilişkimizi açıklayarak sizi buna hazırlamam gerek. Birincisi, bu öyküde benim de bilgi sahibi olmadığım birkaç nokta bulunduğunu size söylemeliyim. Ancak bildiğim kadarını bilginize sunabilirim. Tahmin edeceğiniz üzere, bir zamanlar Hindistan'daki orduda görevli olan Binbaşı John Sholto benim babamdı. On bir yıl kadar önce emekliye ayrıldı ve buraya gelip Yukarı Norwood'ta, Pondicherry Konutu'nda yaşamaya başladı. Hindistan'da zengin olmuş ve yanında epey miktarda para, değerli eşyalardan oluşan büyük bir koleksiyon ve bir sürü yerli hizmetkârla dönmüştü. Bu olanaklar sayesinde kendisine bir ev satın alarak lüks bir hayat yaşadı. İkiz kardeşim Bartholomew ve benden başka da çocuğu yoktu. Yüzbaşı Morstan'ın ortadan kaybolmasının yarattığı sansasyonu çok iyi hatırlıyorum. Olayın ayrıntılarını gazetelerden okuduk ve babamızın bir arkadaşı olduğunu bildiğimiz için bu olayı onun yanında rahatça tartışıyorduk. O da Morstan'ın başına ne gelmiş olabileceği konusundaki tahminlerimize katılıyordu. Olayın sırrını kendine sakladığını, Arthur Morstan'ın akıbetini yalnızca kendisinin bildiğini bir an bile aklımızın ucundan geçirmedik. Öte yandan babamızın bir gizemin -kesin bir tehlikenin- tehdidi altında olduğunu biliyorduk. Tek başına dışarıya çıkmaktan korkuyordu ve Pondicherry Konutu'nda her zaman ödül-

* William-Adolphe Bouguereau (1825-1905), Fransız ressam.

lü iki boksörü kapıcı olarak çalıştırıyordu. Bunlardan biri; bu akşam geldiğiniz arabanın sürücüsü Williams'tı. Kendisi bir zamanlar İngiltere hafif sıklet şampiyonuydu. Babamız neden korktuğunu bize hiç söylemezdi ama nedense takma bacaklı adamlardan garip bir biçimde çekiniyordu. Hatta bir seferinde sipariş toplayan, zararsız bir satıcı olduğu sonradan anlaşılan takma bacaklı bir adama tabancasıyla ateş etmişti. Meseleyi örtbas etmek için yüklü miktarda para ödemek zorunda kaldık. Kardeşimle ben bunun babamın bir kaprisi veya huyu olduğunu sanıyorduk ama o zamandan bu yana olup bitenler bu fikrimizi değiştirmemize neden oldu.

Ta 1882'de, babama Hindistan'dan onu çok sarsan bir mektup geldi. Kahvaltı sofrasındayken mektubu açtığında neredeyse baygınlık geçirdi ve o günden sonra da hastalanıp öldü. Mektupta ne yazdığını hiç öğrenemedik ama elinde tutarken gördüğüm kadarıyla kargacık burgacık harflerle yazılmış kısa bir mektuptu. Babam yıllardır dalak büyümesinden rahatsızdı ama birden kötüleşti ve nisan ayının sonunda kendisinden umut kesildiği, bizimle son kez konuşmak istediği söylendi bize. Odasına girdiğimizde sırtına konan yastıklara dayanarak oturmuştu ve zar zor nefes alıyordu. Kapıyı kilitlememizi ve yatağın iki yanına gelmemizi istedi. Sonra ellerimizi tuttu, ıstırap ve keder yüzünden boğuklaşan bir sesle bize ilginç bir açıklamada bulundu. Bunu onun sözleriyle size aktarmaya çalışacağım.

'Bu son anımda,' dedi, 'vicdanımda yük olan bir tek şey var; o da zavallı Morstan'ın yetim kızına davranış şeklim. Yaşamım boyunca hiç vazgeçmediğim lanet olası açgözlülüğüm yüzünden, hiç değilse yarısının ona kalması gereken hazineden onu yoksun bıraktım. Oysa tamahkârlık öyle düşüncesizce ve aptalca bir şey ki bundan bir çıkarım yoktu ve o hazineye de hiç elimi sürmedim. Yalnızca sahip olma duygusu o kadar hoşuma gidiyordu ki paylaşma düşüncesine katlanamıyordum. Kinin şişesinin yanında duran şu inci tespihi görüyor musunuz? Ona gönderme niyetiyle ayırdığım halde bundan bile ayrılmaya katlanamadım. Oğullarım, siz ona Agra hazinesinden adil bir pay vereceksiniz. Ama ben göçmeden önce ona hiçbir şey -hatta tespihi bile- gönder-

meyin. Ne de olsa bu kadar kötü durumdayken bile iyileşenler olmuştur. Şimdi Morstan'ın nasıl öldüğünü anlatacağım size,' diye devam etti babam.

'Yıllardır kalbi hastaydı ama bunu herkesten gizliyordu. Yalnızca ben biliyordum. Hindistan'dayken ilginç bir olaylar zincirinin sonucunda, onunla elimize büyük bir hazine geçti. Hazineyi İngiltere'ye getirdim. Morstan ülkesine geri döndüğü günün akşamı doğruca buraya gelerek payına düşeni istedi. İstasyondan buraya yürüdü, eski sadık uşağım, sonradan ölen Lal Chowdar onu içeriye aldı. Hazineyi nasıl bölüşeceğimiz konusunda fikir ayrılığımız oldu ve tartıştık. Morstan bir öfke nöbetine kapılarak koltuğundan ayağa fırladı, derken birden elini göğsüne bastırdı, yüzü mosmor kesildi, sırtüstü yere düşerken kafasını hazine sandığının köşesine çarptı. Üzerine doğru eğilince, öldüğünü anlayıp dehşete kapıldım. Uzun bir süre kafam karışmış halde oturup ne yapmam gerektiğini düşündüm. İlk başta yardım çağırmayı düşündüm elbette ama onu öldürmekle suçlanmam için her türlü neden olduğunu düşünmekten alamadım kendimi. Tartışma sırasında ölmesi ve kafasındaki yara, benim suçlanmama neden olacak kanıtlar olacaktı. Dahası, hazineye ilişkin birtakım olgular ortaya çıkmaksızın bir yasal soruşturma yürütülmesine olanak yoktu; oysa ben hazinenin özellikle bir sır olarak kalmasını istiyordum. Nereye gittiğini kimsenin bilmediğini söylemişti bana. Kimsenin de bilmesine gerek yoktu. Başımı kaldırıp hizmetkârım Lal Chowdar'ı kapı aralığında gördüğümde hâlâ bunları düşünüp taşınıyordum. İçeriye girip kapıyı arkasından kilitledi. 'Korkmayın sahip,' dedi. 'Onu öldürdüğünüzü kimsenin bilmesi gerekmez. Cesedini saklayalım, kim bilecek?' Onu benim öldürmediğimi söyledim amaLal Chowdar kafasını sallayıp gülümsedi. 'Her şeyi duydum sahip,' dedi. 'Kavga ettiğinizi duydum, sonra darbe sesi geldi kulağıma. Ama ağzım sıkıdır. Evde herkes uykuda. Cesedi birlikte saklayalım.' Karar vermeme yetti bu. Eğer kendi hizmetkârım benim suçsuzluğuma inanmıyorsa jüri sandalyesine oturmuş on iki aptal adamdan nasıl medet umabilirdim? Lal Chowdar'la birlikte o gece cesetten kurtulduk ve birkaç gün sonra Londra gazeteleri Yüzbaşı Morstan'ın esrarlı bir şekilde ortadan kayboluşuyla ilgili haberlerle doldu. Anlattıklarımdan bu meselede hiç suçum olmadığını anlayacaksınız. Suçum yalnızca cesedi değil,

aynı zamanda hazineyi de gizleyip hem kendi payıma hem de Morstan'ın payına el koymuş olmam. Bu nedenle temize çıkmak ve payı geri vermek istiyorum. Eğilin ki kulaklarınıza fısıldayayım. Hazinenin saklı olduğu yer...' dedi.

Ve işte o anda yüz ifadesi korkunç bir değişime uğradı, gözlerinde boş bir bakış belirdi, çenesi sarktı ve hiçbir zaman unutamayacağım bir sesle haykırdı. 'Onu içeriye sokmayın! Tanrı aşkına onu içeriye sokmayın!' İkimiz de dönüp babamın gözlerini dikmiş olduğu arkamızdaki pencereye baktık. Orada karanlığın içinden bir yüz bize bakıyordu. Cama dayadığı için burnunun beyazlaşan yerini görebiliyorduk. Sakallı, kıllı, vahşi gözlerle bakan, yoğun bir kötülük okunan bir yüzdü bu. Kardeşimle ben pencereye doğru koştuk ama adam çoktan gitmişti. Yanına döndüğümüzde babamın başı sarkmıştı ve nabzı atmıyordu. O gece bahçede adamı aradık ama pencerenin tam altındaki çiçek tarhında gördüğümüz tek bir ayak izi dışında yabancıdan eser yoktu. O iz de olmasaydı o vahşi ve acımasız yüzü hayal gücümüzle uydurduğumuzu düşünecektik. Ama çevremizde birtakım esrarlı olayların dönüp durduğunu kanıtlayan daha da dikkat çekici başka bir olay oldu. Sabah babamın odasının penceresini açık bulduk. Dolapları ve kutuları talan edilmiş, göğsüne üzerinde 'Dörtlerin Yemini' yazılı bir kâğıt parçası iliştirilmişti. Bu sözlerin ne anlama geldiğini ya da gizli ziyaretçimizin kim olduğunu hiçbir zaman öğrenemedik. Gerçi her şey darmadağın edilmişti ama görebildiğimiz kadarıyla babamın eşyalarından hiçbiri çalınmamıştı. Kardeşimle ben doğal olarak bu tuhaf olayla babamın yaşamı boyunca yakasını bırakmayan korkusu arasında bir bağ kurduk ama bütün bunlar bizim için hâlâ esrarını koruyor."

Ufak tefek olan adam, nargilesini yeniden yakmak için konuşmasını kesti ve bir iki dakika düşüncelere dalarak tüttürdü. Biz bu olağandışı öyküyü can kulağıyla dinlemiştik. Babasının ölümüyle ilgili kısa açıklamayı dinlerken Bayan Morstan öyle bembeyaz kesilmişti ki bir an bayılmak üzere olduğunu sanıp korktum. Ama sehpada duran bir Venedik sürahisinden usulca doldurduğum bir bardak suyu içince kendine geldi. Sherlock Holmes'un yüzünde dalgın bir ifade vardı ve gözlerini kısarak düşünceli bir şekilde sırtını arkasına yaslamıştı. Ona bakarken tam da o gün, yaşamın basmakalıplığından nasıl

da acı acı yakındığı ister istemez aklıma geldi. İşte onun sezgi yeteneğini zorlayacak bir sorun ortaya çıkmıştı hiç değilse. Bay Thaddeus Sholto, anlattığı öykünün doğurduğu övünç duygusuyla hepimize teker teker baktı ve kocaman piposunu tüttürürken bir yandan da öyküsünü anlatmayı sürdürdü.

"Kardeşimle ben," dedi, "tahmin edeceğiniz üzere babamın söz ettiği hazine konusunda epey heyecanlanmıştık. Haftalarca ve aylarca bahçenin her köşesini kazdıysak da yerini bulamadık. Tam son nefesini verirken hazinenin yerinin dilinin ucunda olduğunu düşününce kuduruyorduk. Göstermiş olduğu tespihe bakılırsa kayıp servetin görkemini tahmin edebiliyorduk. Bu tespih konusunda kardeşim Bartholomew ile ufak bir tartışmaya giriştik. İnciler belli ki çok değerliydi ve kardeşim onları elden çıkarmak istemiyordu çünkü -aramızda kalsın- babamın kusuru kardeşimde de biraz vardır. Ayrıca tespihi elden çıkarırsak bunun dedikodulara yol açabileceğini ve sonunda başımızın derde gireceğini düşünüyordu. Bayan Morstan'ın adresini bulup en azından hiçbir zaman yoksulluk çekmesin diye, belli aralıklarla birer inci göndermeme izin vermeye ancak razı edebildim onu."

"Çok büyük bir iyilik bu," dedi eşlik ettiğimiz hanım içtenlikle. "Büyük bir iyilikte bulundunuz."

Ufak tefek adam eliyle bunun önemli olmadığını gösteren bir hareket yaptı. "Biz sizin emanetçilerinizdik," dedi. "Ben meseleye böyle bakıyordum ama kardeşim Bartholomew tam olarak bu açıdan bakamıyordu. Bizim zaten çok paramız vardı. Daha fazlasına arzu duymuyordum. Üstelik genç bir hanımefendiye böylesine alçakça bir davranışta bulunmak görgüsüzlük olurdu. *Le mauvais goût mène au crime.** Fransızlar bu gibi şeyleri pek güzel dile getiriyorlar. Bu konudaki görüş ayrılığımız öyle bir noktaya vardı ki ayrı bir eve taşınmanın iyi olacağını düşündüm. Eski *khitmutgar* ile Williams'ı yanıma alıp Pondicherry Konutu'ndan ayrıldım. Yine de dün, son derece önemli bir olayın gerçekleştiğini öğrendim. Hazine bulunmuş. Hemen Bayan Morstan ile iletişime geçtim ve sonuçta geriye Norwood'a gidip payımızı istemek kalıyor. Dün

* (Fr.) Tamah insanı suça götürür.

akşam kardeşim Bartholomew'ya görüşlerimi açıkladım, böylece dört gözle değilse de beklenen ziyaretçileriz."

Bay Thaddeus Sholto sessizleşti ve yüzü seğirerek lüks kanepesine oturdu. Bizse bu esrarlı meseledeki yeni gelişmeyi düşünerek suskunluğumuzu koruduk. İlk ayağa fırlayan Holmes oldu.

"Siz çok yerinde ve iyi davranışlarda bulundunuz efendim, başından sonuna kadar," dedi. "Sizin için hâlâ karanlık olan birtakım şeylere ışık tutarak bu davranışınızın karşılığını biraz da olsa ödememiz gerekiyor. Ama az önce Bayan Morstan'ın da dediği gibi saat geç oluyor, biz en iyisi daha fazla gecikmeden bu meseleyi halledelim."

Yeni dostumuz nargilesinin hortumunu özenle dolayıp topladı ve bir perdenin arkasından yakası ve kol ağızları astragan kaplı çok uzun bir palto çıkardı. Gecenin boğuculuğuna rağmen düğmelerini sıkıca iliklediği, başını kulaklarına kadar örten tavşan kürkünden bir başlık takarak kıyafetini tamamladı, böylece hareketli ve çıkıntılı yüzünden başka hiçbir yeri görünmüyordu.

"Sağlığım çok çabuk bozuluyor," dedi koridorda bize yol gösterirken. "Dolayısıyla hastalık hastası gibiyim."

Arabamız dışarıda bizi bekliyordu ve rotamız belli ki daha önceden planlanmıştı; arabacı hemen hızla yola koyuldu. Thaddeus Sholto, tekerleklerin tıngırtısını bastıran bir sesle hiç durmadan konuşuyordu.

"Bartholomew akıllı bir adamdır," diyordu. "Sizce hazinenin yerini nasıl buldu dersiniz? Evin içinde bir yerlerde olduğu sonucuna vardığı için evi didik didik aradı, aranmadık bir santimlik yer kalmasın diye de planlı bir şekilde her yeri ölçtü. Bu arada binanın yüksekliğinin 22.5 metre olduğunu saptadı ama bütün odalarının yüksekliklerini toplayınca ve katların arasındaki mesafeyi de delikler açarak, ölçüp hesaba katınca toplamı 21 metreyi aşmıyordu. Neredeyse 1.5 metrelik bir fark vardı. Bu fark da ancak evin çatısından kaynaklanabilirdi. Bu yüzden en üstteki odanın bağdadi tavanında bir delik açtı ve karşısına sıvayla kapatılmış olduğu için kimsenin bilmediği küçük bir tavan arası çıktı. Hazine sandığı tam ortada, iki çatı kirişinin üzerinde duruyordu. Sandığı açtı-

ğı delikten aşağıya indirdi ve şimdi orada. Mücevherlerin değerini en az yarım milyon sterlin olarak hesap ediyor."

Bu muazzam meblağı duyunca, gözlerimiz fal taşı gibi açılarak birbirimize baktık. Şayet hakkını almasını sağlayabilirsek Bayan Morstan yoksul bir mürebbiyeden İngiltere'nin en zengin mirasçısı olup çıkacaktı. Böyle bir haber karşısında sadık bir dosta ancak sevinmek düşerdi, oysa utanarak itiraf etmeliyim ki bencilliğim ruhumu esir aldı ve kalbim kurşun gibi ağırlaştı. Tekleyerek bir iki tebrik sözü geveledim, sonra da üzgün bir halde başımı eğerek yeni dostumuzun gevezeliğini duymazlıktan geldim. Adam kesinlikle bir hastalık hastasıydı ve bitmek tükenmek bilmez hastalık belirtilerini sayıp döktüğünün, bir sürü uyduruk kocakarı ilacının birkaçını cebindeki deri çantada taşıdığının ve etkilerine ilişkin bilgi almaya çalıştığının hayal meyal farkındaydım. O gece kendisine verdiğim cevapları hatırlamamasını diliyorum. Holmes sonradan, iki damladan fazla hintyağı içmemesi konusunda adamı uyardığımı, bu arada yatıştırıcı olarak yüksek dozda striknin önerdiğimi söyledi. Ne olursa olsun arabamız sarsılarak durduğunda ve arabacı fırlayıp bize kapıyı açtığında kesinlikle rahatladım.

"Burası Bayan Morstan, Pondicherry Konutu," dedi Bay Thaddeus Sholto inmesi için ona elini uzatırken.

PONDICHERRY KONUTU'NDA FACİA

Geceki maceramızın son durağına vardığımızda saat on bire geliyordu. Büyük kentin nemli ve sisli havasını geride bırakmıştık. Oldukça güzel bir geceydi. Batı yönünden ılık bir rüzgâr esiyor, ağır bulutlar gökyüzünde yavaşça akıyor, yarım ay bulutların arasından kâh görünüp kâh kayboluyordu. Biraz ötemizi görebiliyorduk ama Thaddeus Sholto yolumuzu daha iyi görebilelim diye arabanın iki yanında duran lambalardan birini aldı.

Pondicherry Malikânesi, tepesinde cam kırıkları olan oldukça yüksek taş duvarların ortasında yükseliyordu. Demirden örgülü dar bir kapıdan başka girişi yoktu. İçeriye girmek için bir tek demirli kapı vardı. Rehberimiz bu kapıya postacı gibi belli bir tempoyla vurdu.

"Kim var orada?" diye seslendi birisi huysuz bir sesle.

"Benim, ben, McMurdo. Benim kapı çalışımı bilmiyor musun?"

Bir homurdanmayla birlikte anahtar şakırtıları geldi. Kapı ardına kadar açıldığında lambanın sarı ışığında güvensizlik parıltılarının yanıp söndüğü gözleri ile çıkıntılı bir suratı, kabarık bir göğsü olan bir adam göründü.

"Siz miydiniz Bay Thaddeus? Ama bu ötekiler kim? Efendiden onlarla ilgili bir talimat almadım."

"Almadın mı McMurdo? Beni şaşırtıyorsun! Geçen gece kardeşime birkaç arkadaş getireceğimi söylemiştim."

"Bugün hiç odasından çıkmadı Bay Thaddeus, bana da hiçbir talimat vermedi. Çok iyi biliyorsunuz ki kurallara harfiyen uymam gerekiyor. Sizi içeriye alabilirim ama dostlarınız burada kalacak."

Hiç beklenmedik bir engeldi bu. Thaddeus Sholto şaşkın ve çaresiz bir edayla çevresine bakındı.

"Çok ayıp ediyorsun McMurdo!" dedi. "Eğer ben onlara kefilsem bu senin için yeterli olmalı. Bak burada bir de genç bir kadın var. Bu saatte cadde ortasında bekleyemez."

"Kusura bakmayın Bay Thaddeus," dedi hizmetkâr tavizsizce. "Bu kişiler sizin arkadaşlarınız olabilirler. Ancak Efendi'nin arkadaşları değiller. Efendi, görevimi yapmam için bana iyi para ödüyor. Ben de görevimi yapacağım. Dostlarınızdan hiçbirini tanımıyorum."

"Yanılıyorsun McMurdo," diye neşeyle bağırdı Sherlock Holmes. "Beni unuttuğunu hiç sanmıyorum. Dört yıl önce Alison'ın mekânında seninle üç raunt dövüşen amatör boksörü unutmadın değil mi?"

"Bay Sherlock Holmes!" diye gürledi boksör. "Tanrım! Nasıl da tanıyamadım sizi? Orada sessiz sedasız duracağınıza üzerime yürüyüp çeneme o kroşenizi savursaydınız hemen tanırdım. Ah, siz yeteneğinizi boşa harcayan birisiniz, gerçekten! Boksa heves duysaydınız yükseklere tırmanabilirdiniz."

"Gördün mü Watson, tüm uzmanlıklarım beni yarı yolda bıraksa yine kendimi kurtaracak bir yeteneğim var," dedi Holmes gülerek. "Dostumuz bizi artık soğukta bekletmeyecektir eminim."

"İçeriye buyurun efendim, içeriye buyurun. Siz de ve elbette dostlarınız da," diye karşılık verdi adam. "Çok özür dilerim Bay Thaddeus ama emirler çok kesin. İçeriye almadan önce arkadaşlarınızdan emin olmam gerekiyordu."

İçeride bakımsız bir bahçenin ortasından geçen çakıl taşlı bir patika, kare biçimli ve iç karartıcı görünen ve bir köşesine vuran ay ışığı sayesinde aydınlanan çatısındaki bir pencere dışında gölgelere gömülmüş muazzam bir eve doğru uzanıyordu. Yapının büyüklüğü, kasvetli ve ölüm sessizliği içinde ol-

ması insanın yüreğini ürpertiyordu. Thaddeus Sholto bile endişeli görünüyordu; elindeki fener tıkırdayarak titriyordu.

"Anlayamıyorum," dedi. "Bir yanlışlık olmalı. Bartholomew'ya buraya geleceğimizi açıkça söyledim ama penceresinde ışık yok. Buna anlam veremiyorum."

"Her zaman güvenlik önlemleri böyle sıkı mıdır?" diye sordu Holmes.

"Evet, babamın âdetini sürdürdü. Zaten sevilen evlat oydu, anlarsınız ya bazen babamın bana anlattığından daha fazla şeyi ona anlatmış olabileceğini düşünürüm. Yukarıdaki ay ışığı vuran şu pencere Bartholomew'nun odasının penceresi. Aydınlık görünüyor ama sanırım içeride hiç ışık yanmıyor."

"Hiç ışık yanmıyor," dedi Holmes. "Ama kapının yanındaki ufak pencerede bir ışık parıltısı görüyorum."

"Ha, o kâhyanın odası. Yaşlı Bayan Bernstone orada oturur. O bize her şeyi söyleyecektir. Bir iki dakika burada beklemenizin bir sakıncası yoktur umarım çünkü hep beraber içeriye girersek ve geleceğimizden haberi yoksa korkuya kapılabilir. Bir dakika, şşş! O da ne?"

Feneri yukarı kaldırdı, eli titrediği için ışık her tarafımızda çemberler çiziyordu. Bayan Morstan bileğimi kavradı ve hepimiz durup yürek çarpıntıları içinde kulak verdik. Kocaman ve karanlık evden gecenin sessizliğinde son derece kederli ve acıklı bir ses geldi: Korkmuş bir kadının kesik kesik çıkardığı tiz iniltiler!

"Bu Bayan Bernstone'un sesi," dedi Sholto. "Evdeki tek kadın o. Burada bekleyin. Ben birazdan dönerim."

Kapıya doğru koşturdu ve kendine özgü vuruşuyla kapıyı çaldı. Uzun boylu, yaşlı bir kadının görür görmez sevinerek onu içeriye aldığını gördük.

"Ah, Bay Thaddeus, efendim, geldiğinize ne kadar sevindim! Geldiğinize ne kadar sevindim Bay Thaddeus, efendim!"

Bu sözleri kapı kapanıncaya kadar dinledik, kapı kapanınca ses de gitgide boğuk bir hal aldı. Rehberimiz lambayı bize bırakmıştı. Holmes bunu yavaş yavaş çevresine doğru tutarak dikkatle evi ve bahçeyi dolduran büyük toprak yığınlarını inceledi. Bayan Morstan ile ben yan yana duruyorduk, eli elimdey-

di. Aşk ne hoş bir şey, ikimiz o günden önce birbirimizi hiç görmemiştik, aramızda birbirimizi çekecek bir kelime ya da bir bakış olmamıştı ama şimdi bu heyecan anında ellerimiz içgüdüsel olarak birbirini bulmuştu. O gün bugündür buna şaşarım ama o sırada yapılacak en doğal hareket gibi görünmüştü bana. Onun da bana sık sık anlattığına göre o da bana karşı bir huzur ve korunma güdüsüyle yaklaşmış. İki çocuk gibi öylece el ele duruyorduk, etrafımızdaki onca karanlık şeye inat içimiz huzur doluydu.

"Ne tuhaf bir yer!" dedi çevresine bakınarak. "Sanki İngiltere'nin bütün köstebekleri buraya toplanmış gibi. Ballarat yakınlarındaki bir tepenin yamacında da buna benzer bir şey görmüştüm, maden arama çalışmaları yapılıyordu orada."

"Nedeni aynı," dedi Holmes. "Hazineyi arayanlardan kalma bunlar. Altı yıl boyunca aradıklarını unutmayın. Arazinin bir taş ocağına benzemesine şaşmamak gerek."

O sırada evin kapısı ardına kadar açıldı ve Thaddeus Sholto kollarını öne doğru uzatmış, gözlerinde dehşet dolu bir bakışla koşarak kapıdan çıktı.

"Bartholomew'ya bir şeyler olmuş!" diye haykırdı. "Korkuyorum! Sinirlerim bunu kaldırmaz."

Gerçekten de korkudan yarı ağlar vaziyetteydi ve kocaman astragan yakasının ortasındaki tiklerle dolu süzgün yüzünde ürkmüş bir çocuğun çaresizce yalvaran ifadesi vardı.

"İçeriye girelim o zaman," dedi Holmes kararlı ses tonuyla.

"Evet, girin!" diye rica etti Thaddeus Sholto. "Yolu gösterecek kadar iyi hissetmiyorum kendimi."

Onun peşinden hepimiz koridorun solundaki kâhya odasına daldık. Yaşlı kadın, yüzünde korkmuş bir ifadeyle parmaklarını huzursuzca oynatarak odayı arşınlıyordu. Bayan Morstan'ı görünce sanki bir nebze olsun yatıştı.

"Tanrı sizin tatlı, sakin yüzünüzü korusun!" diye haykırdı hıçkırarak. "Sizi görmek iyi geldi bana. Ah, bugün öyle perişan oldum ki!"

Bayan Morstan onun zayıf, işten yıpranmış elini okşayıp, kadınca bir seve-

cenlikle bir iki söz mırıldanınca kâhyanın bembeyaz kesilmiş yanaklarına biraz renk geldi.

"Efendi kendini içeriye kilitlemişti, şimdi cevap vermiyor. Tüm gün çağrısını işitmek için bekledim. Genelde yalnız olmak ister. Bir saat önce kötü bir şey olduğundan endişe ettim, yukarıya çıkıp anahtar deliğinden baktım. Gitmelisiniz, gidip kendiniz bakmalısınız. Bay Bartholomew'yu on yıldır hem sevinçli hem de hüzünlü gördüm. Ancak böyle bir suratla hiç görmedim."

Sherlock Holmes lambayı eline alıp önden yürüdü çünkü Thaddeus Sholto'nun dişleri birbirine vuruyordu. Öylesine perişandı ki dizleri titriyordu, bu nedenle koluna girmem gerekti. Merdivenleri tırmanırken Holmes, iki kez cebinden büyütecini çıkarıp hindistancevizi liflerinden örülü merdiven halısının üzerinde bana yalnızca biçimsiz toz lekeleri gibi görünen birtakım izleri dikkatle inceledi. Basamakları birer birer tırmanıp, lambayı aşağıya doğru tutarak sağına ve soluna dikkatle bakıyordu. Bayan Morstan korku içindeki kâhya ile birlikte geride kalmıştı. Üçüncü katın da merdivenlerinden çıkınca sağ duvarına büyük bir Hint halısı asılmış, sol tarafında ise üç kapı bulunan uzunca bir koridora geldik. Holmes yine yavaş yavaş ve her yeri inceleyerek yürüyor, biz de hemen arkasından ilerlerken uzun, siyah gölgelerimiz koridordan geriye doğru akıyordu. Aradığımız kapı üçüncü kapıydı. Holmes kapıyı çaldı ama cevap alamadı. Hemen ardından kapının kolunu çevirip, iterek açmaya çalıştı. Ama içeriden kilitlenmişti ve feneri tutunca kilidin büyük ve sağlam olduğunu gördük. Yine de anahtar çevrilmiş olduğu için delik tümüyle kapalı değildi. Sherlock Holmes'un eğilip delikten içeriye bakmasıyla bir anda soluğu kesilmiş gibi bir ses çıkararak doğrulması bir oldu.

"Bu işin içinde şeytanca bir şey var Watson," dedi daha önce onu hiç görmediğim kadar etkilenmiş bir tavırla. "Sen ne diyorsun?"

Eğilip delikten içeriye bakınca dehşet içinde irkildim. Odaya dolan ay ışığı, belirsiz ve değişken bir aydınlık yayıyordu. Bir yüz dosdoğru bana bakıyordu ve aşağısında kalan her şey gölgede olduğu için sanki boşlukta sallanıyor gibiydi. Dostumuz Thaddeus'un yüzüydü bu. Aynı geniş ve parlayan alın, yüzünü çevreleyen aynı kızıl sakal tutamları ve aynı solgun çehre. Oysa yüz hatla-

rına yerleşen korkunç gülümseme, donuk ve doğaya aykırı sırıtış, ay ışığıyla aydınlanmış o sessiz odada, kaşları çatılmış ya da somurtan olan bir yüzden çok daha sinir bozucuydu. Yüzü küçük arkadaşımıza o kadar çok benziyordu ki bir ara doğrulup hâlâ yanımızda mı diye bakma ihtiyacı hissettim. Sonra ikiz olduklarını söylediği aklıma geldi.

"Bu korkunç bir şey!" dedim Holmes'a. "Ne yapacağız?"

"Kapıyı kırmamız gerekiyor," diye karşılık verdi ve bütün gücüyle kilide yüklendi. Gıcırdadı ama açılmadı. Kapının üstüne birlikte bir kez daha atıldık, aniden kapı bir çatırtıyla açıldı ve kendimizi Bartholomew Sholto'nun odasında bulduk.

Burada bir kimya laboratuvarı kurulmuşa benziyordu. Kapının karşısındaki duvarda iki sıra halinde cam kapaklı şişeler diziliydi, masanın üstü Bunsen ocakları, test tüpleri ve imbiklerle doluydu. Köşelerde, hasır sepetlerin içinde asit şişeleri duruyordu. Bunlardan biri anlaşılan çatlamıştı çünkü yere koyu renkli bir sıvı dökülmüştü ve havada katranımsı, keskin bir koku vardı. Odanın bir tarafında bir çıta ve alçı yığınının ortasında birkaç basamaklı bir merdiven bulunuyordu, bunların üstünde de tavanda bir adamın rahatlıkla geçebileceği bir açıklık vardı. Basamakların ayağında dikkatsizce atılmış uzunca bir ip vardı. Evin sahibi masanın yanında, ahşap bir koltukta kafası sol omzuna doğru sarkmış, yüzünde o korkunç, gizemli gülümsemeyle yığılmış halde duruyordu. Soğuyup kaskatı kesilmiş olduğundan epey zaman önce öldüğü belliydi. Yalnızca yüz hatları değil, aynı zamanda kollarıyla bacakları da son derece olağandışı bir biçimde bükülmüş gibi geldi bana. Masanın üstündeki elinin yanında tuhaf bir alet duruyordu: Kahverengi, sık damarlı, kafa kısmı taştan yapılmış, çekice benzeyen bir baston. Bunun yanındaysa üzerine birkaç sözcüğün karalanmış olduğu bir kâğıt parçası vardı. Holmes bir göz attıktan sonra kâğıdı bana verdi.

"Görüyor musun?" dedi kaşlarını anlamlı bir biçimde kaldırarak. Lambanın ışığında, dehşet içinde sözcükleri okudum: "Dörtlerin Yemini."

"Tanrı aşkına, bütün bunlar ne demek?" diye sordum.

"Cinayet demek," dedi cesedin üzerine eğilirken. "Ah, bunu tahmin etmiştim. Şuraya bak!"

Kulağının hemen üzerinde cildine saplanmış uzun, koyu renkli, dikeni andıran bir şeyi işaret etti.

"Dikene benziyor," dedim.

"Evet, bir diken. Çıkarabilirsin. Ama dikkat et çünkü zehirli."

Çıkarıp başparmağımla işaretparmağımın arasında tuttum. Saplandığı deriden öyle kolay çıktı ki geride izi bile kalmadı. Açtığı delikte ufacık bir kan damlası göründü.

"Bütün bunlar benim için çözülmesi olanaksız bir gizem," dedim. "Her şey aydınlanacağı yerde karanlıklaşıyor."

"Aksine," diye karşılık verdi, "her an daha da aydınlanıyor. Tüm boşlukları doldurmam için yerine oturması gereken yalnızca birkaç bağlantı kaldı."

Odaya girdiğimizden beri dostumuzun varlığını neredeyse unutmuştuk. Thaddeus hâlâ kapı aralığında dehşet içinde duruyor, ellerini ovuşturup kendi kendine sızlanıyordu. Derken aniden, keskin ve acı bir çığlık attı.

"Hazine gitmiş!" dedi. "Hazineyi çalmışlar! İşte bu, hazineyi indirdiğimiz delik. Ona ben yardım etmiştim! Onu gören son kişi bendim! Dün gece onu burada bıraktım, ben aşağıya inerken kapısını kilitlediğini duymuştum."

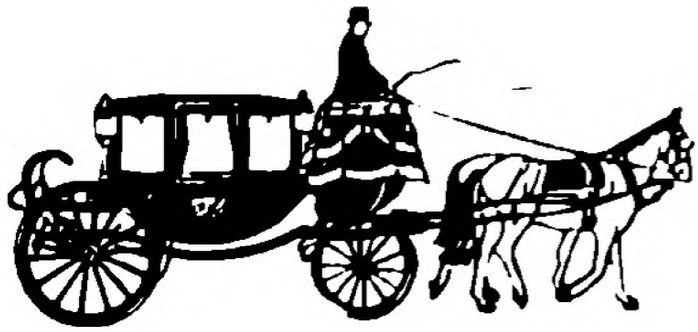
"Saat kaçtı?"

"Ondu. Oysa şimdi o öldü ve polisler gelince bu işte parmağım olduğundan kuşkulanacaklar. Ah, evet, eminim kuşkulanacaklar. Ama siz öyle düşünmüyorsunuz değil mi beyler? Benim yaptığımı düşünmüyorsunuz herhalde değil mi? Ben yapmış olsam sizi buraya getirir miydim? Lanet olsun! Aklımı kaçıracağım!"

Kollarını çılgınca sallayarak ayaklarını yere vuruyordu.

"Korkmanız için hiçbir neden yok Bay Sholto," dedi Holmes tatlı bir sesle, kolunu onun omzuna koyarak. "Öğüdüme kulak verin ve meseleyi polise bildirmek üzere karakola gidin. Kendilerinden hiçbir yardımı esirgemeyeceğinizi söyleyin. Burada sizin dönmenizi bekleyeceğiz."

Küçük adam yarı sersem bir şekilde denileni yaptı, karanlıkta sendeleyerek merdivenlerden indiğini duyabiliyorduk.

SHERLOCK HOLMES KANIT TOPLUYOR

"Şimdi Watson," dedi Holmes ellerini ovuşturarak, "baş başa yarım saatimiz var. Bunu iyi kullanalım. Size söylediğim gibi vakayı üç aşağı beş yukarı çözdüm ama kendimize aşırı güvenerek hata yapmamalıyız. Gerçi şimdi vaka basit görünüyor ama altında daha derin bir şeyler yatıyor olabilir."

"Basit mi?" diye patladım.

"Elbette," dedi sınıfına ders veren bir tıp profesörü edasıyla. "O köşede otur da ayak izlerinin delilleri bozmasın. Hadi, şimdi iş başına! Birincisi, bu adamlar nasıl geldiler ve nasıl gittiler? Kapı dün geceden beri kilitliydi. Peki ya pencere?"

Feneri pencereye götürdü, bir yandan da gözlemlediği şeyleri yüksek sesle mırıldanıyordu ama anlattıklarını benden çok kendine anlatıyordu.

"Pencere içeriden mandallanmış. Kasası sağlam. Yan tarafında eklem yok. Açalım bakalım. Yakında hiç su borusu da yok. Dam da epey yüksek. Oysa pencereye birileri tırmanmış. Dün gece biraz yağmur yağdı. Şurada, pervazın üstünde çamurlu bir ayak izi var. Şurada da yuvarlak bir çamur lekesi var, yerde bir tane daha ve masanın yanında da yine bir tane. Bak Watson! Bu gerçekten çok hoş bir kanıt."

Yuvarlak, belirgin çamur lekelerine baktım.

"Bu bir ayak izi değil," dedim.

"Bizim için çok daha değerli bir şey. Bir tahta izi bu. Bak, şu pervazın üzerindeki de bir çizme izi. Ağır bir çizme, metalden yapılma geniş bir topuğu var, yanında da bu tahta izi."

"Takma bacaklı bir adam bu."

"Evet, öyle. Ama birileri daha varmış; çok çevik ve becerikli bir suç ortağı. Şu duvardan çıkılabilir mi sence doktor?"

Açık pencereden dışarıya baktım. Ay, evin o tarafını hâlâ aydınlatıyordu. Yerden 15-20 metre yükseklikteydik ve nereye bakarsam bakayım ne ayak basacak bir yer ne de tuğlalar arasında bir çatlak göremedim.

"Bu kesinlikle imkânsız!" dedim.

"Yardım almadan olanaksız. Fakat düşün, burada bir arkadaşın var ve sana şu köşede gördüğümüz sağlam, kalın halatı sarkıtıyor. Bir ucunu bu mükemmel kancaya sabitliyor. Artık eğer becerikli bir adamsan tahta bacaklıyı da daha başka herkesi de yukarıya çıkarırsın. Aynı yoldan da aşağıya inip gidebilirsiniz elbette, arkadaşın da halatı yukarıya çeker ve çözer, pencereyi kapatır, içeriden sürgüler ve geldiği yerden geri gider. Ek bir bilgi olarak da," diye konuşmayı sürdürdü ipi parmaklarının arasında inceleyerek, "takma bacaklı dostumuz iyi bir tırmanıcı olmasına karşın profesyonel bir denizci değilmiş. Ellerinde nasır yok, merceğimle baktığımda özellikle de halatın son kısımlarında, birden fazla noktada kan izine rastladım, buradan da anlaşılacağı üzere halattan inerken biraz hızlı kaymış ve el derisinin bir kısmını halatta bırakmış."

"Buraya kadar güzel," dedim, "ama mesele daha da anlaşılmaz oluyor. Şu gizemli suç ortağı odaya nasıl girdi?"

"Evet, suç ortağı!" diye tekrarladı Holmes düşünceli bir edayla. "Bu suç ortağıyla ilgili ilginç durumlar var. Onun sayesinde bu vaka sıradanlıktan kurtuluyor. Bu suç ortağı galiba ülkenin suç tarihinde yeni bir çığır açıyor. Gerçi Hindistan'da ve eğer belleğim beni yanıltmıyorsa Senegambia'da da benzer vakalar görülmedi değil."

"Şu halde içeriye nasıl girdi?" diye tekrarladım. "Kapı kilitli, pencere kapalı. Yoksa bacadan mı girdi?"

"Şömine oldukça dar," diye cevapladı. "Bu olasılığı gözden geçirmiş bulunuyorum."

"Öyleyse nasıl?" diye üsteledim.

"Benim yöntemimi kullanmıyorsun," dedi başını iki yana sallayarak. "Kaç kez söyledim, olanaksız olanları eledikten sonra geriye kalan şey gerçektir, ne kadar olasılık dışı görünürse görünsün. Kapıdan, pencereden ya da bacadan gelmediğini biliyoruz. Odada bir yere saklanmış olamayacağını da biliyoruz çünkü saklanacak hiçbir yer yok. Öyleyse nereden girdi?"

"Tavandaki delikten!" diye haykırdım.

"Elbette öyle yaptı. Öyle olmak zorunda. Eğer feneri benim için tutma nezaketini gösterirsen şimdi araştırmalarımızı yukarıdaki odada sürdüreceğiz, hazinenin bulunmuş olduğu gizli bölümde."

Merdiveni yerleştirdi, kalasın birini iki eliyle tutarak kendini tavan arasına çekti. Sonra yüzüstü yatarak fenere uzandı, o lambayı tutarken ben de arkasından yukarıya çıktım. Kendimizi 3 metreye 2 metre boyutlarında bir odada bulduk. Odanın zeminini kirişler oluşturuyordu, araları alçıyla kapatılmıştı, bu yüzden kirişlere basarak yürüyorduk. Eğimli tavanın ortası dar bir açı halinde birleşiyordu ve belli ki evin çatısının hemen altındaydık. Ortalıkta hiç mobilya yoktu, yerler yılların biriktirdiği tozla kaplıydı.

"İşte gördün mü?" dedi Sherlock Holmes elini eğimli duvara koyarak. "Bu bir çatı kapağı, çatıya çıkıyor. İterek açabilirim. Bu da tatlı bir açıyla eğimli çatı. Burası bizim Bay Bir Numara'nın girdiği yer. Bakalım ona dair başkaca ipuçları bulabilecek miyiz?"

Lambayı yere doğru tutarken yüzünde –o akşam ikinci kez– şaşkın, aklı karışmış bir ifade belirdiğini gördüm. Ben de onun baktığı yere bakınca soğuk bir ter döktüm. Zemin çıplak ayak izleriyle doluydu. Bunlar belirgin, biçimleri kusursuz ama bir insanınkinin yarısı büyüklükte ayak izleriydi.

"Holmes," dedim fısıldayarak, "bu korkunç işi bir çocuk yapmış."

Holmes bir çırpıda kendine geldi. "Bir an için bocaladım," dedi, "fakat olay oldukça doğal. Hafızam beni yanıltı, yani daha önceden bunu çıkarabilmem gerekirdi. Burada öğrenilecek bir şey kalmadı. Hadi, aşağıya inelim."

Yeniden aşağıdaki odaya indiğimizde "Peki bu ayak izleri hakkında teorin nedir?" diye merakla sordum.

"Biraz olsun kendin yorumlamaya çalış," dedi tahammülsüz bir tavırla. "Benim yöntemlerimi biliyorsun. Onları uygula, sonuçları kıyaslamanda sana yardımcı olurlar."

"Bütün olguları kapsayabilecek bir şey düşünemiyorum," diye cevap verdim.

"Çok geçmeden her şeyi anlayacaksınız," dedi önemsemeyen bir tavırla. "Burada önemli sayılacak bir şey kaldığını sanmıyorum ama yine de bakacağım."

Cebinden merceğini ve mezurasını çıkardı, dizleri üstünde odanın dört bir yanında işe koyuldu; uzun ve ince burnunu kalaslara yalnız birkaç santim kalacak şekilde yaklaştırarak ölçüyor, karşılaştırıyor ve inceliyordu. Hareketleri bir kokunun izinden giden eğitimli bir av köpeği gibi öylesine çevik, sessiz ve sinsiydi ki onu izlerken bir yandan da enerjisini ve zekâsını kanunları korumak yerine çiğnemek için sarf etseydi ne yaman bir suçlu olabileceğini düşünmeden edemedim.

Aranıp dururken sürekli kendi kendine mırıldanıyordu ve sonunda sevinçle haykırdı. "Talihimiz yaver gidiyor," dedi. "Artık fazla sorunumuz olamaz. Bay Bir Numara şanssızmış ki takma ayağının kenarıyla katran ruhu dolu şişeye çarparak şişeyi çatlatmış. İçindeki sıvı da dışarıya sızmış."

"Ee, yani ne olmuş?" diye sordum.

"Onu enseledik işte, hepsi bu," dedi.

"Bu kokuyu dünyanın öteki ucuna kadar izleyecek bir köpek biliyorum. Eğer bir balık sürüsü bir ringa balığını bir eyaletten öbürüne kadar kovalayabiliyorsa eğitimli bir av köpeği bu kadar keskin bir kokunun izini acaba nereye kadar sürebilir? Herhalde binlerle ifade edilebilecek bir mesafe. Bunun cevabını bilirsek... Bu ses de ne? Heh, işte kanunun resmi temsilcileri de geldi."

Aşağıdan ayak sesleri ve yüksek sesle konuşmaların yarattığı gürültü patırtı duyuluyordu ve koridor kapısı hızla çarpılarak kapandı.

"Onlar buraya gelmeden önce," dedi Holmes, "elinizi bu adamcağızın koluna, sonra da bacağına koyun. Ne hissediyorsunuz?"

"Kasları kazık gibi sert," diye cevap verdim.

"Evet. Kaslar aşırı kasılmış durumda, ölülerde görülen normal katılığın çok ötesinde. Yüzünde görülen bu Hipokratik gülümseme ya da eski yazarların dediği gibi *risus sardonicus** ile birleştirildiğinde bu durum sana ne düşündürüyor?"

"Güçlü bir bitkisel alkaloit zehirlenmesi," diye cevap verdim. "Tetanosa neden olan striknin benzeri bir madde sonucu ölüm."

"Cesedin yüz kaslarındaki gerilmeyi görür görmez benim de aklıma gelen buydu. Odaya girince zehrin onun bedenine nasıl girdiğini anlamaya çalıştım hemen. Gördüğünüz üzere fazla güç harcamadan kafasına saplanan ya da fırlatılan bir diken bulmuştum. Dikenin saplanma yerinin eğer adam koltuğunda dik oturuyor olsaydı tavandaki deliğin tam karşısında olacağına dikkat edin. Şimdi de dikeni inceleyin."

Dikeni dikkatle aldım ve fenerin ışığına doğru tuttum. Diken uzun, keskin ve siyahtı. Sivri ucuna yakın bir yerde, sanki sakızımsı bir madde kurumuş gibi parlak bir görüntü vardı. Dikenin küt ucu tıraşlanmış ve bir bıçakla yuvarlatılmıştı.

"Bu bir İngiliz dikeni mi?" diye sordu Holmes.

"Hayır, kesinlikle değil."

"Bütün bu verilerin ışığında doğru bir çıkarsama yapabilmen gerekir. Ama işte resmi görevliler geliyor, şimdi yardımcı güçlerin geri çekilme zamanı."

Holmes konuşurken koridordaki ayak sesleri de yaklaşarak arttı ve tıknaz, epeyce irikıyım, gri takım elbise giymiş bir adam odaya daldı. Kırmızı suratlı, yapılı, kanlı canlı, şiş göz kapaklarının arasından görünen küçücük gözleri kurnaz parıltılarla yanıp sönen bir adamdı. Peşinden de üniformalı bir polis müfettişi ve hâlâ tir tir titreyen Thaddeus Sholto odaya girdi.

"İşte bir vaka daha!" diye söylendi kısık ve boğuk bir sesle. "Ne iş ama! Bunlar da kim? Tanrım! Ev değil, tavşan yuvası sanki!"

"Beni hatırlıyor olmalısınız Bay Athelney Jones," dedi Holmes usulca.

"Elbette hatırlıyorum!" diye hırladı adam. "Siz Bay Sherlock Holmes, te-

* Tetanoz ya da birtakım zehirlenmeler sonucu yüzde meydana gelen ve gülmeye benzer bir ifade veren kasılma.

orisyen Holmes. Hatırlamaz olur muyum? Bishopgate mücevher davasında dava, kanıtlar ve hüküm konusunda hepimize verdiğin dersi asla unutmayacağım. Bizi doğru düşünmeye sevk etmiştin fakat şimdi takdir edersin ki rehberliğinden ziyade şans faktörü işledi orada."

"Yalnızca çok basit bir akıl yürütmeydi."

"Hadi canım, hadi canım! İtiraf etmekten utanmayın hiç. Ama burada olup bitenler ne? Kötü bir vaka! Kötü bir vaka! Burada yalnız olgular var, kuramlara yer yok. Neyse ki başka bir vaka dolayısıyla Norwood'a geldim. Mesajı aldığımda karakoldaydım. Bu adam neden öldü dersiniz?"

"Aslında üzerinde teoriler kuramayacağım kadar karmaşık bir vaka bu," dedi Holmes soğuk bir sesle.

"Hayır, lütfen! Bazen yorumlarınızın tam isabet kaydettiği de oluyor, bunu inkâr edemeyiz. Olur şey değil! Kapı kilitliydi, anlıyorum. Yarım milyonluk mücevherler de kayıp. Pencere nasıldı?"

"Kapalıymış ama pervazda ayak izleri var."

"İyi güzel de kapalı olduğuna göre ayak izlerinin bu vakayla hiçbir ilişkisi olamaz. Aklın yolu bir. Adam belki de bir kalp krizinden öldü ama o zaman kayıp mücevherlere ne demeli? Hah! Bir teorim var. Bazen böyle şeyler içime doğar. Sen biraz dışarı çık Çavuş, siz de Bay Sholto. Arkadaşınız burada kalabilir. Sholto kendi ifadesine göre dün akşam kardeşiyle birlikteymiş. Belki de kardeşi kalp krizi geçirip ölüyor, böylece Sholto hazine ile birlikte oradan uzaklaşıyor. Nasıl ama? Buna ne dersiniz Holmes?"

"Bundan sonra da ceset çok düşünceli davranarak ve büyük bir nezaketle kalkıp kapıyı içeriden kilitliyor."

"Hımm! Bunda bir yanlışlık var. Meseleye sağduyuyla yaklaşalım. Şu Thaddeus Sholto kardeşiyle birlikteymiş, tartışma çıkmış. Bu kadarını biliyoruz. Kardeş öldü ve mücevherler gitti. Bunu da biliyoruz. Thaddeus gittikten sonra kardeşi gören olmadı. Yatağı bozulmamıştı. Görünüşe göre Thaddeus'un akli durumu da çok sağlıklı değil. Görünüşü de nasıl söylesem, pek çekici değil. Gördüğünüz gibi ağımı Thaddeus etrafında örüyorum. Adam kıskıvrak yakalanmak üzere."

"Henüz bütün olguları bilmiyorsunuz," dedi Holmes. "Bu ağaç kıymık -ki zehirli olduğuna inanmak için elde birçok sebep var- adamın kafa derisine saplıydı, izi de hâlâ gördüğün gibi duruyor. Bu kart da gördüğün gibi masanın üstündeydi ve yanında da gerçekten şüphe çeken bu taş başlı alet vardı. Bütün bunlar sizin teorinizle nasıl bağdaşıyor?"

"Her bakımdan kuramımı doğruluyor," dedi şişman dedektif böbürlenerek. "Bu ev Hindistan'dan gelme hatıra eşyalarıyla dolu. Thaddeus bundan söz etti ve eğer bu kıymık zehirliyse herkes kadar Thaddeus da cinayet işlemek için bundan yararlanmış olabilir. Karta gelince o da bir hokus pokustan, göz boyamadan ibaret, onu yok sayabilirsiniz. Akla gelen tek soru, katil buradan nasıl çıktı? Ah, tabii! Şurada, tavanda bir delik var."

Cüssesinden beklenmeyecek bir çeviklikle merdivenden çıktı, çatı katına ulaştı. Hemen ardından da çatı kapağını buldu. Attığı sevinç çığlığı aşağıdan duyuldu.

"Bir şeyi bulmasına buluyor," dedi Holmes omuz silkerek. "Arada bir akıl yürüttüğü de oluyor. *Iln'y a pas des sots si incommodes que ceux qui ont de l'esprit!*"*

"Gördünüz mü?" dedi Athelney Jones yine basamaklarda göründüğünde. "Olgular kuramlardan yeğdir ne de olsa. Vakayla ilgili görüşüm doğrulandı. Dama açılan bir gizli kapı var ve aralık duruyor."

"O kapağı ben açtım."

"Sahi mi? Demek siz de fark ettiniz, öyle mi?" Kapağın daha önce keşfedilmiş olması onu biraz üzmüştü. "Eh, kim fark ederse etsin adamımızın nasıl kaçtığını gösteriyor bu. Müfettiş!"

Koridordan "Buyurun efendim," sesi yükseldi.

"Bay Sholto'ya buraya gelmesini söyle. Bay Sholto, söyleyeceğiniz her şeyin aleyhinize delil olarak kullanılabileceğini belirtmek benim görevim. Sizi Kraliçe adına, kardeşinizi öldürmekten tutukluyorum."

Zavallı küçük adam "İşte! Ben size söylememiş miydim?" diye bağırırken gözleri tek tek bizi dolaşıyor, ellerini sert hareketlerle sallıyordu.

* (Fr.) En can sıkıcı aptallar dikkatli olanlardır.

"Kaygılanmayın Bay Sholto," dedi Holmes. "Sanırım ben sizi bu suçlamadan kurtarabilirim."

"Tutamayacağınız sözler vermeyin Bay Teorisyen, tutamayacağınız sözler vermeyin!" dedi dedektif. "Bu iş sandığından daha zor olabilir."

"Sadece onu aklamakla kalmayacağım Bay Jones, dün gece bu odada olan iki kişiden birinin adını ve eşkalini peşinen sana vereceğim. Adamın adı, buna inanmak için tüm deliller elimde, Jonathan Small. Jonathan fazla eğitimli biri değil. Ufak tefek, hareketli bir adam, sağ bacağı yok, onun yerine içeriden bağlanmış tahta bir bacak kullanıyor. Sol ayağındaki çizmenin kaba saba, kare şeklinde bir burnu, topuğunu çevreleyen demirden bir bandı var. Orta yaşlı, güneşten oldukça yanmış bir teni var, aynı zamanda sabıkalı. Bu birkaç özellik yanında bir de avuç içinde ciddi bir sıyrık var. Diğer adamda..."

"Ya demek öyle! Öteki adam?" diye sordu Athelney Jones alaycı bir sesle ama Holmes'un kesin olan konuşma tarzından etkilenmiş olduğunu açıkça görebiliyordum.

"O tuhaf birisi," dedi Sherlock Holmes topuğunun üzerinde dönerek. "Umarım çok geçmeden ikisiyle de seni tanıştırırım. Sana söyleyeceklerim var Watson."

Beni merdivenlerin başına götürdü. "Bu umulmadık gelişme," dedi, "seyahatimizin ana amacından bizi saptırdı."

"Ben de şimdi bunu düşünüyordum," diye cevap verdim. "Bayan Morstan'ın bu felaket evinde daha fazla kalması doğru değil."

"Hayır, doğru değil. Ona eve kadar eşlik etmelisin. Kendisi Bayan Cecil Forrester ile birlikte Aşağı Camberwell'de yaşıyor, buraya çok uzak değil. Onu bırakıp geri gelirsen burada seni bekliyor olacağım. Ama çok yorgunsanız o başka tabii."

"Hiç yorgun değilim. Bu tuhaf işi çözünceye kadar dinlenebileceğimi sanmıyorum. Hayatın sıkıntılı yönlerine ilişkin çok şey gördüm ve geçirdim ama bu gece yaşadığım ilginç sürprizler yumağı bütün sinirlerimi altüst etti. Yine de hazır bu kadarını görmüşken meseleyi seninle birlikte çözmek istiyorum."

"Varlığınızın bana pek çok yararı dokunur," diye karşılık verdi Holmes.

"Kendi başımıza vakayı çözer, şu Jones'u da kendi kurduğu saçmalıklarla övünmeye terk ederiz. Bayan Morstan'ı evine bıraktıktan sonra Lambeth'de su kenarındaki Pinchin Sokağı 3 Numara'ya gitmenizi istiyorum. Sağdan üçüncü evde kuş dolduran bir adam oturuyor, adı Sherman. Penceresinde küçük bir tavşanı tutan bir tazı figürü göreceksin. İhtiyar Sherman'ın kapısını çal ve ona selamlarımla Toby'yi istediğimi söyle. Toby'yi yanında bana getireceksin."

"Toby bir köpek herhalde."

"Evet, olağanüstü bir koku alma gücü olan tuhaf bir kırma. Toby'nin yardımını, Londra'nın tüm dedektif gücünün yardımına yeğlerim."

"Getiririm," dedim. "Şu anda saat bir, eğer iyi bir ata denk gelirsem saat üçten önce burada olurum."

"Bu arada ben de," dedi Holmes, "Bayan Bernstone'dan ve Bay Thaddeus'un söylediği şu yan odada uyuyan Hintli hizmetkârdan ne öğrenebileceğime bakacağım. Sonra da Büyük Jones'un yöntemleri üzerinde çalışıp pek ince olmayan alaylarını dinleyeceğim. *Wir sind gewohnt das die Menschen verhoehnen was sie nicht verstehen.** Goethe'nin mısraları her zaman etkileyici."

* (Alm.) "İnsanların anlamadıkları şeylerle alay etmesine alışkınız."

FIÇININ HİKÂYESİ

Polislerin beraberinde getirdikleri arabayla Bayan Morstan'ı evine bırakıyordum. Kadınlar melek huylu olduklarından yanlarında destek isteyen, kendilerinden daha zayıf biri bulunduğunda soğukkanlı davranırlar. İşte dehşete kapılmış kâhyanın yanında onu böylesine aydınlık ve sakin bulmuştum. Ancak arabaya binince önce beti benzi soldu, sonra da hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı; gece boyunca olup bitenler onu perişan etmişti. İlerleyen zamanlarda, beni o günkü seyahatte biraz soğuk ve mesafeli gördüğünü anlattı. Kalbimde yaşadığım savaşı ve kendime hâkim olma çabamı pek fark etmemiş. Nasıl bahçede elim onun eline doğru uzandıysa aşkım ve sevgim de onunla beraberdi. Onun tatlı ve cesur tabiatını beraber bir ömür yaşasak dahi o ilginç günde olduğu kadar öğrenemezdim. O gün ona olan hislerimi açıklama konusunda dudaklarımı mühürleyen iki çekincem vardı: Bir kere zayıf ve çaresizdi, ruhen ve sinirsel olarak sarsılmıştı. Böyle bir durumdayken onu aşka zorlamak, güçsüzlüğünden faydalanmak anlamına gelirdi. Daha da kötüsü, o artık çok zengindi. Eğer Holmes'un araştırmaları başarıya ulaşırsa dev bir mirasa konacaktı. Benim gibi yarım maaşlı, serbest çalışan bir cerrahın şans eseri gelen böyle bir samimiyeti kullanması adil miydi? Yakışık alır mıydı? Beni adi bir servet avcısı

olarak görmeyecek miydi? Böyle bir düşüncenin aklından geçmesi olasılığını bile göze alamazdım. Şu Agra hazinesi aşılmaz bir engel gibi aramıza girmişti.

Bayan Cecil Forrester'ın evine vardığımızda saat ikiye geliyordu. Hizmetçileri saatler önce yatmışlardı fakat Bayan Forrester, Bayan Morstan'ın aldığı tuhaf mektuptan dolayı öyle meraklanmıştı ki dönmesini beklediği için uyumamıştı. Kapıyı kendisi açtı. Orta yaşlı, zarif bir kadındı. Kolunu Bayan Morstan'ın beline nasıl sevecenlikle doladığını, onu karşılarken nasıl anaç bir sesle konuştuğunu görmek beni sevindirdi. Bayan Morstan belli ki sırf bir çalışan değil, aynı zamanda saygıdeğer bir dosttu onun için. Tanışma faslından sonra Bayan Forrester büyük bir içtenlikle beni içeriye buyur etti ve başımızdan geçenleri anlatmamı istedi. Yapmam gereken işin önemini izah ettim ve konu hakkında bir ilerleme olursa kendilerini haberdar edeceğime dair söz verdim. Ayrılırken geriye doğru bir bakış attım. O insanları, birbirine sıkı sıkıya sarılan iki zarif figürü, yarı açık kapıyı, salonun puslu cam arasından parlayan ışığını, barometreyi ve parlak basamak çubuklarını hâlâ daha zihnimde görür gibi oluyorum. Bizi içine çeken bunca karanlık ve vahşet dolu işin ortasında huzurlu bir İngiliz evinin tebessümünü yakalamak insanı dinlendiriyordu.

Zaten olup bitenleri düşündükçe her şey daha da garip ve karanlık görünüyordu. Sokak lambalarının aydınlattığı sessiz sokaklarda yol alırken bu olağandışı olaylar zincirini baştan sona gözden geçirdim kafamda. En azından meselenin başlangıcı şimdi açık seçik ortaya çıkmıştı. Yüzbaşı Morstan'ın ölümü, incilerin postalanması, ilan, mektup, tüm bu olaylar aydınlanmıştı. Ancak ortaya çıkan gerçekler bizi daha derin ve daha trajik bir gizeme sürüklemişti. Hint hazinesi, Morstan'ın valizinde bulunan esrarengiz plan, Binbaşı Sholto'nun ilginç ölüm sahnesi, hazinenin yeniden keşfi ve hemen ardından keşfedenin öldürülmesi, garip suç ortakları, ayak izleri, ilginç silahlar, Yüzbaşı Morstan'ın kâğıdı ile benzer şekilde kartta yazanlar... Bu öyle bir labirentti ki ev arkadaşım Holmes kadar donanımlı olmayan biri, bir tek kanıt bile elde edemeden bu davayı geride bırakabilirdi.

Pinchin Sokağı, Lambeth'in aşağı kesiminde bir dizi iki katlı pejmürde tuğla evden ibaretti. Duyuluncaya kadar 3 Numara'nın kapısını bir süre çalmak

zorunda kaldım. Nihayet karanlıkta bir mum parıltısı göründü ve üst pencereden bakan bir surat belirdi.

"Git buradan seni sarhoş serseri," dedi yüzün sahibi. "Gürültü etmeyi sürdürürsen kulübelerin kapılarını açıp kırk üç köpek salacağım üzerine."

"Bir tanesini salsanız yeter, zaten onun için buradayım," dedim.

"Hadi oradan!" diye bağırdı. "Bu çantada bir engerek yılanı var, hemen toz olup gitmezsen kafana atacağım!"

"Ama ben bir köpek istiyorum," diye bağırdım.

"Tartışma benimle!" diye bağırdı Bay Sherman. "Sıkı dur çünkü 'Üç!' dediğimde yılan geliyor."

"Bay Sherlock Holmes..." diye lafa başladım ve bu sözcükler bir sihir etkisi gösterdi. Aniden pencere kapandı ve bir dakika sonra kapının sürgüsü çekilip açıldı. Bay Sherman uzun boylu ve sıskaydı. Omuzları düşüktü, ince bir boynu ve mavi camlı gözlükleri vardı.

"Bay Sherlock Holmes'un arkadaşlarının başımın üstünde yeri var," dedi. "Buyurun efendim, içeriye girin. Porsuktan uzak durun, ısırır. Ah seni yaramaz seni, bu beyefendiyi de ısıracak mısın?"

Bu sözü, kafesinin demirleri arasından sarkan kırmızı gözlü, kötü niyetli kafasını çıkaran bir kakıma söylüyordu.

"Onu kafanıza takmayın, o sadece kör bir yılan. Zehirsizdir, ortalıktaki haşeratı temizliyor. Başlangıçta size biraz kaba davrandım, kusuruma bakmayın. Çocuklar beni çok rahatsız ediyorlar, sürekli gelip gelip kapımı çalıyorlar. Bay Sherlock Holmes'un benden istediği neydi efendim?"

"Sizin bir köpeğiniz varmış, onu istedi."

"Haa! Bahsettiği köpek Toby olacak."

"Evet, ismi Toby."

"Toby burada, sol tarafta 7 Numara'da."

Elindeki mumla oradan buradan topladığı bu acayip hayvanlar topluluğu arasından ağır ağır ilerledi. Puslu ve gölgeli ışıkta her köşeden parlayan gözlerin bizi süzen varlığını sezebiliyordum. Başımızın üzerindeki kirişlerde bile seslerimizden uyanan bir sürü kuş, tembel tembel ağırlıklarını öbür ayaklarına verip kıpırdanıyorlardı.

Toby çirkin, uzun tüylü, sarkık kulaklı bir yaratıktı. Spanyel ve av köpeği kırması, kahverengi ve beyaz renkte, yalpalayarak yürüyen bir köpekti. Yaşlı hayvanseverin elime tutuşturduğu bir kesme şekeri biraz ısrardan sonra elimden yedi, böylece aramızda dostluk kurulmuş oldu. Peşimden arabaya gelerek bana eşlik etme konusunda hiçbir zorluk çıkarmadı. Pondicherry Malikânesine geldiğimde saat kulesinde saat tam üçü vuruyordu. Geldiğimde eski dövüşçü McMurdo da suç ortağı olarak tutuklanmış, Bay Sholto ile beraber karakola götürülmüştü. Dar kapıyı iki polis memuru tutmuştu ancak dedektifin adını söyledikten sonra köpekle birlikte içeriye girmeme izin verdiler. Holmes kapı eşiğinde duruyordu, elleri ceplerinde, piposunu tüttürüyordu.

"Ah, demek getirdin!" dedi. "Güzel köpek! Athelney Jones gitti. Sen ayrıldığından beri oldukça hareketli dakikalar geçirdik. Sadece dostumuz Thaddeus'u değil, bekçiyi, kâhyayı ve Hintli hizmetkârı da tutukladı. Üst katta bir çavuş var, onu saymazsak mekân bize emanet. Köpeği burada bırak, yukarıya gel."

Toby'yi koridordaki masaya bağladık ve merdivenlerden çıktık. Odanın ortasındaki ceset büyük bir örtüyle örtülmüştü, onun dışında her şey aynı bıraktığımız gibiydi.Bezgin görünüşlü bir polis köşeye yaslanmış duruyordu.

"Fenerini ödünç ver Çavuş," dedi arkadaşım. "Şimdi bu kartı boynuma as, önümde sallansın. Teşekkür ederim. Şimdi de çizmelerimle çoraplarımı çıkarıyorum. Bunları aşağıya getirirsiniz Watson. Biraz tırmanış yapacağım. Mendilimi de katran ruhuna daldır, onunla yapacağım bir şey var. Şimdi benimle tavan arasına gel biraz."

Delikten yukarı tırmandık. Holmes bir kez daha feneri tozlu zemin üstündeki ayak izlerine doğru doğrulttu.

"Umarım kısmen de olsa şu ayak izlerini seçebiliyorsundur. Bu izlerde kayda değer bir şey fark ettin mi?"

"Bu izler," dedim, "bir çocuğun ya da ufak tefek bir kadının ayak izleri bunlar."

"Boyutları dışında başka özellikleri var mı?"

"Ayak izleri nasıl olursa öyle görünüyorlar."

"Hiç de değil. Şuraya bakın! Tozun üzerinde bir sağ ayak izi bu. Şimdi onun yanına ben de çıplak ayağımı koyuyorum. Farkı ne?"

"Senin ayak parmakların bitişik, bu izde ise tüm parmaklar belirgin şekilde ayrık duruyor."

"Evet, öyle. Mesele de bu. Şimdi bunu aklında tut ve şu pencereye doğru git, ağaç kısmını kokla. Mendil bende olduğuna göre ben burada kalıyorum."

Söylediği gibi yaptım. Güçlü, katranımsı bir koku aldım hemen.

"Evet, dışarıya çıkarken ayağını oraya koymuş demek ki. Eğer sen bu kokuyu alabiliyorsan Toby hiç zorluk çekmeyecek. Şimdi doğru aşağıya git, köpeği çöz ve *Blondin*'e* dikkat edin."

Bahçeye çıktığımda Sherlock Holmes çatıdaydı ve kenarda sürünerek yavaş yavaş ilerleyen kocaman bir ateşböceği gibi görüyordum onu. Bir ara bacaların arkasında gözden kayboldu ama sonra yeniden göründü, karşı tarafa geçince bir kez daha kaybettim. O tarafa doğru gittiğimde köşedeki oluklardan birinin üstünde oturur buldum onu.

"Geldin mi Watson?" diye bağırdı.

"Evet."

"İşte burası. Aşağıdaki şu siyah şey ne?"

"Bir su fıçısı."

"Kapağı üstünde mi?"

"Evet."

"Duvarda merdiven izi var mı?"

"Hayır."

"Adamın yaptığı işe bak! İnsan burada kafa göz yarabilir. O buradan tırmanabildiyse benim de inebilmem gerekirdi. Boru epeyce sağlam görünüyor. İnmeyi deneyelim bakalım."

Bir an ayakları tökezledi ve elindeki fener duvar boyunca aşağıya düştü. Sonra Holmes, hafif bir sıçrayışla önce fıçının üstüne sonra da yere atladı.

"Adamın kaçış yolunu izlemek kolay oldu," dedi çorap ve çizmelerini giyerken. "Yukarıda kiremitlerin çoğu yerlerinden oynamıştı, o telaşla da bunu düşürmüş. Siz doktorların dediği gibi 'Teşhisim doğru çıktı.'"

---

* Büyük Blondin (Jean Francois Gravelet), 1859 yılında Niagara Şelalesi üstünden ip üstünde geçen dünyaca ünlü ip cambazı. Holmes, yapacağı akrobasi hareketleri konusunda benzetme yapıyor.

Elinde bana gösterdiği şey renkli hasırdan örülmüş küçük bir keseydi. Üzerinde alelade boncuklar vardı. Şekil ve boyut açısından bir tütün kesesinden farksızdı. İçinde o koyu renk dikenlerden yarım düzine vardı. Bartholomew Sholto'ya saplanan gibi bir tarafları sivri, diğer tarafları ovaldi.

"Bunlar berbat şeyler," dedi. "Dikkat et de bir tarafına batırma. Bunları iyi ki bulduk. Umarım adamın elinde bunlardan başka yoktur. Bunlardan birinin bir yerimize saplanma olasılığından bir süre korkmayabiliriz böylece. Kendi adıma martini kurşunu yemeyi yeğlerim. 10 kilometrelik yorucu bir yürüyüşe ne dersin Watson?"

"Tabii ki, neden olmasın!" diye cevapladım.

"Bacağınız dayanır mı bu kadarına?"

"Tabii ki!"

"Hadi bakalım kuçu kuçu! Aslan Toby! Kokla şunu Toby, kokla şunu!"

Katran ruhuna daldırılmış mendili köpeğin burnuna doğru götürdü. Bu sırada küçük yaratık tüylü bacakları birbirinden ayrılmış, sanki ünlü bir şarap tadan bir uzman gibi kafasını çok komik bir biçimde dikmiş, öylece duruyordu. Holmes mendili çekti, köpeğin boynuna sağlam bir ip bağladı ve onu su fıçısına doğru götürdü. Hayvan o anda yüksek sesle, acı acı havladı, burnunu yere sürttü, kuyruğunu salladı ve tasmasını zorlayarak bizi koşturmaya başladı. Doğu tarafı yavaş yavaş aydınlanmaya başlamıştı. Bu soğuk, gri ışıkta artık biraz daha öteyi görebiliyorduk. Kare şeklindeki devasa ev siyah, boş pencereleri ve kule gibi yüksek, çıplak duvarlarıyla üzgün ve perişan halde arkamızda kalıyordu. Yolumuz çukur ve tümseklerle yaralanmış arazilerden geçti. Bütün mekân, her tarafta var olan tepecikler, fazla gelişmiş çalılıkları ile çürümüş ve hastalıklı bir görüntü veriyordu. Manzara bu haliyle, boynuna asılı duran bu kara trajediyle uyum sağlamıştı. Toby bahçe duvarına varınca sabırsızlığını gösteren bir hırlamayla duvarın gölgesinde dolanmaya başladı ve sonunda küçük bir kayın ağacının arkasında kalan bir köşede durdu. İki duvarın bitiştiği yerde tuğlalardan birkaçının sökülmesiyle açılan oyuklar, sık sık merdiven olarak kullanıldıklarından aşınmış ve alt kısımları yuvarlaklaşmıştı. Holmes buradan tırmandı, köpeği benden alıp duvarın öbür tarafına bıraktı.

Tam yanına tırmanmıştım ki "Burada takma bacaklı adamın elinin izi var," dedi. "Beyaz alçının üstüne bulaşmış kanlı izi görüyor musun? Dünden beri yağmur yağmamış olması ne şans! Bu sayede yirmi küsur saat önce geçmiş olsalar bile yolda koku kalmıştır."

Başlangıçta Londra yolundan gelip geçen trafiği düşününce kendi hesabıma bundan kuşku duyduğumu itiraf etmeliyim. Ama kısa sürede şüphelerim yok oldu. Toby asla tereddüt etmedi, yolunu değiştirmedi, kendisine has garip, paytak yürüyüşüyle yuvarlanırcasına yürümeye devam etti. Anlaşılan katran ruhunun dokunaklı kokusu diğer tüm kokulardan baskındı.

"Sanmayın ki," dedi Holmes, "bu vakayı çözebilmek için sırf adamlardan birinin ayağını katran ruhuna basmasına bel bağlıyorum. Elimde olan bu bilgilerle onların izini birçok yoldan sürebilirim. Ama bu yol en kolayı, ayrıca madem talih karşımıza bunu çıkardı, bunu görmezden gelseydim kendimi kötü hissederdim. Ne var ki bu durum, vakanın başlangıçta vaat ettiği entelektüel derinliği ortadan kaldırıyor. Eğer bu aşikâr kanıt olmasaydı bayağı övünülecek bir başarı olurdu doğrusu."

"Övünseniz de yeri," dedim. "Bana inan Holmes, bu vakada sonuç elde etme yöntemlerinle beni Jefferson Hope Cinayeti'nde olduğundan daha çok hayrete düşürdün. Bu seferki bana daha derin ve anlaşılmaz geliyor. Mesela nasıl oluyor da tahta bacaklı adamı tarif ederken bu kadar kendinden emin oluyorsun?"

"Pöh! O kadar basit ki. Meseleyi abartmak istemiyorum. Her şey apaçık ve ortada. Hapishane yönetiminde bulunan iki subay, gömülü bir hazine ile ilgili sırlara ulaşıyor. Jonathan Small adında bir İngiliz onlara bir kroki çiziyor. Yüzbaşı Morstan'ın bıraktıkları arasındaki çizelgede bu isme rastladığımızı hatırlıyorsundur. Krokide kendinin ve ortaklarının imzaları vardı. Kulağa çarpıcı gelsin diye 'Dörtlerin Yemini!'demiş. Bu krokinin yardımıyla subaylar ya da diğerlerinden biri, hazineyi alır ve İngiltere'ye getirir. Bu sırada muhtemelen birileri uyması gereken bir koşulu yerine getirmiyor. Peki, şimdi soru şu: Neden Jonathan Small hazineyi kendi almadı? Cevabı basit; krokinin tarihi, Morstan'ın mahkûmlarla haşır neşir olduğu tarihlere karşılık geliyor. Jonathan

Small, kendisi ve arkadaşları hükümlü oldukları ve dışarıya çıkamadıkları ya da kaçamadıkları için hazineyi alamadı."

"Ama yalnızca bir tahmin bu," dedim.

"Tahminden öte. Olgularla örtüşen tek çıkarım bu. Bakalım işin arkası da tutuyor mu? Binbaşı Sholto yıllar boyu hazinesiyle beraber huzurla yaşadı. Sonra Hindistan'dan onu dehşete düşüren bir mektup aldı. Neydi bu mektup?"

"Yüzüstü bıraktığı insanların serbest bırakıldıklarını söyleyen bir mektup..."

"Ya da kaçtıklarını. Bu daha olası çünkü onların hükümlülük sürelerini biliyor olması gerekir. Kendisi için bir sürpriz olmazdı bu. Bunun üzerine ne yapıyor? Takma bacaklı bir adamdan korunmak için önlemler alıyor, dikkatini çekerim, beyaz bir adama karşı! Çünkü beyaz bir tüccarı o zannedip ateş ettiğini biliyoruz. Krokide yalnızca tek bir beyaz adamın adı var. Diğer isimler Hindu ya da Müslümanlara ait. Başka beyaz adam yok listede. Dolayısıyla, kesinlikle söyleyebiliriz ki o tahta bacaklı adamla Jonathan Small aynı kişi. Nasıl? Bu akıl yürütmede yanlış bir şey var mı sizce?"

"Hayır, açık ve mantıklı."

"Peki öyleyse, şimdi kendimizi Jonathan Small'ın yerine koyalım. Olaya onun bakış açısıyla bakalım. Hakkı olduğunu düşündüğü şeyi geri almak ve kendisine yanlış yapan adamdan intikam almak için İngiltere'ye geliyor. Sholto'nun yaşadığı yeri bulur ve kuvvetle muhtemeldir ki evin içinden birileriyle iletişime geçer. Şu uşak, yüzünü görmediğimiz şu Lal Rao var. Bayan Bernstone'a göre adam hiç de olumlu birisi değil. Fakat Small hazinenin nerede saklı olduğunu bulamadı çünkü yerini Binbaşı ve ölmüş olan sadık bir hizmetkârdan başka kimse bilmiyordu. Birden Small, Binbaşı'nın ölüm döşeğinde olduğunu öğrenir. Hazinenin sırrını mezara götüreceğinden endişe ederek bekçileri atlatır ve ölüm döşeğindeki adamın penceresinde alır soluğu ama iki oğlu da yanında olduğu için içeriye giremez. Ölen adama duyduğu nefretten çılgına dönmüş bir halde o gece odaya girer, hazineyle ilgili bir not bulma umuduyla onun özel belgelerini karıştırır, son olarak da bir kâğıda yazdığı kısa bir cümleyle ziyaretini bildirir. Binbaşı'yı öldürecek olursa bunun basit bir cinayet değil, dört ortak açısından adaletin yerine getirilmesi olduğunu göstermek amacıyla

böyle bir yazı bırakmayı kuşkusuz önceden planlamıştır. Suç tarihinde böylesi acayip böbürlenme davranışları çok yaygındır, genelde de suçlu hakkında çok değerli ipuçları verirler. Buraya kadar takip edebildin mi?"

"Çok açık seçik."

"Şimdi Jonathan Small bundan sonra ne yapabilirdi? Yalnızca hazinenin bulunması için yapılan çalışmaları gizliden gizliye takip edebilirdi. Bir olasılıkla İngiltere'den gidiyor ve arada bir buraya geliyor. Sonra tavan arası keşfediliyor, o da anında bundan haberdar oluyor. Yine burada, evin içinde bir suç ortağı olduğu fikrinin altını çiziyoruz. Jonathan o tahta bacağıyla Bartholomew Sholto'nun o yüksek odasına tek başına tırmanamaz. Yanına gerçekten ilginç bir suç ortağı alır, onunla bu zorluğu aşar, ancak suç ortağı çıplak ayağını katran ruhuna daldırır. Böylece de iş Toby'ye ve sakat ayağıyla topallayarak 10 kilometre yürümek zorunda kalan emekli bir askeri doktora kalıyor."

"Ama cinayeti işleyen Jonathan değil, suç ortağıydı."

"Kuşkusuz. Üstelik odaya girince ortalıkta nasıl dolandığına bakılırsa Jonathan da bu durumdan pek hoşnut olmamış. Onun Bartholomew Sholto ile bir alıp veremediği yoktu. Eğer elleri ve ağzı bağlanmış olsaydı bunu daha çok tercih ederdi. Onun ipini çekmeyi dilemezdi. Ama suç ortağının vahşi içgüdüleri baskın çıkmış, zehir de yapacağını yapmıştı. Bundan sonra Jonathan notunu bıraktı, hazine sandığını aşağıya indirdi ve kendi de aşağıya indi. İşte çözebildiğim kadarıyla olaylar zinciri böyle. Eşkaline gelince tabii ki orta yaşlı ve Andaman Adaları gibi bir cehennemde geçirdiği süre düşünülürse teni bronzlaşmış olmalı. Boyu adım uzunluğundan kolayca hesaplanabilir ve sakallı olduğunu da biliyoruz. Saçı sakalı birbirine karışmış olması onu pencerede gören Thaddeus Sholto'nun aklında kalan bir özellikti. Bilmem başka bir şey var mı?"

"Suç ortağı?"

"Ha evet, orada da büyük bir gizem yok. Çok yakında her şeyi anlayacaksın. Sabah havası ne kadar güzel! Şu küçük buluta bak, sanki dev bir flamingonun pembe tüyü gibi gökyüzünde süzülüyor. Şimdi de güneşin kızıl halkası Londra'nın bulutlu semasını aralamaya çalışıyor. Çok insanın üzerinde parlı-

yor ama iddiasına girerim ki şu an o insanların arasında hiçbiri bizim işimizden daha tuhaf bir işin peşinde değil. Doğanın sıradan güçleri karşısında bizim aciz hırslarımız ne kadar da küçük kalıyor! *Jean Paul'u** okuyorsun değil mi? İyi gidiyor mu?"

"Oldukça iyi. Önce *Carlyle*** okumuştum."

"Bir dereyi izleyerek ta göle kadar varmak gibi bir şey bu. Tuhaf ama derin bir açıklaması var. İnsanın büyüklüğünün başlıca kanıtının kendi küçüklüğünü algılamak olduğunu söylüyor. Bu öyle bir karşılaştırma ve değerlendirme gücü ki başlı başına bir soyluluk kanıtı. Richter'da düşünce için epey gıda var. Silahın var değil mi?"

"Bastonum var."

"Bu adamların gizlendikleri yere gittiğimizde o türden bir şeylere ihtiyaç duyacağımız kuvvetle muhtemeldir. Jonathan'ı sana bırakıyorum ama diğeri aksilik çıkarırsa vurup öldürürüm."

Konuşurken revolverini çıkardı, mermi haznesine iki tane mermi koydu, ceketinin sağ cebine geri yerleştirdi. Bu sırada yazlık evlerle çevrili yarı kırsal yollar boyunca Toby'nin rehberliğinde büyük şehre doğru ilerliyorduk. Şimdiyse emekçilerin ve rıhtım işçilerinin çoktan işlerine gitmeye başladıkları, fahişelerin panjurları indirip kapı önlerini süpürdükleri daha düzenli sokaklara varıyorduk. Kare çatılı köşe başı birahanelerinde hayat yeniden başlıyor, kaba saba görünüşlü adamlar sabah içkilerinin ardından sakallarını giysilerinin kollarına silerek dışarıya çıkıyordu. Garip görünüşlü köpekler aylak aylak geziyor, biz geçerken meraklı bakışlarla bizi süzüyordu ama biricik Toby ne sağa ne de sola bakıyor, burnunu yere mıhlamış, ilerliyordu. Ara sıra kokuyu izlediğini belli eden sabırsız sesler çıkarıyordu. Streatham, Brixton ve Camberwell'i geçtik, Oval'in doğusunda kalan ara sokaklardan geçerek kendimizi Kennington Yolu'nda bulduk. Takip ettiğimiz adamlar, takip edilmemek için kaçarken garip, zikzak bir yol izlemiş görünüyordu. Eğer ana yolun paralelinde gittikleri

* Johann Paul Friedrich Richter (1763-1825), mizahi öykü ve romanlarıyla tanınan Alman Romantik yazar.

** Thomas Carlyle (1795-1881), İskoç satirik yazar, tarihçi, yorumcu. Richter'in eserlerinden oldukça etkilenmiş ve onun hakkında yazılar kaleme almıştır.

yönde bir ara sokak varsa orayı tercih etmişlerdi. Kennington Yolu'nun ayağında, sola saparak Bond ve Miles Caddeleri'ni geçmişlerdi. Bu Miles Caddesi'nin Knight's Meydanı'na açıldığı yerde Toby durdu ve köpeklere özgü bir kararsızlık içinde kulaklarının biri havada, öbürü sarkık olarak ileri geri koşmaya başladı. Sonra da ara sıra sanki özür dilercesine kafasını kaldırıp, utanarak bize baktı ve dönüp durmaya başladı.

"Bu köpeğin nesi var?" diye homurdandı Holmes. "Arabaya binmiş ya da balonla uçmuş değiller ya."

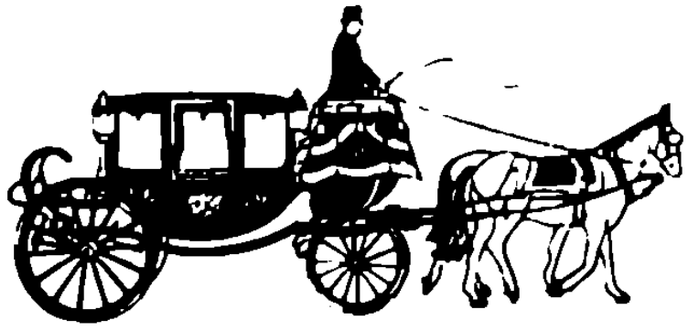
"Belki de burada bir süre beklediler," dedim.

"Hah, tamam, yine yola koyuldu," dedi arkadaşım rahatlamış bir edayla.

Toby gerçekten de etrafı şöyle bir koklayarak birden kararını vermiş, daha önce göstermediği kadar büyük bir enerji ve kararlılıkla ok gibi yerinden fırlamıştı. Koku görünüşe göre öncekinden daha da keskindi. Artık burnunu yere koymuyordu bile. Tasmasını çekiştiriyor, bizi de peşinde koşturmaya çalışıyordu. Holmes'un bakışlarındaki parlaklıktan yolculuğumuzun sonuna geldiğimizi düşündüğü görülüyordu.

Rotamız şimdi White Eagle tavernasının biraz ilerisine gelmiş, burdan Broderick ve Nelson'un geniş kereste deposuna gelinceye kadar Nine Elms'e dönmüştü. Köpek burada heyecandan çılgına dönerek yan kapıdan bıçkıcıların çalışmakta olduğu deponun avlusuna girdi. Talaş tozlarının ve yongaların arasından koşturarak iki odun yığının arasındaki bir geçide saptı ve sonunda bir zafer havlamasıyla oraya taşınması için kullanılan, bir el arabasında duran kocaman bir fıçının üstüne zıpladı. Sallanan dili ve kapanıp açılan gözleriyle Toby fıçının üzerinde duruyor ve bir takdir beklercesine bir bana bir Holmes'a bakıyordu. Fıçının çıtaları ve el arabasının tekerlekleri koyu bir sıvıyla boyanmıştı. Tüm ortamda da ağır bir katran kokusu vardı.

Sherlock Holmes'la önce boş boş birbirimize baktık ve daha sonra ikimiz de aynı anda katıla katıla gülmeye başladık.

BAKER CADDESİ ÇETESİ

"Şimdi ne yapacağız?" diye sordum. "Toby yanılmazlık sıfatını yitirdi."

"Duyularına göre hareket etti," dedi Holmes, onu fıçının üzerinden aldı ve kereste deposundan dışarıya doğru yürümeye başladı. "Londra'da bir gün içinde ne kadar çok katran taşındığını düşünürsen yolumuzun onlardan biriyle çakışmasına şaşmamak gerekir. Şimdilerde çok kullanılıyor, özellikle de ahşap işçiliğinde. Zavallı Toby'nin bir suçu yok."

"Yeniden başa dönmeliyiz sanırım."

"Evet ama iyi ki fazla geriye gitmemize lüzum yok. Belli ki Knight's Meydanı'nın köşesinde iki farklı iz birbirine zıt istikametlerdeydi ve Toby burada şaşırdı. Sonra biz yanlış izi seçtik. Şimdi diğerini takip edeceğiz."

Bu zor olmadı. Toby'yi oraya götürdüğümüzde hatasını telafi etti, geniş bir daire çizdi ve sonra da yeni bir yoldan yürümeye başladı.

"Şimdi de bizi o fıçının geldiği yere doğru yönlendirmesin!" dedim.

"Aklıma geldi bu. Ama bak kaldırımdan gidiyor, oysa fıçı yoldan taşınmıştır. Şimdi doğru kokuyu takip ediyoruz."

İzlediğimiz yol Belmont Meydanı ve Prince Sokağı'ndan geçerek ırmak kenarına doğru yöneldi. Broad Caddesi'nin sonunda doğrudan su kenarına gel-

di, orada küçük bir tahta iskele vardı. Toby iskelenin en ucuna kadar gitti, orada durdu, karanlık akıntıya doğru bakarak ağlama sesleri çıkarmaya başladı.

"Şansımız yokmuş," dedi Holmes. "Buradan bir tekneye binmişler."

İskele kenarında birçok kayık ve sandal vardı. Her bir köşede Toby'yi dolaştırdık, o kadar koklamasına rağmen bir ize rastlamadı. İskelenin yakınında, ikinci kat penceresinde tahta bir levha asılı küçük bir tuğla ev vardı. Levhada kocaman harflerle "Mordecai Smith", bunun altında da "Saatlik ya da Günlük Kiralık Kayıklar" yazısı vardı. Kapının üzerindeki bir yazıda da bir istimbot seferinden bahsediliyordu. İskele üzerindeki bir yığın kömür de bu bilgiyi doğruluyordu. Sherlock Holmes yavaşça etrafa bakındı, yüzünde kaygılı bir ifade vardı. "Bu çok kötü," dedi. "Bu adamlar sandığımdan daha kurnaz çıktı. Görünen o ki izlerini kaybettirmişler. Korkarım bütün bunlar önceden planlanmış."

Holmes evin kapısına yaklaşıyordu ki kapı açıldı ve küçük, kıvırcık saçlı, altı yaşlarında bir çocuk koşarak çıktı. Ardından da elinde kocaman bir süngerle tombul ve kırmızı suratlı bir kadın çıktı.

"Çabuk geri dön, yıkanacaksın Jack!" diye bağırdı. "Geri dön seni küçük afacan, baban gelip de seni böyle görürse gününü görürsün."

"Hey evlat!" dedi Holmes yaklaşmak için. "Ne kadar da pembe yanaklı bir ufaklık! Söyle bakalım Jack, istediğin bir şey var mı?"

Çocuk bir an düşündü.

"Bir şilin isterim," dedi.

"Daha çok istediğin bir şey yok mu?"

"Öyleyse iki şilin isterim," diye cevapladı zeki çocuk biraz düşündükten sonra.

"Öyleyse al bakalım! Tut! Oğlunuz çok sevimli bir çocuk Bayan Smith!"

"Tanrı sizi korusun efendim, sevimli olmasına sevimli de onunla baş edemiyorum, Hele de kocam günler boyu gittiği zaman onunla başa çıkması çok zor oluyor."

"Kocanız evde değil öyle mi?" dedi Holmes şaşırmış bir ses tonuyla. "Buna üzüldüm, Bay Smith'le konuşmak istiyordum."

"Dün sabahtan beri yok efendim, doğrusunu söylemek gerekirse onun hakkında endişeleniyorum. Eğer tekne kiralayacaksanız ben yardımcı olabilirim."

"İstimbotu kiralamak istiyordum."

"Maalesef buharlı tekneyle kendisi gitti efendim. Beni şaşırtan da bu; içinde Woolwich'e gidip dönecek kadar bile kömür yok. Mavna ile gitmiş olsa neyse, çoğu kereler iş için ta Gravesend'e kadar gidip orada da iş çıkarsa bir süreliğine kalmışlığı var. Ama bir istimbot kömürsüz ne işe yarar?"

"Belki de nehir boyunda bir iskeleden almıştır."

"Olabilir efendim ama pek âdeti değildir. Her zaman oralarda birkaç çuval kömür için ne çok para istediklerinden yakınır. Bir de o tahta bacaklı adamı sevmedim, çirkin bir yüzü ve yabancı bir şivesi var. Ne diye kapımızı aşındırıp durdu ki?"

"Tahta bacaklı adam mı?" dedi Holmes belli belirsiz bir şaşkınlıkla.

"Evet efendim, kocamı sürekli görmeye gelen yanık tenli, maymun suratlı bir adam. Dün gece de eşimi yatağından kaldıran oydu. Dahası eşim onun geleceğini biliyordu ki tekneyi o gelmeden önce hazırlamıştı. Size doğrusunu söyleyeyim efendim, içim hiç rahat değil."

"Fakat sevgili Bayan Smith," dedi Holmes omuz silkerek, "boşuna endişe ediyorsunuz. Gecenin bir yarısı gelenin o tahta bacaklı adam olduğunu nereden bilebilirsiniz? Nasıl bu kadar emin olabileceğinizi anlamıyorum."

"Sesi efendim. Sesinden tanıdım, kalın ve boğuk bir sesi var. Pencereyi tıklattı, saat üç sularıydı 'Hadi, kalk dostum,' diye bağırdı 'Demir alma zamanı!' Kocam da büyük oğlum Jim'i kaldırdı ve bir şey söylemeden birlikte gittiler. Takma bacağın taşlarda çıkardığı takırtıyı işittim."

"Bu tahta bacaklı adam yalnız mıydı?"

"Bilmiyorum efendim. Başka kimsenin sesini işitmedim."

"Özür dilerim Bayan Smith, bir tekne istiyordum ama sizi lafa tuttum. Tekne için iyi demişlerdi, neydi adı?"

"Aurora efendim."

"Hah! Şu sarı çizgili, geniş, yeşil tekne değil miydi o?"

"Hayır efendim. Aslında nehir üzerinde görülebilecek en küçük teknelerden biri, yeni boyandı, siyah renkte ve iki kırmızı çizgisi var."

"Teşekkürler. Umarım yakında Bay Smith'ten haber alırsınız. Ben ırmak boyunca gideceğim, Aurora'ya benzer bir tekne görürsem kocanıza sizin kaygılandığınızı haber veririm. Bacası siyah mıydı?"

"Hayır efendim. Siyah üstüne beyaz çizgili."

"Ah, tabii. Siyah olan teknenin yanlarıydı. İyi günler Bayan Smith. Şurada bir kayıkçı duruyor Watson. Kayığa binip ırmağı geçelim."

Kayığa oturduğumuzda "Bu tür insanlar hakkında bilinmesi gereken temel şey," dedi Holmes, "verdikleri bilgilerin senin için en küçük bir önemi olduğunu onlara sezdirmemek gerektiğidir. Eğer sezdirirsen bir anda bir istiridye gibi kendilerini kapatırlar. Onları gönülsüzce dinliyormuş gibi yaparsan –az önce yaptığımız gibi yani– istediğini alma olasılığın artar."

"Şimdi rotamız daha da belirginleşti," dedim.

"Sen olsan ne yapardın o halde?"

"Bir tekne kiralayıp ırmakta Aurora'nın peşine düşerdim."

"Sevgili dostum, bu iş boyumuzu aşar. Buradan Greenwich'e kadar nehrin iki yakasında sayısız iskeleye demir atmış olabilirler. Ayrıca köprünün altında kilometreler boyu çok sayıda demirlenecek yer var. Eğer tek başına hareket edersen tüm bu ihtimalleri tüketmek günler, haftalar sürer."

"Öyleyse polise başvuralım."

"Hayır, muhtemelen Athelney Jones'u son ana kadar aramayacağım. Kötü bir adam olduğundan değil, ayrıca profesyonel olarak onu üzecek hiçbir şey yapamam fakat bu kadar ilerlemişken bu işi tek başıma bitirmeyi arzuluyorum."

"Öyleyse iskele memurlarına sorarak ilerleyemez miyiz?"

"Bu iyice kötü olur. Adamlar peşlerinde olduğumuzu anlayıp ülke dışına kaçarlar. Halihazırda da zaten yeteri kadar terk etmeye isteklilerdir ama tam anlamıyla güvende olduklarını bildikleri sürece acele etmeyeceklerdir. Bu noktada Jones'un işgüzarlığı işimize yarayacak, onun davaya bakışı günlük gazetelere kesin yansır, böylece kaçaklarımız herkesin yanlış iz üzerinde olduğunu düşünür."

Millbank Hapishanesi önünde kayıktan inerken "Peki öyleyse ne yapacağız?" diye sordum.

"Şu arabaya bineceğiz, eve gideceğiz, kahvaltı edeceğiz, bir saat uyuyacağız. Bu gece de sokakları arşınlamamız muhtemel. Postanede dur arabacı! Toby'yi salmıyoruz, bize hâlâ faydası olabilir."

Büyük Peter Caddesi'nde durduk ve Holmes telgrafını çekti. Yola devam ederken "Sence kime çektim bu telgrafı?" diye sordu.

"Kesinlikle hiçbir fikrim yok."

"Jefferson Hope vakasında başvurduğum Baker Caddesi polis şubesini hatırlıyor musun?"

"Ee?" dedim gülerek.

"İşte bu da tam onların yararlı olabilecekleri bir vaka. Eğer başarısız olurlarsa başka seçeneklerim de var ama önce onları bir deneyeceğim. Telgrafı şu benim küçük teğmenim çamur Wiggins'e attım. Biz kahvaltımızı bitirmeden sanırım o ve ekibi bize katılır."

Saat sekiz dokuz sularıydı. Gece boyunca birbiri ardına gelen hadiselerin etkisi güçlü olmuştu, bunun farkındaydım. Yorgundum, zihnim ve bedenim bitkin düşmüştü. Bende ne dostumu ayakta tutan meslek aşkı vardı ne de meseleye bir zihin alıştırması ya da bir bulmaca gibi bakıyordum. Bartholomew Sholto'ya pek ısınmadığım için onun katillerine karşı da bir nefret beslemiyordum fakat hazine farklı bir meseleydi. O, Bayan Morstan'ın hakkıydı. Hiç değilse bir bölümü. Mademki geri alma olasılığı vardı, tüm yaşamımı bu amaca adamaya hazırdım. Hoş, hazineyi bulacak olsam belki de sonsuza dek Bayan Morstan'ı yitirecektim. Ama böyle bir düşüncenin etkisinde kalmak, beş para etmeyen bencil bir sevgi olurdu. Holmes'un suçluları bulmak için bir sebebi varsa benim hazineyi bulmak için on kat geçerli bir sebebim vardı.

Baker Caddesi'nde bir banyo yapıp kıyafetlerimi tepeden tırnağa değiştirmek, beni mükemmel şekilde kendime getirmişti. Odamıza geldiğimde kahvaltı hazırdı ve Holmes kahveleri koyuyordu.

"İşte," dedi gülerek, eliyle gazeteyi gösteriyordu. "Gayretli Jones ve tam teşekküllü gazetecimiz meseleyi aralarında çözmüşler. Neyse, bu vakadan bıkmışsındır. İyisi mi önce jambon ve yumurtadan al."

The Standard gazetesini ondan aldım ve manşetini okudum:

"Yukarı Norwood'ta Esrarlı Bir Vaka."

Haber şöyle devam ediyordu:

"Geçtiğimiz gece saat on iki sularında, Pondicherry Malikânesinin sahibi Bay Bartholomew Sholto, odasında ölü bulundu. Deliller bunun bir cinayet olduğunu gösteriyor. Öğrenildiği kadarıyla Bay Sholto'nun vücudunda darp izine rastlanmazken babasından miras kalan Hint mücevherleri çalındı. Cesedi o sırada evi ziyaret eden Bay Sherlock Holmes, Dr. Watson ve müteveffanın kardeşi Bay Thaddeus Sholto buldu. Şans eseri o sırada Norwood Polis Merkezi'nde bulunan polis teşkilatının ünlü mensuplarından Bay Athelney Jones, ihbarın ardından yarım saat içinde olay yerine ulaştı. Eğitimli ve tecrübeli yardımcıları, zaman kaybetmeden suçluları tespit çalışmalarına başladı. Olayla ilgili kardeş Thaddeus Sholto, Kâhya Bayan Bernstone, Hintli Uşak Lal Rao ve McMurdo isimli kapıcı ya da bekçi tutuklandı.

Bay Jones'un iyi bilinen teknik bilgisi ve titiz gözlem yeteneği sayesinde acımasız katillerin odaya kapıdan ya da pencereden girmiş olamayacakları, cesedin bulunduğu odanın bitişiğine açılan çatı kapısından girdikleri, dolayısıyla hırsız ya da hırsızların evi iyi tanıyan kişiler oldukları kesin olarak ortaya çıktı. Bu gerçek, olayın sıradan bir hırsızlık vakası olmadığını gösteriyor. Kanun adamlarının bu seri ve gayretli çalışmaları, böyle durumlarda zinde ve usta bir zihnin varlığının ne büyük bir şans olduğunu ortaya koyuyor. Bu sonucun dedektiflerimizin bağımsız çalışmaları gerektiğini, böylece araştırmaları gereken vakalara daha etkin nüfuz edebileceklerini savunanlara karşı da iyi bir cevap teşkil ettiğini düşünmekten kendimizi alamıyoruz."

"Olağanüstü, değil mi?" dedi Holmes kahve fincanının üzerinden gülümseyerek. "Ne dersiniz?"

"Bence bu cinayette biz de tutuklanmaktan ucuz kurtulmuşuz."

"Bence de. Ama yeni bir gayrete kapılırsa bizim güvenliğimiz de tehlikeye girer."

Tam bu sırada kapı zili yüksek sesle çaldı ve ev sahibemiz Bayan Hudson'ın yılgın ve korkulu sesi yükseldi.

"Eyvah Holmes," dedim koltuğumdan yarı kalkarak. "Galiba gerçekten de peşimizdeler."

"Yok, o kadar da kötü değil. Bu gelen gayriresmi bir kuvvet. Baker Sokağı başıbozukları."

O konuşurken merdivenlerden hızla çıkanların çıplak ayak sesleri duyulmaya başladı, bağırıp çağırışmalar oldu ve ardından da bir düzine kirli, yırtık pırtık giysili, küçük sokak çocuğu odaya doluştu. İçeriye büyük bir kargaşayla girmelerine karşın davranışlarında bir disiplin de seziliyordu; bir anda yan yana hizalanarak meraklı gözlerle bize bakmaya başladılar. Diğerlerinden daha uzun ve yaşça daha büyük bir tanesi gururla öne atıldı. Böyle sefil bir bostan korkuluğunda bu gurur ifadesi oldukça gülünç duruyordu.

"Mesajınızı aldım efendim," dedi. "Hepsini hızla buraya getirdim. Biletler için üç şilin ve altı peni."

"Al bakalım," dedi Holmes cebinden bir miktar gümüş para çıkararak. "Bundan sonra Wiggins, diğerleri haberleri sana ulaştırsın, sen de bana iletirsin. Eve böyle doluşmayın. Gerçi böylece talimatlarımı hepinizin duyması iyi olur. Aurora adında bir tekne arıyorum, sahibi Mordecai Smith, rengi siyah, iki kırmızı çizgisi var, bacası da siyah ve üzerinde beyaz bir bant var. Şu an nehir boyunda bir yerlerde. Biriniz de Mordecai Smith'in kendi iskelesinde beklerse geri dönünce bize haber verebilir. Kendi aranızda iş bölümü yapıp nehrin iki yakasını da etraflıca aramalısınız. Bir şey öğrenir öğrenmez bana bildirin. Anlaşıldı mı?"

"Tabii patron," dedi Wiggins.

"Ödeme eskisi gibi. Ayrıca tekneyi ilk bulana da bir altın vereceğim. Bir günlük ücretinizi de peşin veriyorum. Hadi, şimdi iş başına!"

Her birine birer şilin verdi. Bir anda koşarak aşağıya indiler. Bir süre sonra caddenin her bir yanına dağılmışlardı.

"Eğer bu tekne sudaysa onu bulacaklardır," dedi Holmes, masadan kalktı ve piposunu yaktı.

"Bu çocuklar her yere gidebilirler, her şeyi görebilirler, herkesi duyabilirler. Sanırım akşama kalmadan haberini alırız. Bu durumda bize de yalnızca beklemek kalıyor. Aurora'yı ya da Bay Mordecai Smith'i bulmadan kaldığımız yerden iz sürmeye devam edemeyiz."

"Toby bu artıkları yiyebilir sanırım. Sen yatacak mısın Holmes?"

"Hayır. Yorgun değilim. Garip bir yapım var. Çalışmaktan ötürü yorulduğumu hiç hatırlamıyorum fakat işsizlik beni tamamen bitkin düşürüyor. Biraz tüttüreceğim ve zarif müşterimin önümüze getirdiği bu enteresan iş üzerine düşüneceğim. Eğer bu dünyada kolay bir iş varsa mutlaka bu bizimki olmalı. Takma bacaklı adamlara öyle adım başında rastlanmaz ama öteki adama gelince bence onun bir eşi benzeri daha yok."

"Yine mi öteki adam!"

"Onunla ilgili bir gizem yaratmak istediğim falan yok. Yalnız senin de kendi kendine bir fikre varmış olman gerekirdi. Verileri gözden geçir. Küçücük ayak izleri, pabuç görmemiş çıplak ayaklar, taş başlı tahtadan baston, aşırı çevik bir bünye, küçük zehirli oklar... Tüm bunlar sana ne ifade ediyor?"

"Bir yerli!" diye haykırdım. "Muhtemelen Jonathan Small'ın ortağı olan şu Hintlilerden biridir o da."

"Sanmıyorum," dedi. "İlginç silahların izlerini ilk gördüğümde ben de öyle düşünmüştüm fakat ayak izlerinin dikkat çekici karakteri beni tekrar düşünmeye sevk etti. Hindistan Yarımadası'nın sakinleri arasında küçük adamlar var ama hiçbiri böyle bir ayak izi bırakamaz. Hinduların ayakları uzun ve incedir. Müslümanlar da terlik giydikleri için başparmakları ayrıktır çünkü terliğin ipi o aradan geçer. Bu küçük oklar da sadece bir yolla atılabilir: Kamışla üfleyerek. Bu durumda bizim yerli buraya nereden gelmiştir?"

"Güney Amerika!" diye salladım.

Elini uzattı ve raftan hacimli bir cilt indirdi.

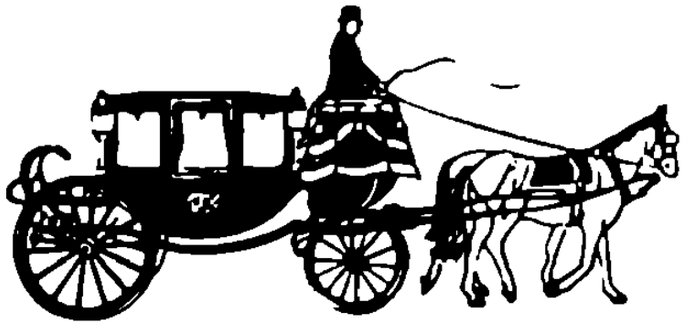
"Yeni yayımlanmaya başlayan bir atlasın ilk cildi bu. En doğru bilgileri içerdiği varsayılabilir. Bakalım ne bulacağız? *'Andaman Adaları, Bengal Körfezi'nde, Sumatra'nın 550 kilometre kuzeyinde yer alıyor.'* Hımm! Bunlar ne? 'İklimi nemli, mercan resifleri, köpekbalıkları, Port Blair, hükümlü kışlaları, Rutland Adası, pamuk...' Ah, işte buldum! *'Bazı antropologlar Afrika Buşmanlarını, Amerika'daki Digger Yerlilerini ve Terra del Fuegalıları öne sürebilirlerse de Andaman Adaları'nda yaşayan Aborijinlerin belki de yeryüzünün en ufak tefek ırkı oldukları söylenebilir. Boyları ortalama 1,20 metre uzunlu-*

gündadır, bununla birlikte çok daha kısa boylu yetişkinlere de rastlanabilir. Gerçi bir kez güvenleri kazanıldıktan sonra çok sadık dostluklar kurabilirler ama aslında vahşi, huysuz ve dik kafalıdırlar.' Bunu not edin Watson. Şimdi şunu dinleyin: *'Kocaman, biçimsiz kafaları, küçük vahşi gözleri ve* çarpık yüz hatlarıyla çirkin görünümlüdürler. Öte yandan ayaklarıyla *elleri epeyce ufaktır. Öylesine dik kafalı ve vahşidirler ki İngiliz görevlilerinin onların dostluğunu kazanma çabaları başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Gemileri batan tayfaların korkulu rüyası olmuşlardır; sağ kalanları ya kafalarını taş baltalarıyla parçalayarak ya da onlara zehirli oklarını fırlatarak öldürürler.* Bu kıyımların sonunda da *bir yamyam şöleni düzenlerler.'* Ne hoş, ne sevimli insanlarmış Watson! Bu adam eğer kendi güdüleriyle hareket etme konusunda serbest bırakılsaydı hikâyemiz çok daha fena sonuçlanabilirdi. Düşünüyorum da bence Jonathan Small da böyle bir adamla çalışmamak için her şeyini verirdi."

"Peki bu adam, bu kadar garip bir ortağı nasıl buldu?"

"Bunu söylemek zor. Her ne kadar Small'un Andaman Adaları'ndan geldiğini biliyor olsak da bu adamınonunla gelmesi oldukça zor bir ihtimal. Kuşkusuz zamanla her şeyi öğreneceğiz. Dr. Watson, çok bitkin görünüyorsun. Şu kanepeye uzan, bakalım seni uyutabilecek miyim?"

Köşede duran kemanını eline alıp ben uzanırken hafif, düşsel bir ezgi çalmaya koyuldu. Kendi bestesiydi kuşkusuz, doğaçlama çalma yeteneği olağanüstüydü. Zayıf kollarını, ciddi yüzünü ve yayının iniş çıkışını hayal meyal hatırlıyorum. Sonra yumuşacık bir ses denizinden süzülerek kendimi bir düş ülkesinde buldum; Mary Morstan'ın tatlı yüzü yukarıdan bana bakıyordu.

ZİNCİRİN KIRIK HALKASI

İkindi vaktine doğru uyandığımda kendimi dinlenmiş ve enerjik hissediyordum. Ancak Sherlock Holmes, onu bıraktığımdan beri oturduğu yerden kımıldamamıştı. Bir yanında kemanı, okuduğu kitabın sayfalarına dalmıştı. Hareket ettiğimi hissedince bana döndü. Yüzünde beliren sıkıntılı ifadeyle "Mışıl mışıl uyudunuz," dedi. "Konuşmalarımızın sizi uyandırmasından korkmuştum."

"Hiçbir şey duymadım" diye cevap verdim. "Yeni haberleriniz var mı yoksa?"

"Ne yazık ki yok. Şaşırdığımı ve düş kırıklığına uğradığımı itiraf ediyorum. Şu ana kadar kesin bir bilgi almayı umuyordum. Az önce Wiggins uğrayıp bilgi verdi. Teknenin izine bile rastlamadıklarını söylüyor. Bu durum sinir bozucu, her geçen saat çok önemli."

"Benim yapabileceğim bir şey var mı? Şu anda kendimi epey dinlenmiş hissediyorum, yeni bir gece macerasına hazırım."

"Şu an yapabileceğimiz hiçbir şey yok. Yalnızca bekleyebiliriz. Biz burada yokken mesaj gelebilir ve bu gecikmemize yol açar. Siz istediğinizi yapabilirsiniz ama ben buradan ayrılamam."

"O zaman Camberwell'e gidip Bayan Cecil Forrester'ı ziyaret edeyim. Dün beni davet etmişti."

Yüzünde belli belirsiz oluşan bir gülümseyle "Bayan Cecil Forrester mı?" dedi Holmes.

"Ve tabii Bayan Morstan'a da uğrayacağım. Olup bitenleri merak ediyorlardı."

"Yerinizde olsam fazla bir şey anlatmazdım onlara," dedi Holmes. "Kadınlara asla tam olarak güvenemezsiniz. Çok güvenilir olduğuna inandıklarınıza bile..."

Bu katı yargıyı tartışmak istemedim. "Bir iki saate dönerim," dedim.

"Pekâlâ! İyi şanslar! Eğer ırmağın karşı yakasına geçecekseniz Toby'yi de sahibine geri götürmeniz iyi olur. Artık bir işimize yarayacağını sanmıyorum."

Bunun üzerine köpeğimizi yanıma alıp birkaç kuruşla birlikte Pinchin Sokağı'ndaki yaşlı hayvansevere teslim ettim. Camberwell'de Bayan Morstan'ı geceki maceradan dolayı biraz yorgun ama gelişmeleri öğrenmek için can atar halde buldum. Bayan Forrester da merak içindeydi. Onlara neler yaptığımızı tek tek anlattım ama olayın trajik yanlarını kendime sakladım. Bay Sholto'nun ölümünden söz ettiysem de öldürülme tarzından ve yönteminden hiç söz etmedim. Gizlediklerime rağmen anlattığım kısımlar onları şaşkına çevirip ürkütmeye yetti.

"Bu tam anlamıyla bir roman gibi!" diye haykırdı Bayan Forrester. "Haksızlığa uğrayan bir kadın, yarım milyonluk bir hazine, kara derili bir yamyam, takma bacaklı bir eşkıya. Masallardaki ejderhanın ya da kötü kalpli kontun yerini bunlar almış gibi."

Bayan Morstan bana pırıltılı bir bakış atarak "Ve kurtarıcı olarak da iki şövalye var," diye ekledi.

"Ama Mary, kaderin bu araştırmanın sonucuna bağlı. Yeterince heyecan içinde değilsin. Bu denli zengin olup da dünyanın ayaklarının altına serilmesinin nasıl bir duygu olduğunu bir düşün."

Bu olasılığın onda hiçbir coşku belirtisi yaratmadığını görmek içimi serinletti. Aksine bu konuyla hiç ilgilenmediğini gösterircesine başını gururlu bir edayla kaldırarak "Ben Bay Thaddeus Sholto için endişeleniyorum," dedi. "Başka hiçbir şeyin önemi yok. Bence başından sonuna kadar son derece ince

ve onurlu bir davranış gösterdi. Onu bu korkunç ve asılsız suçlamadan aklamak bize düşüyor."

Camberwel'den ayrıldığımda akşam olmuştu. Eve vardığımda karanlık iyice bastırmıştı. Dostumun kitabıyla piposu koltuğunun üzerinde duruyordu ama kendisi ortalıkta yoktu. Bir not bulurum düşüncesiyle etrafa bakındım ama bırakmamıştı. Panjurları kapatmak için içeriye giren Bayan Hudson'a "Bay Sherlock Holmes galiba dışarıya çıkmış," dedim.

"Hayır, odasına çekildi efendim." Ardından sesini bir fısıltıya dönüştürerek "Biliyor musunuz efendim, onun sağlığından çok endişeleniyorum," dedi.

"Neden Bayan Hudson?"

"Biraz tuhaf davranıyor efendim. Siz gittikten sonra odayı arşınlayıp durdu, sonunda onun ayak seslerini işitmekten ben yoruldum. Derken kendi kendine konuşup mırıldandığını duydum ve zilin her çalışında merdivenlerin başına gelip 'Kim geldi, Bayan Hudson?' diye sordu. Şimdi de odasına kapandı ama odada yürümeye devam ettiğini işitiyorum. Dilerim hastalanmaz efendim. Kendisine yatıştırıcı ilaçlardan söz edecek oldum ama bana dönüp öyle bir baktı ki odadan dışarıya nasıl çıktığımı bilemedim."

"Endişelenmeniz için bir neden olduğunu sanmıyorum Bayan Hudson," diye cevap verdim. "Onu çok defa bu halde gördüm. Zihnini meşgul eden birtakım küçük meseleler var kafasında."

Kıymetli ev sahibemizi rahatlatmak için her ne kadar durumu hafife alarak konuşmaya çalıştıysam da gece boyunca ayak seslerinin sürdüğünü işitince ben de endişelenmeye başladım. Dostumun sabırsız karakteri bu hareketsiz durumu kaldıramıyor, kendini hırpalıyordu. Kahvaltıda da yorgun ve bitkin görünüyordu, her iki yanağında da küçük birer kızarıklık vardı.

"Kendinizi harap ediyorsunuz azizim," dedim. "Bütün gece ayak seslerinizi duydum."

"Uyuyamadım," diye cevap verdi. "Bu habis mesele beni yiyip bitiriyor. Her engeli aşmışken böylesine basit bir engele takılmaya dayanamıyorum. Adamları da tekneyi de biliyorum. Gel gelelim hiçbir haber alamıyorum. Herkesi seferber ettim, elimden gelen her yolu denedim. Nehrin tamamı iki yaka-

dan da arandı, hiçbir ize rastlanmadı. Bayan Smith de kocasından bir haber alamamış. Tekneyi batırdıkları sonucuna varacağım ama bu da mümkün değil."

"Belki Bayan Smith bizi yanlış yönlendirdi."

"Hayır, bu olasılığı geçebiliriz. Soruşturdum, o tarife uyan bir tekne varmış."

"Nehrin yukarısına gitmiş olabilirler mi?"

"O olasılığı da düşündüm. Bir başka ekip de Richmond'a kadar arama yapıyor. Eğer bugün bir haber alamazsak yarın kendim yola koyulup teknenin değil de adamların peşine düşeceğim. Ama mutlaka ve mutlaka bir haber alacağız."

Fakat haber alamadık. Ne Wiggins'ten ne de öbür ekipten ses çıktı. Gazetelerin birçoğunda Norwood faciasıyla ilgili yazılar vardı. Hepsi de talihsiz Thaddeus Sholto'ya karşı cephe almış görünüyorlardı. Ancak hiçbirinde, ertesi gün yeni bir soruşturmanın başlayacağı bilgisi dışında yeni bir ayrıntı yoktu. Akşam hanımlara başarısızlığımızı haber vermek üzere Camberwell'e gittim. Döndüğümde Holmes'u keyifsiz ve somurtur halde buldum. Sorularımı cevapsız bıraktı. Akşam boyunca da çokça ısıtma, buhar, damıtma içeren anlaşılması zor, çapraşık bir kimyasal deneyle uğraştı. Sonunda öyle bir koku oluştu ki kendimi evden dışarıya zor attım. Deney tüplerinin şıngırtısını sabahın ilk saatlerine kadar işitmeye devam ettim. Gün ağarırken irkilerek uyanınca onu yatağımın başında ayakta dikilirken buldum. Üzerinde kruvaze ceketli bir gemici kıyafeti, boynunda da bir atkı vardı.

"Ben nehir kıyısına gidiyorum Watson," dedi. "Düşünüp taşındım, tek bir çıkış yolu görebiliyorum. Ne pahasına olursa olsun denemeye değer."

"Ben de sizinle gelebilir miyim?" dedim.

"Hayır, temsilcim olarak burada kalırsan çok daha faydalı olabilirsin. Wiggins dün gece umutsuz konuştu ama gün içinde bir haber gelebilir. Gelen mektup ve telgrafların hepsini açmanızı, bir haber çıkarsa kendi başınıza karar verip hareket etmenizi istiyorum. Size güvenebilir miyim?"

"Kesinlikle."

"Korkarım bana haber ulaştıramazsın çünkü nerede olacağımı ben de bilmiyorum. Yine de şansım yaver giderse dönmem uzun sürmez. Öyle ya da böyle bir şeyler öğrenmiş olarak döneceğim."

Kahvaltı saatine kadar hiçbir gelişme olmadı. Ama *Standard* gazetesini açtığımda yeni bir haber buldum:

"Yukarı Norwood faciasıyla ilgili olarak meselenin başlangıçta sanıldığından daha da karmaşık ve gizemli bir görünüme bürüneceğine dair yeni gelişmeler oldu. Yeni kanıtlara göre Bay Thaddeus Sholto'nun bu cinayetlerle ilgisinin olması olanaksız görünüyor. Bay Sholto ile Kâhya Bayan Bernstone dün akşam serbest bırakıldılar. Öte yandan polisin gerçek suçlularla ilgili kanıtlar elde ettiği sanılıyor. Soruşturmayı enerji ve zekâsıyla ünlü Scotland Yard dedektiflerinden Bay Athelney Jones yürütüyor. Bu gelişmeler karşında yeni tutuklamalar bekleniyor."

Haberin bu kadarının memnun edici olduğunu düşündüm. En azından dostumuz Sholto güvende. Gerçi polisler ne zaman faka bassa kalıplaşmış bu ifadeleri kullanır. Ama bir yandan da yeni kanıtların ne olduğunu merak ediyordum. Gazeteyi masanın üzerine bıraktım ve tam o sırada bir ilan takıldı gözüme. İlan şöyleydi:

— *KAYIP* —

Sandalcı Mordecai Smith ve oğlu Jim, geçen salı sabahı saat üçe doğru, iki kırmızı şeritli siyah gövdesi, beyaz şeritli siyah bacası olan Aurora adlı tekneyle Smith İskelesi'nden hareket etmiş ve kaybolmuşlardır. Adı geçen Mordecai Smith ve Aurora adlı teknenin nerede olduğuna ilişkin bilgisi olanların Smith İskelesi'ndeki Bayan Smith'e ya da Baker Sokağı No. 221B'ye başvurmaları rica olunur. Bilgi verenlere beş sterlin ödül verilecektir.

Bu ilanın Holmes'un işi olduğu belliydi. Baker Sokağı adresi bunu kanıtlamaya yeterdi. Bana zekice bir hamle gibi gözüktü. Kaçaklar bunu okuyunca eşi kaybolan bir kadının olağan kaygısından öte bir şey sezmeyeceklerdi.

Uzun bir gün oldu. Ne zaman kapı çalınsa ya da sokaktan hızlı ayak sesleri duyulsa ya Holmes'un geri döndüğünü ya da birisinin ilana cevap vermeye geldiğini sanıyordum. Kitap okumaya çalıştım ama düşüncelerim sürekli bu tuhaf olaya ve peşinde olduğumuz kötü karakterli iki alçağa kayıyordu. Dostu-

mun akıl yürütmesinde köklü bir yanlışlık olabilir miydi acaba? Aşırı özgüveninin etkisiyle bir şeyleri gözden kaçırıyor olabilir miydi? Uyanık ve kuramsal aklı bu ham teoriyi yanlış temellere dayandırmış olabilir miydi? Yanıldığını hiç görmemiştim ama en usta mantıkçılar bile arada bir yanılırlardı. Kurduğu aşırı ince mantık nedeniyle yanılmış olabileceğini düşünüyordum. Daha yalın, daha sıradan bir açıklama dururken çok daha karmaşık ve tuhaf olan açıklamaları tercih ediyordu. Öte yandan kanıtları kendi gözlerimle görmüş, yaptığı kestirimlere nasıl vardığını ondan dinlemiştim. Çoğu sıradan ve önemsiz görünen ama hepsi de aynı yöne işaret eden tuhaf olaylar zincirini gözden geçirdiğimde, Holmes'un açıklaması yanlış olsa bile gerçeğin aynı derecede sıradışı ve sarsıcı olması gerektiği olgusunu düşünmeden edemiyordum.

Öğleden sonra saat üçte kapının zili uzun uzun çaldı, otoriter bir ses duyuldu ve evin girişinde şaşırtıcı biçimde Bay Athelney Jones belirdi. Her zamankinden çok farklı görünüyordu. Yukarı Norwood'taki davayı büyük bir güvenle üstlenen kamu vicdanının sesi olan sert tavırlı profesörden eser kalmamıştı. Moralman çökmüş, yumuşak başlı, hatta özür diler gibi bir tavır içindeydi.

"İyi günler bayım, iyi günler," dedi. "Bay Sherlock Holmes evde yok anlaşılan."

"Hayır, ne zaman döneceğini de bilmiyorum. Eğer onu beklemek istersiniz şu koltuğa buyurun lütfen. Şu purolardan içebilirsiniz."

"Teşekkür ederim, bekleyeyim," dedi kırmızı bir mendille yüzünü silerken.

"Bir viski, soda alır mıydınız?"

"Olur, yarım kadeh kadar. Yılın bu mevsimine göre hava çok sıcak ve beni endişelendirip yoran bir sürü şey oldu. Şu Norwood vakasıyla ilgili teorimi biliyor musunuz?"

"Bir teoriniz olduğunu hatırlıyorum."

"Aslında yeniden gözden geçirmek zorunda kaldım. Bay Sholto'yu kıskıvrak ağıma düşürmüştüm bayım; derken bir delik bulup paçayı kurtardı. Suçsuzluğunu su götürmez bir biçimde kanıtladı. Kardeşinin odasından dışarıya adımını attığı andan itibaren gözden kaybolduğu bir an bile yok. Dolayısıyla çatılardan tırmanıp gizli kapılardan geçen kişi o olamaz. Bu çok karanlık

bir vaka ve benim de mesleki itibarım tehlikede. Biraz yardım almak beni çok mutlu eder."

"Zaman zaman hepimiz yardıma ihtiyaç duyarız," dedim.

"Bayım, arkadaşınız Bay Sherlock Holmes harika bir insan," dedi boğuk ve sır verir gibi bir sesle. "Yenilmez bir adam o. O genç adamın, içinde yer alıp da aydınlatmadığı tek bir vaka görmedim. Yöntemleri bilindik türden değil, teoriler geliştirmekte belki biraz aceleci ama bence geleceği parlak bir polis görevlisi olabilirdi. Böyle düşündüğümü kimseden saklayacak değilim. Bu sabah kendisinden bir telgraf aldım. Anladığım kadarıyla Sholto meselesiyle ilgili bazı kanıtlar bulmuş. İşte telgrafı burada."

Telgrafı cebinden çıkarıp bana uzattı. Saat on ikide Poplar'dan çekilmişti. "*Derhal Baker Sokağı'na git,*" yazıyordu. "*Eğer gelmemişsem beni bekle. Sholto'yu öldüren çeteye çok yaklaştım. İşi sonuçlandıran ekibin içinde olmak istiyorsan bu gece bizimle birlikte gelebilirsin.*"

"Haberler iyi. Belli ki bazı yeni izler bulmuş," dedim.

"Ah, demek o da yanlış izin peşindeymiş," diye haykırdı Jones belirgin bir memnuniyetle. "En iyilerimiz bile bazen yanılabiliyor. Bu da yanlış çıkabilir tabii ama bir kanun görevlisi olarak vazifem hiçbir olasılığı kaçırmamak. Kapıda birileri var. Belki de o gelmiştir."

Nefes nefese kalmışçasına hırıltılar çıkaran birisinin güçlü adımlarla merdivenlerden çıktığını duyduk. Sanki daha fazla tırmanamayacakmış gibi bir iki kez durdu, sonunda kapıya ulaşarak içeriye girdi. Görünüşü kulağımıza gelen seslerle uyumluydu. Gemici kıyafetli, yaşlı bir adamdı. Eski kruvaze ceketinin düğmelerini boğazına kadar iliklemişti. Sırtı kamburlaşmış, dizleri titriyor ve soluk alırken hırıltılar çıkarıyordu. Kalın bir meşe bastona dayanıp dururken, havayı ciğerlerine çekme gayreti içinde omuzlarını indirip kaldırıyordu. Boynuna doladığı renkli fular çenesini örttüğünden keskin bakışlı bir çift koyu renk göz ve ağarmış, çalı gibi gür kaşlarıyla ak düşmüş favorileri dışında yüzü pek görünmüyordu. Bütün bu görüntü bana yaşlanmış, yoksul düşmüş, saygıdeğer bir kıdemli denizci izlenimi veriyordu.

"Ne istiyordunuz bayım?" diye sordum.

Yaşlılara özgü yavaş ve dikkatli bir edayla çevresine bakındıktan sonra "Bay Sherlock Holmes burada mı?" diye sordu.

"Hayır ama ben onu temsil ediyorum. Kendisine bir mesajınız varsa bana söyleyebilirsiniz."

"Kendisine söylemem gerekiyor," dedi.

"Ama onu temsil ettiğimi söyledim size. Mordecai Smith'in teknesiyle mi ilgili?"

"Evet. Nerede olduğunu biliyorum. Bay Holmes'un peşinde olduğu adamların yerini de biliyorum. Hazinenin yerini de biliyorum. Her şeyi biliyorum."

"O zaman bana söyleyin, ben kendisine iletirim."

"Kendisine söylemem gerekiyordu," diye tekrarladı yaşlılara mahsus olan huysuz bir inatçılıkla.

"Peki, o zaman onu beklemek zorundasınız."

"Hayır, hayır! Kimsenin keyfini bekleyerek zaman kaybedemem. Madem burada yok, o zaman Bay Holmes her şeyi kendi başına bulsun. İkinizin de kim olduğu umurumda değil, tek kelime bile söylemem."

Ayaklarını sürüyerek kapıya yöneldi ama Athelney Jones önünü keserek "Bekle biraz dostum," dedi. "Önemli bilgilere sahipsin, bir yere gidemezsin. Hoşuna gitsin ya da gitmesin arkadaşımız dönünceye kadar seni burada tutacağız."

Yaşlı adam kapıya doğru hamle yapar gibi oldı ama Athelney Jones iri cüssesiyle kapının önünde durunca adam direnmenin beyhude olacağını anladı.

"Bu ne biçim muamele!" diye bağırdı bastonunu yere vurarak. "Buraya bir beyefendiyi görmeye geliyorum ve sizler, hayatımda ilk kez gördüğüm sizler, beni alıkoyuyorsunuz."

"Hiçbir zarara uğramayacaksınız," dedim. "Zaman kaybınızı telafi ederiz. Şu kanepeye oturun, fazla beklemezsiniz."

Öfkeyle geçip oturdu ve yüzünü ellerinin arasına aldı. Jones ile ben yeniden purolarımıza ve sohbetimize geri döndük. Derken Holmes'un sesiyle irkildik. "Herhalde bana da bir puro ikram edersiniz," diyordu. Yüzünde çok eğlendiğini gösteren bir ifadeyle karşımızda oturuyordu.

"Holmes!" diye haykırdım. "Demek buradasın! Ama yaşlı adam nerede?"

"İşte yaşlı adam burada," dedi elinde tuttuğu bir tutam beyaz saçı göstererek. "İşte burada; peruk, favoriler, kaşlar hepsi burada. Kılık değiştirmede başarılı olduğumu biliyordum da sizin karşınızda sınavdan geçebileceğimi hiç ummuyordum."

"Ah, sizi düzenbaz sizi!" dedi Jones keyifli bir sesle. "Oyuncu olabilirsiniz, hem de en iyisinden. O işçi öksürüğü ve o titrek dizlerinle haftada en az on sterlin kazanabilirdin. Hoş, gözlerinizdeki parıltı bana hiç yabancı gelmemişti ama biz de kaçmanıza müsaade etmedik, gördün."

Holmes purosunu yakarken "Bütün gün bu kıyafetle dolaştım," dedi. "Biliyorsunuz artık suç dünyasındakilerin büyük çoğunluğu beni tanımaya başladı. Hele buradaki dostumuz bazı vakalarımı kaleme alıp yayınlayalı beri. Bazı zamanlar ancak böyle kılık değiştirerek araştırmalarımı yapabiliyorum. Telgrafımı aldınız mı?"

"Evet, beni buraya getiren de o oldu."

"Sizin soruşturmanız nasıl gidiyor?"

"Hiçbir yere varamadım. İki tutuklumu salıvermek zorunda kaldım, diğer ikisi için de hiçbir kanıt yok."

"Önemi yok. Onların yerine başka iki kişi vereceğiz sana. Fakat benim emirlerim altında çalışmanız gerekiyor. Vakanın çözülmesinin tüm itibarı sizin olsun ama benim göstereceğim yolu takip etmek zorundasınız. Anlaştık mı?"

"Anlaştık, yeter ki o adamları bulalım."

"Tamam. O zaman öncelikle hızlı bir polis teknesi istiyorum -bir buharlı tekne- saat yedide Westminster Stairs'de olmalı."

"Bunu halletmesi kolay. Orada her zaman böyle bir tekne olur. Yine de işi sağlama almak için dışarıya çıkıp bir telefon açabilirim."

"Dirençle karşılaşma ihtimalimize karşı da iki sağlam adam istiyorum."

"Teknede iki ya da üç adam olacak. Başka?"

"Adamları yakalar yakalamaz hazineyi alacağız. Hazine sandığını, yarısına hakkıyla sahip olan genç hanıma götürmek sanırım dostum için büyük bir zevk olacaktır. Sandığı ilk o açmalı. Ee Watson?"

"Memnuniyetle!"

"Biraz kuraldışı bir uygulama bu," dedi Jones başını iki yana sallayarak. "Ne var ki zaten her şey kuraldışı ve sanırım buna göz yummalıyız. Yalnız bunun ardından hazine resmi soruşturma için yetkililere teslim edilmeli."

"Elbette, bunu ayarlarız. Bir nokta daha var. Bu meseleyle ilgili birkaç ayrıntıyı Jonathan Small'un ağzından duymak isterim. Biliyorsunuz ele aldığım vakaların detaylarını incelemek hoşuma gider. Kendisiyle evimde ya da başka bir yerde gayriresmi bir görüşme yapmama bir itirazınız olmaz değil mi? Tabii adamakıllı korunması sağlandıktan sonra."

"Pekâlâ, patron sizsiniz. Jonathan Small isminde birisinin varlığı konusunda henüz elime hiçbir kanıt geçmedi. Ama madem onu yakalayacaksınız kendisiyle görüşme yapma isteğinizi nasıl geri çevirebilirim?"

"O zaman anlaştık mı?"

"Tamamen. Başka bir şey var mı?"

"Yalnızca bizimle birlikte akşam yemeği yemeniz için ısrar edeceğim. Yarım saat içinde yemek hazır olur. İstiridye, bir çift keklik ve özel bir beyaz şarabımız var. Watson, benim aşçılık konusundaki hünerlerime henüz şahit olmadın."

YERLİNİN SONU

Güzel bir akşam yemeği yedik. Keyfi yerindeyse Holmes'un sohbetine doyum olmaz, o akşam da öyleydi. Sanki bir coşkuya kapılmış gibiydi. Hiç bu kadar hoş sohbet görmemiştim onu. Bir konudan öbürüne geçiyor, ortaçağın efsane piyeslerinden ve çömlekçiliğinden, Stradivarius kemanlarından, Sri Lanka Budizminden, geleceğin savaş gemilerinden bahsediyordu. Öyle ki sanki bu konuların her birinde özel ihtisas yapmıştı. Bu keyifli ruh hali, önceki günlerde geçirdiği karanlık depresyona karşı bir tepkiydi. Athelney Jones da mesai dışında soyal bir insan olup çıkmıştı ve yemeğini bir gurme edasıyla yedi. Bana gelince görevimizin sona doğru yaklaşması ve Holmes'un neşesinin yerine geldiğini görmekten sevinçliydim. İçimizden hiç kimse yemek boyunca bizi bir araya getiren sebeplere dair en küçük bir imada dahi bulunmadı.

Yemek masası toparlandığında Holmes saatine baktı ve üç kadehi porto şarabıyla doldurdu. "Küçük serüvenimizin başarısına kadeh kaldıralım," dedi. "Artık vakit geldi. Silahın var mı Watson?"

"Ordudan kalma revolverim yazı masasının çekmecesinde duruyor."

"Yanınıza alsanız iyi olur. Hazırlıklı olmak en iyisi. Araba kapının önünde. Saat altı buçukta gelmesini tembihlemiştim."

Westminster İskelesi'ne varıp teknenin bizi beklediğini gördüğümüzde saat

yediyi biraz geçiyordu. Holmes tekneyi gözleriyle iyice incelcyerek"Bunun polis teknesi olduğunu belli eden bir işaret var mı?" diye sordu.

"Evet, yandaki şu yeşil fener."

"Öyleyse çıkarıp alın onu."

Bu küçük değişiklik yapıldıktan sonra tekneye bindik, halatlar çözüldü. Jones, Holmes ve ben teknenin kıç tarafına geçip oturduk. Dümende bir adam, motorla ilgilenen başka birisi ve önde de irikıyım iki polis müfettişi vardı.

"Nereye gidiyoruz?" diye sordu Jones.

"Kule'ye. Jacobson'ın yerinin tam karşısında durmalarını söyle"

Teknemiz çok hızlı bir tekneydi. Yük dolu mavnalar sanki oldukları yerde duruyorlar gibi hızla geçtik. Bir nehir vapurunu da geçip geride bıraktığımızda Holmes memnuniyetle gülümseyerek"Bu hızla herhalde nehirde giden her şeye yetişebiliriz," dedi.

"En azından bizi geçebilecek tekne sayısı çok azdır."

"Aurora'ya yetişmemiz gerek, o da hızıyla nam salmış bir tekne. Sana olan biteni anlatayım Watson. Böyle küçük bir şeyin beni engellemesine ne kadar kızdığımı hatırlıyor musunuz?"

"Evet."

"Ben de kimyasal deneylere gömülerek zihnimi iyice dinlendirdim. Büyük devlet adamlarımızdan biri, farklı bir iş yapmanın en iyi dinlenme yolu olduğunu söylemiş. Gerçekten de öyle. Üzerinde çalıştığım hidrokarbonu çözündürme işini başardıktan sonra yine Sholto kardeşler meselesine döndüm ve vakayı yeni baştan düşündüm. Görevlendirdiğim çocuklar nehri boydan boya aramışlar ve hiçbir sonuç elde edememişlerdi. Tekne hiçbir iskelede yoktu ve eve geri de dönmemişti. Tüm diğer ihtimaller boşa çıktığında geriye uzaklaşıp izlerini kaybettirmek için tekneyi batırmış olmaları ihtimali kalıyordu ki bu da çok düşük bir ihtimaldi. Small denen bu adamın bir ölçüde uyanık olduğunu biliyordum ama böylesi incelikleri düşünebileceğini sanmıyordum. Zira böyle şeyleri düşünmek ileri seviyede eğitim gerektirir. Sonra düşündüğümde bu adam bir süre Londra'da kaldığına göre -çünkü Pondicherry Malikânesi'ni sürekli gözetlediğine dair delillerimiz var- bir çırpıda buradan ayrılamazdı. İşle-

rini halletmek için bir günlüğüne bile olsa süreye ihtiyaç duyacaktı. En azından olasılıklar bunu gerektiriyordu."

"Bence biraz zayıf bir olasılık bu," dedim. "Yolculuğa çıkmadan önce bütün işlerini yoluna koymuş olması daha muhtemel."

"Hayır, ben öyle düşünmüyorum. Barınabileceği bir yer onun için büyük değer taşıyor. Ta ki oraya gerek duymadığından emin oluncaya kadar. Fakat sonra aklıma başka bir şey geldi. Jonathan Small ne kadar gizlerse gizlesin arkadaşının garip fiziksel görünüşünün söylentilere yol açabileceğini ve bunun da Norwood faciasıyla ilişkilendirilebileceğini düşünmüş olmalı. Bunu hesaba katacak kadar zeki birisiydi. Saklandıkları yerden karanlıkta çıkmışlardı ve ortalık aydınlanmadan önce geri dönmeleri gerekiyordu. Bayan Smith'in söylediğine göre tekneye bindiklerinde saat üçü geçiyordu. Bir iki saat içinde ortalık aydınlanacak ve insanlar evlerinden çıkmaya başlayacaktı. Bu yüzden fazla uzağa gitmiş olamayacaklarına karar verdim. Ağzını sıkı tutması için Smith'e iyi bir para ödediler, son kaçış için teknesini hazır tutmasını söylediler ve hazine sandığıyla birlikte çabucak saklandıkları yere gittiler. Birkaç gün bekleyip gazete haberlerini gördükten ve kendileriyle ilgili birtakım kuşkuların olup olmadığını öğrendikten sonra karanlıkta gizlice Gravesend ya da Downs'da daha önceden yerlerini ayırttıkları bir gemiye binip Amerika'ya yahut kolonilerden birine gideceklerdi."

"Peki ya tekne? Onu saklandıkları yere götüremezlerdi ki."

"Kesinlikle. Gerçi tekne görünürde yoktu ama fazla uzakta olamayacağını düşündüm. Bunun üzerine kendimi Small'un yerine koyup o kapasitede bir adamın gözüyle baktım meseleye. Tekneyi geri göndermesi ya da bir iskelede tutmasının polisin peşine düşmesi durumunda izlenmesini kolaylaştıracağını hesaba katmış olacaktı. Bu durumda tekneyi hem gizlemeyi hem de istediği zamanda elinin altında bulunmasını nasıl sağlayabilirdi? Onun yerinde olsam ne yapardım diye düşündüm. Bunu başarmanın bir tek yolu vardı: Tekneyi ya bir tersaneye ya da bir tekne tamircisine götürürdüm. Bu sayede üzerinde küçük birtakım değişiklikler yaptırabilirdim. Tekne orada bir kızağa çekilip yeterince gizli kalır, aynı zamanda da bir iki saat öncesinden haber vererek onu istediğim zaman alabilirdim."

"Oldukça basit görünüyor."

"İşte ancak bu denli basit şeyler bu kadar rahat gözden kaçabiliyor. Sonra bu fikrin peşinden gitmeye karar verdim. Hemen bu zararsız gemici kılığına büründüm ve nehir boyunca bütün tersanelerde araştırmaya koyuldum. İlk on beş tersaneden sonuç alamadım. Ama on altıncısında, Jacobson'ın yerinde Aurora'nın iki gün önce takma bacaklı bir adam tarafından dümeniyle ilgili bir sorunun onarımı için oraya bırakıldığını öğrendim. 'Dümeninde hiçbir sorun yok' dedi ustabaşı. 'İşte şurada duruyor, kırmızı şeritli olan.' Tam o sırada kayıp teknenin sahibi Mordecai Smith çıkagelmesin mi? Zilzurna sarhoştu. Ben onu tanımazdım elbette ama adını ve teknenin adını avaz avaz bağırarak 'Bu akşam saat sekizde istiyorum onu,' dedi. 'Saat tam sekizde, unutma, zira beklemeye tahammülü olmayan iki beyefendi var!' Adamlar belli ki ona iyi para ödemişlerdi çünkü oradakilere avuç dolusu şilin ödedi. Uzaktan bir süre onu izledim. Bir meyhaneye girince ben de yolda bulduğum çocuklardan birini teknenin başına nöbetçi dikmek üzere tersaneye geri döndüm. Nehrin kenarında durup onlar yola koyulurken bize mendil sallayacaktı. Biz açıkta bekleyeceğiz. Bunca hazırlıktan sonra adamları da hazineyi de ele geçirememiz çok tuhaf olur."

"Bunlar aradığımız adamlar olsun olmasın her şeyi kusursuzca planlamışsınız," dedi Jones. "Ama bu işi ben yürütüyor olsaydım Jacobson'ın tersanesine bir polis ekibi gönderir, geldikleri an onları tutuklardım."

"O zaman da hiç gelmezlerdi. Bu Small denen adam epey kurnaz birisi. Gelmeden önce oraya bir gözcü gönderir ve şüpheli bir durumda bir hafta daha ortaya çıkmazdı."

"Ama Mordecai Smith'in peşinden ayrılmayıp saklandıkları yeri öğrenebilirdin," dedim.

"Bu durumda da bir günümü heba etmiş olurdum. Smith'in onların nerede kaldıklarını bilme ihtimali %1 sadece. İçki ve para bol olduktan sonra ne diye sorular sorsun? Yapmasını istedikleri şeyleri haber vemek için ona bir aracı gönderiyorlardır. Hayır, yapılabilecek her şeyi düşünüp taşındım. En iyi yol bu."

Bu konuşma sırasında Thames üzerinde sıralanan köprülerin altından geçi-

yorduk. Şehirden çıktığımızda güneşin son ışıkları Aziz Paul Kilisesi'nin tepesindeki haçı parlatıyordu. Londra Kulesi'ne ulaştığımızda alacakaranlık çökmüştü.

"Jacobson'ın tersanesi," dedi Holmes eliyle Surrey tarafındaki gemi armasını ve direkleri göstererek. "Mavnaları siper yaparak burada biraz dolaşalım." Gece gözlüğünü cebinden çıkarıp bir süre kıyıyı gözledi. "Gözcümü görüyorum, yerinde duruyor," dedi, "ama henüz mendil falan görmüyorum."

"Nehrin biraz aşağısına gidip orada onları beklesek mi?" dedi Jones sabırsızlık içinde. O sırada hepimizde heyecan vardı. Neler olup bittiğini çok az bilen polis görevlileri ve gemiciler bile heyecanlıydı.

"Varsayımlar üzerinden hareket edemeyiz," diye cevap verdi Holmes. "Nehrin akıntı yönünde hareket edeceklerdir fakat bundan emin olamayız. Bu noktadan tersanenin girişini görebiliyoruz ama onlar bizi pek göremiyor. Bu gece gökyüzü açık ve epeyce aydınlık olacak. Burada kalmalıyız. Şu ötelerdeki gaz lambası ışığının altındaki kalabalık insan seline bakın."

"Tersane işçileri evlerine dönüyorlar."

"Paspal görünüşlü hergeleler, bence herkeste bir nebze de olsa ölümsüzlük pırıltısı gizlidir. Fakat onlara baktığınızda bunu fark etmek ihtimal dışı. İnsanoğlu çözülemez bir bilmece."

"Bazıları insanı hayvan bedeninde saklı ruh olarak tanımlıyor," yorumunda bulundum.

"Winwood Reade'nin bu konuda güzel tespitleri var," dedi Holmes. "Birey olarak insan çözülemez bir bilmeceyken topluluk haline geldiğinde bu gizeminden sıyrılıp neredeyse matematiksel bir kesinlik kazanır. Sözgelimi, bir tek insanın ne yapacağını önceden kestiremezsin ama ortalama büyüklükteki bir grup insanın neler yapacağını kesinlikle söyleyebilirsin. Bireyler değişkenlik gösterseler de topluluklara ilişkin yüzdeler sabit kalır. İstatistikçiler böyle diyor. Şu gördüğüm bir mendil mi? Ötede sallanıp duran bir şey var."

"Evet, senin delikanlı o," diye haykırdım. "Gayet net görebiliyorum onu."

"İşte Aurora orada," diye bağırdı Holmes "Hızla gidiyor!"

"Tam yol ileri ateşçi! Şu sarı ışıklı teknenin peşine düş. Tanrım, eğer bizi atlatırsa kendimi asla affetmeyeceğim."

Aurora tersane girişinden süzülmüş, iki üç küçük teknenin arasından geçip biz onu göremeden hızını almıştı bile. Şimdi ırmağın aşağısına doğru kıyıya yakın bir şekilde, büyük bir süratle yol alıyordu. Jones yüzünde ciddi bir ifadeyle Aurora'ya baktı ve kafasını iki yana sallayarak"Çok hızlı gidiyor," dedi. "Ona yetişebileceğimizden kuşkuluyum."

"Yetişmeliyiz!" diye haykırdı Holmes dişlerini sıkarak. "Kazana kömür atın ateşçiler! Olanca gücümüzle ilerleyelim! Tekneyi yakma pahasına onları yakalamalıyız!"

Kazanlar gürül gürül yanıyor, güçlü motorlar sanki metalden kocaman bir kalp gibi gümbür gümbür sesler çıkarıyordu. Teknenin sivri ve dik pruvasının durgun nehir suyunu ikiye yarmasıyla oluşan dalgalar sağımızdan ve solumuzdan geçiyordu. Tekne, motorların her uğuldamasında öne doğru atılıp canlı bir mahlukmuş gibi titreme geçiriyordu. Teknemizin burnundaki sarı fener önümüzde uzun, titrek bir ışık yolu oluşturuyordu. Bu ışığın biraz ilerisinde de karanlık bir gölge halinde Aurora görünüyordu. Ardında bıraktığı beyaz köpük anaforundan ne kadar hızlı gittiği anlaşılıyordu. Sağından ya da solundan geçtiğimiz mavnaları, buharlı tekneleri, ticari tekneleri bir bir geride bırakıyorduk. Karanlığın içinden sesler yükseliyor, Aurora yıldırım hızıyla yol alıyor, hemen arkasından da onun izinden biz ilerliyorduk.

Holmes kazan dairesine eğilerek "Daha çok kömür, daha çok kömür atın kazana!" diye bağırıyordu. Aşağıdaki kızıl parıltı onun bir kartalı andıran sabırsız çehresine yansıyordu.

"Buharın her zerresi gerek bize."

"Galiba yaklaşıyoruz," dedi Jones gözlerini Aurora'ya dikmiş bakarak.

"Bence de," dedim. "Birkaç dakika içinde yetişiriz."

Ne var ki tam o sırada birbirine halatla bağlı üç mavnadan oluşan filoyu yedeğine almış olan bir römorkör aramıza dalıverdi. Ancak sert bir dümen hareketiyle çarpışmaktan son anda kurtulduk. Römorkörün yanından dolanıp yeniden yola koyulduğumuzda Aurora bizden 200 metre kadar uzaklaşmıştı. Yine de net olarak görülebiliyordu hâlâ. Puslu, bulanık alacakaranlık yerini açık ve yıldızlı bir geceye bırakıyordu. Kazanlarımızın basıncı son noktaya varmış ve

teknenin iskeleti bizi ileriye doğru iten devasa enerjiyle sarsılıp gıcırdıyordu. Büyük bir hızla Pool'dan, Batı Hint Rıhtımı'ndan geçip, uzun Deptford kıyıları boyunca ilerleyip, Köpekler Adası'nın etrafını dolaşarak tekrar açığa çıktık. Önümüzdeki karanlık gölge yerine şimdi Aurora'nın zarif silüeti net olarak görülebiliyordu.

Jones, ışıldağımızı oraya doğrulttuğunda güvertesindeki karaltıları iyice görebildik. Adamlardan biri teknenin kıç tarafında dizlerinin arasındaki siyah bir şeye bakarak eğilmiş oturuyordu. Yanıbaşında Newfoundland köpeğini andıran bir karaltı duruyordu. Genç oğlan dümendeydi, bu arada kazanın kızıl parıltısının önünde belden üstü çıplak, kazana kömür atmakta olan yaşlı Smith görülüyordu. Başlangıçta onları izleyip izlemediğimizden emin olamamışlardı fakat şimdi her bir dönemeçte peşlerini hiç bırakmayışımızdan artık şüpheleri kalmamış olmalıydı. Greenwich'te üç yüz adım kadar gerilerinden gidiyorduk. Blakcwall'da ise aramızda olsa olsa iki yüz elli adımlık bir mesafe kalmıştı. İnişli çıkışlı kariyerim boyunca sayısız ülkede, sayısız yaratık kovalamıştım fakat hiçbirinde Thames'da bu uçarcasına yol aldığımız insan avı kadar vahşi bir heyecan duymamıştım.

Giderek adım adım yaklaşıyorduk onlara. Gecenin sessizliğinde onların teknesinden gelen uğultu ve kükremeleri işitebiliyorduk. Kıç tarafındaki adam hâlâ öne doğru eğilmiş olarak oturuyor, bir şeyle uğraşıyormuş gibi kollarını oynatıyor, arada bir de başını kaldırıp aramızdaki mesafeyi ölçmeye çalışıyordu. Jones durmaları için seslendi onlara. Aramızda yalnızca dört tekne boyu mesafe vardı ve iki tekne de uçar gibi bir hızla gidiyordu. Bir yanımızda Baking Level, öbür yanımızda ise kasvetli Plumstead bataklıkları vardı. Seslenmemiz üzerine kıç tarafındaki adam güvertede ayağa kalkıp, sıkılmış iki yumruğunu bize doğru sallayarak tiz ve çatlak bir sesle küfürler yağdırdı. İri yarı, güçlü bir adamdı, dengesini korumak için bacaklarını iki yana açıp durduğunda sağ bacağının alt kısmında tahta bir takma bacak olduğunu gördüm. Onun öfkeli tiz çığlıkları üzerine güvertedeki iki büklüm karaltıda bir hareketlenme oldu. Doğrulunca ufak tefek, siyahi bir adama dönüşüverdi. Hayatımda gördüğüm en küçük insandı. Kocaman, şekilsiz bir kafası ve kıvırcık, dağınık saçları

vardı. Holmes bu vahşi, biçimsiz yaratığı gördüğü gibi silahını çekmişti, ben de hemen kendi silahıma davrandım. Koyu renkli bir çeşit gocuk ya da battaniyeye sarınmıştı, yalnızca yüzü görünüyordu. Tek başına bu yüz bile insanın bütün gece uykusunu kaçırabilirdi. Bu kadar vahşi ve zalim bir yüzü daha önce hiç görmemiştim. Küçücük gözleri karanlık bir ışıkla parlıyordu. Kalın dudakları yarı hayvansı bir hırsla sırıtıyor, dişleri tıkırdıyordu.

"Elini kaldırdığı an ateş edin," dedi Holmes sessizce. Bu sırada onlarla aramızda bir tekne boyu mesafe kalmıştı, uzansak dokunacaktık. Şu an ikisini de ayakta durur vaziyette görebiliyordum. Bacaklarını iki yana açmış, bağırıp çağırarak küfreden beyaz adam ve berbat suratlı, kocaman, sarı dişlerini bize göstererek gıcırdatan uğursuz cüce net bir şekilde gözümüzün önünde duruyordu. Biz ona bakarken örtüsünün altından bir cetveli andıran kısa, yuvarlak bir tahta çubuk çıkarıp dudaklarının arasına götürdü. İkimiz de aynı anda ateş ettik. Cüce olduğu yerde döndü, kollarını yukarı savurdu ve boğuk bir ses çıkararak nehre düştü. Sudaki beyaz köpüklerin arasından zehir saçan, tehditkâr gözlerini gördüm bir an. O sırada tahta bacaklı adam dümene doğru atıldı ve dümeni öyle sert bir biçimde çevirdi ki tekne bir anda yönünü güneye döndü. Kıç tarafından geçerken aramızda yalnızca birkaç fit mesafe vardı. Hemen yeniden ardına düştük fakat Aurora neredeyse kıyıya ulaşmıştı. Kıyı ıssız, yabani bir bataklıktı. Ay ışığı durgun su birikintileri ve çürümeye yüz tutmuş bitkilerle dolu geniş bir arazi üstünde parlıyordu. Aurora boğuk bir gümbürtüyle bir çamur yığınına saplandı. Pruvası havada, kıç tarafı suyun içindeydi. Kaçak, tekneden dışarı fırladı ama takma bacağı o anda balçığa saplandı. Çırpınıp durması bir işe yaramadı. Ne ileri ne de geri, bir adım bile atmasına olanak yoktu. Çaresizliğin verdiği öfkeyle çığlıklar atıyor, diğer ayağıyla deli gibi çamuru tekmeliyordu. Çırpınıp durdukça takma bacağı çamura daha da çok gömülüyordu. Teknemizi yanaştırdığımızda oraya öylesine mıhlanıp kalmıştı ki ancak omuzlarından bir halat dolayarak teknemize çekebildik.

Baba-oğul Smithler, suratları asık bir biçimde teknelerinde oturuyorlardı. Ama gelmelerini istediğimizde uysal davrandılar. Aurora'yı da saplandığı yerden çıkarıp teknemizin arkasına bağladık. Demirden yapılmış Hint işi bir san-

dık, güvertede duruyordu. Bu sandık, hiç şüphesiz Sholtoların lanetli hazinesini taşıyan sandıktı. Anahtarı görünürde yoktu ama hatırı sayılır bir ağırlığı vardı. Onu dikkatle teknemize taşıdık. Yeniden yola koyulurken ışıldağımızla yol boyu suyu taradık ama yerliye ait bir ize rastlayamadık. Kıyılarımıza gelen bu garip ziyaretçinin kemikleri şimdi Thames Nehri'nin dibindeki koyu balçığın bir yerlerinde gömülü yatıyordu.

"Şuraya bakın," dedi Holmes. "İyi ki silahlarımıza hızlı davranmışız."

Çok iyi tanıdığımız o ölümcül oklardan biri bizim durduğumuz bölmenin arkasındaki tahtaya saplanmıştı. Tam silahlarımızı ateşlediğimiz sırada ikimizin arasından geçip oraya saplanmış olmalıydı. Holmes oka bakarak gülümsedi ve rahat bir tavırla omuzlarını silkti. Fakat itiraf etmeliyim ki o gece oldukça yakınımızdan geçen o korkunç ölümü düşünmek beni deliye döndürmüştü.

BÜYÜK AGRA HAZİNESİ

Tutsağımız teknenin kamarasında, elde etmek için çok çaba sarf ettiği ve uzun zamandır kavuşmayı beklediği demir sandığın karşısında oturuyordu. Yanık tenli, deli bakışlı bir adamdı. Maun rengi yüzünün her yanında zor ve sokaklarda geçen bir hayatın izleri olan örümcek ağı gibi kırışıklıklar vardı. Sakallı ve sivri çenesiyle amacından kolay kolay vazgeçirilemeyecek bir adam görüntüsü veriyordu. Büyük kısmı ağarmış siyah, kıvırcık saçlarına bakılırsa yaşı elli veya o civarda olmalıydı. Kalın kaşları ve uzun çenesinin sinirlendiğinde ona ne kadar korkunç bir görüntü verdiğini az önce görmüştüm fakat bu durgun haliyle otururken yüzü hiç de sevimsiz değildi. Şimdi kelepçeli elleri kucağında, başı önüne düşmüş oturuyor, keskin zekâsıyla, parıldayan gözleriyle ona bütün bunları yaptıran kutuya bakıyordu. Bana öyle geliyordu ki suskun çehresinde kızgınlıktan çok keder vardı. Bir kez başını kaldırıp bana baktığında gözlerinde neşeye benzer bir şey gördüm.

Holmes bir puro yaktı ve "Evet, Jonathan Small, olayın bu boyutlara gelmesine üzüldüm," dedi.

"Ben de efendim," dedi adam samimi bir ses tonuyla. "Bu işten kolay sıyrılabileceğimi sanmıyorum ama kutsal kitaba el basarım ki Bay Sholto'ya elimi bile sürmedim. Tonga denen o küçük şeytan, zehirli oklarından birini fırlattı

ona. Bu işte parmağım yok efendim. Sanki Bay Sholto kendi akrabamnış gibi üzüldüm. O küçük şeytanı bu yaptığından dolayı halatla dövdüm fakat olan olmuştu, öleni geri getiremezdim."

"Bir puro yak," dedi Holmes. "Mataramdaki içkiden de bir yudum içsen iyi olur, sinirsiklam olmuşsun. Bu kadar küçük ve zayıf bir adamın sen ipten yukarı tırmanırken, Bay Sholto'nun üstesinden gelip onu zaptedebileceğini nasıl düşünebildin?"

"Olan biteni sanki oradaymış gibi biliyor görünüyorsunuz efendim. Gerçek şu ki ben odayı boş bulmayı umuyordum. Evdekilerin alışkanlıklarını iyi biliyorum ve o saatlerde Bay Sholto genelde yemek için aşağıya inerdi. Hiçbir şeyi saklamadan anlatacağım. Kendimi savunmamın en iyi yolu sadece gerçekleri anlatmak. Konu bizim yaşlı Binbaşı olsaydı büyük bir iç huzuruyla idam edilmeyi kabul ederdim. Onu bıçaklamayı şu puroyu içmeyi düşündüğüm kadar bile düşünüp tartmazdım. Fakat bu genç Sholto'yu öldürmek aklımın ucundan geçmezdi, onunla bir meselem hiç olmadı."

"Şu an Scotland Yard'dan Bay Athelney Jones'un tutuklususun. Bay Jones seni bana getirecek, ben de sana olay hakkındaki gerçekleri soracağım. Sorularımı içtenlikle cevaplamalısın, öyle yaparsan sana yardımım dokunabilir. Sanırım zehrin çok çabuk etki gösterdiğini ve bu yüzden adamın sen daha onun odasına ulaşmadan önce öldüğünü kanıtlayabilirim."

"Evet, zaten öyle oldu efendim. Hayatım boyunca böyle çarpıldığımı hatırlamıyorum; pencereye tırmandığımda onu başı omzunda, bana doğru sırıtır vaziyette gördüm. Bu beni çok sarstı efendim. Sıvışıp gitmeseydi neredeyse Tonga'yı öldürüyordum. Anlattığı kadarıyla kaçarken aceleyle bastonunu ve oklarının bir kısmını orada bırakmış. Bana kalırsa sizler de bu sayede izimizi buldunuz, sonrasını nasıl getirdiğinize ise aklım ermez benim. Bunun için size düşmanlık besleyecek değilim fakat şaşılacak şey doğrusu," dedi ve yüzünde acı bir gülümsemeyle. "Yaklaşık yarım milyonluk bir paraya sahip olma iddiasıyla yaşayan ben, hayatımın yarısını Andaman Adaları'nda mendirek inşa ederek, diğer yarısını Dartmoor'da kanalizasyon kazarak geçirdim. Tüccar Ahmet'i ilk gördüğüm ve Agra hazinesinden haberdar olduğum gün hayatımın

en kötü günüymüş meğer. Öyle bir hazine ki ona sahip olan da dahil hiç kimseye uğursuzluktan başka bir şey vaat etmiyor. Ahmet'e ölüm getirdi, Binbaşı Sholto'ya korku ve suçluluk duygusu yaşattı, benim içinse hayat boyu kölelik demekti."

O sırada ufacık kamaranın kapısında Athelney Jones'un kocaman suratıyla geniş omuzları göründü. "Tam bir aile partisi," dedi. "O içkiden ben de biraz alacağım sanırım Holmes. Bence birbirimizi kutlayabiliriz. Yazık ki diğerini canlı yakalayamadık fakat başka seçeneğimiz yoktu. İtiraf etmeliyim ki Holmes, hızlı davrandın. Bu işi çok iyi başardığınızı kabul etmelisiniz. Aurora'ya yetişmemiz gerekiyordu."

"Güzel biten her şey güzeldir," dedi Holmes, "fakat Aurora'nın bu kadar hızlı bir tekne olduğunu kesinlikle bilmiyordum."

"Smith'in söylediğine göre Aurora nehir üzerindeki en hızlı istimbotlardan biriymiş. Eğer kazana kömür atacak birisi daha olsaydı hiçbir zaman yetişemezdiniz diyor. Ayrıca bu Norwood işiyle ilgili de hiçbir şey bilmediğine dair yeminler ediyor."

"Hiçbir şey bilmiyor!" diye bağırdı tutuklumuz. "Hiçbir fikri yoktu. Çok hızlı gittiğini duyduğum için onun teknesini seçtim. Ona hiçbir şey söylemedik ama iyi para ödedik ve Gravesend'de Brezilya'ya gidecek olan Esmeralda gemisine bizi yetiştirebilirse yüklü bir para daha alacaktı."

"Eh, yani eğer yanlış bir şey yapmamışsa ona da bir yanlış yapılmaz. Suçluları çabuk yakalarız ama o kadar hızlı mahkûm etmeyiz."

Kibirli Jones'un bu tutuklamanın başarısını nasıl da kolayca üstlendiğini görmek oldukça eğlenceli oluyordu. Sherlock Holmes'un yüzündeki hafif sırıtıştan bu konuşmanın gözünden kaçmadığını anladım.

"Birazdan Vauxhall Köprüsü'nde olacağız," dedi Jones. "Sizi hazine sandığıyla beraber orada indireceğiz. Bunu yapmakla büyük bir sorumluluk aldığımı size söylememe gerek yok. Bu kuraldışı bir şey fakat tabii ki anlaşma anlaşmadır. Ancak bu kadar değerli bir şey taşıyacağınız için yanınıza bir polis müfettişi vereceğim. Herhalde arabayla gideceksiniz?"

"Evet arabayla gideceğim."

"Sandığın anahtarının olmayışı çok kötü, anahtar olsaydı önce içeriğine dair bir döküm çıkarırdık. Kilidi kırmak zorunda kalacaksınız. Anahtar nerede arkadaşım?"

"Nehrin dibini boyladı," dedi Small kısaca.

"Hmm. Bize bu gereksiz zahmeti vermeseniz iyi olurdu. Sizin yüzünüzden zaten çok uğraştık. Yalnız sizi dikkatli olmanız konusunda tekrar tekrar uyarmama gerek yok sanırım Doktor. Sandığı Baker Caddesi'ndeki pansiyona geri getirin. Bizi orada bulacaksınız, oradan da polis merkezine gideriz."

Beni yanımda demir sandıkla birlikte Vauxhall'da indirdiler. İriyarı, güleç yüzlü bir polis müfettişini bana refakat etmek üzere bıraktılar. Bayan Cecil Forrester'ın evi arabayla on beş dakika tuttu. Evin hizmetçisi böyle geç bir saatte ziyaretçi gelmesine şaşırmış görünüyordu. Bayan Cecil Forrester'ın akşam yemeği için dışarıya çıktığını ve muhtemelen geç döneceğini söyledi. Ancak Bayan Morstan kabul salonundaydı. Ben de nazik polis müfettişini arabada bırakıp elimde sandıkla salona gittim.

Bayan Morstan açık pencerenin önünde boynu ve beli kırmızı biyeli, yarı saydam beyaz bir elbise içinde oturuyordu. Gölgeli bir lambanın yumuşak ışığı, hasır sandalyesine yaslanmış Mary'nin tatlı ve vakur yüzünde geziniyor, gür saçlarının bol kıvrımlarına hafif metalik bir renk veriyordu. Sandalyenin yan tarafından beyaz bir kol aşağıya doğru sarkıyor, bu duruşta insanı kendine çeken derin bir melankoli açığa çıkıyordu. Ayak seslerimle birlikte ayağa kalktı, beni görmesiyle birlikte yaşadığı şaşkınlık ve sevinç solgun yanaklarına renk getirdi.

"Bir araba sesi duydum," dedi. "Bayan Forrester erken geldi diye düşündüm fakat gelenin siz olacağı hiç aklıma gelmedi. Bana ne haberler getirdiniz?"

"Haberden daha fazlasını getirdim," diyerek sandığı masanın üstüne koydum. Canlı ve sevinçli bir ifadeyle konuşmuştum, halbuki yüreğimde bir ağırlık vardı. "Size dünyadaki bütün haberlere değecek bir şey getirdim. Bir servet getirdim," dedim.

Demir sandığa doğru şöyle bir baktı. Gayet soğukkanlı bir şekilde "Hazine bu yani?" dedi.

"Evet, işte büyük Agra hazinesi. Yarısı sizin, yarısı da Thaddeus Sholto'nun. İkinize de iki yüz bin düşüyor. Bunu bir düşünün! Her yıl için on bin pound demek bu. İngiltere'de sizden daha zengin çok az genç hanımefendi olacak. Bu harika değil mi?"

Sanırım sevincimi biraz abartmıştım. Tebriklerimin aşırıya kaçtığını düşünmüş olmalıydı çünkü kaşlarının hafifçe kalktığını ve bana merak dolu gözlerle baktığını gördüm.

"Eğer bu hazine bugün buraya gelmişse," dedi, "bunu size borçluyum."

"Hayır, hayır!" dedim. "Bana değil, dostum Sherlock Holmes'a. Onun bile analitik dehasını zorlayan böylesi bir meselede, dünya çapında bir gayrete sahip olsam bile bu kanıtların peşine düşüp sonuca ulaşamazdım. Bunca gayrete rağmen bile son anda onu neredeyse yitiriyorduk."

"Lütfen oturun ve her şeyi tek tek anlatın Dr. Watson," dedi.

Holmes'un yeni arama yöntemini, Aurora'yı keşfedişini, Athelney Jones'un ortaya çıkışını, akşam yolculuğumuzu ve Thames boyunca yaptığımız amansız takibi, yani kendisiyle son görüşmemizden bu yana olup bitenleri ona kısaca anlattım. Yaşadığımız maceraların hikâyesini parlayan gözlerle ve ağzı açık bir şekilde dinledi. Bizi kılpayı ıskalayan zehirli oktan bahsederken yüzü öylesine beyaz bir hal aldı ki bayılacak sandım.

Biraz su vermek istediğimde "Bir şeyim yok, şu an iyiyim. Dostlarımı nasıl korkunç bir tehlikeye attığımı düşünmek beni sarstı," dedi.

"Hepsi geçti," dedim. "Hiç önemli değil. Daha başka ayrıntılarla canınızı sıkmak istemem. Gelin, daha iç açıcı bir şeylerden bahsedelim. İşte hazine burada. Bundan daha güzel ne olabilir ki? Onu ilk gören kişi olmak hoşunuza gider diye düşündüm ve yanımda getirdim."

"Tabii hoşuma gider," dediyse de sesinde istekli bir hava yoktu. Hiç şüphesiz ki elde edilmesi çok pahalıya mal olan bir hazineye karşı kayıtsız kalmasının çok kabaca bir davranış olacağını düşünmüştü:

"Ne güzel bir sandık!" dedi sandığın üzerine eğilerek. "Sanırım Hint işi, değil mi?"

"Evet, Benares metal işçiliği."

"Çok da ağırmış!" dedi sandığı kaldırmaya çalışırken. "Bu sandık tek başına bile oldukça kıymetli olmalı. Anahtarı nerede?"

"Small onu Thames'e atmış," diye cevapladım. "Bayan Forrester'ın şömine demirini ödünç almalıyım."

Sandığın ön tarafında oturan Buda şeklinde kalın ve geniş bir asma kilit vardı. Kilidin alt tarafından şömine demirinin ucunu sokarak levye gibi dışarıya doğru büktüm. Kilit şiddetli bir çat sesiyle açıldı. Titreyen parmaklarımla sandığı açtım ve kapağını geriye yatırdım. İkimiz de şaşkınlık içinde bakakaldık: Sandık bomboştu!

Bu denli ağır olmasına şaşmamak gerekirdi; demir kısım, sandığın her tarafında rahat 2/3 inç kalınlığında vardı. Sandık yekpare ve sağlam yapılıydı, çok değerli şeyleri taşımak için yapıldığı belliydi ama içinde bir parça, bir kırıntı kadar bile metal ya da mücevher bulunmuyordu. Mutlak anlamda ve tamamen boştu.

"Hazine kaybolmuş," dedi Bayan Morstan soğukkanlılıkla.

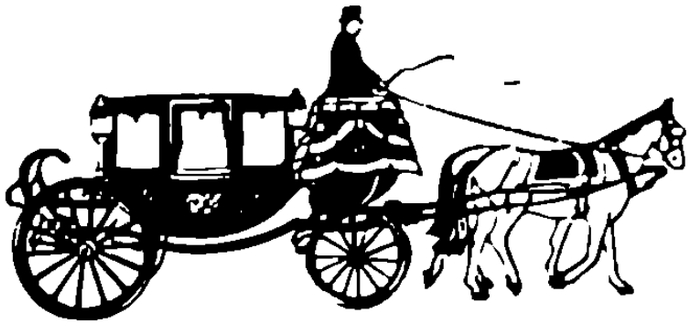
Bu kelimeleri duyar duymaz anlamını kavradım ve ruhumdan büyükçe bir gölge çekilip gitti. O ana kadar bu Agra hazinesinin ruhumda ne denli ağırlık yaptığının farkında değildim, bütün ağırlık o anda kalktı. Bencilceydi kabul ediyorum, hainceydi, yanlıştı ama aramızdaki altından duvarın kalkmasına sevinmek dışında bir şey hissetmiyordum. En içten halimle "Tanrı'ya şükür!" diye haykırdım.

Çabuk ve sorgulayan bir gülümsemeyle bana bakarak "Neden öyle söylediniz?" dedi.

Elini elime aldım ve "Çünkü yeniden ulaşabileceğim yerdesiniz," dedim. Elini çekmedi. "Seni seviyorum da ondan Mary, bir erkek bir kadını ne kadar yürekten sevebilirse o kadar. Bu hazine, bu servet, dudaklarımı mühürlemişti de ondan. Şimdi hepsi dağıldı ve sizi nasıl sevdiğimi söyleyebiliyorum. İşte bu yüzden 'Tanrıya şükür!' dedim."

Onu kollarıma doğru çekerken "Öyleyse ben de 'Tanrıya şükür!' demeliyim," diye fısıldadı.

Her kim bir hazine yitirmiş olursa olsun ben o gece bir hazine kazandığımı biliyordum.

JONATHAN SMALL'UN TUHAF HİKÂYESİ

Arabadaki polis müfettişi çok sabırlı bir adammış; yanına gidinceye kadar epey zaman geçmişti. Ona boş sandığı gösterdiğim zaman yüzünün ifadesi kararardı.

Sıkıntıyla "Eh, desenize ödül gitti!" dedi. "Para yoksa ödeme de yok. Eğer hazine bu sandığın içinde olsaydı bu geceki çalışma Sam Brown'la bana onar sterlin kazandıracaktı."

"Bay Thaddeus Sholto yine de zengin bir adam," dedim. "Hazine olsun olmasın sizi ödüllendirecektir."

Ancak polis müfettişi umutsuzca başını hayır anlamında sallayarak "İyi iş çıkaramadık," diye tekrarladı. "Bay Athelney Jones da böyle düşünecek."

Polisin tahmini doğru çıktı. Baker Caddesi'ne gidip de boş sandığı gösterdiğimde Jones ifadesiz gözlerle baktı. Planlarını değiştirerek durumu haber vermek için önce yol üzerindeki bir polis merkezine uğrayan Holmes, Small ve Jones eve yeni varmışlardı. Holmes yüzünde her zamanki umursamaz ifadesiyle koltuğuna yayılmıştı. Small takma bacağını sağlam olanın üzerine atmış, vurdumduymaz bir edayla onun tam karşısında oturuyordu. Boş sandığı gösterdiğimde sandalyesine yaslanıp gür bir kahkaha attı.

Athelney Jones öfkeyle "Bu senin işin Small!" dedi.

"Evet, onu hiçbir zaman erişemeyeceğin bir yere koydum," diye sevinçle bağırdı. "O benim hazinem ve benim olamayacaksa başka hiç kimsenin de olmaması için elimden geleni yaparım. Size söylüyorum; Andaman'da mahkûm üç adam ve ben hariç yaşayan hiç kimsenin o hazine üzerinde bir hakkı yok. Şimdi artık biliyorum ki hazineden yararlanamayacağım, onların da yararlanamayacaklarını biliyorum. Hem onlar için hem de kendim için en doğru olanı yaptım. O hazine dördümüzün yeminiydi. Biliyorum ki benim yerimde hangisi olsa yaptığımın aynısını yapmak isterdi. Hazinenin Sholto ya da Morstan'ın eşine, dostuna, akrabasına gitmesindense onu Thames'e attım. Ahmet'e yaptıklarımız onları zengin etmek için değildi. Hazineyi anahtarın ve küçük Tonga'nın olduğu yerde bulacaksınız. Teknenizin bize yetiştiğini görünce hazineyi emin bir yere attım. Bu maceradan size düşen bir tek Rupi* olmayacak."

"Sen bizi kandırıyorsun Small," dedi Athelney Jones sert bir sesle. "Hazineyi Thames'a atmak isteseydin sandıkla birlikte atman senin için daha kolay olurdu."

Small yandan kurnaz bir bakış atarak "Ben kolay yolu seçseydim sizin için de onu geri çıkarmak çok kolay olurdu," dedi. "Beni yakalayacak kadar akıllı olan, bir demir sandığı da nehrin dibinden bulup çıkarabilecek kadar akıllıdır. Şu an tüm hazine yaklaşık 10 kilometrelik bir alan boyunca dağılmış vaziyette, işiniz epey zor. Gerçi bunu yapmayı da yüreğim hiç kaldırmadı ama. Bize yetiştiğinizde neredeyse kafayı yiyor gibiydim. Yine de duruma yas tutacak değilim. Hayatımda çok inişler, çıkışlar oldu fakat gidenin ardından ağlamamayı öğrendim."

"Bu çok ciddi bir mesele Small," dedi dedektif. "Bu denli karşı gelmek yerine adalete yardımcı olmuş olsaydın duruşmadaki şansın artardı."

Small "Duruşma mı?" diye söylendi. "Ne adaleti be! Eğer hazine bizim değilse kimin? Onu hiç hak etmeyenlere bu hazineyi bırakacaksam adalet bunun neresinde? Bakın ben hazineyi nasıl hak ettim! O sıtma yuvası bataklıkta geçen koskoca yirmi yıl! Tüm gün mangrov ağaçları altında çalışıp geceleri o iğrenç mahkûm barakalarında zincirlenmek, örümcekler tarafından ısırılmak,

* Hindistan'ın para birimi.

sıtma nöbetleri geçirmek, bir beyazdan hıncını çıkarmaya yer arayan o lanet olası kara suratlı polislerin zorbalıklarına katlanmak... İşte ben böyle kazandım Agra hazinesini. Siz de kalkmış, uğruna bedel ödediğim şeyler üzerinden bir başkasının sefa sürmesine katlanamadım diye bana adaletten söz ediyorsunuz! Bir hücrede oturup, benim olması gereken parayla saraylar alıp keyif çatanları düşünmektense yüz defa asılmayı ya da Tonga'nın oklarından birinin derime saplanmasını yeğlerim."

Small mazlum maskesini çoktan çıkarmıştı. Bütün bu sözler ağzından vahşice bir öfkeyle dökülüyor, ellerinin ateşli hareketinden kelepçeleri şıkırdayıp duruyordu. Gözleri çakmak çakmaktı. Onun bu hırs ve gazabını gördükten sonra artık bu yaralı mahkûmun peşinde olduğundan şüphelenen Binbaşı Sholto'nun korkusunun olağandışı ve yersiz olmadığını anlayabiliyordum.

Holmes sakince "Bütün bunları bilmediğimizi unutuyorsun. Senin hikâyeni daha önce hiç duymadık ve adaletin ne ölçüde senden yana olduğunu da bilemeyiz," dedi.

"Pekâlâ efendim, her ne kadar şu an bileklerimde duran şu kelepçelerin sorumlusu siz olsanız da bana karşı açıksözlü oldunuz. Tekrar söylüyorum; bunlar için size kin duymuyorum. Durum son derece adil ve yerinde. Eğer hikâyemi dinlemek isterseniz sizden saklayacak değilim. Yemin ediyorum ki doğruları anlatacağım. Teşekkür ederim; su bardağını şöyle yanıma koyarsanız ağzım kurursa onunla ıslatırım. "Ben Worcestershire'lıyım, Pershore yakınlarında doğdum. Oralara yolunuz düşerse sanırım hâlâ orada yaşayan bir sürü Small bulursunuz. Oralara gidip bakmayı sık sık düşündüm ama aslında ailem için hiçbir zaman bir övünç kaynağı olmadım, beni gördüklerinde de çok mutlu olacaklarını pek düşünmüyorum. Akrabalarımın hepsi kendi hallerinde, kiliseye gidip gelen, kasabada tanınıp saygı gören küçük çiftçilerdir; ben ise her zaman biraz avareydim. Gel gelelim sonunda on sekiz yaşlarımdayken bir kızla başım belaya girdi. Ben de ailemin canını daha fazla sıkmamak için kraliçenin hizmetine girip Hindistan'a gitmek için yola çıkmak üzere olan 3. Piyade Birliği'ne katıldım. Meğer kaderimde fazla askerlik yapmak yokmuş. Tören adımı atmayı, tüfeğimi tutmayı daha yeni öğrenmiştim ve Ganj Nehri'nde

yüzmek gibi bir aptallık ettim. Şansımdan o an birliğimizin çavuşu olan John Holder da benimle beraber sudaydı ve birlikteki en iyi yüzücülerden biriydi. Kıyıya dönecekken yarı yolda bir timsah beni yakalayıp sağ bacağımı diz üstünden, bir cerrah kadar temiz bir şekilde alıverdi. Olayın şokundan ve kan kaybından bayılmışım. Holder beni tutup kıyıya çekmeseydi oracıkta boğulacaktım. Bundan dolayı beş ay hastanede kaldım. Sonunda bacağıma takılan bu tahta parçası sayesinde taburcu olduğumda artık ordudan çürüğe çıkarılmıştım. Bu halimle hiçbir aktif işte de çalışamazdım.

Bir düşünün, tahmin edeceğiniz gibi büyük bir talihsizliğe uğramıştım, daha yirmi yaşıma gelmeden işe yaramaz bir kötürüm olmuştum. Çok geçmeden kara talihim bir şansa dönüştü. Oraya çivitotu üreticiliği yapmak için gelen Abel White adında bir adam, işçilerinin başında durup çalışmalarını denetleyecek bir ustabaşı arıyormuş. Meğer Abel White kazadan sonra beni kollayan albayın da bir arkadaşıymış. Neyse, uzun lafın kısası, albay bu görev için beni ısrarla adama tavsiye etti. İş çoğunlukla at sırtında yapılacağı için bacağım da büyük bir engel olmayacaktı. Sonuçta bacağımın sağlam bölümü atın üzengisine sıkı sıkıya tutunabilmeme yetiyordu. Tek yapmam gereken ekim alanında dolaşmak, çalışanları kontrol etmek, tembellik edenleri de rapor etmekti. Ücret iyiydi, kaldığım yer rahattı ve yaşamımın geri kalanını burada, çivitotu tarlalarında geçirebilirdim. Bay Abel White nazik bir adamdı, sık sık kaldığım kulübeye gelir, benimle birlikte pipo tüttürürdü. Orada, gurbette beyazlar birbirlerine burada hiç yapmadıkları kadar yakınlık gösterirler.

Ne var ki benim talihim hiçbir zaman uzun süre yaver gitmez. Ansızın, durup dururken büyük bir isyan patlak verdi. Hindistan bir ay boyunca görünüşte sakin ve huzurluydu –tıpkı Surrey ya da Kent gibi– derken ertesi ay ipini koparan iki yüz bin kara şeytan sokaklara salınıverdi, ülke tam anlamıyla cehenneme döndü. Tabii siz bunları zaten benden iyi biliyorsunuzdur beyler, büyük olasılıkla benim bildiklerimden çok daha fazlasını biliyorsunuzdur çünkü okumak pek benlik bir iş değil. Gözümle gördüklerimi biliyorum yalnızca. Bizim ekim alanı kuzeybatı bölgesi sınırına yakın, Muttra adlı bir yerdeydi. Her gece gökyüzü yanan evlerin ışığıyla aydınlanırdı. Gündüzleri ise Avrupalılar

kadınları ve çocuklarıyla birlikte küçük gruplar halinde arazimizden geçerek en yakın birliklerin bulunduğu Agra'ya doğru yol alıyordu. Bay Abel White inatçı bir adamdı. Meselenin abartıldığını ve olayların aynen çıktığı günkü gibi birden bitivereceğini düşünüyordu. Ülke alevler içinde yanarken verandasında oturuyor, viski yudumlayıp puro içiyordu. Tabii ben ve Dawson da onunla kalmıştık. Dawson, karısı ile birlikte çiftliğin muhasebe ve yönetim işlerini üstlenen arkadaştı. Derken bir gün olanlar oldu. Uzaktaki bir ekim alanına gitmiştim ve akşamüzeri ağır ağır eve dönüyordum ki birden gözlerim derin dere yatağında büzülmüş duran bir şeylere takıldı. Ne olduğunu anlamak için atımı oraya doğru sürdüm. Birden başımdan kaynar sular boşaldı, gözümün önünde lime lime doğranmış, sonra da çakallarla köpeklerden geriye yarısı kalmış Dawson'ın karısı duruyordu. Yolun biraz ilerisinde Dawson'ın cesedi yatıyordu. Elinde boş bir revolver vardı. Önünde de dört Hintli İngiliz askeri karşılıklı yatıyordu. Yeniden atıma atladım, hangi yana gitsem diye düşünüyordum ama o anda Abel White'ın kulübesinden yükselen yoğun dumanı ve alevlerin çatıyı delip geçtiğini gördüm. Artık patronuma bir faydam dokunmayacağının farkına vardım, üstelik karışırsam kendi canımdan da olacaktım. Bulunduğum yerden yüzlerce kara şeytanın sırtlarındaki kırmızı ceketleriyle yanan evin etrafında uluyarak dans ettiğini görebiliyordum. Birkaçı beni işaret etti, ardından bir çift mermi başımın üstünde vızıldadı. Hemen çeltik tarlalarına daldım, gece geç saatlerde Agra surlarının gerisine kapağı attım. Maalesef orası da pek güvenli değilmiş. Bütün ülke arı kovanı gibiydi. İngilizler nerede küçük gruplar oluştursa ancak silahla koruyabildikleri kadar yeri ellerinde tutabiliyordu. Bunun dışında çaresiz kaçaklar gibiydiler. Yüzlerce kişiye karşı milyonların sürdürdüğü bir savaştı bu. İşin en acı tarafı da piyadesi olsun, süvarisi olsun, nişancısı olsun, bizim çarpıştığımız bu adamlar bizim eğittimiz kendi devşirme birliklerimizdi. Bizim silahlarımızı kullanıyorlar, bizim borularımızı öttürüyorlardı.

Agra'da Üçüncü Bengal Piyade Bölüğü, birkaç Sih birliği, iki süvari birliği ve bir topçu bataryası vardı. Gönüllü memur ve tüccarlardan bir kolordu kuruldu, ben de tahta bacağıma bakmadan bu birliğe katıldım. Temmuz ayının baş-

larında asilerle çarpışmak için Şahganj'a gittik. Bir süre sonra onları geri püskürttük ancak barutumuz tükendiği için kente geri çekilmek zorunda kaldık. Dört bir yandan sadece kötü haber alıyorduk, buna da şaşmamak gerek çünkü haritaya bakarsanız göreceksiniz ki biz olayların tam kalbinde yer alıyorduk. Lucknow birkaç yüz kilometre kadar doğumuzda, Cawnpore da bir o kadar güneyimizde kalıyordu. Pusulanın hangi yönüne baksanız işkence, cinayet ve zulümden başka bir şey yoktu.

Agra şehri çok büyük bir yerdir. İçi fanatiklerle ve şeytana tapan vahşilerin bin türlüsüyle doludur. Bir avuç adamımızı da şehrin dar ve kıvrımlı sokaklarında kaybettik. Bu nedenle liderimiz, nehrin karşı yakasına geçip eski Agra kalesinde konuşlandı. Siz beyler arasında bu eski kaleyle ilgili bir şeyler duyan ya da okuyan var mı bilmiyorum ama çok tuhaf bir yerdir. Gerçi ben birtakım izbe yerlerde bulundum fakat buna rağmen gördüğüm en tuhaf yer orasıdır. Her şeyden önce muazzam boyutlardadır; kalenin içi hektarlarca arazi kaplar. İçinde modern bir bölüm var; bütün garnizon, kadınlar, çocuklar ve erzaklarla buraya sığdık. Ambarlar ve daha başka her şey orada olmasına rağmen daha da yer kaldı. Ama modern bölümün büyüklüğü eski bölümün yanında hiç kalır. Oraya hiç kimse gitmez, akreplere ve çiyanlara terk edilmiştir. Büyük ve terkedilmiş dehlizleri, kıvrımlı geçitleri, içeri ve dışarı kıvrılan koridorları vardır. İnsanlar içeride kolayca kaybolabilir. Bu nedenle birisinin oraya gittiği çok nadirdir, yine de şimdi bile ellerinde meşalelerle içeriyi keşfe çıkan küçük gruplara tek tük rastlayabilirsiniz.

Nehir eski kalenin tam önünden geçer ve kaleyi korur. Kalenin yanlarında ve arkada birçok kapı var ve bunların da elbette –hem eski bölümde hem de bizim birliklerin bulunduğu yerde– korunması gerekiyordu. Adam sayımız binanın dört köşesini korumak ve her silah başına bir adam yerleştirmek için yetersiz kalıyordu. Böyleyken bu sayısız kapıları tutmak için her birine güçlü bir koruma noktası yapmamız imkânsızdı. Biz de kalenin tam ortasında bir savunma merkezi oluşturup her kapıya bir beyaz adam, iki ya da üç yerli yerleştirdik. Ben de gecenin belirli saatleri için binanın güneybatı tarafında küçük, izbe bir kapıda nöbet tutmak için görevlendirildim. Emrime de iki Sih süvarisi verdiler.

Yanlış giden bir şeyler olursa tüfeğimi ateşlemem söylendi. Böyle bir durumda savunma merkezinden bir çırpıda yardım gelecekti. Ne var ki savunma merkezi bize iki yüz adım kadar uzaktı ve aramızdaki bu mesafe bir sürü geçit ile koridordan oluşan bir labirente benzediği için bir saldırının gerçekleşmesi halinde zamanında yetişebilecekleri konusunda ciddi kuşkularım vardı. Verilen bu küçük görevin, bu küçük nöbet noktasının benim komutamda olması bana gurur vermişti çünkü acemiydim, üstüne üstlük bacağım da sakattı. Nöbet noktasını iki gece emrimdeki Pencaplılarla birlikte korudum.

Pencaplılar uzun boylu ve sert görünüşlü adamlardı, isimleri de Muhammed Singh ve Abdullah Khan idi. İkisi de eski askerdi ve Chilian-wallah'ta bize karşı savaşmışlardı. İngilizce'yi iyi konuşuyorlardı ama bana karşı pek konuşkan davranmadılar. Birlikte durmayı tercih ediyorlardı ve bütün gece o tuhaf Sih diliyle konuşuyorlardı. Bana gelince ben de kapının dışında duruyor, önümüzden akan geniş, kıvrımlı nehre ve büyük şehrin titrek ışıklarına bakıyordum. Davulların gümbürtüsü, tamtam sesleri, afyon ve morfinle sarhoş olmuş isyancıların bağırış çağırışları, düşmanlarımızın gece boyu nehrin karşı yakasındaki varlığını bize bir an olsun unutturmuyordu. Devriye subayı her şeyin yolunda olduğundan emin olmak için her iki saatte bir bütün nöbet noktalarını geziyordu. Nöbetimin üçüncü gecesi karanlık ve çamurluydu, şiddetli yağmur yağıyordu. Böyle bir havada kapının önünde saatlerce durmak oldukça can sıkıcıydı. Bizim Sihleri konuşturmak için tekrar ve tekrar denedim fakat çok başarılı olamadım. Gece saat iki sularında devriyeler geçti ve gecenin kasveti bir an için dağıldı. Adamlarımın benimle konuşmayacağını anlayınca pipomu çıkardım, daha sonra onu yakmak için tüfeğimi yere koydum. Bir anda iki Sih üzerime çullandı. Bir tanesi tüfeğimi kaptığı gibi kafama doğrulttu, diğeri de gırtlağıma kocaman bir bıçak dayayıp, dişlerini sıkarak eğer hareket edersem boğazımı keseceğine dair yemin etti.

Aklıma gelen ilk düşünce bu heriflerin asilerle birlikte oldukları ve bunun bir saldırının başlangıcı olduğu yönündeydi. Eğer kapımızı ele geçirirlerse bu kale düşer, kadınlar ve çocuklar da tıpkı Kanpur'dakilerin gördüğü muameleye uğrardı. Belki siz, bunu anlatarak kendimi iyi biri gibi göstermeye çalıştığımı

düşünebilirsiniz ama yemin ederim aklıma bunlar gelince, hançerin ucunu boğazımda hissetmeme karşın son kez bile olsa bir çığlık atıp savunma merkezini uyarma niyetiyle ağzımı açtım. Beni tutan adam niyetimi anlamış olacak ki ben daha cesaretimi toplamaya çalışırken 'Ses çıkarma. Kale yeterince güvende. Irmağın bu yakasında asi köpeklerden eser yok,' diye fısıldadı. Söyledikleri doğruydu, ses çıkarırsam ölecektim. Adamın kahverengi gözlerinden okudum bunu. Bu yüzden benden ne istediklerini anlamak için sessizce bekledim.

İçlerinden daha uzun ve daha sert bakışlı olan Abdullah Khan 'Dinle beni Sahip. Ya şimdi bizimle olursun ya da ebediyen susarsın. Mesele tereddüte yer bırakmayacak kadar önemli. Hıristiyanların haçına olan sadakatin adına ya kalbinle ve ruhunla bize katılacaksın ya da cesedin bu gece hendeğe atılacak; bizlerse isyancı ordusundaki kardeşlerimize katılacağız. Bu ikisinin orta bir yolu yok. Hangisini seçeceksin? Ölüm mü yoksa yaşam mı? Karar vermen için yalnızca üç dakika verebiliriz. Zaman geçiyor, yeni devriye gelmeden bu işin bitmesi lazım,' dedi.

'Nasıl karar verebilirim ki? Benden ne istediğinizi bile söylemediniz. Fakat size söyleyeyim, eğer konu kalenin güvenliğine aykırı bir şeyse bununla işim olmaz, bıçağını hemen boğazıma saplayabilirsin,' dedim.

'Kaleyle ilgili değil. Senden yalnızca yurttaşlarının bu ülkeye gelirken amaçladıkları şeyi yapmanı istiyoruz. Senden zengin olmanı istiyoruz. Bu gece bizimle birlik olursan elimdeki hançer üzerine ve hiçbir Sih'in asla bozmadığı üçlü yemini ederek ganimetten payına düşeni alacağına söz veriyoruz. Hazinenin 1/4 kadarı senin olacak. Bundan daha adil bir paylaşım olamaz,' dedi.

'Ne hazinesi? Yeter ki bana nasıl yapılacağını gösterin, zengin olmaya en az sizin kadar ben de hazırım,' dedim.

'Öyleyse yemin edeceksin, babanın kemikleri üzerine, annenin şerefi üzerine, inandığın haç üzerine, ne bugün ne de yarın bize el kaldırmayacağına ve aleyhimizde konuşmayacağına dair yemin edeceksin,' dedi.

'Yemin ediyorum,' diye cevapladım. 'Kalenin tehlikeye düşmemesi şartıyla.'

'O zaman arkadaşımla ben de dördümüz arasında paylaştırılacak olan hazinenin payına düşen kadarının senin olacağına yemin ederiz,' dedi.

'Ama burada üç kişiyiz,' dedim.

'Yoo, Dost Ekber de payını alacak. Onları beklerken sana hikâyeyi anlatabiliriz,' dedi. 'Muhammed Singh, sen de kapıda dur da geliyorlar mı diye bak. Evet, her neyse Sahip, bunu sana anlatıyorum çünkü bir Firangi*'nin yeminini bozmadığını ve sana güvenebileceğimizi biliyorum. Eğer sen yalancı bir Hindu olsaydın ve onların yalan yanlış tapınaklarındaki bütün tanrılara yemin etseydin yine de kanın bıçağıma bulaşır, cesedin de suya kavuşurdu. Ancak biz Sihler İngilizleri, İngilizler de biz Sihleri bilir. Şimdi anlatacaklarıma kulak ver. Kuzey eyaletlerinde zenginliği çok, toprakları az bir Raca var. Babasından çok şey kalmış, kendisi de bunların üstüne servetler eklemiş, biraz düşük tabiatlı biri olduğu için altınlarını harcamak yerine biriktirmeyi yeğlemiş. Olaylar çıkınca hem aslanla hem de kaplanla arkadaş olmak istemiş, yani hem İngilizlerle hem de Hindularla. Çok geçmeden bakmış ki beyazlar her yerde ölüyor, beyazların sonunun geldiğini düşünmüş. Yine de dikkatli bir adam olarak ne olursa olsun servetinin yarısı yine kendi elinde kalsın diye planlar yapmış. Altın ve gümüşlerini sarayının mahzenlerinde bırakmış ancak en değerli taşlarını, en seçkin incilerini demir bir sandığa koymuş ve tüccar süsü verdiği güvenilir bir hizmetçisiyle Agra'daki kaleye yollamış ki bölge tamamen huzura kavuşuncaya kadar orada dursun. Böylece eğer isyancılar kazanırsa parası kendinde kalacak, eğer İngilizler bölgeyi ele geçirirse bu sefer de mücevherlerine bir şey olmamış olacak. Servetini böyle böldükten sonra Hinduların tarafına geçmiş çünkü kendi bölgesinde Hindular daha güçlü. Dikkatini çekerim Sahip, böyle yaparak malını mülkünü bir nevi garanti altına almış oluyor. İşte bu Ahmet adıyla dolaşan sözde tüccar, şu an Agra şehrinde ve kaleye girmenin yollarını arıyor. Yanında da seyahat arkadaşı olarak benim üvey kardeşim Dost Ekber var ve onun bu sırrını biliyor. Dost Ekber bu gece Ahmet'e kalenin arka kapılarından birinden onu içeriye sokma sözü verdi, bu amaçla da bu kapıyı seçti. Şimdi buraya gelecek, burada Muhammed Singh ve beni bekler bulacak. Mekân ıssız, kimse de geldiğini görmeyecek. Bu saatten sonra dün-

* Hindistan'da özellikle Avrupalı yabancılara verilen isim.

ya tüccar Ahmet'e ne olduğunu bilemeyecek ve ondan haber alamayacak fakat Raca'nın büyük hazinesi bizim aramızda bölünecek. Buna ne diyorsun Sahip?'

Worcestershire'de bir insanın hayatı büyük ve kutsal bir şey olarak görülür fakat dört bir yanında ateş ve kan varsa ve her köşe başında ölümlerle karşılaşmaya alıştıysan durum çok farklı oluyor. Tüccar Ahmet'in yaşaması ya da ölmesi benim için hava kadar hafif bir şeydi, hazine hakkındaki bu konuşmalardan sonra bu iş aklıma yattı. O servetle memleketimde neler yapabileceğimi düşündüm; serseri, aylak diye tanıdıkları kişi cepleri altınlarla dolu geri döndüğünde nasıl da bakakalacaklardı. İşte bu düşüncelerle zaten ikna olmuştum, ne var ki tereddüt ettiğimi düşünen Abdullah Khan beni ikna etmek için meseleyi daha da açtı.

'Bir düşün Sahip,' dedi, 'bu adamı İngiliz ordusu yakalasa ya asar ya da vurur, mücevherler de devlete kalır, kimseye de bir rupi faydası olmaz. Şimdi onu yakalayan biz olacağımıza göre neden geri kalanını da biz üstlenmeyelim? Mücevherler ha ordunun hazinesinde olmuş, ha bizde olmuş. Her birimizi yeterince zengin ve büyük yapacak kadar para var orada. Kimse de ne olduğunu bilmeyecek, zaten bütün dünyadan ilişiğimiz kesik durumda. Bundan iyi ne olabilir? Tekrar soruyorum Sahip, bizimle misin? Eğer değilsen sana da düşman muamelesi yapacağız.'

'Tüm kalbim ve ruhumla sizinle beraberim,' dedim.

'Güzel,' dedi ve tüfeğimi bana geri verdi. 'Gördüğün gibi sözüne güveniyoruz. Biz de kendi sözümüzü çiğnemeyeceğiz. Şimdi oturup kardeşimin ve tüccarın gelişini beklemeliyiz.'

'Kardeşin biliyor mu bizim ne yapacağımızı?' diye sordum.

'Bu onun planı. Her şeyi o tasarladı. Kapıya gidip Muhammed Singh'le birlikte nöbet tutalım,' dedi.

Yağmur mevsimi yeni başladığı için aralıksız yağmaya devam ediyordu. Kahverengi, yoğun bulutlar gökyüzünde savruluyordu ve bir taş atımlık mesafeden ötesini görmek zordu. Durduğumuz kapının önünde derin bir hendek vardı ama sular yer yer neredeyse kuruduğundan, kolayca aşılabilirdi. Orada durup o iki vahşi Pencaplı ile beraber öleceği yere gelen adamı beklemek bana

tuhaf geliyordu. Ansızın gözüm hendeğin diğer tarafında sönük bir fener ışığına takıldı. Işık tepecikler arkasında kayboldu, daha sonra yeniden göründü ve yavaş yavaş bize doğru yaklaşmaya başladı.

'İşte oradalar!' diye bağırdım.

Abdullah kulağıma 'Onu sen durduracaksın, aynı konuştuğumuz gibi. Onu korkutacak hareketler yapma. Onu bizimle içeriye yolla, sen burada nöbet tutarken biz geri kalan kısmı hallederiz. Feneri hazır et, bunun gerçekten bizim adam olduğundan emin olalım,' diye fısıldadı.

Işık karşıdan titreyerek ilerliyor, bir duruyor, bir yürüyordu. Sonunda hendeğin karşı tarafında iki karanlık silüet gördüm. Hendek köprüsünü indirdim, çamur üstünden karşıya geçtiler. Onları durdurmadan önce kapıya doğru yarı yola kadar ilerlemelerini bekledim. Sert bir sesle 'Kim var orada?' diye bağırdım. 'Biz dostuz,' diye bir cevap geldi. Fenerimi çıkarıp onlara doğru tuttum. İlk gelen neredeyse kemerine kadar inen uzun siyah sakallarıyla dev gibi bir Sih'ti. Laf aramızda, daha önce böyle uzun bir adam hiç görmemiştim. Diğeri kısa, şişman, yuvarlak bir herifti. Başında büyük, sarı bir sarık vardı. Elinde de omuz atkısına sarılı bir bohça vardı. Korkuyor gibi görünüyor, elleri sıtmalı gibi titriyor, iki parlak, küçük ve kırpışan gözle kafasını bir sağa, bir sola çeviriyordu. Bu haliyle kafasını deliğinden korka korka çıkaran bir fareyi andırıyordu. Onu öldürme fikri içimi titretti fakat hazineyi düşününce kalbim, içimde taş gibi sertleşti. Yüzümün beyaz olduğunu görünce neşeyle küçük bir çığlık attı ve sonra da koşarak bana doğru geldi.

Nefes nefese 'Koruyun beni Sahip,' dedi. 'Zavallı tüccar Ahmet'i koruyun. Rajputana'dan geliyorum, Agra kalesine sığınmak istiyorum. İngiliz Ordusu'nun tarafındayım diye soyuldum, dövüldüm. Her şeyime el konuldu. Ne güzel bir gece ki ben ve zavallı eşyalarım yeniden güvendeyiz.'

'O bohçada ne var?' diye sordum.

'Demir bir kutu,' diye cevap verdi. 'Başkaları için hiçbir değer ifade etmeyen ama kaybedersem beni çok üzecek bir iki aile yadigârı var içinde. Ben dilenci filan değilim, sizi de komutanınızı da ödüllendiririm genç Sahip, yeter ki bana ihtiyacım olan sığınmayı sağlayın.'

Adamla daha fazla konuşacak kadar güvenmiyordum kendime. O şişman, korku dolu yüzüne baktıkça kanını akıtacağımız fikri bana daha zor gelmeye başlamıştı. En iyisi bu duygulardan sıyrılmaktı. 'Onu merkez karakoluna götürün,' dedim. İki Sih iki yanından adama yaklaştı, dev cüsseli olan da arkalarına düştü, beraber kapıdan girdiler. Adam ölümle çepeçevre sarılmıştı. Bense elimde fenerle kapıda kaldım. Issız koridorlarda çınlayan ölçülü ayak seslerini duyuyordum. Derken aniden ayak sesleri yerini boğuşma, bağrışma ve soluma seslerine bıraktı. Bir süre sonra korkutucu bir şekilde benim bulunduğum tarafa doğru nefes nefese koşturan birinin sesini duydum. Fenerimi uzun ve düz geçide doğru çevirdim, gelen o şişman adamdı, rüzgâr gibi koşuyordu, yüzü kan içindeydi, hemen arkasında da elinde parlayan bir bıçakla kaplan gibi sıçrayarak koşan siyah sakallı dev Sih vardı. Bu küçük tüccar kadar hızlı koşan birine rastlamadım. Sih ile arasını açıyordu, beni de geçip dışarıya çıkabilirse kendisini kurtaracaktı. Kalbim ona karşı yumuşamıştı ama tekrar hazineyi düşününce yeniden sertleşip katılaştı. Tam yanımdan geçiyordu ki tüfeğimi bacaklarının arasına savurdum. Şişman adam vurulmuş bir tavşan gibi yerde iki kez yuvarlandı. Ayağa kalkmasına fırsat vermeden Sih üzerine çullanıp hançerini iki kez böğrüne sapladı. Adam ne inliyor ne de kımıldıyordu, düştüğü yerde öylece kalmıştı. Bence düşerken boynu kırılmıştı. Görüyorsunuz ya beyler, ben sözümde duruyorum. Lehime olsun olmasın meseleyi size kelimesi kelimesine olduğu gibi anlatıyorum."

Sustu ve kelepçeli ellerini Holmes'un onun için hazırladığı sulu viskiye uzattı. Kendi hesabıma, ona karşı azami derecede nefret duymuştum. Sadece bulaştığı bu soğukkanlı cinayetten dolayı değildi bu, belki daha çok anlatırken üslubundaki küstahlık ve lakayıtlıktan dolayıydı. Onun için ne ceza verilecek olursa olsun ona acımamı ya da sempati duymamı bekleyemezdi benden. Sherlock Holmes ve Jones elleri dizlerinin üstünde oturuyor, hikâyeyi büyük bir ilgiyle ve derinlemesine dinliyorlardı fakat ikisinin de yüzünde aynı tiksinti ifadesi vardı. Anlaşılan Jonathan Small da bu gözlemi yapmıştı çünkü adam konuşmasını sürdürürken sesinde ve tavrında bir parça meydan okuma vardı.

"Bütün bu olanlar çok kötü şeylerdi kuşkusuz," dedi. "Ama merak ediyo-

rum da kaç kişi benim yerimde olsa bıçağı gırtlağına yiyeceğini bildiği halde hazineden bir pay almayı reddederdi? Üstelik adam bir kez kaleye girdikten sonra ya o ölecekti ya da ben. Kaçsaydı bütün olay gün yüzüne çıkacaktı, ben de askeri mahkemede yargılanıp büyük olasılıkla kurşuna dizilirdim. Bilirsiniz, böyle zamanlarda insanlar pek merhamet göstermezler."

"Hikâyeye devam et," dedi Holmes.

"Sonra onu Abdullah, Ekber ve ben içeriye taşıdık. Kısa bir adam olduğu için oldukça hafifti. Muhammed Singh kapıda nöbet tutuyordu. Adamı Sihlerin önceden hazırladığı bir yere götürdük. Biraz uzakta, kıvrımlı bir geçidin büyük bir meydana açıldığı bir yerdi. Buradaki tuğla duvarlar ufalanıyordu. Toprak zemin bir yerde doğal bir mezar oluşturacak şekilde çökmüştü. Tüccar Ahmet'i oraya koyduk, üzerini gevşek tuğlalarla kapattık. Bundan sonra da hep beraber hazinenin yanına döndük. Hazine ilk saldırı sırasında adamın düşürdüğü yerde duruyordu. Sandık, şu anda masanızın üstünde kapağı açık duran sandıktı. Üstündeki oyma sapa ipek bir kordonla anahtar bağlıydı. Sandığı açtık, lambanın ışığı altında küçük bir çocukken Pershore'da okuduğum ve düşlediğim türden bir sürü mücevher pırıl pırıl parladı. Onlara bakmak gözlerimizi kamaştırıyordu. Gözlerimize böylesine bir ziyafet çektirdikten sonra hepsini dışarıya çıkararak içindekilerin bir listesini yaptık. Sandıkta yüz kırk üç tane birinci kalite elmas vardı, bunların bir tanesinin de dünyanın ikinci en büyük değerli taşı olan 'Büyük Mogul'* olduğuna inanıyorum. Doksan yedi tane iyi kalite zümrüt vardı. Yüz yetmiş tane yakut vardı ama bir kısmı küçüktü. Kırk tane lal taşı, iki yüz on tane safir, altmış bir adet akik, çok fazla sayıda beril, damarlı akik, kedigözü, turkuaz ve diğer taşlar... Bazılarının adını o zamanlar bilmiyordum, sonradan bu taşlara karşı oluşan merakla öğrendim. Bunun yanında yaklaşık üç yüz tane çok iyi kalite inci vardı, bunlardan on iki tanesi altın bir taç üzerine işlenmişti. Bu arada yeri gelmişken söyleyeyim; hazineyi yeniden ele geçirdiğimde bu son söylediklerim sandıkta yoktu.

Hazinemizi saydıktan sonra tekrar sandığa yerleştirdik ve Muhammed Singh'e göstermek üzere kapıya götürdük. Sonra sırrımıza ve birbirimize sadık

* Mogul: Hint imparatoru.

kalacağımıza dair yeniden yemin ettik. Ülke yeniden huzura kavuşuncaya dek onu güvenli bir yere saklayıp daha sonra aramızda bölüştürmeye karar verdik. Hazineyi aynı gün bölüştürmenin bir mantığı yoktu; eğer bu değerli taşlar üzerimizde bulunursa büyük şüpheye yol açardı. Zaten kalede bunları koyabileceğimiz özel bir yerimiz de yoktu. Bu yüzden sandığı cesedi gömdüğümüz dehlize taşıdık, orada en sağlam duvarın belirli tuğlalarının altında bir çukur kazdık ve hazineyi içine koyduk. Hazineyi gömdüğümüz noktayı dikkatlice not aldık. Ertesi gün de ben, her birimize birer tane verilmek üzere dört tane plan çizdim. Sonra da her birimizin hepimiz için yemin ettiğini ve münferit hareket etmeyeceğimizi belirtmek üzere çizdiğim planların altına dördümüzün imzalarını attırdım. Elimi kalbime koyarak bütün içtenliğimle söyleyebilirim ki bu yemini asla çiğnemedim.

Hindistan'daki isyanın sonucunun ne olduğunu sizlere söylememin gereği yok. Wilson'un Delhi'yi almasından ve Sir Colin'in Lucknow'u yeniden ele geçirmesinden sonra gerisi çorap söküğü gibi geldi. Ülkeye yeni birlikler doluştu ve Nana Sahip sınırı geçip toz oldu. Albay Greathed komutasında Agra'ya gelen bir kolordu orayı asilerden temizledi. Ülkeye barış tekrar egemen oluyordu ve dördümüz de ganimetten payımıza düşenle güven içinde yola koyulma zamanının geldiğinden umutlanmaya başlıyorduk. Oysa bir anda Ahmet'in katilleri olarak tutuklanınca umutlarımız suya düştü.

Bu olay şöyle oldu: Raca, Ahmet'in güvenilecek birisi olduğunu bildiği için mücevherlerini onun eline teslim etmişti. Fakat Doğu'nun insanı biraz sorgulayıcı olur. Bu Raca da belki ilkinden daha güvenilir ikinci bir adamını gizlice ilkinin ardından hafiyelik yapmak üzere görevlendirmiş. İkinci adam Ahmet'e kendini göstermemesi, bir gölge gibi onu takip etmesi konusunda sıkı sıkıya tembihlenmiş. Sonuç olarak o gece de Ahmet'i takip etmiş ve kapıdan girdiğini görmüş. Tabii ki Ahmet'in kaleye sığınma talebinin olumlu karşılandığını düşünmüş. Ertesi gün kendisi de sığınma başvurusu için geldiğinde Ahmet'in izine rastlayamamış. Bu durum ona çok ilginç gelmiş ve karakol çavuşuyla konuşmuş, o da bunu kumandana bildirmiş. Derinlemesine bir araştırmadan sonra ceset bulunmuş. Böylece tam her şey yolunda, emniyetteyiz derken

dördümüz de tutuklanıp cinayetten yargılanmak üzere mahkemeye çıkarıldık. Üçümüz o gece kapıyı tutan kişiler olduğumuz için dördüncüsü de maktulün yol arkadaşı olduğu bilindiği için... Duruşmada mücevherlerle ilgili tek kelime sorulmadı. Çünkü Raca, görevinden alaşağı edilmişti ve Hindistan'dan sürülmüştü. Mücevherler konusunda bilgisi ya da ilgisi olan kimse kalmamıştı. Ne var ki cinayet bütün boyutlarıyla açığa çıkmış ve dördümüzün de bu işte parmağı olduğu kanıtlanmıştı. Üç Sih ömür boyu hapse mahkûm edildi, ben de idama fakat sonradan cezam diğerleri gibi ömür boyu hapse çevrildi.

İçinde bulduğumuz durum gerçekten tuhaftı. Dördümüzün de ayakları zincirliydi ve bir daha dışarıya çıkma ihtimalimiz görünmüyordu. Öte yandan taşıdığımız sır, bir kullanabilsek hepimizi saraylarda yaşatacak kadar değerliydi. Dışarıda muhteşem bir servet hazır vaziyette sadece gidip almanı beklerken yiyecek biraz pirinç, içecek biraz su bulabilmek uğruna kanı beş para etmez görevlilerin sille tokatlarına dayanmak, kafayı yemen için yeterdi de artardı bile. Bu durum beni de delirtebilirdi fakat ben her zaman sabırlı bir adam olmuşumdur. Bu yüzden kendimi tuttum ve zamanımı bekledim. Sonunda zamanı geldi gibi göründü bana. Agra'dan Madras'a, oradan da Andaman Adaları'ndaki Blair Adası'na nakledildim. Burada çok az sayıda beyaz hükümlü vardı, ben de başından beri iyi davranış gösterdiğimden çok geçmeden ayrıcalıklı birisi olup çıktım. Bana Harriet Dağı yamaçlarında küçük bir yer olan Hope Town'da bir kulübe verdiler ve kendi halime bıraktılar. Burası iç karartıcı, salgın hastalıkların kol gezdiği bir yerdi ve arazimizin biraz ötesinde bir fırsatını bulsalar bize zehirli oklar fırlatmaya hazır bir sürü vahşi yamyam dolaşıyordu. Hendek kazma, patates ekme ve yapılacak bir sürü iş daha vardı, bu yüzden akşamüstü kendimize ayıracak biraz zaman bulsak da bütün gün yeterince meşguldük. Öğrendiğim birçok şeyden biri de cerrah için ilaç hazırlamaktı, ondan biraz bilgi kaptım. Kaçmak için de sürekli fırsat kolluyordum ama burası başka bir kara parçasından kilometrelerce uzak bir yerdi ve o denizlerde rüzgâr yok denecek kadar azdı. Bu yüzden kaçmak adamakıllı zordu.

Dr. Somerton çevik, sportmen bir gençti, diğer genç subaylar onun odasında toplanır ve akşamları kâğıt oynarlardı. İlaçları hazırladığım muayenehane

onun oturma odasının hemen yanındaydı. Aramızda küçük bir pencere vardı. Genellikle kendimi yalnız hissettiğim zaman muayenehanedeki lambayı söndürür, daha sonra orada durup konuşmalarını dinler, oyunlarını izlerdim. Ben kendim de kâğıt oyunlarını çok severim, oyunu seyretmek de neredeyse oynamak kadar keyif veriyordu bana. Yerel birliklere komuta eden Binbaşı Sholto, Yüzbaşı Morstan ve Teğmen Bromley Brown, doktorun kendisi, bir de iki üç tane hapishane memuru olurdu odada. Hepsi de hilebaz, cingöz tiplerdi. Her akşam onlar için küçük bir parti havasında geçerdi. Çok geçmeden bir şey dikkatimi çekti. Hep askerler kaybediyor, siviller kazanıyordu. Yani hile vardı demek istemiyorum ama hep öyle oluyordu. Bu hapishane memurları Andaman'a geldiklerinden beri kâğıt oynamaktan başka bir şey yapmamışlardı, bu nedenle bir noktaya kadar birbirlerinin oyun tarzını artık ezberlemişlerdi. Askerler ise oyunu zaman geçsin diye umursamadan oynuyorlardı. Her geçen gece bizim askerlerin parası suyunu çekti, paraları azaldıkça da daha gayretli oynamaya başladılar. Bunların içinde Binbaşı Sholto tam bir masa kekliğiydi. Başlangıçta masaya kâğıt para ve altın koyuyordu, zamanla hem de büyük meblağlarda senetler koymaya başladı. Bazen bir iki oyunda kazandığı da oluyordu, bu durum onu yüreklendiriyor, daha sonra eskisinden de beter yeniliyordu. Bütün gün barut fıçısı gibi dolaşıyor, sonra da normalin üstünde miktarlarda içki içiyordu.

Bir gece, öncekilerden de fazla kaybetti. O ve Yüzbaşı Morstan sallanarak odalarına doğru giderken ben barakamdaydım. İkisi candan arkadaşlardı, yedikleri içtikleri ayrı gitmezdi. Binbaşı kaybettiği paralardan dem vuruyordu. 'Her şey bitti Morstan,' diyordu barakamın önünden geçerlerken. 'Ben bitmiş bir adamım, varımı yoğumu alacaklar.' Beriki onun omzunu sıvazlayarak 'Saçmalama dostum!' dedi. 'Ben de berbat duruma düştüm ama...' Bu kadarını duyabilmiştim ama oturup düşünmeye başlamam için bu bana yetti. İki gün sonra Binbaşı Sholto sahilde dolaşıyordu; bu onunla konuşmak için iyi bir şanstı, ben de bu şansı değerlendirdim. 'Size bir şey danışmak istiyorum Binbaşım,' dedim.

'Evet Small, mesele ne?' diye sordu purosunu ağzından çekerek.

'Size danışmak istediğim şey efendim,' dedim, 'gizli bir hazineyi teslim edebilecek uygun kişinin kim olduğu. Yarım milyon değerinde bir servetin yerini biliyorum ve bunu kendim kullanamayacağıma göre düşündüm de belki en iyisi bu serveti yetkililere teslim etmek, o zaman belki cezamın süresini kısaltırlar.'

'Yarım milyon mu dedin Small?' diye haykırdı, doğru söyleyip söylemediğimi anlamak için dikkatle yüzüme bakıyordu.

'Evet, tam o kadar efendim, mücevherler ve incilerden oluşan bir servet. Orada öylece yatıyor, gelip alacak kişiyi bekliyor. En ilginç olanı da gerçek sahibi şu an sürgünde, mülkünden uzaklarda, yani kim gelip alırsa servet onun,' dedim.

'Devlete vermek lazım Small,' diye kekeledi, 'devlete...'

Konuşmalarında tereddütlü bir hava vardı, tam manasıyla anladım ki onu ele geçirmiştim. 'Öyleyse efendim, bu bilgiyi Generale mi vermeliyim?' diye sakince sordum.

'Yani aceleci de davranmamalısın yoksa pişman olabilirsin. Bana her şeyi anlat Small, tüm ayrıntıları ver,' dedi.

Bütün öyküyü anlattım ona ama neresi olduğunu anlamaması için bazı ufak değişiklikler yaptım. Anlatıp bitirdiğimde hiç kımıldamadan duruyordu, düşüncelere dalmıştı. Dudağının seğirmesinden içten içe bir çelişki yaşadığını anladım. 'Bu çok önemli bir mesele Small,' dedi en sonunda. 'Kimseye bundan bahsetmemelisin, çok yakında seninle yeniden görüşeceğim.'

İki gece sonra o ve arkadaşı Yüzbaşı Morstan, gece yarısı ellerinde bir fenerle barakama geldiler. 'Bu öyküyü Yüzbaşı Morstan'ın senin ağzından dinlemesini istiyorum Small,' dedi Sholto. Daha önce anlattığım öyküyü baştan anlattım.

'Doğru gibi geliyor kulağa değil mi?' dedi. 'Denemek için yeterli mi dersin?'

Yüzbaşı Morstan başıyla onayladı.

'Bana bak Small,' dedi Binbaşı. 'Arkadaşımla ben bu konuyu konuştuk ve senin bu sırrının hiç de bir devlet meselesi olmadığı sonucuna vardık, senin özel bir meselen bu, tabii ki kendin için en iyi kararı verecek olan sensin. Şim-

di soru şu: Bunun karşılığında ne kadar para istiyorsun? Koşullarda anlaşacak olursak bir girişimde bulunabiliriz, en azından düşünür taşınırız.'

Soğukkanlı, umursamaz bir sesle konuşmaya çalışıyordu ama gözleri heyecan ve açgözlülükle parlıyordu.

Onun kadar soğukkanlı konuşmaya çalıştım ve onun kadar heyecan duyarak 'Bu bakımdan beyler,' dedim, 'benim durumundaki bir adamın yapacağı bir tek pazarlık vardır. Sizden beni ve üç arkadaşımı özgürlüğe kavuşturmanızı istiyorum. O zaman sizi de ortak ederiz ve servetin 1/5 kadarını siz aranızda paylaşırsınız.'

'Hımm!' dedi. '1/5 demek. Bu pek çekici değilmiş.'

'Yine de adam başı elli bin eder,' dedim.

'Ama biz sana özgürlüğünü nasıl verebiliriz? Olanaksız bir şey istediğini çok iyi biliyorsun.'

'Hiç de değil,' diye cevap verdim. 'Her şeyi en ince ayrıntısına kadar düşündüm. Buradan kaçmamızın önündeki tek engel yolculuğa dayanacak bir tekne ve bizi uzun süre idare edecek erzak olmaması. Kalküta ya da Madras'ta işimize yarayabilecek bir sürü ufak yat ve yelkenli var. Siz bunlardan birini buraya getirin. Biz gece vakti tekneye bineriz, siz de bizi Hindistan kıyısında herhangi bir yere bırakırsanız anlaşmadan üzerinize düşeni yerine getirmiş olursunuz.'

'Keşke bir tek sen olsaydın,' dedi.

'Onlar yoksa ben de yokum!' dedim. 'Biz bu uğurda yemin ettik. Dördümüz de her zaman beraber hareket ederiz.'

'Bak gördün mü Morstan,' dedi, 'Small sözünün eri bir adam. Arkadaşlarını satmıyor. Bence ona tam olarak güvenebiliriz.'

'Bu pis bir iş,' dedi diğeri. 'Dediğin doğru olsa bile alacağımız pay, göze aldığımız riski karşılamalı.'

'Pekâlâ Small,' dedi Binbaşı. 'Galiba seninle anlaşmaya çalışacağız. Tabii daha öncesinde anlattığın hikâyenin doğruluğunu sınamalıyız. Sandığın nerede olduğunu söyle, ben de yıllık iznimi alıp Hindistan'a gideyim, meseleyi bir araştırayım.'

'O kadar acele etmeyin,' dedim. O heyecanlandıkça ben sakinleşiyordum. 'Diğer üç arkadaşımın onayını almalıyım. Dediğim gibi ya dördümüz ya hiçbirimiz.'

'Saçmalama!' diye söze atıldı. 'Üç kara suratlı adamın bizim anlaşmamızla ne alakası var?'

'İster kara olsun ister mavi,' dedim. 'Onlar da benimle beraber anlaşmanın içinde ve hep beraber gideceğiz.'

Sonra Muhammed Singh, Abdullah Khan ve Dost Ekber'in de bulunduğu ikinci bir görüşme yaptık. Meseleyi yeniden konuştuk ve sonunda bir anlaşmaya vardık. Biz her iki subaya da Agra kalesindeki o bölgeyi gösteren çizimleri verecek ve hazinenin saklı bulunduğu duvarı işaretleyecektik. Binbaşı Sholto da hikâyemizin doğruluğundan emin olmak için Hindistan'a gidecekti. Sandığı bulursa orada bırakacak ve bize yolculuk için gerekli erzak yüklü tekneyi gönderecekti. Bizi Rutland Adası açıklarında bekleyecek olan bu tekneyle Agra'ya gidecektik. Sholto da aynı yatla görev yerine dönecekti. Ardından Yüzbaşı Morstan izin alacak, bizimle Agra'da buluşacaktı. Hazineyi orada bölüşecek, Morstan hem Binbaşı'nın payını hem de kendi payını alıp gidecekti. Bütün bunlar üzerine akla gelebilecek ve dudaktan dökülebilecek en ağır yeminleri ettik. Önümde bir kâğıt ve mürekkep, gece boyu çizdim durdum. Sabah tam anlamıyla hazır iki çizelge vardı elimde. Altında da dördümüzün imzası: Abdullah, Ekber, Muhammed ve ben.

Evet baylar, sizi uzun hikâyemle sıktım biliyorum. Dostum Bay Jones'un beni bir an önce kodese tıkmak için sabırsızlandığını biliyorum. Elimden geldiğince kısa kesmeye çalışacağım. O aşağılık Sholto Hindistan'a gitti ama bir daha asla geri gelmedi. Yüzbaşı Morstan bir süre sonra bana posta gemilerinden birinin yolcu listesindeki Sholto'nun adını gösterdi. Sözde amcası ona yüklü bir miras bırakarak vefat etmiş ve böylece ordudan ayrılmıştı. Bizi kandırdığı gibi diğerlerini de kandırmakta sakınca görmüyordu. Kısa süre sonra Morstan da Agra'ya gitti, tahmin ettiğimiz gibi hazinenin yerinde yeller esiyordu. Alçak herif, öne sürdüğümüz koşullardan birini bile yerine getirmeden, tamamını çalıp gitmişti. O gün bu gündür sadece intikam için yaşadım. Gün-

düz düşüncelerimde, gece rüyalarımda sadece intikam almak vardı. Bu duygu beni tümüyle etkisi altına alan, benliğimi saran bir saplantı haline geldi. Kanunlar da idam edilmek de umurumda değildi. Kaçmak, Sholto'yu bulmak ve ellerimi gırtlağına dayamak tek düşüncem olmuştu. Sholto'yu öldürme fikri yanında Agra hazinesi bile solda sıfır kalıyordu gözümde. Hayatım boyunca kafama koyduğum pek çok şey oldu ve bunların hepsini yerine getirdim. Ama bunu yerine getirmek için uzun ve sıkıntı dolu yıllar geçti. Tıp konusunda bir miktar bilgi edindiğimi söylemiştim. Bir gün Dr. Somerton hastayken bir grup mahkûm ormanda buldukları Andaman Adası'nın küçük yerlilerinden birini getirdi. Yerli çok hastaydı ve ölmek üzere tenha bir yere gitmişti. Bir yılan kadar zehirli görünüyordu ama onun tedavisini üstlendim ve birkaç ay içinde kalkıp yürüyecek hale getirdim. Bunun için bana bağlılık duymaya başladı. Artık ormana geri dönmek istemiyor, sürekli kulübemin etrafında geziniyordu. Dilini de biraz öğrenmiş olmam onu bana daha sıkı bağladı.

Tonga; adı buydu. İyi kürek çekiyordu ve büyük, geniş bir kanosu vardı. Bana bağlandığını ve hizmet etmek için her şeyi yapabileceğini anlayınca kaçmak için fırsat yakaladığımı da anladım. Bunu onunla konuştum. Kanosunu kararlaştırdığımız bir gece nöbetçilerin olmadığı terk edilmiş iskeleye getirecek, beni oradan alacaktı. Ayrıca yanına bol miktarda içme suyu, hindistancevizi ve patates almasını söyledim. Küçük Tonga saf ve güvenilir biriydi. Kimsenin onun kadar sadık bir dostu olmamıştır. Kararlaştırdığımız gece kanosuyla iskeledeydi. Ama talihsizlik işte, gardiyanlardan biri iskeledeydi. Bana hakaret etmek ve yaralamak için hiçbir fırsatı kaçırmayan adi bir Peştu*. Hep ondan intikam almak için fırsat kollardım ve işte o fırsatı yakalamıştım. Sanki adadan ayrılmadan önce andımı yerime getireyim diye kader onu karşıma çıkarmıştı. Sırtı bana dönük bir şekilde kıyıda duruyordu, karabinası da omzundaydı. Kafasını dağıtmak için bir taş aradım ama bulamadım. Derken aklıma acayip bir fikir geldi, kullanabileceğim bir silahım vardı. Karanlıkta yere oturdum ve takma bacağımı çıkardım. Üç sıçrayışta arkasına varmıştım. Beni fark edince karabinasını omzuna dayadı ama bütün gücümle öyle sert vurdum ki kafatasının

* Afganistan'ın güneydoğusu ve Pakistan'ın kuzeydoğusunda yaşayan bir halk.

ön kısmı olduğu gibi içine göçtü. Tahta bacağımda o darbenin izini görebilirsiniz. Tek bacakla dengemi koruyamadığım için ikimiz birlikte yere düştük, ayağa kalktığımda hâlâ kıpırdamadan yatıyordu. Doğruca kanoya gittim, bir saat içinde açık denize çıkmıştık. Tonga, silahları ve putları da dahil bütün öteberisini yanına almıştı. Bütün bu öteberi arasında uzun bir bambu mızrağı ve hindistancevizi liflerinden örülmüş Andaman usulü bir hasır örtüsü vardı. On gün boyunca kendimizi kaderin kollarına teslim edip, gelişigüzel kürek çekip durduk. On birinci gün Singapur'dan Cidde'ye Malezyalı hacıları götüren bir ticaret gemisi bizi aldı. Gemi oldukça kalabalıktı, Tonga ve ben de kısa sürede aralarına karıştık. Çok iyi bir özellikleri vardı; bizi kendi halimize bıraktılar ve hiç soru sormadılar. Şimdi küçük dostumla yaşadığımız bütün maceraları anlatmaya kalksam güneş doğuncaya kadar bitmez. Sizi o kadar oyaladığım için de bana teşekkür etmezsiniz herhalde. Oraya buraya sürüklenerek dünyanın birçok yerini dolaştık. Ama her defasında karşımıza bir şey çıkıyor ve bizi Londra'dan uzak tutacak bir gelişme oluyordu. Yine de hiçbir zaman asıl gayemi unutmadım. Geceleri rüyamda sürekli Sholto'yu görüyordum. Rüyalarımda onu yüzlerce kere öldürmüşümdür. Ama sonunda üç ya da dört yıl önce kendimizi Londra'da bulduk. Sholto'nun yaşadığı yeri bulmam hiç zor olmadı. Hazineyi paraya çevirip harcamış mıydı yoksa olduğu gibi saklıyor muydu? Bütün bunları anlamak için derhal işe koyuldum. Bana yardım edebilecek bazı kişilerle arkadaşlık kurdum. İsim vermiyorum çünkü kimseyi ele vermek istemiyorum. Sonunda elinde hâlâ mücevherlerin olduğunu öğrendim. Birçok yol deneyerek ona ulaşmaya çalıştım fakat epey kurnazdı. Oğulları ve hizmetkârının yanı sıra iki tane de dövüşçüyü yanına koruma olarak almıştı.

Derken bir gün ölmek üzere olduğunu öğrendim. Hemen bahçesine koştum, onun bu şekilde ellerimin arasından sıyrılıp gidecek olması beni deliye çeviriyordu. Pencerelerden içeriyi gözetliyordum. Yatağında yatıyordu ve iki oğlu da yanındaydı. İçeriye dalıp üçüne birden saldırmayı düşünüyordum ki bir baktım çenesi aşağıya sarkmış. Anladım ki ölmüştü. Aynı gece odasına girdim, bizim mücevherleri nereye sakladığına dair bir kanıt bulabilir miyim diye bütün evraklarını karıştırdım ama tek satır bile bulamadım. Olabildiğince ke-

derli ve sinirli bir şekilde oradan ayrıldım. Gitmeden önce, eğer günün birinde Sih dostlarımla yeniden karşılaşacak olursam Sholto'ya duyduğumuz nefretin ifadesi olarak bir not bıraktığımı bilmenin onları mutlu edeceği geldi aklıma. Ben de dördümüzün imzasını, aynen çizdiğim haritada yaptığım gibi hızlıca çiziktirdim ve Sholto'nun göğsüne iğneledim. Üzerinde soyduğu ve aptal yerine koyduğu adamlardan bir işaret olmadan gömülmesine gönlüm razı olmadı. O sıralarda fuarlarda, panayırlarda Tonga'yı 'Kara Yamyam' olarak teşhir ederek kazanıyorduk hayatımızı. Tonga çiğ et yiyor ve savaş dansı yapıyordu, günün sonunda da bir şapka dolusu paramız oluyordu. Pondicherry Malikânesi'nden haberleri almaya devam ediyordum. Birkaç yıl hazineyi aramakta oldukları dışında önemli bir haber gelmedi. Fakat sonunda uzun zamandır beklediğimiz haberi aldık. Hazine evin çatı katında, Bay Bartholomew Sholto'nun laboratuvarında bulunmuştu. Hemen oraya gittim ve eve bir göz attım ama bu tahta bacağımla yukarıya nasıl çıkacağımı kestiremedim. Neyse ki çatıda bir kapak olduğunu ve Bay Sholto'nun akşam yemeği saatini öğrendim. Tonga'nın da yardımıyla bu işin üstesinden kolayca gelebileceğimizi düşünüyordum. Tonga'yı beline doladığımız bir halatla yanımda götürdüm. Kedi gibi tırmanıyordu ve kısa sürede çatıya ulaştı. Şansa bakın ki Bartholomew Sholto hâlâ odadaydı, bu da hayatına mal oldu zaten. Tonga onu öldürmekle akıllıca bir şey yaptığını sanıyor olacak ki halatla yukarıya çıktığımda onu çalımlı çalımlı dolaşırken buldum. Onu halatın ucuyla dövüp 'Kana susamış küçük şeytan!' diye azarladığımda çok şaşırdı. Hazine sandığını aşağıya fırlattıktan sonra indim. Tabii daha önce dördümüzün imzasını masanın üstüne bıraktım. Mücevherlerin nihayet gerçek sahiplerini bulduğunu göstermek istedim. Sonra Tonga halatı yukarıya çekti, pencereyi kapattı, tırmandığı yoldan aşağıya indi.

Size başka ne anlatayım, bilmiyorum. Denizcinin birinin Smith'in teknesi Aurora'nın hızından bahsettiğini duydum. Hızlı bir teknenin kaçışımız için elverişli olacağını düşündüm. İhtiyar Smith'le gittim, ona bizi gemimize sağ salim ulaştırırsa yüklü bir ödeme yapacağımı söyledim. Şüphesiz bu işte bir bityeniği olduğunu anlamıştı ama sırrımızı öğrenmeye çalışmadı. Tüm bu anlattıklarım doğrudur. Bunları size eğlenmeniz için anlatmadım. Bunları anlat-

tım çünkü kendimi savunmamın en iyi yolunun her şeyi anlatmak olduğuna inanıyorum. Binbaşı Sholto'nun bana ne kadar büyük bir haksızlık yaptığını ve oğlunun ölümü konusunda hiçbir suçum olmadığını bütün dünya bilsin istiyorum."

"Oldukça ilginç bir anlatımdı," dedi Sherlock Holmes. "Çok ilginç bir vakanın, çok ilginç sonu... Gerçi hikâyenin son kısmında o halat hariç benim için yeni olan bir şey yoktu. Halatı sizin getirdiğinizi düşünmemiştim. Aklıma gelmişken Tonga'nın bütün oklarını kaybettiğini sanıyordum ama teknede bize bir tane fırlatmayı başardı."

"Hepsini unutmuştu bayım, sadece kamışın içinde kalan son oku vardı."

"Aa, elbette," dedi Holmes. "Bu hiç aklıma gelmemişti."

Tutuklu uysal bir edayla "Bana sormak istediğiniz başka bir şey var mıydı?" diye sordu.

"Sanırım yok, teşekkürler," diye cevapladı Holmes.

"Pekâlâ Holmes," dedi Athelney Jones. "Siz isteklerinizin yerine getirilmesine layık birisiniz ve hepimiz biliyoruz ki bir suç uzmanısınız. Ama görev görevdir, sana ve arkadaşına verdiğim sözü fazlasıyla yerine getirdim. Hikâyecimizi kilit altına aldığım zaman kendimi daha rahat hissedeceğim. Araba iki polis müfettişiyle birlikte aşağıda bekliyor. Yardımlarınız için ikinize de teşekkür ederim. Tabii mahkemede şahitliğinize başvurulacaktır. Size iyi geceler diliyorum."

"İkinize de iyi geceler beyler," dedi Jonathan Small.

Odadan çıktıklarında Jones ihtiyatı elden bırakmadı ve "Önce sen Small," dedi. "Tedbirimi alayım da Andaman Adaları'ndaki adama yaptığın gibi tahta bacağını kafama geçirme."

Bir süre karşılıklı sessizce puro içtikten sonra "Evet, işte küçük faciamızın sonu böyle," dedim. "Korkarım bu, senin yöntemlerini öğrenme fırsatı bulduğum son soruşturma olabilir. Zira Bayan Morstan eşim olmayı kabul ederek beni onurlandırdı."

Holmes'un dudaklarından kederli bir inilti döküldü. "Ben de bundan korkuyordum," dedi. "Seni tebrik edemeyeceğim."

Biraz incinmiştim. "Kararımdan neden memnun olmadınız?" dedim.

"Hayır, hayır. Bayan Morstan tanıdığım en çekici kadınlardan biri, yaptığımız işlerde bize çok faydası dokunabilir. Bu konulardaki dehasını, babasının onca evrakı arasından Agra planını bulup saklamasıyla da belli etti. Fakat aşk duygu meselesi ve duygusal şeyler, benim her şeyden üstün tuttuğum katı gerçekliğe taban tabana zıttır. Bu düşüncem değişmediği sürece ben hiçbir zaman evlenmemeliyim, evlenmek muhakeme yeteneğini elinden alabilir insanın."

Gülerek "İnanıyorum ki benim muhakeme yeteneğim bu zorlu sınavdan çıkacaktır ama sen yorgun görünüyorsun," diye karşılık verdim.

"Yorucu geçen günlerin etkileri görünmeye başladı. Herhalde bir hafta kadar kendime gelemem."

"İlginç," dedim, "başkalarında görsem tembellik diyeceğim bir ruh halini, o muhteşem enerji ve zindeliği sizde dönüşümlü olarak görüyorum."

"Evet," diye cevapladı. "İçimde hem aylak hem de girişken bir adam taşıyorum. Goethe'nin şu dizeleri hep aklımdadır: *Schade dass die Natur nur einen / Mensch aus dir schuf / Denn zum wuerdigen Mann war und zum Schelmen der Stoff.**

Aklıma gelmişken şu Norwood meselesinde tahmin ettiğim gibi evin içinde bir suç ortakları vardı. O da şu Uşak Lal Rao'dan başkası olamaz. Meğer Jones attığı kocaman ağla bir tane balık yakalamak gibi paylaşılmaz bir şerefe erişmiş."

"Bu paylaşım biraz haksız değil mi?" dedim. "Bu vakada bütün işi sen yaptın. Ben bir eş kazandım, Jones itibar kazandı. Tanrı aşkına sana ne kaldı?"

"Bana mı?" dedi Sherlock Holmes. "Kokain şişesi kaldı." Ve uzun parmaklı beyaz eliyle şişeye uzandı.

* (Alm.) Vakarlı bir adama ve bir de ipsiz sapsıza yetecek (kadar) malzeme varken Doğanın senden sadece tek bir insan yaratmış olması üzücü.

BASKERVILLE'LERİN KÖPEĞİ

1

Bay Sherlock Holmes

Sabahladığı geceler dışında nadiren erken uyanan Bay Sherlock Holmes, kahvaltı masasında oturuyordu.

Şöminenin önündeki halının üstünde durup dün geceki ziyaretçimizin unuttuğu bastonu elime aldım. "Penang Avukatı" olarak da bilinen bastonlardandı bu. Üst kısmında bir topuz bulunan kaliteli, kalın bir ahşaptan yapılmıştı. Sap kısmının hemen altında, üzerine 1884 tarihiyle birlikte "C.H.H.'deki dostlarından, K.T.A. James Mortimer'a" yazısı işlenmiş, iki santim genişliğinde gümüş bir plaka vardı. Bir zamanlar eski tarz aile hekimlerinin taşıdığı karakterli, sağlam ve güven verici bastonlardandı.

"Pekâlâ Watson, bundan ne anlam çıkartıyorsun?"

Holmes'un sırtı bana dönüktü ve ona ne ile uğraştığımı belli edecek bir ipucu vermemiştim.

"Bununla uğraştığımı nereden anladın? Neredeyse arkanda gözlerin olduğuna inanacağım."

"Evet var, yani en azından önümde çok iyi parlatılmış gümüş bir demlik var," dedi. "Ancak şimdi dün geceki misafirimizin bastonuyla ilgili düşündüklerini anlat bana. Ona yetişemeyecek kadar talihsiz olduğumuza ve ziyaret sebebini bilemediğimize göre, şans eseri elimize geçen bu hediye daha da

önemli hale geliyor. Bundan yola çıkarak sahibini nasıl tarif edeceğini duymak istiyorum."

Elimden geldiğince dostumun yöntemlerini izlemeye çalışarak "Bence," dedim, "Doktor Mortimer başarılı, yaşlıca bir tıp adamı. Onu tanıyan biri takdirini göstermek için bu hediyeyi verdiğine göre önemli biri olmalı."

"Gayet iyi!" dedi Holmes. "Harika!"

"Ayrıca sık sık ev ziyaretlerine giden bir köy doktoru olma ihtimali de yüksek."

"Neden?"

"Çünkü bir zamanlar oldukça güzel olan bu baston o kadar eskimiş ki bir kasaba doktorunun onu taşıdığını düşünemiyorum. Altındaki demir halkanın yıpranmasına bakılırsa bununla çok uzak mesafelerin yüründüğü aşikâr."

"Kulağa harika geliyor," dedi Holmes.

"Ayrıca şu C.C.H. yazısı da var; bunun bir avcılık* kulübü olduğunu tahmin ediyorum. Üyelerinden birinin ameliyat edilmesi gerekmiş ve karşılığında da bu hediyeyi almış olmalı."

"Gerçekten Watson, bu sefer kendini aştın," dedi Holmes sandalyesini geriye itip bir sigara yakarken. "Benim küçük başarılarımı aktardığın ifadelerinde kendini küçümsediğini söylemeliyim. Doğrudan bir ışık kaynağı olmayabilirsin ama ışığı iyi bir şekilde yansıttığın kesin. Bazıları dâhi olmasa da zekâyı uyandırmakta ustadır. İtiraf etmeliyim ki sevgili dostum, bunun için sana borçluyum."

Şimdiye kadar bana hiç bu kadar iltifat etmemişti. Doğrusunu söylemek gerekirse çoğu zaman, yöntemlerini ve ona duyduğum hayranlığı kamuoyuna duyurma çabam karşısındaki ilgisizliği beni incittiğinden, bu sözleri karşında oldukça memnun olmuştum. Ayrıca yöntemlerini onun takdirini kazanabilecek kadar iyi öğrendiğim için gururluydum da. O ise bastonu bir de kendisi incelemek için elimden almıştı. Sonra heyecanlı bir ifadeyle sigarasını bırakarak, bastonu pencere kenarına götürüp büyüteçle bir daha inceledi.

"Oldukça basit ama enteresan," dedi kanepenin en sevdiği köşesine döner-

* C.C.H. kısaltmasındaki H harfinin İngilizce "avcılık" manasına gelen "hunt" kelimesini temsil ettiği düşünülüyor.

ken. "Bastonun üzerinde bir iki ipucu olduğu kesin. Araştırmamız için bize başlangıç noktasını veriyor."

"Gözümden kaçan bir şeyler mi var?" diye sordum üstten bakan bir tavırla. "Atladığım bir şey olduğunu sanmıyorum."

"Korkarım ki sevgili dostum vardığın sonuçların çoğu yanlış. Beni yönlendirdiğini söylerken kastettiğim senin yanlışların sayesinde doğruyu bulduğumdu. Ancak bu konuda tamamen haksız da değilsin. Bu adam kesinlikle bir köy doktoru ve oldukça uzun mesafeler yürüyor."

"O halde haklıydım."

"Buraya kadar evet."

"Yani tek haklı olduğum nokta bu?"

"Hayır! Hayır Watson, kesinlikle sadece bu değil. Bence bir doktora gelen hediyenin av kulübündense bir hastaneden geldiğini öne sürmek daha mantıklı. 'C.C.' harfleriyse aklıma hemen Charing Cross'u getiriyor."

"Haklı olabilirsin."

"İhtimaller bunu gösteriyor. Eğer bunu bir varsayım olarak alırsak bu yabancı misafirimizi yorumlamak için bir zeminimiz olur."

"Pekâlâ, C.C.H. harflerinin Charing Cross Hastanesi'ni temsil ettiğini düşünürsek bununla nereye varabiliriz?"

"Bu sana hiçbir şey ifade etmiyor mu? Yöntemlerimi biliyorsun, hadi onları uygula!"

"Sadece apaçık ortada olan ihtimali, yani bu adamın köy doktoru olmadan önce şehirde çalıştığını görebiliyorum."

"Bence buradan biraz daha ilerleyebiliriz. Şu açıdan bak, sence bu hediye hangi koşullarda verilmiş olabilir? Dostları ne zaman iyi niyetlerinin göstergesi olan bu hediyeyi vermek için toplanmışlardır? Elbette ki Doktor Mortimer, çalışmalarına taşrada devam etmek üzere hastaneden ayrıldığında. Bunun bir hediye olduğunu biliyoruz. Adamın hastaneden ayrılıp taşrada çalışmaya başladığını tahmin ediyoruz. O halde bu hediyenin veriliş sebebinin hastaneden ayrılması olduğunu söyleyemez miyiz?"

"Bu mümkün görünüyor."

"Elbette Londra'daki bir hastanede, böyle önemli bir pozisyonda çok önemli bir adamın çalışacağını ve bu adamın da pozisyonunu korumaya meyilli olup taşraya geçmeyeceğini, dolayısıyla Mortimer'ın hastanede kadrolu çalışmadığını söyleyebilirsin. Peki o halde görevi neydi? Eğer hastanedeyse ama personel olarak görevli değilse ancak bir aile hekimi ya da bir son sınıf öğrencisi olabilir. Ayrıca bu adam beş yıl önce hastaneden ayrılmış, tarih bastonun üzerinde yazıyor. O halde senin yaşlıca aile hekimin buhar olup uçuyor sevgili Watson. Karşımızda otuz yaşının altında, hırsları olmayan, yumuşak başlı ve dalgın bir adam bulunuyor. Bir de av köpeğinden küçük ama çoban köpeğinden büyük bir köpeği var."

Holmes arkasına yaslanıp sigara dumanını halkalar halinde tavana doğru üflerken kuşku içinde güldüm.

"Son kısma gelince bunu kontrol etmeme imkân yok," dedim, "ancak adamın yaşını ve kariyerini kontrol etmemiz o kadar da zor olmayacak sanırım."

Küçük rafımdan Tıp Rehberi'ni alıp adamın adını buldum. Mortimer isminde birkaç kişi vardı fakat içlerinden sadece biri ziyaretçimiz olabilirdi. Kaydını yüksek sesle okudum:

"Mortimer, James, Kraliyet Tıp Akademisi, 1882, Grimpen, Dartmoor, Devon. 1882-1884 yılları arasında Charing Cross Hastanesi'nde aile hekimliği yaptı. 'Hastalıklar Kalıtsal mıdır?' isimli makalesiyle Karşılaştırmalı Patoloji alanında Jackson Ödülü sahibi. İsveç Patoloji Topluluğu üyesi. 'Soyaçekim Bozuklukları' (Lancet, 1882), 'İlerliyor Muyuz?' (Psikoloji Dergisi, Mart 1883) eserlerinin yazarı. Grimpen, Thorsley ve High Barrow bölgelerinde doktor."

"Senin av kulübünün bahsi geçmiyor Watson," dedi Holmes sinsi bir gülüşle. "Ancak senin de fark ettiğin gibi adam köy doktoru. Çıkarımlarımın doğrulandığını düşünüyorum. Kullandığım sıfatlarda hırsları olmayan, yumuşak başlı, dalgın demiştim. Benim tecrübeme göre ancak yumuşak başlı biri takdir kazanır, hırsları olmayan biri Londra'da bir kariyer yerine taşraya gitmeyi

tercih eder ve ancak dalgın biri odada bir saat bekledikten sonra bastonunu ve kartını bırakmayı unutarak oradan ayrılır."

"Peki ya köpek?"

"Köpek, sahibinin arkasında bu bastonu taşıyormuş. Ağır bir baston olduğu için ortasından sıkıca tutuyormuş, diş izleri rahatça görülüyor. Bu izlere bakılırsa köpeğin çenesi av köpeği olması için çok geniş ama çoban köpeği olması için de fazla dar. Bu ancak... Ah, evet! Bu kıvırcık tüylü bir Spanyel.*"

Holmes konuşurken ayağa kalkmış, odada volta atıyordu. Pencerenin önünde durdu. Sesinin tınısında öyle bir kendinden eminlik vardı ki ona şaşkınlıkla baktım.

"Sevgili dostum, nasıl bundan emin olabilirsin?"

"Çünkü köpek kapımızda duruyor, işte sahibi de zili çaldı. Lütfen kalkma Watson. O senin meslektaşın, burada olmanın yardımı dokunabilir. İşte kader ânı Watson, hayatına girmek üzere olan merdivenlerdeki ayak seslerini duyarsın ve bunun iyilik mi yoksa kötülük mü getireceğini asla bilemezsin. Bu bilimadamı, Doktor James Mortimer, suçlar üzerine uzmanlaşmış Sherlock Holmes'tan ne istiyor? Buyurun içeriye girin!"

Tipik bir köy doktoru beklediğim için ziyaretçimizin görünüşü beni oldukça şaşırttı. Uzun boylu, ince bir adamdı. Altın çerçeveli gözlüklerinin ardında parlayan ve birbirine yakın olan gri gözlerinin arasındaki burnu, uzun ve kemerliydi. Kıyafetleri resmi ancak özensizdi. Takımının rengi solmuş, pantolonu buruşmuştu. Genç yaşına rağmen sırtı kamburlaşmıştı. Öne eğilmiş başı ona alçakgönüllü bir hava veriyordu. Girer girmez gözleri Holmes'un elindeki bastona takıldı ve heyecanla ona doğru koştu.

"Çok memnun oldum," dedi. "Burada mı yoksa nakliye bürosunda mı bıraktığımı hatırlayamıyordum. Bu bastonu dünyalara değişmem."

"Bir hediye galiba," dedi Holmes.

"Evet efendim."

"Charing Cross Hastanesi'nden mi?"

"Oradaki arkadaşlarımın düğün hediyesi."

---

* Kuş yakalamada kullanılan bir tür av köpeği.

"Ah, bak bu kötü oldu!" dedi Holmes başını sallayarak.

Doktor Mortimer gözlerini hafif bir şaşkınlıkla kırpıştırarak "Neden kötü olsun ki?" dedi.

"Sadece varsayımlarımı boşa çıkardınız. Düğünüm dediniz değil mi?"

"Evet efendim. Evlendim, bu nedenle de hastaneyi ve kariyerimi geride bıraktım. Kendi yuvamı kurmam gerekiyordu."

"Demek ki çok da yanılmamışız," dedi Holmes. "Peki şimdi, Doktor James Mortimer..."

"Bay Mortimer demeniz yeterli efendim, ben sadece sıradan bir Kraliyet Tıp Akademisi mezunuyum."

"Ve de keskin zekâlı bir adam."

"Bilimle uğraşıyorum Bay Holmes, yalnızca engin bir denizin kıyılarındaki taşları topluyorum. Bay Sherlock Holmes'la konuştuğumu varsayıyorum ancak siz..."

"O da benim dostum, Doktor Watson."

"Tanıştığımıza memnun oldum efendim. İsminizin, dostunuzla birlikte anıldığını duydum. Oldukça ilgimi çekiyorsunuz Bay Holmes. Bu kadar uzun bir kafatasınızın ve belirgin göz çukurlarınız olmasını beklemiyordum. Yakından bakmamda bir sakınca var mı? Kafatasınızın bir modeli, gerçeği müsait olana kadar antropoloji müzelerinde şaheser bir parça olabilir. Size garip gelebilir ancak kafatasınıza imrendim doğrusu."

Sherlock Holmes misafirimize bir sandalye göstererek "Sizin de benim gibi kendi alanınızda coşkulu olduğunuzu görüyorum efendim," dedi. "İşaretparmağınızdan gördüğüm kadarıyla tütün kullanıyorsunuz. Lütfen içmekten çekinmeyin."

Adam şaşırtıcı bir el çabukluğuyla tütününü çıkarıp sardı. Bir böceğin huzursuz bacaklarına benzeyen uzun ve titrek parmakları vardı. Holmes sessizdi ama delici bakışlarından ilginç misafirimizle ilgilendiğini anlamıştım.

"Sanıyorum ki beyefendi," dedi en sonunda, "hem bugün hem de önceki gece buraya şeref vermenize neden olan şey sadece kafatasımı inceleme merakınız değildir, öyle değil mi?"

"Hayır efendim, bu fırsatı bulduğuma memnun oldum fakat tabii ki hayır. Size geldim Bay Holmes çünkü çok enteresan ve ciddi bir sorunla karşılaştım, bu sorunu çözecek kadar pratik bir insan da değilim. Sizin de Avrupa'daki en iyi ikinci uzman olduğunuzu bilerek..."

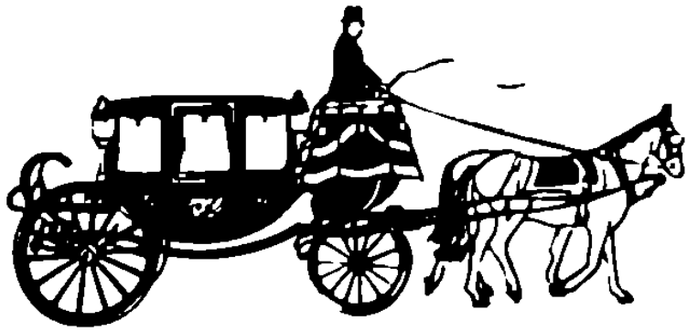
"Demek öyle! Size birincilik onuruna kimin sahip olduğunu sorabilir miyim?" diye sordu Holmes sert bir tavırla.

"Bilimsel zekâsı olan bir adam için Mösyö Bertillion'ın çalışmaları daima cazip geliyor."

"O halde ona danışmanız daha doğru olmaz mıydı?"

"Bilimsel zekâ dedim efendim. Pratik zekâda rakipsiz olduğunuz biliniyor. Umarım düşüncesizce konuşmamışımdır."

"Belki biraz," dedi Holmes. "Sanırım daha fazla lafı dolandırmadan bana danışmak istediğiniz sorunun ne olduğunu açıkça anlatırsanız daha iyi olur."

2

Baskerville'lerin Laneti

"Cebimde bir elyazması var," dedi Doktor James Mortimer.

"Odaya girdiğinizde fark ettim," diye cevap verdi Sherlock Holmes.

"Eski bir elyazması."

"Eğer sahte değilse 18. yüzyılın başlarından kalma."

"Bunu nasıl söyleyebiliyorsunuz efendim?"

"Konuştuğunuz süre boyunca birkaç santimini inceleme imkânını bana sundunuz. Ancak başarısız bir uzman, belgenin tarihini doğru tahmin edemezdi. Konu üzerine yazdığım küçük makalemi okumuş olabilirsiniz. Bence o yazma 1730 yıllarından kalma."

Doktor Mortimer göğsünün üzerindeki cepten yazmayı çıkarırken "Tam tarihi 1742," dedi. "Bu aile yadigârı, birkaç ay önce ani ve trajik vefatı ile Devonshire'da büyük yankı uyandıran Sir Charles Baskerville tarafından bana emanet edildi. Doktoru olmamın yanı sıra dostu olduğumu da size rahatlıkla söyleyebilirim. Keskin zekâlı biriydi efendim. Kurnaz, pratik ve tıpkı benim gibi hayal gücünden uzak bir adamdı. Yine de bu belgeyi çok ciddiye alıyordu ve sonunun böyle olacağını biliyordu."

Holmes elyazmasına doğru uzandı ve onu alıp, dizlerinin üzerinde düzel-

terek "Büyük ve küçük olan *s* harflerinin kullanılışına bak Watson. Tarihini bu sayede tahmin ettim." dedi.

Omzunun üzerinden sararmış kâğıda ve solmuş yazıya baktım. Sayfanın başında "Baskerville Malikânesi", altındaysa büyük karakterlerle ve gelişigüzel rakamlarla "1742" tarihi yazıyordu.

"Bir tür hikâye gibi görünüyor."

"Evet, Baskerville ailesini ilgilendirdiğine inanılan bir efsane."

"Ancak zannediyorum ki bana daha güncel ve pratik bir meseleyi danışmaya geldiniz."

"Oldukça güncel. Yirmi dört saat içinde çözülmesi gereken acil bir mesele. Ancak elyazması kısa ve meseleyle de yakından ilgili. İzninizle size okuyayım."

Holmes arkasına yaslandı ve teslim olan bir tavırla parmak uçlarını birleştirip gözlerini kapattı. Doktor Mortimer elyazmasını ışığa doğru tutarak çatlak, yüksek bir sesle bu ilginç hikâyeyi okudu:

"Baskerville Köpeği'nin kökenine dair pek çok farklı hikâye bulunsa da Hugo Baskerville'in soyundan geldiğim ve hikâyeyi kendi babasından dinlemiş olan babamdan öğrendiğim için olayların burada belirteceğim şekilde gelişiğinden eminim. Evlatlarım, şuna inanmanızı isterim ki günahı cezalandıran adalet, merhametle affetmesini de bilir. Duanın ve tövbenin kaldıramayacağı ceza yoktur. Bu hikâye ile mazinin izlerinden korkmayı değil, gelecekte tedbirli olmayı öğrenin ki ailemizin geçmişte cezasını çektiği boş hırslar bizi mahvedecek şekilde yinelenmesinler.

Büyük İsyan zamanında -ki bu olayı eğitimli Lord Clarendon'un tarihinden öğrenmenizi tavsiye ederi- Baskerville Malikânesi vahşi ve kâfir olduğu herkes tarafından bilinen Hugo isimli bir adama aitti. Gerçekte bu azizlerin hiç uğramadığı yerde komşuları bunları affetmiş olabilir fakat Hugo'nun Batı'da kötü bir ün kazanmasına neden olan zalim ve serkeş bir mizacı varmış. Şans eseri Hugo, Baskerville arazisinin yakınındaki bir toprak sahibinin kızına -bu karanlık saplantı böyle tanımlanabilirse eğer- âşık olmuş. Ancak akıllı ve şerefli

genç kız, kötü şöhretinden korktuğu için ona karşılık vermemiş. Böylece Hugo bir Aziz Michael Yortusu'nda beş altı başıboş ve şeytani yoldaşını da yanına alarak çiftliğe doğru gitmiş, babasının ve ağabeyinin evde olmadığına emin olduğu bir sırada genç kızı kaçırmış. Malikâneye getirilen genç kız, üst kattaki bir odaya yerleştirildikten sonra Hugo ve arkadaşları âdetleri olduğu üzere içki âlemine dalmış. Zavallı genç kız içki içince ağzını bozup, durmaksızın küfür ettiği söylenen Hugo Baskerville'in aşağıdan gelen bağırışları karşısında aklını kaçırmak üzereymiş. En sonunda en cesur, en çevik adamın bile gözünü korkutacak şekilde, güney duvarını kaplayan sarmaşığın da yardımıyla korku içinde aşağıya inmiş. Babasının çiftliği ile malikânenin arasında 15 kilometre boyunca uzanan kırlara çıkmış ve eve doğru koşmaya başlamış.

Denilir ki kısa bir süre sonra Hugo, tutsağına yiyecek ve içecek bir şeyler götürmek için -belki de daha kötü bir şeyler yapmak için- kızın yanına gitmiş ve kafesin boş, kuşun kaçmış olduğunu görmüş. Sonra ise âdeta şeytani bir hale bürünerek, merdivenleri fırtına hızıyla inip yemek odasına doğru ilerlemiş ve masaya fırlayarak orada bulunan herkesin önünde, bedenini ve ruhunu şeytana satmak zorunda kalsa bile o kaltağı geri alacağına dair yeminler etmiş. Bu sefahat düşkünleri öfke içerisindeki adamın karşısında dururlarken içlerinden kötü ruhlu veya içkiyi azıcık fazla kaçırmış birisi kızın üzerine av köpeklerini salmayı önermiş. Böylece Hugo evden fırlamış ve seyislere kasrağını hazırlamalarını ve köpekleri salmalarını emretmiş. Köpeklere kızın fularını verip onları bir uğultu içerisinde, ay ışığı altındaki kara yönlendirmiş.

Sefahat düşkünü tayfa şaşkınlık içinde, olan biteni anlayamadan bir süre öylece kalakalmış. Akılları âdeta donmuş, etraf şamataya boğulmuş, kimi tüfeğini arıyor, kimi atına sesleniyor, kimi de biraz daha şarap istiyormuş. Ancak zamanla sağduyuları yerine gelmiş ve on üçü birden atlarını alarak takibe başlamış. Üzerilerinde parlayan ay ışığıyla hızla hareket edip genç kızın eve gitmek için izlemiş olması gereken yolu tutmuşlar.

Kırda birkaç kilometre yol gitmişler ki çobanın birine rastlayıp, avlarını görüp görmediğini sormuşlar. Rivayete göre adam o kadar korkmuş ki ilk başta konuşamamış ama sonra kendine gelip gerçekten de peşinde köpekler-

le bir genç kızı gördüğünü söylemiş. 'Ancak daha fazlasını da gördüm,' demiş. 'Hugo Baskerville kara kısrağının üzerinde yanımdan geçip gitti, hemen ardında da cehennemden gelmiş bir köpek koşuyordu, Tanrı beni korusun da bir daha o cehennem köpeğiyle karşılaşmayayım.'

Bunun üzerine sarhoş tayfa çobanın ardından küfürler ederek yola devam etmiş. Ancak kısa süre sonra kırın diğer tarafından dörtnala gelen bir atın sesini duymuşlar ve gördükleri karşısında kanları donmuş: Kara kısrak ağzından beyaz köpükler saçarak boş bir eyerle yanlarından geçip gitmiş. Yalnız olsalar geri dönmekten gocunmayacak sefahat düşkünü tayfa ise büyük bir korku içerisinde, birbirlerine iyice sokularak yollarına devam etmiş. Yavaşça at sürerek ilerlerken köpeklerin yanına ulaşmışlar. Bu soylulukları ve cesaretleriyle tanınan köpekler bir yamacın başında kümelenmiş ve inliyormuş. Köpeklerden bazıları sıvışmış, bazıları ise kızgın bir halde aşağıda uzanan dar vadiye bakıp uluyormuş.

Grup durmuş ve tahmin edeceğiniz gibi yola çıktıklarından daha ayık durumdalarmış. Çoğu daha fazla ilerlemek istememiş ancak içlerinden en cesur veya en sarhoş üç kişi yamaca doğru ilerlemiş. Burası çoktan unutulmuş, kimin diktiği belli olmayan iki büyük taş ile belirlenmiş bir alanmış. Üstelik bunlar şimdi bile görülebilir. Ay ışığının aydınlattığı açıklığın tam ortasında korkudan ve yorgunluktan can vermiş, talihsiz genç kız uzanıyormuş. Ancak bu cüretkâr adamların tüylerini diken diken edenşey ne onun ne de yanında uzanan Hugo Baskerville'in bedeniymiş. Orada şeytani, dev gibikocaman, kara bir yaratık duruyormuş. Bir köpeğe benzemekle beraber herhangi bir ölümlünün gördüğü tüm köpeklerden daha büyükmüş. Daha bakarlarken Hugo Baskerville'in boğazını kopartmış ve alev alev parlayan gözleriyle salyalar akan çenesini onlara doğru çevirmiş. Bu üçü ise korkudan titreyerek ve hayatlarını kurtarmak için çığlıklar atarak kır boyunca atlarını sürmeye başlamış. Birinin o gece gördüklerinden sonra öldüğü, diğer ikisinin ise hayatlarının geri kalanı boyunca düzelmeyecek şekilde akıllarını kaçırdığı söylenir.

İşte evlatlarım, aileyi o zamandan beri esir alan lanetin hikâyesi bu. Bunu size anlatmamın nedeni, gerçekte yaşananların bilinenlerden daha feci olma-

sıdır. Aileden pek çok kişinin talihsiz, ani, kanlı ve gizemli ölümleri de inkâr edilemez. Belki de Tanrı'nın Kitabı Mukaddes'te sözünü ettiği, üçüncü ve dördüncü kuşakların ardından gelen masumları cezalandırmayacağı inancına sığınarak bundan kurtulabiliriz. Tanrı'nın huzurunda size karanlık güçlerin kol gezdiği gece karanlığında kırda dolaşmamanızı nasihat ediyorum.

(Hugo Baskerville'den oğulları Rodger ve John'a, bu konudan kız kardeşleri Elizabeth'e bahsetmemeleri talimatıyla.)"

Doktor Mortimer bu benzersiz hikâyeyi okumayı bitirdiğinde gözlüklerini alnına doğru itip karşısında oturan Sherlock Holmes'a baktı. O da esnedi ve sigarasının kalanını ateşe fırlattı.

"Pekâlâ, sonra?"

"Bunu enteresan bulmadınız mı?"

"Bir hikâye toplayıcısı için enteresan olabilir."

Doktor Mortimer cebinden katlanmış bir gazete çıkardı.

"Şimdi Bay Holmes, size daha güncel bir şey sunacağım. Bu 14 Mayıs tarihli Devonyerel gazetesi. Sir Charles Baskerville'in bu tarihten birkaç gün önce gerçekleşen ölümüne dair detayları anlatan kısa bir haber."

Dostum biraz daha öne eğildi ve dikkatini verdi. Ziyaretçimiz gözlüklerini düzeltti ve okumaya başladı:

"İsmi Devon'daki bir sonraki seçimler için muhtemel liberal aday olarak anılan Sir Charles Baskerville'in ani ölümü, bölgede büyük bir kedere neden oldu. Sir Charles Baskerville, Baskerville Malikânesi'nde kısa bir müddet ikamet etmiş olsa da cana yakın karakteri ve cömertliği, kendisi ile karşılaşanların sevgisini ve saygısını kazanmasını sağlamıştı. Sonradan görmelerin revaçta olduğu şu günlerde, kötü zamanlar geçirmiş köklü ailelerden birinin vârisinin, kendi servetini kazanarak tahrip olmuş aile isimlerini onarması oldukça umut vericiydi. Bilindiği üzere Sir Charles, Güney Afrika hisseleriyle büyük bir miktar para kazandı. Kader çarkı tersine dönene kadar bahse devam edenlerin aksine yeterince kazandığını düşünüp İngiltere'ye dönmüştü. Baskerville Malikânesi'ne yerleşeli iki yıl oluyordu ve ölümüyle yarım kalan

yenileme çalışmalarının ne kadar büyük olduğu konuşulmaktaydı. Hayattayken çocuğu olmadığı için servetini tüm bölgenin yararına kullanmak istediğini açıkça belirtiyordu. Zamansız ölümünün ardından pek çok kişi üzüntüsünü dile getirdi. Yerel ve bölgesel hayır kurumlarına yaptığı bağışlar sık sık bu satırlarda anılmıştı.

Sir Charles'ın vefatının ardından detayların soruşturmada tamamen açığa çıkarıldığını söylemek mümkün değil fakat açıklandığı kadarı bile yerel batıl inançları canlandırmaya yetti. Ölümünün suikast veya doğal yollardan olmayan herhangi bir dış etken nedeniyle gerçekleştiğinden şüphelenmek için bir kanıt yok. Sir Charles bir dul ve bazı yönlerden enteresan olarak tanımlanabilecek bir adamdı. Yüklü servetine rağmen basit yaşıyordu, Baskerville Malikânesi'ndeki hizmetkârları sadece Barrymore çiftinden ibaretti. Bay Barrymore uşak, Bayan Barrymore ise kâhya olarak görev yapıyordu. Onların ifadesine ve birkaç yakın dostun doğrulamasına göre Sir Charles'ın sağlığı bir müddettir kötüye gidiyordu ve renk değişimleri, nefesinin kesilmesi gibi bazı belirtiler kalp rahatsızlığı ile zaman zaman nükseden depresyona işaret ediyordu. Merhumun arkadaşı ve doktoru olan Doktor James Mortimer da bunu doğruladı.

Olayın gerçekleştiği koşullar oldukça basit. Sir Charles Baskerville, uyumadan önce Baskerville Malikânesi'nin porsukağaçlarından oluşan meşhur ağaçlığında yürüyüşe çıkmayı alışkanlık haline getirmişti. Barrymore çiftinin tanıklığı bunun merhumun ritüeli olduğunu gösteriyor. 4 Mayıs tarihinde Sir Charles, ertesi gün Londra'ya gideceğini açıklayarak hizmetkârlarına valizini hazırlamaları için talimat verdi. O gece her zamanki gibi sigara içtiği gece yürüyüşüne çıktı. Geri dönmedi. Bay Barrymore saat on ikide malikâne kapısının hâlâ açık olduğunu gördü ve alarma geçti, bir fener yakarak efendisini aramaya çıktı. Nemli bir gündü, bu nedenle Sir Charles'ın ayak izlerini takip etmek kolaydı. Patikanın yarısında kıra açılan bir kapı bulunmaktaydı. Sir Charles'ın burada bir süre durduğunu gösteren işaretler vardı. Daha sonra ilerlemeye devam etmişti ve cesedi de patikanın sonunda bulunmuştu. Barrymore'un ifadesindeki açıklanamayan şey ise efendisinin ayak izlerinin kıra açılan kapının civarında kimi yerde değişmesi ve neredeyse parmak ucunda

yürüyormuş gibi görünmesiydi. O sırada kırdan çok da uzakta olmayan bir yerden Murphy adında at satıcısı bir Çingene geçiyordu, kendi ifadesinde belirttiğine göre oldukça sarhoştu. Birtakım çığlıklar duyduğunu ama nereden geldiğini kestiremediğini belirtti. Sir Charles'ın bulunduğu yerde herhangi bir boğuşma izine de rastlanmadı. Merhumun yüzü neredeyse arkadaşı ve doktoru olan Doktor Mortimer'ın bile tanıyamayacağı şekilde bozulmaya uğramış olsa da bunun nefes darlığı ve damar tıkanması vakalarında yaygın bir belirti olduğu açığa çıktı. Bu açıklama, yapılan ve uzun süredir devam eden hastalığı ortaya çıkaran otopsi ile doğrulandı ve adli tabip de bu tıbbi kanıtı doğrulayacak hükmü verdi. Sir Charles'ın vârisinin malikâneye yerleşmesi ve talihsiz bir biçimde yarım kalan işleri devam ettirmesi öncelikler arasında. Adli tabibin basit açıklaması, olayla beraber anılan romantik hikâyelere bir son vermemiş olsaydı malikânede oturacak birilerini bulmak zor olabilirdi. Sir Charles Baskerville'in en yakın akrabasının, eğer hâlâ hayattaysa küçük kardeşinin oğlu olan Henry Baskerville olduğu tespit edildi. En son ondan haber alındığında genç adam Amerika'daydı ve kendisine büyük bir servetin miras kaldığını haber vermek için onunla iletişime geçildi."

Doktor Mortimer gazeteyi yeniden katlayıp cebine yerleştirdi.

"Bunlar Sir Charles Baskerville'in ölümüne ilişkin bilinen detaylar Bay Holmes."

"Bazı enteresan detaylar içeren bu olaya dikkatimi çektiğiniz için size teşekkür etmeliyim. Gazetelerde kimi makalelere denk gelmiştim ancak o zamanlar Vatikan kabartmalarıyla ilgili bir davayla uğraştığımdan ve Papa'ya olan bağlılığımdan, bazı ilginç İngiliz davalarını kaçırdım. Bu makalenin tüm bilinen detayları içerdiğini söylüyorsunuz öyle mi?"

"Evet, içeriyor."

"O halde bana bilinmeyenleri de anlatın," dedi Holmes ve arkasına yaslandı. Parmak uçlarını birleştirirken etkileyici ve yargılayıcı ifadesine büründü.

"Bunu yaparken," diye söze başladı Doktor Mortimer. Güçlü bir duyguya kapıldığı belliydi. "Kimseye açıklamadıklarımı anlatmış olacağım. Bu bilgiyi adli tabipten saklamamın nedeni, bir bilimadamı olarak yaygın bir batıl inanç-

la ilişkilendirilmekten kaçınmamdı. Bir diğer amacım ise gazetede belirtildiği gibi Baskerville Malikânesi'nin halihazırda oldukça kötü olan şöhretini daha da büyütüp boş kalmasına yol açmak istememdi. Bu nedenlerle iyi bir sonuca yol açmayacağı için bildiklerimden daha azını anlatmayı uygun buldum fakat size karşı tamamen dürüst olmamda bir sakınca yok.

Kırdaki yerleşim oldukça seyrek ve buranın birbirine yakın oturan sakinleri de sık sık görüşürler. Bu nedenle Sir Charles Baskerville'i oldukça sık görüyordum. Lafter Malikânesi'nden Bay Frankland ve doğabilimci Bay Stapleton haricinde civarda başka bilimadamı yok. Sir Charles emekliydi, hastalığı da bizi bir araya getirdi ve bilime olan merakımız bu topluluğu bir arada tuttu. Güney Afrika'dan pek çok bilimsel bilgi getirmişti, Bushman ve Hottentot kabilelerinin karşılaştırmalı anatomisini tartışarak pek çok hoş akşam geçirdik. Geride bıraktığımız aylarda Sir Charles'ın sinir sisteminin çökmek üzere olduğunu gözlemledim. Size biraz önce okuduğum efsaneyi çok ciddiye alıyordu, öyle ki gece hiçbir şey onu kıra çıkartamazdı. Size inanılmaz gelebilir Bay Holmes fakat korkunç bir kaderin ailesine musallat olduğuna inanmıştı ve atalarına dair kayıtlar da bu endişesini gidermiyordu. Dehşet verici bir sonun onu beklediği fikri ona dadanmıştı ve birçok kere gece gerçekleşen tıbbi seyahatlerim sırasında bana garip bir yaratık görüp görmediğimi veya bir köpek uluması duyup duymadığımı sordu. Bunu hep heyecandan titreyen bir sesle soruyordu.

Bir akşam, ölümcül olaydan üç hafta kadar önce evine gittiğimi gayet iyi hatırlıyorum. Şansıma malikânenin kapısındaydı. Faytonumdan inmiş, karşısında duruyordum. Gözleri omzumun üzerinde bir şeye kilitlenmişti ve ifadesi dehşet doluydu. O kadar heyecanlı ve tetikteydi ki kendimi oraya gidip bakmak zorunda hissettim. Orada olan şey gitmişti ama bu olay onun zihninde büyük bir iz bıraktı. Bütün gece onunla kaldım, bunun üzerine durumu açıklamak için size okuduğum hikâyeyi benimle paylaştı. Bundan bahsediyorum çünkü bunu izleyen trajedide önemi çok büyük. Ancak o zamanlar bu meselenin tamamen önemsiz ve hareketlerinin temelsiz olduğunu düşünüyordum. Sir Charles benim tavsiyem üzerine Londra'ya gitmek üzereydi. Devamlı içinde yaşadığı endişenin kalbini etkilediğini biliyordum ve asılsız nedenine rağmen

sağlığı üzerinde ciddi bir etkisi olduğu açıktı. Şehrin birkaç ay dikkatini dağıtmasıyla yeni bir adam olarak döneceğini düşündüm. Sağlığından endişe duyan ortak arkadaşımız Bay Stapleton da benimle aynı fikirdeydi, ama son anda bu felaket gerçekleşti.

Sir Charles'ın öldüğü gece onu bulan uşağı Bay Barrymore, haber vermesi için seyis Perkins'i bana yollamıştı ve gece geç saatlere kadar oturduğum için Baskerville Malikânesi'ne bir saat içinde ulaşabildim. Yukarıdaki ifadede geçen kanıtları kontrol ettim ve doğruladım. Patikaya giden ayak izlerini takip ettim, beklemiş göründüğü kır kapısını inceledim, izlerin burada şekil değiştirdiğini gözlemledim, Barrymore'un izleri haricinde başka ayak izi olmadığını not ettim ve nihayet ben gelene kadar dokunulmamış olan cesedi dikkatlice inceledim. Sir Charles kolları açılmış, parmakları zemine gömülmüş ve hatları güçlü bir ifadeyle neredeyse tanınmayacak ölçüde değişerek çarpılmış bir şekilde yüzüstü yatıyordu. Elbette hiçbir fiziksel darp izi yoktu. Ancak Barrymore'un verdiği ifadede bir yanlış vardı. Cesedin yakınında başka bir iz olmadığını söylemişti. O herhangi bir şey görmemişti ama ben gördüm. Biraz uzaktaydı fakat taze ve belirgindi."

"Ayak izleri mi?"

"Ayak izleri."

"Erkeğe mi yoksa bir kadına mı ait?"

Doktor Mortimer bir saniye için bize baktı ve cevap verirken sesi bir fısıltıya dönüşmüştü.

"Bay Holmes, bunlar dev bir köpeğin ayak izleriydi!"

3

Problem

İtiraf etmeliyim ki bu sözlerin ardından içim ürperdi. Doktorun sesindeki heyecan da bize söylediği şeyin onu etkilediğini gösteriyordu. Holmes heyecanla öne eğildi, gözleri bir şey ilgisini çektiğinde olduğu gibi sert bir şekilde parlıyordu.

"Bunu gerçekten gördün mü?"

"Sizin kadar gerçekti."

"Ve bir şey söylemedin?"

"Ne yararı vardı ki?"

"Peki nasıl oldu da izleri senden başka biri görmedi?"

"İzler cesetten birkaç metre uzaktaydı, bu nedenle kimsenin bunlar üzerine düşündüğünü sanmam. Eğer efsaneyi bilmeseydim ben de fark etmezdim."

"Kırda çok çoban köpeği var mıdır?"

"Şüphesiz ki vardır ancak bu çoban köpeği değildi."

"Büyük olduğunu söylediniz değil mi?"

"Devasaydı."

"Ancak cesede yaklaşmamıştı değil mi?"

"Hayır."

"O gece hava nasıldı?"

"Nemli."

"Ama yağmur yağmamıştı değil mi?"

"Hayır."

"Patika nasıldı?"

"İki tarafı da 3 metre uzunluğunda ve geçit vermeyecek kadar sık aralıkla dikilmiş porsukağaçlarıyla dolu. Aralarındaki yürüme yoluysa 2.5 metre genişliğinde."

"Yol ve ağaçlar arasında herhangi bir şey var mı?"

"Evet, yolun iki tarafında da 1.5 metre genişliğinde çimenlik var."

"Anladığım kadarıyla bu ağaçlar arasında sadece bir kapı var."

"Evet, kıra açılan ufak kapı."

"Başka bir giriş var mı?"

"Hayır, yok."

"O halde patikaya ulaşmak isteyen biri ya evden ya da bu kapıdan geçmeli."

"Uzaktaki yazlık evden de bir çıkış var."

"Sir Charles buraya kadar gitmiş miydi?"

"Hayır, buraya yaklaşık 50 metre mesafedeydi."

"Şimdi söyleyin bakalım Doktor Mortimer, bu çok önemli, gördüğünüz izler çimin değil de patikanın üzerindeydi öyle değil mi?"

"Çimin üzerinde iz yoktu."

"İzler kıra açılan kapının olduğu tarafta mıydı?"

"Evet. Patikanın kıyısında, kapının olduğu taraftaydılar."

"Dikkatimi çektiniz. Küçük kapı kapalı mıydı peki?"

"Kapalı ve sürgülüydü."

"Yüksekliği ne kadar?"

"1.5 metre kadar."

"O halde biri üzerinden atlayabilirdi."

"Evet."

"Peki bu kapının yanında gördüğünüz izler?"

"Belirgin bir iz görmedim."

"Tanrı aşkına! Kimse incelemedi mi?"

"Bizzat ben inceledim."

"Ve bir şey bulamadınız öyle mi?"

"İzler birbirine karışmıştı. Sir Charles'ın beş on dakika boyunca burada durduğu kesindi."

"Bunu nereden biliyorsunuz?"

"Çünkü purosunun külü iki kere düşmüştü."

"Harika! İşte karşımızda bir meslektaşımız duruyor Watson. Peki ya izler?"

"Çakıltaşlarının üzerinde kendi izleri vardı. Başka bir iz görmedim."

Sherlock Holmes sabırsızlık gösteren bir hareketle dizine vurdu. "Ah, orada olsaydım!" diye yakındı. "Kesinlikle çok ilginç bir vaka ve bir uzman için muazzam bir fırsat. Benim çok rahat okuyabileceğim patikadaki o izler yağmur tarafından çoktan silinmiş veya meraklı köylüler tarafından bozulmuştur. Ah, Doktor Mortimer! Doktor Mortimer beni çağırmamış olmanız, ah! Gerçekten de cevap vermeniz gereken çok şey var."

"Bu ayrıntıları tüm dünyaya duyurmaksızın sizi çağıramazdım Bay Holmes ve bunun nedenini size çoktan açıkladım. Ayrıca..."

"Neden tereddüt ediyorsunuz?"

"En açıkgöz ve tecrübeli olan dedektiflerin bile güçsüz kalacağı bazı mevzular var."

"Yani bu doğaüstü bir şey miydi?"

"Açık bir şekilde böyledir diyemem."

"Ama belli ki böyle düşünüyorsunuz."

"Bu trajediden bu yana Bay Holmes, doğal yollarla açıklamanın mümkün olmadığı bazı olaylar duydum."

"Örnek verir misiniz?"

"Öğrendim ki bu korkunç olay gerçekleşmeden evvel birkaç kişi kırda, Baskerville şeytanının eşkaline uyan ve bildiğimiz bir hayvana benzemeyen bir yaratık görmüşler. Hepsi bunun kocaman, şeytani bir yaratık olduğu konusunda hemfikir. Bu adamları çapraz sorguya aldım. İçlerinde aklı başında bir taşralı, bir nalbant ve toprak sahibi bir çiftçi vardı. Hepsi de dehşete düşmüş bir halde aynı hikâyeyi anlattı ve tanımları efsanedeki cehennem köpeğine uyu-

yordu. Sizi temin ederim ki bu bölgede korkunç bir şeyler oluyor ve gecelcri kırda dolaşan birinin oldukça cesur olması gerek."

"Ve siz, eğitimli bir bilimadamı olan siz, bunun doğaüstü bir şeylerden kaynaklandığına inanıyorsunuz öyle mi?"

"Neye inanacağımı bilemiyorum."

Holmes omuzlarını silkerek "Ben şimdiye kadar araştırmalarımı sadece bu dünyayla sınırlamış bulunuyorum," dedi. "En mütevazı şekliyle kötülükle uğraştığımı söyleyebilirim fakat şeytanın işine karışmaya kalkmak boyumdan büyük bir iş olur. Ancak kabul edersiniz ki ayak izi somut bir şeydir."

"Hikâyedeki köpek de bir adamın boynunu koparacak kadar somuttu ama yine de şeytaniydi."

"Görüyorum ki doğaüstücü olmaya başlamışsınız. Ancak bana şunu söyleyin Doktor Mortimer, bunlara inanıyorsanız niye beni görmeye geldiniz? Ağzınızla Sir Charles'ın ölümünü araştırmanın gereksiz olduğunu söylüyor fakat benden bunu yapmamı istiyorsunuz."

"Bunu istediğimi söylemedim."

"O halde size nasıl yardımcı olabilirim?"

"Tamı tamına bir saat on beş dakika sonra," dedi Doktor Mortimer saatine bakarak. "Waterloo İstasyonu'na gelmek üzere olan Sir Henry Baskerville hakkında ne yapacağına dair tavsiye verebilirsiniz."

"Vâris o oluyor öyle değil mi?"

"Evet. Sir Charles'ın ölümü üzerine bu adamı arattık ve Kanada'da çiftçilik yaptığını öğrendik. Bize gösterilen kayıtlara göre her bakımdan şahane bir adam. Bunları bir doktor olarak değil, Sir Charles'ın vasiyetinin yöneticisi ve kefili olarak söylüyorum."

"Başka hak iddia edecek biri olmadığını varsaymalıyım o halde değil mi?"

"Hiç kimse yok. İzini sürebildiğimiz diğer tek akraba, zavallı Sir Charles'ın en küçük kardeşi Rodger Baskerville. Genç yaşta vefat eden ortanca kardeş ise genç Henry'nin babası oluyor. Üçüncü kardeş Rodger ise ailenin yüz karası. Eski Baskerville kanına sahip olduğu ve Hugo'nun âdeta bir kopyası olduğu söylendi bana. İngiltere ona dar gelince Amerika'ya kaçmış ve 1876'da

orada sarıhummaya yakalanıp ölmüş. Henry, Baskerville'lerin sonuncusu. Bir saat beş dakika sonra Waterloo İstasyonu'nda onunla buluşacağım. Bu sabah Southampton'a vardığını bildiren bir telgraf aldım. Şimdi Bay Holmes, bana ne yapmamı tavsiye ediyorsunuz?"

"Neden önce atalarının evine gitmiyor?"

"Olması gereken bu gibi görünüyor değil mi? Ancak oraya ayak basan her Baskerville'in felaketle karşılaştığını göz önünde bulundurun. Zannediyorum ki Sir Charles ölmeden önce benimle konuşabilseydi beni soyundan kalan son kişiyi ve bu büyük servetin mirasçısını o ölümcül mekâna götürmemem konusunda uyarırdı. Ancak bu boş ve fakir kırsalın da genç adamın varlığına bağlı olduğu inkâr edilemez. Eğer malikânede birileri olmazsa Sir Charles'ın yaptığı bütün iyi işler boşa gidecek. Korkarım meseleye olan yakın ilgim nedeniyle çok sarsıldım, bu nedenle durumu bir de size sunup tavsiyenizi istemeye geldim."

Holmes bir müddet düşündü.

"Meseleyi basitçe ifade edersek size göre şeytani bir etken, Dartmoor'u bir Baskerville için tehlikeli bir yer haline getiriyor. Sizin inancınız bu yönde mi?"

"En azından bunun kanıtı olabilecek bazı şeylerin bulunduğunu söyleyecek kadar ileri gidebilirim."

"Kesinlikle. Ancak bu doğaüstü teoriniz doğruysa bu durum, genç adam için Devonshire'da olduğu kadar Londra'da da geçerli olabilir. Âdeta belirli bir bölgeyi yöneten bir papaz gibi bölgesel güçleri olan bir şeytan, çok da akla uygun değil."

"Meseleyi alaya alıyorsunuz Bay Holmes. Ancak bunlarla bizzat karşılaşsaydınız böyle davranmazdınız. Eğer doğru anladıysam genç adamın Devonshire'da Londra'daki kadar güvende olacağını düşünüyorsunuz. Elli dakika içinde geliyor. Ne yapmamı önerirsiniz?"

"Efendim size bir araba çağırıp, şu anda kapımı tırmalayan köpeğinizi de alarak Waterloo'ya, Sir Henry Baskerville'i karşılamaya gitmenizi öneriyorum."

"Peki sonra?"

"Sonra ben bu konu hakkındaki kesin kararımı verinceye kadar ona bu meseleden bahsetmeyeceksiniz."

"Karar vermeniz ne kadar sürecek?"

"Yirmi dört saat. Yarın saat onda buraya gelebilir ve gelecekteki planım için gerekli olacağından Sir Henry Baskerville'i de yanınızda getirebilirseniz size minnettar olurum."

"Dediğiniz gibi yapacağım Bay Holmes."

Randevuyu defterine karaladı ve dalgın tavrıyla çıktı. Holmes onu merdiven başında durdurarak "Sadece bir soru daha Doktor Mortimer," dedi. "Sir Charles'ın ölümünden önce birkaç kişinin daha bu tarife uyan bir şeyi kırda gördüğünü söylemiştiniz değil mi?"

"Üç kişi görmüş."

"Bundan sonra gören oldu mu?"

"Duyduğum kadarıyla hayır."

"Teşekkürler. İyi günler."

Holmes yüzünde ancak çözülmeyi bekleyen ve hoşuna giden bir dava olduğunda takındığı gizli bir tatmin ifadesiyle koltuğuna döndü.

"Dışarıya mı çıkıyorsun Watson?"

"Eğer sana bir yardımım dokunmayacaksa evet."

"Hayır. Fakat harekete geçince senin yardımına ihtiyacım oluyor sevgili dostum. Ancak bu gerçekten harika, hatta bazı yönlerden eşsiz bir durum. Bradley'nin yerinden geçerken en sert tütününden yarım kilo göndermesini isteyebilir misin? Teşekkürler. Akşama kadar dönmesen iyi olur. Daha sonra bu önümüze konan ilginç problemin detaylarını seninle tartışmaktan büyük zevk duyarım."

Biliyordum ki dostumun konsantre olup, kanıtların her bir yönünü ele alarak, alternatif teoriler oluşturup, bunları değerlendirerek nihayet bir karara varmak için geçirdiği saatlerde bu yalnızlık ve ıssızlığa ihtiyacı vardı. Bu nedenle bütün günü üye olduğum kulüpte geçirdim ve akşama kadar Baker Sokağı'na dönmedim. Kendimi yeniden onun oturma odasında bulduğumda saat neredeyse dokuz olmuştu.

Oda dumanla öylesine dolmuştu ki masadaki lambanın ışığı soluklaşmıştı. Hatta odanın kapısını açtığımda ilk izlenimim bir yerlerin alev aldığıydı. Oda-

ya girince korkularım yatıştı çünkü sert tütünün külleri genzimi yaktı ve öksürmeye başladım. Dumanların arasından ağzında siyah kil piposu ve sabahlığıyla bir sandalyeye gömülmüş olan Sherlock Holmes'un silüetini belli belirsiz görebiliyordum. Çevresinde birkaç kâğıt rulosu vardı.

"Üşüttün mü Watson?"

"Hayır, sadece bu zehirli hava yüzünden."

"Şimdi sen söyleyince fark ettim, sanırım biraz ağır."

"Ağır mı? Tahammül edilemeyecek gibi."

"O halde pencereyi aç! Sanırım bütün gün kulüpteydin."

"Ah, sevgili Holmes!"

"Haklı mıyım?"

"Kesinlikle ama nasıl?"

Benim şaşkın ifademe gülerek "Senin bu acemiliğin Watson, yeteneklerimi seni ürkütmek pahasına kullanmayı çok eğlenceli yapıyor," dedi. "Bir beyefendi yağışlı bir günde dışarıya çıkıyor ve akşam şapkası, ayakkabıları tertemiz geri dönüyor. Bütün gün bir yerlerde oturmuş olmalı. Bu adamın çok fazla arkadaşı yok. O halde nerede olabilir? Oldukça açık değil mi?"

"Pekâlâ oldukça açık."

"Dünya pek çok kişinin fark etmediği apaçık şeylerle doludur. Sence ben neredeydim?"

"Sen de bütün gün buradaydın."

"Hayır, Devonshire'a gittim."

"Ruhen mi?"

"Kesinlikle. Bedenim bu koltukta kaldı ve yokluğumda iki fincan kahve ile inanılmaz miktarda tütün tüketti. Sen çıktıktan sonra Stamford'dan getirttiğim askeri haritanın başına oturdum ve kırın o kısmını inceledim, bütün gün oralarda dolaştım. Bayağı yol aldığımı söylemeliyim."

"Sanırım büyük ölçekli bir harita?"

"Oldukça."

Haritanın bir kısmını açıp dizinin üzerinde tuttu.

"İşte burada bizi ilgilendiren bölgeyi görüyorsun. Tam ortadaki Baskerville Malikânesi."

"Etrafını çevreleyen bir ağaçlık var."

"Kesinlikle. Sanıyorum ki bahsi geçen porsukağaçları orada yazmasa da şu sağ tarafta görebileceğin çizgi boyunca uzanıyor olmalı. Şuradaki bina topluluğu dostumuz Doktor Mortimer'ın da ikamet ettiği Grimpen Köyü. Gördüğün üzere 8 kilometrekare alanda dağılmış halde sadece birkaç yerleşim bulunuyor. Şurada işaretlenmiş olan bina doğabilimci, eğer adını doğru hatırlıyorsam Stapleton'ın evi olabilir. İşte iki çiftlik: High Tor ve Foulmire. Ve 22 kilometre ileride büyük Princetown Hapishanesi bulunuyor. Bunların arasındaki noktalı yer ise uzanıp giden ıssız kırlarla kaplı araziyi gösteriyor. İşte burası gerçekleşen trajedinin sahnelendiği, bizim de tekrar canlandıracağımız yer."

"Vahşi bir bölge olmalı."

"Evet, öyle. Eğer şeytan da insanların işine karışmaya başladıysa..."

"O halde sen de doğaüstü açıklamalara yöneliyorsun."

"Şeytanın elçisi etten ve kemikten olabilir değil mi? Burada bizi bekleyen iki soru var: İlki herhangi bir suçun işlenip işlenmediği. İkincisi ise suçun ne olduğu ve nasıl işlendiği. Elbette eğer Doktor Mortimer'ın tahminleri doğruysa ve doğa kanunları dışında bir meseleyle uğraşıyorsak bu araştırmamızı sonlandıracaktır. Ancak tekrar bu ihtimale dönmeden önce diğer varsayımları çürütmemiz gerek. Eğer senin için sakıncası yoksa şu camı tekrar kapatalım. Önemsiz bir şey fakat ağır bir atmosferin bir düşünceye yoğunlaşmada yardımcı olduğunu düşünüyorum. Elbette düşünmek için kendimi bir kutuya kapatacak kadar ileri gitmem amabenim kanaatim böyle. Bu dava üstüne hiç düşündün mü?"

"Evet, gün boyunca sık sık bunu düşündüm."

"Peki ne çıkarımda bulundun?"

"Oldukça şaşırtıcı."

"Kesinlikle kendine has bir dava. Bazı noktaları ise onu eşsiz kılıyor. Örneğin o ayak izlerindeki değişimler. Peki sen bundan ne çıkarıyorsun?"

"Mortimer patikanın bu noktasında adamın parmak uçlarında yürüdüğünü söylemişti."

"O sadece bir budalanın ifadesinde söylediklerini tekrar etti. Biri niye patikada parmak ucunda yürüsün ki?"

"O halde neden?"

"Koşuyordu Watson, çaresizce hayatını kurtarmak için koşuyordu. Kalbini zorlayıp ölecek kadar hızlı koşuyordu."

"Neyden kaçıyordu?"

"İşte sorumuz bu. Adamın koşmaya başlamadan önce korkudan aklını kaçırdığına dair bazı işaretler var."

"Bunu nasıl söyleyebiliyorsun?"

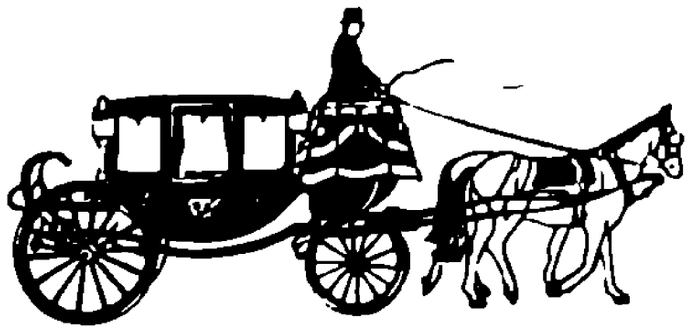
"Korkmasına yol açan şeyin kır tarafından geldiğini varsayıyorum. Eğer böyleyse sadece aklını kaçırmış bir adam eve doğru gitmek yerine diğer tarafa doğru koşar. Eğer Çingene'nin ifadesi doğru kabul edilirse yardım çığlıkları atarak yardımın gelme ihtimalinin en az olduğu yöne doğru koşmuş. Sonra yine o gece kimi beklediğini ve neden evi yerine porsukağaçlarının yanında beklediğini öğrenmemiz gerek."

"Birini beklediğini mi düşünüyorsun?"

"Adam yaşlı ve hastaydı. Gece yürüyüşlerine çıkması anlaşılabilir fakat o gece yerler ıslak ve hava da soğukmuş. Doktor Mortimer'ın ondan beklediğimin üstünde bir performans göstererek, yere düşen küllere bakıp tahmin ettiği gibi Sir Charles'ın orada beş veya on dakika beklemiş olması normal mi?"

"Ama her akşam çıkıyormuş."

"Her gece kır kapısında beklediğini sanmıyorum. Aksine kanıtlar kırdan uzak durduğunu gösteriyor. O gece ise orada bekledi. Ve Londra'ya hareket etmesi gereken günden bir önceki geceydi. Dava giderek şekil alıyor Watson. Tutarlı bir hale geliyor. Bana kemanımı uzatabilir misin? Bu mesele üzerine düşünmeyi Doktor Mortimer ve Sir Henry Baskerville ile buluşma şerefine erişene kadar erteleyeceğiz."

4

Sir Henry Baskerville

Kahvaltı masamız erkenden toplanmıştı ve Holmes üzerinde sabahlığıyla kararlaştırılan görüşmeyi bekliyordu. Misafirlerimiz randevuya tam saatinde geldi. Doktor Mortimer peşinde genç baronetle kapıda belirdiğinde saat daha yeni ona gelmişti. Baronet otuz yaşlarında, ufak ama kaslı, gürbüz bir adamdı. Koyu gözleri, kalın siyah kaşları ve kavga etmekten çekinmeyeceğini gösteren bir yüzü vardı. Kızıl tonlu tüvit bir takım giymişti ve teni vaktinin çoğunu açık havada geçirenlere özgü bir biçimde yanmıştı. Dik bakışlarında, sessiz ve ağırbaşlı duruşunda bir beyefendi olduğunun işaretleri vardı.

"Sir Henry Baskerville," dedi Doktor Mortimer.

"Ah! Evet," dedi, "ve eğer buradaki dostum bu sabah size gelmemi önermeseydi bile ben kendim gelip sizi görecektim zaten. Anlıyorum ki bulmacaları çözüyormuşsunuz ve ben de bu sabah, üzerinde çok fazla düşünülmesi gereken bir muammayla karşılaştım."

"Lütfen oturun Sir Henry. Londra'ya geldiğinizden beri kayda değer bir deneyim yaşadığınızı mı söylüyorsunuz?"

"Çok mühim bir şey değil Bay Holmes. Sadece bir şaka, böyle denebilirse tabii. Şu mektup, mektup denebilirse tabii bu sabah elime geçti."

Masaya sıradan, gri renkli bir zarf bıraktı ve hepimiz bunu incelemek üze-

re masanın etrafında toplandık. Adres bölümüne "*Sir Henry Baskerville, Northumberland Oteli*" yazısı elle ve sert karakterlerle yazılmıştı, Charing Cross pulu taşıyordu ve bir önceki gece gönderilmişti.

"Northumberland Oteli'ne gideceğinizi bilen birileri var mıydı?" dedi Holmes dikkatle ziyaretçimize bakarak.

"Kimse bilmiyordu. Doktor Mortimer'la buluştuktan sonra karar verdik."

"Ama Doktor Mortimer kuşkusuz orada kalıyordu değil mi?"

"Hayır, bir dostumda kalıyordum," dedi doktor.

"Bu otele gideceğimiz hiçbir şekilde kimseye söylenmemişti."

"Hımm! Biri hareketlerinizle yakından ilgileniyor gibi."

Zarftan dörde katlanmış büyük bir kâğıt çıkardı. Onu açtı ve masaya yaydı. Kâğıdın ortasına uyarı niteliğinde bir cümle yerleştirilmişti. Kelimeler bir yerlerden kesilip, kâğıda yapıştırılarak oluşturulmuştu. Şöyle diyordu:

"*HAYATINA VE AKLINA DEĞER VERİYORSAN KIRDAN UZAK DUR!*"

Sadece "kır" kelimesi mürekkeple yazılmıştı.

"Şimdi," dedi Henry Baskerville, "belki bana bunun ne anlama geldiğini ve kimin işlerime burnunu soktuğunu söyleyebilirsiniz."

"Bundan ne çıkarıyorsunuz Doktor Mortimer? Bunun hiçbir şekilde doğaüstü olmadığını kabul etmelisiniz."

"Evet efendim, fakat bunun doğaüstü bir olay olduğuna inanan birinden geliyor olabilir."

"Hangi olay?" diye sordu Sir Henry sertçe. "Bana öyle geliyor ki siz, benimle ilgili meseleler hakkında benden daha çok şey biliyorsunuz."

"Sizi temin ederim ki bu odadan ayrılmadan önce bilgilerimizi sizle paylaşacağız Sir Henry," dedi Holmes. "Ancak şimdi izninizle dün yazılıp yayımlanmış şu belgeyle ilgileneceğiz. Düne ait Times gazetesi sende mi Watson?"

"Şurada, köşede."

"Size zahmet olmazsa şu iç sayfadaki makalelere bakabilir misiniz?"

Gözlerini hızlıca sütunlarda dolaştırarak gezdirdi.

"Serbest ticaret üzerine yazılmış şu makale. Size buradan bir parça okumama izin verir misiniz?"

"Koruyucu bir gümrük vergisinin, yaptığınız ticareti veya sahip olduğumuz işletmeyi geliştireceğini düşünüyor olabilirsiniz fakat yasalarda böyle bir uygulamaya yer veriyorsanız bunun, gelecekte sermayenin buradan uzak durmasına neden olacağını, ihracatımızın değerini düşüreceğini ve adanın hayatına, ortak aklına zarar vereceğini bilmelisiniz."

"Bu konuda ne düşünüyorsun Watson?" diye haykırdı Holmes zafer kazanmış gibi ellerini ovuşturarak. "Hayranlık uyandırıcı bir öngörü değil mi?"

Doktor Mortimer, Holmes'a profesyonel bir ilgiyle bakıyordu ve Sir Henry Baskerville şaşkın şaşkın bakan koyu renk gözlerini benim üzerime dikmişti.

"Gümrük ve benzeri meseleler hakkında pek bir bilgim yok," dedi, "ancak bana öyle geliyor ki şu not meselesinden epeyce uzaklaştık."

"Tam tersine bence tam da bu meselenin izindeyiz Sir Henry. Watson yöntemlerimi sizden daha iyi bilir ama henüz onun bile bu yazının önemini kavradığını sanmıyorum."

"Hayır, itiraf ediyorum ki arada herhangi bir bağlantı göremiyorum."

"Yine de sevgili Watson, iki mesele birbiriyle çok yakından alakalı. Hatta biri diğeri aracılığıyla oluşturulmuş. *'Hayatına ve aklına değer veriyorsan uzak dur!'* Bu kelimelerin nereden alındığını göremiyor musunuz?"

"Aman Tanrım! Haklısın! Ne kadar da zekice!" diye haykırdı Sir Henry.

Doktor Mortimer şaşkınlıkla dostuma bakarak "Gerçekten de Bay Holmes, bu benim hayal gücümü aşıyor," dedi. "Herkes bu kelimelerin gazeteden alındığını söyleyebilirdi fakat siz hangisinden olduğunu söylediniz ve hangi makaleden alındığını bile gösterdiniz. Bu gerçekten de karşılaştığım en takdire şayan şey. Bunu nasıl yaptınız?"

"Doktor, siz bir zencinin kafatasıyla bir Eskimo'nun kafatasını ayırt edebilirsiniz sanırım değil mi?"

"Elbette."

"Peki nasıl?"

"Çünkü bu benim şahsi hobim ve ikisi arasındaki farklar oldukça bariz. Göz çukuru, çene açısı, üstçene eğrisi ve..."

"Bu da benim şahsi hobim ve farklar da onun kadar belirgin. Kaliteli kâğı-

da basılan Times makalesiyle sarsakça kötü bir kâğıda basılmış üç kuruşluk bir akşam gazetesi arasındaki farklar, emin olun sizin Eskimo ve zenci kafatasınız arasındaki farklar kadar bariz. Bunların farkını bilmek bu mesleğin en temel koşullarındandır fakat itiraf etmeliyim ki çok gençken bir kere Leeds Mercury gazetesini Western Morning News'le karıştırmıştım. Ancak Times'ın yazı karakteri kesinlikle kendine özgüdür ve bu kelimelerin başka bir yerden gelmesi pek mümkün değil. Ve dün yazıldığı için büyük ihtimalle de kelimeleri dünkü sayıda bulacağımızı biliyordum."

"O halde söylediklerinizi takip edebildiğim kadarıyla Bay Holmes," dedi Sir Henry Baskerville, "biri bu kelimeleri makasla kesmiş."

"Tırnak makasıyla," dedi Holmes. "Çok kısa bir makas olduğunu görebilirsiniz çünkü 'uzak' kelimesini kesmek için iki hamle gerekmiş."

"Evet, öyle. O halde biri kelimeleri kesip tutkalla yapıştırmış."

"Zamkla," dedi Holmes.

"Zamkla kâğıda yapıştırmış. Peki 'kır' kelimesi neden elle yazılmış?"

"Çünkü gazetede bu kelimeyi bulamamış. Diğer kelimeler oldukça basit ve herhangi bir sayıda kolaylıkla bulunabilecek kelimeler ama 'kır' daha nadir rastlanan bir kelime."

"Elbette bu her şeyi açıklıyor. Bu notta başka bir şey görüyor musunuz Bay Holmes?"

"Bir iki ipucu daha var ancak bütün bunları gizlemek için oldukça fazla çaba harcanmış. Gördüğünüz üzere adres kötü bir elyazısıyla yazılmış. Ancak Times gazetesi genellikle iyi eğitimli insanların elinde görülebilecek bir gazetedir. Bu nedenle mektubun, kendini eğitimsiz biri gibi göstermeye çalışan iyi eğitimli biri tarafından oluşturulduğunu söyleyebiliriz. Kendi yazısını saklama arzusunu ise bu kişinin elyazısının bilinir olduğu veya sizin tarafınızdan tanınabileceği şeklinde yorumlayabiliriz. Ayrıca kelimelerin düzgün bir şekilde yapıştırılmadığını, bazılarının daha yukarıda olduğunu görüyorsunuz. Örneğin 'hayatına' kelimesi, olması gereken yerden oldukça yukarıda. Bu o kişinin dikkatsizliğine veya o sırada telaş içinde olduğuna işaret edebilir. Mesele açıkça önemli olduğundan ve böyle bir mektubu oluşturan kişinin de dikkatsiz ola-

mayacağından ötürü ben ikinci seçeneğe inanmaya eğilimliyim. Eğer herhangi bir telaşı varsa bu neden telaşlandığı sorusunu gündeme getiriyor çünkü sabah erken saatlere kadar postalanacak her mektup Sir Henry'ye oteli terk etmeden ulaşabilirdi. Mektubu oluşturan kişi birinin işini bölmesinden mi korkuyordu? Eğer böyleyse kim?"

"Şimdi tahminlerin alanına giriyoruz sanırım," dedi Doktor Mortimer.

"Daha çok ihtimalleri değerlendirip en mantıklısını seçtiğimiz bölge diyebiliriz. Hayal gücünü bilimsel olarak kullanırız fakat tahminlerimiz her zaman somut bir zemin üzerindedir. Şimdi siz şüphesiz buna varsayım diyebilirsiniz ama ben bu adresin bir otelde yazıldığına neredeyse eminim."

"Bunu nasıl söyleyebiliyorsunuz?"

"Eğer dikkatle incelerseniz hem kalemin hem de mürekkebin yazara zorluk çıkarttığını görebilirsiniz. Kalem bir kelime içinde iki kere mürekkep akıtmış ve bu kısa adresin yazımında bile mürekkebi üç kere bitmiş ki bu da şişede çok az mürekkep olduğunu gösteriyor. Şahsi bir kalem veya mürekkep şişesi çok nadiren böyle bir duruma yol açar ve bu ikisinin bir arada olması çok nadir bir durumdur. Ancak bilirsiniz ki otellerde daha iyisini bulmak zordur. Evet, eğer Charing Cross civarındaki otellerin çöp kutularını incelersek bizi bu mektubu yazan kişiye götüreceğinden ve kesilmiş Times gazetesini bulabileceğimizden neredeyse hiç şüphem yok. Ooo! Bu da ne böyle?"

Gözlerinden sadece birkaç santim uzakta tutarak kelimelerin yapıştırıldığı kâğıdı inceledi.

"Nedir?"

"Hiçbir şey," dedi Holmes kâğıdı bırakırken. "Boş bir kâğıt parçası, üzerinde bir filigran bile yok. Sanırım bu ilginç mektuptan alabileceğimiz her şeyi aldık. Şimdi Sir Henry, Londra'ya geldiğinizden beri başınıza başka ilginç bir şey geldi mi?"

"Hayır Bay Holmes. Sanmıyorum."

"Sizi izleyen veya takip eden birileri var mıydı?"

"Bir macera romanının ortasına düştüm sanırım," dedi konuğumuz. "Biri niye beni izlesin veya takip etsin ki?"

"Şimdi buna geliyoruz. Bu meseleye gelmeden önce bize anlatacağınız başka bir şey var mı?"

"Yani bu sizin neyi anlatmaya değer bulduğunuza bağlı sanırım."

"Hayatınızın rutin akışının dışındaki herhangi bir şey olabilir."

Sir Henry gülümseyerek "Hayatımın çoğunu," dedi, "Amerika'da ve Kanada'da geçirdiğim için İngiliz hayatına dair henüz pek bir bilgim yok. Ancak umuyorum ki çizmenizin tekini kaybetmek burada da sıradan bir şey değildir."

"Çizmenizin tekini mi kaybettiniz?"

"Sevgili Beyefendi," dedi Doktor Mortimer, "sadece nereye koyduğunuzu unutmuşsunuzdur. Eminim otele döndüğünüzde bulacaksınız. Bay Holmes'u böyle basit meselelerle yormaya değmez."

"Şey, bana kendisi sıradan olmayan bir olay var mı diye sordu."

"Kesinlikle," dedi Holmes, "hem de mesele ne kadar basit görünürse görünsün. Çizmenizin tekini kaybettiniz değil mi?"

"Şey, yanlış bir yere kondu belki de. Dün gece onları kapının önüne koymuştum ama sabah baktığımda sadece teki oradaydı. Onları temizleyen çocuktan da herhangi bir bilgi alamadım. En kötüsü de onları dün gece Strand'den almıştım ve henüz hiç giymemiştim."

"Eğer giymediyseniz neden temizlenmesi için bıraktınız?"

"Henüz hiç cilalanmamışlardı, bu nedenle bıraktım."

"Anlıyorum ki dün Londra'ya geldiğinizde gidip yeni bir çift çizme aldınız."

"Epey alışveriş yaptım. Doktor Mortimer da benimle birlikte geldi. Batı'da giyimime çok özen göstermezdim. Ama madem burada bir toprak sahibi olacağım, o zaman ona uygun giyinmem gerek. Diğerleriyle beraber bu kahverengi çizmeleri de almış, hatta onlar için altı dolar vermiştim ve bir kere bile ayağıma geçirmeden birini kaybettim."

"Tekinin çalınmış olması oldukça yararsız," dedi Sherlock Holmes. "Doktor Mortimer'ın onu yakında bulacağınıza ilişkin görüşünü paylaştığımı itiraf etmeliyim."

Baronet "Şimdi beyler," dedi, "bildiğim oldukça az şey hakkında yeterince

konuştuğumu düşünüyorum. Şimdi sizin sözünüzü tutarak bana neler olduğunu tüm ayrıntılarıyla anlatmanızın zamanı geldi."

"İsteğiniz oldukça mantıklı," dedi Holmes. "Doktor Mortimer, bence siz hikâyeyi bize naklettiğiniz şekliyle anlatabilirsiniz."

Böylelikle bilimadamı dostumuz cebinden kâğıtlarını çıkarıp bütün hikâyeyi tüm detaylarıyla dün bize aktardığı gibi anlatmaya başladı. Sir Henry Baskerville derin bir ilgiyle ve ara sıra şaşırdığını belli eden sesler çıkararak hikâyeyi dinledi.

Sir Henry "Pekâlâ, öyle görünüyor ki bana intikam dolu bir miras kalmış," dedi Doktor Mortimer hikâyesini bitirdiğinde. "Elbette daha çocukken bu köpek hakkında konuşulduğunu duymuştum. Bu bizim ailenin efsanesiydi ancak bunu hiçbir zaman ciddiye almamıştım. Ta ki amcamın ölümüne kadar. Bu konuda kafamın çok karışık olduğunu söyleyebilirim ve henüz bu konu üstüne de düşünmedim. Ayrıca sizler de hâlâ bu vakayı bir papazın mı yoksa polisin mi çözmesi gerektiğine karar verememiş gibi görünüyorsunuz."

"Kesinlikle."

"Ve şimdi de bana oteldeyken gelen mektup var. Sanırım bu mektup, bu hikâyeyle de ilgili."

"Kırda olanları bizden daha iyi bilen biri var sanırım," dedi Doktor Mortimer.

"Ve ayrıca," dedi Holmes, "sizi tehlikeye karşı uyardığına göre bu kişinin kötü bir niyeti olmadığı anlaşılıyor."

"Veya istediği beni korkutup kaçırmak."

"Elbette bu da mümkün. Birden fazla çözüm ihtimali içeren bu problemi bana sunduğunuz için size borçluyum Doktor Mortimer. Ancak şimdi tartışmamız gereken mesele Sir Henry'nin, Baskerville Malikânesi'ne gitmesinin uygun olup olmadığı."

"Neden gitmeyeyim ki?"

"Tehlikeliymiş gibi görünüyor."

"Hangi tehlikeden bahsediyorsunuz? Bizim lanetli aile canavarından mı yoksa bir insandan mı?"

"İşte cevaplamamız gereken soru bu."

"Cevap ne olursa olsun yanıtım aynı. Cehennemde şeytan yoktur Bay Holmes ve dünya üzerinde de beni aile evime gitmekten alıkoyabilecek biri yok. Bunu son kararım olarak alabilirsiniz."

Kara kaşları çatılmış ve konuşurken yüzü kırmızıya dönmüştü. Baskerville'lerin meşhur öfkeli ruhunun bu son temsilcilerinde de devam ettiği belliydi.

"Bu arada," dedi, "bana anlattıklarınızı düşünecek zamanım olmadı. Karar vermek için bir saat kadar yalnız kalmak istiyorum Bay Holmes. Saat on bir buçuk olmuş, şimdi doğruca otelime gidiyorum. Sanırım saat iki gibi siz ve dostunuz Doktor Watson gelip bizimle öğle yemeği yiyebilirsiniz. Bu mesele hakkında ne düşündüğümü size daha net bir şekilde söyleyebilirim."

"Bu senin için de uygun mu Watson?"

"Gayet uygun."

"O halde bizi saat ikide bekleyebilirsiniz. Size bir araba çağırmamı ister misiniz?"

"Bu mesele beni oldukça telaşlandırdı, o nedenle biraz yürümeyi tercih ederim."

"Size yürüyüşünüzde zevkle eşlik ederim," dedi Doktor Mortimer.

"O halde ikide görüşürüz. *Au revoir* ve iyi günler!"

Ziyaretçilerimizin ayak seslerinin merdivenlerde kayboluşunu ön kapının kapanış sesi izledi. Holmes bir saniye içinde miskin halinden sıyrılıp bir aksiyon adamına dönüştü.

"Şapkanı ve botlarını al Watson, çabuk! Kaybedecek bir dakikamız bile yok!"

Acele ederek sabahlığıyla odasına koştu ve bir dakika sonra üzerine giydiği frakla geri döndü. Hızla merdivenlerden inerek caddeye fırladık. Doktor Mortimer ve Baskerville, Oxford Caddesi yönünde 200 metre önümüzdeydi ve onları hâlâ görebiliyorduk.

"Koşup onları durdurayım mı?"

"Kesinlikle hayır sevgili Watson! Eğer sen benden rahatsız olmuyorsan bana eşlik etmenden gayet memnunum. Yürümek için çok güzel bir sabah, dostlarımız çok iyi düşünmüş."

Aramızdaki uzaklığı yarıya indirene kadar hızımızı artırdık. Mesafemizi 100metrede koruyarak Oxford ve Regent Caddeleri boyunca onları izledik. Dostlarımız bir ara bir dükkânın önünde durup vitrinine baktı, aynısını Holmes da yaptı. Bir saniye sonra tatmin olduğunu belli eden bir ses çıkardı. Dikkatli gözlerinin baktığı yönü izlediğimde caddenin diğer tarafına park etmiş olan ve içinde bir adamın oturduğu at arabasının yavaşça ilerlemeye başladığını gördüm.

"İşte adamımız orada Watson. Hadi gel! Başka bir şey yapamasak bile iyice bakalım."

Tam o anda çalı gibi bir sakalın ve bir çift delici bakışın arabanın penceresinden bize doğru döndüğü fark ettim. Anında üst kapak açıldı ve sürücüye bağrılarak bir şeyler söylendi. Araba ise bunun üzerine Regent Caddesi boyunca çılgınca bir hızla ilerlemeye başladı. Holmes çevrede bize bir araba bulmak için bakınsa da boş bir araba bulamadı. Sonra çılgınca bir kovalamacaya atılıp cadde trafiği boyunca ilerledi ama araba hızla uzaklaşmış ve gözden yitip gitmişti.

Nefes nefese kalan Holmes, bu kovalamacadan beti benzi atmış bir halde geri dönerken acı bir sesle "Şu işe bak!" dedi. "Bu kadar kötü bir şans veya olaya böylesi bir hâkim olamama görmüş müydün hiç? Ah, Watson! Eğer dürüst bir adam olduğunu iddia ediyorsan bu olayı da kayıtlara geçirir ve başarısız olduğumu gösterirsin!"

"O adam kimdi?"

"Hiçbir fikrim yok."

"Bir casus mu?"

"Yani duyduklarımızdan anladığımız kadarıyla Baskerville şehre ayak bastığından beri biri tarafından yakından takip ediliyor. Yoksa seçtiği Northumberland Oteli nasıl bu kadar çabuk öğrenilebilirdi? İlk gün onu izledilerse ikinci gün de izleyeceklerini düşündüm. Doktor Mortimer'ın efsaneyi yeniden okuduğu süre boyunca iki kere pencereye gittiğimi fark etmiş olabilirsin."

"Evet, hatırlıyorum."

"Sokakta birinin dolaşıp dolaşmadığına bakıyordum ama kimseyi göreme-

dim. Zeki biriyle uğraşıyoruz Watson. Bu mesele oldukça derin ve karşı karşıya olduğumuz kişinin kötü mü yoksa iyi mi olduğu konusunda henüz bir karar vermiş değilim. Bu görünmez takipçilerini görme umuduyla dostlarımız ayrılır ayrılmaz peşlerinden dışarıya fırladım. O kadar kurnazdı ki kendine yaya olarak güvenmemiş ve bir araba tutmuştu, böylece arkalarında bekleyebilir veya önlerine geçebilirdi. Yönteminin bir avantajı da dostlarımız bir araba tutacak olurlarsa onları yine rahatça izleyebilecek olmasıydı. Yine de bir de dezavantajı var tabii."

"Arabacının insafına kalıyor."

"Kesinlikle."

"Numarasını alamamış olmamız çok yazık!"

"Sevgili Watson, bu meselede sarsakça davranmış olsam da gerçekten numarayı almayı ihmal ettiğimi düşünmüyorsun değil mi? 2704 numaralı araba. Ama şu an bunun bize bir faydası yok."

"Daha fazla ne yapabilirdin ki o halde?"

"Arabayı gördüğüm gibi yolun diğer tarafına geçmeliydim. Dönüp bir araba tutmalı ve güvenli bir mesafeden diğer arabayı izlemeliydim ya da daha da güvenli olacak bir şekilde Northumberland Oteli'ne giderek orada beklemeliydim. Bu kimliği bilinmeyen şahsın, Baskerville'i izleyerek oynadığı oyunu ona karşı çevirebilir ve neyin peşinde olduğunu öğrenebilirdik. Ancak telaşımız ve hevesimiz yüzünden rakibimizin hız ve enerjisiyle sağladığı avantaja yenildik, böylece adamımızı kaybettik."

Bu konuşma sırasında Regent Caddesi'nden ağır ağır aşağı iniyorduk ve Doktor Mortimer'la arkadaşı çoktan gözden kaybolmuştu.

"Onları takip etmemiz için bir neden yok," dedi Holmes. "Casus kayboldu ve geri de dönmez. Gelecekte elimizde olan kartları gözden geçirip akıllıca ortaya sermeliyiz. Arabadaki adamın eşkalini verebilir misin?"

"Sakalı olduğuna eminim."

"Ben de öyle ancak takma olduğunu düşünüyorum. Bu kadar zeki ve dikkatli bir adam yüz hatlarını gizlemek için takma sakal kullanmış olmalı. Buraya gel Watson!"

Bölge telgraf ofislerinden birine girdi ve buranın müdürü tarafından sıcak bir tavırla karşılandı.

"Ah, Wilson. Sana yardımcı olma şerefine eriştiğim şu küçük meseleyi unutmadın değil mi?"

"Hayır efendim, elbette unutmadım. İtibarımı, hatta belki de hayatımı kurtarmıştınız."

"Sevgili dostum, abartıyorsunuz. Cartwright isimli bir çalışanımın soruşturma süresince çok yardımcı olduğunu hatırlıyorum."

"Evet efendim. Hâlâ bizimle."

"Onu çağırabilir misin? Ah, teşekkürler! Şu 5 sterlinlik banknotu bozabilir misin acaba?"

On dört yaşlarında, parlak ve zeki yüzlü bir çocuk müdürünün çağrısına uyarak geldi. Şimdi büyük bir saygıyla ünlü dedektife bakıyordu.

"Otel kayıtlarına bakabilir miyim?" dedi Holmes. "Teşekkürler. Şimdi Cartwright, burada Charing Cross civarında bulunan yirmi üç otelin ismi var, görüyorsun değil mi?"

"Evet efendim."

"Sırayla bunların hepsini ziyaret edeceksin."

"Evet efendim."

"Hepsinin bekçisine bir şilin vereceksin. İşte yirmi üç şilin."

"Evet efendim."

"Onlara dünün atık kâğıtlarına bakmak istediğini söyleyeceksin. Önemli bir telgrafın yanlışlıkla atıldığını ve onu aradığını söyleyeceksin. Anlıyorsun değil mi?"

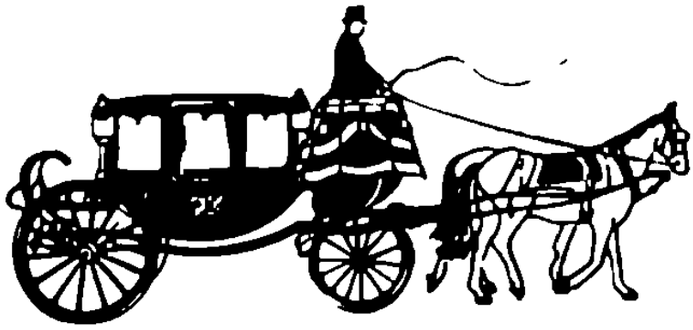
"Evet efendim."

"Ama aslında makasla ortası kesilmiş bir Times gazetesi arıyor olacaksın. İşte bu sayfa. Kolaylıkla tanırsın değil mi?"

"Evet efendim."

"Her yerde dışarıdaki bekçi içerideki görevliye yönlendirecek seni, onlara da birer şilin vereceksin. İşte yirmi üç şilin daha. Daha sonra, muhtemelen yirmi üç otelin yirmisinde dünden kalan kâğıtların yakıldığını veya öğütüldü-

günü öğreneceksin. Diğer üç yerde ise kâğıt parçaları arasında bu kâğıdı arayacaksın. İhtimaller sana karşı. Burada her ihtimale karşı on şilin daha var. Akşamdan önce bana Baker Sokağı'na yollayacağın bir telgrafla rapor ver. Şimdi Watson, bize düşen ise gerekli telgrafı yollayıp 2704 numaralı arabacıyı bulmak. Sonra da Bond Caddesi'ndeki resim galerilerinden birine uğrayıp, otele gitmeden önceki boş vaktimizi değerlendireceğiz."

5

Üç Kayıp İpucu

Sherlock Holmes istediği zaman aklını tamamen boşaltabilmek gibi hayranlık uyandırıcı bir yeteneğe sahipti. İki saat boyunca bu ilginç meseleyi tamamen unutmuş ve modern Belçika ressamlarının eserlerine gömülmüştü. Galeriden ayrılıp Northumberland Oteli'ne gidene kadar sanat hakkındaki oldukça ham fikirlerinden başka bir şeyden bahsetmemişti.

"Sir Henry Baskerville yukarıda sizi bekliyor," dedi resepsiyondaki adam. "Geldiğiniz gibi sizi yukarıya almamı tembihledi bana."

"Kayıtlarınıza bakmamda bir sakınca var mı?" dedi Holmes.

"Hiçbir sakınca yok."

Kayıtlara göre Baskerville'den sonra iki isim eklenmişti. Biri Newcastle'dan Theophilus Johnson ve ailesi, diğeri ise Alton'daki High Lodge'dan Bayan Oldmore ve hizmetçisiydi.

"Bu bir zamanlar tanıdığım Johnson olmalı," dedi Holmes adama. "Gri saçlı, hafif topallayarak yürüyen bir avukat değil mi?"

"Hayır efendim Bu Bay Johnson maden işletmecisi, oldukça enerjik ve sizin yaşlarınızda bir beyefendi."

"Bu konuda yanılmadığınıza emin misiniz?"

"Hayır efendim. Uzun yıllardır bu otele gelir ve kendisini yakından tanırız."

"Ah, bu meseleyi bitiriyor. Bayan Oldmore ismi de tanıdık sanki. Merakımı bağışlayın fakat insan bir arkadaşını ararken bir diğerini bulabiliyor."

"Hasta bir kadın, bakıma muhtaç. Kocası bir zamanlar Gloucester'da belediye başkanıydı. Ne zaman şehre gelse burada kalır."

"Teşekkür ederim, onu tanıdığımı söyleyemeyeceğim. Bu sorularla çok önemli bir başarı elde ettik Watson," diye devam etti daha kısık bir sesle merdivenlerden çıkarken. "Dostumuzla yakından ilgilenen insanlar bu otelde kalmıyorlar. Bu da demek oluyor ki onu izlemek için çok çaba sarf etmelerine rağmen kendilerini gizlemek için de aynı çabayı sarf ediyorlar. Şimdi bu çok önemli bir nokta."

"Bu ne anlama geliyor?"

"Bunun anlamı... Ooo benim sevgili dostum, neler oluyor?"

Merdivenlerin başına geldiğimizde Sir Henry Baskerville'e rastlamıştık. Yüzü öfkeyle kızarmış, elinde eski ve toz içinde kalmış bir çizmeyi tutuyordu. O kadar kızgındı ki konuşamıyordu, nihayet konuştuğundaysa kullandığı dil bu sabahkine göre daha Batı'ya özgüydü.

"Bana öyle geliyor ki bu otelde beni enayi yerine koyuyorlar," diye haykırdı. "Dikkat etmezlerse yanlış adamla uğraştıklarını öğrenecekler. Tanrı aşkına! Şu velet, kayıp çizmemi bulamazsa başı belaya girecek. Ben şaka kaldırırım Bay Holmes ama bir yere kadar. Bu sefer sınırı aştılar."

"Hâlâ çizmenizi mi arıyorsunuz?"

"Evet ve bulmaya niyetliyim."

"Ama bunun yeni, kahverengi bir çizme olduğunu söylemiştiniz."

"Evet, öyleydi beyefendi. Şimdi de eski, siyah bir çizme."

"Ne! Kastettiğiniz..."

"Tam da onu demek istiyorum. Sadece üç çift ayakkabım var: Yeni olan kahverengiler, eski siyahlar ve ayağımdaki ruganlar. Dün gece kahverenginin tekini almışlardı, şimdi de siyah çizmemin tekini alıp sıvışmışlar. Anladınız değil mi? Konuşsana be adam, bakıp durma!"

Bir Alman garson heyecan içinde yanımızda belirmişti.

"Efendim, bütün oteli soruşturdum ama hiçbir şey bulamadım."

"Pekâlâ, ya o ayakkabı günbatımına kadar bulunur ya da gidip bu otelin yöneticisine oteli terk edeceğimi söylerim."

"Bulunacak efendim, size söz veriyorum. Eğer biraz sabrederseniz bulunacak."

"Öyle olsun bakalım ama bu, hırsızlara kaptırdığım son şey. Pekâlâ Bay Holmes, umarım bu çıkarttığım yaygarayı mazur görürsünüz."

"Bence haklısınız."

"Bunu ciddiye alıyor gibi görünüyorsunuz."

"Siz nasıl açıklardınız?"

"Denemiyorum bile. Başıma gelen en ilginç şey."

"Belki de en acayip olanı."

"Peki size göre bunun nedeni ne?"

"Bunun nedenini anladığımı henüz söyleyemem. Başınıza gelen bu mesele çok karmaşık Sir Henry. Amcanızın ölümüyle beraber ele alındığında o kadar derinleşiyor ki çözdüğüm beş yüz önemli davada böylesine rastladığımı hatırlamıyorum. Ama elimizde bazı ipuçları var ve büyük ihtimalle bunlardan biri bizi gerçeğe götürecek. Yanlış olanı takip etmekle zaman kaybediyor olabiliriz fakat er ya da geç doğru yolu bulacağız."

Bizi bir araya getiren mesele üzerine pek fazla şeyin konuşulmadığı hoş bir yemek yedik. Ancak daha sonra çekildiğimiz oturma odasında Holmes, Baskerville'e ne yapmayı planladığını sordu.

"Baskerville Malikânesi'ne gitmek."

"Peki ne zaman?"

"Haftanın sonunda."

"Bence genel olarak," dedi Holmes, "kararınız yerinde. Londra'da takip edildiğinize dair yeterince kanıtımız var ve bu kalabalık şehirde bulunan milyonlarca insanı düşündüğümüzde, bu insanların kim olduğunu ve neyi amaçladığını bulabilmemiz çok zor. Eğer niyetleri kötüyse size zarar verebilirler ve bunu engelleyemeyiz. Bu sabah bizim evden buraya kadar takip edildiğinizi biliyor muydunuz Doktor Mortimer?"

Doktor Mortimer şiddetle "Takip edilmek mi? Bizi kim takip ediyor?" dedi.

"Ne yazık ki bunu size söyleyemeyeceğim. Dartmoor'da tanıdığınız siyah sakallı biri var mıydı?"

"Hayır... Ama bir dakika... Evet. Barrymore. Sir Charles'ın uşağı uzun sakallı bir adamdır."

"Hah! Barrymore nerede?"

"Malikânenin başında."

"Orada olup olmadığından veya bir ihtimal Londra'ya gelip gelmediğinden emin olsak iyi olur."

"Bunu nasıl yapabiliriz ki?"

"Bana bir telgraf kâğıdı verin. 'Her şey Sir Henry'nin gelişi için hazır mı?' yazmak yeterli olacaktır. Baskerville Malikânesi'ne, Bay Barrymore adına postalayın. En yakın telgraf ofisi nerede? Grimpen. Gayet iyi, Grimpen'deki posta amirine ikinci bir telgraf daha göndereceğiz: 'Bay Barrymore adına gönderilen telgraf kendisine teslim edilmelidir. Eğer orada değilse lütfen Northumberland Oteli'nde bulunan Sir Henry Baskerville'e telgrafla haber gönderin.' Böylece akşam olmadan Barrymore'un Devonshire'da olup olmadığını öğreniriz."

"Öyle olsun bakalım," dedi Baskerville. "Bu arada Doktor Mortimer, bu Barrymore da kim?"

"Vefat eden eski kâhyanın oğlu. Dört nesildir malikâneyle onlar ilgileniyor. Şimdiye kadar onu ve eşini saygıdeğer bir çift olarak tanıdım."

"Aynı zamanda, belli ki bunca zamandır malikânede ikamet eden bir aile olmadığı için boş boş vakit geçirdikleri güzel bir evleri olduğu âşikar."

"Evet, bu doğru."

"Barrymore'a Sir Charles'ın mirasından bir şey kaldı mı?" diye sordu Holmes.

"Hem Barrymore hem de karısı 500 sterlin aldılar."

"Hah! Bunu alacaklarını biliyorlar mıydı?"

"Evet, Sir Charles vasiyetinden bahsetmekten hoşlanırdı."

"Bu oldukça ilginç."

"Umarım ki Sir Charles'ın servetinden pay alan herkese şüpheyle bakma-

ya başlamamışsınızdır çünkü ben de 1000 sterlinlik bir pay aldım," dedi Doktor Mortimer.

"Elbette! Başka biri var mıydı?"

"Farklı kimselere ve bazı hayır kurumlarına ufak tefek bir şeyler bıraktı. Geri kalanı ise Sir Henry'nin."

"Peki ne kadar kaldı?"

"740.000 sterlin."

Holmes kaşlarını şaşkınlıkla kaldırarak "Bu kadar fazla bir miktarda paradan söz ettiğimizden haberim yoktu," dedi.

"Sir Charles'ın zengin olduğu biliniyordu fakat mirası bölüştürmeye başlamadan önce ne kadar zengin olduğundan bizim de haberimiz yoktu. Bütün varlığının toplamı bir milyona yakın."

"Bak sen şuna! Çaresiz bir adamın çeşitli oyunlar oynaması için gerçekten de yeterli bir miktar. Bir sorum daha var Doktor Mortimer, diyelim ki buradaki arkadaşımızın başına bir şey geldi -ki umarım bu teorimi bağışlarsınız- böyle bir durumda kalan miras kime geçiyor?"

"Sir Charles'ın küçük kardeşi hiç evlenmediği ve vefat ettiği için miras uzak bir kuzenleri olan Desmond'lara geçiyor. James Desmond, Westmorland'de ihtiyar bir din adamı."

"Teşekkürler, bu detaylar oldukça ilginç. Bay James Desmond ile tanıştınız mı?"

"Evet, bir kere Sir Charles'ın ziyaretine gelmişti. Sade bir yaşam süren saygıdeğer bir adam. Sir Charles'ın ısrar etmesine rağmen mirasında yer almayı istemeyen bir adam olduğunu hatırlıyorum."

"Ve basit yaşamayı seven bu adam, Sir Charles'ın milyonları bulan servetinin mirasçısı olacak öyle mi?"

"Aile hakkıyla mirasçı oluyor. Ayrıca mülkün şu anki sahibi aksini iddia eden bir vasiyet bırakmazsa miras ona geçiyor ve elbette sonra onunla istediğini yapabilir."

"Peki siz vasiyetinizi oluşturdunuz mu Sir Henry?"

"Hayır Bay Holmes, oluşturmadım. Bütün meseleyi dün öğrendiğim için

zamanım olmadı. Ancak bütün mirasın, hakkı olan mirasçıya gitmesi gerekli. Bu zavallı amcamın da katıldığı bir fikirdi. Eğer yeterli parası olmazsa evin sahibi nasıl Baskerville'lerin eski şöhretini ayakta tutabilir? Toprak, malikâne ve para beraber olmalı."

"Tam da öyle. Pekâlâ Sir Henry, çok gecikmeden Devonshire'a gitmeniz gerektiği kanısındayım. Ancak almam gereken bir önlem var. Kesinlikle yalnız gitmemelisiniz."

"Doktor Mortimer benimle gelecek."

"Ancak Doktor Mortimer'ın yapması gereken işleri var ve evi sizinkinden kilometrelerce uzakta. Bütün iyi niyetine rağmen size yardım edemeyebilir. Hayır, Sir Henry başka birini daha almalısınız; güvendiğiniz ve hep yanınızda olacak olan biri."

"Sizin gelmeniz mümkün mü Bay Holmes?"

"Eğer büyük bir sorun olursa bizzat gelmeye çalışacağım fakat takdir edersiniz ki geniş bir soruşturma gerektiren mesleğim ve bana danışan çok sayıda insan olması nedeniyle belirsiz bir zaman dilimi için Londra'dan ayrılmam mümkün değil. Şu anda İngiltere'nin saygıdeğer kişilerinden biri, bir şantajcı tarafından tehdit ediliyor ve bu felaket skandalı yalnızca ben önleyebilirim. Sizinle Dartmoor'a gelmemin imkânsız olduğunu görüyorsunuz."

"O halde kimi önerirsiniz?"

Holmes elini omzuma koyarak "Eğer dostum bu görevi kabul ederse yanınızda yer alabilecek daha iyi bir adam düşünemiyorum. Daha fazla güvendiğim biri yok," dedi.

Teklif beni tamamen hazırlıksız yakalamıştı. Ben daha cevap veremeden, Baskerville elimi yakalayıp candan bir biçimde sıktı.

"Çok naziksiniz Doktor Watson," dedi. "Beni tanıyor ve mesele hakkında her şeyi biliyorsunuz. Eğer benimle Baskerville Malikânesi'ne gelirseniz bu iyiliğinizi asla unutmayacağım."

Macera ihtimali beni her zaman cezbetmiştir. Baronetin, Holmes'un sözleriyle beni yol arkadaşı olarak görmekteki isteği beni gururlandırmıştı.

"Zevkle gelirim," dedim. "Zamanımı geçirmek için daha iyi bir yol düşünemiyorum."

"Ve dikkatlice bana orada olanları rapor edeceksin," dedi Holmes. "Bir olay yaşanırsa ki yaşanacak, nasıl davranman gerektiğini ben sana söyleyeceğim. Sanırım cumartesi akşamı her şey hazır olur."

"Bu size uyar mı Doktor Watson."

"Mükemmel."

"O halde aksi bir durum olmadığı sürece cumartesi günü Paddington'dan gelen on buçuk treninde buluşalım."

Tam kalkmaya hazırlanıyorduk ki Baskerville bir zafer çığlığıyla odanın bir köşesine gitti ve dolabın altına uzanarak bir adet kahverengi çizme çıkarttı.

"Kayıp çizmem!" diye haykırdı.

"Bütün karşılaştığınız sorunlar böyle kolaylıkla yok olsun," dedi Sherlock Holmes.

"Ancak bu oldukça ilginç," diye yorum yaptı Doktor Mortimer. "Bu odayı öğle yemeğinden önce iyice aramıştım."

"Ben de aradım," dedi Baskerville. "Hem de her köşesini."

"Çizme kesinlikle burada değildi."

"O halde biz yemeğimizi yerken garson yerleştirmiş olmalı."

Alman garsona haber salındı fakat o da hiçbir şey bilmiyordu ve başka soruşturmalar da sonuç vermedi. Bu, devam eden ve ne anlama geldiği çözülemeyen gizemli olaylar serisine bir yenisi daha eklenmişti. Sir Charles'ın korkunç ölümü dışında bu son iki gün de bir sürü garip olay gerçekleşmişti; mektup, at arabasındaki sakallı adam, yeni alınan kahverengi çizmenin kaybolması, ardından eski siyah çizmenin kayboluşu ve şimdi de kaybolan kahverengi çizmenin bulunuşu. Baker Sokağı'na dönerken Holmes arabada sessizce oturuyordu, çatılmış kaşlarından ve kendi yüzüm kadar iyi tanıdığım yüzündeki odaklanmış ifadeden, bu ilginç ve alakasız görünen olayların uyacağı bir şema çıkartmaya çalıştığını anladım. Bütün öğlen ve hatta akşam boyunca düşünceleri ve tütün dumanının içinde kayboldu.

Akşam yemeğinden hemen önce iki telgraf geldi. İlk telgraf şöyle diyordu:

"Barrymore'un malikânede olduğunu öğrendik.
BASKERVILLE"

İkincisi ise şöyleydi:

"Söylediğiniz gibi yirmi üç otele de gittim ancak üzüntüyle belirtmeliyim ki istediğiniz sayfaları bulamadım.
CARTWRIGHT"

"İşte ipuçlarımın ikisi de sonuçsuz çıktı Watson. Bütün ihtimallerin sana karşı olduğu bir davadan daha heyecanlandırıcı başka bir şey yok. Takip edecek yeni bir ipucu bulmamız gerek."

"Hâlâ casusum bindiği at arabasını süren kişinin peşinden gidebiliriz."

"Kesinlikle. Ana ofise telgraf çekip ismini ve adresini sordum. Bu gelen de sorumun cevabıysa şaşırmam."

Ancak o anda çalan kapı zili bu cevaptan bile daha tatmin edici çıktı; kapı açıldığında içeriye giren sert görünüşlü adam, arabacıdan başkası değildi.

"Ana ofisten bu adresteki beyefendinin 2704 numarayı soruşturduğuna dair bir mesaj aldım. Yedi yıldır bu arabayı sürüyorum, bir kere bile şikâyet almadım. Doğruca buraya gelip yüzleşmek ve benimle ilgili ne şikâyetiniz olduğunu öğrenmek istedim."

"Sizinle ilgili herhangi bir şikâyetimiz yok beyefendi," dedi Holmes. "Aksine eğer sorularıma cevap verebilirseniz size yarım altın vermek niyetindeyim."

"Pekâlâ belli ki iyi günümdeyim," dedi arabacı sırıtarak. "Öğrenmek istediğiniz nedir efendim?"

"Öncelikle adınızı ve adresinizi sorabilir miyim? Size tekrar ulaşmam gerekebilir."

"John Clayton, Turpey Caddesi 3 Numara, Borough. Arabam Waterloo İstasyonu'na yakın Shipley Durağı'nda."

Holmes bunları not alırken "Şimdi Clayton, bana bu sabah saat onda bura-

ya gelip bu evi izleyen ve daha sonra Regent Caddesi'nde iki beyefendiyi takip eden adamdan bahset," dedi.

Adam hem şaşkın hem de biraz endişeli görünüyordu.

"Size bunları anlatmama gerek yok ki benim bildiğim her şeyi zaten biliyorsunuz. Gerçek şu ki adam bana dedektif olduğunu ve kimseye hiçbir şey anlatmamam gerektiğini söyledi."

"Sevgili dostum, bu çok ciddi bir mesele ve benden bir şey saklamaya çalışırsan kendini kötü bir pozisyonda bulabilirsin. Bu adamın kendini dedektif olarak tanıttığını söylüyorsun demek."

"Evet."

"Bunu ne zaman söyledi?"

"Arabadan ayrılırken."

"Başka bir şey söyledi mi?"

"Adını söyledi."

Holmes bir zafer edasıyla bana baktı.

"Ah, demek adını söyledi öyle mi? Adını neymiş?"

"Adı Sherlock Holmes," dedi arabacı.

Arabacının verdiği bu cevapla dostumun kafası daha önce hiç görmediğim kadar karışmıştı. Bir saniye boyunca şaşkınlıkla donakalmış halde durdu. Daha sonra ise içten bir kahkahaya boğuldu.

"Bu inkâr edilemez," dedi. "Âdeta benim elimden çıkmışçasına titiz ve temiz. Demek adı Sherlock Holmes ha?"

"Evet efendim, beyefendinin ismi buydu."

"Mükemmel! Şimdi bana onu nereden aldığını söyle bakalım."

"Dokuz buçukta Trafalgar Meydanı'nda beni durdurdu. Bana dedektif olduğunu ve bütün gün söylediklerini yapıp ona bir şey sormazsam bana iki altın ödeyeceğini söyledi. Memnuniyetle kabul ettim. Önce Northumberland Oteli'ne gittik ve iki beyefendi de çıkıp bir araba tutana kadar bekledik. Bu civarda durana kadar onların arabasını izledik."

"Tam bu kapının önünde."

"Şey, bundan eminim diyemem fakat müşterim gayet iyi biliyordu. Cadde-

nin kenarında durduk ve bir buçuk saat kadar bekledik. İki beyefendi yanımızdan yürüyerek geçince Baker Sokağı'nda ve yolun devamında onları izledik."

"Biliyorum," dedi Holmes.

"Regent Caddesi'nin dörtte üçünü gitmiştik ki müşterim kapağı açıp gidebildiğim kadar hızlı bir şekilde Waterloo İstasyonu'na gitmemi emretti. Kısrağı kırbaçladım ve on dakikada onu istediği yere götürdüm. Sonra sözünü tutup iki altını ödedi ve istasyona girdi. Tam gidiyordu ki dönüp 'Bay Sherlock Holmes'un arabana binmiş olması hoşuna gidebilir,' dedi. İşte ismini de böyle öğrendim."

"Anlıyorum. Ve onu bir daha görmedin değil mi?"

"İstasyona girdikten sonra görmedim."

"Peki bu Sherlock Holmes'u nasıl tarif edersin?"

Arabacı kafasını kaşıyarak "Şey, tarif etmesi kolay bir adam değil," dedi. "Kırk yaşlarında, orta boylu, sizden birkaç santim kısaydı efendim. Gösterişli bir şekilde giyinmişti ve solgun yüzünde kare olarak şekillendirilmiş bir sakalı vardı. Başka bir şey söyleyemeyeceğim."

"Gözleri ne renkti?"

"Bilmiyorum."

"Başka hatırladığın bir şey yok mu?"

"Hayır efendim, yok."

"Pekâlâ işte yarım altının burada. Eğer daha fazla bilgi getirebilirsen bir tane daha alırsın. İyi akşamlar."

"İyi akşamlar efendim ve teşekkürler."

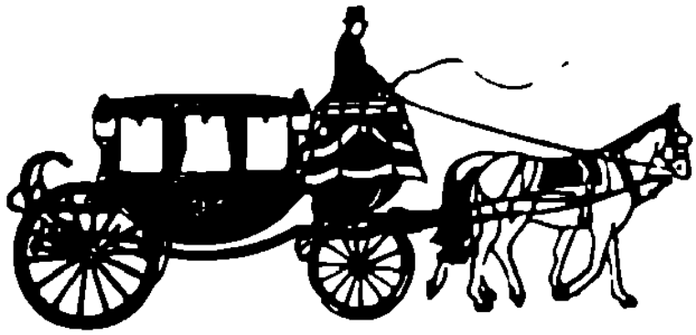
John Clayton kıkırdayarak giderken Holmes omuzlarını silkerek ve kederli bir gülümsemeyle bana döndü.

"İşte üçüncü ipucumuz da gitti ve hâlâ başladığımız yerdeyiz," dedi. "Şu kurnaz serseri bizim oyunumuzu biliyordu, Sir Henry Baskerville'in bize danıştığını biliyordu, Regent Caddesi'nde beni gördü ve arabanın numarasını alacağını ve arabacıyla konuşacağını öngördü. Bu nedenle ona bu küstah mesajı bıraktı. Sana söylüyorum Watson, bu sefer tam dişimize göre bir düşmanla

karşı karşıyayız. Londra'da yenildim. Sana Devonshire'da bol şans diliyorum. Ama bu konuda huzursuzum."

"Hangi konuda?"

"Seni gönderme konusunda. Nahoş bir mesele Watson, tehlikeli ve ne kadar çok içine girersem o kadar az hoşlanıyorum bundan. Gülebilirsin sevgili dostum ancak sabırsızlıkla sağ salim Baker Sokağı'na dönmeni bekliyor olacağım."

6

Baskerville Malikânesi

Sir Henry Baskerville ve Doktor Mortimer kararlaştırılan günde hazırdı. Anlaştığımız gibi Devonshire'a doğru yola çıkacaktık. Sherlock Holmes benimle istasyona kadar geldi ve bana son tavsiyelerini verdi.

"Teorilerimi ve şüphelerimi sana anlatarak zihnini bulandırmayacağım Watson," dedi "Bana olup biteni elinden geldiğince detaylı bir şekilde anlatan raporlarını gönder ve bunları da bir şemaya oturtmayı bana bırak."

"Neleri kaydetmeliyim?" diye sordum.

"Davayla uzaktan yakından alakalı bulduğun her şeyi, özellikle de genç Baskerville'le komşuları arasındaki ilişkiyi ve Sir Charles'ın ölümüyle ilgili yeni gelişmeleri. Son günlerde ben de yeni birtakım soruşturmalar yaptım ama korkarım ki bir sonuca ulaşamadım. Sadece bir şey kesinliğe ulaştı; o da Bay James Desmond'un, yani bir sonraki mirasçının oldukça saygıdeğer yaşlı bir beyefendi olduğu. Ondan şüphelenmeye gerek yok. Geriye sadece kırda Sir Henry Baskerville'in yanında olan kişiler kalıyor."

"Öncelikle şu Barrymore çiftinden kurtulmak daha iyi olmaz mı?"

"Kesinlikle hayır. Daha büyük bir hata olamaz. Eğer masumlarsa sadece zalimlik etmiş oluruz ve eğer suçlularsa da onları yakalama şansını kaybederiz. Hayır, onları şüpheli listesine koyacağız. Ayrıca eğer doğru hatırlıyorsam

malikânede bir seyis ve kırdaki iki çiftçi var. Sonra dürüst olduğuna inandığım dostumuz Doktor Mortimer ve hakkında henüz hiçbir şey bilmediğimiz karısıyla şu doğabilimci Stapleton ve hoş bir kadın olduğu söylenen kız kardeşi var. Lafter Malikânesi'nden Bay Frankland de bilinmeyen bir faktör ve elbette bunun gibi birkaç komşu daha var. Bunlar, üzerinde çalışman gereken kişiler."

"Elimden geleni yapacağım."

"Silahın yanındadır sanırım."

"Evet, onu yanıma almanın iyi olacağını düşündüm."

"Kesinlikle. Gece gündüz tabancanı yanında taşı ve asla tedbiri elden bırakma."

Dostlarımız çoktan birinci sınıf kompartımanda yerimizi ayırtmış,bizi bekliyordu.

"Hayır, yeni bir gelişme yok," dedi Doktor Mortimer dostumun sorduğu soruya cevap olarak. "Ancak şu son iki günde bizi kimsenin takip etmediğine yemin edebilirim. Dikkatlice etrafı kollamadan dışarıya çıkmadık, kimse fark ettirmeden bizi takip edemezdi."

"Sanırım sürekli beraberdiniz öyle değil mi?"

"Dün öğleden sonra hariç evet. Şehre geldiğimde bir günü kendime ayırırım, bu nedenle dün Cerrah Müzesi'ndeydim."

"Ben de parka dolaşmaya gittim," dedi Baskerville. "Ancak hiçbir sorunla karşılaşmadık."

"Yine de ihtiyatsızca davranmışsınız," dedi Holmes kafasını memnuniyetsizce sallayarak. "Sizden rica ediyorum Sir Henry, yalnız dolaşmayın. Eğer dolaşırsanız başınıza büyük bir talihsizlik gelebilir. Diğer ayakkabınızı da buldunuz mu?"

"Hayır efendim, kayboldu."

Holmes "Evet, öyle. Bu çok ilginç. Pekâlâ görüşürüz," dedi tren perondan yavaşça ayrılırken. "Hatırlayın Sir Henry, Doktor Mortimer'ın bize okuduğu efsanedeki şeytani güçlerin hâkim olduğu karanlık saatlerde kırdan kaçının."

Tren hareket ettikten sonra perona doğru baktığımda Holmes'un hareket etmeden, dalgın dalgın durup bize doğru baktığını gördüm.

Yolculuk hoş ve bir o kadar da hızlıydı, bu süreyi yanımdaki iki adamı daha iyi tanımaya çalışarak ve Doktor Mortimer'ın köpeğiyle oynayarak geçirdim. Birkaç saatin ardından kıraç toprak canlanmaya, tuğlaların yerini ise granit almaya başladı. Kızıl inekler bu daha nemli ve iyi gelişmiş olan tarlalarda otluyordu.

Genç Baskerville hevesle pencereden baktı ve Devon'un tanıdık manzarası karşısında keyifle haykırarak "Gittiğimden beri dünyanın birçok yerini gezdim Doktor Watson ama bu kadar güzel bir yerle hiç karşılaşmadım," dedi.

"Bu toprağı kadar insanıyla da alakalı," dedi Doktor Mortimer. "Buradaki dostumuza baktığınızda Keltlerin o kendine özgü coşkusunu taşıyan yuvarlak kafa yapısını görebilirsiniz. Zavallı Sir Charles'ın kafa yapısı oldukça nadir görülen türdendi, yarı İskoç yarı İrlandalı özellikleri taşıyordu. Sir Henry, siz Baskerville Malikânesi'ni son ziyaretinizde oldukça gençtiniz değil mi?"

"Babam öldüğünde ilk gençlik zamanlarımdaydım ve güney kıyısında bir evde yaşıyorduk, oradan doğruca Amerika'ya gittim. O zamandan beri de malikâneyi görmedim. Size söylüyorum, bu benim için oldukça yeni Doktor Watson ve kırı görmek için de can atıyorum."

Doktor Mortimer camdan dışarıyı işaret ederek "Demek öyle. O halde dileğiniz kolaylıkla gerçekleştirilebilir çünkü ilk olarak orayı göreceksiniz," dedi.

Yemyeşil uzanan tarlalar ve çevrelerini sarmış ağaçların arasından yükselen tepe; gri, neredeyse melankolik denebilecek bir şekilde belli belirsiz, âdeta rüyadan çıkma bir masal diyarıymış gibi görünüyordu. Baskerville gözlerini bu manzaraya dikmiş oturuyordu ve yüzündeki hevesli ifadeden, atalarının uzun zamandır ellerinde bulundurduğu ve derin izlerini bıraktığı bu ıssız yerde bulunmanın ona ne ifade ettiğini okuyabiliyordum. Tüvit takımı ve Amerikan aksanıyla bu basit trende oturuyordu fakat yüzünden bir soylu olduğunu anlayabiliyordunuz. Kalın kaşlarından, burun kenarlarından ve büyük ela gözlerinden âdeta gurur, cesaret ve güç fışkırıyordu. Eğer bu önümüzde uzanan kırda bizi zorlu ve tehlikeli bir macera bekliyorsa bu adam riske girip cesurca bir rol üstlenmekten çekinmezdi.

Tren küçük bir istasyonda durdu ve hep beraber indik. Alçak, beyaz çitin

diğer tarafında iki kısa bacaklı binek atının çektiği küçük bir fayton bizi bekliyordu. Gelişimiz belli ki heyecanla bekleniyordu çünkü istasyon görevlisi ve hademeleri eşyalarımızı taşımak için hemen yanımıza geldi. Sevimli, basit bir kırsal yerdi fakat kapının yakınlarında duran, koyu üniformalarıyla askere benzeyen adamların silahlarını kuşanmış halde geçişimizi izlediklerini gördüğümde şaşırdım. Sert yüzlü faytoncu, Sir Henry Baskerville'i selamladı ve birkaç dakikanın ardından kendimizi geniş bir yolda hızla ilerlerken bulduk. İki tarafımızda da otlaklar uzanıp gidiyor ve bu yeşil manzarada ara sıra eski tarz eğimli çatılı evler beliriyordu. Ancak bu huzurlu ve güneşli manzaranın ardında yavaşça kararmaya başlamış olan kırın, sinsi tepeleriyle kasvetli bir görünümü vardı.

Fayton bir yan yola saptı ve yüzyıllar boyunca tekerleklerin altında ezilmiş bir patikayı izlemeye başladık. İki tarafımız da nemli yosunlar ve eğreltiotlarıyla kaplıydı. Bu eğreltiotları ve böğürtlen çalıları batan güneşin ışığında parlıyordu. Yokuşu çıkıyorduk ki dar bir granit köprünün ve hemen onun altından hızlıca akan bir derenin yanından geçtik. Yol ve dere sık meşe ve köknar ağaçlarıyla kaplı vadiyi çevreliyordu. Baskerville her dönemeçte bir memnuniyet çığlığı atıyor, hevesle çevresini izliyor ve durmadan sorular soruyordu. Ona her şey çok güzel görünüyordu ama benim için bu kır manzarası geride kalan yılın melankolik havasını taşıyordu. Sarı yapraklar yolumuzu âdeta bir halı gibi kaplamıştı ve biz geçtikçe etrafımızda savruluyorlardı. Bu çürümekte olan yaprakların üstünden geçerken tekerleklerimizden çıkan tıkırtı durmuştu. Bana göre bu, doğanın Baskerville'lerin evine dönen mirasçısı için sunduğu hüzünlü bir hediyeydi.

"Aaa!" diye haykırdı Doktor Mortimer. "Bu da ne böyle?"

Önümüzde fundalıklarla kaplı sarp bir tepe vardı. Tam zirvesinde âdeta bir heykel gibi duran süvari, omzuna dayadığı tüfeğiyle net bir şekilde görünüyordu. Üzerinden geçtiğimiz yolu izliyordu.

"Bu da nedir Perkins?" diye sordu Doktor Mortimer.

Sürücümüz arkaya doğru dönerek "Bir suçlu Princetown'dan kaçmış efendim," dedi. Üç gündür kayıp ve gardiyanlar bütün bu çevreyi, yolları, istas-

yonları izliyorlar ama henüz onu bulamadılar. Çiftçiler bundan hiç hoşlanmadı, işte olan bu."

"Anladığım kadarıyla bu konu hakkında bilgi verenler 5 sterlin kazanabilir."

"Evet efendim ama 5 sterlin kazanma ihtimali boğazlanma ihtimalinin yanında bir hiç. Anlıyorsunuz ya, kaçan sıradan bir suçlu değil. Bu hiçbir şeyin durduramayacağı bir adam."

"Kim ki bu?"

"Notting Hill katili Selden."

Bu davayı gayet iyi hatırlıyordum çünkü katilin kendine has vahşiliği ve yöntemlerinin gaddarlığı Holmes'un ilgisini çekmişti. Yöntemleri o kadar caniceydi ki idam cezası aldı fakat akıl sağlığından şüphelenildiği için bu henüz gerçekleştirilememişti.

Faytonumuz bir tepeyi aştı, kırın eğri büğrü kayalıklarla kaplı sırtları önümüzdeydi. Serin bir rüzgâr esince ürperdik. Bu boş düzlükte bir yerlerde canavar ruhlu bir adam, kendisine sırtını dönmüş insanoğluna karşı yüreğinde karanlık duygular büyüterek vahşi bir hayvan gibi saklanıyordu. Boş arazinin korkutucu havası, soğuk esintisi ve kararan hava bu bilgiyle âdeta tamamlanıyordu. Baskerville bile sessizleşmiş, trençkotuna daha sıkı sarınmıştı.

Verimli araziyi ardımızda bırakmıştık. Geriye dönüp baktığımızda batmakta olan güneşin altın rengi ışıklarının yeni sürülmüş kızıl toprağa ve ormanlık arazinin üzerine düşüp parladığını görüyorduk. Önümüzdeki yol ise yeşile dönmüş kayalıklarıyla daha kasvetli ve vahşi görünüyordu. Arada bir sert hatları herhangi bir bitkiyle yumuşatılmamış, çatısı ve duvarları taştan bir kır kulübesinin yanından geçiyorduk. Aniden yılların fırtınalarıyla eğrilip bükülmüş olan meşelerin ve köknarların kasvetli görüntüsüyle karşılaştık. Dar ama yüksek iki kule bu ağaçların üstünde yükseliyordu. Arabacı elindeki kırbaçla bunları işaret etti.

"İşte Baskerville Malikânesi," dedi.

Efendisi kızarmış yanakları ve parlayan gözleriyle ayağa fırlamıştı. Birkaç dakika sonra kapıya ulaştık, muhteşem bir demir işçiliği örneği olan bu kapının iki tarafı da örselenmiş ve yosunla kaplanmıştı. Baskerville'lerin amblemi

olan yaban domuzu da buraya işlenmişti. Konak yıpranmış granittendi ve kirişleri görünüyordu ama buna bakan yeni ve hâlâ inşaat halinde olan yapı ise Sir Charles'ın Güney Afrika'da kazandığı altının ilk meyvesiydi.

Girişten sonra tekerleklerin yine susup yapraklara gömüldüğü bir açıklığa geldik, bodur ağaçların dallarıysa üzerimizde bir tünel oluşturuyordu. Baskerville, evin en sonda bir hayalet gibi parladığı uzun karanlık yola bakarak ürperdi.

"Burada mıydı?" diye sordu kısık bir sesle.

"Hayır, porsukağaçlarıyla çevrili yol diğer tarafta."

Genç mirasçı kederli bir ifadeyle bakarak "Amcamın böyle bir yerde başına bela açılacağını hissetmesi şaşırtıcı değil," dedi. "Burası korkutucu bir yer. Altı ay içinde buraya elektrik lambaları astırtacağım ve çok geçmeden bin mumluk bir Swan&Edison malikâne kapısını aydınlatıyor olacak."

Ortadaki açıklık geniş bir çimenliğe doğru uzanıyordu. Kaybolmakta olan ışıkta, önünde bir veranda bulunan büyük binayı görebiliyordum. Evin bütün ön kısmı pencereler ve ara sıra yerleştirilmiş amblemler dışında tamamen sarmaşıkla kaplıydı. Bu ana binadan pek çok yere yerleştirilmiş mazgallarıyla antik ikiz kuleler yükseliyordu. Binanın sağ ve sol uçlarında daha modern olan siyah granitten kanatlar uzanıyordu. Donuk bir ışık ağır, bölmeli pencerelerden sızıyor ve yüksek bacaların bulunduğu dik çatıdan duman bulutu yükseliyordu.

"Hoş geldiniz Sir Henry! Baskerville Malikânesi'ne hoş geldiniz!"

Uzun boylu bir adam arabanın kapısını açmak için verandanın gölgesinden fırlamıştı. Bir kadın ise arkasındaki binadan gelen sarı ışığın önünde silüet halinde görünüyordu. Öne çıkıp çantalarımızı indiren adama yardım etti.

"Benim evime gitmemin bir sakıncası yok değil mi Sir Henry?" dedi Doktor Mortimer. "Karım beni bekliyor."

"Elbette ama yemeğe kalırsınız herhalde?"

"Hayır, gitsem iyi olur. Size evi göstermek için kalırdım ama Barrymore benden daha iyi bir rehber olur. Görüşmek üzere ve eğer yardımıma ihtiyacınız olursa gece gündüz fark etmeksizin beni çağırmaktan çekinmeyin."

Sir Henry ve ben kapıdan girerken araba yoldan uzaklaşıyordu, kapı arka-

mızdan gürültüyle kapandı. Hoş bir evdi; büyük, azametli, zamanla kararmış meşe ağaçlarıyla desteklenmişti. Eski tarz bir şöminede, demirden dökülmüş köpek figürlerinin ardında bir ateş çıtırdıyordu. Sir Henry ile birlikte uzun yolda uyuşmuş olan ellerimizi uzatıp ısıttık. Sonra başımızı kaldırıp yüksekte duran eski vitraylara, meşe panellere ve duvardaki armalarla geyik başlarına göz gezdirdik. Bütün bunlar ortadaki lambadan gelen solgun ışıkla loş, hatta biraz karanlık görünüyordu.

"Tıpkı hayal ettiğim gibi," dedi Sir Henry. "Bir aile evine pek benzemiyor. Beş yüz yıldır atalarımın buraya sahip olduğunu düşününce kendimi kutsal bir yerdeymiş gibi hissediyorum."

Çevresine bakınırken esmer yüzünün çocuksu bir sevinçle aydınlandığını gördüm. Durduğu yere ışık düşüyor fakat duvardaki uzun gölgeler âdeta bir tente gibi üzerini kaplıyordu. Barrymore eşyalarımızı odalarımıza yerleştirip dönmüştü. Şimdi iyi eğitimli bir uşağın belli belirsiz tavrıyla önümüzde duruyordu. Hayranlık uyandırıcı bir adamdı; uzun boylu ve yakışıklıydı, kare şeklinde bir sakalı ve dikkat çekici hatları vardı.

"Hemen yemeğe oturmak istemez miydiniz efendim?"

"Hazır mı?"

"Birkaç dakika içinde hazır olur. Odalarınızda sıcak su bulabilirsiniz. Eşim ve ben yanınızda kalıp size hizmet etmekten büyük onur duyarız Sir Henry. Ancak yeni gelişmeler düşünüldüğünde kabul edersiniz ki ev daha çok çalışana ihtiyaç duyacak."

"Hangi yeni gelişmeler?"

"Kastettiğim Sir Charles'ın oldukça sade bir hayat sürdürdüğüydü ve ihtiyaçlarını karşılayabiliyorduk. Sizin elbette ki daha çok misafiriniz olacaktır, bu nedenle de ev düzeninde değişiklik yapmalıyız."

"Eşin ve sen malikâneden ayrılmak mı istiyorsunuz?"

"Sadece sizin için uygun olduğu zaman."

"Ama aileniz nesillerdir bizimleydi değil mi? Buraya aile geleneğini bozarak yerleşmek beni üzer doğrusu."

Uşağın beyaz yüzünde bir duygu seli gözlemledim.

"Ben de böyle hissediyorum efendim, karım da öyle. Ama doğrusunu söylemek gerekirse ikimiz de Sir Charles'a yürekten bağlıydık, bu nedenle ölümü bizim için bir şok oldu ve bu civarda bulunmak bizim için de katlanılmaz bir hale geldi. Korkarım bir daha Baskerville Malikânesi'nde huzurlu olamayacağız."

"Ama ne yapmayı planlıyorsunuz?"

"Hiç şüphem yok ki bir iş kurabiliriz. Sir Charles'ın cömertliği sayesinde şu anda bu mümkün. Şimdi efendim, size odalarınızı göstersem iyi olur."

İki tarafından merdivenlerle çıkılan, tırabzanlarla çevrili kare bir balkon eski koridorun üstünde duruyordu. Bu ana noktadan iki uzun koridor bina boyunca uzanıyor ve bütün odalar bunlara doğru açılıyordu. Benim odam Baskerville'in odasıyla aynı kattaydı ve neredeyse bitişiktiler. Bu odalar binanın ana kısmından daha moderndi. Açık renk duvar kâğıdı ve sayısız mum, gelişimizde üstüme çöken karamsarlığı biraz olsun dağıtmıştı. Ancak koridora açılan yemek odası gölgeli ve kasvetli bir yerdi. Ailenin oturduğu kısmın konuk odalarından bir merdivenle ayrılan uzun bir odaydı. Bir uçtaki asma balkonun üstünde yükseliyordu. Üstümüzdeki siyah kirişlerin ardındaki tavan da dumandan kararmıştı. Işıldayan meşaleler ve eski zaman ziyafetlerinin renk ve neşesiyle odanın havası biraz yumuşayabilirdi ama şimdi bir lambadan gelen soluk ışığın etrafına oturmuş siyah giyimli iki adam insanın sesini fısıltıya dönüştürüyor, ruhunu kararttıyordu. Ataların Elizabeth şövalyesinden kral naibine kadar çeşitli kılıklar içindeki portreleri bize yukarıdan bakıyor, âdeta yemeğe eşlik ediyorlardı. Çok az konuştuk ve ben şahsen yemeği bitirip modern bilardo odasına geçerek birer sigara yakınca memnun oldum.

"Tanrım, hiç neşeli bir yer değil öyle değil mi?" dedi Sir Henry. "Sanırım biraz düzenlenebilir ama henüz kendimi buraya ait hissetmiyorum. Eğer amcam böyle bir evde yalnız yaşadıysa gergin olması da bana oldukça mümkün görünüyor. Eğer size de uygunsa bu gece erkenden odalarımıza çekilelim, belki sabah her şey daha neşeli görünür."

Yatmadan önce perdeleri çekip pencereden dışarıya baktım. Malikâne kapısının önündeki çimenlik alana bakıyordum. Ağaçların bulunduğu koru uğulduyor ve rüzgârda sallanıyordu. Hızla hareket eden bulutların arasından yarım

ayın parladığı görünüyordu. Bu soluk ışıkta, kayalıkları ve melankolik bir şekilde kıvrılan uzun kırı görebiliyordum. Son izlenimimin de ilkini pekiştirdiğini düşünerek perdeyi kapattım. Ancak bu sonuncusu olmayacaktı. Kendimi huzursuz fakat zinde hissediyordum, yatakta bir sağa bir sola dönerek uykuya dalmaya çalıştım. Uzaklarda bir saat, gece yarısı olduğunu belirterek çaldı fakat bunun dışında eve ölümcül bir sessizlik çökmüştü.

Bir anda, gecenin köründe yankılanarak gelen bir ses duydum. Bu, acıyla sarsılmış bir kadının kontrol edilemez ve başka hiçbir şeyle karıştırılamaz hıçkırıklarıydı. Yatakta doğrulup dikkatle dinledim. Ses uzaktan geliyor olamazdı ve kesinlikle evin içindeydi. Yarım saat kadar tüm sinirlerim gerilmiş halde, tetikte bekledim. Saatten ve duvarda hışırdayan sarmaşıkların sesinden başka ses duyamadım.

7

Merripit Konağı'ndan Stapleton Ailesi

Ertesi sabahın taze güzelliği, Baskerville Malikânesi'nin ilk başta üzerimizde bıraktığı kasvetli ve gri izlenimi sildi. Sir Henry ile kahvaltıya oturduğumuzda güneş ışıkları pencerelerdeki renkli vitraylara işlenmiş armaların üzerinden yansıyor ve içeriyi rengârenk bir ışıkla dolduruyordu. Koyu paneller bronz gibi parlıyordu ve bu odanın, bir önceki akşam içimize kasvet salmış olan odayla aynı olduğuna inanmak neredeyse imkânsızdı.

Baronet "Galiba suç evde değil, bizdeydi!" dedi. "Yol yüzünden yorulmuş ve üşümüş olmalıyız ki evi de öyle gördük. Şimdi iyi ve dinlenmiş halde olduğumuzdan ev artık gözümüze daha güzel görünüyor sanırım."

"Ancak bu sadece bizim hayal gücümüz olamaz," diye yanıtladım. "Örneğin dün gece bir kadının ağladığını duydun mu?"

"Bu çok garip, yarı uykulu haldeydim ve böyle bir şey duyduğumu sandım. Biraz bekledim fakat devam etmedi, ben de bir rüya olduğunu düşündüm."

"Ben belirgin bir şekilde duydum ve bir kadının ağladığından da eminim."

"Bunu hemen soruşturmalıyız."

Zili çaldı ve Barrymore'a, benzer bir ses duyup duymadığını sordu. Efendisinin sorusunu dinlerken uşağın zaten solgun olan yüzünün bir ton daha solduğunu düşündüm.

"Evde sadece iki kadın var Sir Henry," diye yanıtladı. "Biri diğer kanatta olan hizmetçi. Diğeriyse benim karım ve bu sesin ondan gelmediğini rahatlıkla söyleyebilirim."

Yine de yalan söylemişti çünkü tesadüfen kahvaltıdan sonra Bayan Barrymore'la koridorda karşılaştım. İri, hareketli, kaba hatlı bir kadındı. Sert bir ağız yapısı ve ifadesi vardı. Ancak sırrını açığa vuran gözleri kıpkırmızıydı ve şişmiş gözkapaklarının ardından bana bakıyordu. Demek ki dün gece ağlayan oydu ve kocası bunu biliyor olmalıydı. Fakat ortaya çıkma ihtimaline karşın böyle olmadığını iddia etmişti. Bunu neden yapmıştı? Ve kadın niye öyle şiddetli ağlıyordu? Bu yakışıklı, soluk yüzlü adamın etrafında daha şimdiden bir şüphe perdesi oluşuyordu. Sir Charles'ın cesedini ilk bulan oydu ve yaşlı adamın ölümüne yol açan detaylara ilişkin bütün bilgilerimizin de kaynağıydı. Regent Caddesi'ndeki arabada gördüğümüz adamın Barrymore olması mümkün müydü? Sakal aynıydı. Arabacı biraz daha kısa bir adam tarif etmişti ama yanılmış olabilirdi. Bu ihtimali nasıl kanıtlayabilirdim? Elbette yapılacak ilk şey Grimpen'deki postacıyla görüşmek ve telgrafın gerçekten de Barrymore'a teslim edilip edilmediğini öğrenmekti. Cevap ne olursa olsun Sherlock Holmes'a rapor edecek bir şey olurdu elimde.

Kahvaltıdan sonra Sir Henry'nin incelemesi gereken çok sayıda belge vardı, bu nedenle bunun planladığım yolculuk için uygun bir zaman olduğunu düşündüm. Kırın kenarından geçerek yaptığım 5-6 kilometrelik hoş bir yürüyüşle iki büyük binanın âdeta diğerlerinin üstünde yükseldiği küçük bir yerleşim yerine vardım. Bu iki binadan biri han, diğeriyse Doktor Mortimer'ın eviydi. Aynı zamanda köyün bakkalı da olan postacı, telgrafı gayet net bir şekilde hatırlıyordu.

"Kesinlikle efendim," dedi. "Söylenildiği gibi telgrafı Bay Barrymore'a teslim ettirdim."

"Kim teslim etti?"

"Buradaki oğlum. James, geçen hafta malikânede Bay Barrymore'a telgrafı sen teslim ettin değil mi?"

"Evet baba, ben teslim ettim."

"Bizzat ona değil mi?"

"Şey, o sırada çatı katındaydı, bu nedenle doğrudan ona veremedim ama Bayan Barrymore'a verdim ve o da bir an önce ona ulaştıracağına dair söz verdi."

"Bay Barrymore'u gördün mü?"

"Hayır efendim, söylediğim gibi çatı katındaydı."

"Elbette karısı nerede olduğunu biliyordur," dedi postacı tersçe. "Telgraf eline ulaşmamış mı? Eğer bir hata varsa şikâyet etmesi gereken kişi Bay Barrymore."

Soruşturmayı bundan ileri götürmek imkânsızdı fakat Holmes'un çevirdiği bu dolaba rağmen Barrymore'un Londra'ya gelmediğinin herhangi bir kanıtı yoktu. Sir Charles'ı hayattayken gören son kişinin o olduğu düşünüldüğünde, Londra'ya gelmiş ve vâris İngiltere'ye ayak basar basmaz da onu takip etmişse tüm bunlar ne anlama gelirdi? Başkalarının emriyle mi bunları yapıyordu yoksa her şeyi kendisi mi tasarlamıştı? Baskerville ailesine böyle zulmetmesinin nedeni ne olabilirdi? Times'ın başmakalesinden kesilip bir araya getirilmiş garip mektubu düşündüm. Bu onun işi miydi yoksa onun planlarını bozmaya çalışan başka biri mi vardı? Tek mantıklı açıklama Sir Henry'nin söylediği gibi korkutulup kaçırılmış bir ailenin Barrymore'lar için rahat ve kalıcı bir ev sağlayacağı gerçeğiydi. Ancak böyle bir açıklama da Sir Henry'nin etrafında bir ağ örmekte olan bu kadar derin ve karmaşık entrika için oldukça yetersiz kalıyordu. Holmes bile sansasyonel soruşturmalarının arasında bu kadar karmaşığıyla karşılaşmadığını söylemişti. Uzun, gri yol boyunca eve yürüdüğüm sırada dostumun yakın zamanda kendisini meşgul eden diğer işlerinden kurtulup, buraya gelerek bu ağır yükü omuzlarımdan alması için dua ettim.

Düşüncelerim arkamdaki ayak sesleri ve aynı anda adımın çağrılmasıyla bölündü. Doktor Mortimer'ı görmeyi bekleyerek arkamı döndüm fakat beni takip eden bir yabancıydı. Ufak, zayıf, ciddi yüzü tıraşlı, saçları seyrekleşmiş, otuz-kırk yaşlarında bir adamdı. Gri bir takım giymişti ve hasır şapka takıyordu. Botanikçilerin kullandığı tarzda metal bir kutu omzundan sarkıyordu ve elinde de yeşil bir kelebek ağı tutuyordu.

"Cüretimi mazur görürsünüz umarım Doktor Watson," dedi nefes nefese

yanıma gelirken. "Burada, kırda samimi bir topluluğuzdur ve resmi tanışmaları beklemeyiz. Ortak dostumuz Mortimer'dan beni duymuş olabilirsiniz. Ben Merripit Konağı'ndan Stapleton."

"Ağınız ve kutunuz bana bu kadarını vermişti zaten," dedim. Bay Stapleton'ın bir doğabilimci olduğunu biliyordum elbette. "Ancak siz beni nasıl tanıdınız?"

"Doktor Mortimer'ın yanındaydım ve muayenehanesinin yanından geçerken sizi bana gösterdi. Yollarımız aynı olduğu için gelip sizinle tanışmak istedim. Sir Henry'nin yolculuğu nasıl geçti acaba?"

"Kendileri gayet iyi, teşekkürler."

"Hepimiz Sir Charles'ın trajik ölümünden sonra onun burada yaşamak istemeyeceğinden korkuyorduk doğrusu. Zengin bir adamdan buralara gelip kendisini buraya kapatmasını istemek çok fazla olur elbette ama buranın buna ne kadar ihtiyacı olduğunu söylemeye gerek bile yok sanırım. Sir Henry batıl inançlı biri değildir herhalde?"

"Bunun ihtimal dahilinde olduğunu sanmıyorum."

"Elbette ailenin peşinde olan cehennem köpeği efsanesini biliyorsunuzdur değil mi?"

"Evet, duymuştum."

"Buradaki köylülerin nasıl da her şeye inanmaya hazır olduğuna şaşırıyor insan. Her biri burada, kırda böyle bir yaratık gördüğüne yemin etmeye hazır."

Gülerek konuşuyordu ancak gözlerinden meseleyi çok daha ciddiye aldığını okuyabiliyordum.

"Bu hikâyenin Sir Charles'ın hayal gücünde kendine yer edinmesinin onun trajik sonunu hazırladığından şüphem yok."

"Nasıl yani?"

"Sinirleri o kadar yıpranmıştı ki herhangi bir köpek bile hasta kalbi için ölümcül tehlike taşıyordu. Sanıyorum o gece de porsukağacı yolunda böyle bir şey gördü. Yaşlı adamı çok sevdiğim için böyle bir felaketin gerçekleşeceğinden korkuyordum, kalbinin zayıf olduğunu biliyordum."

"Bunu nereden biliyordunuz?"

"Dostum Mortimer söylemişti."

"O halde bir köpeğin Sir Charles'ı kovaladığını ve korkudan ölmesine yol açtığını mı düşünüyorsunuz?"

"Daha iyi bir açıklamanız var mı?"

"Henüz bir sonuca ulaşmadım."

"Peki ya Bay Sherlock Holmes?"

Bu kelimeler bir saniye için nefesimi kesti fakat adamın yumuşak yüzüne ve kararlı gözlerine baktıktan sonra beni şaşırtmayı amaçlamadığını gördüm.

"Sizi tanımıyormuş gibi davranmamızın bir yararı yok Doktor Watson," dedi. "Sizin şu dedektifin ünü bize kadar ulaştı ve siz de onu bizzat tanımadan yüceltmiş olamazsınız. Mortimer bana isminizi söylediğinde kim olduğunuzu saklayamazdı. Eğer siz buradaysanız Bay Holmes da meseleye dahildir ve ben de tabii ki onun görüşünü merak ediyorum."

"Korkarım bu soruya cevap veremeyeceğim."

"Buraya gelerek bizi onurlandırıp onurlandırmayacağını sorabilir miyim?"

"Şu anda şehirden ayrılamıyor. Üzerinde çalıştığı başka davalar var."

"Ne yazık! Bizim bir türlü çözemediğimiz şu meseleyi aydınlatabilirdi. Ancak sizin araştırmanıza gelince inanıyorum ki herhangi bir konuda yardımıma ihtiyacınız olursa beni çağırabilirsiniz. Eğer araştırmanızın konusunu veya tam neyi araştırdığınızı biliyor olsaydım size tavsiyede dahi bulunabilirdim."

"Sizi temin ederim ki burada sadece dostum Sir Henry'yi ziyaret için bulunuyorum ve sizin yardımınıza ihtiyacım yok."

"Harika!" dedi Stapleton. "Temkinli ve ağzı sıkı olmakta gayet haklısınız. Ve işinize karışmamı engellediniz. Size söz veriyorum, bu meseleden tekrar bahsetmeyeceğim."

Dar, çimenle kaplı bir patikanın yoldan ayrılıp kıra doğru kıvrıldığı bir noktaya gelmiştik. Dik ve kayalarla kaplı olan bir tepe sağ tarafımızdaydı. Tepenin bize bakan tarafında, oyuklarında eğreltiotlarının büyüdüğü yüksek bir uçurum vardı Uzaklarda bir yerden üç baca dumanı yükseliyordu.

"Bu patikada kısa bir yürüyüş Merripit Konağı'na çıkar," dedi. "Belki bir saatinizi ayırırsanız sizi kız kardeşimle tanıştırma şerefine erişebilirim."

İlk düşüncem Sir Henry'nin yanına dönmekti ama sonra çalışma masasını kaplayan evraklar ve faturalar aklıma geldi. Onlarla ilgili ona bir yardımımın dokunmayacağı aşikârdı. Holmes da açıkça kırdaki komşuları gözlemlemem gerektiğini ifade etmişti. Stapleton'ın davetini kabul ettim ve beraber patikada ilerlemeye başladık.

"Kır hoş bir yerdir," dedi aşağıya doğru inen yokuşlara, uzanıp giden yeşilliklere, pürüzlü granit yüzeyin dağ boyunca sivrildiği araziye bakarak. "Kırın asla tamamını keşfedemezsiniz. Sakladığı muhteşem sırların hepsini asla çözemezsiniz. O kadar geniş ve gizemli ki..."

"Epey iyi biliyorsunuz herhalde."

"Sadece iki yıldır buradayım. Sorsanız buranın yerlileri benim için hâlâ yabancı derler. Sir Charles'ın buraya yerleşmesinden kısa bir süre sonra geldik. Ancak benim zevklerim bu civarın çoğunu keşfetmemi sağladı ve burayı benden daha iyi bilen az kişi olduğunu düşünüyorum."

"Öğrenmesi zor mudur?"

"Oldukça. Kuzeye doğru uzanan ve garip tepelerin böldüğü araziyi görüyorsunuz değil mi? Bunu harika bulmuyor musunuz?"

"Dörtnala gitmek için uygun bir yer."

"Böyle düşünmeniz normal ve bu düşünce şimdiye kadar nice hayatlara mal oldu. Şu üzerinde sıkça dağılmış parlak ve yeşil olan noktaları görüyorsunuz değil mi?"

"Evet, diğer kısımdan daha verimli görünüyor."

Stapleton gülerek "İşte orası büyük Grimpen Bataklığı," dedi. "Yanlış bir adım bir adamın hayatına mal olabilir, hatta bir hayvanın da. Daha dün bir midillinin o tarafa gittiğini gördüm, geri dönmedi. Uzunca bir süre kafasını gördüm ve çıkmaya çalışmasını izledim ama sonunda bataklık onu dibe çekti. Kuru mevsimde bile buradan geçmek tehlikelidir ama sonbahar yağmurlarından sonra daha korkunç bir hal alır. Fakat ben tam ortasına kadar gidip canlı bir şekilde geri dönebilirim. Tanrı aşkına! Zavallı midillilerden biri daha!"

Kahverengi bir şey yeşilliklerin arasında koşuyordu. Sonra acı içindeki

uzun başı yukarı uzandı ve korkunç çığlığı kırda yankılandı. Ben dehşetten buz kesmiştim ama arkadaşımın sinirleri benimkilerden daha sağlam görünüyordu.

"Gitti!" dedi. "Bataklık onu aldı. İki günde ikinci ve belki de daha fazlası. Kuru mevsimde oraya giderler ve bataklık onları pençeleri arasına alana kadar fark etmezler bile. Şu Grimpen Bataklığı nahoş bir yerdir."

"Ve siz oraya gidebildiğinizi söylüyorsunuz?"

"Evet, çevik birinin kullanabileceği bir iki patika var. Onları buldum."

"Peki neden böyle korkunç bir yere gitmek isteyesiniz ki?"

"Şu ilerideki tepeleri görüyor musunuz? Onlar aslında bu geçit vermez bataklıktan yıllar içerisinde kopup oluşan adacıklar. Aynı zamanda nadir bitkiler ve kelebekler de orada bulunur, ulaşmaya cesaret edebilirseniz tabii."

"Belki bir gün şansımı denerim."

Şaşkın bir halde bana bakarak "Tanrı aşkına! Bu fikri kafanızdan atın," dedi. "Kanınız ellerime bulaşmış olur. Eğer oraya giderseniz canlı çıkamayacağınız konusunda sizi temin ederim. Bu sadece benim yapabildiğim şekilde bazı karmaşık işaretleri ezberlemekle başarılabilir ancak."

"Aaa!" diye haykırdım. "Bu da ne?"

Uzun, tanımlanamaz derecede hüzünlü bir inleme kırı sarmıştı ama nereden geldiğini kestirmek imkânsızdı. Ses donuk bir iniltiden derin bir kükremeye dönüştü ve melankolik bir inleme haline geri döndü.

Stapleton yüzünde ilginç bir ifadeyle bana dönerek "Şu kır ilginç bir yerdir!" dedi.

"Ama neydi bu?"

"Köylüler Baskerville Canavarı'nın avlanırken çıkardığı ses olduğunu söylüyor. Daha önce bir iki kere duydum fakat hiç bu kadar yüksek olmamıştı."

Yüreğim korkudan donmuştu. Yeşilliklerle alacalanmış tepeciklerin süslediği çevreye bakındım. Bir çift kuzgun dışında geniş görüş alanımızda hareket eden bir şey yoktu.

"Siz eğitimli bir adamsınız, böyle saçmalıklara inanmıyorsunuzdur herhalde?" dedim. "Böyle garip bir sesin nedeni sizce nedir?"

"Bataklıklar bazen ilginç sesler çıkarır. Çamurun yerine yerleşmesi, suyun yükselmesi veya buna benzer bir şey olabilir."

"Hayır, bu bir canlı sesiydi."

"Pekâlâ belki de öyleydi. Hiç balabankuşunun sesini duydunuz mu?"

"Hayır, duymadım."

"Oldukça nadir görülen bir kuştur, İngiltere'de neredeyse soyu tükendi ama bataklıkta her şey mümkün. Son balabanlardan birinin sesini duyduysak şaşırmam."

"Hayatım boyunca duyduğum en ilginç sesti."

"Evet, oldukça tekinsiz bir bölge burası. Yanınızdaki yamaca bakın. Orada ne görüyorsunuz?"

Bütün yamaç gri taşlardan oluşturulmuş yuvarlak yapılarla kaplıydı, en azından yirmi tane vardı.

"Nedir onlar? Koyunlar için ağıl falan mı?"

"Hayır, atalarımızın evleri. Tarih öncesi insanlar kırda yaşarlardı ve o zamandan beri burada yaşayan olmadığı için onların bıraktığı şekilde duruyorlar hâlâ. Bunlar çatısız çadır benzeri yapılar. Yerleşimin merkezini içeriye girerseniz görebilirsiniz."

"Ama bu oldukça büyük bir yerleşim yeri. Burada kimler oturuyormuş?"

"Neolitik insanlar. Tam tarihi bilemiyorum."

"Ne yapıyorlarmış?"

"Şu yamaçta sürülerini otlatıyorlarmış ve bronz kılıç, taş baltanın yerini almaya başlayınca maden bulmak için kazmaya başlamışlar. Karşı tepedeki hendeğe bakın, işte kanıtı. Evet Doktor Watson, kır hakkında oldukça ilginç şeyler öğrenebilirsiniz. Oh, bana bir saniye müsaade edin lütfen! Bu kesinlikle bir Cyclopides."

Küçük bir sinek veya güve patikada uçmaya başlamıştı ve bir saniye sonra Stapleton inanılmaz bir enerji ve hızla onu kovalamaya başladı. Beni şaşırtacak şekilde bu yaratık doğruca büyük bataklığa doğru uçtu ve arkadaşım bir an bile durmadan, yeşil ağını havada sallayarak onu takip etti. Gri kıyafetleri ve düzensiz zikzak çizen hareketleri kendisinin de bu mesafeden bir güve gibi gö-

rünmesine neden oluyordu. Bu sıra dışı aktiviteyi hayranlık ve bir yandan da yanlış bir adım atıp bu güvenilmez bataklığa düşmesinden duyduğum korkuyla izlediğim sırada arkamda bir ayak sesi duydum, dönüp baktığımda patikada bir kadının durduğunu gördüm. Merripit Konağı'nın bulunduğu, baca dumanlarının işaret ettiği yönden gelmişti ama kırın sıklığı yaklaşana kadar onun gelişini gizlemişti.

Bana söylendiği kadarıyla bu tarz hanımefendileri böyle bir yerde bulmak nadir bir durum olduğundan ve kendisinin de oldukça güzel olduğu söylendiğinden bunun Bayan Stapleton olduğuna şüphem yoktu. Bana doğru yaklaşan kadın kesinlikle hem anlatılanlar gibiydi hem de en nadir bulunanlardan. İki kardeş birbirinden bu kadar farklı olamazdı. Stapleton doğuştan hafif bodur, sarışın ve gri gözlüyken bu kadın İngiltere'de karşılaştığım tüm kadınlardan daha esmer, ince, zarif ve uzundu. Gururlu, güzel biçimli bir yüzü vardı. O kadar ki o narin dudakları ve dikkatli gözleri olmasa onu heykel zannedebilirdiniz. Mükemmel fiziği ve zarif elbisesiyle gerçekten de bu ıssız kır patikasında ilginç bir görüntü oluşturuyordu. Ben ona doğru döndüğümde gözleri kardeşinin üzerindeydi ve sonra hızlanarak bana doğru geldi. Şapkamı çıkartıp bazı açıklamalar yapmaya hazırlandığımda onun sözleri konuşmamızı bambaşka bir yöne çekti.

"Geri dön!" dedi. "Hemen Londra'ya dön!"

Ona bakakaldım. Bana bakarak ateşler saçıyor ve ayağını sabırsızlıkla yere vuruyordu.

"Daha yeni geldim. Neden geri döneyim ki?" diye sordum.

Alçak bir sesle ve garip bir şekilde peltek peltek konuşarak "Bunu açıklayamam," dedi. "Ama Tanrı aşkına sana söylediğimi yap. Geri dön ve bir daha buraya ayak basma."

"Ama daha yeni geldim."

"Ah, erkekler!" diye bağırdı. "Bunun senin iyiliğin için olduğunu göremiyor musun? Ne pahasına olursa olsun buradan git. Hişşt! Kardeşim geliyor. Ona söylediklerimden bahsetme. Şu yan taraftaki orkideyi getirebilir misin be-

nim için? Burada oldukça fazla orkide olur fakat sen buraların güzelliğini görebilmek için geç kaldın."

Stapleton kovalamacayı bırakmış, derin derin soluyarak ve gösterdiği çabadan kızarmış halde yanımıza geliyordu.

"Hey, Beryl!" dedi. Bana öyle geldi ki bu selamlama çok da sıcak değildi.

"Pekâlâ Jack, bayağı terlemişsin."

"Evet, bir Cyclopides kovalıyordum. Oldukça nadirdir, hele ki sonbaharda. Onu kaçırmam yazık oldu!"

Sesinde endişe yoktu ama açık renk gözleri ben ve kadın arasında mekik dokuyordu.

"Görüyorum ki tanışmışsınız."

"Evet, Sir Henry'ye kırın gerçek güzelliğini görmek için geç kaldığını söylüyordum."

"Onun kim olduğunu sanıyorsun?"

"Sir Henry Baskerville olduğunu düşündüm."

"Hayır, hayır," dedim. "Ben alçakgönüllü sıradan biriyim, Sir Henry'nin bir dostuyum. Adım Doktor Watson."

Duygu dolu yüzünden hızla bir sıkıntı ifadesi geçerken "Farklı yerlerden konuşuyormuşuz demek ki," dedi.

"Niye ki? Çok uzun konuşmadınız," dedi kardeşi aynı sorgulayıcı bakışlarla.

"Doktor Watson'la bir ziyaretçi gibi değil de buraya yerleşecekmiş gibi konuştum," dedi. "Orkideler için geç veya erken olması onun için pek önemli olmasa gerek. Ama gelip Merripit Konağı'nı göreceksiniz değil mi?"

Kısa bir yürüyüş bizi kasvetli bir köşkün önüne çıkarttı. Eski verimli günlerde bir çiftlik olmalıydı ama şimdilerde restore edilerek daha modern bir hale getirilmişti. Bir bahçe, etrafını çevreliyordu ama hiç ağaç yoktu. Kırda her zaman olduğu gibi üşümüştük. Bütün yapının genel hissi melankolikti. Evi çekip çeviren yaşlı, garip, buruşmuş bir uşak tarafından karşılandık. Ancak evin içi hanımefendinin zevkini yansıtacak bir biçimde zarifçe döşenmişti. Pencereden görebildiğim mesafeye kadar uzanıp giden kayalık kıra bakarken bu iyi eğitimli adam ile güzel kadını böyle bir yerde yaşamaya iten nedeni merak ediyordum.

"İlginç bir yer değil mi?" dedi adam âdeta düşüncelerime cevap vererek. "Ama yine de mutlu olmayı başarıyoruz değil mi Beryl?"

"Oldukça," dedi kadın ancak sesi inandırıcı gelmiyordu.

"Bir okulum vardı," dedi Stapleton. "Ülkenin kuzeyinde. Benim gibi huyları olan bir adam için böylesi işler sıkıcı ve tekdüze gibi gelebilirdi ama gençlerle beraber yaşamak, bu genç zihinlerin yoğrulmasına yardımcı olmak ve kendi ideallerimle onları şekillendirebilmek benim için çok önemliydi. Okulda ciddi bir salgın oldu ve çocuklardan üçü öldü. Bu darbeyi hiç bir zaman atlatamadım ve servetimin çoğu da yok oldu. Ancak çocuklarla birlikte olmanın verdiği muhteşem hissi kaybetmemiş olsam bu talihsizlikte mutlu olacak bir şeyler bile bulabilirdim. Zooloji ve botaniğe olan sonsuz ilgim nedeniyle burada sınırsız bir çalışma alanı buldum ve kız kardeşim de doğaya benim kadar bağlıdır. İşte Doktor Watson, bu pencereden gördüklerinizin cevabı bu."

"Biraz sıkıcı olabileceğini düşünmüştüm, özellikle de kız kardeşiniz için."

"Hayır, hiç sıkılmıyorum," dedi kadın hemen.

"Kitaplarımız, çalışmalarımız ve oldukça enteresan tanıdıklarımız var; Doktor Mortimer alanında en başarılı adamlardan biri. Zavallı Sir Charles da hayran olunası bir adamdı. Onu gayet iyi tanırdık ve anlatabileceğimizin ötesinde özlüyoruz. Sizce bu öğleden sonra bir adım atıp Sir Henry ile tanışmalı mıyım?"

"Eminim memnun olacaktır."

"Madem böyle düşünüyorsunuz öyle yapayım. Belki de misafirperverliğimiz buralara alışana kadar işleri onun için kolaylaştırır. Yukarıya gelip kelebek koleksiyonuma göz atmak ister miydiniz Doktor Watson? Güneybatı İngiltere'deki en iyi koleksiyon sanırım. Siz onlara bakarken öğle yemeği de hazır olur."

Ancak bir an önce görevimin başına dönmek istiyordum. Bütün olaylar, kırın melankolik havası, midillinin ölümü, Baskerville'in kasvetli hikâyesi düşüncelerimi hüzne boğmuştu. Bütün bunların üstüne Bayan Stapleton'ın üstüne basarak belirttiği kesin ve nedeni belirsiz uyarılar da vardı ve bunların ardında nahoş bir neden olduğundan da şüphem yoktu. Yemeğe kalmamak

için direndim ve çimlerle kaplı patikada yürümeye başlayarak dönüş yoluna geçtim.

Arada bir kestirme olmalıydı çünkü yola ulaşmamıştım ki Bayan Stapleton'ın o taraftaki bir kayanın üzerinde oturduğunu görerek şaşırdım. Elini beline koymuştu ve yüzü harcadığı çabayla hoş bir şekilde kızarmıştı.

"Bütün bu yolu sizi yakalamak için koştum Doktor Watson," dedi. "Şapkamı takacak zamanım bile olmadı. Çok kalamam, kardeşim merak eder. Aptalca hatamdan, sizi Sir Henry'yle karıştırmaktan dolayı ne kadar üzgün olduğumu söylemek istedim. Lütfen söylediklerimi unutun, sizle bir ilgisi yok zaten."

"Ancak bunları unutamam Bayan Stapleton," dedim. "Sir Henry'nin dostuyum ve durumu beni yakından alakadar ediyor. Lütfen, neden ısrarla Sir Henry'nin Londra'ya dönmesini istediğinizi söyleyin bana."

"Bir kadının kaprisi diyelim buna Doktor Watson. Beni yakından tanıdığınızda yaptığım veya söylediğim şeylerde her zaman mantık bulunmadığını anlayacaksınız."

"Hayır, hayır. Sesinizdeki gerilimi fark ettim. Gözlerinizdeki bakışı hatırlıyorum. Lütfen bana karşı dürüst olun Bayan Stapleton, buraya geldiğimden beri bu çevredeki karanlığı seziyorum. Hayat şu büyük Grimpen Bataklığı gibi sanki. Yeşil alan gibi görünen şeyler sizi içine çekebiliyor ve yönünüzü kaybediyorsunuz. Bana ne demek istediğinizi anlatın lütfen, size söz veriyorum uyarınızı Sir Henry'ye ileteceğim."

Bir an için yüzünden bir kararsızlık ifadesi geçti fakat bana cevap verirken bakışları yine sertleşmişti.

"Bundan çok fazla anlam çıkartmaya çalışıyorsunuz Doktor Watson," dedi. "Kardeşim ve ben, Sir Charles'ın ölümüyle çok sarsıldık. Kırda en sevdiği yürüyüş yolu bizim evin yakınından geçtiği için oldukça yakın bir dostumuz haline gelmişti ve bu trajedi başına geldiğinde doğal olarak korkularının bir temeli olabileceğini düşündüm. Bu nedenle ailenin bir ferdinin daha buraya geliyor olması beni huzursuz etti ve onu uyarmam gerektiğini hissettim. İşte yapmaya çalıştığım da sadece buydu."

"Peki bu tehlike nedir?"

"Köpeğin hikâyesini biliyorsunuz değil mi?"

"Böyle saçmalıklara inanmıyorum."

"Ama ben inanıyorum. Eğer Sir Henry sizi dinliyorsa onu ailesi için ölümcül olan bu yerden gönderin. Dünya büyük. Böyle tehlikeli bir yerde niye yaşasın ki?"

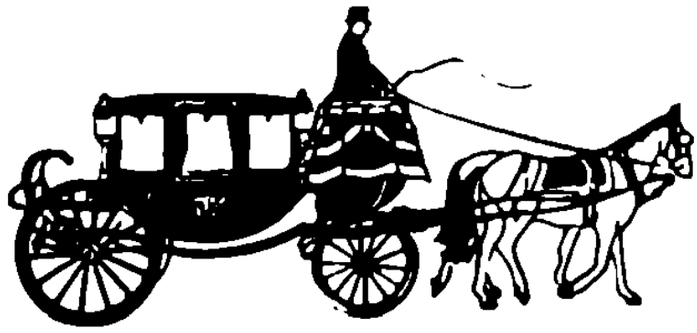
"Tehlikeli olduğu için. Sir Henry'nin doğası böyle. Bana daha kesin bir bilgi vermediğiniz takdirde onu buradan götürmem imkânsız."

"Daha somut bir şey söyleyemem çünkü böyle bir şey bilmiyorum."

"Size bir sorum daha var Bayan Stapleton. Eğer benimle konuşurken başka bir şey kastetmediyseniz neden söylediklerinizi kardeşinizin duymasını istemediniz? Bunda kimsenin karşı çıkabileceği bir şey yoktu oysaki."

"Kardeşim malikânede birilerinin oturmamasından korkuyor çünkü bu bölge halkı için çok önemli. Sir Henry'nin gitmesine neden olacak bir şey söylediğimi duysaydı bana çok kızardı. Ancak şimdi görevimi yerine getirdim, başka bir şey söylemeyeceğim. Şimdi geri dönmeliyim yoksa gittiğimi fark edip sizinle konuştuğumdan şüphelenir. İyi günler."

Ben ruhum korkularla dolu halde Baskerville Malikânesi'ne dönerken o da geri dönüp birkaç dakika içinde kayalıkların arasında kaybolmuştu bile.

8

Doktor Watson'ın İlk Raporu

Bu noktadan sonra olayların akışını Sherlock Holmes'a gönderdiğim mektuplarda anlattığım şekliyle aktaracağım. Sayfalardan biri kayıp ama bu trajik olayları o zamanki kuşku ve hislerimi şimdi hatırladığımdan daha doğru bir biçimde yansıtıyorlar.

Baskerville Malikânesi, 13 Ekim

Sevgili Holmes,

Bu Tanrı'nın unuttuğu yerde neler olduğunu önceki mektuplarımda ve telgraflarımda sana aktarmıştım. İnsan burada ne kadar kalırsa kırın boşluğu ve kasvetli güzelliği içine o kadar çok işliyor. Buraya ayak basınca modern İngiltere'ye dair her şeyi geride bırakıyorsun ve tarih öncesinden kalma bu insanların evleriyle yaşadıkları yerleri görebiliyorsun. Yürüdüğünde etrafında bu çoktan unutulmuş insanların evlerini, mezarlarını ve hatta tapınaklarını işaret eden büyük anıtlar karşına çıkıyor. Yokuşta duran gri taş kulübelerine bakınca, bulunduğun çağı unutup, bu alçak kapıdan sürünerek çıkan ve ucunu çakmaktaşından yonttuğu okunu yayına yerleştirecek kıllı bir adam görecekmiş gibi oluyorsun, hatta öyle ki onların varlığı senden daha gerçek bir hale geliyor.

Uzun zamandır verimsiz olan bu arazide, bu kadar büyük topluluklar halinde yaşamış olmalarıysa bu işin ilginç kısmı. Bir eski çağ tarihçisi sayılmam fakat savaşmayı sevmeyen bir topluluğun, kimsenin yaşamak istemeyeceği bu yerde yaşamayı bu yüzden seçtiğini düşünüyorum. Bütün bunlar elbette ki beni buraya göndererek verdiğin görevden bağımsız ve senin için de oldukça sıkıcı olmalı. Hâlâ Dünya'nın mı Güneş etrafında yoksa Güneş'in mi Dünya etrafında döndüğü tartışmasına olan ilgisizliğini hatırlıyorum. Bu nedenle izninle Sir Henry Baskerville'e döneyim.

Geçtiğimiz birkaç günde herhangi bir rapor gönderemediysem bu zaman diliminde önemli bir durum olmadığı içindi. Ama sonra çok garip bir şey oldu. Ama öncelikle sana bununla alakalı başka detaylardan bahsetmeliyim. Bunlardan biri kırdaki kaçak suçluyla ilgili Kaçağın buralardan uzaklaştığına inanılıyor ve bu düşünce burada yalnız yaşayan insanların rahatlamasına neden oldu. Kaçalı iki hafta oldu ve bu sürede kendisinden herhangi bir haber alınamadı. Bütün bu süre boyunca kırda dolaşmış olması pek mümkün görünmüyor. Elbette bu civarda saklanabilirdi, bahsettiğim taş evler ona bu imkânı sağlayabilirdi. Ancak kırda avlanmadığı sürece yiyecek başka bir şey yok. Bu nedenle gittiğini düşünüyoruz ve çiftçiler de artık rahat uyuyor.

Kaldığım evde dört güçlü adam yaşıyor, bu nedenle kendimizi koruyabiliriz ama Stapleton'ları düşündüğümde huzursuz olduğumu itiraf edebilirim. Yardım edebileceğimiz kadar yakın değil. Kilometrelerce uzakta yaşıyorlar. Evlerinde bir yaşlı hizmetkâr, çok güçlü bir adam olmayan ağabey ve kız kardeşi kalıyor. Eğer şu Notting Hill katili gibi bir adam gelecek olursa çaresiz bir duruma düşerler. Hem Sir Henry hem de ben, bu durumdan endişe duyuyoruz ve bu nedenle seyis Perkins'in orada uyumasını teklif ettik ama Stapleton'lar bunu kabul etmedi.

Baronet bu iyi komşularına dikkate değer bir ilgi gösteriyor. Onun gibi genç bir adam için burada zamanın oldukça yavaş geçtiği aşikâr, ayrıca hanımefendi de oldukça güzel ve ilginç bir kadın. Onu mesafeli ve duygusuz kardeşinden ayıran egzotik bir havası var. Ancak kardeşinin de içinde fırtınalar koptuğunu düşünüyorum. Kız kardeşinin üzerinde güçlü bir etkisi olduğu açık, defalarca

söylediklerini onaylamasını bekler gibi ağabeyine dönüp baktığına şahit oldum. Ona nazik davrandığına inanıyorum. Gözlerinde donuk bir parlaklık var. Ayrıca sıkı ve ince dudakları bana olumlu ancak sert bir yapıyı çağrıştırıyor. Eminim ki onu incelemeyi ilginç bulurdun. Daha ilk gün Baskerville'i görmeye geldi ve ertesi sabah da bizi efsanede bahsi geçen Hugo'nun sözde öldürüldüğü yere götürdü. Kırda birkaç kilometre yürüyerek ulaşılan öylesine iç karartıcı bir yerdi ki hikâyenin doğru olduğuna insanın inanası geliyordu. Kısa bir vadi yolu bularak pamuk otlarıyla kaplı bir açıklığa çıktık. Tam ortasında iki kaya sivrilip âdeta bir canavarın dişleri gibi yükseliyordu. Her bakımdan bu eski trajedinin sahnesiyle uyuşuyordu. Sir Henry, Stapleton'a birkaç kere doğaüstü varlıkların insanların arasında dolaştığına inanıp inanmadığını sordu. Şakayla karışık konuşuyordu ama içten içe ciddi olduğu da belliydi. Stapleton'ın cevapları kaçamaktı ve sanırım her şeyi söylemiyordu. Baronetin kendisi hakkındaki hislerini düşünerek bütün fikirlerini söyleyemezdi. Bize bu tarz uğursuz mirasları olan başka ailelerden söz etti, böylece bizde efsaneye inandığı izlenimini yarattı.

Dönüş yolunda Merripit Konağı'nda öğle yemeği yedik ve bu yemekte Sir Henry, Bayan Stapleton'la tanıştı. Onu gördüğü andan beri kadından etkilenmiş gibi görünüyor, bu hisleri karşılıklı değilse şaşırırım. Dönüş yolunda sürekli ondan bahsetti ve o zamandan beri bu kardeşlerden birini görmediğimiz bir gün bile geçmedi. Bu akşam buraya yemeğe gelecekler ve önümüzdeki hafta da bizim onlara gideceğimiz konuşuluyor. Böyle bir eşleşme Stapleton'lar tarafından oldukça hoş karşılanmalı fakat Sir Henry kız kardeşiyle ilgilenirken Stapleton'ın yüzünde onaylamayan bir ifade gördüm. Şüphesiz ki ona çok düşkün ve giderse oldukça yalnız kalacak ama böyle hayırlı bir evliliğe bu nedenle itiraz etmesi tamamen bencilce olur. Ancak eminim ki samimiyetlerinin aşka dönüşmesinden çekiniyor. Üstelik birkaç defa baş başa kalmalarını engellemeye çalıştığına şahit oldum. Bu arada Sir Henry'nin asla dışarıya yalnız çıkmasına izin vermemem yönündeki talimatlarını yerine getirmem bu gönül ilişkisi derinleşirse iyice zorlaşacak. Bu isteğini yerine getirmem halinde çok hoş karşılanacağını sanmıyorum.

Önceki gün -yani Salı- Doktor Mortimer bizimle öğle yemeği yedi. Long Down'daki bir höyükte kazı çalışması yapıyordu ve oldukça neşelenmesine neden olan tarih öncesine ait bir kafatası bulmuştu. Bu kadar basit şeylerle heyecanlanan biriyle daha önce hiç karşılaşmadım. Stapleton'lar hemen ondan sonra geldi ve Sir Henry'nin isteği üzerine Doktor Mortimer bizi porsukağaçlarının olduğu yola götürdü ve olayların o ölümcül gecede tam olarak nasıl geliştiğini göstererek anlattı. İki tarafında da dar çimenliğin ve porsukağaçlarından oluşan yüksek çitlerin olduğu patikada yaptığımız yürüyüş uzun ve kasvetliydi. Diğer uçta yazlık ev bulunuyordu. Yolun ortasında yaşlı adamın küllerini silktiği kıra açılan kapı vardı. Bu bir mandal ile kapatılan beyaz, tahta bir kapıydı. Ardında geniş kır uzanıyordu. İşte yaşlı adam tam burada durduğu sırada kendisini aklını kaçıracak kadar korkutan ve kendini öldürünceye kadar koşmasına neden olan şeyi görmüştü. Burada patika o şeyden kaçtığı yöne doğru uzun, geniş bir tünel halini alıyordu. Ama neyden kaçıyordu? Kırda gezen bir çoban köpeğinden mi? Hayali bir canavara benzeyen bir köpekten mi? Bu işe karışmış bir insan var mıydı? Soluk benizli Barrymore söylediğinden fazlasını biliyor muydu? Bunlar hâlâ karanlıkta kalmış belirsiz şeylerdi ama suçun karanlık gölgesi üzerimizdeydi.

Son yazışımdan sonra komşulardan biriyle daha tanıştım. Bu yaklaşık 6 kilometre güneyimizde yaşayan, Lefter Malikânesi'nden Bay Frankland'di. Kırmızı suratlı, beyaz saçlı, aksi bir ihtiyardı. İngiliz hukukuna tutkundu ve bu uğurda açtığı davalarda bir servet harcamıştı. Sadece keyif için tartışıyordu ve hangi tarafı tuttuğuna dikkat etmiyordu; bu nedenle bu pahalı hobisine şaşmamak gerekiyordu. Bazen doğru bir yeri kapatıyor ve açması için papazın gelmesi gerekiyordu. Diğer zamanlarda ise birilerinin kapısına dayanıp orada hatırlanamayacak kadar uzun zaman önce bir yol olduğunu ve yerin sahibinin haksız bir şekilde orayı işgal ettiğini iddia ediyordu. Eski feodal ve sivil hukuku biliyor, bu bilgisini bazen Fernworthy köyü sakinlerinin lehine, bazen de aleyhine kullanıyordu. Bu nedenle kimi zaman caddelerde omuzların üzerinde taşınıyor, kimi zaman ise temsili kuklaları yakılıyordu. Şu anda muhtemelen

servetinin geri kalanını da kaybetmesine neden olacak yedi farklı davayla uğraşıyordu, elini eteğini bu işlerden çekip zararsız bir hale gelmesi yakındı. Bunun dışında iyi huylu bir insana benziyordu ve ondan bahsetmemin tek nedeni senin çevredekileri tanımayı özellikle istemiş olman. Şu an amatörce astronomiyle uğraştığından oldukça meşgul, mükemmel bir teleskopu var ve bu evinin çatısına yerleştirilmiş durumda çünkü bütün gün kırda kaçan suçluyu arıyor. Bütün enerjisini buna harcıyor olsaydı bir sorun olmayacaktı fakat Long Down'daki höyükte kazı yaparken Neolitik dönemden kalma bir kafatası bulan Doktor Mortimer'ı akrabalarından izinsiz bir mezarı açtığı için dava etmeyi düşündüğüne dair dedikodular dolaşıyor. Hayatımızın monotonluğunu çok ihtiyacımız olan bir şekilde bölüyor ve bizi eğlendiriyor.

Şimdi kaçaktan, Stapleton'lardan, Doktor Mortimer'dan ve Frankland'den son haberleri aktardığıma göre sana bilmen gereken en önemli, özellikle de dünkü gelişmelerden sonra daha da önemli hale gelen şeyi anlatarak bitireyim. Öncelikle Barrymore'un burada olup olmadığını öğrenmek için Londra'dan gönderdiğin telgrafla başlayalım. Postacının ifadesinin bu testimizi geçersiz kıldığını zaten söyledim ve daha fazlasını öğrenmemize imkân yok. Meseleyi Sir Henry'ye de anlattım ve her zamanki açık tavrıyla Barrymore'u yanımıza çağırtıp, mektubu kendisinin teslim alıp almadığını sordu. Barrymore bizzat teslim aldığını söyledi.

"Çocuk senin eline mi teslim etti?" diye sordu Sir Henry.

Barrymore şaşırmış gibi göründü ve bir müddet düşündü.

"Hayır," dedi. "O sırada kutuların olduğu odadaydım, karım bana getirdi."

"Kendin mi cevapladın."

"Hayır, karıma cevaplamasını söyledim, aşağıya indi ve cevapladı."

Akşam bu meseleyi kendisi tekrar gündeme getirdi.

"Bu sabahki sorunuzun amacını anlayamadım Sir Henry," dedi. "Güveninizi sarsacak bir şey yapmadığıma inanıyorum."

Sir Henry böyle bir durum olmadığına güvence verdi ve Londra'dan bütün kıyafetleri geldiği için eski kıyafetlerini ona bağışlayarak onu ödüllendir-

di. Bayan Barrymore ise benim dikkatimi çekiyor. Ağırkanlı, katı, dar görüşlü, saygıdeğer ve dindar bir insan gibi görünüyor. Daha az duygusal birini arasan bulamazsın. Ancak buradaki ilk gecemizde nasıl ağladığını sana anlatmıştım ve o zamandan beri birden fazla kez yüzünde böyle gecelerin izleriyle karşılaştım. Yüreğini derin bir keder kaplamış olmalı. Bazen kendini suçlu hissetmesine neden olan bir şey var mı diye düşünmeden edemiyorum ve kimi zaman da Barrymore'un bir zorba olduğundan şüpheleniyorum. Geldiğimden beri bu adamın karakterinde şüpheli bir şeyler seziyorum fakat dün akşamki macera bu şüphemi iyice arttırdı.

Kendi içinde önemsiz bir mesele gibi görünebilir aslında. Bilirsin ki uykum çok derin değildir, bu eve geldiğimden beri ise tetikte olduğum için uykularım iyice hafifleşti. Dün gece iki civarı odamın önünden geçen birinin sinsi ayak sesiyle uyandım. Kalktım ve kapımı açarak dışarıya göz attım. Uzun bir gölge koridorda hareket ediyordu. Bu, elinde mumla koridordan geçen bir adamın gölgesiydi. Üstünde gömleği ve pantolonu vardı ama ayakları çıplaktı. Çok iyi göremiyordum ama boyu onun Barrymore olduğunu ele veriyordu. Yavaşça ve dikkatlice yürüyordu, sanki görünümünde suçlu bir hava vardı.

Koridorun balkon ile bölündüğünü söylemiştim. Görüş alanımdan çıkmasını bekledim ve onu takip etmeye başladım. Ben balkona geldiğimde o koridorun diğer ucundaydı ve elindeki ışıktan kapılardan birini açıp bir odaya girdiğini gördüm. Bu odalar mobilyasız olduğu ve kullanılmadığı için bu keşif daha da şüpheli bir hale geliyordu. Işık sabit bir şekilde yandığından adamın içeride hareket etmediğini düşündüm. Koridor boyunca elimden geldiğince sessiz hareket ederek oraya ulaştım ve kapının kenarından içeriye baktım. Barrymore cama doğru tuttuğu mumla dışarıya bakıyordu. Profili yarı bana doğru dönüktü ve kırın karanlığına bakarken yüzünde bir beklenti vardı. Birkaç dakika boyunca dikkatlice izleyerek orada kaldı. Sonra derin bir homurdanma ve sabırsızlık hareketiyle ışığı söndürdü. Hemen odama döndüm ve kısa süre sonra sinsi ayak sesleri bir kez daha kapımın önünde duyuldu. Çok zaman sonra hafif bir uykuya dalmıştım ki nereden geldiğini anlayamadığım bir sesle uyandım

ve bir anahtarın kilitte döndüğünü duydum. Bütün bunların ne anlama geldiğini bilemiyorum ama bu kasvetli evde bir şeylerin döndüğü kesin ve er ya da geç ne olduğunu öğrenmemiz gerekecek. Teorilerimle canını sıkmak istemiyorum çünkü benden sadece kanıtları istedin. Bu sabah uzun uzun Sir Henry'le konuştum ve dün akşamki gözlemlerim üzerine bir plan yaptık. Bundan hemen şimdi bahsetmeyeceğim ama bir sonraki raporum daha ilginç olacak.

9

Kırdaki Işık:

Doktor Watson'ın İkinci Raporu

Baskerville Malikânesi, 15 Ekim

Sevgili Dostum Holmes,

Seni görevimin ilk günlerinde habersiz bıraktıysam da bilmelisin ki bu kayıp zamanı telafi ediyorum ve olaylar âdeta birbirini kovalıyor. Son raporumu pencereden dışarıyı gözetleyen Barrymore ile bitirmiştim ancak şimdi, elbette eğer yanılmıyorsam seni oldukça şaşırtacağını düşündüğüm şeyler birikti. İşler beklemediğim bir hal aldı. Şu son kırk sekiz saatte bazı açılardan olaylar aydınlanırken bazı açılardan ise daha da karmaşıklaştı. Ancak sana hepsini anlattıktan sonra kendi kararını ver.

Maceramın ertesi sabahı, kahvaltıdan önce koridoru geçerek, önceki gece Barrymore'un gittiği odaya gidip orayı inceledim. Bu kadar dikkatli incelediği, batıya bakan bu pencereyi evdeki diğer pencerelerden ayıran özellik kıra en yakın manzarayı sunmasıydı. Diğer odalardan mesafeli bir bakış mümkünken burada iki ağacın arasında bulunan bir açıklık doğrudan kıra açılan bir manzara sunuyordu. Sadece buradan bakmak mümkün olduğu için Barrymore bu

pencereden kırda bulunan bir şeye veya birine bakıyor olmalıydı. Oldukça karanlık bir geceydi bu nedenle ne görmeyi planladığını hayal edemiyorum. Bir gönül macerası olabileceğini düşündüm. Bu, sinsi hareketlerini ve karısının üzgün olmasını açıklayabilirdi. Bu adamın köylü kızlardan birinin kalbini rahatlıkla çalabilecek kadar dikkat çekici bir görünümü vardı, bu nedenle bu teorimin dayanağı da vardı. Daha sonra duyduğum kilit sesi ise romantik bir randevuya gittiği anlamına gelebilirdi. Ertesi sabah oluşturduğum teori işte buydu fakat temelsiz olduğu anlaşıldı.

Ancak Barrymore'un davranışlarının nedeni ne olursa olsun yaptıklarına bir açıklama bulana kadar bunları kendime saklamanın taşıyamayacağım bir sorumluluk olduğuna karar verdim. Baronetle kahvaltıdan sonra çalışma odasında bir görüşme ayarladım ve ona gördüklerimi anlattım. Beklediğimden daha az şaşırmıştı.

"Barrymore'un geceleri dolaştığını biliyorum ve bu konuda kendisiyle konuşmayı düşünüyordum," dedi. "Tıpkı senin dün gece duyduğun gibi bir iki kere koridorda ayak seslerini duydum."

"Belki de her gece aynı pencerenin önüne gidiyordur," diye tahminde bulundum.

"Belki de öyledir. Eğer öyleyse onu takip edip neyin peşinde olduğunu öğrenebiliriz. Burada olsaydı dostunuz Holmes ne yapardı acaba?"

"Sanırım tam önerdiğiniz şeyi yapardı," dedim. "Barrymore'u izleyip amacını öğrenmeye çalışırdı."

"O halde bunu yapmalıyız."

"Ama bizi fark edecektir."

"Adam neredeyse sağır ve ne olursa olsun şansımızı denemeliyiz. Bu gece benim odamda oturup geçişini bekleyeceğiz."

Sir Henry tatmin olmuş bir şekilde ellerini ovuştururken kırdaki sakin yaşantısına heyecan katacak bu macerayı hevesle beklediği açıktı.

Baronet, Sir Charles'la birlikte planları hazırlamış olan mimar ve Londra'daki bir inşaatçıyla görüşüyordu, bu nedenle yakın zamanda burada büyük değişiklikler olmasını bekleyebiliriz. Plymouth'tan gelen mobilyacılar ve de-

koratörler de burada, dostumuzun aklında büyük planlar olduğu ve atalarının mekânını restore etmek için hiçbir masraf ve çabadan kaçınmayacağı açık. Ev yenilendiğinde ve mobilyalar yerleştirildiğinde bunu tamamlamak için tek eksiği bir kadın olacak. Aramızda kalsın, eğer kadın da istekliyse bunun da çok uzun süreceğini sanmıyorum çünkü Sir Henry'ye kadar, bir erkeğin bir kadına bu denli âşık olduğunu hiç görmemiştim. Ancak bu şartlar altında gerçek aşkın sorunsuz bir şekilde mutlu sona ulaşması mümkün mü bilemiyorum. Örneğin daha bugün dostumuzu sinirlendiren bir olay yaşandı bile.

Az önce yukarıda aktardığım Barrymore ile ilgili konuşmanın ardından Sir Henry şapkasını taktı ve dışarıya çıkmak için hazırlandı. Tabii ben de aynısını yaptım.

"Siz de mi geliyorsunuz Doktor Watson?" diye sordu şüpheli bir şekilde.

"Bu sizin kıra gidip gitmediğinize bağlı."

"Evet, oraya gidiyorum."

"Talimatları gayet iyi biliyorsunuz. Böldüğüm için özür dilerim ama Holmes'un sizi yalnız bırakmamam için ısrar ettiğini, özellikle de kırda yalnız kalmamanız gerektiğini söylediğini duydunuz."

Sir Henry hoşnut bir gülümsemeyle elini omzuma koyarak "Sevgili dostum," dedi, "Holmes bütün öngörüsüne rağmen buraya geldiğimde başıma gelecek olan olayları bilemezdi, anlıyorsunuz değil mi? Dünyada oyunbozanlık yapacak son kişi herhalde sizsinizdir. Yalnız gitmem şart."

Bu beni zor bir durumda bıraktı. Ne yapmam veya ne söylemem gerektiğini bilemiyordum. Ben kararımı verene kadar bastonunu kapıp gitmişti bile. Ancak meseleyi tekrar düşündüğümde, onu gözümün önünden ayırmama neden olan bahaneler ürettiğim için rahatsız oldum. Senin yanına dönüp talimatlarına uymadığım için bir talihsizlik yaşadığımızı söylemek zorunda kalsaydım neler hissedeceğimi düşündüm. Seni temin ederim ki bu düşünce yüzümün kızarmasına neden oldu. Ona yetişmek için henüz çok geç değildi, bu nedenle bir an önce çıkıp Merripit Konağı'na doğru yöneldim.

Kır yolunun çatallandığı bir yere gelene kadar Sir Henry ile karşılaşmadan son hızla ilerledim. Burada yanlış yöne gitmiş olmaktan korkarak etrafı göre-

bilmek için tepeye doğru ilerlemeye başladım. Buradan Sir Henry'yi görebiliyordum. Yanında Bayan Stapleton'dan başkası olamayacak bir kadınla, 500 metre kadar ilerideydi. Aralarında bir şeyler olduğu ve buluşmak için randevulaştıkları belliydi. Derin bir konuşmaya dalmış, yavaş yavaş yürüyorlardı. Kadının samimi ve söylediklerine inanan bir şekilde konuştuğunun göstergesi olan el hareketlerini ve adamın dikkatle dinleyip bir iki kere itiraz eder gibi başını salladığını gözlemledim. Bir sonraki hamlemin ne olması gerektiği konusunda kafam karışmış ve kayaların arasında saklanıp onları izlerken kalakalmıştım. Onları takip edip samimi konuşmalarını bölmem düşünülemezdi fakat bana verilen görev Sir Henry'yi gözümün önünden ayırmamaktı. İnsanın dostunu takip etmesi tatsız bir görevdi. Ancak onu tepeden izleyip, daha sonra bunu ona itiraf edip vicdanımı rahatlatmaktan daha iyi bir yol göremiyordum. Herhangi bir tehlike oluşursa müdahale edemeyecek kadar uzaktım gerçi ama sen de kabul edersin ki oldukça zor bir durumdaydım ve daha fazla yapabileceğim bir şey yoktu.

Bu buluşmayı izleyen tek kişinin ben olmadığımı fark ettiğimde dostumuz Sir Henry ve hanımefendi konuşmalarına dalmış, patikada ilerliyorlardı. Havada uçuşan yeşil bir şey gözüme takıldı ve ikinci kez baktığımda bunun engebeli zeminde ilerleyen bir adamın elindeki bir çubuğa bağlı olduğunu gördüm. Bu elindeki kelebek ağıyla yürüyen Stapleton'dı. Çifte benden daha yakındı ve onların bulunduğu tarafa doğru gidiyordu. O an Sir Henry, Bayan Stapleton'ı kendine doğru çekti. Sir Henry koluyla kadına sarılmıştı fakat bana öyle geldi ki kadın başını çevirerek ondan uzaklaşmaya çalışıyordu. Başını kadına doğru eğince kadın itiraz edercesine elini kaldırdı. Bir saniye sonra birbirlerinden uzaklaştıklarını gördüm. Bunun sebebi Stapleton'dı. Arkasında gülünç bir şekilde sallanan ağı ile çılgınca onlara doğru koşuyordu. Çiftin önünde heyecanla zıplayıp çılgınca kollarını sallıyordu. Bu sahnenin ne anlama geldiğini hayal bile edemiyorum ama sanırım Stapleton, Sir Henry'nin açıklamalarını reddediyor ve bu da giderek kızmasına neden oluyordu. Kadın ise mağrur bir sessizlik içerisindeydi. Sonunda Stapleton kesin bir tavırla kız kardeşini çağırarak arkasını döndü, kadın ise Sir Henry'ye doğru kararsız bir bakış atarak kardeşinin

yanına gitti. Doğabilimcinin kızgın tavırlarından, bu sinirinin hedefinde kardeşinin de olduğu görülüyordu. Baronet onların arkasından bir müddet baktı ve daha sonra üzüntü içinde geldiği yoldan geri yürümeye başladı.

Tüm bunların ne anlama geldiğini çıkartamıyorum ama böyle mahrem bir âna dostumun bilgisi olmadan tanıklık etmekten utanç duyuyordum. Bu nedenle tepeden aşağıya doğru koşup onu yakaladım. Yüzü sinirden kıpkırmızı olmuş, kaşlarıysa ne yapacağını bilemeyen biri gibi çatılmıştı.

"Aaa, Watson! Sen de nereden çıktın?" dedi. "Her şeye rağmen beni takip mi ettin yoksa?"

Ona her şeyi, geride kalmamın imkânsız olduğunu, onu takip ettiğimi ve olan bitene şahit olduğumu açıkladım. Bir an için gözlerinden alevler saçarak bana baktı ama dürüstlüğüm öfkesini yatıştırdı ve en sonunda kederli bir kahkaha atmasına neden oldu.

"Bu kırın ortasında, oldukça güvenli bir alanda yalnız kalabileceğini düşünürsün. Ama Tanrı aşkına, neredeyse tüm kasaba halkı kur yapmamı izlemek için dışarıya çıkmış sanki. Hem de çok başarısız bir kur! Sen bu gösteriyi izlemek için nerede yer buldun kendine?"

"Şu tepedeydim."

"Oldukça arkalardan bir koltuk ha! Ancak kardeşi önlerdeydi. Bize doğru gelişini gördün mü?"

"Evet, gördüm."

"Şu kardeşi... Sana da çılgın biri gibi görünüyor mu?"

"Öyle düşündüğümü söyleyemem."

"Ben de söyleyemem. Bugüne kadar aklı başında biri olduğunu düşünmüştüm ama bana sorarsan ya ona ya da bana bir deli gömleği lazım. Peki bendeki sorun ne? Birkaç haftadır benimlesin Watson. Bana açıkça söyle bakalım; sevdiğim kadına iyi bir eş olmamı engelleyecek bir özelliğim var mı?"

"Olduğunu söyleyemem."

"Maddi durumuma itiraz ediyor olamaz, bu nedenle kişiliğimden hoşlanmıyor olmalı. Bana niye karşı çıkıyor? Bildiğim kadarıyla kimseye bir zararım olmadı. Ancak saçının teline dokunmama bile izin vermiyor."

"Böyle mi söyledi?"

"Evet, bunu ve daha fazlasını. Sana söylüyorum Watson, bu kadını yalnızca birkaç haftadır tanıyorum ve en başından beri tam bana göre olduğunu hissediyorum. Ve yemin ederim o da hissediyor, benimle olmaktan mutlu. Kadınların gözlerinde tüm kelimelerden daha güçlü bir ışık vardır. Ancak şu adam beraber olmamıza izin vermiyor. En sonunda bugün onunla yalnız kalma imkânı buldum. Benimle buluşmaya can atıyordu ama buluştuğumuzda konuşmak istediği aşk falan değildi, hatta elinde olsa beni de konuşmaktan alıkoyardı. Buranın tehlikeli bir yer olduğunu tekrar edip duruyordu ve ben burayı terk edene kadar mutlu olamayacağını söylüyordu. Onunla tanıştığımdan beri burayı terk etmek için acele etmediğimi ve eğer buradan gitmemi istiyorsa bunun tek şartının benimle birlikte gelmesi olduğunu söyledim. Ardından da ona evlenme teklif ettim. Fakat daha cevap veremeden, şu kardeşi deli bir adam gibi koşarak bize doğru geldi. Öfkeden bembeyaz olmuştu ve gözleri öfkeyle parlıyordu. Hanımefendiyle birlikte ne yapıyormuşum? Ona nasıl istemediği bir şekilde ilgimi sunarmışım? Baronet olduğum için her istediğimi yapabileceğimi mi düşünüyormuşum? Eğer onun kardeşi olmasaydı ben ona nasıl cevap vereceğimi iyi bilirdim. Ona kız kardeşine karşı hislerimin gerçek olduğunu ve bundan utanmadığımı söyledim. Eşim olmayı kabul ederek beni onurlandırmasını umduğumu dile getirdim. Bu bile durumu düzeltmeye yetmedi. Sonra ben de kontrolümü kaybettim, hanımefendinin yanımızda olduğu göz önünde bulundurulunca çok sert bir tepki verdiğimi anlıyorum, belki de böyle davranmamalıydım. Gördüğün gibi o kardeşiyle beraber gitti ve işte ben de bu kasabadaki kafası en karışık adam olarak burada duruyorum. Bana bunların ne anlama geldiğini söyleyebilirsen Watson, sana asla ödeyemeyeceğim kadar borçlu olurum."

Bir iki açıklamayı denediysem de benim de aklım çok karışmıştı. Dostumuzun serveti, unvanı, yaşı, karakteri, görünüşü; hepsi lehineydi ve ailesindeki karanlık lanet hariç kötü bir özelliğini bulamıyordum. Ancak hanımefendinin fikri dahi sorulmadan bütün bu iyi özelliklerin reddedilmesi ve kadının da bu durumu itiraz etmeden kabul etmesi gerçekten çok şaşırtıcıydı. Ancak bü-

tün bu varsayımlarımız öğleden sonra Stapleton bizi ziyarete gelince son buldu. Sabahki kabalığından ötürü özürlerini iletmeye gelmişti ve Sir Henry'nin çalışma odasındaki uzun bir konuşmanın sonucunda aralarındaki ilişki onarılmıştı. Bunun işareti olarak önümüzdeki cuma Merripit Konağı'na yemeğe davet edilmiştik.

"Hâla onun tam bir çılgın olmadığını söyleyemem," dedi Sir Henry. "Bu sabah bana doğru koşarken gözlerindeki ifadeyi unutamayacağım fakat kimse daha iyi bir özür dileyemezdi herhalde."

"Neden o şekilde davrandığına ilişkin bir açıklama yaptı mı?"

"Kız kardeşinin tek büyük serveti olduğunu söylüyor. Bu oldukça normal ve onun değerini bildiği için memnunum. Bütün hayatları boyunca birliktelermiş ve o oldukça yalnız bir adam, tek dostu ise kız kardeşi. Bu nedenle onu kaybetme fikri onun için çok korkunçmuş. Söylediğine göre onunla yakınlaştığımı fark etmemiş fakat kendi gözleriyle görmek ve onun elinden alınacağını düşünmek onu şoka sokmuş, bu nedenle yaptıkları ve söylediklerinden sorumlu tutulamaz. Bütün bunlar yaşandığı için çok üzgün ve kardeşi kadar güzel bir kadının bütün hayatını ona adayacağını düşünmenin ne kadar safça ve bencilce olduğunu fark etmiş. Ancak her halükârda bu darbeyi sindirebilmesi için zaman gerekiyormuş. Eğer bu meseleyi açmadan hanımefendiyle dostluğumu geliştirip meselenin üç ay kadar askıya alınmasına razı olursam itirazını geri çekeceğini söyledi. Ben de buna söz verdim, böylece mesele çözüldü."

Böylece bu küçük gizem de çözüldü. İçinde debelendiğimiz bu bataklıkta bir şeylerin dibi boylaması da önemli bir şeydi. Artık Stapleton'ın, kız kardeşlerinin taliplerini, Sir Henry kadar seçkin de olsa da niye hoş karşılamadığını biliyorduk. Şimdi geceleri duyulan hıçkırıklar, gözü yaşlı Bayan Barrymore ve uşağın batıdaki pencereye baktığı gece ziyaretlerini içeren karman çorman ağdan çıkarttığım diğer ilmeğe geçiyorum. Beni kutlayabilirsin sevgili Holmes, bir ajan olarak seni hayal kırıklığına uğratıp beni buraya gönderirken duyduğun güveni boşa çıkartmadığımı söyleyebilirsin. Bütün bunlar bir gece mesaisinde çözüldü.

Bir gecelik mesai diyorum ama doğrusu ilk gece bir şey bulamadığımız için

iki gecelik iş. Neredeyse sabaha karşı üçe kadar Sir Henry ile onun odasında oturduk fakat merdivenlerdeki saatin sesini saymazsak başka bir ses duymadık. İkimizin de oturduğu sandalyelerde uyuyakalmasıyla sonuçlanan bir gece nöbeti tuttuk. Neyse ki cesaretimiz kırılmadı ve tekrar denedik. İkinci gece ışıkları kısıp, sigaralarımızı içerek, hiç ses çıkartmadan oturduk. Saatler inanılmaz yavaş geçse de avcının bir şey yakalama umuduyla tuzağı izlemesine benzer bir sabır, bekleyişimizi kolaylaştırdı. Gece biri, ardından da ikiyi vurduğunda neredeyse ikinci defa umutsuzluk içinde bu işten vazgeçmek üzereydik ki bir saniye sonra bütün hislerimiz harekete geçti ve sandalyelerimizde doğrulduk; koridordaki bir merdivenin gıcırtısını duymuştuk.

Sessizce yanımızdan geçip gidişini ve uzakta bir yerlerde kayboluşunu dinledik. Baronet dikkatlice kapıyı açtı ve takibe başladık. Adamımız çoktan balkonun olduğu bölümü geçmişti ve koridor karanlıktı. Diğer kanada gelene kadar yavaş adımlarla ilerledik. Koridordan parmak ucunda geçen uzun, sakallı figürü kaybolmadan önce son anda gördük. Sonra yine aynı kapıdan geçti. Etrafı karanlıkla çevrili ışık bir nokta halinde yalnızca kasvetli koridoru aydınlatıyordu. Işığa doğru ayağımızı tam basmadan, her döşemeyi yoklayarak dikkatlice ilerledik. Ayakkabılarımızı odadan çıkarken çıkararak önlem almıştık fakat buna rağmen çok eski olan tahtalar ağırlığımızla gıcırdıyordu. Bazen ses o kadar yüksek çıkıyordu ki yaklaştığımızı duymaması imkânsız gibiydi. Ancak şansımıza adam neredeyse sağırdı ve her ne yapıyorsa onunla oldukça meşguldü. Sonunda kapıya ulaşıp içeriye bakabildiğimizde onu tıpkı iki gece önce olduğu gibi elinde mum, beyaz yüzü pervaza yapışarak pencereye eğilmiş halde bulduk.

Bir harekât planı yapmamıştık. Baronet en düz yolu en doğru bulup, bunu tercih edecek bir adamdı ama. Odaya girdi ve girişiyle Barrymore olduğu yerde sıçradı. Nefesini tutup, morarmış bir şekilde titreyerek önümüzde durdu. Koyu renk gözleri âdeta beyaz bir maskeye dönmüş olan yüzünde parlıyordu, bir Sir Henry'ye bir bana bakarken ifadesi korku ve şaşkınlıkla doluydu.

"Burada ne yapıyorsun Barrymore?"

"Hiçbir şey efendim," dedi. O kadar endişeliydi ki zor konuşuyordu ve

elinde titreyen mum duvara garip gölgeler düşürüyordu. "Pencereler efendim. Gece kalkıp, iyice kapatılıp kapatılmadıklarını kontrol ediyorum."

"İkinci katta mı?"

"Evet efendim, hepsini."

"Şimdi bak, Barrymore," dedi Sir Henry sertçe, "bu meseleyi zaten çözdük, bu nedenle çok geç olmadan itiraf etsen iyi olur. Hadi bakalım! Yalan söylemek yok! Bu pencerede ne yapıyorsun?"

Adam çaresizce bize baktı ve ıstırap çeken biri gibi ellerini ovuşturdu.

"Kötü bir şey yapmıyordum efendim. Pencereye ışık tutuyordum."

"Peki pencereye neden ışık tutuyordun?"

"Bunu sormayın Sir Henry, sormayın! Yemin ederim ki bu benim sırrım değil, o yüzden de söyleyemem. Eğer benden başkasını alakadar etmeseydi bunu sizden saklamaya çalışmazdım."

Birden aklıma bir fikir geldi ve mumu uşağın elinden kaptım.

"Bunu bir işaret olarak tutuyor olmalı," dedim. "Bakalım cevap burada mı?"

Tıpkı onun gibi tuttum ve gecenin karanlığına baktım. Ay, bulutların arasında olduğu için ağaçların koyuluğunu ve bundan biraz daha açık renk olan kırı belli belirsiz görebiliyordum. Küçük sarı bir ışık, bu karanlık perdeyi delip geçtiğinde ve karanlık pencerenin merkezinde düzenli bir şekilde parlamaya başladığında bir sevinç çığlığı attım.

"İşte orada!" diye haykırdım.

"Hayır efendim, önemli bir şey değil. Hiç önemli değil!" dedi uşak. "Sizi temin ederim ki..."

"Işığı hareket ettir Watson!" dedi Sir Henry. "Diğeri de hareket ediyor! Şimdi de bunun bir işaret olduğunu inkâr ediyor musun bakalım serseri? Hadi konuş! Şuradaki suç ortağın kim ve burada nasıl bir dolap dönüyor?"

Adamın yüzünde meydan okuyan bir ifade belirerek "Bu benim meselem, sizi alakadar etmez. Söylemeyeceğim," dedi.

"O halde hemen hizmetimden ayrıl."

"Pekâlâ efendim. Öyle olması gerekiyorsa ayrılırım."

"Ve yerin dibine girerek gideceksin. Tanrı aşkına! Kendinden utanman ge-

rek. Ailen yüzyıldır bu çatının altında benim atalarımla beraber yaşadı ve işte şimdi seni burada bana karşı kumpas kurarken yakalıyorum."

"Hayır, hayır efendim, size değil!"

Bu bir kadın sesiydi ve Bayan Barrymore kocasından daha solgun ve dehşet içinde kapıda belirdi. Bir şala ve eteğe sarılmış olan geniş figürü, yüzündeki bu ifade olmasaydı gülünç görünebilirdi.

"Gitmemiz gerek Eliza. Sonu geldi. Eşyalarımızı toplayabilirsin," dedi uşak. "Ah, John! Başına bunları ben açtım değil mi? Hepsi benim suçum Sir Henry... Hepsi. Bütün bunları ben istediğim için yaptı."

"O halde konuş! Nedir bunların anlamı?"

"Zavallı kardeşim kırda aç. Kapımızın önünde yok oluşuna izin veremezdim. Işık ona işaret yolluyor ve yemeğinin hazır olduğunu söylüyor, onun ışığı ise bize yemeği nereye götüreceğimizi."

"O halde senin kardeşin..."

"Kaçan mahkûm efendim. Selden."

"Gerçek bu efendim," dedi Barrymore. "Benim sırrım olmadığını, bu nedenle size söyleyemeyeceğimi açıklamıştım. Ama şimdi öğrendiğinize göre size karşı bir kumpas olmadığını görebilirsiniz."

İşte sinsi gece gezilerinin ve penceredeki ışığın açıklaması buydu. Hem Sir Henry hem de ben kadına şaşkınlıkla baktık. Böylesi saygıdeğer bir insanın ülkedeki en kötü şöhretli suçlulardan biriyle aynı kanı paylaşması mümkün müydü?

"Evet efendim, benim soyadım Selden ve o da benim küçük kardeşim. Küçük bir çocukken onu çok şımarttık, dünyanın kendi zevkleri için yaratıldığına ve istediği her şeyi yapabileceğine inanmasına neden oluncaya kadar ona istediği her şeyi verdik. Sonra büyüdükçe kötü huylu arkadaşlar edindi ve şeytan annemin kalbini kırıp, ismimizi kirletecek şekilde aklını çeldi. Bir suçtan diğerine giderek alçaldı ve en sonunda Tanrı'nın merhametiyle bu bataklıktan kurtuldu. Ancak her ablanın da hissedeceği gibi o benim için hâlâ büyüttüğüm ve oynadığım kıvırcık saçlı çocuk. İşte bu yüzden hapishaneden kaçtı efendim. Burada olduğumu ve yardım etmeyi reddedemeyeceğimi biliyordu.

Peşinde gardiyanlar varken bitkin ve aç bir halde bir gece vakti buraya geldiğinde ne yapabilirdim ki? Onu içeriye aldık, doyurduk ve baktık. Sonra siz döndünüz efendim ve kardeşim bu kuru gürültü bitene kadar kırda daha güvende olacağına karar verdi. Ama iki gecede bir hâlâ burada olup olmadığını anlamak için pencereye ışık koyuyoruz ve cevap gelirse kocam ona biraz et ve ekmek götürüyor. Her gece gitmesini umuyoruz fakat burada olduğu sürece onu terk edemeyiz. İşte bütün gerçek bu, dürüst bir Hıristiyan olarak itiraf ediyorum. Eğer bu meselede bir suç varsa bu kocamda değil bende, o sadece söylediklerimi yaptı."

Kadının sözleri bizi inandıracak kadar dürüsttü.

"Bu doğru mu Barrymore?"

"Evet Sir Henry. Her kelimesi doğru."

"Pekâlâ, karının yanında olduğun için seni suçlayamam. Söylediklerimi unut. Odanıza gidin, bu meseleyi yarın konuşacağız."

Gittiklerinde tekrar pencereden baktık. Sir Henry pencereyi açtı ve soğuk gece rüzgârı yüzümüze vurdu. Uzaklarda, karanlığın içinde hâlâ küçük bir ışık parlıyordu.

"Cesaret edip edemeyeceğini merak ediyorum," dedi Sir Henry.

"Sadece buradan görünüyor olabilir."

"Muhtemelen. Sence ne kadar uzakta?"

"Cleft Tor yakınlarında sanıyorum."

"2-3 kilometreden uzak değil."

"O kadar bile olmayabilir."

"Eğer yemeği oraya Barrymore götürüyorsa çok uzak olamaz. Ve işte korkunç adam orada, ışığın yanında bekliyor. Tanrı aşkına Watson, gidip o adamı halledeceğim!"

Aynı düşünce benim de aklımdan geçmişti. Barrymore'lar sonuçta bize sırlarını açmamıştı. Bunu onlardan zorla öğrenmiştik. Bu adam toplum için bir tehditti, katıksız bir caniydi, bu nedenle ne acımayı ne de bağışlanmayı hak ediyordu. Onu tekrar kimseye zarar veremeyeceği bir yere kapatmakla sadece görevimizi yapmış olurduk. Eğer bunu yapmazsak onun bu cani ve vahşi tabi-

atının bedelini başkaları ödemek zorunda kalırdı. Örneğin komşularımız Stapleton'lar saldırıya uğrayabilirdi ve bu ihtimalin düşüncesi bile Sir Henry'yi bu maceraya iten tek şey olabilirdi.

"Ben de geleceğim," dedim.

"O halde tabancanı al ve çizmelerini giy. Ne kadar erken başlarsak o kadar iyi, adam her an ışığı söndürebilir."

Beş dakika sonra bu geziye çıkmak üzere kapının önündeydik. Sonbahar rüzgârının uğultusu ve düşen yaprakların hışırtısı içerisinde fundalıkta ilerledik. Gece havası nem ve küf kokusuyla ağırlaşmıştı. Ay, arada bir kısa süreliğine görünüyordu fakat gökyüzü hızla ilerleyen bulutlarla kaplıydı ve kıra çıktığımızda ince bir yağmur yağmaya başlamıştı. Işık hâlâ önümüzde yanıyordu.

"Silahlı mısın?" diye sordum.

"Bir binici kırbacım var."

"Oldukça dehşet verici biri olduğu söyleniyor, bu nedenle hızla yaklaşmalıyız. Onu hazırlıksız yakalamalı ve direnmeden ele geçirmeliyiz."

"Holmes buna ne derdi Watson? Peki ya şu gece karanlığında cirit atan şeytanlar?"

Bu sözlerine cevap olarak kasvetli geniş kırdan, Grimpen Bataklığı'nda daha önce de duyduğum o garip çığlık bir kere daha yükseldi. Gecenin sessizliğinde, rüzgârın içinde duyuluyordu; uzun, derin bir homurtu, onu izleyen bir uluma ve en son olarak kederli bir inlemeyle kayboluyordu ses. Tekrar tekrar duyuldu, hava âdeta onunla titreşiyor, kötüleşiyor, vahşileşiyordu. Baronet kolumu yakaladı, yüzü karanlıkta beyaz beyaz parlıyordu.

"Aman Tanrım! Bu da nedir Watson?"

"Bilmiyorum. Kırdan gelen bir ses. Daha önce de bir kere duymuştum."

Ses uzaklaşarak sustuğunda üzerimize tamamen bir sessizlik çökmüştü. Kulaklarımızı kabartarak bekledik ama başka bir şey duyulmadı.

"Watson," dedi Sir Henry, "bu bir köpek ulumasıydı."

Kanım damarlarımda âdeta dondu. Baroneti ele geçiren korku da sesinin çatlamasından anlaşılıyordu.

"Bu sesi nasıl açıklıyorlar?" diye sordu.

"Kim?"

"Burada, kırdaki halk."

"Ah, oldukça cahil insanlar. Nasıl açıkladıklarının ne önemi var?"

"Söyle bana Watson. Ne diyorlar?"

Tereddüt etsem de sorudan kaçamadım.

"Baskerville Canavarı'nın uluması olduğunu söylüyorlar."

Bir inlemenin ardından birkaç saniye süren bir sessizliğe daha gömüldük.

"Bir köpekti," dedi sonunda, "ama kilometrelerce uzaktan geliyor gibiydi."

"Nereden geldiğini kestirmek güç."

"Rüzgârla yükseliyor gibiydi. Orası Büyük Grimpen Bataklığı'nın olduğu yer değil mi?"

"Evet, öyle."

"Pekâlâ öyleydi. Hadi Watson, sen de bunun bir köpek uluması olduğunu düşünmüyor musun? Ben çocuk değilim. Gerçeği söylemekten çekinmene gerek yok."

"Bu sesi daha önce duyduğumda Stapleton yanımdaydı. Bunun garip bir kuşun sesi olduğunu söyledi."

"Hayır, hayır! Bu bir köpekti. Tanrım, bütün o hikâyelerde bir doğruluk payı olabilir mi? Gerçekten de karanlık bir güç nedeniyle tehlikede olmam mümkün mü? Buna inanmıyorsun değil mi Watson?"

"Hayır, hayır."

"Ancak Londra'da durup buna gülmekle; burada, kırın karanlığında durup böyle bir ulumayı dinlemek bambaşka şeyler. Ve amcam! Şimdi her şey yerine oturuyor. Korkak biri sayılmam Watson fakat o ses kanımı dondurdu. Ellerime bak!"

Elleri bir mermer kadar soğuktu.

"Yarına kadar düzelirsin."

"O sesi kafamdan atabileceğimi sanmıyorum. Şimdi ne yapmamızı önerirsin?"

"Geri mi dönsek?"

"Hayır, Tanrı aşkına! Şu adamı yakalamaya çıktık ve bunu yapacağız. Biz

suçlunun peşinden gideceğiz, belki şu cehennem köpeği de bizim peşimizden gelir. Hadi bakalım! Bakalım cehennemin bütün zebanileri bu kırda mı dolaşıyor!"

Çevremiz sarp kayalıklarla çevriliydi, küçük ışık huzmesi önümüzde yanıyordu ve biz yavaşça karanlıkta ilerledik. Kapkaranlık bir gecenin içinde parlayan bir ışık kadar yanıltıcı başka bir şey yoktur. Kimi zaman neredeyse ufukta gibi görünüyor kimi zaman da birkaç metre ötemizdeymiş gibi parlıyordu. Ancak en azından ne taraftan geldiğini görebiliyorduk ve giderek yaklaşıyordu. Parlayan mum, rüzgârın söndürmesini engellemek için iki taraftan yükselen kayaların arasına sıkıştırılmıştı, aynı zamanda bu Baskerville Malikânesi dışında bir yerden görülmesini de engelliyordu. Kırın ortasında, çevresinde, bir hayat belirtisinin görülmediği yerde tek başına yanan bir mumu görmek ilginçti. Sadece bir mum ve alevinin vurduğu taşlar...

"Şimdi ne yapmalıyız?" diye fısıldadı Sir Henry.

"Burada bekle. Işığa yakın olmalı. Onu görüp göremeyeceğimize bir bakalım."

İkimiz birden adamı gördüğümüzde bu sözler ağzımdan yeni çıkmıştı. Kayalıkların yanında, mumun yandığı yarığın içine sıkışmış sarı bir yüz vardı, korkunç hayvani bir yüzdü. Adi bir tutku, bu yüzün tüm hatlarına kazınmıştı. Kirle kaplı yüzü, karman çorman sakalı ve keçe gibi saçlarıyla tepede, mağaralarda yaşayan o eski zaman yabani insanlarından biri olduğu zannedilebilirdi. Altındaki ışık küçük, sinsi, avcıların ayak seslerini duyan vahşi ve çevik bir hayvan gibi karanlıkta bir sağa bir sola bakan gözlerinden yansıyordu.

Bir şeyin şüphelerini uyandırdığı belliydi. Barrymore'la aralarında bizim bilmediğimiz gizli bir sinyal olabilirdi veya bir şeylerin yolunda gitmediğini düşünmesine neden olan başka bir şey vardı, ne olursa olsun kötücül yüzünde korkunun izlerini okuyabiliyordum. Her an ışığı söndürüp karanlığın içinde kaybolabilirdi. Bu nedenle öne atıldım ve Sir Henry de beni izledi. Aynı anda suçlu, bir küfür haykırarak üstümüzde bulunan ve bizi saklayan kayalara çarpan bir taş fırlattı. Ayağa kalkıp koşmaya başlarken kısa ancak kaslı bedeninin anlık bir görüntüsünü yakalayabilmişti gözlerim. Ay da şansımıza aynı anda bulutların arasından çıktı. Hemen tepenin zirvesine koştuk, adamımız orada

büyük bir hızla ayağının altından taşlar fırlatarak bir dağ keçisi gibi diğer tarafa doğru koşuyordu. Tabancamdan çıkacak şanslı bir kurşun onu yaralamayı başarabilirdi fakat onu kendimi savunma amacıyla yanımda getirmiştim, kaçan silahsız bir adamı vurmak için değil.

İkimiz de hızlı koşuculardık ve oldukça idmanlıydık fakat kısa sürede adamı yakalama şansımızın olmadığını fark ettik. Uzaktaki bir tepenin kenarında hızla hareket eden bir nokta haline gelene kadar onu ay ışığı altında izledik. Tamamen tükenene kadar koştuk fakat aramızdaki mesafe giderek açılıyordu. Nihayet durduk ve onun uzakta koşmasını izleyerek nefes nefese bir halde birer kayanın üzerine oturduk.

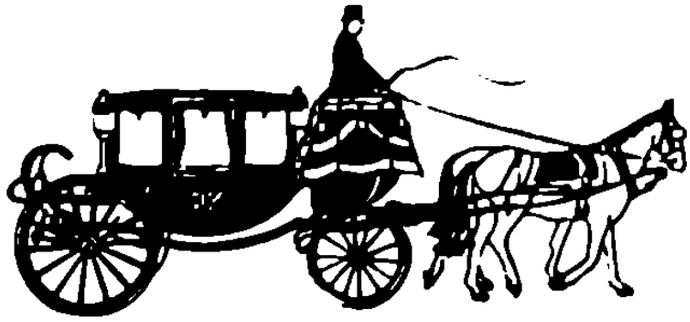
İşte tam o anda en beklenmedik ve en garip olan şey gerçekleşti. Oturduğumuz kayadan kalkmış, bu umutsuz kovalamacayı sonlandırarak eve dönüyorduk. Ay, sağ taraftaydı ve bir kayalık bu gümüş tepsiye benzeyen manzaraya doğru yükseliyordu. İşte bu parlak zeminde, abanoz rengi bir heykel gibi dikilen bir silüet gördüm. Bunun bir halüsinasyon olduğunu düşünme Holmes. Seni temin ederim ki hayatımda gördüğüm en net şeydi. Görebildiğim kadarıyla bu uzun, zayıf bir adam silüetiydi. Bacakları biraz açılmış, kolları bükülmüş ve başı öne eğilmiş, o kayalığın üstünde âdeta derin düşüncelere dalmış gibiydi. O korkunç yerin ruhu da olabilirdi pekâlâ. Bu adam bir öncekinin kaybolduğu yerden oldukça uzakta duruyordu ve çok daha uzun boyluydu. Baronete bir şaşkınlık nidasıyla onu gösterdim fakat kolunu tutmak için döndüğüm bir saniye içerisinde adam ortadan kaybolmuştu. Kayalığın sivri köşesi hâlâ ayı bölüyordu ama zirvesindeki sessiz ve hareketsiz silüetten eser yoktu.

O tarafa gidip kayalıkları aramayı düşündüm ama oldukça uzaktaydı. Baronetin sinirleri hâlâ ailesinin şu karanlık öyküsünü çağrıştıran uluma nedeniyle gergindi ve ruh hali yeni bir maceraya atılmaya uygun değildi. Tepenin zirvesindeki bu yalnız adamı görmemişti, varlığının garipliğini ve bende yarattığı heyecanı anlayamıyordu.

"Şüphesiz ki bir gardiyan," dedi. "Şu adam kaçtığından beri kır onlarla dolu."

Açıklaması pekâlâ doğru olabilirdi ama bunun için daha fazla kanıta ihtiya-

cım vardı. Bugün de Prinecetown'dakilerle adamı aramak için nerelere bakmaları gerektiği hakkında konuşmayı planlıyoruz fakat onu esirimiz olarak zaferle getiremediğimiz için bu zor bir iş. İşte dün geceki maceralarımız bu kadar ve kabul etmelisin ki dostum, Holmes iyi bir rapor sundum. Sana söylediklerimin çoğu elbette durumla alakasız fakat sana her şeyi ayrıntılarıyla anlatıp aralarından sonuca ulaşmana yardımcı olacakları seçmeyi sana bırakmam en iyisi. Epey gelişme kaydettiğimiz açık. Barrymora'a gelince hareketlerinin nedenini bulduk ve bu mesele büyük ölçüde halledildi. Ancak kır, sırları ve enteresan sakinleriyle her zamanki gizemini korumaya devam ediyor. Belki bir sonraki raporumda bunu da biraz aydınlatabilirim. Ancak en iyisi senin de gelmen olur. Her halükârda birkaç gün içinde benden tekrar haber alacaksın.

10

Doktor Watson'ın Günlüğünden Alıntılar

Şimdiye kadar ilk günlerde Sherlock Holmes'a yolladığım raporları alıntıladım. Ancak şimdi hikâyenin, bu metotları terk etmem ve tekrar o günlerde tuttuğum günlüğümün yardımıyla kendi hafızama güvenmemi gerektiren kısmına gelmiş bulunuyorum. Bu günlükten alınan birkaç bölüm, kalıcı bir biçimde hafızama kazınmış detayları gösterecektir. O halde şimdi kaçak mahkûmu kovaladığımız ve diğer garip olaylara sahne olan maceranın ertesi sabahına geçiyorum.

16 Ekim

Donuk ve sisli bir gün, hafif hafif yağmur yağıyor. Küme küme bulutlar evin etrafını çevreledi fakat arada bir yükselip alçalarak gri damarlı tepeleri ve ıslak yüzeylerine ara sıra vuran ışığı, kasvetle parlayan kayalıkları ve kırın iç karartıcı hatlarını gözler önüne seriyorlardı. Hem içeriye hem de dışarıya melankolik bir hava hâkimdi. Baronet akşamın heyecanının ardından karanlık bir ruh haline bürünmüştü. Ben de kalbimdeki ağırlığı ve her daim var olan, hatta tespit edemediğim için daha da vahim hale gelen tehlikeyi hissediyordum.

Böyle hissetmekte haksız mıydım? Çevremizde oluşan uğursuz ve uzun olaylar silsilesini düşün. Malikânenin son sahibi ölmüştü, üstelik aile efsanesini doğrulayacak bir şekilde ve kırda görülen garip bir yaratık söylentileri varken. İki kere kendi kulaklarımla uzakta uluyan, köpek sesine benzeyen bir ses duymuştum. Doğa kanunlarının içinde böyle bir şeyin açıklaması yoktu. Ayak izini bırakabilen, bütün kırda uluması yankılanabilen hayalet bir köpek düşünülemezdi. Stapleton batıl inançlara kapılmış olabilirdi, Doktor Mortimer da öyle. Ancak benim övünebileceğim bir özelliğim varsa o da sağduyumdu ve hiçbir şey böyle söylentilere inanmama neden olamazdı. Bunlara inanmam demek, şu zavallı köylülerden farkımın kalmaması demekti; onlar ki sıradan vahşi bir köpeği ağzından ve gözlerinden alevler saçan bir cehennem köpeği olarak tarif edebiliyorlardı. Holmes böyle şeyleri dikkate almazdı, ben de onun temsilcisiyim. Fakat gerçekler de ortadaydı, bu ulumayı iki kere duymuştum. Diyelim ki devasa bir köpek kırda serbestçe dolaşıyordu, bu bazı şeyleri açıklardı. Ancak böyle bir köpek nerede gizlenebilirdi? Yiyeceğini nereden bulurdu? Nereden gelmişti ve neden gündüzleri kimse onu göremiyordu? Doğal yolla bunları açıklamaya çalışmanın da en az diğer açıklama kadar cevapsız sorular bıraktığı ortadaydı. Ve bir de elbette köpek dışında Londra'da karşılaştığımız insanlar vardı; yani arabadaki adam, Sir Henry'yi kır konusunda uyaran mektup vardı. Bu en azından somut bir olaydı fakat onu korumaya çalışan bir dost kadar bir düşman da olabilirdi. Bu dost veya düşman -artık her neyse- şimdi neredeydi? Londra'da mı kalmıştı yoksa bizi buraya kadar izlemiş miydi? Yoksa... Yoksa tepede gördüğüm yabancı o olabilir miydi?

Onu sadece bir an için gördüğüm doğru ama gördüklerim üzerine yemin etmeye hazırım. Buralarda daha önce gördüğüm biri değildi ve şimdiye kadar tüm komşularla tanışmıştım. Bu adam Stapleton'dan uzun, Frankland'e oranla oldukça zayıftı. Barrymore olabilirdi ama onu arkamızda bırakmıştık ve bizi takip edemeyeceğinden eminim. O halde bir yabancı tıpkı Londra'da olduğu gibi hâlâ bizi izliyordu. Ondan hiç kurtulamamıştık demek ki. Eğer bu adamı

ele geçirebilmiş olsaydım en azından bu karşılaştığımız zorluklardan birini çözerdik. Belki de tüm enerjimi harcamam gereken yer burasıydı.

İlk aklıma gelen şey planlarımı Sir Henry'ye açmaktı. Ancak ikinci ve daha bilgece olansa mümkün olduğu kadar az konuşup kendi bildiğimi yapmaktı. Zaten kendisi de sessiz ve dalgındı. Kırda duyduğu ses onu garip bir şekilde etkilemişti. Onu daha fazla endişelendirmemek için bir şey söylemeyecek ve bu işi tek başıma araştıracaktım.

Bu sabah kahvaltıdan sonra ufak bir olay yaşadık. Barrymore, Sir Henry'le konuşmak için izin istedi ve bir süre çalışma odasına kapandılar. Ben de bilardo odasında otururken seslerinin birden fazla kez yükseldiğini duydum ve ne hakkında tartıştıklarına dair bir fikrim oldu. Baronet bir süre sonra kapıyı açarak beni de çağırdı.

"Barrymore'un bir şikâyeti var," dedi. "Kendi isteğiyle bize sırrını açıktan sonra kayınbiraderinin peşine düşmemizin haksızlık olduğunu düşünüyor."

Uşak karşımızda dururken solgun görünüyordu fakat oldukça sakindi.

"Fazla hararetli konuşmuş olabilirim efendim, eğer öyleyse affınıza sığınırım. Ancak bu sabah geldiğinizde Selden'ı kovaladığınızı duyunca çok şaşırdım. Ben zavallı adamın peşine birilerini salmış olmasam da yeterince uğraşacağı şey var zaten."

"Eğer bize sırrını kendi iradenle açsaydın bu başka bir durum olurdu," dedi Sir Henry. "Ancak karın hikâyeyi anlattıktan sonra bize bunu söyledin, yani biz seni zorladıktan sonra başka çaren kalmadığında."

"Bundan yararlanacağınızı düşünmemiştim efendim. Gerçekten de düşünmedim."

"Bu adam toplumu tehdit ediyor. Kıra dağılmış evler var ve bu adamın da kaybedecek bir şeyi yok. Bunu görmek için yüzüne bir kere bakman yeter. Örneğin Bay Stapleton'ın evini ele alalım, evi ondan başka koruyacak kimse yok. Bu adam kilit altına alınana kadar kimse güvende değil."

"Hiçbir eve girmeyecek efendim. Ben bizzat kefil oluyorum. Bu civarda kimse için bir daha tehdit oluşturmayacak. Sizi temin ederim ki Sir Henry, birkaç gün içinde düzenlemeler yapılacak ve Güney Amerika'ya doğru yola çı-

kacak. Tanrı aşkına efendim, size yalvarırım onun hâlâ kırda olduğunu polisin öğrenmesine izin vermeyin. Onun peşini bıraktılar ve gemi hazır olana kadar kırda sessizce saklanabilir. Karımın ve benim başımı belaya sokmadan onu ihbar edemezsiniz. Size yalvarıyorum efendim, polise bir şey söylemeyin."

"Ne diyorsun Watson?"

Omuzlarımı silkerek "Eğer kimseye zarar vermeden ülkeden ayrılırsa vergisini ödeyen vatandaşın üzerinden bir yük kalkar," dedim.

"Peki ya gitmeden birine zarar verirse?"

"Böyle bir çılgınlık yapmaz efendim. Elimizden gelen bütün yardımı yaptık. Bir suç işlemesi nerede olduğunun anlaşılmasına neden olur."

"Bu doğru," dedi Sir Henry. "Pekâlâ Barrymore."

"Tanrı sizi korusun efendim, size yürekten teşekkür ediyorum! Tekrar hapsedilmesi zavallı karımı mahvederdi."

"Sanırım bir suça yardım ve yataklık ediyoruz Watson. Ancak duyduklarımdan sonra adamı ihbar edebileceğimizi sanmıyorum, bu da başka ihtimal bırakmıyor. Pekâlâ Barrymore, çekilebilirsin."

Adam birkaç silik minnet sözcüğüyle arkasını dönmüş gidiyordu ki tereddüt edip geri geldi.

"Bize karşı çok iyiydiniz efendim, bunu ödemek için elimden geleni yapmak isterim. Bir şeyler biliyorum Sir Henry ve belki daha önce söylemeliydim ama bunu soruşturmadan çok sonra öğrendim. Bunu henüz kimseye söylemedim. Zavallı Sir Charles'ın ölümüyle ilgili."

Baronet de ben de ayağa fırlamıştık.

"Nasıl öldüğünü biliyor musun?"

"Hayır efendim, bunu bilmiyorum."

"O zaman ne biliyorsun?"

"Neden o gece kapıda olduğunu biliyorum. Bir kadınla buluşmak için oradaydı."

"Bir kadınla ha?"

"Evet efendim."

"Peki bu kadının ismi nedir?"

"Size bir isim veremem, efendim ama baş harflerini biliyorum: L.L."

"Bunu nasıl öğrendin Barrymore?"

"Amcanız efendim, Siro sabah bir mektup almıştı. Ünlü biri olduğu ve iyi kalpliliğiyle tanındığı için başı sıkışan ona gelir, bu nedenle de genelde çok sayıda mektup alırdı. Ancak o sabah sadece bir mektup vardı, bu nedenle daha çok dikkatimi çekti. Coombe Tracey'den geliyordu ve adresteki yazı bir kadının elyazısıydı."

"Ee?"

"Şey, efendim bu meselenin üzerinde daha fazla durmadım, karım olmasaydı hiç durmazdım da. Birkaç hafta önce Sir Charles'ın ölümünden beri dokunulmayan çalışma odasını temizliyordu ve şöminenin arka tarafında yakılan bir mektubun küllerini buldu. Büyük bir bölümü parçalara ayrılmıştı fakat sayfanın sonundaki bir kısım kararmış olmasına rağmen okunabilir durumdaydı. Bize bir mektubun sonundaki harfmiş gibi geldi ve şöyle diyordu: 'Lüften bir beyefendi olarak bu mektubu yakın ve saat onda kapıya gelin.' Bunun altındaysa L.L. harfleri vardı."

"Parça hâlâ sizde mi?"

"Hayır efendim, yerinden kaldırdığımızda parçalara ayrıldı."

"Sir Charles aynı yazıyla yazılmış başka mektuplar da almış mıydı?"

"Şey, mektuplarına pek dikkat etmiyordum efendim. Tek başına gelmeseydi buna da dikkat etmezdim."

"Bu L.L. isminin kim olduğuna dair bir fikrin yok mu?"

"Hayır efendim. Sizden fazla bir şey bilmiyorum. Ama bence bu kadının kim olduğunu bulursak Sir Charles'ın ölümüne dair daha çok şey öğreniriz."

"Anlayamıyorum Barrymore, böyle önemli bir bilgiyi nasıl gizlersin?"

"Şey, kendi sıkıntılarımızın hemen ardından ortaya çıktı efendim. Bizim için yaptıkları nedeniyle Sir Charles'ı ikimiz de çok severdik. Bunları ortaya çıkartmanın zavallı efendimize bir yararı olmazdı ve mesele de bir kadın olduğunda dikkatli olmakta fayda var. En iyimiz bile..."

"Ününü zedeleyeceğini mi düşündün?"

"Şey, bundan bir fayda gelmeyeceği açıktı efendim. Ama siz şimdi bize

yardım ettiniz, eğer size mesele hakkında bildiklerimi anlatmasaydım haksızlık etmiş olurdum."

"Pekâlâ Barrymore, gidebilirsin."

Uşak yanımızdan ayrıldıktan sonra Sir Henry bana doğru dönerek "Pekâlâ Watson, bu yeni ipucu neyi aydınlatıyor sence?" diye sordu.

"Bana kalırsa aydınlatmaktansa daha çok karartti."

"Ben de böyle düşünüyorum. Eğer şu L.L.'in izini sürebilseydik tüm meseleyi açığa çıkartabilirdik. En azından elimizde bu var. Elinde bazı ipuçları bulunan biri olduğunu biliyoruz. Ne yapmalıyız sence?"

"Öncelikle Holmes'a haber verelim. Aradığı ipucu bu olabilir. Eğer onu buraya getirmezse şaşarım."

Hemen odama gelip Holmes için bu sabah yaşananların bir raporunu hazırladım. Baker Sokağı'ndan gelen mektuplar çok kısa olduğu ve raporlarımda yer alan bilgilere veya görevime dair herhangi bir şeyden bahsetmediği için çok meşgul olduğunu anlamıştım. Şu şantaj meselesinin tüm dikkatini aldığı açıktı. Ancak bu yeni etken muhakkak dikkatini çekecek ve olaya karşı ilgisini tazeleyecekti.

Keşke burada olsaydı.

* * *

17 Ekim

Yağmur bütün gün boyunca yağdı, sarmaşıklar hışırdıyor, oluklardan devamlı su akıyordu. Rüzgârlı, soğuk ve kırda hiçbir sığınağı olmayan mahkûmu düşündüm. Zavallı cani! Suçları ne olursa olsun çoktan kefaretini ödemişti. Sonra diğerini; arabadaki adamı, ayın önünde yükselen silüeti düşündüm. Bu görünmez gözcü olan karanlıktaki adam da bu sağanakta dışarıda mıydı? Akşam yağmurluğumu alarak kafamdaki karanlık düşüncelerle yağmur yüzümü döverken ve rüzgâr kulaklarımda uğuldarken ıslak kıra doğru yürüdüm. Kuru

araziler bile çamura dönmüştü. Tanrı şimdi bataklıkta olanlara yardım etsin. Gözcüyü gördüğüm tepeyi buldum ve sarp zirvesine çıkıp melankolik araziye baktım. Yağmur kızıla çalan yüzeyi şiddetle dövüyordu ve gri bulutlar arazinin üzerine asılmış, bu gerçeküstü gibi görünen tepelerin arasında bir çelenk gibi duruyordu. Sol taraftaki boşlukta Baskerville Malikânesi'nin iki uzun kulesi siste yarı gizlenmiş halde, ağaçların üzerinde yükseliyordu. Tepelerdeki tarih öncesi kulübeleri saymazsak tek hayat işareti bu kulelerdi. İki gece önce aynı yerde gördüğüm yalnız adamdan hiçbir iz yoktu.

Geri dönerken Foulmire'daki çiftlik yoluna giden, yolda arabasıyla seyahat eden Doktor Mortimer'la karşılaştım. Bizimle oldukça fazla ilgileniyordu. Malikâneye uğrayıp ne durumda olduğumuzu sormadığı bir gün bile yoktu. Arabaya binmem için ısrar etti ve beni eve bıraktı. Spanyel cinsi köpeğinin kayboluşuna canı çok sıkılmıştı. Kıra doğru gitmiş ve bir daha geri dönmemişti. Elimden geldiğince onu teselli etmeye çalıştım fakat Grimpen Bataklığı'ndaki tayın başına gelenleri düşününce bir daha köpeğini görebileceğini sanmıyorum.

"Bu arada Mortimer," dedim yolda ilerlerken. "Bu civarda oturup tanımadığın kişiler vardır sanırım."

"Sanmıyorum."

"Bana baş harfleri L.L. olan kadının kim olduğunu söyleyebilir misin?"

Biraz düşündü.

"Hayır," dedi. "Kim olduğunu bilemeyeceğim. Çingeneler ve işçiler var ama buradaki çiftçiler ve üst tabaka arasında böyle biri yok. Ama bir dakika," diye ekledi durakladıktan sonra. "Laura Lyons var, baş harfleri L.L. ama o Coombe Tracey'de yaşıyor."

"O kim?" diye sordum.

"Frankland'in kızı."

"Nasıl yani? Çatlak Frankland mi?"

"Aynen. Lyons isimli kıra çizim yapmaya gelen bir sanatçıyla evli. Gerçi rezilin biri olduğu ortaya çıktı ve onu terk etti. Ancak duyduğum kadarıyla hata tek tarafta değilmiş. Babası onu reddediyor çünkü kendi izni dışında ev-

lenmiş, birkaç mesele daha varmış. İşte bu iki adam arasında kızcağız oldukça kötü zamanlar geçirdi."

"Neyle geçiniyor?"

"Sanırım ihtiyar Frankland ona biraz harçlık veriyor ama kendi durumu da pek parlak olmadığı için çok olduğunu sanmam. Ne olursa olsun iyice kötü duruma düşmesine izin verilemez. Hikâyesi duyuldu tabii ve buradaki kişilerden bazıları dürüst bir kazancı olması için ona yardım etmeye çalıştı. Stapleton da Sir Charles da uğraştı. Ben de denedim, ona bir sekreterlik ayarlamaya çalıştım."

Bu soruları sorma amacımı öğrenmeye çalıştı ama sırrı onunla paylaşmamız için bir neden olmadığından merakını çok bir şey ele vermeden geçirmeye çalıştım. Yarın sabah Coombe Tracey'ye girmeli ve şaibeli bir şöhreti olan Bayan Laura Lyons'u görüp göremeyeceğime bakmalıyım. Bu uzun gizem zincirinin bir parçası böylelikle çözülmüş olur. Kesinlikle bir yılanın soğukkanlılığını edinmeye başladım; Mortimer ısrarla sorularına devam ettiğinde ona Frankland'in ne tür bir kafatası olduğunu sordum, böylelikle yolculuğun geri kalanı boyunca başka bir şey konuşulmadı. Boşuna yıllarca Sherlock Holmes'un yanında yaşamadım.

Bu fırtınalı ve melankolik güne dair kaydetmem gereken bir olay daha var. Az önce Barrymore ile gerçekleştirdiğim konuşma. Bunun sonucunda, uygun bir zamanda oyuna sürmek için güçlü bir koz ele geçirdim.

Mortimer yemeğe kaldı ve sonrasında Sir Henry'le kart oynadılar. Uşak benim kahvemi kütüphaneye getirdi ve bu sırada ona birkaç soru sorma imkânı buldum.

"Pekâlâ, senin şu kıymetli akraban yola çıktı mı yoksa hâlâ buralarda mı?"

"Bilmiyorum efendim. Umarım gitmiştir çünkü beladan başka bir şey getirmedi. Ona en son yemek götürdüğümden beri ondan haber almadım ve bu da iki gün önceydi."

"O halde onu gördün?"

"Hayır efendim ancak ertesi gün gittiğimde yemek yoktu."

"O halde kesinlikle oradaydı yani?"

"Eğer yemeği alan öbür adam değilse öyle efendim."

Kahve bardağını dudaklarıma doğru götürürken yarı yolda durdum ve Barrymore'a baktım.

"O halde başka biri olduğunu biliyorsun?"

"Evet efendim, kırda biri daha var."

"Onu gördün mü?"

"Hayır efendim."

"O halde nereden biliyorsun?"

"Bir hafta kadar önce Selden söyledi efendim. O da saklanıyor ama bildiğim kadarıyla o kaçak bir mahkûm değil. Bundan hoşlanmıyorum, size söylüyorum Doktor Watson, bundan hiç hoşlanmıyorum."

Ani ve samimi bir hevesle konuşmuştu.

"Şimdi beni dinle Barrymore! Bu meseleyle sadece efendinin iyiliği için ilgileniyorum. Buraya sadece ona yardım etmek için geldim. Şimdi dürüstçe söyle bakalım hoşuna gitmeyen nedir?"

Barrymore bir an az önceki patlamasından utandığı veya duygularını açıklayacak doğru ifadeyi bulamadığı için durakladı.

"Bütün bu olanlar efendim," diye haykırdı en sonunda ve elini işaret edercesine yağmurla ıslanan, kıra bakan pencereye doğru kaldırdı. "Yemin ederim ki burada bir dolap dönüyor, karanlık işler! Sir Henry'nin yeniden Londra'ya döndüğünü görürsem mutlu olurum."

"Seni telaşlandıran şey ne?"

"Sir Charles'ın ölümüne bakın. Adli tabibin söyledikleri yeterliydi, durum kötü. Geceleri kırdaki seslere bakın. Üstüne para verseler bile gece oradan geçilmez. Orada saklanan, izleyen ve bekleyen şu yabancıya bakın. Neyi bekliyor? Bu ne anlama geliyor? Ben söyleyeyim, adı Baskerville olan biri için hiç iyi bir anlama gelmiyor ve Sir Henry'nin yeni hizmetkârları malikâneye geldiğinde de buradan ayrıldığıma memnun olacağım."

"Ancak şu yabancı," dedim. "Bana onun hakkında bir şeyler söyleyebilir misin? Selden ne dedi? Nerede saklandığını, ne yaptığını öğrenmiş mi?"

"Onu bir iki kere görmüş ama o adam kapalı kutu gibi hiçbir şeyi ele ver-

memiş. Önce polis olduğunu düşünmüş ama sonra onun da bir şeyler sakladığını anlamış. Görebildiği kadarıyla bir beyefendiymiş ama ne yaptığını çözememiş."

"Nerede kalıyormuş?"

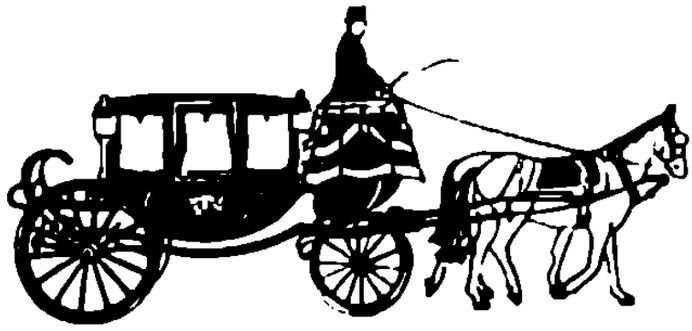
"Yamaçtaki eski evlerde, eski insanların yaşadığı taş kulübelerde."

"Peki ya ne yiyormuş?"

"Selden bir yardımcısı olduğunu ve ona yemek getirdiğini görmüş. Amacı Coombe Tracey'ye gitmek bence."

"Çok iyi Barrymore. Başka bir zaman bunu konuşmaya devam edebiliriz."

Uşak gittikten sonra pencereye doğru yürüdüm ve geçen bulutlarla rüzgârın savurduğu ağaçlara doğru baktım. İçeride bile sert bir geceydi, acaba kırdaki bir taş evde nasıldı? Böyle bir zamanda bir adamı öyle bir yere sürükleyen ne olabilirdi? Hangi derin amaç böyle bir şeye yol açardı? İşte kırdaki o taş kulübenin içinde kafamı karıştıran bu sorunun cevabı yatıyordu. Yemin ederim ki bu meselenin kalbine ulaşmadan bir gün daha geçirmeyeceğim!

11

Tepedeki Adam

Şahsi günlüğümdeki son yazı 18 Ekim'e, yani olayların hızla korkunç bir sona ulaşmaya başladığı tarihe ait. Bundan sonraki günlerde olan olaylar âdeta beynime kazındı ki bunları o zaman aldığım notlara bakmadan da aktarabilirim. Anlatmaya hemen ertesi günden, çok önemli iki ipucunu; yani Coombe Tracey'de yaşayan Bayan Laura Lyons'un, Sir Charles'a mektup yollayarak tam da öldüğü saatte ve yerde onunla buluşmak üzere randevulaştığını ve kırda saklanan gizemli adamın tepedeki taş evlerde kalıyor olabileceğini öğrenmemden sonrasıyla başlıyorum. Bu iki ipucu elimdeyken bu meseleyi biraz daha aydınlatamazsam cesaretimden veya zekâmdan şüphe duymam gerektiğini düşünüyordum.

Doktor Mortimer gece geç saate kadar kart oynamaya kaldığı için Sir Henry'ye Bayan Lyons hakkında öğrendiklerimi hemen aktarma fırsatım olmadı. Ancak kahvaltıda ona keşiflerimi anlattım ve benimle beraber Coombe Tracey'ye gelmek isteyip istemediğini sordum. İlk başta gelmeye çok hevesliydi ama tekrar düşününce yalnız gitmemin daha iyi olacağına karar verdik. Ziyaretimiz ne kadar resmi olursa o kadar az bilgi edinirdik. Sir Henry'yi arkada bıraktığım için vicdanım rahat değildi ama bu yeni araştırmayı yapmak üzere yola çıktım.

Coombe Tracey'ye ulaştığımda Perkins'e atları bağlamasını söyledim ve sorgulamaya geldiğim hanımı soruşturdum. Kaldığı evi bulmam zor olmadı çünkü evi merkezdeydi. Bir hizmetçi beni bekletmeden içeriye aldı ve odaya girdiğimde Remington marka bir daktilonun başında oturan güler yüzlü bir hanım gülümseyerek ayağa kalktı. Ancak benim bir yabancı olduğumu gördüğünde yüzü asıldı ve tekrar yerine otururak ziyaret amacımı sordu.

Bayan Lyons'un bende bıraktığı ilk izlenim olağanüstü güzelliğiydi. Gözleri ve saçları aynı kestane rengindeydi ve çilli yanakları gül pembesiydi. Tekrar ediyorum ilk tepkim hayranlıktı. Ancak bunu eleştiri izledi. Bu yüzde saklı ters giden bir şeyler vardı; bayağı bir ifade, sert gözler, bu mükemmel güzelliği bozan gevşek dudaklar. Elbette bunlar daha sonraki gözlemlerimdi. O anda sadece çok güzel bir kadının karşısında olduğumun farkındaydım ve bana ziyaretimin amacını soruyordu. O ana kadar görevimin ne kadar hassas olduğunu fark etmemiştim.

"Babanızı tanıma şerefine erişmiştim," diye söze başladım.

Bu aptalca bir girişti ve kadın da bunun farkına varmamı sağlayarak "Babamla benim aramda hiçbir ortak nokta yok," dedi. "Ona hiçbir borcum yok ve dostları da dostlarım değildir. Eğer Sir Charles Baskerville ve birkaç iyi kalpli kişi olmasaydı açlıktan ölmüştüm ve babamın da umurunda olmazdı."

"Size ziyaretim de Sir Charles Baskerville'le ilgili."

Kadının yüzündeki çiller belirginleşti.

"Size onun hakkında ne söyleyebilirim?" diye sordu parmakları endişeyle daktilonun kenarlarına vururken.

"Onu tanıyordunuz değil mi?"

"Ona borçlu olduğumu zaten söyledim. Eğer kendi geçimimi sağlayabiliyorsam bu onun zavallı durumuma göstermiş olduğu ilgi sayesindedir."

"Onunla mektuplaşır mıydınız?"

Kadının kestane gözleri öfkeli bir parıltıyla bana bakıyordu.

"Bu sorularınızın amacı nedir?" diye sordu sertçe.

"Amaç bir skandalı önlemek. Mesele kontrolden çıkmadan benim bunları sormam daha iyi."

Yüzü soldu ve sessizce oturmaya devam etti. En sonunda meydan okur bir tavırla bana baktı.

"Pekâlâ cevap vereceğim," dedi. "Sorun bakalım."

"Sir Charles ile mektuplaşır mıydınız?"

"Nezaketi ve cömertliğine teşekkür etmek için elbette bir iki kere ona yazdım."

"Bu mektupları gönderdiğiniz tarihleri hatırlıyor musunuz?"

"Hayır."

"Onunla hiç buluştunuz mu?"

"Evet, birkaç kere buraya geldi. Oldukça içine kapanık bir adamdı ve yardımı fark ettirmeden yapmak isterdi."

"Onu nadiren görüp nadiren mektuplaştıysanız meseleyi size yardım edebilecek kadar öğrenmesi nasıl mümkün oldu?"

Soruma anında hevesle cevap verdi.

"Hüzünlü kaderimden haberdar olup bana yardım etmek için birleşen birkaç beyefendi vardı. Bunlardan biri Sir Charles'ın komşusu ve yakın bir dostu olan Bay Stapleton'dı. Oldukça iyi biri ve Sir Charles durumumu onun aracılığıyla öğrendi."

Sir Charles'ın bazı yardımlarını Stapleton aracılığıyla yaptığını zaten biliyordum, bu nedenle kadının söyledikleri doğruluk payı taşıyordu.

"Hiç sizinle buluşması için Sir Charles'a yazdınız mı?" diye devam ettim.

Bayan Lyons bir kez daha öfkeyle kızardı.

"Gerçekten beyefendi bu uygunsuz bir soru."

"Özür dilerim hanımefendi ancak tekrar etmek zorundayım."

"O halde ben de kesinlikle hayır diyorum."

"Sir Charles'ın öldüğü gün ona yazdınız mı?"

Yüzündeki kızarıklık anında soldu ve önümdeki yüz şimdi ölü gibi beyazdı. Dudaklarından çıkan "Hayır," cevabını duymaktan ziyade gördüm.

"Eminim ki hafızanız sizi yanıltıyor," dedim. "Mektubunuzdan bir alıntı bile yapabilirim. 'Lütfen bir beyefendi olarak bu mektubu yakın ve saat onda kapıya gelin.'"

Bayılacağını sandım ama çabucak kendini toparladı.

"Beyefendilik diye bir şey kalmadı demek?" dedi nefesini tutarak.

"Sir Charles'a haksızlık ediyorsunuz. Mektubu yaktı aslında. Ama bazen bir mektup yakılsa bile okunabilir. Bunu yazdığınızı kabul ediyorsunuz değil mi?"

"Evet, yazdım," diye öfkeyle cevap verdi. "Bunu yazdım. Neden inkâr edeyim ki? Utanmam için bir neden yok. Bana yardımcı olmasını istedim. Buluşursak bunu elde edebileceğime inandım, bu nedenle benimle buluşmasını istedim."

"Ama niye öyle bir saatte?"

"Çünkü Londra'ya gideceğini ve aylarca orada kalacağını öğrenmiştim. Daha erken gitmemi engelleyen sebepler vardı."

"Peki neden evi yerine bahçede buluştunuz?"

"Sizce bir kadın öyle bir saatte bekâr bir adamın evine gidebilir mi?"

"Pekâlâ, oraya gittiğinizde ne oldu?"

"Hiç gitmedim ki."

"Bayan Lyons!"

"Hayır, size yemin ederim. Gitmedim. Gitmemi engelleyecek bir şey çıktı."

"Bu neydi?"

"Bu özel bir mesele. Size söyleyemem."

"O halde Sir Charles ile öldüğü yerde ve saatte buluşmak üzere randevulaştığınızı kabul ediyor fakat bu randevuya gitmediğinizi iddia ediyorsunuz."

"Gerçek bu."

Onu uzunca bir süre sorguladım ama bundan fazlasını öğrenemedim.

Bu uzun ve sonuçsuz sorgunun sonunda "Bayan Lyons," dedim, "bütün bildiklerinizi açıklamayarak kendinizi kötü bir duruma soktuğunuzun farkında mısınız? Eğer polisin yardımına başvurmak zorunda kalırsam meselenin ciddiyetini anlarsınız. Eğer masumsanız ilk anda Sir Charles'a öldüğü gün yazdığınız mektubu neden inkâr ettiniz?"

"Çünkü bundan yanlış bir sonuç çıkartılabileceğini ve adımın bir skandala karışabileceğini düşündüm."

"Peki neden ısrarla Sir Charles'tan mektubu yok etmesini istediniz?"

"Eğer mektubu okuduysanız bilirsiniz."

"Mektubun tamamını okuduğumu söyleyemem."

"Bir kısmını aktardınız."

"En sondaki kısmı alıntıladım. Söylediğim gibi mektup yakılmıştı ve tamamı okunabilir durumda değildi. Size bir kez daha neden ısrarla Sir Charles'a öldüğü gün gönderdiğiniz bu mektubu yok etmesini istediğinizi soruyorum."

"Son derece gizli bir mesele."

"Kamusal bir soruşturmadan kaçınmanızı gerektiren bir neden daha."

"O halde size anlatacağım. Eğer hikâyemi duyduysanız biliyorsunuzdur, apar topar evlendim ve bu kararımdan pişman olmak için sebeplerim var."

"O kadarını duymuştum."

"Yıllarca tiksindiğim kocamın aralıksız zulümlerine katlandım. Kanun onun tarafında ve her gün beni zorla alıkoyma ihtimaliyle karşı karşıyaydım. Sir Charles'a o mektubu yazdığımda belirli bir miktar para karşılığı özgürlüğümü yeniden kazanabileceğimi öğrenmiştim. Bu benim için her şey demekti; iç huzuru, mutluluk, özsaygımı geri kazanmak, her şey. Sir Charles'ın cömertliğini biliyor ve durumu bir de benden dinlerse bana yardım edebileceğini düşünüyordum."

"Peki o halde nasıl oldu da gitmediniz?"

"Çünkü o zamana kadar başka birinden yardım almıştım bile."

"O zaman bunu açıklamak için Sir Charles'a niye yazmadınız?"

"Ertesi sabah gazetede ölüm haberini okumasaydım bunu yapacaktım."

Kadının hikâyesi tutarlıydı ve anlattıklarında herhangi bir uyuşmayan nokta bulamıyordum. Şimdi yapabileceğim tek şey ölüm zamanında, kocasına gerçekten de boşanma davası açmak için başvurup başvurmadığını kontrol etmekti.

Baskerville Malikânesi'ne gitmediği konusunda yalan söylemiş olmasını pek ihtimal dahilinde görmüyordum. Çünkü oraya gitmek için bir arabaya ihtiyacı vardı ve gitmiş olsaydı bile sabah erken saatlere kadar dönemeyeceği için böyle bir yolculuğu gizli tutamazdı. Bu nedenle büyük ihtimalle gerçeği, en azından gerçeğin büyük bir kısmını söylüyordu. Şaşkına dönmüş ve cesaretim kırılmış vaziyette oradan ayrıldım. Bir kere daha görevimin beni götürdüğü her yerde karşıma çıkan o çıkmaz sokağa sapmış, duvara toslamıştım. Ancak

kadının yüzündeki ifadeyi ve tavırları üzerine biraz daha düşündükçe benden sakladığı bir şeylerin olduğu izlenimine kapılmaya başladım. Neden sararıp solmuştu? Neden ben zorla söyletene kadar gerçeği saklamak için direnmişti? Neden bu kadar ketumdu? Elbette beni inandırmaya çalıştığı kadar masum değildi. Ancak o an için bu yönde daha fazla bir gelişme kaydedemezdim, bu nedenle kırdaki taş kulübelerde izini sürmem gereken diğer ipucuna dönmem gerekliydi.

Dönüş yolunda bir tepeden diğerine eski insanların izlerine bakarken bunun, beni nereye çıkaracağını bilmediğim belirsiz bir yol olduğunu fark ettim. Barrymore'dan öğrenebildiğim tek şey yabancının taş kulübelerden birinde yaşadığıydı ve bunlardan yüzlercesi kıra yayılmıştı. Ancak adamı zirvesinde gördüğüm tepe benim için başlangıç noktası, araştırmamın da merkezi olmalıydı. Ve oradan başlayarak doğru kulübeyi bulana kadar hepsini aramalıydım. Eğer adam içerideyse gerekirse tabancamı ona doğrultarak kendi ağzından kim olduğunu ve bizi neden takip ettiğini öğrenmeliydim. Regent Caddesi'nin kalabalığına karışıp bizden kaçmış olabilirdi fakat ıssız kırda yakalanmak onu şaşkına çevirecekti. Diğer taraftan kulübeyi bulduğumda içeride değilse bekleyiş ne kadar uzun sürerse sürsün dönene kadar orada beklemeliydim. Holmes, Londra'da onu elinden kaçırmıştı. Eğer üstadımın başaramadığını ben başarırsam bu benim için müthiş bir zafer olurdu.

Bu soruşturma boyunca rüzgâr hep tersten esmişti ama sonunda şansım döndü. İyi talihimin habercisiyse gri bıyıkları ve kızarmış yüzüyle geçmekte olduğum yola bakan, bahçesinde dikilen Bay Frankland'den başkası değildi.

"İyi günler Doktor Watson," dedi alışılmamış bir neşeyle. "Belli ki atlarınızı dinlendirmenizin vakti gelmiş, gelin de bir kadeh şarap içerek beni kutlayın."

Kızına karşı tavrımı duyduğumdan beri adama karşı pek dostça hisler beslediğim söylenemezdi ama bir an önce Perkins'i ve atları eve yollamak istiyordum, bu da iyi bir fırsattı. Arabadan indim ve Sir Henry'ye akşam yemeğine yetişeceğimi iletmesini söyledim. Daha sonra da Frankland'in peşinden yemek odasına girdim.

"Bu benim için mükemmel bir gün beyefendi, hayatımdaki en önemli gün-

lerden biri," diye haykırdı kıkırdayarak. "İki zaferim var. Buralardakilere kanunun ne demek olduğunu ve gerektiğinde de ona başvurmaktan çekinmeyecek biri olduğumu öğretmeye çalışıyorum. Yaşlı Middleton Parkı'nın merkezinden geçen kamuya açık bir yol buldum, hem de kapısının 100 metre ilerisinde. Buna ne diyeceksiniz bakalım? Bu kodamanlara halkın haklarını çiğneyip geçemeyeceklerini öğreteceğiz. Ayrıca Fernworthy halkının piknik yapmaya gittiği ormanlık alanın da kapatılmasını sağladım. Bu barbarlar özel mülkiyet diye bir şeyin varlığını kabul etmiyorlar ve istedikleri her yere şişelerini alıp gidebileceklerini sanıyorlar. İki dava da kapandı Doktor Watson ve ben kazandım. Ağılını kurduğunda Sir John Morland'i araziye izinsiz girişten yakalattığım zamandan beri böyle bir gün geçirmemiştim."

"Bunu neden yaptınız ki?"

"Kayıtlara bakınız efendim. Queen's Bench Mahkemesi, Frankland Morland'e karşı. Bana 200 sterline mal oldu ama emri aldım."

"Size bir faydası dokundu mu?"

"Hayır, hiç dokunmadı. Bu meselelerle herhangi bir alakam olmadığını belirtmekten onur duyarım. Ben tamamen toplumsal görev güdüsüyle hareket ediyorum. Örneğin Fernworthy halkının bu gece temsili kuklamı yakacaklarından hiç şüphem yok. Geçen sefer polise böyle utanç verici gösterileri durdurmaları gerektiğini söylemiştim. Constabulary vilayeti rezil bir yer ve bana ihtiyacım olan korumayı da vermiyorlar. Frankland-Regina davası bu meseleyi yeniden gündeme getirecek. Bana davranışlarından pişman olacakları zamanın geleceğini söylemiştim ve şimdiden haklı çıktım."

"Nasıl yani?" diye sordum.

Yaşlı adam bilgiç bir ifade takındı. "Çünkü onlara bilmek için can attıkları şeyi söyleyebilirim ama hiçbir şey şu serserilere yardım etmemi sağlayamaz."

Dedikodularından kaçabilmek için bir bahane arıyordum fakat bu sözlerinin ardından daha fazlasını da duymak istiyordum. Bu aksi keçinin doğasını anlamış ve meraklı bir tavrın onu susturacağını fark etmiştim.

"Bir kaçak avlanma vakası şüphesiz," dedim ilgisiz bir sesle.

"Ha ha! Bundan çok daha ciddi bir mesele çocuğum. Kırda dolaşan suçluya ne dersin?"

Bakakaldım.

"Nerede olduğunu bildiğini söylemiyorsun ya?" dedim.

"Tam olarak nerede olduğunu bilmiyor olabilirim ama polisin onu ele geçirmesine yardım edebileceğimden eminim. Bir adamı yakalamanın en iyi yolunun yemeğini nereden bulduğunu öğrenip onu oradan takip etmek olduğu aklına gelmiş miydi hiç?"

Gerçeğe fazlasıyla yaklaşmıştı.

"Şüphesiz," dedim, "ama kırda olduğunu nereden biliyorsun?"

"Biliyorum çünkü ona yemeğini götüren kişiyi kendi gözlerimle gördüm."

Barrymore'u düşününce içim sızladı. Bu kindar ve işgüzar adamın ağına düşmek korkunç bir şeydi. Ancak bir sonraki sözleri yüreğimdeki yükü kaldırdı.

"Yemeğini bir çocuğun götürdüğünü duyunca şaşıracaksın. Her gün onu çatıdaki teleskobumdan izliyorum. Her gün aynı saatte, aynı patikadan geçiyor, suçlu dışında kime gidiyor olabilir ki?"

Sanırım sonunda şansım dönmüştü! Yine de tüm merakımı ve bu konudaki heyecanımı bastırmayı başarabildim. Barrymore da bir çocuğun, yabancının ihtiyaçlarını karşıladığını söylemişti. Frankland'in sandığı gibi suçlunun değil bu yabancının izindeydik. Eğer bildiklerini öğrenebilirsem bu beni uzun ve yorucu bir aramadan kurtaracaktı. Ancak şüphecilik ve alakasızlık elimdeki en güçlü kartlardı.

"Bence bu çoban babasına yemek götüren bir çocuk da olabilir."

Bu konuda ona söylediğim tek bir farklı düşünce bile bu aksi ihtiyarın ateşler saçmasına neden oldu. Gözleri bana düşmanca bakıyor ve gri bıyıkları kızgın bir kedininkiler gibi titriyordu.

"Gerçekten de beyefendi!" dedi uzanıp giden kırı işaret ederek. "Şuradaki kara kayalığı görüyor musunuz? Peki onun altındaki dikenlerle kaplı şu küçük tepeyi? Burası tüm kırdaki en taşlık alan. Sizce bir çobanın burada sürü otlatması mümkün mü? Yani söyledikleriniz oldukça saçma."

Uysalca bunları bilmeden konuştuğumu söyledim. Teslim oluşum onu memnun etti ve daha fazla açıklamasını sağladı.

"Bu konuda emin olmasam size söyler miydim sanıyorsunuz. Bu çocuğu elinde sepetiyle defalarca gördüm. Her gün, bazen günde iki kere fakat bir dakika Doktor Watson. Gözlerim bana oyun mu oynuyor yoksa şu anda şu yamaçta hareket eden bir şeyler mi var?"

Birkaç kilometre uzaktaydı fakat küçük, siyah bir noktanın donuk gri ve yeşillik içinde hareket ettiği görülebiliyordu.

"Gelin beyefendi, gelin!" diye haykırdı Frankland yukarıya doğru ok gibi fırlarken. "Kendi gözlerinizle görüp karar verin."

Frankland gözünü teleskobuna dayadı ve tatminkâr bir çığlık attı.

"Çabuk Doktor Watson, tepeyi geçmeden!"

İşte omzunda çıkınıyla küçük bir çocuk yavaşça tepeden tırmanıyordu. Zirveye ulaştığında mavi gökyüzüyle çevrelenmiş haldeki yıpranmış kaba saba figürünü gördüm. Kimsenin kendisini takip etmediğinden emin olmak için kaçamak, sinsi bir tavırla etrafına bakındı. Sonra tepenin ardında gözden kayboldu.

"Pekâlâ! Haklı mıymışım?"

"Gizli işler yürüten bir çocuk olduğu kesin."

"Ve bu işin ne olduğunu taşra polisi bile tahmin edebilir. Ama benden tek kelime duymayacaklar, sizi de sırrıma ortak ediyorum Doktor Watson. Tek kelime etmeyeceksiniz! Anlıyor musunuz?"

"Siz nasıl isterseniz."

"Bana davranışları utanç vericiydi! Utanç verici! Frankland-Regina davasının hükmü açıklandığında herkes bunu öğrenecek. Hiçbir şey polise yardım etmemi sağlayamaz. Onlar için bu serserilerin kazıkta yaktıkları kuklam değil, ben olsam da fark etmezdi. Gitmiyorsunuz değil mi? Böyle mühim bir durumun şerefine şu sürahiyi bitirmeme yardım etmeniz gerek."

Ancak bütün ısrarlarına direndim ve benimle eve kadar yürüme isteğinden onu vazgeçirdim. Gözlerinin üzerimde olduğunu bildiğim için yoldan ayrılmadım, sonra yeterince uzaklaşınca kıra yönelerek çocuğun kaybolduğu taşlı tepeye doğru yürüdüm. Her şey benim lehimeydi ve enerjimin bitmesi veya sab-

rımın tükenmesi gibi şeylerin kaderin önüme çıkardığı bu fırsatı kaçırmama neden olmasına izin vermeyecektim.

Tepenin zirvesine ulaştığımda güneş batmaya başlamıştı bile ve önümdeki yamaçların bir tarafı altın rengine dönüşürken diğer tarafları griye teslim olmuştu. İnce bir sis uzaktaki Belliver ve Vixen tepelerinin arasında uzanan ufuk çizgisine çökmüştü. Geniş bir alan boyunca hiçbir ses ya da hareket yoktu. Sadece büyük gri bir kuşun -sanırım bir martının- sesi mavi gökyüzünde yankılandı. Bu gökyüzünün sonsuza uzandığı yerde ve onun altındaki arazide benden başka bir canlı yok gibiydi. Boş manzara, yalnızlık hissi ve görevimin aciliyeti ile gizemi kalbimin buz kesmesine neden olmuştu. Çocuk ortalarda görünmüyordu. Ancak altımdaki yamaçta, bir yarıkta kümelenmiş eski taş evler vardı ve bunların tam ortasında bulunan evin çatısı kötü havaya karşı sığınak olabilecek türdendi. Bunu görünce âdeta yüreğim hopladı. Burası yabancının gizlendiği yer olmalıydı. Sonunda inine yaklaşmıştım, sırrını ele geçirebilirdim.

Stapleton'ın bir kelebeğe yaklaştığında yaptığı gibi dikkatlice yürüyerek kulübeye gittim. Evin kullanımda olduğunu gördüğümde tatmin oldum. Kayaların arasındaki belli belirsiz bir patika, kapı görevi gören bir açıklığa çıkıyordu. Tanımadığım bu adam gizlenmiş veya kırda geziyor olabilirdi. Macera hissiyle gerildim. Sigaramı fırlatarak elimi tabancamın kabzasına koydum ve yavaşça kapıya ilerleyerek içeriye baktım. İçerisi boştu. Ancak yanlış izi takip etmediğimi gösteren işaretler vardı. Burası kesinlikle adamın kaldığı yerdi. Yağmurluğa sarılmış battaniyeler bir zamanlar Neolitik insanların kullandığı taştan bir tezgâhın üzerindeydi. Ocağın üstünde bir kül yığını vardı. Bunun yanında birtakım kap kaçak ve yarıya kadar suyla dolu bir kova vardı. Bu dağınıklık mekânın bir süredir kullanıldığını gösteriyordu ve gözlerim karanlığa alıştığında köşede duran bir maşrapa ile birkaç şişe alkol gördüm. Kulübenin ortasında duran yassı bir kaya masa görevi görüyordu, bunun da üzerinde bir sepet vardı ve bunların teleskoptan gördüğüm çocuğun taşıdığı sepet olduğuna şüphe yoktu. Bunun içinde bir somun ekmek, konserve et ve şeftali marmeladı vardı. Geri çekilirken altında ve üstünde yazılar olan bir kâğıt görünce yüreğim hopladı. Onu kaldırdım ve karalanmış yazıyı okudum:

"Doktor Watson, Coombe Tracey'ye gitti."

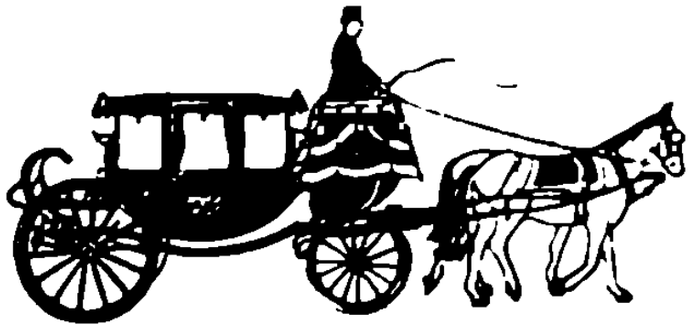
Bir dakika boyunca bu mesajın anlamını düşündüm. Demek bu adamın takip ettiği kişi Sir Henry değil de bendim. Beni kendisi takip etmese de birini -belki de çocuğu- ardımdan göndermişti ve bu da onun raporuydu. Muhtemelen kıra adım attığımdan beri gözlenmemiş ve rapor edilmemiş bir adım dahi atmamıştım. Her zaman bu görünmez gücü fark etmiştim ama o ana kadar nasıl da karman çorman bir ağın içinde olduğumu anlamamıştım.

Böyle bir rapor varsa başkaları da olabilirdi, bu nedenle kulübede onları aradım. Ancak böyle bir şeyin izine rastlamadım. İlkel alışkanlıkları ve düşük standartları olması dışında burada yaşayan adamın karakterine ve amacına yönelik bir ipucu da bulamadım. Şiddetli yağmurlar ve delik deşik çatı göz önüne alındığında, adamı böyle zorlu bir arazide tutan amacın ne kadar güçlü olduğunu kavradım. Bu adam bizim koruyucu meleğimiz miydi yoksa amansız düşmanımız mı? Bunu anlayana kadar kulübeyi terk etmeyeceğime yemin ettim.

Dışarıda güneş batıyor, batı yönünü kızıl ve altın ışıklara boğuyordu. Yansıması Büyük Grimpen Bataklığı'nın ardından bulunan kızıl araziye düşüyordu. İşte Baskerville Malikânesi'nin kuleleri ve Grimpen köyünü işaret eden uzaktaki duman da oradaydı. Bu ikisinin arasında, tepenin ardında Stapleton'ların konağı vardı. Hepsi yumuşak altın rengi akşam ışığında hoş görünüyordu ama bunlara bakarken doğanın huzuru içime dolmuyor, aksine yaklaşmakta olan dehşetin belirsizliğiyle titriyordum. Sinirlerim gerildiği halde amacıma odaklandım ve kulübenin karanlığında ciddi bir sabırla burada ikamet eden kişiyi beklemeye başladım.

Sonunda onu duydum. Uzaklardan taşlara sürünen çizmesinin sesi geliyordu. Adımları birbirini izledi, giderek yaklaşıyordu. En karanlık köşeye çekildim ve cebimdeki tabancanın horozunu kaldırdım, yabancıyı görmeden kendimi ona göstermemeye kararlıydım. Durduğunu anlatan uzun bir sessizlik oldu. Sonra ayak sesleri iyice yaklaştı ve kulübenin girişine bir gölge düştü.

"Çok hoş bir akşam sevgili Watson," dedi çok iyi tanıdığım bir ses. "Dışarıda, içeriden daha rahat edeceğini sanıyorum."

12

Kırdaki Ölüm

Bir iki saniye boyunca soluksuz kaldım, kulaklarıma inanamıyordum. Daha sonra kendime geldiğimde üzerimdeki sorumluluğun ağırlığı ruhumdan kalkıverdi. Bu soğuk, zeki ve ironik ses bu dünyada yalnızca tek bir adama ait olabilirdi.

"Holmes!" diye haykırdım: "Holmes!"

"Dışarıya gel," dedi, "ve lütfen o tabancaya da dikkat et."

Eşiğe kadar gelip durdum, dışarıda bir taşın üstünde oturuyordu ve gri gözleri yüzümdeki şaşkın ifadeye baktıkça, eğlenerek dans ediyordu. Zayıf ve yıpranmıştı fakat her zamanki gibi tetikteydi, dikkatli yüzü güneşten bronzlaşıp rüzgârdan sertleşmişti. Tüvit takımı ve başındaki şapka ile kırdaki herhangi bir gezginden farksızdı. Ancak karakterinin bir parçası olan titizliğini buraya da getirmiş olmalıydı ki yüzü en az Baker Sokağı'nda olduğu kadar temiz ve traşlıydı, giyimi ise her zamanki gibi düzgündü.

"Hayatımda birini gördüğüme hiç bu kadar sevinmemiştim," dedim elini sıkarken.

"Ya da hiç bu kadar şaşkına dönmemiştin, ha?"

"Yani, itiraf etmem gerekirse evet."

"Seni temin ederim ki şaşkınlığın tek taraflı değil. Saklandığım yeri bulmanı doğrusu pek beklemiyordum."

"Ayak izlerimden mi burada olduğumu anladın?"

"Hayır Watson, korkarım senin ayak izini başkalarının izlerinden ayırt edebileceğimi iddia edemem. Yalnız beni gerçekten kandırmak istiyorsan tütüncünü değiştirmen lazım, Bradley markalı bir sigara görünce dostum Watson'ın yakınlarda olduğunu anladım. Şurada, patikanın yanında. Boş kulübeye doğru koşarken telaşla fırlattığına şüphe yok."

"Kesinlikle."

"Bu kadarını tahmin etmiştim, inatçılığını bildiğimden silahını çekmiş, orada saklanan kişiyi pusuda bekleyeceğini öngörmüştüm. Gerçekten de kaçan mahkûm olduğunu mu düşündün?"

"Kim olduğunu bilmiyordum ama bulmaya kararlıydım."

"Çok iyi Watson! Peki yerimi nasıl belirledin? Suçluyu kovaladığın akşam ay ışığını arkama alacak kadar dikkatsiz olduğum için beni görmüş olabilirsin."

"Evet, gördüm."

"Ve elbette bunu bulana kadar bütün kulübeleri aradın değil mi?"

"Hayır, sana gelen çocuk görülmüş ve bu bana nereye bakmam gerektiğini gösteren bir kılavuz oldu."

"Teleskoplu yaşlı adam elbette. Lensten yansıyan ışığı ilk ne zaman gördüğümü çıkartamıyorum." Kalktı ve kulübeye göz attı. "Aha, görüyorum ki Cartwright bir şeyler getirmiş. Bu kâğıt da ne? Demek Coombe Tracey'ye gittin öyle mi?"

"Evet."

"Bayan Laura Lyons'u görmeye mi?"

"Aynen."

"Çok iyi! Demek ki araştırmalarımız paralel gidiyormuş ve bulduğumuz sonuçları karşılaştırdığımızda davaya dair bütün ipuçlarına sahip olacağız."

"Burada olduğun için yürekten mutluyum çünkü bu gizem ve sorumluluk bana fazla gelmeye başlamıştı. Ama niye buraya geldin ve ne yapıyordun? Baker Sokağı'nda şu şantaj davası üzerine çalıştığını sanıyordum."

"Böyle düşünmeni istedim."

"O halde beni kullanıyor ancak bana güvenmiyorsun!" diye söylendim sesimde acı bir tonla. "Daha iyi bir davranışı hak ettiğimi sanırdım Holmes."

"Sevgili dostum, hem bu davada hem de daha nicelerinde paha biçilmez olduğunu defalarca kanıtladın ve sana bu oyunu oynadığım için affına sığınıyorum. Doğruyu söylemek gerekirse bu bir bakıma senin kendi iyiliğin içindi ve üzerine koştuğun tehlikeyi fark etmem buraya gelip kendi adıma bu meseleyi incelemeye itti beni. Eğer Sir Henry ve seninle birlikte olsaydım kuşkusuz benim bakış açım da sizlerle aynı olacaktı ve varlığım kaçınmanız gereken düşmanlarımızı elbette alarma geçirecekti. Böylelikle malikânede kalarak öğrenemeyeceklerimi öğrendim ve kritik bir anda ağırlığımı koymak üzere bilinmez bir faktör olarak kalmayı başardım."

"Ama beni niye planına ortak etmedin?"

"Senin bilmenin bize yararı dokunmazdı. Üstelik fark edilmeme de neden olabilirdi. Bana bir şey söylemek isteyebilir veya iyi niyetle bana yardımı dokunacak bir şeyler getirmek isteyebilirdin ki bu gereksiz bir risk olurdu. Cartwright'ı yanımda getirdim, bu çocuğu posta ofisinden tanıyorsun zaten. Yemek ve giyecek gibi küçük ihtiyaçlarımı o karşıladı. Bir adam daha ne ister ki? Ayrıca bana ekstra bir çift göz ile hızlı bir çift ayak da oldu ve bunlar paha biçilemeyecek şeyler."

"O halde bütün raporlarım boşunaydı!" Sesim bunları yazarken çektiğim sıkıntı ve duyduğum gururun anısıyla titremişti.

Holmes cebinden bir tomar kâğıt çıkarttı.

"İşte, raporların burada sevgili dostum ve seni temin ederim ki değeri gayet iyi bilindi. Her şeyi ayarladım ve bir gün gecikmeyle de olsa bana ulaştılar. Bu inanılmaz zor davada gösterdiğin kırılmayan şevkin ve zekân nedeniyle seni kutlamalıyım."

Hâlâ beni kandırdığı için kırgındım fakat Holmes'un içten övgüsü kızgınlığımı yatıştırmıştı. Ayrıca kalbimin derinliklerinde kırda olduğunu bilmemenin daha iyi olduğu konusunda da haklı olduğunu biliyordum.

"Hah! Şimdi böylesi daha iyi," dedi gölgelerin yüzümden çekildiğini gö-

rünce. "Şimdi bana Bayan Laura Lyons'a yaptığın ziyaretin sonuçlarını anlat, nedenini tahmin etmek zaten zor değil, kendisi Coombe Tracey'deki bu meseleyle ilgili tek kişi olduğu için. Hatta bugün sen gitmeseydin muhtemelen yarın ben gidecektim."

Güneş batmış, karanlık kırın üzerine çökmeye başlamıştı. Hava soğuduğu için ısınma amacıyla kulübeye girdik. Orada, alacakaranlıkta oturarak Holmes'a kadınla yaptığım konuşmayı aktardım. O kadar ilgisini çekmişti ki bazı yerleri tekrar tekrar anlattırmadan tatmin olmadı.

"Bu gerçekten çok mühim," dedi bitirdiğimde. "Bu karmaşık meselede çözemediğim boşlukları dolduruyor. Belki de bu hanımefendi ile Stapleton arasındaki yakın ilişkiyi fark etmiş olabilirsin."

"Böyle bir ilişkiden haberim yok."

"Bundan şüphem yok. Buluşuyorlar, yazışıyorlar, birbirleriyle çok iyi anlaşıyorlar. Şimdi bu bize çok önemli bir silah kazandırıyor. Şimdi eğer bunu karısını saf dışı bırakmak için kullanabilirsem..."

"Karısını mı?"

"Şimdi, bana anlattıklarına karşılık sana bazı bilgiler veriyorum. Bayan Stapleton, yani adamın kardeşi olarak bilinen kadın, gerçekte karısı."

"Tanrı aşkına Holmes! Bundan emin misin? Sir Henry'nin ona âşık olmasına nasıl izin verdi peki?"

"Sir Henry'nin ona âşık olmasının Sir Henry hariç kimseye zararı olamaz. Senin de gördüğün gibi Sir Henry'nin ona kur yapmaması için özel bir çaba sarf etti. Tekrar ediyorum, kadın onun kardeşi değil, karısı."

"Ancak bu büyük kandırmacanın amacı ne?"

"Çünkü onun bekâr bir kadın olarak dolaşmasının kendisi için çok daha iyi olacağını düşündü."

Dillendirmediğim bütün şüphelerim, belli belirsiz kuşkularım yükselip hemen doğabilimci etrafında toplandı. Bu hasır şapkalı ve kelebek ağlı ruhsuz, renksiz adamda korkunç bir şeyler buluyor, gülümseyen yüzünün arkasında sabır ve sinsilikle duran cani yüreği görebiliyordum.

"Bizi Londra'da takip eden adam, düşmanımız o mu?"

"Bence bulmacanın çözümü bu."

"Ve uyarı da kadından gelmiş olmalı!"

"Aynen öyle."

Cani ve hain bir plan, yarı görülür ve yarı tahmin edilir bir halde çevremizi sarmış, bu karanlıkta şekillenmeye başlıyordu.

"Ancak bundan emin misin Holmes? Kadının onun karısı olduğunu nereden biliyorsun?"

"Çünkü Stapleton seninle tanıştığında dalgınlıkla sana geçmiş yaşantısından çok önemli bir kısmı aktardı ve sanıyorum ki o zamandan beri bundan pişmanlık duyuyordur. Bir zamanlar İngiltere'nin kuzeyinde okul müdürlüğü yapıyordu. Böyle bir meslekte olan bir adamla ilgili bilgi alınabilecek yerler var. Küçük bir araştırmayla böyle bir okulun kötü koşulları nedeniyle sıkıntı çekip kapandığını ve sahibi olan adamın -o zaman adı farklıydı- karısıyla beraber ortadan kaybolduğunu öğrendim. Tarif uyuyordu. Kayıp adamın da böcekbilimiyle ilgilendiğini duyduğumda kimliğini hemen saptadım."

Karanlık yükseliyordu ve her şey hâlâ gölgedeydi.

"Peki bu kadın gerçekten karısıysa Bayan Laura Lyons nerede devreye giriyor?" diye sordum.

"Bunu senin araştırmaların sayesinde anladım. Kadınla olan görüşmem bunu açığa çıkardı. Kocası ile arasındaki boşanma sürecinden haberim yoktu. Bu durumda, Stapleton'ın bekâr bir adam olduğunu düşündüğünden onunla evlenmeyi amaçladığı çok açık."

"Peki ne zaman gerçeği öğrenecek?"

"Bize yardımı dokunabilir. Yarın ilk iş hanımefendiyi görmeye gitmeliyiz. Görevinin başından çok uzun süre ayrı kaldığını düşünmüyor musun Watson? Baskerville Malikânesi'ne dönmelisin."

Güneşin son kızıl çizgileri silinmiş, gece kırın üzerine tamamen çökmüştü.

"Son bir sorum var Holmes," dedim kalkarken. "Aramızda gizli saklı yok. Bütün bunların anlamı ne? Adam neyin peşinde?"

Holmes yanıtlarken sesi kısıktı.

"Cinayet Watson, planlanmış, soğukkanlılıkla işlenmiş, kasıtlı cinayet. Ay-

rıntıları sorma. En azından o Sir Henry'yi, ben de onu tuzağa düşürmeye çalışıyorum. Senin de yardımlarınla onu avcumun içine alacağım. Ancak bizim için tehdit oluşturabilecek bir olasılık hâlâ var. Bu da biz daha hazır olmadan onun saldırıya geçmesi. Bir iki güne davayı toparlamış olacağım ama o zamana kadar gözünü açık tut, senin tetikte olmanı istiyorum. Bugünkü gelişin kabul edilebilir bir şey ancak yine de onu yalnız bırakmamış olmanı... Dur!"

Kırın sessizliğine acı dolu korkunç bir feryat yayılmıştı. O sesle kanımın donduğunu hissettim.

"Aman Tanrım!" dedim nefesimi tutarak. "Bu da ne? Ne anlama geliyor?"

Holmes ayağa fırladı ve karanlık görünen atletik silüetini kulübenin kapısında gördüm. Omuzlarını eğmiş, başını öne doğru uzatarak karanlığa bakıyordu.

"Şşşt!" diye fısıldadı.

Haykırış şiddetini belli edercesine yüksekti fakat gölgelerle dolu arazide uzaktan yankılanarak gelmişti. Şimdi daha da yakında yükselmiş olan ses kulaklarımızda yankılanıyordu.

"Nereden geliyor?" diye fısıldadı Holmes, sesinin titreyişinden bu demir gibi iradeye sahip adamın bile ruhen sarsıldığını anladım. "Nerede Watson?"

"Sanırım şurada," diyerek karanlığı işaret ettim.

"Hayır, şurada."

Acı içindeki haykırış bir kez daha karanlıkta yankılandı, şimdi daha yakından ve daha yüksek gelmişti. Bu sese karışan başka bir ses daha vardı; derin bir mırıltı, melodik ancak korkutucuydu, denizin daimi uğultusu gibi yükselip alçalarak devam ediyordu.

"Köpek!" diye haykırdı Holmes. "Gel Watson, gel! Tanrı aşkına, çok geç kaldık!"

Hızla kırda koşmaya başlamıştı ve ben de peşinde onu izliyordum. Ancak önümüzdeki engebeli araziden çaresiz bir haykırış daha geldi ve sonra bunu bir gümbürtü izledi. Kulak kabartıp dinledik. Bu rüzgârsız geceyi bölen başka bir ses yoktu.

Holmes'un çaresiz bir adam gibi elini alnına götürüşünü izledim. Ayağını yere vuruyordu.

"Bizi yendi Watson. Çok geç kaldık."

"Hayır, hayır! Böyle olamaz!"

"Tereddüt etmekle aptallık ettim. Ve sen Watson, bak görevini bırakınca neler oluyor! Ancak yemin ederim ki en kötüsü gerçekleştiyse bile bunun öcünü alacağız!"

Karanlıkta kör gibi koştuk, kayalıkların arasından geçip karaçalıların arasından yolumuzu bulduk. Nefes nefese tepelere çıkıp, yokuşlardan hızla inerek ürkünç sesin geldiği yöne doğru koştuk. Her seferinde Holmes dikkatle etrafına baktı ama kır gölgelerle kaplıydı ve iç karartıcı arazide hareket eden bir şey yoktu.

"Bir şey görebiliyor musun?"

"Hiçbir şey."

"Ama dinle, şu da ne?"

Alçak sesli bir inilti kulağımıza çalındı. İşte yine soldan geliyordu! Bayırın tepesinde, taşlarla kaplı yamaca bakan uçurumdaydı. Sivri kenarında, kartal duruşunda karanlık ve şekli belirsiz bir şey vardı. Ona doğru koştuğumuz zaman şekli belirginleşti. Yere yüzüstü düşmüş bir adamdı, boynu garip bir açıyla bükülmüş, omuzları ve bedeni sanki bir parendenin ortasındaymış gibi eğilmişti. Bu duruş o kadar groteskti ki yükselen inilti adamın çıkan ruhunun sesi olmalıydı. Başında durduğumuz bu karanlık silüette ne bir ses ne de bir nefes vardı. Holmes elini siluüetin üzerine koyarak bir korku çığlığı attı. Yaktığı kibritin alevi, kanlanmış elini ve kurbanın parçalanmış kafasından akan kanların giderek genişlettiği korkunç havuzu aydınlattı. Ve yüreğimizi dondurup bizi sarsan bir şeyi daha aydınlattı: Sir Henry Baskerville'in cesedini!

İkimizin de Baker Sokağı'nda onu ilk gördüğümüz sabah giymiş olduğu kızıla çalan tüvit takımı unutmamıza imkân yoktu. Bunun bir parçasını gördük ve umut bedenlerimizi terk etti. Holmes inledi ve yüzü karanlığın içinde bembeyaz parladı.

"Çok kötü! Çok kötü!" diye haykırdım avuçlarımı sıkarak. "Ah Holmes, onu böyle bir kadere terk ettiğim için kendimi asla affetmeyeceğim."

"Ben senden daha suçluyum Watson. Davayı tamamlamak ve iyice sağlama almak için müvekkilimin hayatını harcadım. Bu kariyerimdeki en büyük leke. Ama bütün uyarılarıma rağmen kıra çıkarak hayatını riske atacağını nereden bilebilirdim?"

"Duyduklarımız onun çığlıkları olmalı. Tanrım, o çığlıklar! Yine de onu kurtarmayı başaramadık. Onun ölümüne neden olan şu canavar nerede? Şu kayalıkların arasında saklanıyor olabilir. Ve Stapleton nerede? Bu yaptıklarını ödeyecek."

"Evet, ödeyecek. Bundan emin olacağım. Hem amca hem de yeğen, biri doğaüstü olduğuna inandığı için korkudan, diğeri ise ondan kurtulma umudu ile bu canavar köpekten kaçarken öldüler. Ancak şimdi bu adam ve canavar arasındaki bağlantıyı bulmamız gerek. Duyduklarımızı saymazsak bu canavarın varlığından bile emin değiliz, Sir Henry'nin uçurumdan düştüğü için öldüğü açık. Ancak yemin ederim tüm kurnazlığına rağmen şu adamı bir gün daha geçmeden elime geçireceğim!"

Ruhumuz acıyla doluydu, uzun ve yorucu emeklerimiz boşa çıkmıştı ve bu ani fakat geri döndürülemez derecede korkunç sonla kahrolmuş bir halde parçalanmış cesedin iki tarafında duruyorduk. Ay yukarı doğru yükseldikçe zavallı dostumuzun düştüğü kayalıklardan tırmandık ve buranın zirvesinden yarı gümüşi yarı karanlık gölgeli kıra göz gezdirdik. Uzakta, kilometrelerce ötede, Grimpen yönünde yanan sabit bir ışık vardı. Bu ancak Stapleton'ların konutundan geliyor olabilirdi. Oraya bakarken acı bir lanet okuyarak yumruğumu salladım.

"Neden onu bir an önce yakalamıyoruz?"

"Daha araştırmamızı bitirmedik. Adam son derece dikkatli ve kurnaz. Bildiklerimiz değil, kanıtlayabildiklerimiz dikkate alınır. Eğer yanlış bir hamle yaparsak hain ellerimizden kaçar."

"Ne yapabiliriz?"

"Yarın yapacak çok işimiz var. Bu gece dostumuza karşı son görevimizi yerine getireceğiz."

Beraber yavaşça yüksek yamaçtan inip gümüşi taşlar üzerinde simsiyah ve net görünen cesede yaklaştık. Bükülmüş uzuvların ıstırabı âdeta bir acı spazmı hissetmeme ve gözlerimin yaşlarla dolmasına neden oldu.

"Yardım çağırmalıyız Holmes! Malikâneye giden yol boyunca onu taşıyamayız. Tanrı aşkına, çıldırdın mı?"

Bir çığlık attı ve cesede doğru eğildi. Şimdi dans ediyor ve gülerek elimi sıkıyordu. Bu benim sert, kendine hâkim olan dostum olabilir miydi? Hâlâ bilmediğim taşkınlıkları vardı demek ki.

"Bir sakal! Bir sakal! Adamın sakalı var!"

"Sakal mı?"

"Baronet değil bu, bu... Aa... Bu benim komşum, kaçan mahkûm!"

Çılgınca bir aceleyle cesedi çevirdi ve işte üstünden kanlar damlayan sakal soğuk ay ışığının altındaydı. Bu çatık alnın, içeri çökmüş vahşi gözlerin kime ait olduğu kuşku götüremezdi. Bu gerçekten de kayalıklardaki mum ışığında bana bakan yüzdü, mahkûm Selden'ın yüzü.

Bir saniye içinde her şeyi anladım. Sir Henry'nin bana eski giysilerini Barrymore'a verdiğini söylediğini hatırladım. Barrymore ise bunları kaçmasına yardımcı olsun diye Selden'a vermişti. Ayakkabılar, gömlek, şapka... Hepsi Sir Henry'ye aitti. Trajedi hâlâ çok korkunçtu ama en azından bu adam, bu ülkenin kanunlarına göre ölümü hak etmişti. Holmes'a yüreğim neşeyle ve şükranla dolu olarak olayın nasıl gerçekleştiğini anlattım.

"O halde bu zavallı haini kıyafetler ölüme götürdü," dedi. "Köpeğe, Sir Henry'ye ait bir eşyanın -mesela otelde çalınmış olan ayakkabının- koklatıldığı belli ama köpek bu adamı kovaladı. Ama hâlâ çok garip bir şey var. Nasıl oldu da Selden bu karanlıkta köpeğin onu kovaladığını anladı?"

"Onu duymuş olmalı."

"Kırda köpeğin sesini duymak, böyle bir mahkûmu tekrar yakalanmasına neden olacak şekilde yardım isteyecek kadar korkutamazdı. Çığlıklarına ba-

karsak hayvanın onun peşinde olduğunu anladıktan sonra epey bir mesafe koştuğunu söyleyebiliriz. Bunu nasıl biliyordu?"

"Bence daha garip olan her şeyin doğru olduğunu varsayarsak bu köpek..."

"Ben hiçbir şeyi varsaymıyorum."

"Pekâlâ, o halde bu köpek, bu gece serbest bırakılmış olmalı. Her gece kırda serbest dolaştığını sanmıyorum. Stapleton, Sir Henry'nin burada olacağına inanmasaydı buna izin vermezdi."

"Bu iki açmazdan benimkinin çözümünü bulmak daha zor gibi görünüyor çünkü seninkine gayet kolay bir açıklama bulabiliriz fakat benimki gizemini koruyor. Şimdi sorunumuz şu: Bu zavallı adamın cesedini ne yapacağız? Onu kargalara ve tilkilere bırakamayız."

"Polise haber verene kadar kulübelerden birine koyalım derim ben."

"Kesinlikle. Beraber oraya kadar taşıyabiliriz. Aa Watson, bu da ne? İşte adamın ta kendisi. Ah, işte bu harika! Hatta cüretkârca! Şüphelendiğini belli edecek bir şey yapma yoksa planlarım suya düşer."

Bir silüet kırdan bize doğru geliyordu, bir sigaranın donuk kırmızı ateşini görebiliyordum. Ay ışığı adamı aydınlattı ve doğabilimcinin düzgün giyimli halini ve kaygısız yürüyüşünü seçebildim. Bizi görünce durakladı fakat daha sonra tekrar yaklaştı.

"Aa Doktor Watson, siz misiniz? Gecenin bu saatinde kırda görmeyi umduğum son kişi sizsiniz. Ah Tanrım, bu da ne? Biri mi yaralandı? Hayır, lütfen bana dostumuz Sir Henry olduğunu söylemeyin!"

Hızla yanımdan geçti ve ölü adamın yanında durdu. Nefesini tuttuğunu duydum ve sigarası elinden düştü.

"Kim... Bu kim?" diye kekeledi.

"Selden, Princetown Hapishanesi'nden kaçan adam."

Stapleton hayalet gibi bir yüzle bize döndü fakat üstün bir çabayla şaşkınlığını ve hayal kırıklığını gizlemeyi başardı. Hızla bir Holmes'a bir de bana bakıyordu.

"Olur şey değil! Ne kadar garip bir şey! Nasıl öldü?"

"Şu kayalıklardan düşüp boynunu kırmış gibi görünüyor. Bir çığlık duyduğumuzda dostumla beraber kırda dolaşıyorduk."

"Ben de bir çığlık duydum. Beni dışarıya çıkaran da buydu. Sir Henry hakkında endişeleniyordum."

"Neden özellikle Sir Henry?" diye sormadan edemedim.

Gözleri yine Holmes'a dikilmişti.

"Çünkü onu bize davet etmiştim. Gelmediğinde şaşırdım ve kırdaki çığlıkları duyunca doğal olarak güvenliğinden endişe ettim. Bu arada," dedi, "başka bir ses duydunuz mu?"

"Hayır," dedi Holmes. "Ya siz?"

"Hayır."

"Ne demek istiyorsunuz o halde?"

"Ah, köylülerin anlatıp durduğu şu hayalet köpek hikâyelerini biliyorsunuz. Geceleri kırda sesinin duyulduğunu söylüyorlar. Bu gece böyle bir şey duyuldu mu onu merak ediyordum."

"Böyle bir şey duymadık," dedim.

"O halde bu adamın ölümüyle ilgili teoriniz nedir?"

"Endişe ve korkunun onu delirttiğine şüphem yok. Çılgın bir halde kırı geçti ve en sonunda da düşerek boynunu kırdı."

"Bu en mantıklı açıklama gibi görünüyor," dedi Stapleton ve rahatladığını ele veren bir soluk verdi. "Bunun hakkında ne düşünüyorsunuz Bay Sherlock Holmes?"

Dostum başını eğerek "Kimlik tespitinde çok başarılısınız," dedi.

"Doktor Watson geldiğinden beri sizi bekliyorduk. Bu trajediyi görmek için tam zamanında yetiştiniz."

"Evet, gerçekten de öyle. Dostumun açıklamasının yeterli olduğundan şüphem yok. Yarın Londra'ya dönerken bu tatsız anıyı hatırlayacağım."

"Ah, yarın dönüyor musunuz?"

"Öyle planlıyorum."

"Umarım ki varlığınız bizi şaşırtan bu olayları biraz aydınlatacaktır değil mi?"

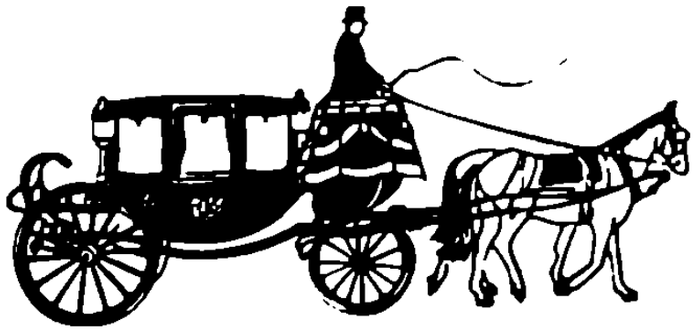
Holmes omuzlarını silkti.

"Her zaman umduğumuz başarıya ulaşamayabiliriz. Bir dedektifin ipuçlarına ihtiyacı vardır, efsanelere ve dedikodulara değil. Bu çok da tatmin edici bir dava olmadı."

Dostum en dürüst ve tasasız tavrıyla konuşmuştu. Stapleton hâlâ sertçe ona bakıyordu. Daha sonra bana döndü.

"Zavallı adamı evime taşımayı önerirdim fakat bu kız kardeşimi çok korkutur ve bunun için haklı bir sebep göremiyorum. Sanırım yüzünü kapatırsak sabaha kadar güvende kalacaktır."

Ve sonra her şey ayarlanmıştı. Stapleton'ın misafirperverliğine direnerek Holmes ve ben Baskerville Malikânesi'ne doğru yola çıktık ve doğabilimciyi yalnız bıraktık. Geriye dönüp baktığımızda geniş kırda yavaşça hareket eden şekli görülebiliyordu ve arkasında ise gümüş rengi tepede kara bir silüet halinde, korkunç bir şekilde hayatını kaybetmiş adam duruyordu.

13

Onarılan Ağ

"Sonunda çemberi daralttık," dedi Holmes beraber kırda yürürken. "Adamın sinirleri de sağlammış! Yanlış adamın planının kurbanı olduğunu gördüğünde şoka girmesi gerekirdi ama kendini nasıl da toparladı gördün. Sana Londra'da söylemiştim Watson, şimdi tekrar ediyorum, tam dişimize göre bir rakip bu."

"Seni görmesi canımı sıktı."

"Başta benim de ama kaçmak mümkün değildi."

"Sence artık burada olduğunu bildiğine göre bunun planları üzerindeki etkisi ne olur?"

"Daha dikkatli davranmasına neden olabileceği gibi bir an önce işini bitirmek için gözü dönmüş halde davranmasına da yol açabilir. Zeki suçluların çoğunlukla yaptığı gibi kendi zekâsına fazlasıyla güvenerek bizi tamamen kandırdığını da düşünebilir."

"Onu neden hemen tutuklamıyoruz?"

"Sevgili Watson, sen doğuştan bir macera adamısın. İlk güdün hep bu oluyor. Ancak diyelim ki onu bu akşam tutukladık, bundan ne yarar sağlayabiliriz ki? Onun suçluluğunu kanıtlayacak hiçbir şey yok elimizde. İşte şeytani planı da bu! Eğer insan eli gerektiren bir şeyler kullanıyor olsaydı birtakım deliller

toplayabilirdik fakat şu köpeği gün ışığına çıkartsak bile sahibini yakalamamıza yardımcı olamazdı."

"Ama elimizde bir şeyler var."

"Hiçbir şey yok, sadece şüpheler ve mantık yürütme. Eğer böyle bir hikâyeyle mahkemeye çıkarsak bize resmen gülerler."

"Sir Charles'ın ölümü var."

"Üzerinde hiçbir iz dahi olmadan ölü bulundu. Sen ve ben korkudan öldüğünü ve onu korkutanın ne olduğunu biliyoruz ama duyarsız on iki jüri bunu nasıl bilebilir? Bir köpeğe dair işaret nerede? Diş izleri nerede? Elbette köpeklerin cesetleri ısırmadığını biliyoruz ve Sir Charles'ın bu canavar onu yakalamadan çok önce öldüğünü biliyoruz. Ancak bunu kanıtlamalıyız ve şu an bu pozisyonda değiliz."

"Peki ya bu gece?"

"Bu geceden de fazla bir şey yok elimizde. Tekrar ediyorum, adamın ölümü ve köpek arasında doğrudan bir bağlantı yok. Onu duyduk ama bu adamın peşinde olduğunu kanıtlayamayız. Cinayet nedeni tamamen belirsiz. Hayır sevgili dostum, şu anda bir kanıtımız olmadığını kabullenmeli ve bunu oluşturana kadar beklemeli, bunun için gerekenleri yapmalıyız."

"Peki bunu nasıl yapmamızı öneriyorsun?"

"Durum kendisine açıklandığında Bayan Laura Lyons'un bize yardımcı olacağını umuyorum. Ve kendime göre bir planım var. Bu nedenle yarın bu hainin lehine olsa da en azından gün bitmeden elimizde bir koz olacağını umuyorum."

Baskerville kapısına gelene kadar düşünceleri içinde kayboldu ve ondan daha fazla bir şey öğrenemedim.

"İçeriye geliyor musun?"

"Evet, daha fazla gizlenmenin anlamı yok. Ancak son bir şey Watson, Sir Henry'ye köpekten söz etme. Selden'ın ölümünün Stapleton'ın bizi inandırmaya çalıştığı gibi olduğunu düşünsün. Yarınki çetin sınav için sinirlerinin sağlam olması lazım, eğer doğru hatırlıyorsam yarın onlarla yemek yiyecek."

"Evet, ben de."

"O halde bir bahane bulmalısın ve o yalnız gitmeli. Bu kolaylıkla ayarlanabilir. Ve şimdi yemeği kaçırdıysak ufak bir şeyler atıştırmamız gerek."

Sir Henry, Sherlock Holmes'u görünce şaşırmaktan çok sevindi çünkü birkaç gündür son olayların onu Londra'dan buraya getireceğini umuyordu. Ancak dostumun valizi veya ortadan kayboluşu ile ilgili açıklaması olmadığını görünce şüpheyle kaşlarını kaldırdı. Ancak hemen ihtiyaçlarını karşıladık ve gecikmiş bir akşam yemeğinde onun bilmesi gerektiği kadarıyla başımızdan geçenleri aktardık. Ama öncelikle Barrymore ve karısına nahoş haberi vermem geriyordu. Adam için bu tam bir rahatlama ise de karısı önlüğünü yüzüne çekip ağlamaya başladı. Bütün dünya için bu adam bir cani, yarı hayvan ve yarı şeytandı ama ona göre o, genç kızlığında elini tutan küçük, haylaz bir çocuk olarak kalacaktı. Gerçek cani, arkasından gözyaşı dökecek bir kadın bile olmayan adamdı.

Baronet "Watson sabah çıktığından beri evde dolanıp duruyorum," dedi. "Sanırım sözümü tuttuğum için övgüyü hak ediyorum. Eğer yalnız dışarıya çıkmayacağıma söz vermemiş olsaydım daha hareketli bir gün geçirebilirdim çünkü Stapleton'lardan beni çağıran bir not aldım."

"Çok hareketli bir akşam geçireceğinizden şüphem yok," dedi Holmes kuru bir şekilde. "Bu arada sanırım sizin yasınızı tutmadığımız için memnunsunuzdur."

"Nasıl yani?" diye sordu Sir Henry gözleri fal taşı gibi açılarak.

"Zavallı adam sizin kıyafetlerinizi giyiyordu. Korkarım kıyafetleri ona vermiş olan hizmetkârınızın başı polislerle derde girebilir."

"Bu mümkün değil. Bildiğim kadarıyla kıyafetlerin hiçbir yerinde bir işaret yoktu."

"Bu onun lehine olur, daha doğrusu bu konuda kanuna karşı geldiğiniz için hepinizin lehine. Dürüst bir dedektif olarak aslında tüm ev halkını tutuklamam lazım. Watson'ın raporları sizi zan altında bırakıyor."

"Peki ya bizim mesele?" diye sordu Sir Henry. "Bu düğümü çözebildiniz mi? Buraya geldiğimizden beri Watson ve ben pek yol kat edemedik."

"Çok geçmeden meseleyi size açıklayabileceğimi sanıyorum. Oldukça zor

ve karmaşık bir iş. Hâlâ aydınlatmam gereken bazı noktalar var. Ancak sona yaklaşıyoruz."

"Watson'ın da size anlattığından şüphe duymadığım gibi bir olay yaşadık. Kırda uluyan köpeği duyduk, yani bütün bunlar bir batıl inançtan ibaret olamaz. Batı'dayken köpeklerle ilgilendim, bir tanesini duydum mu sesinden tanırım. Eğer bunu yakalayıp boynuna tasma takabilirseniz dünyanın en iyi dedektifi olduğunuzu kanıtlarsınız."

"Eğer bana yardım ederseniz onu rahatlıkla yakalayıp boynuna tasmayı takabileceğimizi düşünüyorum."

"Ne derseniz yapacağım."

"Çok iyi, aynı zamanda bunu sorgusuz sualsiz yapmanızı isteyeceğim."

"Nasıl isterseniz."

"Bunu yaparsanız küçük sorunumuz büyük ihtimalle yakında çözülecek. Şüphem yok ki..."

Aniden durarak hemen başımın üstünden havaya baktı. Işık yüzüne vuruyordu, o kadar dikkatle ve hareketsizce bakıyordu ki bu haliyle açıkgözlülüğün heykeli olabilirdi.

"Ne var?" diye haykırdık ikimiz de.

Tekrar aşağıya doğru bakarken bir duyguyu bastırdığını görebiliyordum. Yüzü toparlanmıştı fakat gözleri heyecanlı bir keyifle parlıyordu.

"Şu ustalığa olan hayranlığımı mazur görün," dedi elini karşı duvarı kaplayan portrelere doğru uzatarak. "Watson sanattan anlamadığımı düşünür ama bu benim görüşlerime katılmadığı için duyduğu kıskançlıktan. Bunlar ne kadar da nadide portreler böyle, öyle değil mi?"

"Böyle düşünmenize sevindim," dedi Sir Henry şaşkınlıkla dostuma bakarak. "Bu meselelerden çok anlıyor gibi davranmayacağım, bir at hakkındaki bilgilerim tablolardan daha çoktur doğrusu. Böyle şeylere vakit ayırabildiğinizi bilmiyordum."

"İyi bir şey gördüm mü bunu hemen anlarım ve şimdi de biliyorum. Şuradaki mavi ipekler içerisindeki hanımefendinin resmi, ressam Kneller tara-

fından yapılmış ve şu peruklu, yapılı adam da bir Reynolds eseri olmalı. Aile portreleri sanırım, değil mi?"

"Hem de hepsi."

"İsimlerini biliyor musunuz?"

"Barrymore beni bu konuda eğitiyordu ve bu derslerin iyi geçtiğini söyleyebilirim."

"Şuradaki dürbünlü adam kim?"

"Tuğamiral Baskerville, Batı Hindistan'da Rodney'nin emrinde hizmet vermiş. Mavi ceketli ve elinde bir tomar kâğıt olan adam Sir William Baskerville, Pitt yönetiminde Avam Kamarası'nın başkanıymış."

"Peki karşımdaki süvari? Dantel ve siyah kadifeler içindeki?"

"Ah, onu tanıyorsunuz. O bütün bu talihsizliklere yol açan kişi: Hain Hugo! Baskerville Laneti'ni başlatan adam. Onu unutmamız mümkün değil."

İlgi ve şaşkınlıkla portreye baktım.

"Olur şey değil!" dedi Holmes. "Gayet iyi huylu bir adama benziyor fakat gözlerinde saklanan şeytani bir şeyler var. Daha kaba saba, gürbüz bir adam gibi canlandırmıştım onu zihnimde."

"Orijinalliğinden şüphe edilemez. İsim ve tarih, 1647, tuvalin arkasında yazıyor."

Holmes biraz daha bundan bahsetti, bu eski şamatacının portresi oldukça fazla ilgisini çekmişti ve yemek boyunca da gözleri portrenin üzerindeydi. Ancak ne düşündüğünü çok sonra Sir Henry odasına çekilene kadar öğrenemedim. Beni elinde yanan mumla tekrar bu sergiye götürdü ve uzun bir süre mumu üzerine tutarak bu eski resmi inceledi

"Burada bir şey görüyor musun?"

Geniş mor şapkaya, kıvrılmış kol kenarlarına, dantel beyaz yakaya ve bunların çerçeveledikleri düz, ciddi yüze baktım. Vahşi bir yüz değildi ama sıkılmış, ince dudakları ve hoşgörüsüz soğuk gözleriyle sert ve resmiydi.

"Tanıdığın birine benziyor mu?"

"Çenesinde Sir Henry'yi andıran bir şeyler var."

"Sadece bir tahmin, olabilir. Ama bekle bir dakika!"

Bir sandalyeye çıktı ve mumu sol eliyle tutarak sağ kolunu geniş şapkanın üzerine koydu.

"Aman Tanrım!" diye haykırdım şaşkınlıkla.

Stapleton'ın yüzü âdeta tuvalden fırlıyordu.

"Ah, şimdi görüyorsun. Benim gözlerim aksesuvarları değil, yüzleri incelemek için eğitildi. Birinci sınıf bir dedektifin gizlenmiş şeylerin içinde ilk görmesi gereken budur."

"Ancak bu inanılmaz. Onun portresi olabilir."

"Evet, hem ruhani hem de maddi anlamda ilginç bir soyaçekim. Aile portrelerini incelemek birini reenkarnasyon alanına yönlendirebilir. Bu adam bir Baskerville. Burası kesin."

"Hem de mirası almak için planları olan bir Baskerville."

"Kesinlikle. Bu resim bize en önemli kayıp halkalardan birini sağladı. Elimizde Watson, elimizde ve yemin ederim ki yarın akşamdan önce kendi kelebeklerinden biri gibi ağımızda debeleniyor olacak. Bir iğne, bir tıpa ve bir karton ile onu âdeta Baker Sokağı koleksiyonuna katacağız!"

Resimden uzaklaşırken nadiren kapıldığı kahkaha nöbetlerinden birine yakalanmıştı. Onu gülerken çok duyamazdınız, bu her zaman birilerinin başına bela açardı.

Sabah erkenden kalkmıştım fakat Holmes benden de önce kalkmıştı, yoldan geldiğini gördüm.

"Evet, çok yoğun bir gün bizi bekliyor," diye belirtti ve macera sevinciyle ellerini ovuşturdu. "Ağ atıldı, şimdi bekleyiş başlıyor. Akşam olmadan avımızı yakalayıp yakalamadığımızı öğrenmiş olacağız."

"Şimdiden kıra mı gittin?"

"Grimpen'den Princetown'a, Selden'ın ölümünü rapor etmek için gittim. Sanırım bu meselenin daha fazla canınızı sıkmayacağını söyleyebilirim. Ve elbette sadık Cartwright'a haber verdim, eğer güvende olduğumu bildirmezsem sahibinin mezarında yas tutan bir köpek gibi kulübenin kapısında beklerdi."

"Sonraki hamlemiz ne?"

"Sir Henry'yi görmek. Hah, işte burada!"

"Günaydın Holmes," dedi Sir Henry. "Emrindekilerle beraber muharebesini planlayan bir generale benziyordun."

"Durum tam da böyle. Watson ne yapması gerektiğini soruyordu."

"Ben de bunun için geldim."

"Gayet iyi. Anladığım kadarıyla bu akşam Stapleton'lara yemeğe davetlisin."

"Senin de geleceğini umuyorum. Çok misafirperver insanlar ve eminim seni gördüklerine de çok memnun olurlar."

"Korkarım Watson ve benim Londra'ya gitmemiz gerek."

"Londra'ya mı?"

"Evet, şu anki durumda orada daha yararlı oluruz."

Sir Henry'nin yüzü gözle görülür şekilde asıldı.

"Bu meseleyi çözene kadar benimle kalacağınızı ummuştum. Malikâne ve kır, yalnızken hiç hoş mekânlar değil."

"Sevgili dostum, bana tamamen güvenmeli ve size söylediklerimi yapmalısınız. Arkadaşlarınıza da sizle beraber onlara gelmeyi çok istediğimizi ama acil bir meselenin Londra'ya dönmemizi gerektirdiğini iletin lütfen. Onlara bu mesajı iletmeyi unutmazsınız değil mi?"

"Madem ısrar ediyorsunuz."

"Sizi temin ederim başka bir yolu yok."

Sir Henry'nin çatılmış kaşlarını gördüm ve onu terk ettiğimizi düşündüğü için incindiğini anladım.

"Ne zaman gitmeyi arzuluyorsunuz?" dedi soğukça.

"Hemen kahvaltıdan sonra. Coombe Tracey'ye gideceğiz ama Watson daha sonra döneceği için eşyalarını burada bırakacak. Watson, sen de Stapleton'a gelemediğin için üzgün olduğunu belirten bir not yaz."

Baronet "Ben de sizinle Londra'ya gelebilirim," dedi. "Neden burada yalnız kalayım?"

"Çünkü görev yeriniz burası. Size ne dersem yapacağınıza söz verdiniz ve sizden kalmanızı istiyorum."

"Pekâlâ, o halde kalıyorum."

"Bir talimatım daha var. Merripit Konağı'na arabayla gidin. Ancak arabayı geri gönderin ve eve yürüyerek döneceğinizi söyleyin."

"Kırı yürüyerek mi geçeyim?"

"Evet."

"Ancak bu beni defalarca yapmamam için uyardığınız şey."

"Bu sefer güvenle yürüyebilirsiniz. Sizin cesaretinize güvenmesem bunu istemezdim ama bunu yapmanız şart."

"O halde yapacağım."

"Ancak eğer hayatınıza değer veriyorsanız Merripit Konağı'ndan Grimpen Yolu'na uzanan patikadan ayrılmayın."

"Söylediğiniz gibi yapacağım."

"Çok iyi. Öğleden sonra Londra'ya varabilmek için hemen kahvaltının ardından çıkmamız gerek."

Holmes'un, Stapleton'a bir gün önce hemen ayrılacağını söylediğini hatırlamama rağmen bu program beni oldukça şaşırtmıştı. Benim de onunla gitmemi isteyeceği ise hiç aklıma gelmemişti ve çok kritik olduğunu söylediği bir zamanda neden buradan ayrıldığımızı anlayamıyordum. Ancak emirlere harfiyen uymaktan başka çarem yoktu. Keder içindeki arkadaşımıza veda ettik ve birkaç saat sonra Coombe Tracey istasyonuna vararak arabayı geri yolladık. Küçük bir çocuk peronda bizi bekliyordu.

"Bir emriniz var mı efendim?"

"Şehre giden bu trene bineceksin Cartwright. Vardığın gibi Sir Henry Baskerville'e benim adıma bir telgraf yollayarak düşürdüğüm cüzdanımı bulursa Baker Sokağı'na yollamasını isteyeceksin."

"Evet efendim."

"Ve istasyondaki ofise bana bir mesaj olup olmadığını sor."

Çocuk bir telgrafla döndü. Holmes onu bana uzattı, şöyle yazıyordu:

"*Telgrafınızı aldım. Tutuklama emrini imzalanmamış halde aldım, geliyorum. Beş karkta oraya varacağım. Lestrade.*"

"Bu sabah yolladığım telgrafın cevabı. En profesyonel memurlardan biri olduğunu düşünüyorum, yardımına ihtiyacımız olabilir. Sanırım senin daha

önceden tanıştığın Bayan Laura Lyons'u ziyaret etmekten daha iyi bir vakit geçirme yöntemi yok."

Planı belli olmaya başlamıştı. Stapleton'ı gerçekten gittiğimize inandırmak için Sir Henry'yi kullanacaktı, bu arada biz de bize en ihtiyaç duyulan zamanda ortaya çıkacaktık. Eğer Sir Henry, Stapleton'a Londra'dan gelen telgraftan söz ederse aklındaki son şüpheleri de yok edecekti. Şimdiden avımızın ağımıza düşmeye başladığını görebiliyordum.

Bayan Laura Lyons ofisindeydi ve Holmes konuşmasına kadını oldukça şaşkına çeviren bir dürüstlükle başlayıp, lafı dolandırmadan hikâyeyi anlattı.

"Merhum Sir Charles'ın ölümünü araştırıyorum," dedi. "Dostum Doktor Watson daha önce konuştuklarınızı bana aktardı, aynı zamanda sakladıklarınızı da."

"Neyi saklamışım ki?" diye sordu küstahça.

"Saat onda Sir Charles'la buluşmak istediğinizi itiraf ettiniz. Bunun adamın ölüm saati ve yeri olduğunu biliyoruz. Bu olayların arasındaki bağlantıyı sakladınız."

"Bunların arasında bir bağlantı yok."

"O halde bu çok garip bir tesadüf. Ancak ben her hâlükârda aradaki bağlantıyı kurabileceğime inanıyorum. Size karşı tamamen dürüst olmak istiyorum Bayan Lyons. Bu olayı bir cinayet olarak değerlendiriyoruz ve kanıtlar sadece dostunuz olan Bay Stapleton'ı değil, karısını da işaret ediyor."

Kadın sandalyesinden ayağa fırladı.

"Karısı mı?" diye haykırdı.

"Gerçek artık açığa çıktı. Kardeşi rolünü oynayan kadın aslında karısı."

Bayan Lyons tekrar yerine oturdu. Elleri sandalyenin kollarını sıkıyordu ve pembe tırnaklarının bu baskıyla beyaza döndüğünü gördüm.

"Karısı!" dedi tekrar. "Karısı! O evli bir adam değil."

Sherlock Holmes omuzlarını silkti.

"Bana bunu kanıtlayın! Bana bunu kanıtlayın! Eğer bunu yaparsanız..."

Gözlerindeki çılgın ateş kelimelerinden daha fazlasını söylüyordu.

"Niyetim bunu yapmak," dedi Holmes cebinden bir tomar kâğıt çıkartır-

ken. "Burada on yıl önce çiftin York'ta çekilen bir fotoğrafı var. 'Bay ve Bayan Vandeleur' yazıyor. Ancak adamı ve daha önce karşılaştıysanız eğer kadını tanımakta zorlanacağınızı sanmam. İşte üç güvenilir tanığın verdiği Bay ve Bayan Vandeleur'un eşkallerini içeren belge burada, bu insanları tanıyıp tanımadığınızı kendiniz görün."

Fotoğraflara baktı, daha sonra çaresiz bir kadının sert yüzüyle başını bize doğru kaldırdı.

"Bay Holmes," dedi, "bu adam bana kocamdan boşanmam şartıyla evlenme teklif etti. Bana her türlü yalanı söyledi. Söylediklerinin biri bile doğru değilmiş. Ama neden? Neden? Hepsinin benim iyiliğim için olduğunu sandım. Ancak şimdi onun için bir kukladan fazlası olduğumu sanmıyorum. Eğer o şimdiye kadar bana güvenmediyse ben neden ona güveneyim ki? Canice hareketlerinin sonuçlarından onu neden koruyayım ki? Bana istediğinizi sorun, hiçbir şeyi saklamayacağım. Yalnız yemin ederim ki o mektubu benim en iyi dostum olan yaşlı beyefendiye gönderirken ona bir zarar gelsin istememiştim."

"Size tamamen inanıyorum hanımefendi," dedi Sherlock Holmes. "Bu olaylar silsilesi sizin için çok zorlu olmuş olmalı, belki de ben size olayların nasıl geliştiğini anlatsam siz de hata yaptığım yerlerde beni düzeltseniz daha iyi olur. Bu mektubu göndermenizi Stapleton önerdi değil mi?"

"Emretti."

"Öne sürdüğü nedenin, boşanmanızın gerektireceği resmi harcamaların Sir Charles tarafından karşılanacağı olduğunu varsayıyorum."

"Aynen öyle."

"Ve mektubu yazdıktan sonra randevuya gitmekten caymanızı sağladı, değil mi?"

"Eğer böyle bir amaç için başka bir adamdan para alırsam bunun kendine olan saygısını yaralayacağını söyledi, fakir bir adam olmasına rağmen son kuruşunu bile bizi ayıran bu engeli kaldırmak için harcayacağına beni inandırdı."

"Oldukça tutarlı biri gibi görünüyor. Ve sonra ölüm haberini gazetede okuyana kadar ondan başka bir haber almadınız?"

"Hayır, almadım."

"Ve daha sonra Sir Charles ile olan randevunuzdan kimseye bahsetmemeniz için size yemin ettirdi?"

"Evet, öyle yaptı. Ölümünün çok şüpheli olduğunu, eğer gerçekler açıklanırsa zan altında kalacağımı söyledi. Sessiz kalmam için beni korkuttu."

"Elbette. Ancak siz şüphelendiniz değil mi?"

Tereddüt ederek yere baktı.

"Evet. Onu tanıyordum," dedi. "Ancak bana güvenseydi ben de ona güvenirdim."

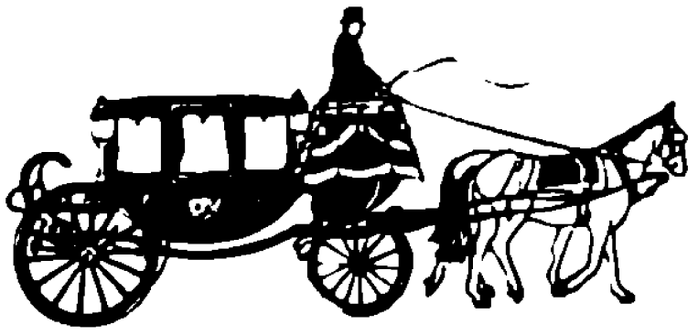
"Bana sorarsanız ucuz kurtuldunuz," dedi Sherlock Holmes. "Aleyhine kanıtlar elinizdeydi, bunu biliyordu ve buna rağmen hayattasınız. Aylardır uçurumun kenarında yürüyordunuz. Şimdi size iyi günler dileyip kalkmamız gerekiyor, muhtemelen yakında bizden tekrar haber alacaksınız."

"Önümüze çıkan zorluklara rağmen davamızı oluşturmaya başladık," dedi Holmes şehirden gelecek treni beklerken. "Çok yakında son zamanların en sansasyonel ve kendine has suçunun adım adım nasıl işlendiğini anlatabileceğim. Kriminoloji öğrencileri 1866 yılında, Küçük Rusya'daki Grodno olayını ve Kuzey Carolina'daki Anderson cinayetlerini hatırlarlar. Ancak bu davanın da tamamen kendine özgü yanları var. Şimdi bile bu hain adama karşı tam bir suçlama yok elimizde. Ancak bu gece yatağa girmeden önce bunu başarmış olamazsak şaşırırım."

Londra ekspresi âdeta kükreyerek istasyona girdi ve ufak tefek bir Bulldog'u andıran bir adam birinci sınıf vagondan atlayarak indi. Üçümüz el sıkıştık ve Lestrade'in dostuma saygı ve hürmet dolu bakışlarından, ilk defa beraber çalıştıkları zamandan beri çok şey öğrendiğini fark ettim. Bu mantıklı adamın, pratik zekâlı Holmes'un teorilerine nasıl yukarıdan baktığını gayet iyi hatırlıyordum.

"İlginç bir şey var mı bari?"

"Yıllardan beri görmediğimiz kadar hem de," dedi Holmes. "Başlayana kadar iki saatimiz var. Bunu yemek yiyerek geçirsek iyi olur ve Lestrade, şimdi genzindeki Londra dumanını sana biraz Dartmoor havası aldırarak geçireceğiz. Buraya daha önce gelmedin değil mi? Ah, pekâlâ. Bu ilk seferini unutacağını sanmam."

14

Baskerville Canavarı

Sherlock Holmes'un kusurlarından biri -buna kusur denebilirse tabii- son anda gerçekleşene kadar planlarını birileriyle paylaşmaktaki isteksizliğiydi. Bu biraz da çevresindekilere üstten bakıp onları şaşırtmayı seven yapısından kaynaklanıyordu ama biraz da hiçbir şeyi şansa bırakmamak için profesyonelce aldığı bir önlemdi. Ancak sonuç, yardımcısı olarak çalışanlar için zorlayıcıydı. Bundan çok çekmiştim fakat hiçbir zaman o gece karanlığın içindeki yolculuğumuzda olduğu kadar değil. Önümüzde çetin bir sınav vardı ve son savaşımızı verecektik fakat Holmes henüz bir şey söylememişti ve planlarını sadece tahmin edebiliyordum. Sonunda kendimizi yüzümüze vuran soğuk rüzgâr ve yolumuzu saran ıssız karanlıktaki kırda bulduğumuzda sinirlerim beklentiyle gerilmişti. Atların her adımı, tekerleklerin her dönüşü bizi önümüzdeki maceraya bir adım daha yaklaştırıyordu.

Tuttuğumuz arabadaki sürücünün varlığı konuşmamızı engelliyordu, bu nedenle biraz daha gerilmiş olsak da havadan sudan meselelerden bahsetmek zorundaydık. Bu kısıtlanma nedeniyle sonunda Frankland'ın evini geçip malikâneye, görev alanımıza yaklaştığımızı görmek beni rahatlatmıştı. Evin kapısına kadar gitmedik ve avlunun yanında arabadan indik. Arabacıya ücreti ödenip

hemen Coombe Tracey'ye dönmesi emredildi, bu arada biz de Merripit Konağı'na doğru yürümeye başlamıştık.

"Silahlı mısın Lestrade?"

Ufak tefek olan dedektif gülümseyerek "Üstümde pantolonum oldukça bir cebim ve bir cebim oldukça da içinde mutlaka bir şeyler vardır," dedi.

"İyi bakalım! Ben ve dostum da acil durumlara karşı hazırlıklıyız."

"Bu meseleyi siz biliyorsunuz Bay Holmes. Şimdi nasıl bir oyun oynayacağız?"

"Bir bekleme oyunu."

"Tanrım, pek de neşeli bir yere benzemiyor," dedi dedektif titreyip etrafındaki kasvetli tepelere ve Grimpen Bataklığı üzerine çökmüş sise bakarak. "Önümüzde bir evin ışıklarını görüyorum."

"Bu Merripit Konağı ve yolculuğumuzun son durağı. Parmak uçlarınızda yürüyüp fısıltıdan fazla bir ses çıkartmamanızı istemek zorundayım."

Yolda dikkatle ilerledik fakat konağın 200 metre yakınına geldiğimizde Holmes bizi durdurdu.

"Bu yeterli olacaktır," dedi. "Şu sağdaki kayalar bizi saklayacaktır."

"Burada mı bekleyeceğiz?"

"Evet, pusuyu burada kuracağız. Şu boşluğa gir Lestrade. Daha önce evin içine girmiştin değil mi Watson? Odaların yerini söyler misin? Şu sondaki panjurlu pencereler hangi odaya ait?"

"Sanırım mutfak pencereleri."

"Peki ya şu arkadaki, aydınlık olan?"

"Bu kesinlikle yemek odası."

"Panjurlar açık. Burayı en iyi sen tanıyorsun. Sessizce ilerle ve ne yaptıklarına bak fakat Tanrı aşkına izlendiklerini anlamasınlar!"

Parmak uçlarımda ilerleyerek patikayı geçtim ve bodur çalılarla kaplı bahçeyi çevreleyen duvarın yanında durdum. Bu duvarın gölgesinde ilerleyerek pencereden içerisini rahatça görebileceğim bir yerde durdum. Odada sadece iki adam; Sir Henry ve Stapleton vardı. Yuvarlak masanın iki tarafında profilleri bana dönük şekilde oturuyorlardı. İkisi de sigara içiyordu, önlerindeyse

kahve ve şarap vardı. Stapleton canlı bir şekilde konuşuyordu ama Sir Henry solgun bir yüz ve dalgın bir ifadeyle oturuyordu. Belki de bu uğursuz kırda tek başına yapacağı uzun yürüyüşün düşüncesi çökmüştü aklına.

Ben bakarken Stapleton kalktı ve odadan çıktı, Sir Henry ise sandalyesine yaslanarak kadehini doldurdu ve sigarasından bir nefes çekti. Bir kapının gıcırtısını ve çakıllı zemindeki ayak seslerini duydum. Altına çökmüş olduğum duvarın diğer tarafında adımlar birbirini izledi. Baktığımda doğabilimcinin bahçenin uç tarafında, müştemilatın köşesinde durduğunu gördüm. Bir kilitte anahtar döndü ve Stapleton buraya girdiğinde şüpheli bir boğuşma sesi duyuldu. İçeride sadece bir iki dakika kaldı ve sonra bir kere daha anahtarın bir kilitte döndüğünü, yanımdan geçerek eve girdiğini duydum. Konuğuna katıldığını gördüm ve gördüklerimi aktarmak için sessizce sürünerek arkadaşlarımın yanına döndüm.

"Kadının orada olmadığını mı söylüyorsun Watson?" diye sordu Holmes gördüklerimi anlatmayı bitirdiğimde.

"Evet."

"O halde nerede olabilir? Mutfaktan başka bir yerde ışık yanmıyor."

"Nerede olduğunu bilemiyorum."

Grimpen Bataklığı üzerine yoğun bir sis tabakasının çöktüğünü söylemiştim. Sis yavaşça olduğumuz yere doğru kalın bir duvar gibi geliyordu. Ay üstünde parlıyor ve üzerinden çıkan tepeler ve kayalıklarla geniş bir buz tabakası gibi görünmesine neden oluyordu. Holmes'un yüzü buraya doğru dönmüştü, yavaşça sürüklenmesini izleyerek sabırsızlıkla mırıldandı.

"Bize doğru geliyor Watson."

"Kötü bir durum mu?"

"Gerçekten de çok kötü, şu dünyada planlarımı bozabilecek tek şey. Sir Henry çok gecikmez herhalde. Saat on oldu bile. Başarımız, hatta onun hayatı sis patikaya ulaşmadan gelmesine bağlı."

Gece açıktı. Yarım ay bütün manzarayı yumuşak, titreyen bir ışıkla aydınlatırken yıldızlar soğuk ve parlak görünüyordu. Evin karanlık silüeti tırtıklı çatısı ve dumanlar çıkan bacalarıyla karşımızdaydı. Pencerelerden ışık geniş

huzmeler halinde bahçeye ve kıra yayılıyordu. Bunlardan biri aniden söndü. Hizmetkârlar mutfaktan çıkmıştı. Sadece iki adamın, cani ev sahibi ve her şeyden habersiz konuğunun purolarını üfleyerek sohbet ettikleri yemek odasının ışıkları kalmıştı.

Beyaz pamuksu kütlesiyle kırı kaplayan sis her dakika eve daha çok yaklaşıyordu. İnce uç kısımları şimdiden ışığı yanan pencerelere ulaşmıştı. Bahçenin uzak duvarı çoktan görünmez hale gelmişti ve ağaçlar beyaz sisin üzerine dikilmiş gibi görünüyordu. Biz bakarken sis halkaları evin iki köşesinden gelerek birleşti. Üst katın ve çatının gölgeli bir denizde yüzen garip bir gemi görüntüsüne bürünmesine neden oldu. Holmes hırsla önünde duran kayaya elini vurdu ve sabırsızlıkla bir tekme savurdu.

"Eğer bir çeyrek saat içinde çıkmazsa patika sisle kaplanacak. Yarım saat içinde burnumuzun ucunu bile göremez duruma geleceğiz."

"Daha yüksek bir yere mi geçsek?"

"Evet, bu daha iyi olur."

Böylece sis ilerledikçe biz geriledik ve evden 500 metre uzaklaştık, sis yavaşça ilerlemeye devam ediyordu.

"Çok uzaklaşıyoruz," dedi Holmes. "Bize ulaşmadan önce yakalanmasını göze alamayız. Ne olursa olsun yerimizi korumamız gerek." Dizlerinin üzerine çökerek kulağını yere dayadı. "Tanrı'ya şükür, galiba gelişini duyuyorum."

Hızlı adımların yankısı kırın sessizliğini böldü. Taşların arasına çökerek gümüşi sisin içine doğru dikkatle baktık. Adımlar giderek kuvvetlendi ve sisin içinden bir perdeyi delip geçer gibi beklemekte olduğumuz adam çıktı. Açık, yıldızların aydınlattığı geceye çıkarken şaşkınlıkla çevresine bakındı. Saklanmakta olduğumuz yerin yakınındaki patikadan hızla geçti ve arkamızdaki yokuşa doğru yol aldı. Yürürken tedirgin bir tavırla sürekli iki omzunun üzerinden çevreyi gözetliyordu.

"Şşşt!" dedi Holmes ve emniyeti kaldırılırken silahın çıkardığı klik sesini duydum. "Bakın! Geliyor!"

Yüzen sisin ortasında belirgin ve devamlı bir patırtı vardı. Sis bulutu bu-

lunduğumuz yerden 50 metre ilerideydi, üçümüz de buradan çıkacak dehşetin ne olduğunu meraklı gözlerle bekliyorduk. Holmes'un dirseğinin dibindeydim ve bir an için yüzünü gördüm. Solgun ve sevinçliydi, gözleri ay ışığında parlıyordu. Ancak aniden gözleri ileride bir noktaya sabitlenerek dikkatle bakmaya başladı ve dudakları şaşkınlıkla aralandı. Aynı anda Lestrade bir korku çığlığıyla kendini yere fırlattı. Ben ayağa fırlayıp uyuşmuş elimle tabancamı kavradım. Zihnim ise sisin gölgelerinden üzerimize doğru fırlayan şeklin korkunçluğuyla donakalmıştı. Bu bir köpekti; koskocaman, kömür karası bir köpek, hiçbir ölümlünün şimdiye kadar görmediği bir köpek. Ağzından alevler çıkıyor, gözleri alevli bir şekilde parlıyordu. Burnu, ensesi ve gerdanı bu titreyen alevlerle çevrelenmişti. En hasta zihinlerin hezeyanlarında bile bu sis duvarından üzerimize doğru fırlayan yabani yüzden ve ürkütücü şekilden daha vahşi, cehennemi bir varlık olamazdı.

Bu dev gibi olan kara yaratık uzun sıçrayışlarla patikada yol alıyor, hızla dostumuzun ayak izlerini takip ediyordu. Bu olayla o kadar sarsılmıştık ki öylece donakaldık ve kendimize gelmeden önce yanımızdan geçip gitmesine izin verdik. Sonra Holmes ile beraber aynı anda silahlarımızı ateşledik ve yaratıktan en azından birinin başarılı olduğunu gösteren korkunç bir uluma yükseldi. Fakat durmadı ve yoluna devam etti. İleride, patikada Sir Henry'nin ay ışığında bembeyaz ellerini korku içinde kaldırıp, çaresizce dönüp kendisini takip eden korkunç şeye baktığını gördük. Ancak köpekten gelen acı çığlık korkularımızı dağıttı. Eğer yaralanabiliyorsa ölümlüydü ve eğer onu vurmayı başardıysak öldürmeyi de başarabilirdik. Hayatımda hiçbir adamın Holmes'un o gece koştuğu gibi koştuğunu görmedim. Ben de oldukça hızlı olmama rağmen beni, benim Lestrade'i geride bıraktığım gibi geçti. Yolumuzda ilerledikçe Sir Henry'nin birbiri ardına yükselen çığlıklarını ve köpeğin derin ulumasını duyuyorduk. Canavarın kurbanı üzerine atıldığını, onu yere devirip boğazına hamle yaptığını görmeye yetişmiştim. Fakat Holmes hemen silahındaki mermileri yaratığın sırtına boşalttı. Canavar son bir ıstırap uluması ve havada yankılanan korkunç bir sesle sırtının üstüne düştü, dört uzvuyla vahşice havayı

pençeledikten sonra yana doğru devrildi. Nefes nefese durdum ve tabancamı korkunç, parlayan kafasına dayadım ama tetiği çekmek faydasızdı. Dev köpek çoktan ölmüştü.

Sir Henry düştüğü yerde bilinçsizce yatıyordu. Yakasını yırtarak açtık ve herhangi bir iz olmadığını görüp tam zamanında yetiştiğimizi anladığımızda Holmes bir şükranla haykırdı. Dostumuzun gözkapakları hareket etmeye başlamıştı bile. Lestrade brendi matarasını Sir Henry'nin ağzına dayadı ve korkuyla bize bakan bir çift göz açıldı.

"Aman Tanrım!" diye fısıldadı. "O da neydi öyle? Tanrı aşkına neydi o?"

"Her neyse artık ölü," dedi Holmes. "Bu aile hayaletini sonsuza kadar ortadan kaldırdık."

Yaratık tüm büyüklüğüyle önümüzde yatıyordu. Ne safkan bir tazıydı ne de safkan bir çoban köpeğiydi. Bunların ikisinin kırması, dev gibi olan vahşi ve küçük bir aslan boyutlarında bir köpekti. Şimdi bile ölümle kaskatı olduğu halde koca dişleri arasından alevler saçılıyordu ve küçük, zalim gözleri alev çemberleriyle çevriliydi. Elimi parlayan burnuna koydum ve benim elim de karanlıkta parlamaya başladı.

"Fosfor," dedim.

"Kurnazca hazırlanmış bir düzen," dedi Holmes ölü hayvanı koklayarak. "Koku alma gücünü bastıracak bir kokusu yok. Sizi bu dehşete maruz bıraktığımız için bir özür borçluyuz Sir Henry. Bir köpek görmeye hazırlıklıydım ama böylesini değil. Ve sis onu yakalamak için bize çok az bir aralık bıraktı."

"Hayatımı kurtardınız."

"Önce tehlikeye attık ama. Ayağa kalkabilecek gibi hissediyor musunuz?"

"Bana bir yudum daha brendi verin ve tekrar kendime geleyim. Şimdi, eğer bana yardım edecekseniz ne yapmamızı öneriyorsunuz?"

"Sizi burada bırakacağız. Bu akşam daha fazla macera yok. Eğer biraz beklerseniz birimiz sizi malikâneye götürebilir."

Ayağa kalkmaya çalıştı ama hâlâ hayalet görmüş gibi bembeyazdı ve her

uzvu titriyordu. Onu bir kayaya kadar götürdük ve burada yüzünü ellerine gömerek ve titreyerek oturdu.

"Sizi bırakmak zorundayız," dedi Holmes. "Daha yapmamız gereken işler var ve her saniye çok değerli. Kanıtımız var, şimdi adamı yakalamamız gerek."

"Onu evde bulma ihtimalimiz çok düşük," dedi Holmes hızla patikadan geri dönerken. "Silah sesleri oyunun bittiğini duyurmuş olmalı."

"Evden biraz uzaktaydık ve sis sesi boğuklaştırmış olabilir."

"Köpeği geri çağırmak için onu izlemiş olmalı. Bundan emin olabiliriz. Hayır, hayır! Şimdiye kadar çoktan kaçmıştır. Ancak yine de evi arayıp emin olacağız."

Ön kapı açıktı, bizi koridorda karşılayan yaşlı uşağı şaşırtarak odadan odaya hızla evi dolaştık. Yemek odası dışında ışık yanmıyordu fakat Holmes bir lamba bularak evin her köşesini aradı. Aradığımız adamdan bir iz yoktu. Ancak üst katta yatak odalarından birinin kapısı kilitliydi.

"Burada biri var!" diye haykırdı Lestrade. "Bir hareket duyuyorum. Şu kapıyı açın!"

İçeriden alçak bir inleme ve hıçkırık sesi geliyordu. Holmes ayağıyla kapının kilidinin hemen üstüne sertçe vurdu ve kapı açıldı. Ellerimizde tabancalarla içeriye daldık. Ancak içeride bize meydan okumasını beklediğimiz hainden eser yoktu. Bunun yerine o kadar beklenmedik ve garip bir manzarayla karşılaştık ki bir dakika boyunca durup bunu izledik.

Oda küçük bir müze gibi döşenmişti ve camla kaplı panolar bu karmaşık, tehlikeli adamın rahatlamak için uğraştığı hobisinin sonucu olarak kelebek ve güve koleksiyonuyla doluydu. Odanın ortasına eski tahta tavanı desteklemek için bir direk yerleştirilmişti. Buna bağlı biri vardı, o kadar fazla çarşafa sarılıydı ki insan bunun bir adam mı yoksa kadın mı olduğu anlayamıyordu. Boyun kısmından geçen bir havlu ensesini destekleyen direğe bağlanmıştı. Bir diğeri yüzün alt kısmını kaplıyor, keder ve utançla dolu, bize sorgulayarak bakan koyu renk bir çift gözün altında bitiyordu. Bir dakika sonra ağzındaki tıkacı çıkarıp bağlarını çözdüğümüzde Bayan Stapleton ayaklarımızın dibindeki

zemine düştü. Güzel başı göğsüne doğru düşerken boynundaki derin kızarıklığı gördüm.

"Cani herif!" diye haykırdı Holmes. "Gel Lestrade, brendi şişeni ver. Onu sandalyeye oturtun. Yorgunluktan ve çektiği acıdan bayıldı."

Kadın tekrar gözlerini açtı.

"Güvende mi?" diye sordu. "Kaçmayı başarabildi mi?"

"Bizden kaçmayı başaramayacak hanımefendi."

"Hayır, hayır! Kocamı sormuyorum. Sir Henry? O güvende mi?"

"Evet."

"Peki ya köpek?"

"Öldü."

Kadın tatmin dolu bir nefes verdi.

"Tanrı'ya şükür! Tanrı'ya şükürler olsun! Ah, şu aşağılık! Bana nasıl davrandığına bakın!" Kollarını sıvadı ve dehşet içerisinde kollarını kaplayan morlukları gördük. "Ama bu hiçbir şey... Hiçbir şey! Asıl eziyet ettiği zihnim, ruhum! Hepsine dayandım; dayağa, yalnızlığa, yalan içinde bir hayata, beni hâlâ sevdiği umuduna tutunarak elimden geldiğince tahammül ettim. Ama şimdi biliyorum ki ben de onun için sadece bir aracım."

Konuşurken derin hıçkırıklara boğuldu.

"Ona borçlu değilsiniz hanımefendi," dedi Holmes. "Bize her şeyi anlatırsanız onu yakalayacağız. Eğer ona yardım ettiyseniz de şimdi bize her şeyi anlatın ki kefaretinizi ödeyin."

"Kaçmış olabileceği sadece tek bir yer var," diye yanıtladı. "Bataklığın ortasında eski bir kalay madeni var. Köpeği orada tutuyordu ve günün birinde sığınabileceği yeri olsun diye orayı hazırladı. Oraya kaçmıştır."

Sis perdesi beyaz bir yün gibi pencereyi kaplamıştı. Holmes lambayı buna doğru kaldırdı.

"Görüyorsun ya," dedi, "bu gece kimse Grimpen Bataklığı'nda yolunu bulamaz."

Kadın gülüp ellerini çırptı. Gözleri ve dişleri çılgın bir mutlulukla parlıyordu.

"Gidiş yolunu bulabilir ama çıkış yolunu asla!" diye hıçkırdı. "Böyle bir gecede yol işaretlerini nasıl görecek? Onları beraber yerleştirdik, o ve ben, bataklığın yolunu işaretlemek için yani. Ah, keşke onları bugün yerlerinden çıkarabilmiş olsaydım. Elinize düşerdi."

Sis kalkana kadar peşine düşmenin boşuna olduğu açıktı. Bu arada Lestrade'i evin başında bırakarak Holmes ile beraber Sir Henry'yi de alarak Baskerville Malikânesi'ne döndük. Stapleton'ların hikâyesini ondan gizlemek artık mümkün değildi fakat sevdiği kadınla ilgili gerçeği yüreklilikle karşıladı. Fakat gece yaşadığı macera sinirlerini bozmuştu ve sabaha kadar ateşli hezeyanlar içinde Doktor Mortimer'ın nezaretinde yatağında dönüp durdu. Sir Henry eskiden olduğu gibi cesur yürekli bir adam haline dönüp, bu kötü şöhretli mülkün başına tekrar geçmeden önce bu ikisinin dünyayı dolaşması gerekecekti.

Şimdi hızlıca, hayatımızı çok uzun bir süre gölgeleyen ve trajik bir biçim de sona eren karanlık korkuları ve belirsiz tahminlerimizi paylaştığımız bu benzersiz hikâyenin sonuna yaklaşıyorum. Köpeğin ölümünün ertesi günü sis dağıldı ve Bayan Stapleton bize buldukları açıklığa doğru rehberlik etti. Bizi kocasının izinden götürürken yaşadığı mutluluk, bu kadının hayatını nasıl bir dehşet içinde geçirdiğini görmemizi sağladı. Onu geniş bataklığa doğru hafif bir eğimle kıvrılan sıkı ve kuru toprak zeminde bıraktık. Buranın sonunda küçük tahtalar dikilerek, bir çimenlikten diğerine zikzaklar çizerek uzanan yol işaretlenmişti. Çürümüş otlar, iğrenç bataklık bitkilerinden yayılan ağır bir küf ve çürümenin uyuşturucu kokusu etrafımızı sarmıştı. Birkaç kere attığımız yanlış adımlar belimize kadar çamura batmamıza ve titreyen derin bataklığın metreler boyunca dalgalanarak hareket etmesine neden oluyordu. İnatçı tutuşuyla topuklarımıza yapışıyor ve sanki kötücül bir el bizi bu sonu görünmez bataklığın dibine doğru çekmeye çalışıyordu. Bir kere bu tehlikeli yolu bizden önce birinin geçtiğine dair bir işaret gördük. Çimlerin arasında duran koyu bir şey vardı. Holmes patikadan çıkıp, göğsüne kadar batarak bunu almak için uzandı ve eğer biz onu geri çekmek için yanında olmasaydık bir daha sert ze-

mine basamayabilirdi. Elinde tuttuğu eski siyah bir çizmeyi havaya kaldırdı. İç kısmındaki deriye "Meyers, Toronto" yazısı basılmıştı.

"Eh, bu çamur banyosuna değdi," dedi. "Bu, dostumuz Sir Henry'nin kayıp çizmesi."

"Kaçarken Stapleton fırlatmış olmalı."

"Kesinlikle. Köpeği onun peşinden göndermek için kullandıktan sonra elinde tutmuş olmalı. Oyun bittiğinde ve kaçmaya başladığında hâlâ elinde tutuyormuş. Ve bu noktada fırlatıp atmış. En azından buraya kadar başına bir şey gelmeden ulaştığını biliyoruz."

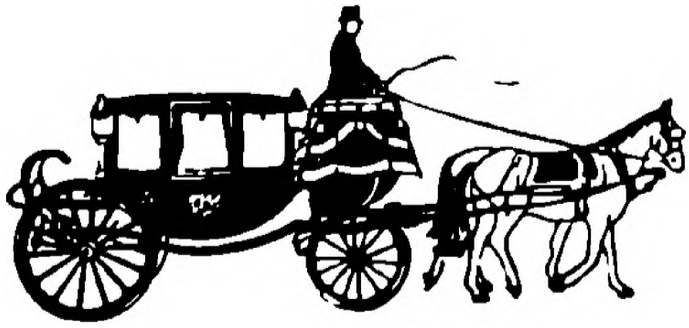
Ancak bir sürü ihtimal olmasına rağmen bundan fazlasını asla öğrenemeyecektik. Bataklık içinde ayak izlerini bulma şansımız yoktu ama arkasındaki sert zemine ulaştığımızda dikkatle aradık. En ufak bir iz dahi bulamadık. Eğer zeminin anlattığı hikâyeye bakarsak Stapleton sisin içinde kaçtığı gece bu adacığa hiç ulaşamamıştı. Bu katı yürekli adam kendisini dibe çeken aldatıcı Büyük Grimpen Bataklığı'nın ortasında bir yerlerde sonsuza dek gömülmüştü.

Vahşi yardımcısını tuttuğu adacıkta bir sürü izine rastladık. Koca bir tekerlek ve içi çöplerle dolu bir şaft, terk edilmiş madenin yerini gösteriyordu. Bunun yanında etrafını çevreleyen bataklığın bir kısmını sürükleyip götürdüğü madencilere ait olan kulübelerden kalanlar vardı. Bunlardan birini çevreleyen kemik kalıntıları ile koca bir zincir yaratığın nerede tutulduğunu gösteriyordu. Kahverengi tüylerle kaplı bir iskelet bunların arasında yatıyordu.

"Bir köpek!" dedi Holmes. "Tanrı aşkına! Bu kıvırcık tüylü bir Spanyel. Zavallı Mortimer köpeğini bir daha asla göremeyecek. Buranın henüz çözmediğimiz başka bir sırrı kaldığını sanmıyorum. Köpeği saklamış olabilir ancak sesini bastıramadı, bu nedenle gündüz vakti bile duyması nahoş olan ulumaları duyuyorduk. Acil durumlarda köpeği Merripit'te bulunan müştemilata kapatıyordu ama bu riskliydi sadece çok önemli ve çabalarının neticesi olacağını düşündüğü günlerde bunu yapmaya cesaret edebildi. Kutudaki şu macunsa hiç şüphesiz ki hayvanı kapladığı karışım. Elbette aile efsanesi ve Sir Charles'ı ölümüne korkutma amacı buna ilham kaynağı oldu. Zavallı mahkûmun öyle

çığlıklar atarak kaçtığına şaşmamalı, tıpkı dostumuzun yaptığı ve hatta aynı durumda kalsak bizim de öyle bir yaratığın gecenin içinde peşimizden geldiğini görsek yapacağımız şey gibi. Kurnazca hazırlanmış bir oyun. Kurbanını ölümüne götürmenin dışında köylülerin kırda bunu araştırmaya gitmesini de engelliyordu. Londra'da da söylemiştim, burada da söylüyorum Watson, hiç şu bataklıkta gömülü adam kadar tehlikeli bir adamın peşine düşmemiştik."

Bunu söylerken uzun koluyla, üstü yeşille kaplı kırın kızıla çalan sınırına kadar alabildiğine uzanan bataklığın genişliğini gösteriyordu.

15

Bir Hatıra

Kasım sonunda sert ve sisli bir geceydi, Holmes ve ben Baker Sokağı'ndaki oturma odamızda ateşin başında oturuyorduk. Devonshire'daki trajik olayın ardından çok önemli iki meseleyi halletmişti. Öncelikle Albay Upwood'un Nonpareil Kulübü'ndeki kumar skandalını içeren korkunç rezaletini açığa çıkartmıştı. Daha sonra cinayetten yargılanan Bayan Montpensier'in adını temize çıkartmıştı çünkü öldürmekle suçlandığı üvey kızı Bayan Carere altı ay sonra hayatta ve New York'ta evlenmiş halde bulunmuştu. Dostum bu çok önemli ve zor davalardaki başarısının ardından oldukça keyifliydi, bu nedenle Baskerville gizeminin detaylarını onunla tartışabilme imkânı buldum. Davaların birbiri içine geçmesini sevmediği için sabırla beklemiş ve dingin zihnini o anda çalışmakta olduğu davadan alıkoyup geçmişin anılarına dalmasını istememiştim. Sir Henry ve Doktor Mortimer, sinirlerini bozan bu olayların ardından çıkacakları geziden önce Londra'ya gelmişlerdi. O öğleden sonra yanımıza uğramışlardı, bu nedenle bu meselenin açılması da oldukça doğaldı.

"Bütün bu olanlar," dedi Holmes, "en başından beri kendini Stapleton olarak tanıtan bu adam için açıktı ama bizim başta amacını bilme imkânımız yoktu. Olayların sadece kısıtlı bir bölümünü bildiğimiz için de bize oldukça karmaşık göründü. Bayan Stapleton ile iki kere konuşma imkânım oldu ve mesele

şimdi tamamen açığa kavuştu, bilmediğimiz bir nokta kaldığını sanmıyorum. Dava indeksimde B harfi altında buna ilişkin notlarımı görebilirsin."

"Sen kendi hatırladığın şekliyle bana olayları aktarabilir misin?"

"Elbette ancak her şeyi hatırladığımı söyleyemem. Yoğun bir konsantrasyon bazen geçmişi bulanık hatırlamamıza neden olabiliyor. Davasına iyi odaklanmış bir avukat, bir iki hafta boyunca girdiği duruşmalardan sonra geçmiş davalarını unutur. Bu nedenle benim de her davam bir öncekini unutturuyor. Bayan Carere, Baskerville Malikânesi'ne dair anılarımı gölgeledi bile. Yarın karşılaşacağımız başka bir problem, zarif Fransız hanımefendiyi ve şu rezil Upwood'u bize unutturabilir. Ancak köpek davasına gelince sana olayları gerçekleştiği sırayla aktaracağım, bir şey atlayacak olursam sen hatırlat.

Soruşturmam her şeyden önce aile portrelerinin yalan söylemediğini ve bu adamın da gerçekten Baskerville soyundan geldiğini kanıtladı. Kötü bir şöhretle Güney Amerika'ya doğru yola çıkan Sir Charles'ın küçük kardeşi Rodger Baskerville'in oğluymuş. Rodger'ın evlenmediği söyleniyordu fakat evlenmiş. Oğlu ise babasıyla aynı adı taşıyormuş ama Costa Rica'nın meşhur güzellerinden Beryl Garcia ile evlenmiş ve yüklü bir miktar para biriktirip, adını Vandelour olarak değiştirerek İngiltere'ye gelmiş. Burada Yorkshire'ın doğusunda bir okul açmış. Bu mesleğe atılmasının sebebi, eve dönüş yolunda Fraser adında bir öğretmenle tanışması ve başarıyı yakalamak için adamın yeteneğini kullanmayı planlamasıymış. Fraser ölmüş ve okul da batmaya başlamış. Vandeleur'lar adlarını Stapleton olarak değiştirmeyi uygun bulmuşlar ve adamın servetinden geri kalanını, hain planlarını ve böcekbilime olan ilgisini de alıp İngiltere'nin güneyine yerleşmişler. British Museum'da bu konuda tanınmış bir uzman olduğunu ve Yorkshire günlerinde yeni bir kelebek türü keşfedip ona Vandeleur ismini verdiğini öğrendim.

Şimdi hayatının bizi ilgilendiren kısmına geliyoruz. Adam belli ki bir soruşturma yapmış ve bu değerli mülk ve kendisi arasında iki engel bulunduğunu öğrenmiş. Devonshire'a ilk geldiğinde planlarını tam oluşturmuş olduğunu sanmıyorum fakatkarısını kardeşi olarak tanıtmasından en başından beri bir kötülük planladığı belli. Tam olarak nasıl olacağına karar vermiş olmasa da

onu bir yem olarak kullanmak belli ki başından beri aklındaydı. Mülkü ele geçirmeyi amaçlıyordu ve sonuna kadar tüm riskleri de almaya hazırdı. İlk yaptığı şey atalarının evinin olabildiğince yakınına yerleşmek oldu ve ikincisi de Sir Charles Baskerville ve diğer komşularla dostluğunu geliştirmekti.

Baronetin kendisi de aile efsanesini anlatıp böylece kendi sonunu hazırladı. Stapleton -bundan sonra onu böyle anacağım- yaşlı adamın kalbinin zayıf olduğunu ve bir şokun onu öldüreceğini biliyordu. Bu kadarını Doktor Mortimer'dan öğrenmişti. Aynı zamanda Sir Charles'ın batıl inançları olduğunu ve bu grotesk efsaneyi çok ciddiye aldığını da fark etmişti. Kurnaz zihni Baskerville'i hemen öldürecek ama kendini zan altında bırakmayacak bir plan üretmeye başlamıştı. Bu fikir aklına gelince mükemmel bir şekilde uygulamak için çalışmaya başladı. Sıradan bir dolandırıcı vahşi bir köpeği yeterli bulurdu. Yaratığı şeytani göstermek için doğal olmayan yöntemler kullanmak adam adına zekice bir hamleydi. Köpeği Londra'da Fulham Yolu'nda bulunan Ross&-Mangles'dan aldı. Ellerinde olan en vahşi, en güçlü hayvandı. Peşinde çok fazla iz bırakmamak için köpeği eve Kuzey Devon Yolu'ndan getirerek, kırın büyük bir kısmını yürüyerek geçti. Böcek avları sırasında bataklıkta nasıl dolaşacağını zaten öğrenmişti ve böylece yaratığı saklayacağı güvenli yeri bulmuştu. Buraya yerleşti ve şansının dönmesini bekledi. Ama daha zamanı gelmemişti. Yaşlı adamı geceleri dışarıya çıkması için kandırmak imkânsızdı. Birkaç kere Stapleton, köpeği alıp kırda saklandı fakat başarılı olamadı. İşte bu sonuçsuz kalan çabaları sırasında köpek köylüler tarafından görüldü ve böylece canavar efsanesi bir kez daha geçerlilik kazandı. Karısının Sir Charles'ı ölüme sürükleyeceğini ummuştu ama kadın beklediğinin aksine ona başkaldırdı. Adamı düşmanının merhametine bırakacak romantik ilişkiye girmekten kaçındı. Tehditleri hatta dile getirmekten rahatsız olsam da onu dövmesi bile kadını ikna edemedi. Kadın buna karışmayacaktı ve bu bir süre için Stapleton'ın kapana kısılmasına neden oldu.

Ancak Sir Charles ile olan dostluğunu ilerletip, zavallı Bayan Laura Lyons'a yaptığı yardımlarda vekil olunca bu zorlukları atlatmanın bir yolunu buldu. Kendini bekâr bir adam gibi tanıtarak bu kadını etkiledi ve eğer kocasından bo-

şanırsa onunla evleneceğine inanmasını sağladı. Doktor Mortimer'ın tavsiyesi üzerine Sir Charles'ın malikâneden ayrılacağını öğrendiğinde bunu onaylıyormuş gibi davrandı fakat planları neredeyse bozuluyordu. Bir an önce harekete geçmeliydi yoksa kurbanı erişemeyeceği bir yere kaçacaktı. Bu nedenle Bayan Lyons'u, yaşlı adam Londra'ya doğru yola çıkmadan buluşmaya çağıran mektubu yazmaya zorladı. Daha sonra inandırıcı bir bahaneyle kadının gitmesine engel oldu ve böylece beklediği fırsat eline geçti.

Coombe Tracey'den geldiği akşam köpeği getirip boyamak için zamanı vardı. Onu yaşlı adamın bekleyeceğini bildiği kapıya tam zamanında getirdi. Sahibinin emriyle köpek kapıdan atlayarak zavallı adamı kovalamaya başlayınca o da çığlıklar içinde patikada koşmaya başladı. Ağzından alevler fışkıran bu kocaman kara yaratığın o kasvetli tünelde kurbanını kovaladığını görmek oldukça korkunç bir manzara olmalı gerçekten de. Sir Charles tünelin sonunda kalbine ve korkusuna yenilip can verdi. Baronet patikadan koşarken köpek çimenlik alanı takip etmişti, bu nedenle adamın ayak izlerinden başka bir iz bulamadık. Onu yerde yatarken görünce yaratık muhtemelen koklamak için yaklaştı ama ölü olduğunu görünce geri döndü. İşte Doktor Mortimer'ın gördüğü iz de bu şekilde oluştu. Köpek geri çağrıldı ve Grimpen Bataklığı'ndaki barınağına götürüldü, böylece bu gizem de yetkilileri şaşkına çevirirken kasaba halkını da alarma geçirdi, en nihayetinde de bu davanın bize sunulmasına neden oldu.

İşte Sir Charles Baskerville'in ölümü böyle gerçekleşti. Bundaki şeytanca planı görebilirsin, öyle ki gerçek katile karşı bir iddia oluşturmak oldukça güç. Tek suç ortağı onu asla ele vermeyecek, doğanın bir ürünü olduğu için bu kadar başarılı olabildi. Olaya karışan iki kadın da -Bayan Stapleton ve Bayan Lyons- Stapleton'dan kuşkulanıyorlardı. Bayan Stapleton, onun yaşlı adama karşı bir şeyler planladığını tahmin ediyordu ve köpeğin varlığından haberdardı. Bayan Lyons bunları bilmiyordu fakat ölümün zamanlamasının sadece Stapleton'ın haberdar olduğu iptal edilen buluşmasıyla çakışması onu kuşkulandırmıştı. Ancak ikisi de adamın etkisi altındaydı ve adam da onlardan kork-

muyordu. Planının ilk aşaması gerçekleşmişti ama daha zorlu ikinci kısmı hâlâ aşılamamıştı.

Stapleton'ın Kanada'daki vârisiten haberinin olmaması mümkün. Her hâlükârda kısa süre sonra bunu ve Henry Baskerville'in nasıl geleceğinin ayrıntılarını Doktor Mortimer'dan öğrendi. Stapleton'ın ilk düşüncesi bu Kanada'dan gelecek genç yabancıyı daha Devonshire'a ayak basmadan Londra'da haklamaktı. Yaşlı adamı tuzağa düşürmeye yardım etmeyi reddettiğinden beri karısına güvenmiyordu ve üstündeki etkisinin azalacağı korkusuyla onu gözünün önünden ayırmak istemiyordu. İşte bu nedenle onu yanında Londra'ya getirdi. Öğrendiğim kadarıyla Craven Caddesi'ndeki Mexbotough Butik Oteli'nde kalmışlar ki bu otel ajanım tarafından aranan otellerden biriydi. İşte burada kendisi takma bir sakalla Doktor Mortimer'ı önce Baker Sokağı'na daha sonra da istasyona ve nihayet Northumberland Oteli'ne kadar izlerken karısını odasında esir olarak tuttu. Karısı planlarını tahmin edebiliyordu ama şiddetten kaynaklandığını düşündüğüm bir korku nedeniyle tehlikede olduğunu bildiği adama yazmaya cesaret edemedi. Eğer mektup Stapleton'ın eline geçseydi hayatı tehlikeye girerdi. En sonunda bildiğin üzere gazeteden kelimeleri keserek mektubu oluşturdu ve gizlice yolladı. Mektup Sir Henry'ye ulaşarak yaklaşan tehlike konusunda onu uyardı.

Eğer köpeği kullanması gerekirse onu Sir Henry'nin izinden yollayabilmesi için Stapleton'ın adama ait bir eşyaya ihtiyacı vardı. Hızla ve dikkatle işe koyuldu, otel hizmetçisinin ona yardım etmesi karşılığında yüklü bir rüşvet aldığına eminim. Ancak çaldığı ilk ayakkabı yeni olduğu için amacına hizmet edemezdi. Bu nedenle geri çevirip başka bir tanesini aldı. İşte gerçek bir köpekle uğraşıyor olduğumuzu anlamama neden olan buydu. Yoksa yeni ayakkabıyı bırakıp daha eski olanı alma çabası başka nasıl açıklanabilirdi? Olay ne kadar acayip ve karmaşıksa o kadar fazla dikkat gerektirir, olayın en karmaşık görünen kısmı mantıklı ve bilimsel bir bakış açısıyla ele alındığında problem çözülür.

Sonra Stapleton'ın arabanın içinde bizi takip ettiği ziyaret gerçekleşti. Bizim yerimizi, benim adımı bilmesi ve genel olarak olaydaki davranış tarzı

Stapleton'ın suç kariyerinde Baskerville olayının bir ilk olmadığını gösteriyordu. Geçtiğimiz üç yıl içerisinde Batı bölgesinde herhangi bir suçlunun yakalanamadığı dört önemli soygun gerçekleşmişti. Bunlardan sonuncusu geçtiğimiz mayıs ayında Folkestone Court'ta gerçekleşti. Maskeli soyguncunun karşısına çıkan bekçi hayret verici bir soğukkanlılıkla katledilmişti. Stapleton'ın oldukça tehlikeli bir adam olduğundan ve giderek azalan gelirini bu tarz olaylarla artırmaya çalıştığından şüphem yok.

O sabah elimizden kolayca kaçmasıyla bu işe ne kadar yatkın olduğunu gördük ve arabacıya benim adımı söylemesi de küstahlığını gösteriyor. O andan itibaren Londra'da bana karşı kaybedeceğini anlayarak Dartmoor'a döndü ve Sir Henry'yi orada beklemeye başladı."

"Bir dakika!" dedim. "Olayların akışını doğru aktardığına şüphe yok fakat henüz açıklamadığın bir nokta var. Efendisi Londra'dayken köpeğe ne oldu?"

"Bu mesele üzerine düşündüm ve elbette bu çok mühim bir nokta. Kendisiyle bütün planlarını paylaşmış olması ihtimal dahilinde olmasa da belli ki Stapleton'ın bir suç ortağı varmış. Merripit Konağı'ndaki yaşlı uşak Anthony olabilir. Stapleton'la olan ilişkisini okul müdürlüğü günlerine kadar takip etmek mümkün, bu nedenle hizmet ettiği hanımefendi ve beyefendinin evli olduklarını biliyor olmalı. Bu adam ortadan kaybolarak ülkeyi terk etti. Anthony'nin İngiltere'de yaygın bir isim olmadığı aşikâr. Ancak Antonio, Amerika'da oldukça sık rastlanan bir isim. Adam tıpkı Bayan Stapleton gibi iyi İngilizce konuşuyordu ama garip bir aksanı vardı. Stapleton'ın işaretlemiş olduğu bataklık yolunda bu adamla karşılaşmıştım. Bu nedenle efendisinin yokluğunda köpekle ilgilenin o olması muhtemel ama muhtemelen canavarın ne için kullanıldığından haberi yoktur.

Stapleton'lar Devonshire'a döndü, daha sonraysa Sir Henry ve sen onları izlediniz. Benim bu sırada ne yaptığıma gelirsek belki sözcüklerin yapıştırıldığı kâğıdı çok dikkatli incelediğimi hatırlıyorsundur. Kâğıdı gözlerime iyice yaklaştırdığımda beyaz yaseminlerin belli belirsiz kokusunu aldım. Bir suç uzmanının birbirinden ayırt etmesi şart olan yetmiş beş çeşit parfüm vardır ve birden fazla kez davaların bu kokuları ayırt etmeme dayandığını biliyorum.

Koku bir kadının varlığına işaret ediyordu ve daha o zamandan Stapleton'lardan şüphelenmeye başlamıştım. Böylelikle köpeğin gerçekliğinden emin olup daha bölgeye ayak basmadan muhtemel suçluyu bulmuştum.

Stapleton'ı izlemeyi amaçlıyordum. Seninle olsaydım gardını düşürmeyeceği için bunu yapmam imkânsızdı. Bu nedenle sen de dahil herkesi kandırdım ve Londra'da olduğum sanılırken gizlice geldim. Sandığın kadar fazla zorluk çekmedim, zaten böyle meselelerin soruşturmaya etki etmemesi gerekir. Çoğunlukla Coombe Tracey'de kaldım ve sadece olaylara yakın olmam gerektiğinde kırdaki kulübeyi kullandım. Cartwright da benimle gelmişti ve bir köylü çocuğu gibi giyinerek bana çok büyük yardım sağladı. Yemek ve temiz kıyafet için tamamen ona bağımlıydım. Ben Stapleton'ı izlerken Cartwright da seni izliyordu böylece bütün ipleri elimde tutmuş oluyordum.

Sana zaten raporlarının bana çok geçmeden, Baker Sokağı'ndan Coombe Tracey'ye iletilerek ulaştırıldığını söyledim. Bana çok yararı dokundu, özellikle de Stapleton'ın gerçek biyografisinin. Adamın ve elbette kadının kimliklerini bu sayede açığa çıkartabildim. Ancak kaçak mahkûm ve Barrymore'ların onunla olan ilişkisi gereksiz yere meseleyi karıştırdı. Bunu da oldukça etkili bir şekilde aydınlattın fakat ben zaten bu sonuca ulaşmıştım. Kırda olduğumu keşfettiğinde bütün meseleyi çözmüştüm ama jüriye sunacak bir suçlamam yoktu. Stapleton'ın zavallı mahkûmun ölümüyle sonuçlanan hamlesi bile adamı cinayetten tutuklamamıza yetmezdi. Elleri kana bulanmış halde yakalamamız gerekiyordu ve Sir Henry'yi yalnız ve korumasız görünür bir halde yem olarak kullanarak bunu başardık. Müvekkilimizin şoku davanın tamamlanmasına ve Stapleton'ı kendi ölümüne sürüklemesine neden oldu. Sir Henry buna maruz kalmayabilirdi ama yaratığın bizim donup kalmamıza neden olacak kadar korkunç olacağını hesaba katamamıştım. Bu bedelle başarıya ulaştık ve hem bir uzman hem de Doktor Mortimer, Sir Henry'nin yaşadığı şokun geçici olduğuna dair teminat veriyor. Uzun bir yolculuk dostumuzun sadece sinirlerini değil, zedelenen hislerini de onaracaktır. Hanımefendiye duyduğu aşk samimi ve derindi, onun için bütün bu olayın en kötü yanı sevdiği kadın tarafından kandırılmış olmak.

Şimdi sadece kadının oynadığı rolü açıklamak kaldı. Stapleton'ın zorla veya güzellikle, hatta bunlar birbirine karışabilen duygular olduğundan belki ikisiyle birlikte de olsa kadına istediğini yaptırdığı aşikâr. Onun emriyle kadın kız kardeşi gibi davranmayı kabul etti ama kendisini doğrudan cinayetin bir parçası haline getirmeye çalışınca direndi. Kendini açığa çıkartmadan Sir Henry'yi uyarmaya çalıştı ve tekrar tekrar anlatmaya çalıştı. Stapleton ise kıskanma duygusu hissedebildiğini gösterdi ve Sir Henry, karısına kur yapmaya başlayınca bu planının bir parçası olmasına rağmen tutarlı bir tavırla gizlemeye çalıştığı ruhunu açığa çıkarmasına engel olamadı. Bu yakınlığı onaylayarak ise Sir Henry'nin Merripit Konağı'nı sık sık ziyaret etmesini garanti altına almış oldu, böylece er ya da geç aradığı fırsat eline geçecekti. Ancak kritik bir zamanda karısı ona sırtını döndü. Mahkûmun ölümüne dair bir şeyler öğrenmişti ve köpeğin Sir Henry'nin yemeğe geleceği akşam eve getirildiğini biliyordu. Kocasını suçladı ve bu da Stapleton'ın başka bir kadınla olan ilişkisinin de açığa çıktığı şiddetli bir kavgaya neden oldu. O anda kadının sadakati acı bir nefrete dönüştü ve adam da onun kendine ihanet edeceğini anladı. Sir Henry'yi uyarmasını önlemek için kadını bağladı ve şüphesiz bütün köy halkının Sir Henry'nin ölümünden eski laneti sorumlu tutacağını umuyordu. Böylelikle karısını da buna inandırabilir ve bildikleri konusunda konuşmamasını sağlayabilirdi. Burada bir hataya düştü. Biz orada olmasaydık da Stapleton'ın sonu önlenemeyebilirdi. İspanyol kanına sahip bir kadın böyle bir ihaneti kolay affetmez. Şimdi sevgili dostum, notlarıma bakmadan sana daha fazla ayrıntı vermem mümkün değil. Atladığım önemli bir ayrıntı olduğunu da sanmıyorum."

"Herhalde Sir Henry'nin yaşlı adam gibi korkudan öleceğini sanmıyordu değil mi?"

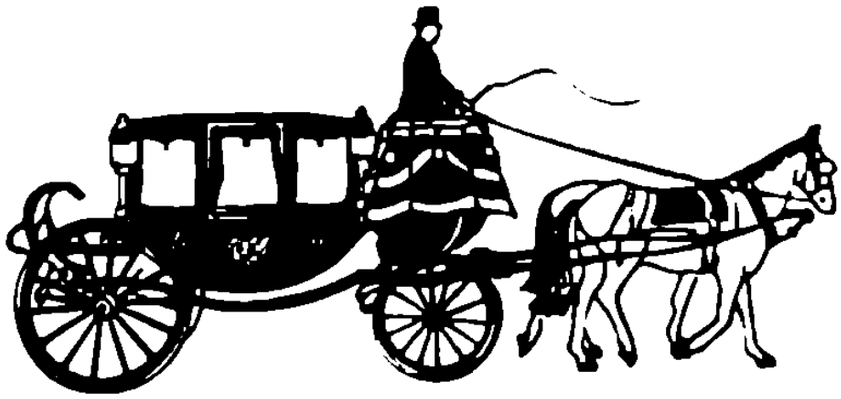
"Yaratık oldukça vahşi ve kim bilir ne zamandır açtı. Eğer görüntüsü kurbanı öldüresiye korkutmasaydı bile direnmesine engel olacak kadar sarsardı."

"Şüphesiz. Sadece tek bir sorun kalıyor. Eğer miras Stapleton'a geçseydi bunca zamandır başka bir isimle yaşamasını nasıl açıklayacaktı? Herhangi bir soruşturma veya şüpheye yol açmadan nasıl hak iddia edecekti?"

"Bu zor bir soru, bazen benden çok fazla şey bekliyorsun. Geçmiş ve şu

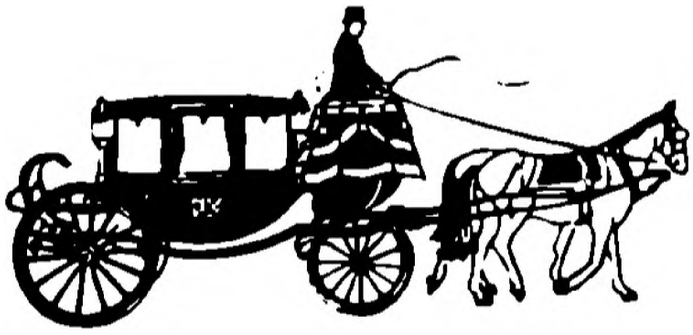
an benim araştırmamın konusu olabilir fakat bir adamın gelecekte neler yapacağı cevaplanması zor bir soru. Bayan Stapleton defalarca kocasının bu problem üzerine konuşmasını dinledi. Muhtemel üç yol vardı; hakkını Güney Amerika'daki elçiliklerin huzurunda kimliğini kanıtlayarak arar ve İngiltere'ye gelmeden serveti orada alabilirdi, kısa bir süre için yine başka bir kimliğe bürünüp ortadan kaybolabilirdi veya bir suç ortağı bularak onu mirasçı gibi gösteren birtakım evraklar hazırlayıp geliri kendisi alırdı. Onu tanıdığımız kadarıyla bundan bir şekilde sıyrılmayı başaracağını söyleyebiliriz sadece. Şimdi sevgili Watson, bu son haftalarda çok yoğun çalıştık, sanırım şimdi daha hoş şeylerden bahsedebiliriz. Les Huguenots'ta yer ayırttım. De Reszkes'i duymuş muydun hiç? Şimdi zahmet olmazsa yarım saate hazırlanıp çıkalım. Hızlı bir yemek için yol üstünde Marcini'ye de uğrayabiliriz."

KORKU VADİSİ

1.BÖLÜM

BIRLSTONE TRAJEDİSİ

UYARI MEKTUBU

"Öyle inanıyorum ki..." dedim."

"Öyle yapacağım," dedi Sherlock Holmes sabırsızca.

Ölümlüler arasında en sabırlı olanlardan olduğuma inansam da sözümün böyle alaycı bir şekilde kesilmesine sinirim bozulmuştu.

"Gerçekten Holmes," dedim sertçe, "bazen sabrımı zorluyorsun."

İşine o kadar odaklanmıştı ki şikâyetime cevap verecek durumda değildi. Elini çenesine dayadı ve zarftan çıkardığı kâğıdı dokunulmamış kahvaltı tabağının yanına koydu. Sonra zarfı aldı, ışığa tutarak dışını ve ağzını inceledi.

"Bu yazı Porlock'a ait," dedi düşünceli bir halde. "Yazısını sadece iki kere görmüş olmama rağmen hiç şüphem yok. Süslü Yunan *e* harfi çok karakteristik bir özellik. Eğer mektubu Porlock gönderdiyse son derece önemli olmalı."

Benden çok kendisiyle konuşuyordu fakat sözlerinin uyandırdığı merak, sinirimi alıp götürmüştü.

"Kim bu Porlock?" diye sordum.

"Porlock sadece bir *nom-de-plume** Watson. Fakat bu ismin arkasında kurnaz ve hilebaz bir insan var. Geçmişte yazdığı bir mektupta ismin sahte olduğunu belirtti ve onu bu büyük şehrin milyonları arasında takip etmemi imkân-

* (Fr.) Takma isim, mahlas.

sız kıldı. Porlock önemli birisi fakat önemli olan kendisi değil, bağlantısı olan kişi. Maltapalamudu ve köpekbalığını düşün veya çakal ve aslanı. Güçlüye eşlik eden önemsiz bir şeyi düşün, sadece güçlü değil, aynı zamanda kötü, hatta şeytani. İşte bu kapsamda önemli. Profesör Moriarty'den daha önce bahsetmiştim değil mi?"

"Ünlü bilimadamı ve suçlu, sahtekâr..."

"Terbiyeni bozma, Watson!" dedi Holmes, küçültücü bir ses tonuyla.

"Sahtekârlar gerçek yüzünü bilse de toplum farkında değil diyecektim."

"Güzel! Harika bir dokunuş!" dedi Holmes. "Beklenmedik bir şekilde iğneleyici bir espri anlayışı geliştirdin Watson. Artık buna karşı hazırlıklı olmalıyım. Fakat Moriarty'e suçlu diyerek kanun nazarında iftirada bulunuyorsun. Zaten ilgi çekici ve akıl almaz olan kısım da bu! Tüm zamanların en büyük komplocusu, tüm şeytanlıkların yaratıcısı, yeraltı dünyası yöneten isim, ülkeler kurabilecek veya yok edebilecek bir beynin ta kendisi! Ama toplumun şüphesinden o kadar uzakta, eleştiriden o kadar muaf ve kendini geri plana çekmekte o kadar usta ki biraz önce sarf ettiğin sözler için seni dava edip incinmiş onuru adına bir yıllık maaşını tazminat olarak alabilir. Sonuçta kendisi 'Bir Göktaşının Dinamikleri' kitabının yazarı değil mi? Matematikte öylesine görülmemiş boyutlara ulaşan bir kitap ki hiçbir bilimadamı bu kitabı eleştirebilecek kapasitede değil. Bu adam iftiraya kurban gidebilecek bir adam mı? Ağzı bozuk doktor ve mağdur profesör! İkinizin rolleri bunlar olurdu. Dâhice, Watson. Şu küçük davaların sonu bir gelse belki bir gün onun da peşine düşerim."

"Umarım ben de o günleri görürüm!" dedim inanç dolu bir biçimde. "Ama şu Porlock'dan bahsediyordun."

"Ah, evet, sözde Porlock bu zincirin bağlı olduğu yere yakın olan bir halka. Ayrıca aramızda kalsın, Porlock çok güçlü bir halka sayılmaz. Şimdiye kadar bulabildiğim tek zayıf halka."

"Ama bir zincir, en zayıf halkası kadar güçlüdür."

"Kesinlikle, sevgili Watson! Porlock'un çok önemli olmasının nedeni de bu. Tam gelişmemiş vicdanı ve arada sırada kurnaz yollarla gönderilen on poundluk banknotlar sayesinde bana bir ya da iki kere çok değerli bilgiler ver-

di. Suçun intikamını almaya değil, suçu engellemeye yarayan en değerli türden bilgilerdi. Hiç şüphem yok ki, eğer şifre anahtarı elimizde olsaydı bu mesajın da aynı derecede önemli bilgiler içerdiğini görürdük."

Holmes kâğıdı kullanılmamış tabağı üstünde düzleştirdi. Ayağa kalktım ve üstüne eğilerek kâğıtta yazanlara baktım, mesaj aşağıdaki gibiydi:

534 K2 13 127 36 31 4 17 21 41 DOUGLAS 109 293 5 37 BRILSTONE 26 BIRLSTONE 9 47 171

"Bundan ne çıkarıyorsun Holmes?"

"Gizli bir bilgiyi iletmek için yapılmış olduğu açık."

"Ama şifre anahtarı olmadan şifreli mesajın anlamı nedir ki?"

"Bu durumda, hiç."

"Neden 'Bu durumda' diyorsun?"

"Çünkü çoğu şifreli mesajı dert köşesine sahte mektuplar yazarcasına kolay okuyabilirim. Bu tür ilkel şifreleme yöntemleri aklı yormadan eğlendirir. Fakat bu farklı. Bu sayıların bir kitabın sayfasındaki kelimeler olduğu çok açık ama hangi kitap olduğunu bilmediğim sürece güçsüzüm."

"Peki neden 'Douglas' ve 'Birlstone' yazıyor?"

"Belli ki bu sözcükler bahsi geçen kitap sayfasında yok."

"O zaman hangi kitap olduğunu neden söylememiş?"

"Açıkgözlülüğün, sevgili Watson, arkadaşlarının çok hoşuna giden kurnazlığın, şifre anahtarıyla şifreli mesajı aynı zarfa koymanı engeller de ondan. Eğer yanlış adrese giderse işin bitti demektir. Bu şekilde, iki mektubun da aynı yanlış adrese gitmezse bir zarar gelmez. İkinci mektubumuz gecikmiş ve içinde bir açıklama veya daha büyük olasılıkla, şifre anahtarı olan kitabın ismi gelmezse şaşırırım."

Holmes'un söyledikleri, birkaç dakika içinde Uşak Billy'nin elinde bir mektupla gelmesiyle doğrulandı.

"Aynı yazı," dedi Holmes zarfın ağzını açarken, "hem de imzalanmış."

Kâğıdı eline alırken mutlu bir sesle ekledi. "Gel, başlıyoruz Watson." Fakat yazılı olanlara göz gezdirince kaşları çatıldı. "Olacak şey değil! Çok heves kı-

rıcı! Korkarım ki Watson, tüm beklentilerimiz boşa çıktı. Umarım Porlock bir zarara uğramaz."

Şöyle yazıyordu:

"Sayın Bay Holmes,

Bu durumu daha ileriye götüremem. Çok tehlikeli olmaya başladı ve benden şüpheleniyor. Benden şüphelendiğini hissedebiliyorum. Bu mektubu size şifre anahtarı hakkında ipucu göndermek amacıyla yazmıştım ki beklenmedik bir şekilde beni ziyarete geldi. Zarfı saklamayı başardım, eğer görseydi çok zor durumda kalırdım. Gözlerinden şüphe okunuyordu. Lütfen şifreli mesajı yakın, artık bir işinize yaramaz."

Fred Porlock.

Holmes bir süre somurtarak oturdu, ateşe baktı ve mektubu parmaklarının arasında büzdü.

"Sonuçta," dedi en sonunda, "tamamen yanlış anlamış olabilir. Vicdan azabı yüzünden böyle düşünmüş olabilir. Bir hain olduğunu bildiği için başkasının gözlerinde şüphe görmüş olabilir."

"Bu başkası, Profesör Moriarty oluyor sanıyorum."

"Ta kendisi! Onun adamlarından birisi 'O' dediği zaman kimden bahsettiği bellidir. Onlar için sadece bir tane 'O' vardır."

"Fakat ona ne yapabilir ki?"

"Hah! Bu sorunun birçok cevabı var. Avrupa'daki en büyük beyinlerden birisi, peşinde karanlık güçler var, olasılıklar sonsuz. Her şeye rağmen dostumuz Porlock'un korkudan aklını kaybettiği çok açık. Mektuptaki yazıyı zarfın üzerindekiyle karşılaştır. Söylediğine göre zarfın üzerindeki yazı, beklenmedik ziyaretten önce yazılmış. Açık ve okunaklı bir yazı. Mektuptaki ise zar zor okunuyor."

"Neden mektubu yolladı ki? Neden o anda her şeyden vazgeçmedi?"

"Büyük ihtimalle peşinden gideceğimden ve başını belaya sokacağımdan korktuğu için."

"Şüphesiz," dedim. "Tabii ki." Şifreli mesajı aldım ve kaşlarımı çatarak baktım. "Burada çok önemli bir mesaj olduğunu ve bunu çözmenin insan gücünün çok ötesinde olduğunu bilmek, insana aklını kaybettirir."

Sherlock Holmes dokunulmamış kahvaltısını bir kenara itti ve en derin meditasyonlarının yoldaşı olan piposunu yaktı. "Merak ediyorum da," dedi arkasına yaslanıp tavana bakarak, "belki de sinsi zekândan kaçan noktalar vardır. Sorunu saf mantıksal açıdan ele alalım. Bu mesaj bir kitaba gönderme yapıyor. Çıkış noktamız bu."

"Oldukça belirsiz bir nokta."

"O zaman belirginleştirebilecek miyiz bakalım. Üstünde odaklandıkça daha kolay bir hal alıyor. Bu kitaba yönelik ne tür belirtilerimiz var?"

"Hiç yok."

"Hadi ama o kadar da kötü durumda değiliz. Şifreli mesaj 534 ile başlıyor değil mi? O zaman hipotezimiz olarak 534 sayısının kitaptaki sayfaya işaret ettiğini kabul edebiliriz. Kitabımız şimdiden kalın bir kitap oldu ve bu önemli bir bulgu. Bu kalın kitapla ilgili başka ne tür belirtilerimiz var? Bir sonraki işaret K2. Bundan ne çıkarıyorsun Watson?"

"Şüphesiz ikinci kısım."

"Sanmıyorum Watson. Eminim sen de biliyorsundur ki sayfa verildikten sonra kısım verilmesinin bir anlamı yok. Ayrıca 534. sayfada ancak ikinci kısımdaysak birinci kısım dayanılmaz derecede uzun demektir."

"Kıta!" diye bağırdım.

"Harika Watson. Bu sabah harikuladesin. Eğer kıta değilse çok şaşırırım doğrusu. Şimdi, görüyorsun ki kıtalar halinde yazılmış uzunca bir kitap ortaya çıktı. Ayrıca kıtalar da uzun olmalı, şayet rakamlardan birisi iki yüz doksan üçe kadar çıkıyor. Kurabileceğimiz mantık bu kadar mı?"

"Korkarım ki evet."

"Kendine haksızlık ediyorsun. Kendine bir şans daha ver Watson! Eğer nadir bir kitap olsaydı kitabın kendisini yollardı. Fakat planları suya düşmeden önce bana ipucu yollamayı planlıyormuş. Mektubunda öyle yazmış. Bu da de-

mektir ki kitabı bulmakta sıkıntı çekmeyeceğimi düşünmüş. Onda vardı ve bende de olduğunu düşünmüş. Kısacası Watson, bu çok yaygın bir kitap."

"Söylediklerin kulağa çok mantıklı geliyor."

"O zaman arama alanımızı yaygın, kıtalar halinde yazılmış uzun bir kitaba indirgedik."

Zafer kazanmış gibi "İncil!" diye bağırdım.

"İyi Watson, çok iyi! Ama bana sorarsan yeterince iyi değil! Ben bile Moriarty'nin yandaşlarından birinin elinin altında olma ihtimali daha düşük olan bir kitap söyleyemezdim. Ayrıca İncil'in o kadar fazla değişik versiyonu var ki iki farklı versiyonun aynı sayfa düzenine sahip olma olasılığı çok az. Bu standartlaştırılmış bir kitap olmalı. Porlock onun 534. sayfası ile benim 534. sayfamın aynı olacağından emin."

"Ama bu kıstaslara uyan çok az kitap vardır."

"Kesinlikle. Kurtuluşumuz burada yatıyor. Arama alanımız herkesin sahip olabileceği standartlaştırılmış kitaplara indirgendi."

"Bradshaw!"*

"Bazı sorunlar var Watson. Bradshaw'ın kelime haznesi çok dar. Genel bir mesaj yollayabilmek için yeterli kelime yok. Bu nedenle Bradshaw'ı elemeliyiz. Sözlükler de aynı nedenle elenmeli. Geriye ne kaldı?"

"Bir almanak!"

"Harikulade Watson! Bu doğru değilse çok şaşırırım. Bir almanak! Whitaker's Almanack'ı** ele alalım. Yaygın olarak kullanılıyor. Kıtalar halinde yazılmış. En başlarda kelime seçenekleri çok kısıtlı ama yanlış hatırlamıyorsam sonlara doğru yaklaşınca artıyor." Masadan kitabı aldı. "İşte sayfa 534, ikinci kıta, uzunca bir metin ve görülüyor ki Britanya Hindistanı'nın ticaretinden ve doğal kaynaklarından bahsediyor. Kelimeleri not al Watson! On üç numara 'Mahratta.' Korkarım ki çok iyi bir başlangıç değil. Yüz yirmi yedi numara

* George Bradshaw tarafından 1839 yılında basılan ve 1961'e kadar devam eden Londra tren yolu saat çizelgesi.

** Tüm dünya ile ilgili istatistiksel, betimleyici, tarihi ve ansiklopedik bilgiler içeren 1868'de basılmaya başlanıp günümüzde de hâlâ basılan bir kitap. Önceleri yıllık olarak çıkarken günümüzde dört yılda bir çıkmaktadır.

'hükümet' Mantıklı fakat bizimle ve Profesör Moriarty ile bir ilgisini göremedim. Devam edelim. Mahratta hükümeti ne yapıyor? Tüh! Sıradaki kelime 'domuz kuyruğu.' Mahvolduk, sevgili Watson! Her şey bitti!"

Şakacı bir ses tonuyla konuşmuştu fakat kalın kaşlarındaki seğirme, hayal kırıklığını ve sinirini ele veriyordu. Mutsuz ve çaresiz bir biçimde oturup ateşe bakıyordum. Uzun süren sessizlik Holmes'un bağırmasıyla bozuldu. Dolaba koştu ve sarı kaplı ikinci bir kitap getirdi.

"Fazla güncel olmanın cezasını çektik Watson!" dedi. "Zamanımızdan önce hareket ediyoruz ve sonuçlarına katlanıyoruz. Bugün 7 Ocak olduğu için yeni almanağı kullandık fakat Porlock'un eski almanağı kullandığı çok açık. İpucu mektubunu da bu nedenle yollamak istemiş olmalı. Şimdi bakalım sayfa 534 ne diyor. On üç numara 'yakında', çok daha iyi bir başlangıç. Yüz yirmi yedi numara ise 'var.' 'Yakında var!'" Holmes'un ince parmakları kelimeleri sayarken gözleri heyecanla parlıyordu. "Ha! 'Tehlike!'Fevkalade! Kelimeleri yaz Watson. *'Yakında-var-tehlike-gelebilir-birinin-başına.'* Sonra Douglas ismi geliyor. *'Zengin-köy-şimdi-Birlstone-ev-Birlstone-kesin-çok-acil.'* İşte bu Watson! Saf mantık ve meyvesi hakkında ne düşünüyorsun? Eğer markette defne tacı satılsaydı Billy'i alması için yollardım."

Deşifre ettiği tuhaf mesajı dizimin üstünde bir kâğıda yazmıştım. "Ne demek istediğini anlatmak için ne kadar da tuhaf ve karışık bir yol!" dedim.

"Tam tersine, gayet iyi bir iş çıkarmış," dedi Holmes. "Söylemek istediklerin için tek bir kıtadan kelime seçmek zorunda kalınca istediğin her kelimeyi bulamaman çok doğal. Birkaç şeyi alıcının zekâsına bırakmak zorundasın. Söylenmek istenen gayet açık. Douglas adında birine bir kötülük planlanıyor ve bu Douglas her kimse, söylendiği gibi zengin bir köy efendisi. Bundan kesinlikle emin ve 'kesin' kelimesi 'eminim' kelimesinin yerine kullanabildiği tek kelime. Durum çok acil. İşte sonucumuz, çok ustaca bir analiz yaptık!"

Holmes iyi bir iş çıkardığında bir sanatçıdan biraz farklı bir biçimde sevinirdi. Hayal ettiği seviyenin altında kaldığında ise yas tutardı. Billy kapıyı açıp Scotland Yard'dan Dedektif MacDonald'ı içeri buyur ettiğinde Holmes hâlâ başarısını kutluyordu.

O zamanlar seksenli yılların başıydı ve Alec MacDonald şu anki gibi ülke çapında ünlü olmaktan çok uzaktı. Dedektif teşkilatının genç fakat güvenilir bir üyesiydi ve kendine verilen davalarda yeteneğini ortaya koymuştu. Uzun, kemikli yapısı olağanüstü bir fiziksel güce sahip olduğunu göstermekteydi ve kafatasının içine iyice yerleşmiş derin bakan gözleri ise keskin zekâsını ele vermekteydi. Sessiz, titiz bir adamdı. Haşin bir yapısı ve sert bir Aberdeen aksanı vardı.

Holmes kariyerinde başarıya ulaşmasına iki kere yardımcı olmuştu ve bunun için elde ettiği tek ödül, problemi çözmenin verdiği entelektüel zevkti. Bu yüzden bu İskoçyalı'nın amatör meslektaşına duyduğu sevgi ve saygı tamdı. Saygısını, karşılaştığı her zorlukta Holmes'tan yardım isteyerek belli ediyordu. Bayağı bir insan kendinden iyisini tanımaz fakat yetenekli bir insan dehayı anında fark eder. MacDonald, Avrupa'da ne dehası ne de deneyimi açısından, eşi olmayan bu kişiden yardım istemenin küçük düşürücü olmadığını anlayabilecek kadar yetenekliydi. Holmes arkadaşlık kurmaya meyilli biri değildi ama bu dev İskoç'a müsamaha gösteriyor ve onu gördüğünde gülümsüyordu.

"Erkencisiniz Bay Mac," dedi. "Avınızda başarılar dilerim. Korkarım ki bu, bir terslik var demek oluyor."

"Korkarım yerine umuyorum deseniz daha doğru olur diye düşünüyorum Bay Holmes," dedi dedektif ve kurnazca gülümsedi. "Belki bir sigara soğuğu üstünüzden atar."

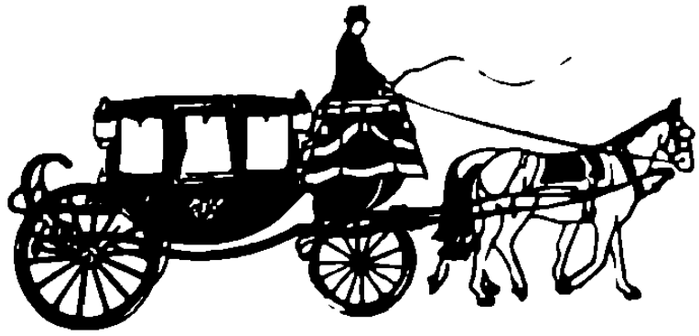
"Hayır, almayayım, teşekkür ederim. Biraz acelem var. Bir davanın ilk saatleri en önemli saatleridir, bunu kimse sizden iyi bilemez. Fakat... Fakat..."

Dedektif masanın üstündeki kâğıdı görünce birden durdu. Deşifre ettiğimiz mesajı yazdığım kâğıda hayranlıkla bakıyordu.

"Douglas!" diye seslenirken dedektif kekeledi. "Birlstone! Bu nedir Bay Holmes? Bu büyücülük! Kutsal olan her şeyin adına, bu isimleri nereden buldunuz böyle?"

"Dr. Watson ile birlikte deşifre ettiğimiz şifreli bir mesajdı. Ama neden? İsimlerle ilgili ters bir şey mi var?"

Dedektif şaşkınlık içinde bir kâğıda bir bize baktı. "Ters olan," dedi, "Birlstone Malikânesi'nden Bay Douglas dün gece öldürüldü!"

DAVA

Arkadaşımın varoluş nedeni olan dramatik anlardan birisiydi bu. Aldığı habere şaşırdığını veya heyecanlandığını söylemek abartı olurdu. Benliğinde tek damla acımasızlık olmamasına rağmen uzun süren aşırı uyarılmalar onu hissizleştirmişti. Fakat her ne kadar duyguları körelmişse de zekâsı ve algıları son derece keskindi. Haberi aldığımda benim hissettiğim korkudan onun yüzünde eser yoktu, aşırı doymuş çözeltinin çöküşünü izleyen bir kimyager misali sakin ve ilgiyle bakıyordu.

"Fevkalade!" dedi. "Fevkalade!"

"Şaşırmışa benzemiyorsunuz."

"Meraklandım Bay Mac ama şaşırmadım. Neden şaşırayım? Önemli olduğunu bildiğim gizli bir mesaj alıyorum, bu mesaj beni belli bir kimsenin tehlikede olduğu konusunda uyarıyor. Bir saat içinde bu tehlikenin gerçeğe dönüştüğünü ve kişinin öldüğünü öğreniyorum. Meraklandım fakat gördüğünüz üzere şaşırmadım."

Dedektife şifreli mesaj ve mektup hakkındaki bilgileri birkaç kısa cümleyle anlattı. MacDonald çenesini ellerine dayayarak oturdu ve saman rengi kaşları sarı bir düğüm yarattı.

"Bu sabah Birlstone'a gidecektim," dedi. "Siz ve arkadaşınız benimle gel-

mek ister misiniz diye sormaya gelmiştim. Fakat söylediklerinizden sonra araştırmamızı Londra'da sürdürmek daha mantıklı olacaktır."

"Hiç sanmıyorum," dedi Holmes.

"Kahretsin Bay Holmes!" diye bağırdı dedektif. "Bir iki güne gazeteler Birlstone Trajedisi ile dolup taşacak ama Londra'da suç daha gerçekleşmeden kehanette bulunan birisi varsa gizem bunun neresinde? O adamı elimize geçirsek yeterli, gerisi kendiliğinden gelecektir."

"Hiç şüphesiz Bay Mac. Ama şu sözde Porlock'u nasıl yakalamayı planlıyorsunuz?"

Macdonald, Holmes'tan aldığı mektubu elinde çevirdi. "Camberwell'dan gönderilmiş, pek işe yarar sayılmaz. İsim de takma diyorsunuz. Yeterli değil, orası kesin. Ona para gönderdim dememiş miydiniz?"

"İki kere."

"Nasıl?"

"Camberwell postanesine yollanan mektuplarla."

"Mektupları kimin aldığını takip etmeye çalıştınız mı?"

"Hayır."

Dedektif şaşırmış ve hatta şok olmuş gibi bakıyordu.

"Neden peki?"

"Çünkü sözüme sadık biriyimdir. Bana ilk yazdığında onu izlemeyeceğime söz verdim."

"Arkasında başkaları olduğunu mu düşünüyorsunuz?"

"Öyle olduğundan eminim."

"Daha önce bahsettiğiniz şu profesör mü?"

"Kesinlikle!"

Dedektif Macdonald gülümsedi ve bana doğru bakarken gözkapakları titredi. "Size karşı dürüst olacağım Bay Holmes, C.I.D.'de* bu konuda biraz takıntılı olduğunuzu düşünüyoruz. Kendisiyle ilgili biraz araştırma yaptım. Çok saygıdeğer, kültürlü ve yetenekli bir adama benziyor."

---

* Criminal Investigation Department. İngiltere'de polis teşkilatının dedektiflerden oluşan bölümüdür.

"Yetenekli olduğunu anlamanıza sevindim doğrusu."

"Anlamamak mümkün değil. Hakkındaki fikirlerinizi duyunca kendisini ziyarete gittim. Güneş tutulmaları hakkında sohbet ettik. Konuşma nasıl oraya geldi bilemiyorum fakat bir lamba ve küre yardımıyla bir dakikada konuyu bana anlattı. Bir de kitap ödünç verdi. Aberdeen'de iyi eğitim almış olmama rağmen korkarım ki beni biraz aşan bir kitaptı. Zayıf yüzü, gri saçları ve ciddi konuşmasıyla tam bir politikacıyı andırıyordu. Giderken elini omzuma koydu ve kendimi acımasız dünyaya atılmak üzere, babasıyla son kez konuşan bir çocuk gibi hissettim."

Holmes güldü ve ellerini ovuşturdu. "Güzel!" dedi. "Güzel! Dostum MacDonald, söyle bana, bu dokunaklı görüşme profesörün ofisinde mi gerçekleşti?"

"Öyle oldu."

"Güzel bir odaydı değil mi?"

"Çok güzel, çok zevkli Bay Holmes."

"Çalışma masasının önünde oturdunuz değil mi?"

"Evet."

"Onun yüzü gölgedeydi ve sizin de gözlerinize güneş giriyordu değil mi?"

"Akşamüstüydü ama lamba yüzüme doğru çevrilmişti."

"Tahmin etmiştim. Peki, profesörün arkasındaki duvarda bir tablo gördünüz mü?"

"Hiçbir şeyi kaçırmam Bay Holmes. Sanırım bunu sizden öğrendim. Evet, bir tablo gördüm. Genç bir kadın ellerini yüzüne kapatmış ve yandan dışarıya bakıyor."

"O tablo Jean Baptiste Greuze tarafından çizildi."

Dedektif meraklı gözükmek için çaba sarf etti.

"Jean Baptiste Greuze," Holmes arkasına yaslanıp ellerini kavuşturarak devam etti. "Fransa'da 1750 ve 1800 yılları arasında öne çıkan bir ressamdı. Burada tabii ki kariyerinden bahsediyorum. Modern eleştirmenler de kendi zamanında aldığı övgüleri günümüzde tekrarlıyorlar."

Dedektifin gözleri ilgisiz bir şekilde büyüdü. "Davayı konuşsak..." dedi.

"Öyle yapıyoruz." Holmes sözünü kesti. "Söylediğim her şeyin Birlstone

Trajedisi adını verdiğiniz olayla doğrudan ve önemli bir bağı var. Hatta bir bakıma anlattıklarım bu olayın merkezi bile denebilir."

MacDonald güçsüz bir şekilde gülümsedi ve bana baktı. "Düşüncelerinizi takip etmek çok zor Bay Holmes. Birkaç noktayı atlıyorsunuz ve ben boşluğu dolduramıyorum. Tanrı aşkına, bu cansız tablo ile Birlstone Trajedisi'nin ne ilgisi olabilir?"

"Bir dedektif için her bilgi faydalıdır," diye belirtti Holmes. "1865 yılında Greuze'nin yaptığı 'La Jeune Fille a l'Agneau' isimli tablonun bir milyon iki yüz bin frank yani neredeyse kırk bin pound fiyatla Portalis'de satıldığı gibi gereksiz görünen bir bilgi düşünmenize yardımcı olabilir."

Öyle olduğu ortadaydı. Dedektif gerçekten meraklanmıştı.

"Hatırlatırım ki," Holmes sözüne devam etti, "profesör maaşı birkaç resmi kitapta açıkça belirtilmiştir. Yılda yedi yüz pound."

"O zaman nasıl satın..."

"Kesinlikle! Nasıl alınış olabilir?"

"Bu takdire şayan," dedi dedektif düşünceli bir halde. "Devam edin Bay Holmes. Çok hoşuma gitmeye başladı. Devam edin!"

Holmes gülümsedi. Saf hayranlık her zaman hoşuna gitmişti, tıpkı gerçek sanatçıların da hoşuna gittiği gibi. "Birlstone'a gitmeyecek miydik?" diye sordu.

"Daha zamanımız var," dedi dedektif saatine bakarak. "Kapıda bir araba bekliyor, Victoria'ya gitmemiz yirmi dakika sürmez. Ama şu tablo ile ilgili olarak bana Profesör Moriarty ile hiç tanışmadım dediğinizi hatırlıyorum."

"Hayır, hiç tanışmadım."

"O zaman odasını nasıl biliyorsunuz?"

"Ah, bu başka bir mesele. Odasında üç kez bulundum, iki kere farklı isimlerle onu bekledim ama o daha gelmeden odadan çıktım. Bir keresinde de eh, bunu bir dedektife anlatamam. Evraklarına bakmak için son fırsat buydu ve hiç beklenmedik sonuçlar elde ettim."

"Bir kanıt mı buldunuz?"

"Hiçbir şey bulamadım. Beni hayrete düşüren de bu. Fakat artık tablonun önemini anladınız. Çok zengin biri olduğunun göstergesi. Peki nasıl zengin

oldu? Evli değil. Kardeşi Batı İngiltere'de istasyon amiri olarak çalışıyor. Makamının değeri yılda yedi yüz pound. Üstelik bir Greuze'ye sahip."

"Yani?"

"Yapılması gereken çıkarım gayet açık."

"Yani çok para kazandığını ve bunu yasadışı yollardan yaptığını mı söylüyorsunuz?"

"Kesinlikle. Tabii ki böyle düşünmek için başka nedenlerim de var. Önemsiz gibi görünen fakat birleştiklerinde bu zehirli yaratığın ağını oluşturan birçok iplik. Sadece Greuze'den bahsettim çünkü bu sizin de gözlemlediğiniz bir şeydi."

"Peki Bay Holmes, itiraf ediyorum ki anlattıklarınız çok ilgi çekici, hatta harika. Ama biraz daha açıklık getirelim. Kalpazanlık mı? Darp mı? Hırsızlık mı? Bu para tam olarak nereden geliyor?"

"Hiç Jonathan Wild okudunuz mu?"

"Yani, isim tanıdık geliyor. Bir roman karakteriydi öyle değil mi? Dedektif romanlarını pek takip etmiyorum, suçu çözüyorlar ama nasıl çözdüklerini asla anlatmıyorlar. Bunlar sadece hayal, gerçek böyle değil."

"Jonathan Wild dedektif değildi, bir roman karakteri de değildi. Azılı bir suçluydu ve geçen yüzyılda yaşadı. 1750 civarlarında."

"O zaman bilmek benim işime yaramaz. Benim için pratik, her zaman teoriden önce gelir."

"Bay Mac, teorik bir şey bilmeden oradan buraya koşturacağınıza, üç ay boyunca susup günde on iki saat suç tarihi okusanız daha çok işinize yarar. Her şey kendini tekrar ediyor, Profesör Moriarty bile. Jonathan Wild, Londra suçlularının gizli lideriydi ve beynini suç çetelerine %15 komisyon karşılığı satmıştı. Tekerlek dönüyor ve kendini tekrar ediyor. Bunların hepsi zaten yapıldı ve yapılmaya da devam edecek. Moriarty ile ilgili merakınızı uyandıracak birkaç şey daha söyleyeyim."

"Çoktan uyandı bile."

"Zincirin ilk halkası kim biliyorum. Bir ucunda söz ettiğimiz Napolyon bozuntusu, diğer ucunda hırsızlar, tefeciler ve şantajcılar. Bu zincir her türlü suçu

barındırıyor ve ilk halkası Albay Sebastian Mora. Zincirdeki tüm suçluları denetliyor ve en az profesör kadar şüpheden uzak. Sizce profesör ona ne kadar veriyor?"

"Bilmek isterim."

"Yılda altı bin pound. Bu bilgiye karşılık ödenen para Amerikan işletme prensibi çerçevesinde. Başbakanın maaşından bile fazla bir meblağ. Buradan yola çıkarak Moriarty'nin zenginliği ve çalıştığı seviye hakkında fikir sahibi olabiliriz. Bir başka nokta da şu ki son zamanlarda Moriarty'nin yazdığı bazı çekleri ele geçirdim. Basit çeklerin çoğu ev masrafları için harcanmış. Fakat altı farklı bankadan çekilmişler. Buradan bir çıkarımda bulunabiliyor musunuz?"

"Tuhaf olduğu kesin ama tam olarak ne anlama geliyor?"

"Zenginliği hakkında çıkan dedikoduları istemediği anlamına geliyor. Hiç kimsenin servetini bilmesini istemiyor. En az yirmi tane banka hesabı olduğundan hiç süphem yok. Varlıklarının çoğu, yurtdışında olan 'Deusche Bank' veya 'Credit Lyonnais' gibi bankalarda açılmış hesaplarda duruyor. Eğer bir ya da iki yıl vaktiniz olursa Profesör Moriarty'i incelemenizi tavsiye ederim."

Konuşma ilerledikçe Dedektif MacDonald'ın merakı giderek ikiye katlandı. Kendini bu merakın içinde kaybetmişti fakat şimdi pratik İskoç aklı onu davaya geri çekmeyi başarmıştı.

"Olabilir, her neyse," dedi. "İlginç hikâyelerinizle bizi konudan saptırdınız Bay Holmes. Burada önemli olan profesör ve bu dava arasında bir bağlantı olduğunu düşünmeniz. Bunun nedeni de Porlock'un yolladığı mektup. Peki, bundan daha ileriye gitme şansımız var mı?"

"Suçun neden işlendiğiyle ilgili birkaç çıkarım yapabiliriz elbet. Anlattıklarınızdan çıkardığım kadarıyla bu cinayet, oldukça esrarengiz ve nedeni bilinmeyen bir cinayet. Eğer suçun kaynağını bahsettiğimiz kişi olarak kabul edersek iki farklı neden bulabiliriz. Öncelikle şunu belirtmeliyim ki Moriarty, adamlarını demir yumrukla yönetir. Olağanüstü derecede disiplinlidir ve bildiği tek bir ceza vardır: Ölüm. Buradan yola çıkarak öldürülen kişinin, Douglas'ın, bir şekilde lidere ihanet ettiğini düşünebiliriz. Liderin bazı ortakları

bunun olacağını biliyordu, ceza yerine getirilince de Moriarty için çalışan herkesin yüreğine korku salınmış oldu."

"Evet, böyle bir açıklama kabul edilebilir Bay Holmes."

"Diğeri ise bu ölümün, Moriarty tarafından sıradan bir iş olarak ayarlanması. Çalınan bir şey var mı?"

"Bildiğim kadarıyla hayır."

"Eğer olsaydı ikinci açıklama daha geçerli sayılabilirdi. Fakat Moriarty sadece planı yaptığı için de para almış olabilir ya da ölüm sayesinde elde edilecek kazançtan pay alacak olabilir. İkisi de mümkün. Ama açıklamanın hangisi olduğunu veya üçüncü bir açıklama olup olmadığını ancak Birlstone'da öğrenebiliriz. Profesörü çok iyi tanıyorum, bizi ona götürebilecek hiçbir kanıt bırakmamıştır."

MacDonald sandalyesinden fırlayarak "O zaman Birlstone'a gidiyoruz!" diye bağırdı. "Tanrım! Saat düşündüğümden de geç olmuş. Size hazırlanmanız için ancak beş dakika verebilirim, hepsi bu kadar."

Aceleyle ropdöşambrını çıkarıp ceketini giymeye giden Holmes "İkimiz için de fazlasıyla yeterli," diye ekledi. "Yoldayken bize tüm detayları vermenizi isteyeceğim Bay Mac."

En ince ayrıntısına kadar hayal kıracak derecede azdı fakat bizi bu davanın çok dikkatli incelenmesi gerektiğine ikna etmişti. Holmes zayıf ama ilgi çekici detayları dinlerken ellerini ovuşturdu. Haftalar süren bir boşluk arkamızda kalmıştı. Holmes sonunda –her büyük yetenek gibi– kullanılmadığında sahibini rahatsız eden bu yeteneğini kullanabilecek bir dava bulmuştu. Bıçak keskinliğindeki zekâsı durgunluk yüzünden neredeyse körelip paslanmıştı.

Sherlock Holmes'un gözleri parladı ve yanaklarına renk geldi. Bir dava geldiği zaman tüm yüzü içten bir istekle parlardı. İleri eğilerek MacDonald'ın bizi Sussex'te bekleyen davayla ilgili anlattıklarını dinledi. White Mason, bölgenin yerel polis memuru, MacDonald'ın yakın bir arkadaşıydı ve bu yüzden kendisinin durumdan, diğer Scotland Yard memurlarına göre daha hızlı haberi olmuştu. Dedektifin bildikleri de sabahın erken saatlerinde, ilk trenle White Mason tarafından gönderilen mektuptan öğrenilmişti.

"Sayın Dedektif MacDonald,

Dava için resmi talep belgesi başka bir zarfla size gönderildi. Bu mektup sizin şahsınıza yazıldı. Sabah hangi trenle Birlstone'a gelebileceğinizi bana telgrafla bildirin ve sizi karşılayayım ya da meşgulsem başkasını göndereyim. Bu dava tam anlamıyla bir gizem. Lütfen en kısa zamanda araştırmaya başlayın. Eğer Bay Holmes'u getirebilirseniz lütfen getirin, ilgisini çekeceğine eminim. Eğer ortada bir ceset olmasa bunun bir tiyatro senaryosundan alındığını düşünürdüm. Tanrım! Gerçekten çok gizemli."

"Arkadaşınız zeki birine benziyor," dedi Holmes.

"Evet efendim. Söz söylemek bana düşer mi bilmem ama White Mason gözü açık bir adamdır."

"Peki, başka bir şey yazmış mı?"

"Ayrıca buluşunca her detayı anlatacağını yazmış."

"O zaman Bay Douglas'ın cinayete kurban gittiğini ve korkunç bir ölüm olduğunu nereden bildiniz?"

"Resmi raporda yazılıydı. 'Korkunç' demiyordu tabii ki çünkü resmi bir terim değil. Kurbanın isminin John Douglas olduğu yazıyordu. Ayrıca kafasından pompalı tüfekle vurularak öldürüldüğü ve olayın dün gece saat on iki sularında fark edildiği yazıyordu. Davanın hiç şüphesiz bir cinayet davası olduğunu ama henüz zanlının tutuklanmadığı da mevcuttu. Şu anda elimizde olan tüm bilgi bu Bay Holmes."

"O zaman izninizle bu konuyu şimdilik burada kapatalım Bay Mac. Yetersiz bilgi ile teori üretmeye çalışmak bu meslekte yapılabilecek en büyük hatadır. Şu anda kesinlikle emin olduğum iki şey var: Londra'da yaşayan büyük bir beyin ve Sussex'de ölü bir adam. Aradaki bağın ne olduğunu bulacağız."

BIRLSTONE TRAJEDİSİ

Şimdi kısa bir süreliğine kendimi hikâyeden çıkaracağım ve tarafsız bir şekilde olay yerine vardığımızda gerçekleşenleri anlatacağım. Ancak bu şekilde, okuyucuların bu olayın içinde yer alan insanları ve onların tuhaf kaderlerini tümüyle anlamalarını sağlayabilirim.

Birlstone, Sussex'in kuzey sınırında yer alan, yarı tahta evlerle kaplı, küçük ve eski bir köydü. Yüzyıllardır değişmeden kalmıştı fakat son yıllarda tarihi cazibesi birkaç zengin insanı buraya yerleşmeye teşvik etmişti. Bu yüzden köyün etrafındaki ormanların içinde villalar görünüyordu. Köyü saran orman, büyük Weald Ormanı'nın en uç kısmıydı ve kuzeye gittikçe ormanlar azalarak yerini binalara bırakıyordu. Artan nüfusun ihtiyaçlarını karşılamak için birkaç küçük dükkân açılmıştı, öyle görünüyordu ki Birlstone yakında tarihi bir köy olmaktan çıkıp modern bir kasabaya dönüşebilirdi. Köy büyük bir kırsal alanın ortasındaydı ve en yakın yerleşim yeri olan Tunbridge Wells, yaklaşık 15 kilometre uzaklıktaki Kent eyaletinin sınırları içindeydi.

Birlstone Malikânesi köy merkezinden yaklaşık 1 kilometre uzaklıkta, kayın ağaçlarıyla ünlü bir parkın ortasında yer alıyordu. Bu kıymetli binanın bir kısmı I. Haçlı Seferleri zamanlarına kadar dayanıyordu. İskoç Kralı Macbeth tarafından Hugo de Capus'a verilen bu arazide öncelikle bir kale inşa edilmiş

fakat 1543 yılındaki bir yangında kale yok olmuştu. Kaleden sağlam kalan taşların bazıları bu malikânenin inşasında kullanılmıştı.

Malikâne 17. yüzyılda nasıl inşa edildiyse o halde kalmayı başarmıştı, baklava camları ve geçiş duvarları mimarın tasarladığı şekilde duruyordu. Malikânenin önündeki dış hendek kurutulmuştu ve şimdi bahçe mutfağı olarak kullanılıyordu. İç hendek hâlâ kullanılıyordu, 20 metre genişliğinde ve 3 metre derinliğinde bir kanal, evin tüm etrafında dönüyordu. Kanalın suyu küçük bir akarsudan geliyordu, bu yüzden tortulu olsa da sağlıksız veya kirli değildi. Zemin katın camlarıyla suyun yüzeyi arasında yalnızca 2 metre vardı.

Malikâneye sadece bir asma köprü üzerinden giriş yapılıyordu. Bu eski köprünün makarası ve zincirleri yenilenmişti ve istenildiği zaman kaldırılıp indirilebildiği gibi köprü de her gece kaldırılıp her sabah indiriliyordu. Eski feodal gelenekler sayesinde malikâne, geceleri bir adaya dönüşüyordu ve bu durum yakında tüm İngiltere'nin ilgisini çekecek olan bu davayı doğrudan etkileyen bir özellikti.

Malikâne şimdiki sahipleri yerleşene kadar boş kaldığı için yosunlanmaya yüz tutmuştu. Burada yaşıyan aile iki kişiden oluşuyordu: John Douglas ve karısı. Douglas hem fiziksel hem de manevi olarak harika bir kişiydi. Yaklaşık elli yaşındaydı; güçlü çeneli, kır bıyıklı, keskin gri gözleri olan bir adamdı. Keskin hatlı yüzü ve dayanıklı fiziği gençliğindeki gücünden ve enerjisinden hiçbir şey kaybetmemişti. Neşeli ve herkese karşı samimiydi fakat biraz patavatsızdı, hayatına çok daha alçak bir sosyal sınıfta başladığı anlaşılıyordu.

Daha kültürlü olan komşuları ona karşı biraz ihtiyatlı olsa da kısa sürede tüm köylülerin beğenisini kazanmıştı. Çiftçilere yüklü miktarda maddi destek veriyor ve tok olan tenor sesiyle şarkı söylediği dinletilere katılıyordu. Büyük bir servete sahipti ve tüm varlığını California'daki altın madenlerinde kazandığı söyleniyordu. Kendisinin ve karısının konuşmalarından da hayatlarının bir bölümünü Amerika'da geçirdikleri anlaşılıyordu.

Bonkörlüğü ve samimi davranışlarıyla yarattığı iyi izlenim, cesurluğu ve tehlike anındaki soğukkanlılığı ile birleşerek popülerliğini daha da arttırmıştı. Berbat bir binici de olsa her yarışta yer alır ve kaç kere düşerse düşsün kalkıp

tekrar devam ederdi. Papazın evi yandığı zaman itfaiyenin uyarısına rağmen yanan eve girmiş ve papazın eşyalarını kurtarmıştı. Böylece Birlstone Malikânesi'nden John Douglas, beş sene içinde tüm köyde ünlü olmuştu.

Karısı da tanıdıklar arasında popülerdi fakat köye yeni yerleşen bir insanla henüz tanışmadan ziyaret etmek, İngiliz geleneğine aykırı bir davranış olduğu için onu tanıyanlar pek azdı. Buna aldırış etmiyordu, yapı olarak içine kapanık biriydi. Kendisini ev işlerine ve kocasına vermişti. Bir İngiliz hanımefendisi olduğu ve o sırada dul olan Bay Douglas ile Londra'da tanıştığı biliniyordu. Uzun, ince yapısıyla çok güzel bir kadındı. Kocasından yaklaşık yirmi yaş gençti fakat bu aile hayatlarını kötü yönde etkiliyor gibi gözükmüyordu.

Onları iyi tanıyanlar, aralarında bir gizlilik olduğunu düşünüyorlardı çünkü karısı, kocasının geçmiş hayatı hakkında çok suskundu ve büyük ihtimalle bu konuda pek bir bilgisi yoktu. Birkaç kişi Bayan Douglas'ın kocasının yokluğunda gerildiğini, hatta kocası eve geç kaldığında belirgin bir biçimde huzursuz olduğunu fark etmişti. Her türlü dedikodunun yapıldığı bu sessiz köyde, hanımefendinin durumu kısa sürede herkes tarafından fark edilmişti. Ayrıca yaşanan olaylar, bu duruma yeni anlamlar katarak insanların akıllarında kalıcı olarak yer etmişti.

Bu çatı altında kesintili olarak da olsa yaşayan bir kişi daha vardı ve bu tuhaf olaylar yaşanırken evde olduğu için toplum çabucak ismini öğrenmişti; Hales Lodge, Hampstead'den Cecil James Barker.

Cecil Barker'ın uzun, ince görüntüsü Birlstone'da alışıldık bir manzaraydı, kendisi malikâneye sık sık ziyarete gelir ve birkaç gün kalırdı. Özellikle Bay Douglas'ın bilinmeyen geçmişine ait tek arkadaşı olduğu için daha da çok dikkat çekmişti. Barker bir İngiliz'di fakat söylediklerine göre Douglas ile Amerika'da tanışıp arkadaş olmuşlardı. Varlıklı bir adamdı ve söylentilere göre bekârdı. Yaş olarak Douglas'tan gençti, en fazla kırk beş yaşındaydı. Uzun, dik duruşlu, yapılı bir adamdı ve tıraşlı, yakışıklı bir yüzü vardı. Kalın, siyah kaşlarının altındaki buyurucu gözleriyle ellerini kullanmadan, bir kalabalığı delip geçebilirdi. Ne at sürüyordu ne de nişancılık yapıyordu. Boş za-

manlarını ağzında bir pipoyla köyü gezerek, ev sahibiyle ya da ev sahibesiyle kırsal alanları dolaşarak geçiriyordu.

"Uyumlu ve eli açık bir beyefendi," dedi Uşak Ames. "Fakat onu kızdırmak istemezdim!" Douglas'a karşı sıcak ve samimiydi, karısına yaklaşımı da bundan aşağı kalır değildi. Bu davranışı birçok kez Douglas'ın sinirini bozmuştu, o kadar bozmuştu ki uşaklar bile durumu fark etmişlerdi. Felaket gerçekleştiğinde aileden sayılabilecek üçüncü kişi işte böyle bir insandı.

Binada görevli olan uşaklara gelince ise yetenekli, saygıdeğer Ames ile ev işlerinde hanımefendiye yardımcı olan Bayan Allen'ı belirtmek yeterli olacaktır. Evde çalışan diğer altı uşağın 6 Ocak gecesi olanlarla hiçbir ilgisi yok.

Çavuş Wilson'ın liderliğini yaptığı Sussex Polis Teşkilatı, on bir kırk beş sularında olaydan haberdar edilmişti. Cecil Barker telaşlı bir şekilde kapı ziline art arda basmıştı. Malikânede korkunç bir olay yaşanmıştı; John Douglas ölü bulunmuştu. Nefes nefese bu mesajı verdikten sonra çavuş ile birlikte malikâneye geri dönmüşlerdi, saat on iki sularında olay mahalline gelmişlerdi ve çavuş yetkililerini durumdan haberdar etmişlerdi.

Malikâneye geldiklerinde çavuş, asma köprünün indirilmiş olduğunu gördü. Tüm ev paniğe kapılmıştı ve herkes alarm halindeydi. Korkudan beyaza dönmüş uşaklar girişte toplanmışlardı ve kâhya girişte çaresizce ellerini büküyordu. Yalnızca Cecil Barker kendini kontrol altına alabilmişti. Girişe en yakın kapıyı açtı ve çavuşa izlemesini işaret etti. Bu sırada olay mahalline gelen Dr. Wood, köyde çalışan yetenekli bir pratisyen hekimdi ve üç kişi korkunç olayın gerçekleştiği odaya girdiler. Kâhya onları izlemişti ve kapıyı arkalarından kapattı, böylece uşaklar bu dehşet verici görüntüyü görmeyeceklerdi.

Ceset odanın ortasında kollarını ve bacaklarını açmış, sırtüstü yatıyordu. Üzerinde geceliği ve onun üstüne giydiği ropdöşambr vardı. Ev terliklerinin dışında ayaklarında bir şey yoktu. Doktor masadaki el lambasını alarak eğildi fakat kurbana bir kere bakmak bile bir doktora gerek olmadığını anlamaya yeterdi. Kurban feci biçimde yaralanmıştı. Göğsünde ilginç bir silah duruyordu; namlusu testere ile kısaltılmış bir pompalı tüfek. Bu silahın yakın mesafeden

ateşlendiği belliydi çünkü kurbanın kafası neredeyse parçalara ayrılmıştı. Silahı daha ölümcül kılmak amacıyla tetikleri birbirine bağlanmıştı.

Çavuş üstüne bindirilen bu büyük sorumluluk karşısında tedirgin olmuştu. "Amirim gelene kadar hiçbir şeye dokunmayacağız," dedi kısık bir sesle. Gözlerini kurbanın kafasından ayıramıyordu.

"Şimdiye kadar hiçbir şeye el sürülmedi," dedi Cecil Barker. "Bundan kesinlikle eminim. Her şeyi bulduğum gibi görüyorsunuz."

"Cesedi ne zaman buldunuz?"

Çavuş defterini çıkarmıştı.

"On bir buçuktu. Daha geceliğimi giymemiştim. Odamda ateşin başında oturuyordum ki bir silah sesi duydum. Çok yüksek değildi, boğuk bir ses geldi. Hemen aşağıdaki kata koştum, sanırım otuz saniye içinde odadaydım."

"Kapı açık mıydı?"

"Evet, açıktı. Zavallı Douglas şu an yattığı şekilde yatıyordu. Masanın üstündeki mum yanıyordu, lambayı birkaç dakika sonra ben yaktım."

"Kimseyi gördünüz mü?"

"Hayır. Bayan Douglas'ın merdivenlerden indiği duydum ve bu görüntüyü görmemesi için onu durdurmaya gittim. Hizmetçi Bayan Allen geldi ve onu odasına götürdü. Ames de onunla birlikte gelmişti ve ikimiz de odaya geri döndük."

"Fakat geceleri asma köprü kaldırılıyor diye biliyordum."

"Evet, köprü ben indirene kadar kaldırılmış durumdaydı."

"O zaman katil nasıl kaçmış olabilir? Bu olanaksız! Bay Douglas kendini vurmuş olmalı."

"Biz de öyle düşünmüştük. Ama şuna bir bakın!" Barker perdeyi çekti ve uzun, baklava biçimli pencerenin sonuna kadar açık olduğunu gösterdi. "Bunu da görmeniz gerekli!" diyerek lambayı yere doğru indirdi ve pencere pervazındaki kanlı ayak izlerini işaret etti. "Birisi dışarı çıkarken buraya basmış," diye de ekledi.

"Birisi hendekten geçmiş mi diyorsunuz?"

"Bundan şüphem yok. Keşke pencereyi kontrol etseydim! Fakat perde üze-

rine çekilmiş olduğundan hiç aklıma gelmedi. Sonra Bayan Douglas'ın ayak seslerini duydum ve onu durdurmaya gittim. Görseydi bir felaket olurdu."

"Korkunç bir şey!" dedi doktor parçalanmış kafayı ve etrafını inceledikten sonra. "Birlstone'daki demiryolu kazasından beri böyle yaralar görmemiştim."

"Demem o ki," dedi çavuş, aklı hâlâ açık camdaydı. "katilin hendeği geçerek kaçmış olması gayet mantıklı ama sormak istediğim şu; asma köprü havadayken eve girmeyi nasıl başardı?"

"Ah, asıl soru da bu zaten," dedi Barker.

"Köprü saat kaçta kaldırılmıştı?"

"Saat altı sularında kaldırıldı," dedi kâhya Ames.

"Duyduğuma göre," dedi çavuş, "köprü günbatımında kaldırılıyordu. Yılın bu zamanı günbatımı dört buçuk sularında oluyor."

"Bayan Douglas'ın misafirleri vardı," dedi Ames. "Onlar gidene kadar köprüyü kaldıramazdım. Daha sonra köprüyü kendi ellerimle kaldırdım."

"O zaman durum şu," dedi çavuş, "eğer birisi dışarıdan içeri girdiyse –tabii katilin dışarıdan biri olduğunu varsayıyorum– saat altı olmadan önce köprüden geçmiş, saat on birde Bay Douglas odasına gelene kadar da saklanmış olmalı."

"Öyle olmalı. Bay Douglas yatmadan önce ışıkların kapalı olduğundan emin olmak için tüm evi dolaşırdı. O yüzden bu odaya da kontrol amaçlı girdi. Katil burada bekliyordu. Onu vurduktan sonra silahını bırakıp camdan kaçtı. Ben böyle olduğunu düşünüyorum çünkü kanıtlara uyan tek senaryo bu."

Çavuş eğildi ve cesedin yanından bir kart aldı. Kartın üstüne mürekkeple kabaca V.V. harfleri ve 341 sayısı yazılmıştı. "Bu nedir?" diye sordu kartı göstererek. Barter merakla karta baktı. "Bunu daha önce fark etmemiştim," dedi. "Katile ait olmalı."

"V.V. ve 341! Bir anlam çıkaramıyorum."

Çavuş kartı elinde çevirdi. "V.V. nedir? Birinin isminin baş harfleri mi? Elinizdeki nedir Dr. Wood?" diye sordu.

Büyük bir çekiçti ve şöminenin önündeki halının üstünde bulunmuştu. Cecil Barker şömine rafının üstünde duran çivileri işaret etti.

"Bay Douglas dün resimlerin yerini değiştiriyordu," dedi. "Onu sandalyeye çıkmış çerçeveleri ayarlarken bizzat gördüm. Çekiç o yüzden orada."

"Bulduğumuz yere geri koysak iyi olur," dedi çavuş kafasını kaşıyarak. "Burada neler olduğunu çözmek için polis teşkilatının en iyilerini çağırmalıyız. Bu davayı ancak Londra çözebilir." El lambasını havaya kaldırıp odayı yavaşça inceledi. "Aha!" diye heyecanla bağırdı ve perdeyi sonuna kadar çekti. "Bu perdeler kapatıldığında saat kaçtı?"

"Işıklar yakıldığı zaman çekildi," dedi kâhya. "Saat dört gibi."

"Burada kesinlikle biri saklanıyormuş." dedi ve ışığı yere yaklaştırarak köşedeki çamurlu ayak izlerini gösterdi. "Bu sizin teorinizi kanıtlıyor Bay Barker. Katil, perdeler kapatıldıktan sonra ve köprü kaldırılmadan önce eve girmiş olmalı, yani saat dört ve altı arası. Bu odaya saklandı çünkü ilk gördüğü oda buydu. Odada saklanabileceği başka bir yer olmadığı için de perdenin arkasına saklandı. Bu kadarı artık kesin. Büyük ihtimalle evi soymak niyetindeydi fakat Bay Douglas odaya girince ise onu vurup kaçtı."

"Bana çok mantıklı geldi," dedi Barker. "Fakat sizce de zaman kaybetmiyor muyuz? Katil kaçmadan bir arama başlatsak?"

Çavuş bunun üzerinde kısa bir süre düşündü.

"Sabah altıdan önce tren yok, demiryoluyla kaçamaz. Başka bir yolla kaçmaya çalışırsa da sırılsıklam bir şekilde dikkat çekecektir. Zaten ben amirim gelene kadar olay mahallini terk edemem. Tam olarak durumu anlamadan bence hiçbiriniz gitmeyin."

Doktor lambayı almıştı ve vücudu yakından inceliyordu. "Bu işaret nedir?" diye sordu. "Bunun cinayetle bir ilgisi olabilir mi?"

Cesedin sağ kolu dirseğine kadar sıyrılmıştı ve dirsek ile bileğinin arasında tuhaf, kahverengi bir işaret vardı. Dairenin içinde bir üçgen vardı ve kahverengi olduğu için ten renginin üstünde fazlasıyla dikkat çekiyordu.

"Dövme değil," dedi doktor gözlüklerini ayarlarken. "Böyle bir şeyi daha önce hiç görmemiştim. Bu adam dağlanmış, eskiden ineklere yapılan işlemin aynısı. Bunun anlamı nedir?"

"Anlamının ne olduğunu bilmiyorum fakat son on yılda bu işareti Douglas'ın kolunda birçok kez gördüm."

"Ben de gördüm," dedi kâhya. "Efendi ne zaman kollarını sıyırsa işaret dikkatimi çekerdi. Anlamını hep merak etmişimdir."

"O zaman davayla bir ilgisi yok," dedi çavuş. "Ama gene de tuhaf bir şey. Bu davayla ilgili her şey tuhaf. Ne oldu?"

Çavuş, kâhyanın çıkardığı ses üzerine ona dönmüştü. Kâhya cesedin sol elini gösteriyordu.

"Alyansını almışlar!" dedi.

"Ne?"

"Evet, alınmış. Efendi alyansını her zaman sol elinin serçe parmağına takardı, altın yüzüğünü onun üstüne ve yılan şeklindeki yüzüğünü de yüzük parmağına takardı. Altın yüzük ve yılan şeklindeki yüzük duruyor fakat alyans yok."

"Doğru söylüyor," dedi Barker.

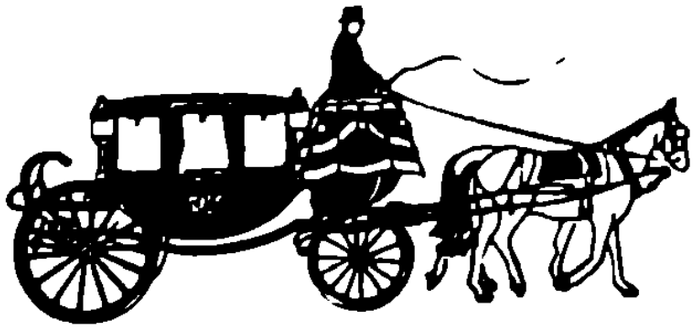
"Yani söylediğinize göre," dedi çavuş, "alyans diğer yüzüğün altındaydı öyle mi?"

"Her zaman öyleydi."

"O zaman katil ya da başka birisi önce altın yüzük dediğiniz yüzüğü çıkardı, sonra alyansı çıkardı, sonra da altın yüzüğü geri taktı."

"Kesinlikle!"

Çavuş başını salladı. "Londra bu davayı ne kadar çabuk öğrenirse o kadar iyi olur," dedi. "White Mason zeki bir adamdır. Daha önceki yerel davaları hiç zorlanmadan çözdü. Yakında buraya gelmiş olur fakat gene de Londra'dan yardım alacağına eminim. Açıkçası bu dava benim gibi biri için çok karmaşık."

KARANLIK

Sussex baş dedektifi, Çavuş Wilson'dan aldığı acil telefondan sonra hemen yola çıkmıştı. Atla çekilen kızağı Birlstone'a geldiğinde saat sabahın üçüydü. Sabah beş kırk beş treni ile Scotland Yard'a haber yollamıştı ve saat on ikide bizi karşılamak için tren istasyonunda bekliyordu. White Mason sessiz ve saygılı bir adamdı. Tıraşlı yüzü, iri yarı vücuduna giymiş olduğu geniş tüvit takım ve bacaklarındaki tozluklar birleşince bir polis memurundan çok bir çiftçiye ya da ormancıya benziyordu.

"Tam anlamıyla bir esrar Bay MacDonald!" deyip duruyordu. "Haber aldıklarında tüm gazeteciler buraya doluşacak. Umarım onlar buraya gelip, tüm izleri yok etmeden önce biraz ilerleme kaydetmeyi başarırız. Daha önce buna benzer bir dava gördüğümü hatırlamıyorum. İlginizi çekecek detaylar var Bay Holmes, bundan eminim. Aynı şey sizin için de geçerli Dr. Watson, pratisyenler sizinle konuşmak isteyecektir. Odanız Westville Arms isimli pansiyonda hazırlandı. Maalesef etrafta kalabileceğiniz başka bir yer yok ama duyduğuma göre temiz ve güzel bir yer. Arkadaşlar bavullarınızı alacaklar. Bu taraftan beyler, beni takip edin lütfen."

Dedektif çok beyefendi birisiydi. On dakika içinde hepimiz odamıza yerleşmiştik. Bir on dakika daha sonra ise pansiyonun lobisinde oturmuş, geçen

kısımda anlatılan olayları dinliyorduk. MacDonald arada sırada notlar alıyordu. Holmes ise oturmuş, nadir bulunan değerli bir çiçeğin açılmasını izleyen bir botanikçi edasıyla anlatılanları dinliyordu.

"Harikulade!" dedi hikâye bittikten sonra. "Tam anlamıyla şahane! Daha tuhaf bir dava hatırlamakta zorlanıyorum."

"Böyle diyeceğinizi tahmin etmiştim Bay Holmes," dedi White Mason, kendinden gayet emin ve memnun bir halde. "Sussex'de tüm davaları takip ediyoruz. Bu sabah saat üç ya da dört sularında davayı Çavuş Wilson'dan devraldım. Geldiğim kızağı bile geri gönderdim. Fakat bu kadar acele etmeme gerek yokmuş çünkü yapabileceğim çok bir şey yoktu. Çavuş Wilson tüm detayları kaydetmişti. Hepsini kontrol ettim ve birkaç tane de kendim ekledim."

"Neler eklediniz?" diye sordu Holmes hevesle.

"Öncelikle çekici incelettim. Dr. Wood bana yardımcı oldu. Üzerinde hiçbir kalıntı bulamadık. Bay Douglas'ın kendisini çekiçle savunduğunu umuyordum. Belki üzerinde ya da halıda katilin kan örneğini bulabiliriz diye düşünmüştüm fakat hiçbir kalıntı yoktu."

"Bu hiçbir şeyi kanıtlamaz," dedi Dedektif MacDonald. "Şimdiye kadar cinayet silahının çekiç olduğu fakat hiçbir iz taşımadığı çok dava oldu."

"Farkındayım. Kullanılmadığını kanıtlamaz fakat üzerinde kalıntılar olsaydı çok işimize yarardı. Sonra silahı inceledim. Saçma mermileri kullanılmıştı ve Çavuş Wilson'ın da belirttiği gibi tetikler birbirine bağlanmıştı. Böylece bir tetiği çekmek, iki namlunun da ateşlenmesine neden oluyordu. Bunu kim yaptıysa kurbanını ıskalamamak için yapmış. Silah testere ile kesildiği için yarım metre uzunluğunda. Kolayca bir paltonun altında saklanabilir. Nerede üretildiği tam olarak yazmıyordu fakat namluların arasında P-E-N harfleri okunabiliyor. Devamı testere ile kesilmiş."

"Büyük, süslü bir P harfiyle başlıyor. Peki E ve N harfi daha mı küçük?" diye sordu Holmes.

"Aynen öyle."

"Pennsylvania Hafif Silahlar Fabrikası. Ünlü bir Amerikan şirketi," dedi Holmes.

White Mason, hastalığın ne olduğunu tek kelimeyle belirlemiş uzman bir doktora bakan pratisyen hekim gibi Holmes'a baktı.

"Bu çok işimize yarar Bay Holmes. Haklı olduğunuzdan şüphem yok. Harika! Gerçekten harika! Dünyadaki tüm silah üreticilerinin isimleri hafızanızda mı?"

Holmes cevap vermek yerine elini sallayarak konuyu kapattı.

"Amerikan yapımı bir tüfek olduğundan şüphem yok," dedi White Mason. "Testere ile kesilmiş pompalı tüfeklerin Amerika'da kullanıldığını okumuştum. Yalnızca ismin hangi şirkete ait olduğunu bulamamıştım. O zaman eve giren ve cinayeti işleyen kişinin Amerikan olduğuna dair elimizde bir kanıtımız var."

MacDonald kafasını salladı. "Biraz hızlı ilerliyorsunuz," dedi. "Ben daha eve dışarıdan girildiğini kanıtlayan bir şey duymadım."

"Açık cam, pencere pervazındaki kanlı iz, yerde bulunan kart, köşedeki ayak izleri ve silahın kendisi!"

"Hepsi önceden ayarlanmış olabilir. Bay Douglas bir Amerikalı ya da Amerika'da uzun süre kalmış biri. Bay Barker'da aynı şekilde. Amerikan yapımı bir silah kullanıldı diye yurtdışından Amerikan getirmenize gerek yok."

"Kâhya Ames..."

"Ne olmuş ona? Kendisi güvenilir mi ki?"

"On yıl boyunca Sör Charles Chandos'un hizmetinde bulunmuş. Beş yıl önce Douglas malikâneyi satın alınca da onun hizmetine girmiş. Evde böyle bir silah görmediğini söyledi."

"Silah kolay saklanabilsin diye kesilmiş. Herhangi bir kutunun içine sığabilir. Evde böyle bir silahın olmadığı konusunda nasıl bu kadar emin olabiliyor?"

"Gene de hiç görmemiş."

MacDonald kafasını İskoçlara özel bir inatçılıkla salladı. "Ben eve dışarıdan giren birisi olduğuna inanmış değilim," dedi. "Silah dışarıdan getirilmişse ve katil dışarıdan biriyse ele almamız gereken olasılıkları bir düşünsenize! Asla işin içinden çıkamayız. Bu konuyu size bırakıyorum Bay Holmes."

"Ne düşündüğünüzü anlatın Bay Mac," dedi Holmes bir hâkim edasıyla.

"Bu adam bir hırsız olamaz, tabii ki var olduğunu sayarsak. Alyans ve kart kişisel bir nedenden dolayı planlanmış bir cinayete işaret ediyor. O zaman durum şöyle; eve cinayet işlemek niyetiyle giren bir katil var. Büyük ihtimal kaçışında zorlanacağının farkında çünkü evin etrafında bir hendek var. Sizce ne tür bir silah seçer? Dünyadaki en sessiz silahı seçmesi gerekli. Böylece cinayeti sessizce işledikten sonra dikkat çekmeden camdan çıkar, hendekten geçer ve fark edilmeden kaçar. Fakat dünyadaki en yüksek sesli silahlardan birini getirmesi sizce mantıklı mı? Kullandığı silahın sesi evdeki her insanı, en hızlı biçimde odaya çekecektir. Bu şartlar altında görünmeden hendekten nasıl geçecek? Siz ne dersiniz Bay Holmes?"

"Güçlü bir kanıt," diyerek düşünceli bir şekilde cevapladı arkadaşım. "Çok iyi bir gerekçelendirme gerekli. Sorabilir miyim Bay White, acaba katil çıkarken iz bırakmış mı diye hendeğin diğer tarafını da incelediniz mi?"

"Hiçbir iz yoktu Bay Holmes. Fakat hendeğin etrafı kayalık olduğu için iz kalması düşük bir ihtimaldi zaten."

"Hiçbir ayak izi ya da kalıntı yok muydu?"

"Hayır."

"Aha! Hemen olay mahalline gitmemizde bir sakınca var mı acaba Bay Mason? Bu konuyu açıklığa kavuşturacak küçük bir detayı kaçırmış olabilirsiniz."

"Bunu teklif edecektim Bay Holmes ama gitmeden önce size tüm detayları anlatmak istedim. Eğer bir şey bulduysanız..." dedi White Mason amatöre kuşkuyla bakarak.

"Bay Holmes ile daha önce de çalıştım," dedi Dedektif MacDonald. "Dürüst biridir."

"En azından kendi çapımda," diyerek gülümsedi Holmes. "Ben davaları polise yardım etmek ve adaleti sağlamak için kabul ediyorum. Eğer polislere mesafeli durmuşsam bunun nedeni önce polislerin bana mesafeli durmuş olmalarıdır. Polislere karşı hiçbir kötü niyetim yok. Fakat Bay White Mason, ben kendi bildiğim şekilde ve kendi tempomda çalışırım. Davalara aşama aşama yaklaşırım."

"Emin olun ki Sussex Polis Teşkilatı olarak sizin burada olmanızdan onur

duyuyoruz ve bildiğimiz her şeyi paylaşmaya hazırız," dedi White Mason resmi bir havayla. "Siz de buyurun Dr. Watson, umarım zamanı gelince kitabınızda bizlerden de bahsedersiniz."

İki tarafı da budanan karaağaçlarla kuşatılmış, hoş bir sokakta yürüdük. Bir zamanlar Hugo De Capus'un kalesine ait olan iki yosunlu taş kaide üstünde, artık ne olduğu zar zor anlaşılan aslan heykelini geçtik. Kısa bir süre daha yürüdük, etrafımız çamlarla ve çimenlerle çevriliydi. Böyle bir görüntü İngiltere'de sadece kırsal alanlarda görülebilirdi. Yolun sonundan sola döndük ve soluk renkli kiremitleri, eski moda kesilmiş porsuk ağaçları ve geniş hendeğin üzerinden uzanan asma köprüsüyle malikâne karşımıza çıktı. Köprünün altındaki su, soğuk kış güneşinin altında cıva gibi parlaktı.

Malikâne üç yüz yıldır ayaktaydı. Doğumlar, eve dönüşler, kutlamalar ve toplantılarla dolu tam üç yüz yıl. Bu tarihi duvarların böyle korkunç bir olaya şahit olması ne kadar da tuhaftı. Fakat sivri çatı ve tehditkâr duvarlar bu korkunç olayla sanki uyum içindeydi. İçeri gömülmüş camlara ve suyun yaladığı hendek duvarına bakarken böyle bir trajedi için daha uygun bir mekân olamazdı diye düşündüm.

"Asma köprünün hemen sağ tarafında olan pencere işte bu," dedi White Mason. Dün gece bulduğum gibi açık halde duruyor."

"Bir insanın geçebileceğinden daha dar duruyor."

"Şişman bir adam değilmiş. Bunu anlamak için sizin çıkarımınıza gerek yok Bay Holmes. Siz veya ben rahatlıkla bu pencereden geçebiliriz."

Holmes hendeğin kenarına yürüdü ve taşlık alanla çimenlerin birleştiği yeri inceledi.

"Ben bu alanı inceledim Bay Holmes," dedi White Mason. "Burada hiçbir şey yok. Kimsenin geçtiğine dair en ufak bir iz bile yok. Arkasında neden iz bıraksın ki hem?"

"Kesinlikle. Neden bıraksın? Su hep böyle tortulu mudur?"

"Genelde bu renktedir. Akarsu toprak getiriyor."

"Derinliği ne kadar?"

"Kenarlarda yarım, ortada ise bir metre civarında."

"O zaman yetişkin biri hendeği geçerken boğulamaz."

"Hayır, bir çocuk bile boğulamaz."

Asma köprüyü geçtik, kavruk ve eğri büğrü olan Kâhya Ames tarafından karşılandık. Zavallı adam yaşadığı şok yüzünden bembeyaz olmuştu ve titriyordu. Köyün çavuşu uzun, resmi, melankolik bir adamdı ve malum odada nöbet tutuyordu. Doktor ise çoktan gitmişti.

"Bir gelişme var mı çavuş Wilson?" diye sordu White Mason.

"Hayır efendim."

"O zaman evine gidebilirsin. Yeterince yoruldun. Sana ihtiyacımız olursa haber yollarız. Kâhya dışarıda beklesin. Ayrıca ona Cecil Barker, Bayan Douglas ve hizmetçiyi uyarmasını söyle, birazdan onlarla konuşacağız. Öncelikle isterseniz anlattıklarımın üstünden bir de göstererek geçeyim baylar, sonra olay yerini incelemekte serbestsiniz."

Dedektif beni etkilemeyi başarmış, durumu profesyonelce kontrol altına almıştı. Mesleğinde işine epey yarayacak türden analitik ve mantıklı bir düşünce yapısı vardı. Holmes dikkatlice onu dinledi ve MacDonald'ın sık sık gösterdiği sabırsızlık belirtilerinin hiçbirini göstermedi.

"İlk sorumuz bunun bir intihar mı yoksa cinayet mi olduğu değil mi? Eğer intihar olsaydı o zaman bu adamın alyansını çıkarıp sakladığını, sonra geceliğini giyip buraya geldiğini, birinin onu beklediği havasını yaratmak için köşeye çamurlu ayak izleri yaptığını, en son da camı açıp pervaz..."

"Bunu kesinlikle olasılıklar listesinden çıkarabiliriz."

"Size katılıyorum. İntihar olması olanaksız. Bu bir cinayet vakası. O zaman belirlememiz gereken tek şey; cinayeti işleyen kişinin evin dışından mı yoksa içinden mi olduğu."

"Fikrinizi duyalım."

"İki türlü düşündüğümüzde de ortada belli sorunlar var fakat ikisinden biri olmak zorunda. Öncelikle cinayeti evin içinden bir veya birkaç kişinin işlediğini varsayacağız. Kurbanı yalnız başına fakat herkes uyanıkken köşeye sıkıştırdılar ve sanki herkesi buraya toplamak istiyormuş gibi dünyanın en yüksek

sesli silahlarından birini kullandılar. Ayrıca bu silah evde daha önce hiç görülmemişti. Başlangıç çok olası gibi gelmiyor değil mi?"

"Hayır, gelmiyor."

"Sonrasında ise herkesin ifadesine göre tüm ev alarma geçti ve en fazla bir dakika sonra tüm ev halkı –kendisi buraya ilk gelen kişi olduğunu söylüyor olsa da sadece Cecil Barker değil– buraya toplanmıştı. Nasıl olur da katil bu kadar kısa bir sürede köşede ayak izleri bırakıp, camı açarak pervazda kan izleri bıraktıktan sonra alyansı çıkarabilir? Bu imkânsız!"

"Güzel bir noktaya değindiniz," dedi Holmes. "Sizinle aynı fikirdeyim."

"O zaman cinayetin dışarıdan biri tarafından işlendiği teorisine geri döndük. Hâlâ büyük sorunlar olsa da imkânsız görünen bir şey yok. Katil saat dört buçuk ve altı arasında eve girdi, yani günbatımı ve köprünün kaldırılması arasındaki sürede. Evde misafirler vardı ve kapı açıktı, içeri girmesine bir engel yoktu. Hırsız da olabilir, cinayet amaçlı gelmiş de olabilir. Fakat Bay Douglas hayatının büyük bölümünü Amerika'da geçirdiğinden ve cinayet silahı Amerikan yapımı olduğundan kişisel bir nedenle cinayet için gelmiş olması daha olası. Bu odaya girdi çünkü kapıya en yakın oda buydu ve perdenin arkasına saklandı. Gece saat on bir buçuğa kadar burada saklandı. Bu saatte Bay Douglas odaya girdi. Görüşme çok kısa oldu, tabii bir görüşme olduğunu varsayarsak çünkü Bayan Douglas silah sesini duyduğunda kocasından ayrılalı birkaç dakika olduğunu söyledi."

"Mum bunun kanıtı," dedi Holmes.

"Kesinlikle. Mum yeni bir mumdu ve daha yarım santim bile erimemişti. Bay Douglas saldırıya uğramadan önce mumu masaya koymuş olmalı, yoksa yere düştüğünde mum da onunla birlikte düşerdi. Bu da odaya girer girmez saldırıya uğramadığını gösteriyor. Bay Barker odaya geldiğinde mum yanıyordu, lamba ise sönüktü."

"Gayet açık."

"O zaman bu taslağı takip ederek olanları yeniden kurabiliriz. Bay Douglas odaya giriyor. Mumu masaya bırakıyor. Katil perdenin arkasından çıkıyor. Elinde bu silah var. Alyansı istiyor, kim bilir neden ama böyle olmuş olmalı.

Bay Douglas yüzüğü veriyor. Sonra katil ya acımasızca ateş ediyor ya da bir boğuşma oluyor. Douglas bu esnada halıda bulunan çekici almış olabilir ve katil ateş ediyor. Silahını ve bu tuhaf kartı bırakıyor, V.V. ve 341 ne anlama geliyorsa artık. Sonra camdan çıkıyor, hendeği geçerken Cecil Barker odaya giriyor. Ne düşünüyorsunuz Bay Holmes?"

"Çok ilginç ama ben pek ikna olmadım."

"Bu cinayet daha saçma bir şekilde işlenemezdi!" diye bağırdı MacDonald. "Birisi bu adamı öldürdü ve her kimse bu şekilde yapmadığını size kanıtlayabilirim. Neden kaçışını bu şekilde riske atsın? Neden tek kaçış şansı sessiz olmaktan geçerken pompalı tüfek kullansın? Bay Holmes, teorinin sizi ikna etmediğini söylediniz ama eminim siz makul bir açıklama getirebilirsiniz."

Holmes bu konuşma sırasında hiçbir kelimeyi kaçırmadan dinledi. Kaşları düşünceli bir halde çatılarak gözleri bir sağa bir sola oynadı.

"Bir teori oluşturmadan önce biraz daha bilgi toplamak isterim Bay Mac," dedi ve cesedin yanına eğildi. "Tanrım! Bu yaralar gerçekten korkunç. Kâhyayı çağırabilir miyiz acaba? Ames, anladığıma göre bu daire içinde üçgen işaretini Bay Douglas'ın kolunda daha öncede görmüşsün öyle değil mi?"

"Evet efendim. Sık sık görürdüm."

"Anlamının ne olduğuna dair herhangi bir fikrin var mı?"

"Hayır efendim."

"Dağlanarak yapılmış. Yapıldığı zaman çok acıtmış olmalı. Peki Ames, gördüğüme göre Bay Douglas'ın çenesinde bir yara bandı var. Bunu hayattayken fark etmiş miydin?"

"Evet efendim. Dün tıraş olurken çenesini kesti."

"Daha önce tıraş olurken kendini kestiği olmuş muydu?"

"Uzun bir süredir olmadı efendim."

"İlginç!" dedi Holmes. "Tabii ki sadece bir tesadüf olabilir ya da tehlikeden doğan bir gerginlik yüzünden olmuş olabilir. Dün davranışlarında bir tuhaflık sezdin mi Ames?"

"Biraz huzursuz ve gergin gibiydi efendim."

"Aha! Saldırı tamamen habersiz olmamış olabilir. Az da olsa ilerleme

kaydetmiş sayılırız değil mi? Belki de sorgulamayı siz devralmak istersiniz Bay Mac?"

"Hayır Bay Holmes, sizin devam etmeniz benim devam etmemden daha yararlı olur."

"O zaman karta gelelim. V.V. ve 341. Mukavvadan yapılmış. Evde bu türden mukavva var mı?"

"Sanmıyorum."

Holmes çalışma masasına yürüdü ve bir kâğıda mürekkep şişesinden bir damla mürekkep damlattı. "Bu odada yazılmamış," dedi. "Bu mürekkep siyah, diğeri ise morumsu. Buradaki kalemler ince fakat kart kalın bir kalemle yazılmış. Bu kart başka bir yerde hazırlanmış. Yazıdan bir anlam çıkarabiliyor musun Ames?"

"Hayır efendim, çıkaramıyorum."

"Siz ne düşünüyorsunuz Bay Mac?"

"Kolundaki işarete bakarsak gizli bir örgüt olabilir."

"Ben de öyle düşündüm," dedi White Mason.

"Bunu bir teori olarak kabul edip olanları açıklıyor mu diye deneyebiliriz. Gizli örgütün yolladığı bir ajan eve sızıyor, burada Bay Douglas'ı bekliyor, bu silahla kafasından vuruyor ve kartı bıraktıktan sonra hendeği geçerek kaçıyor. Cinayet gazetelere çıkıyor ve örgütün diğer üyeleri görevin tamamlandığından haberdar oluyor. Buraya kadar mantıklı. Fakat neden bu silah kullanılmış?"

"Kesinlikle."

"Ve alyans neden alınmış?"

"Güzel bir soru."

"Ve neden hâlâ yakalanamadı? Saat ikiyi geçiyor. Şafaktan beri civardaki her polis memuru ıslak birini arıyor olmalı değil mi?"

"Evet, öyle Bay Holmes."

"O zaman yedek giysileri veya kaçacak bir deliği yoksa şimdiye kadar bulunması gerekirdi. Fakat hâlâ bulunamadı!" Holmes pencereye gitmiş büyüteçle pencere pervazındaki kan izini inceliyordu. "Bir ayak izi olduğu açık. Fazlasıyla geniş. İlginç çünkü köşedeki çamur izlerine bakıldığında ayak taba-

nının daha belirgin olduğu görülüyor. Ama bu iz çok belirsiz. Sehpanın altında duran nedir?"

"Bay Douglas'ın dambılları," dedi Ames.

"Dambılı. Sadece bir tane var. Diğeri nerede?"

"Bilmiyorum Bay Holmes. Belki de sadece bir tane vardı. Açıkçası onları aylardır görmemiştim."

"Bir dambıl..." dedi Holmes ciddi bir biçimde. Fakat düşünceleri kapının çalınmasıyla yarıda kesildi. Uzun, yanık tenli, tıraşlı bir adam kapıyı açıp içeri baktı. Bu kişinin Cecil Barker olduğunu tahmin etmekte zorlanmadım. Buyurucu gözleri yüzden yüze atlıyordu.

"Araştırmanızı böldüğüm için özür dilerim," dedi. "Ama gelişmeleri öğrenmeniz gerekir diye düşündüm."

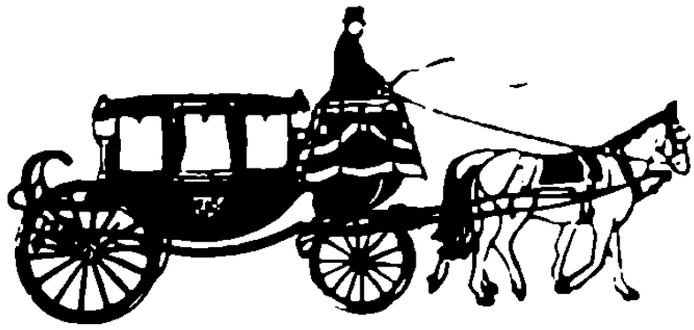
"Zanlı yakalandı mı?"

"Keşke o kadar şanslı olsak. Fakat bisikletini buldular. Bisikletini almadan kaçmış. Gelip bir bakın. Giriş kapısının birkaç metre ilerisinde duruyor."

Giriş yolunda durmuş bisiklete bakan üç dört kişi gördük. Bisiklet bir yığın çimin altına gizlenmişti. Çok kullanılmış bir Rudge-Whitworth idi ve uzun bir yoldan geldiği belli oluyordu. İçinde İngiliz anahtarı ve yağ kabı olan bir eyer çantası vardı fakat sahibinin kimliğine dair hiçbir ipucu yoktu.

"Eğer bu şeyler plakalı ve kayıtlı olsaydı," dedi dedektif, "polise çok büyük kolaylık sağlardı. Gene de bunu bulabildiğimiz için şanslıyız. Nereye gittiğini bilmesek de artık en azından nereden geldiğini bulma şansımız var. Fakat ne oldu da bisikletini almadan gitti acaba? Ayrıca bisikletsiz kaçmayı nasıl başardı? Bu davada elimize sorulardan başka bir şey geçmiyor gibi Bay Holmes."

"Öyle mi?" dedi arkadaşım düşünceli bir şekilde. "Acaba!"

TRAJEDİNİN OYUNCULARI

"Olay mahallinde araştırmanız bitti mi?" diye sordu White Mason tekrar malikâneye girerken.

"Şimdilik," dedi dedektif ve Holmes da başını salladı.

"O zaman belki tanıkları dinlemek istersiniz. Yemek odasını kullanacağız Ames. Lütfen öncelikle kendin gel ve bildiklerini bize anlat."

Kâhya basit ve açık bir şekilde ifadesini verdi. Ayrıca ses tonunda gerçek bir samimiyet vardı. Malikânede çalışmaya beş yıl önce başlamıştı. Bay Douglas Birlstone'a yerleştiğinde onun Amerika'da bir servet kazanmış, zengin bir beyefendi olduğunu duymuştu. Ames'in alışık olduğunun tam tersine, düşünceli ve kibar bir işverendi. Bay Douglas'ı asla endişeli görmemişti, aksine tanıdığı en cesur adamdı. Asma köprünün her gece kaldırılmasını isterdi çünkü malikânenin geleneği buydu ve Bay Douglas geleneklere saygılı birisiydi.

Bay Douglas köyden dışarı çok nadir çıkardı.

Daha da nadir olarak Londra'ya giderdi. Fakat cinayetten önceki gün Tunbridge Wells'de alışverişe gitmişti.

Ames o gün Bay Douglas'da bir huzursuzluk sezmişti, sabırsız ve asabiydi, üstelik bu hali kişiliğine çok ters düşüyordu.

Cinayet gecesi henüz uyumamıştı, kilerde yemek takımlarını düzenlerken

uşak zilinin şiddetle çaldığını duydu. Silah sesi duymamıştı, mutfak ve kiler malikânenin diğer ucunda olduğu için sesi duyması pek mümkün değildi. Hizmetçi zil sesini duyduğu için odasından çıkmıştı, malikânenin girişine doğru birlikte yürüdüler. Merdivenin son basamağındayken Bayan Douglas'ın merdivenden inmeye başladığını gördüler. Hayır, acele etmiyordu, tedirgin bir hali bile yoktu. Bayan Douglas merdivenlerin sonuna geldiğinde Bay Barker çalışma odasından fırladı ve Bayan Douglas'a odasına geri dönmesi için yalvardı.

"Tanrı aşkına, odana geri dön!" diye bağırdı. "Jack öldürülmüş! Yapabileceğin bir şey yok. Lütfen, odana dön!"

Bir süre onu ikna etmeye çalıştıktan sonra Bayan Douglas odasına dönmeyi kabul etti. Çığlık atmadı. İtiraz etmedi. Sesini bile yükseltmedi. Bayan Allen, evin hizmetçisi, onu odasına götürdü ve yanında bekledi. Ames ve Bay Barker çalışma odasına girdiler ve her şeyi polisin gördüğü haliyle gördüler. O sırada mum yanmıyordu fakat lamba yakılmıştı. Camdan dışarı baktılar ama çok karanlıktı. Ne bir şey görebildiler ne de duyabildiler. Girişe koştular ve Ames asma köprüyü aşağı indirdi. Bay Barker da polislere haber vermek için dışarı çıktı. Kâhyanın ifadesi bu şekildeydi.

Bayan Allen'ın ifadesi de aşağı yukarı kâhyanınkiyle aynıydı. Hizmetçinin odası girişe kilerden daha yakındı ve olay olmadan önce Bayan Allen yatmaya hazırlanıyordu. Birden zilin şiddetle çaldığını duydu. Kulakları ağır işitiyordu, belki de silah sesini bu yüzden duymamıştı fakat yine de çalışma odası ile kendi odası arasında kayda değer bir mesafe vardı. Kapı çarpmasına benzer bir ses duyduğunu söyledi amabu çok önceydi. Zil çalmadan en az yarım saat önce. Bay Ames kilerden çıktığında onunla birlikte gitti ve Bay Barker'ın çalışma odasından çıktığını gördüler. Yüzü bembeyazdı ve çok telaşlı bir hali vardı. Merdivenden inen Bayan Douglas'ın önünü kesti ve odasına geri dönmesi için yalvardı. Bayan Douglas cevap vermişti fakat hizmetçi ne dediğini duymamıştı.

"Onu odasına götür! Yanında kal!" diyerek Bay Barker kendisine emretmişti. Bayan Douglas'ı odasına götürdü ve onu sakinleştirmeye çalıştı. Çok korkmuştu, tüm vücudu titriyordu fakat bir daha aşağı inmeye çalışmamış-

tı. Şöminenin başında ellerini yüzüne kapatarak oturuyordu. Bayan Allen tüm gece onunla kaldı. Diğer hizmetçi ve uşaklara gelince; hepsi çoktan uyumuşlardı ve polis gelene kadar olaydan haberleri olmamıştı. Odaları kiler ve mutfağın da arkasında olduğundan bir ses duymuş olmaları mümkün değildi. Hizmetçinin ifadesi yeni bir bulgu çıkarmaya yetmemişti, Bay Barker'ın kendine verdiği emirden başka konuşmaların hiçbirini duyamamıştı.

Bayan Allen'dan sonra Cecil Barker'ın ifadesi alındı. Olanlar hakkında polislere zaten anlattığının dışında üstüne bir şey ekleyemedi. Katilin pencereden kaçtığına emindi, ona göre pervazdaki kan izi bunun kesin bir kanıtıydı. Ayrıca asma köprü havada olduğundan kaçmanın başka yolu yoktu. Katilin nereye gittiği ya da bisikletini neden almadığı konusunda bir fikri yoktu, tabii ki bisiklet gerçekten katile aitse. Hendekte boğulması imkânsızdı çünkü derinliği 1.5 ya da en fazla 2 metreydi.

Cinayetle ilgili kurduğu teorinin kesinlikle doğru olduğunu düşünüyordu. Douglas çok içine kapanık biriydi ve bazen hiç konuşmadığı zamanlar bile olurdu. Çok genç yaşta Amerika'ya göç etmişti. İşleri gayet iyi gitmişti ve Barker ile California'da tanışmışlardı. Daha sonra ortak olup Benito Kanyonu'nda bir maden şirketi açmışlardı. Çok başarılı olmuşlardı fakat Douglas aniden hisselerini satıp İngiltere'ye yerleşmişti. O sırada Douglas duldu. Barker daha sonra maden şirketi sayesinde zengin olmuştu ve Londra'ya yerleşmişti. Böylece arkadaşlıklarını yenilemişlerdi.

Douglas, Bay Barker'da tehlike altında olan biri izlenimini bırakmıştı. California'dan aniden ayrılması ve İngiltere'de bu kadar sessiz bir yere yerleşmesi bu düşünceyi daha da güçlendirmişti. Douglas'tan intikam almak isteyen gizli bir örgüt olduğu düşüncesindeydi. Bu fikre Douglas'ın söylediği bazı şeyler yüzünden kapılmıştı fakat gizli örgütün ne olduğunu ya da neden Douglas'tan intikam almak istedikleri hakkında bir fikri yoktu. Olay mahallinde bırakılan kartın bu gizli örgütle bir alakası olduğunu düşünüyordu.

"Douglas ile Amerika'da ne kadar süre beraberdiniz?" diye sordu dedektif MacDonald.

"Toplam beş yıl."

"Ve bu sırada bekârdı öyle mi?"

"Duldu."

"Peki ilk eşinden hiç bahsetti mi?"

"Alman asıllı olduğunu söylemişti, bir de portresini görmüştüm. Çok güzel bir kadındı. Ben Douglas ile tanışmadan bir yıl önce tifodan ölmüş."

"Sizinle tanışmadan önce Amerika'da ne yaptığıyla ilgili bir bilginiz var mı?"

"Chicago'da yaşadığını söylemişti. Kömür ve demir madenlerinde çalışmış sanırım. Gençken çok gezmiş."

"Politika ile arası nasıldı? Bu gizli örgüt, politik bir örgüt olabilir mi?"

"Hayır, politikayla hiç ilgilenmezdi."

"Bir suç örgütü olabilir mi peki?"

"Hiç sanmıyorum. Hayatımda daha dürüst biriyle hiç tanışmadım."

"California'da yaşarken davranışlarıyla ilgili dikkatinizi çeken bir şey oldu mu?"

"Hep şirkette veya madenlerin olduğu dağdaki ofiste kalıp çalışırdı. Kalabalıklara girmemek için elinden geleni yapardı. Zaten peşinde birilerinin olduğunu düşünmemin nedeni de buydu. Fakat bir keresinde aniden Avrupa'ya gitti. İşte o zaman bundan emin oldum. Sanırım bir çeşit uyarı ya da tehdit aldı. Gitmesinin üzerinden bir hafta geçmemişti ki birkaç adam gelip onu sordu."

"Ne tür adamlar?"

"Korkutucu adamlar. Dağdaki ofise gelip nerede olduğunu sordular. Avrupa'ya gittiğini söyledim. Niyetleri iyi değildi, bu çok açıktı."

"Bu adamlar Amerikan mıydı? California'dan mıydı?"

"California'dan olup olmadıklarını bilemem ama Amerikan oldukları kesindi. Fakat madenci değillerdi. Ne olduklarını bilmiyorum, gittiklerinde çok rahatlamıştım."

"Bu olay altı yıl önce mi oldu?"

"Yedi yıla yakın."

"Sonra Douglas döndü ve beş yıl California'da birlikteydiniz. Yani bu olay yaklaşık on bir yıl önce oldu öyle mi?"

"Evet, öyle."

"Bu kadar uzun süre takip edildiğine göre çok büyük bir şey yapmış olmalı."

"Bence tüm hayatı korku içinde geçti. Aklından hiçbir zaman çıktığını sanmıyorum."

"Fakat madem tehlikede olduğunu biliyordu, hatta tehlikenin ne olduğunu biliyordu, neden polisten koruma istemedi?"

"Belki polis korumasının böyle bir tehlike karşısında işe yaramayacağını biliyordu. Her zaman silahlı dolaşırdı. Nerede olursa olsun cebinde bir silah olurdu. Fakat ne yazık ki cinayet gecesi üstünde geceliği vardı ve silahı odasında bırakmıştı. Sanırım asma köprüye çok güveniyordu."

"Bu tarihleri biraz daha açığa kavuşturalım," dedi MacDonald. "Douglas Amerika'dan ayrılalı altı yıl oldu. Siz de ertesi yıl İngiltere'ye döndünüz değil mi?"

"Evet, öyle."

"Ve kendisi beş yıldır evliydi. Evliliğine yakın bir zamanda dönmüş olmalısınız."

"Evliliğinden bir ay önce döndüm. Sağdıcı bendim."

"Bayan Douglas ile evlilikten önce tanışmış mıydınız?"

"Hayır, tanışmamıştım. On yıldır İngiltere'de değildim."

"Ama evlendikten sonra Bayan Douglas ile çok görüştünüz."

Barker, dedektife sert bir bakış attı. "Evlilikten beri 'Bay Douglas' ile çok görüştüm," dedi. "Bayan Douglas'ı görmemin tek nedeni arkadaşımla aynı evde yaşaması. Evli bir adamın evini karısını görmeden ziyaret edemezsiniz. Eğer benim suçum..."

"Sizi suçlamıyorum Bay Barker. Dava ile ilgisi olabilecek her türlü soruyu sormak zorundayım. Sizi kırmak istemedim."

"Bu kırdığınız gerçeğini değiştirmez," dedi Barker sinirli bir sesle.

"Biz sadece gerçekleri istiyoruz. Doğruyu söylemeniz hepimiz için iyi olur, böylece yanlış anlaşılma gibi sorunlar yaşanmaz. Bay Douglas eşiyle olan arkadaşlığınız hakkında ne düşünüyordu?"

Barker'ın yüzü soldu ve güçlü elleri titreyerek birbirine kenetlendi. "Böy-

le bir soru sormaya hakkınız yok!" diye bağırdı. "Bunun araştırmanızla ne ilgisi olabilir?"

"Soruyu tekrar etmek zorundayım."

"Cevap vermeyi reddediyorum."

"Reddedebilirsiniz tabii ki fakat cevap vermeyi reddetmenizin de aslında bir cevap olduğunu biliyor olmalısınız. Saklayacak bir şeyiniz olmasa cevap vermekten çekinmezdiniz."

Barker bir süre sessizce masaya baktı, kalın kaşları düşünceli bir biçimde çatılmıştı. Sonra gülümseyerek "Siz de görevinizi icra ediyorsunuz. Buna engel olmaya hakkım yok. Sizden tek isteğim bu konuyla Bayan Douglas'ı üzmemeniz. Şu an yeterince üzülüyor zaten. Douglas'ın tek bir kusuru vardı, o da kıskançlığıydı. Beni çok severdi fakat karısına da çok bağlıydı. Onu ziyarete gelmem çok hoşuna gidiyordu, bu yüzden beni sık sık evine davet ediyordu. Fakat ne zaman Bayan Douglas ile yürüyüşe çıksak ya da aramızda bir samimiyet olduğunu görse kıskançlıktan deliye dönerdi, hakaretler yağdırmaya başlardı. Bu yüzden birçok kez buraya bir daha gelmeyeceğime yemin ettim. Her seferinde bir mektup yazıp benden özür dilerdi, ben de dayanamazdım. İnanın ki hayatımda Bayan Douglas kadar kocasına sadık bir eş görmedim. Ben de arkadaşıma sonuna kadar sadığım."

Bu konuşma çok içten ve duygusal bir tonda yapılmıştı fakat Dedektif MacDonald konuyu kapatmaya hazır değildi.

"Farkında olduğunuz üzere," dedi, "cesedin parmağındaki alyans alınmış."

"Öyle görünüyor," dedi Barker.

"Görünüyor derken tam olarak ne demek istiyorsunuz? Bunun doğru olduğunu siz de biliyorsunuz."

Barker kararsız görünüyordu. "Görünüyor derken anlatmak istediğim şuydu," dedi, "yüzük alınmış olmak zorunda değil. Kendisi de çıkartmış olabilir."

"Alyansın yerinde olmaması, alınmış olsun olmasın, sizce de cinayetle evlilik arasında bir bağ kurmaz mı?"

Barker geniş omuzlarını silkti. "Ne anlama geldiğini bilemiyorum," dedi. "Ama eğer bunun hanımefendinin onurunu kirlettiğini düşünüyorsanız," der-

ken bir anlığına gözleri parladı, sonra gözle görülür bir çaba sarf ederek duygularını kontrol altına almayı başardı, "yanlış düşünüyorsunuz, hepsi bu."

"Şimdilik size soracak başka sorum kalmadı," dedi MacDonald soğuk bir tonla.

"Aklıma takılan küçük bir şey var," dedi Sherlock Holmes. "Odaya girdiğinizde masada yanan bir mum vardı değil mi?"

"Evet, vardı."

"Yani cesedi mum ışığında gördünüz değil mi?"

"Doğru."

"Ve hemen yardım çağırdınız?"

"Evet."

"Yardım çok mu hızlı geldi?"

"Bir dakika içinde."

"Ve geldiklerinde mum sönmüştü fakat lamba yanıyordu. Bu, çok olağanüstü."

Barker tekrar kararsız tavırlar sergiledi. "Bunun olağanüstü bir yanını göremiyorum Bay Holmes," dedi kısa bir aradan sonra. "Mum ışığı yetersizdi. İlk işim daha iyi bir ışık bulmak oldu. Masada lamba duruyordu, ben de yaktım."

"Ve mumu söndürdünüz?"

"Evet."

Holmes başka soru sormadı ve Barker hepimize bir kere baktıktan sonra –ki ben bu bakışın içinde bir isyankârlık sezmiştim– odadan çıktı.

Dedektif MacDonald, Bayan Douglas ile odasında konuşmak istediğini bir not ile kendisine iletti fakat Bayan Douglas yemek odasına geleceği cevabını verdi. Odaya girdi, otuz yaşlarında uzun ve güzel bir kadındı, sakin ve kendine hâkim görünüyordu. Benim hayal ettiğim, şoktan ve üzüntüden darmadağın olmuş figürün tam tersiydi. Yüzü yaşadığı şoktan ötürü solmuştu fakat davranışları çok sakindi ve masaya koyduğu bakımlı eli neredeyse benim elim kadar sabitti. Üzgün gözleri hepimizin yüzünü tek tek dolaştıktan sonra bakışları sözcüklere dönüştü.

"Bir şey bulabildiniz mi?" diye sordu.

Ben mi yanlış anlamıştım yoksa ses tonunda umuttan çok korku mu vardı?

"Gerekli olan her şeyi yapıyoruz," dedi dedektif. "Her detayı inceleyeceğimizden emin olabilirsiniz."

"Hiçbir masraftan kaçınmayın," dedi ölü bir sesle. "Yapabileceğiniz her şeyi yapmanızı istiyorum."

"Belki bize yardımcı olacak birkaç şey söyleyebilirsiniz."

"Sanmıyorum ama sorularınızı cevaplamaya hazırım."

"Bay Cecil Barker'dan duyduğumuza göre olayı görmemişsiniz, yani olay mahalli olan odaya hiç girmemişsiniz."

"Hayır, girmedim. Beni merdivenlerde durdurup odama geri dönmem için yalvardı."

"Evet. Silah sesini duyup hemen aşağıya indiniz."

"Geceliğimi giydikten sonra aşağı indim."

"Bay Barker'ın sizi merdivenlerde durdurmasıyla silah sesini duymanız arasında ne kadar süre geçmiş olabilir?"

"Birkaç dakika olabilir. Böyle bir şok anında zamanı algılamak pek kolay olmuyor. Odaya girmemem için bana yalvarıyordu. Bana hiçbir şey yapamayacağımı söyledi. Sonra hizmetçimiz Bayan Allen beni odama götürdü. Hepsi korkunç bir kâbus gibiydi."

"Silah sesini duyduğunuzda kocanız ne kadardır alt kattaydı, bir fikriniz var mı?"

"Hayır, yok. Soyunma odasından aşağı inmiş ama ben indiğini duymadım. Geceleri evin her odasını kontrol ederdi. Yangın çıkmasından korkuyordu. Dünyada korktuğu tek şey buydu."

"Şimdi gelmek istediğim nokta da buydu Bayan Douglas. Kocanızla İngiltere'de tanıştınız değil mi?"

"Evet. Beş yıldır evliydik."

"Size hiç Amerika'da yaşanan bazı olaylar yüzünden tehlikede olabileceğini söyledi mi?"

Bayan Douglas cevap vermeden önce bir süre düşündü. "Evet," dedi. "Tehlike altında olduğunu sezmiştim. Benimle bu konuda konuşmak istemiyordu.

Bana güvenmediği için değil, ikimizin de birbirine güveni tamdı. Beni endişelendirmek istemediği için söylemiyordu. Söylerse çok endişeleneceğimi bildiği için bu konuda konuşmuyordu."

"O zaman tehlikede olduğunu nasıl biliyordunuz?"

Bayan Douglas gülümsedi. "Sizce bir adam, tüm hayatı boyunca eşini şüphelendirmeden sır saklayabilir mi? Amerika'da yaşadıklarını anlatmak istememesinden şüphelenmiştim. Aldığı önlemleri gördüm ve ağzından kaçırdığı kelimeleri duydum. Beklenmedik misafirlere bakışını gördüm. Çok güçlü düşmanları olduğundan emindim.Onlara karşı her zaman tetikteydi. O kadar emindim ki eve geç kaldığı zamanlarda çok endişelenirdim."

"Sorabilir miyim?" dedi Holmes, "Dikkatinizi çeken kelimeler nelerdi?"

"Korku Vadisi," diye cevapladı hanımefendi. "Onu köşeye sıkıştırınca 'Korku Vadisi'ne girdim ve korkarım daha çıkamadım,' dedi. Onu çok ciddi görünce 'Korku Vadisi'nden asla çıkamayacak mıyız?' dedim. 'Bazen asla çıkamayacağımızı düşünüyorum,' diye cevap verdi."

"Kendisine Korku Vadisi'nin ne anlama geldiğini sordunuz mu?"

"Sordum. Yüzü soldu ve 'Birimizin oraya girmiş olması yeterince kötü. Sen de oraya girersen ben ne yaparım?' dedi. Gerçekten var olan bir vadi bu, eskiden orada yaşıyormuş ve orada korkunç bir şey olmuş. Bundan eminim ama tüm bildiklerim bu kadar."

"Bu konuyla ilgili ismini söylediği birisi oldu mu?"

"Evet. Üç yıl önce avlanırken yaralanmıştı ve çok ateşi çıkmıştı. McGinty ismini sayıklıyordu. 'McGinty, Üstat McGinty,' diyordu. İyileştiğinde McGinty'nin kim olduğunu ve kimin üstadı olduğunu sordum. 'Benim değil, Tanrıya şükürler olsun!' dedi gülerek ve başka hiçbir şey söylemedi. Fakat Üstat McGinty ve Korku Vadisi arasında bir bağ var."

"Sormak istediğim bir şey daha var," dedi Dedektif MacDonald. "Bay Douglas ile Londra'da bir pansiyonda tanıştınız ve orada nişanlandınız değil mi? Aranızda romantizm yaşandı mı? Evlilik töreninizde tuhaf ya da gizemli bir şey oldu mu?"

"Romantizm yaşandı. Aramızda romantizm her zaman vardı. Gizemli hiçbir şey olmadı."

"Rakibi yok muydu?"

"Hayır, başka talibim yoktu."

"Eminim duymuşsunuzdur, kocanızın alyansı alınmış. Bu size bir şey ifade ediyor mu? Eğer bir düşmanı kocanızı takip edip öldürdüyse alyansı alması için bir neden var mı sizce?"

Kadının bir saniyeliğine de olsa hafifçe güldüğüne yemin edebilirdim.

"Gerçekten bilemiyorum," diye cevap verdi. "Çok şaşırtıcı bir durum."

"Sizi daha fazla tutmayacağız. Böyle hassas bir zamanda sizi rahatsız ettiğimiz için üzgünüz," dedi dedektif. "Konuşmak istediğim başka noktalar var fakat bunları zaman içinde halledebiliriz."

Ayağa kalktı ve sorgulayan gözlerini üstümüzde gezdirdi. "Söylediklerim size ne anlattı?" der gibi tek tek hepimize baktı. Sonra bir reveransla odadan çıktı.

"Güzel bir kadın, çok güzel," dedi MacDonald kapı kapandıktan sonra. "Barker buraya çok sık geliyor. Bir kadına çekici gelebilecek bir adam. Kurbanın onları kıskandığını itiraf etti, belki kendisi de çekiciliğinin farkındadır. Bir de alyans var. Bu çok önemli bir nokta. Ölü bir adamın alyansını alan bir katil... Siz ne düşünüyorsunuz Bay Holmes?"

Arkadaşım elini çenesine koymuş düşünüyordu. Sonra ayağa kalkıp uşak zilini çaldı. "Ames," dedi kâhya odaya girdiğinde, "Bay Cecil Barker şu an nerede?"

"Bakayım efendim."

Kısa bir süre sonra döndü ve Barker'ın bahçede olduğunu söyledi.

"Ames, dün gece çalışma odasındayken Bay Barker'ın ayaklarında ne olduğunu hatırlıyor musun?"

"Evet Bay Holmes. Bir çift terlik vardı. Polise haber vermeye giderken ona botlarını getirdim."

"Terlikler şu an nerede?"

"Girişteki sandalyenin altında efendim."

"Teşekkür ederim Ames. Dışarıdaki ayak izlerini incelerken hangilerini Bay Barker'ın bırakmış olduğunu bilmemiz bizim için önemli."

"Evet efendim. Ayrıca belirteyim ki terliklerin üzerine kan sıçramıştı. Benimkiler de aynı durumdaydı."

"Odanın halini düşünürsek bu çok doğal. Teşekkürler Ames. Sana ihtiyacımız olursa zili çalacağız."

Birkaç dakika sonra çalışma odasındaydık. Ames'in söylediği gibi terliklerin ucunda kan vardı.

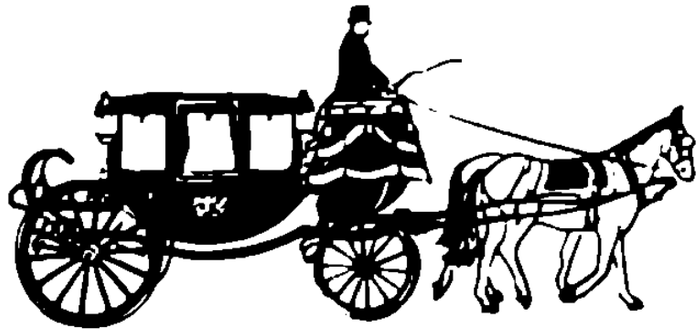
"Tuhaf!" diye söylendi Holmes, camın önünde terliği incelerken. "Çok tuhaf!"

Terliği eğilip pencere pervazının üstündeki kan iziyle karşılaştırdı. Birebir aynıydı. Meslektaşlarına sessizce gülümsedi. Dedektif heyecandan titriyordu. Hatta heyecandan İskoç aksanı bile ortaya çıkmaya başlamıştı.

"Tanrım!" diye bağırdı. "Hiç şüphe yok! Barker izi kendisi yapmış. Normal ayak izinden çok daha geniş. Bunu daha önce de belirtmiştiniz Bay Holmes, işte açıklaması. Ama neden Bay Holmes? Neler dönüyor?

"Evet, neler dönüyor?" Holmes düşünceli bir şekilde tekrarladı.

White Mason güldü ve kendinden memnun bir şekilde ellerini ovuşturdu. "Size gizemli demiştim!" diye bağırdı. "Tam bir esrar!"

GÜN IŞIĞI

Üç dedektifin de üzerinde tartışacak çok şeyi vardı, bu nedenle yalnızca ben odama döndüm. Dönmeden önce evin etrafındaki bahçede biraz gezdim. Bahçeyi tuhaf biçimlerde kesilmiş eski porsuk ağaçları kaplıyordu ve bahçenin ortasında eski bir güneş saati vardı. O kadar güzel ve rahatlatıcı bir görüntüydü ki gerilmiş sinirlerim biraz da olsa rahatlamıştı.

Böyle huzurlu bir yerdeyken çalışma odasında kanlar içinde yatan ceset insana kötü bir rüya gibi geliyordu. Fakat bahçede gezerken olanlar beni tekrar trajedinin ortasına çekti ve zihnimde şeytani bir izlenim bıraktı. Bahçeyi çevreleyen porsuk ağaçlarının sayısı evden uzaklaştıkça artıyordu ve bahçenin en uzak köşesinde bir duvara dönüşüyordu. Bu ağaçtan duvarın diğer tarafında gözlerden gizli bir oturak vardı. Yaklaştığımda bir erkek sesi ve bir kadın kahkahası duydum.

Birkaç saniye sonra ağaçtan duvarın arkasına geçtim ve gözlerim Bayan Douglas ile Bay Barker'a odaklandı. Onlar varlığımı henüz fark edememişti. Bayan Douglas'ın hali beni şoka uğratmıştı. Yemek odasındaki üzgün, yas tutan kadından eser yoktu. Gözleri mutlulukla parlıyordu ve refakatçisine sıcak sıcak gülümsüyordu. Bay Barker ileriye eğilmiş, dirseklerini dizlerine dayamıştı ve Bayan Douglas'ın gülümsemesine aynı şekilde cevap veriyordu. Beni

gördüklerinde –ki geç kalmışlardı– üzgün maskelerini tekrar taktılar. Aralarında aceleyle bir şey konuştular ve Barker kalkıp bana doğru yürüdü.

"Özür dilerim efendim," dedi. "Dr. Watson ile konuşuyorum değil mi?"

Gördüklerimi belli etmek için soğuk bir selam verdim.

"Siz olduğunuzu tahmin etmiştim, Bay Sherlock Holmes ile arkadaşlığınızı bilmeyen yok. Acaba gelip kısa bir süreliğine Bayan Douglas ile konuşur musunuz?"

Asık bir suratla onu takip ettim. Aklımda çalışma odasında yatan ceset canlanıyordu. Ölümünün üstünden yalnızca saatler geçmişti ve en yakın arkadaşı ile karısı bahçesinde gülüşüyorlardı. Hanımefendiye gönülsüz bir selam verdim. Yemek odasındaki yaslı hali beni de üzmüştü, şimdi ise mutlu hali tam tersi etki yaratıyordu.

"Korkarım duygusuz ve taş kalpli olduğumu düşünüyorsunuz," dedi.

Omuzlarımı silktim. "Bu beni ilgilendirmez," dedim.

"Belki bir gün beni anlarsınız. Eğer..."

"Dr. Watson'ın bir şeyi anlamasına gerek yok," diyerek söze girdi Barker. "Kendisinin de dediği gibi bu onu ilgilendirmez."

"Kesinlikle," dedim. "Şimdi izin verirseniz yürüyüşüme devam edeceğim."

"Bir saniye Dr. Watson," dedi Bayan Douglas yalvarırcasına. "Herkesten daha iyi cevaplayabileceğiniz bir sorum var ve cevabı benim için çok önemli. Bay Holmes'u ve polisle ilişkisini herkesten iyi biliyorsunuz. Eğer kendisine gizli bir bilgi verilseydi bunu polisle paylaşır mıydı?"

"Evet," dedi Barker. "Tek başına mı çalışıyor yoksa polislerle birlikte mi?"

"Böyle bir konuyu tartışmanın doğru olacağını sanmıyorum."

"Rica ediyorum. Yalvarıyorum Dr. Watson! Sizi temin ederim ki bize, bana çok büyük bir yardımı olacaktır. Lütfen sorumu cevaplayın."

O kadar içten konuşuyordu ki bir anda gördüklerimi unuttum ve soruyu cevapladım.

"Bay Holmes bağımsız bir dedektiftir," dedim. "Kimseye de hesap vermek zorunda değildir ve kendi uygun gördüğü gibi hareket eder. Fakat aynı zamanda dava üzerinde çalışan memurlara karşı sadıktır ve suçluyu yakalamalarına

yardımı olacağını düşünürse bildiği her şeyi onlarla paylaşmaya hazırdır. Bunun dışında bir şey söyleyemem, bu konuyu kendisiyle konuşmanızı öneririm."

Dedikten sonra şapkamı kaldırıp onları selamladım ve yoluma devam ettim. Ağaçları geçtikten sonra dönüp arkama baktım ve hâlâ samimi bir şekilde konuştuklarını gördüm. Söylediklerim üzerine konuştukları açıktı.

"Sırlarının hiçbirini istemiyorum," dedi Holmes olanları ona anlattığımda. Tüm gününü malikânede meslektaşlarıyla araştırma yaparak geçirmişti. Saat beş gibi çok aç bir şekilde döndü ve yemek yedik. "Sır yok Watson. Eğer komplo ve cinayetten tutuklanırlarsa beni de tuhaf bir duruma düşürür."

"Sence iş oraya varır mı?"

Çok neşeli ve güler yüzlü bir hali vardı. "Sevgili Watson, dördüncü yumurtamı bitirince sana tüm gelişmeleri anlatacağım. Davayı çözdük diyemem, hâlâ çok uzaktayız ama kayıp dambılın nerede olduğunu bulunca..."

"Dambıl mı?"

"Watson, yoksa tüm davanın kayıp dambılın üzerinde döndüğünü anlayamadın mı? Üzülmene gerek yok, aramızda kalsın ama bence Dedektif Mac ve yerel hekim de bunun önemini anlayabilmiş değiller. Tek dambıl Watson! Tek dambıl ile çalışan bir sporcu düşün! Tek yanlı kas gelişmesini düşün, omurgada oluşacak sorunları düşün. Hayret verici Watson, hayret verici!"

Gözleri haylaz haylaz parlıyordu ve ağzı yemek doluydu, karşılaştığım zihinsel engeli aşmaya çalışmamı izliyordu. Bu kadar aç olduğunu görmek doğru yolda olduğunun kanıtıydı, günlerce aklına yemek yemek gelmediği zamanları hatırlıyordum. Şaşırmış zihni, karşısındaki probleme öylesine yoğunlaşmış oluyordu ki yemeği bile düşünemiyor ve ince yüzü daha da inceliyordu. Sonunda piposunu yaktı ve pansiyonun şöminesi önünde oturup dava hakkında yavaş yavaş ve rastgele konuşmaya başladı. Daha çok sesli düşünüyor gibiydi.

"Bir yalan Watson... Bu büyük, inatçı, sinir bozucu bir yalan. Başlangıç noktamızda olan şey bu! Barker'ın anlattığı hikâye tamamen yalan. Fakat Barker'ın hikâyesi Bayan Douglas ile uyuşuyor. Bu yüzden o da yalan söylüyor. İkisi de yalan söylüyor ve ortada bir komplo var. O zaman sormamız gereken

soru şu: Neden yalan söylüyorlar ve saklamak için bu kadar uğraştıkları gerçek nedir? İstersen olayları yeniden inceleyip gerçeği bulmayı bir deneyelim."

"Yalan söylediklerini nasıl mı biliyorum? Çünkü anlattıkları hikâye kötü uydurulmuş ve kesinlikle gerçek olamaz. Bir düşün! Bize anlatılan hikâyeye göre, katilin cinayeti işledikten sonra alyansı almak için bir dakikadan az bir zamanı vardı. İlk önce yüzüğü çıkardı, alyansı aldı, sonra da diğer yüzüğü geri taktı, –ki hiçbir katil ya da hırsız bunu yapmakla zaman kaybetmez– son olarak da cesedin yanına kartı bıraktı. Bence bu olayın olması tamamen imkânsız."

"Yüzüğün cinayet işlenmeden önce alınmış olabileceğini düşünebilirsin fakat bunu düşünmeyecek kadar zeki biri olduğunun farkındayım. Mumun bu kadar kısa yanmış olması uzun bir görüşme olmadığını kanıtlıyor. Sence Douglas duyduğumuz kadar cesur biriyse alyansını bu kadar çabuk verir mi? Hayır Watson, hayır. Katil kurbanla uzun bir süre beraberdi ve bu sırada lamba yanıyordu. Bundan hiç şüphem yok."

"Ölüm nedeni pompalı tüfek olduğuna göre silah bize söylenen zamandan önce ateşlenmiş olmalı. Fakat böyle bir konuda yanılgı olamaz. Bu yüzden silah sesini duyan iki kişi bize bilerek yalan söylüyor olmalı: Bay Barker ve Bayan Douglas. Pencere pervazındaki izin Barker tarafından, polisi yanlış yönlendirmek amacıyla yapıldığını düşünürsek beyefendinin hiç de iyi bir durumda olmadığını söyleyebiliriz."

"Şimdi kendimize sormamız gereken soru; cinayetin gerçek saatinin ne zaman olduğu. Saat on buçuğa kadar hizmetliler evde dolaşıyorlardı, bu nedenle bu saatten önce olmuş olamaz. Saat on bire çeyrek kala kilerde olan Ames dışında hepsi odasına çekilmişti. Bugün sen gittikten sonra birkaç deneme yaptım ve kapılar kapalıyken çalışma odasında çıkarılan hiçbir sesin kilere ulaşmadığını keşfettim. Fakat hizmetçinin odasında durum farklı. Çalışma odasına kiler kadar uzakta değil ve çok yüksek bir ses boğuk da olsa duyulabiliyor. Pompalı tüfek çok yakından ateşlendiği zaman sesi boğuk çıkar, bu davada olan da aynısı. Çok yüksek bir ses çıkmaz fakat gecenin sessizliğinde ses Bayan Allen'ın odasına rahatça ulaşabilir. Bildiğimiz üzere kendisi ağır işitiyor fakat ifadesinde zil çalmadan yarım saat kadar önce kapı sesine benzer bir ses

duyduğunu söyledi. Zil çalmadan yarım saat önce saat on kırk beş oluyor ve duyduğu şeyin silah sesi olduğuna eminim. Bu durumda, Barker ve Bayan Douglas'ın cinayeti işleyen kişiler olmadığını varsayarsak saat on kırk beşte silah sesini duyup aşağıya indikten sonra zili çaldıkları saate, on bir on beşe kadar ne yaptıklarını öğrenmeliyiz. Ne yapıyorlardı? Neden hemen zili çalmadılar? Karşılaştığımız soru bu. Bu sorunun cevabını bulduğumuzda davayı çözmeye çok daha yakın olacağız."

"Ben eminim ki," diye söze başladım, "o ikisi arasında bir anlaşma var. Kocası öldürüldükten birkaç saat sonra oturup kahkahalar atabiliyorsa vicdansız biri demektir."

"Kesinlikle. Kendi ifadesinde bile iyi bir eşin yapacağı şeyleri yapmıyor. Bildiğin gibi kadınlara pek hayran biri değilim fakat hayattaki deneyimlerim bana bunu gösterdi; kocasını seven hiçbir kadın, bir başkası öyle dedi diye kocasının cesedini görmekten vazgeçmez. Eğer evlenirsem cesedim birkaç metre ötede dururken eşimin odasına dönmeyeceğinden emin olmak isterim. Çok kötü oynanmış, en amatör dedektif bile normal bir kadının bu şekilde odasına geri dönmeyeceğini bilir. Başka kanıtımız olmasaydı bile bu durum bana bir komplo kurulduğunu düşündürürdü."

"O zaman Bay Barker ve Bayan Douglas'ın cinayetten suçlu olduğunu mu düşünüyorsun?"

"Soruların korkutucu derecede açık Watson," dedi Holmes piposunu bana doğru sallayarak. "Mermi gibiler. Eğer Bayan Douglas ve Barker'ın cinayet hakkındaki gerçeği gizlemeye çalışıp çalışmadıklarını soruyorsan bunu cevaplayabilirim. Evet, gizlemeye çalışıyorlar. Fakat diğer sorunun cevabından pek emin değilim. Bu soruyu cevaplamamıza engel olan sorunları bir düşünelim."

"Bu iki kişinin gizli bir aşk yaşadıklarını ve aşklarının önünde duran adamı ortadan kaldırmaya karar verdiklerini varsayalım. Bu biraz büyük bir varsayım çünkü hizmetliler arasındaki dedikodular bile bunu destekler biçimde değil. Ayrıca diğer taraftan, Douglasların birbirlerini çok sevdiklerini gösteren birçok kanıt var."

Bahçedeki kahkahayı hatırlayarak "Bunun doğru olmadığından eminim," dedim...

"En azından bu izlenimi yaratmışlar. Bu çiftin çok zeki olduğunu ve herkesi kandırdığını varsayalım. Bay Douglas tehlike altında olan biri."

"Eğer söylediklerine inanırsak?"

Holmes kısa bir süre düşündü. "Anladım Watson. Söyledikleri her şeyin yalan olduğunu varsayarak bir teori oluşturuyorsun. Teorine göre ne tehlike vardı ne gizli bir örgüt ne Korku Vadisi ne de Üstat MacBilmemkim. Kapsamlı bir teori. Bakalım bizi nereye götürecek. Cinayetin üstünü örtmek için bu hikâyeyi uyduruyorlar. Dışarıdan birisinin katil olduğunu düşünmemiz için bisikleti parkta bırakıyorlar. Pervazdaki iz de aynı nedenden ötürü yapılıyor. Cesedin yanındaki kart da öyle. Hepsi hipotezine uyuyor Watson. Fakat yerlerine oturmayan birkaç inatçı parça var. Neden kesilmiş bir pompalı tüfek kullansınlar? Hem de Amerikan yapımı bir tüfek? Sese kimsenin gelmeyeceğinden nasıl emin olabildiler? Bayan Allen'ın çarpılan kapı sesini merak edip çıkmış olmaması tamamen tesadüf. Âşık çift neden bunları yapsın Watson?"

"İtiraf etmeliyim ki bir açıklamam yok."

"Ayrıca âşıklar, kadının kocasını öldürmeye karar verdilerse neden alyansını çıkarıp dikkat çeksinler? Bu sana olası geliyor mu Watson?"

"Hayır, gelmiyor."

"Başka bir nokta ise şu; en aptal dedektif bile bisikletin bir kandırmaca olduğunu anlayabilecekken bisikleti parka gizlemekle uğraşmayacak olmaları. Katilin kaçmak için ihtiyacı olan şey bisikletken onu bırakıp kaçmaz."

"Buna da bir açıklama getiremem."

"Her durumun bir açıklaması vardır. Sadece zihinsel bir alıştırma olarak olası bir senaryo kuracağım. İtiraf ediyorum ki senaryonun büyük kısmı hayali fakat gerçekler de hayalden doğmaz mı zaten?"

"Douglas'ın berbat bir sırrı olduğunu varsayalım. Bu sır, dışarıdan birisinin intikam için onu öldürmesine neden oluyor. Katil hâlâ açıklayamadığım bir nedenden ötürü adamın alyansını alıyor. Belki de Douglas'ın yaptıkları ilk evliliği zamanında olduğu için bir mesaj göndermek amacıyla almıştır."

"Katil kaçmadan önce Barker ve Bayan Douglas odaya giriyorlar. Katil yakalanırsa Douglas'ın sırrını açığa çıkaracağını ve bir skandal olacağını söylüyor. Onlar da katilin kaçmasına izin veriyorlar. Büyük ihtimalle asma köprüyü indiriyorlar, bu çok ses çıkaran bir işlem değil ve tekrar kaldırıyorlar. Katil evden çıkıyor ve bir nedenden ötürü yürüyerek daha kolay kaçabileceğini düşünüyor, bu yüzden bisikletini bırakıyor. Şimdiye kadar imkânsız bir şey yok değil mi?"

"İmkânsız değil, evet," dedim biraz şüpheli bir tonla.

"Unutmamız gerekir ki bu sır her ne ise çok korkunç bir şey Watson. Senaryoya devam edelim. Çift öyle bir durumda kalıyor ki ne suçu işlemediklerini ne de katile yataklık yapmadıklarını kanıtlayabilirler. Bu yüzden hızlı ve biraz da beceriksizce sahte kanıtlar yerleştiriyorlar. Barker kanlı terliğiyle pencere pervazına iz bırakıyor. Silah sesini duyan yalnızca onlar olduğu için ifadelerindeki gibi alarmı onlar veriyor fakat söylediklerinden yarım saat sonra."

"Peki bunları nasıl kanıtlamayı düşünüyorsun?"

"Eğer katil dışarıdan birisiyse takip edilip yakalanabilir, en etkili kanıt bu olur. Eğer değilse de eh, bilimde çareler tükenmez. Çalışma odasında yalnız bir gece geçirmek çok yararlı olur."

"Tüm bir gece!"

"Hemen gitmeyi planlıyorum. Ames ile bu meseleyi konuştum, kendisi de Barker hakkında bazı şüpheler barındırıyor. Çalışma odasında oturup atmosferi bana ilham verecek mi diye bakacağım. Genius loci'ye* hep inanmışımdır. Gülüyorsun Watson. Bakalım neler olacak. Bu arada, şu büyük şemsiyeni getirdin değil mi?"

"Burada."

"İzninle onu ödünç alacağım."

"Tabii ki ama silah olarak hiç işe yaramaz. Eğer tehlikeli bir durum olacaksa..."

"Bir şey yok sevgili Watson, olursa seni çağıracağımdan emin olabilirsin.

* (Lat.) Roma dininde bir yerin koruyucu ruhu. Günümüzde bir mekânın atmosferini veya kendine özgü havasını anlatmak için kullanılır.

Şemsiyeyi almam yeterli. Şu anda meslektaşlarımızın Tunbridge Wells'den dönmelerini bekliyorum, bisikletin sahibini araştırıyorlar."

Dedektif MacDonald ve White Mason geri döndüklerinde akşam olmuştu fakat sevinçli bir halleri vardı ve büyük bir ilerleme kaydettiklerini belirttiler.

"Katilin dışarıdan birisi olduğu hakkında çok şüpheliydim," dedi MacDonald. "Fakat artık hiç şüphem kalmadı. Bisikletin sahibinin eşkalini almayı başardık."

"O zaman sonun başlangıcındayız," dedi Holmes. "İkinizi de yürekten kutlarım."

"Bay Douglas'ın önceki gün huzursuz olduğu bilgisinden yola çıktım. O gün Tunbridge Wells'e alışverişe gitmişti. Büyük ihtimalle Tunbridge Wells'de gördüğü bir şey ona tehlikede olduğunu hissettirmişti. O yüzden katilin bu taraftan gelmiş olabileceğini düşündüm. Bisikleti yanımızda götürüp otel çalışanlarına gösterdik. Eagle Commercial Oteli'nin müdürü bisikleti görür görmez tanıdı. İki gün önce bir oda tutan, Hargrave adında bir adama aitmiş. Yanında sadece bisikleti ve küçük bir valiz varmış, Londra'dan geldiğini söylemiş ve adres vermemiş. Valiz ve içindekiler İngiliz yapımı fakat adamın kesinlikle Amerikan olduğunu söyledi."

"Güzel güzel," dedi Holmes neşeli bir tavırla. "Ben burada oturmuş teoriler üretirken büyük bir ilerleme kaydetmişsiniz! Pratik, teori karşısında bir zafer kazandı Bay Mac."

"Evet, kesinlikle öyle oldu," dedi dedektif kendinden memnun bir şekilde.

"Fakat bu teorilerine uyabilir," dedim.

"Uyabilir de uymayabilir de. Devamını da anlatın Bay Mac. Adamın kimliğiyle ilgili bir ipucu yok muydu?"

"Çok az. İz bırakmamaya çalıştığı belli. Belge veya mektup yoktu, giysiler üstünde isim yazmıyordu. Masasında eyaletin bisiklet haritası vardı. Dün kahvaltıdan sonra otelden ayrılmış ve biz araştırmaya gelene kadar kimse ondan haber almamış."

"Benim anlamadığım nokta da bu Bay Holmes," dedi White Mason. "Eğer dikkat çekmek istemeseydi otele geri döner ve turist rolüne devam ederdi. Fa-

kat dönmeyince otel müdürünün polise haber vereceğini ve önünde sonunda cinayetle arasında bağ kurulacağını bilmesi lazımdı."

"Doğru. Fakat şimdiye kadar yakalanmayarak zeki bir adam olduğunu kanıtladı. Peki eşkali nasıl?"

MacDonald not defterini çıkardı. "Detaylı bir eşkal alamadık. Kimse çok dikkat etmemiş fakat temizlikçi, resepsiyonist ve kapı görevlisi eşkalin böyle olduğu konusunda hemfikirdiler. 1.75 metre boylarında, elli yaşlarında kır saçlı, gri bıyıklı ve kemerli burunlu. Ayrıca hepsi sert bir yüzü olduğunu söyledi."

"Eşkal bir işimize yaramaz, Douglas'ın kendisine bile uyuyor," dedi Holmes. "O da elli yaşlarında, kır saçlı ve bıyıklı, boyu da aynı o civarda. Başka bir şey bulabildiniz mi?"

"Gri bir takım giyiyormuş, üzerinde kısa sarı bir manto varmış ve kasket takıyormuş."

"Peki ya pompalı tüfek?"

"Yarım metre boyunda. Valize rahatlıkla sığabilirdi. Fark edilmeden mantonun içinde bile taşıyabilirdi."

"Peki, bu bilgilerin davayı nasıl etkilediğini düşünüyorsunuz?"

"Sanırım," dedi MacDonald, "katili yakaladığımızda her şey açıklanacaktır. Eşkali alır almaz telgrafla tüm polis teşkilatlarına bildirdim. Fakat şu an bile çok yol almış durumdayız. Hargrave adındaki bu Amerikalı'nın iki gün önce Tunbridge Wells'e bisikletle ve bir valizle geldiğini biliyoruz. Valizde kesilmiş bir pompalı tüfek vardı, yani cinayet işlemek niyetiyle gelmişti. Dün sabah bisikletle malikâneye gitti, tüfek de mantosunda saklıydı. Şimdiye kadar sorduğumuz kimse geldiğini görmemiş, zaten parka gitmek için köyün içinden geçmeye gerek yok. Büyük ihtimalle parka gelince bisikletini sakladı, evi gözetledi ve Bay Douglas'ın evden çıkmasını bekledi. Kurbanını dışarıda vurmayı planlamıştı, pompalı tüfekle ıskalaması neredeyse imkânsızdı. Ayrıca bu çevrede avlanmak yaygın olduğu için silah sesi alışıldık bir şeydi, kimse cinayetin farkına varmazdı."

"Gayet mantıklı," dedi Holmes.

"Fakat Bay Douglas dışarı çıkmadı. Şimdi ne yapacaktı? Bisikletini bırak-

tı ve akşamüstüne doğru eve yaklaştı. Asma köprü aşağıdaydı ve etrafta kimse yoktu. Gördüğü ilk odaya girdi ve perdenin arkasına saklandı. Buradan köprünün kaldırıldığını görebilirdi. Artık tek kaçış şansının hendekten geçmek olduğunu biliyordu. Saat on bir çeyreğe kadar bekledi ve Bay Douglas her gece yaptığı gibi odaları kontrol ettiğinden bu odaya girdi. Onu vurdu ve önceden tasarladığı gibi hendekten kaçtı. Bisikletinin otel personeli tarafından tanınacağını ve onu şüpheli durumuna düşüreceğini bildiği için bisikleti bıraktı ve başka bir yolla Londra'ya ya da saklanabileceği başka bir yere gitti. Ne düşünüyorsunuz Bay Holmes?"

"Gayet tutarlı ve mantıklı bir hikâye Bay Mac. Bu sizin bakış açınız. Bana sorarsanız ise cinayet söylenendenyarım saat önce işlendi. Bayan Douglas ve Barker bir şey gizliyorlar. Katilin kaçmasına yardım ettiler ya da en azından daha kaçamadan odaya girdiler ve camdan kaçmış gibi göstermek için sahte kanıtlar bıraktılar. Katil büyük ihtimalle Bay Barker ve Bayan Douglas'ın köprüyü indirmesi sayesinde kaçtı. Benim fikrim de bu."

İki dedektif de başlarını salladı.

"Eğer söylediğiniz doğruysa," dedi Londralı dedektif, "bir gizemi çözmüşken bir başkasına takıldık demektir."

"Hem de daha karmaşık bir tanesine," diye ekledi White Mason. "Hanımefendi hiç Amerika'ya gitmemiş. Bu Amerikalı katille nasıl bir bağı olabilir ki kaçmasına yardım etsin?"

"Bazı sorunlar olduğunu itiraf ediyorum," dedi Holmes. "Bu gece tek başıma bir araştırma yapmak istiyorum, hepimizin işine yarayacak bir şey bulabileceğime inanıyorum."

"Yardım edebilir miyiz Bay Holmes?"

"Hayır, hayır! Karanlık ve Dr. Watson'ın şemsiyesi, işte tek istediğim bunlar. Eminim ki Ames benim için bir istisna yapacaktır. Tüm teorilerim beni aynı soruya yöneltiyor; sporcu bir adam neden tek bir dambıl gibi tuhaf bir yöntemle vücudunu geliştirsin?"

Holmes yalnız başına yaptığı araştırmadan döndüğünde gece olmuştu. Çift

yataklı bir odada kalıyorduk, küçük pansiyonda başka oda kalmamıştı. Çoktan uyumuştum ki odaya girişiyle yarı yarıya uyandım.

"Ee, Holmes," dedim. "Bir şey bulabildin mi?"

Bir süre elindeki bir mumla sessizce durdu. Sonra uzun, atletik vücudunu bana doğru eğerek "Watson, aklını kaybetmiş bir deli ile aynı odada uyumaktan korkuyor musun? Beyni çalışmayan bir aptalla?" diye sordu.

"Hayır, hiç korkmuyorum," dedim şaşkınlıkla.

"Ah, iyi o zaman," dedi ve tüm gece boyunca bir daha konuşmadı.

ÇÖZÜM

Ertesi sabah kahvaltıdan sonra Dedektif MacDonald ve White Mason ile yerel polis istasyonunda buluştuk. Bir masaya oturmuş, bir yığın mektubu ve telgrafı inceleyip ayıklıyorlardı. Üç tane mektup bir kenara ayrılmıştı.

"Hâlâ bisikletçinin peşinde misiniz?" dedi Holmes neşeli bir şekilde. "Herhangi bir gelişme var mı?"

MacDonald kederli bir şekilde önündeki mektup yığınını gösterdi.

"Şu anda Leicester, Nottingham, Southampton, Derby, East Ham, Richmond ve on dört ayrı yerde aranıyor. Hatta East Ham, Leicester ve Liverpool'da tutuklanmış. Ülke sarı mantolu suçlularla kaynıyor."

"Tanrım!" dedi Holmes içtenlikle. "Bay Mac ve Bay White Mason, size samimi bir tavsiye vermeme izin verin. Hatırladığınız üzere, bu davayı kabul ettiğimde size kendimden emin olana kadar çalışmama izin vereceğiniz ve benim de size yarım kanıtlanmış teoriler yerine gerçeği sunacağım konusunda anlaşmıştık. Bu yüzden size teorimi şimdi anlatmayacağım. Diğer bir taraftan, size karşı dürüst olacağım konusunda da söz vermiştim. Bu davayı çözemeyeceğinizi bildiğim halde boşuna enerji harcamanızı izlemek bana adil gelmiyor. O yüzden size tavsiyem üç kelimeyle özetlenebilir: Bu davayı bırakın."

MacDonald ve White Mason ağızları açık bir halde Holmes'e baktılar.

"Davayı çözmenin imkânsız olduğunu düşünüyorsunuz!" diye bağırdı dedektif.

"Davayı sizin çözmenizin imkânsız olduğunu düşünüyorum. Gerçeği bulmanın imkânsız olduğunu düşünmüyorum."

"Fakat bu bisikletçi adam bir hayal ürünü değil. Elimizde eşkali, valizi ve bisikleti var. Kendisi de bir yerlerde olmalı. Onu neden yakalamayalım ki?"

"Evet, kesinlikle bir yerlerde ve kesinlikle onu yakalayacağız ama bunun için East Ham ve Liverpool'da boşuna enerji sarf etmeye gerek yok. Eminim ki sonuca giden daha kısa bir yol bulabiliriz."

"Bizden bir şey gizliyorsunuz. Bu bize haksızlık Bay Holmes," dedi dedektif sinirlenmiş bir halde.

"Nasıl çalıştığımı biliyorsunuz Bay Mac. Bunu elimden geldiğince kısa sürede saklayacağım. Yalnızca detayların doğruluğunu kontrol etmek istiyorum ki bunu yapması çok zor değil, sonra sonuçları sizin ellerinize teslim edip Londra'ya geri döneceğim. Bunu size borçluyum çünkü hayatım boyunca daha ilginç bir dava görmedim."

"Dediklerini̇z beni aşıyor Bay Holmes. Dün Tunbridge Wells'den geldiğimizde bizimle hemfikirdiniz. Dün geceden beri fikrinizi tamamen değiştirecek ne olmuş olabilir?"

"Size dün de belirttiğim gibi dün gece malikânede birkaç saat geçirdim."

"Peki ne oldu?"

"Ah, bu soruya şimdilik genel bir cevap verebilirim. Bu arada, malikânenin tarihiyle ilgili kısa fakat ilginç bir yazı okuyordum. Yerel tütüncüde bir peniye satın alabilirsiniz."

Holmes ceketinin cebinden üzerinde malikânenin kabaca resminin olduğu bir yazı çıkardı.

"Olay mahallinin tarihi değerini bilmek davayı daha zevkli kılıyor sevgili Bay Mac. Lütfen bu kadar sabırsız olmayın, sizi temin ederim ki bu bilgiler bize bir ipucu verebilir. İzin verin de okuyayım: "I. James'in tahttaki beşinci yılında inşa edilmiş bu malikâne, hendekli evlerin iyi bir örneği..."

"Bizimle dalga geçiyorsunuz Bay Holmes!"

"Çok ayıp Bay Mac! Sizi ilk defa kızgın görüyorum. Bu kadar karşıysanız birebir okumayacağım. Fakat eminim ki malikânenin 1644 yılında bir albay tarafından satın alındığını, İngiliz İç Savaşı sırasında Kral Charles'ın birkaç gün bu malikânede saklandığını ve II. George'un malikâneyi ziyarete geldiğini öğrenince bu evin zengin bir tarihi olduğunu kabul edeceksiniz."

"Bundan şüphem yok Bay Holmes fakat bu bizi ilgilendirmez."

"İlgilendirmez mi? İlgilendirmez mi? Geniş bir bakış açısı bizim mesleğimizin temellerinden birisi sevgili Bay Mac. Gereksiz görünen bilgiler ve fikirler etkileşime girerek inanılmaz sonuçlar doğurabilir. Profesyonel olmasa da sizden daha yaşlı ve daha deneyimli birinin bu tavsiyesini unutmayın."

"Bunun doğru olduğunu kabul ediyorum," dedi dedektif samimiyetle. "Haklısınız, kabul ediyorum ama fikirlerinizi çok dolambaçlı bir şekilde anlatıyorsunuz."

"Peki, tarihi bırakıp günümüze dönelim. Daha önce de söylediğim gibi dün gece malikânede kaldım. Ne Barker'ı ne de Bayan Douglas'ı ziyaret ettim. Onları rahatsız etmek için bir neden görmedim. Bayan Douglas'ın bir akşam yemeğine katıldığını öğrendim. Ziyaretim Bay Ames'i görmek içindi. Kısa bir sohbetten sonra kimseye söylemeden çalışma odasında kalmama izin verdi."

"Ne! Ya birisi görseydi?" dedim.

"Hayır hayır, her şey yolunda. Bunun için bana izin vermiştiniz Bay Mac. Oda normal halindeydi ve orada yaklaşık yarım saat geçirdim."

"Ne yaptınız?"

"Çok gizemli bir şey yapmadım, kayıp dambılı arıyordum. Kanımca dava açısından büyük önemi var. Sonunda bulmayı başardım."

"Nerede?"

"Ah, işte keşfedilmemiş gerçeğin sınırı burası. Biraz daha ilerlememe izin verin ve size her şeyi anlatacağıma söz veriyorum."

"Şartlarınızı kabul etmekten başka çaremiz yok," dedi dedektif. "Fakat davayı bırakmamıza gelirsek neden böyle bir şey yapalım, Tanrı aşkına?"

"Çünkü neyi araştırdığınız hakkında en ufak bir fikriniz bile yok sevgili Bay Mac."

"Birlstone Malikânesi'nde yaşayan John Douglas'ın öldürülmesini araştırıyoruz."

"Evet, öyle yapıyorsunuz. Fakat bisikletli adamı aramakla zaman kaybetmeyin. Sizi temin ederim ki bir işe yaramayacak."

"Ne yapmamızı öneriyorsunuz o zaman?"

"Eğer yapacaksanız ne yapmanız gerektiğini harfiyen söyleyeceğim."

"İtiraf etmeliyim ki tuhaf yöntemlerinizin bir nedeni olduğunu daha önce de gördüm. Söylediğinizi yapacağım."

"Peki, siz Bay White Mason?"

Köy dedektifi gözlerini çaresizce meslektaşından bir diğerine çevirdi. Holmes ve yöntemleri ona yabancıydı. "Eğer dedektif için uygunsa benim için de uygundur," dedi en sonunda.

"Harika!" dedi Holmes. "O zaman ikinize de köyün çevresinde hoş bir yürüyüş öneriyorum. Tepelerden kır manzarasının harika olduğunu duydum. Sonra da güzel bir yemek yiyebilirsiniz fakat bu çevreye yabancı olmam nedeniyle bir yer tavsiye edemeyeceğim. Akşam olunca da..."

"Bu şaka çok ileri gitmeye başladı!" diyen MacDonald, sandalyesinden sinirli şekilde ayağa kalktı.

"Peki, gününüzü nasıl istiyorsanız öyle geçirin," dedi Holmes dedektifin omzuna elini koyarak. "İstediğiniz yere gidin ve istediğinizi yapın fakat benimle günbatımında burada buluşun, sakın geç kalmayın Bay Mac."

"Bu daha yerinde oldu."

"Kanımca çok iyi tavsiyelerdi fakat ısrar etmeyeceğim. Önemli olan zamanında burada olmanız. Şimdi sizden ayrılmadan önce Bay Barker'a bir not yazmanızı isteyeceğim."

"Nasıl bir not?"

"İsterseniz ben size yazdırayım. Hazır mısınız?"

"*Sayın Beyefendi, fark ettim ki hendeği boşaltmamız gerekli, böylece...*"

"Bu imkânsız," dedi dedektif. "Bunu zaten soruşturmuştum."

"Rica ederim. Lütfen dediğimi yapın efendim."

"Peki, devam edin."

"Böylece araştırmamız için önemli kanıtlar bulabileceğimize inanıyorum. Ayarlamaları yaptım, yarın sabah erkenden işçiler *akarsuyun yönünü değiştirecek...*"

"İmkânsız!"

"Yönünü değiştirecekler, size *önceden haber vermek istedim.*"

"Şimdi bunu imzalayın ve saat dört civarı gönderin. Aynı saatte bu odada buluşacağız. Saat dörde kadar istediğinizi yapabilirsiniz, sizi temin ederim ki şimdiki araştırmanız sonuçsuz kalacak."

Akşamüstü tekrar toplandık. Holmes çok ciddiydi, ben meraklı, dedektifler ise biraz sinirlilerdi.

"Evet, baylar!" dedi arkadaşım ciddi bir biçimde. "Şimdi sizden isteğim gördüklerinizi değerlendirmeniz. Benim ulaştığım sonucu yaptığınız gözlemler üzerinden inceleyebilirsiniz. Bu akşam hava soğuk ve işimiz ne kadar sürer bilemiyorum, lütfen en kalın mantolarınız giyin. Hava kararmadan önce yerlerimizi almış olmamız çok önemli, bu yüzden izninizle hemen başlayalım."

Evin yakınındaki parkın dışından, demiryolunu çevreleyen çitlerle bir boşluğa kadar yürüdük. Bu boşluktan geçtikten sonra Holmes'u ana kapı ve asma köprünün tam karşısındaki bir çalıya kadar takip ettik. Köprü henüz havaya kaldırılmamıştı. Holmes çalılığın arkasında diz çöktü ve hepimiz onu taklit ettik.

"Ee, şimdi ne yapacağız?" diye huysuzca sordu MacDonald.

"Sabırlı olacağız ve mümkün olduğunca az ses çıkaracağız," diye cevapladı Holmes.

"Neden buradayız ki? Bizimleyken daha açık olmanız gerektiğini düşünüyorum."

Holmes güldü. "Watson benim bir sanatçı olduğumu düşünüyor," dedi. "İçimde bir sanat kaygısı beliriyor ve iyi sahnelenmiş bir performans yaratmak istiyorum. Arada sırada iyi bir sahne performansı sergilemek için ayarlamalar yapmazsak mesleğimiz çok sıkıcı olurdu. Suçlamalar, tutuklamalar... Böyle bir sonuç bayağı değil midir? Fakat tuzaklar kurmak, çıkarımlar yapmak, geleceği tahmin etmek, bizim mesleğimizi zevkli kılan bunlar değil mi? Şimdi tuzağını

hazırlamış bir avcı gibi heyecanla bekliyoruz. Fakat size olacakları bir bir saysaydım böyle heyecanlanır mıydınız? Biraz sabırlı olmanızı rica ediyorum Bay Mac, her şeyi anlayacaksınız."

"Umarım bu dediklerinizi soğuktan donmadan başarabiliriz," dedi Londralı dedektif komik bir teslimiyetle.

Hepimiz içten içe dedektife katılıyorduk çünkü nöbetimiz uzun ve zordu. Yavaş yavaş evin üzerine düşen gölgeler kararmaya başladı. Hendekten gelen soğuk ve ıslak esinti hepimizin iliklerini dondurmuştu ve dişlerimiz birbirine vurmaya başlamıştı. Köprünün üstünde yalnız bir lamba vardı ve çalışma odasının ışığı yanıyordu, diğer her şey sessiz ve karanlıktı.

"Bu daha ne kadar sürecek?" dedi dedektif sonunda. "Ayrıca neyi bekliyoruz?"

"Ne kadar süreceği hakkında sizden fazla bir şey bilmiyorum," dedi Holmes sertçe. "Eğer suçlular yapacaklarını tren tarifeleri gibi yazsalardı bunu yapmamıza gerek kalmazdı. Ne beklediğimize gelince... İşte bunu!"

Konuşurken çalışma odasının ışığı, önünden geçen biri tarafından kapandı. Arkasında saklandığımız çalılık, camın tam karşısındaydı ve aramızda 50 metre ya vardı ya yoktu. Pencere gıcırdayarak açıldı ve dışarıya bakan bir adamı zar zor seçebildik. Birkaç dakika etrafına baktı, izlenmediğinden emin olmak ister gibiydi. Sonra aşağıya doğru eğildi ve hendekti suyun dalgalandığını duyduk. Sonra birden sudan balık tutan bir balıkçı gibi bir nesne çıkardı, büyük yuvarlak bir şeydi.

"Şimdi!" diye bağırdı Holmes. "Şimdi!"

Hepimiz ayağa kalkmıştık ve ağrıyan bacaklarımızla eve doğru gidiyorduk. Holmes hızlı bir şekilde eve koştu ve zile tekrar tekrar bastı. Bir tıkırtı sesi geldi ve Ames şaşırmış bir halde yüzümüze bakmaya başladı. Holmes bir şey söylemeden yanından geçti ve izlediğimiz adamın olduğu odaya doğru koştu. Masada duran lamba dışarıdan gördüğümüz ışığı veriyordu. Şu anda ise kapı sesiyle bize doğru dönen Cecil Barker'ın elindeydi. Işık güçlü, tıraşlı yüzüne ve tehditkâr gözlerine vuruyordu.

"Bunun anlamı da nedir?" diye bağırdı. "Burada ne arıyorsunuz?"

Holmes hızlıca etrafına baktı ve çalışma masasının altına saklanmış ıslak bohçayı aldı.

"İşte bunu arıyoruz Bay Barker. Dambıl ile ağırlaştırılmış bu bohçayı. Biraz önce hendeğin dibinden çektiğiniz bu bohçayı."

Barker şaşkınlıkla Holmes'a baktı. "Siz bunu nereden biliyorsunuz?" diye sordu.

"Onu oraya ben koydum."

"Siz koydunuz! Siz!"

"Belki de 'geri koydum' demeliydim," dedi Holmes. "Hatırlayacağınız üzere Dedektif MacDonald, kayıp dambıl dikkatimi çekmişti. Bunu size de belirttim fakat diğer gelişmeler yüzünden üzerinde yeterince düşünemediniz. Yakında bir su kaynağı ve kayıp bir ağırlık varsa bir şeyin suya batırılmış olduğunu düşünmek zor bir çıkarım değil. En azından denemeye değer bir fikirdi, bu yüzden Ames'in yardımıyla odaya girdim ve Dr. Watson'ın şemsiyesini kanca olarak kullanarak bohçayı sudan çıkardım. Fakat bohçayı oraya kimin bıraktığını kanıtlayabilmemiz gerekliydi. Bu yüzden hendeğin yarın sabah kurutulacağını söyleyen bir not yolladık. Bohçayı buraya koyan kişi, bulunmaması için gelip onu çıkarmalıydı ve bunu görünmeden yapabilmek için akşam olmasını beklemeliydi. Bu fırsattan yararlandığınızı gören dört görgü tanığımız var Bay Barker ve sizden şimdi bir açıklama bekliyoruz."

Sherlock Holmes bohçayı masanın üstüne koydu ve ipini çözerek açtı. İçindeki dambılı çıkarıp yerde duran arkadaşının yanına attı. Sonra bir çift bot çıkardı. "Gördüğünüz gibi Amerikan yapımı," dedi botların altını göstererek. Uzun, kılıflı bir bıçak çıkarıp masaya koydu. Son olarak da iç çamaşırı, çorap, gri bir takım ve kısa, sarı bir mantodan oluşan giysi yığınını çıkardı.

"Giysiler önemli değil," dedi Holmes. "Ama manto dışında çünkü o çok şüpheli bir parça." Mantoyu ışığa tuttu. "Gördüğünüz gibi iç cep astar ile birleştirilerek uzatılmış, böylece kesilmiş tüfeği koyacak yer yapılmış. Terzinin adı arkada yazılı: 'Neal, Terzi, Vermissa, ABD.' Kütüphanede geçirdiğim bir gün sonunda Vermissa köyünün Amerika'daki en ünlü demir ve kömür vadilerinden biri olduğunu öğrendim. Bay Douglas'ın ilk eşini kömür madenleriyle

ilişkilendirdiğinizi hatırlıyorum Bay Barker, bu yüzden cesedin yanında bulunan karttaki V.V.'nin Vermissa Vadisi olduğunu düşünmek zor olmasa gerek. Ayrıca bu vadi daha önce duyduğumuz katillerle dolu Korku Vadisi de olabilir. Her şey çok açık. Lütfen Bay Barker, açıklamanızı engellememe izin vermeyin."

Cecil Barker'ın yüzü görülmeye değerdi. Holmes'un açıklaması sırasında sinir, şok, hayret ve kararsızlık sırayla yüzünden geçmişti. Sonunda çareyi ironi arkasına saklanmakta buldu.

"Madem bu kadar çok şey biliyorsunuz Bay Holmes, devamını da anlatın," diyerek dudağını büktü.

"Hepsini anlatabileceğimden hiç şüphem yok Bay Barker fakat sizden duymak daha iyi olur."

"Demek öyle düşünüyorsunuz. Tek söyleyebileceğim buradaki sır benim sırrım değil, bunu açığa çıkaran da ben olmayacağım."

"Eğer böyle davranacaksanız Bay Barker," dedi dedektif, "sizi tutuklama emri çıkana kadar gözaltına almak zorundayız."

"Elinizden geleni ardınıza koymayın," dedi Barker cüretkâr bir tonla.

Bay Barker için bu konuşma sona ermişti. Taşa dönmüş yüzünden hiçbir cezanın veya tehdidin onu konuşturamayacağı anlaşılıyordu. Bu açmaz bir kadın sesiyle bozuldu. Bayan Douglas aralık kapıdan konuşmaları dinliyordu ve şimdi odaya girmişti.

"Sen üzerine düşeni yaptın Cecil," dedi. "Gelecekte ne olursa olsun görevini yerine getirdin."

"Hem de fazlasıyla," dedi Holmes ağır bir sesle. "Sizi anlıyorum hanımefendi ve bildiklerinizi polise anlatmanızı şiddetle tavsiye ediyorum. Arkadaşım Dr. Watson ile yolladığınız ipucunu değerlendirmemek bir hataydı fakat o sırada cinayetle bir ilişkiniz olduğundan emindim. Artık öyle olmadığını biliyorum ama hâlâ açıklanmamış noktalar var ve Bay Douglas'a bize olanları anlatmasını söylerseniz iyi olur."

Bayan Douglas bu son cümleyi duyunca şaşkınlıkla bağırdı. Dedektifler ve ben duvardan çıkmış gibi birden odada var olan adamı görünce Bayan Doug-

las'ı taklit ettik. Bayan Douglas döndü ve ona sarıldı. Barker ise adamın uzattığı eli tutmuştu.

"Böylesi daha iyi Jack," dedi karısı. "Eminim böylesi daha iyi."

"Katılıyorum Bay Douglas," dedi Sherlock Holmes. "Bunu yakında fark edeceksiniz."

Adam karanlıktan aydınlığa çıkmış biri gibi gözlerini kırpıştırarak etrafa baktı. Çok dikkat çekici bir yüzü vardı; cesur gri gözler, kır bir bıyık, güçlü bir çene ve yayvan dudaklar. Hepimize dikkatlice baktıktan sonra bana birtakım kâğıtlar uzatınca şaşkınlığım daha da büyüdü.

"Sizi tanıyorum," dedi. Aksanı ne Amerikan ne de İngiliz'di. "Bu grubun tarihçisi sizsiniz. Dr. Watson eminim ki elinizden daha önce böyle bir hikâye geçmemiştir. İstediğiniz gibi anlatabilirsiniz, olanlar burada yazılı ve arkadaşlarınıza fazlasıyla yardımı olacaktır. İki gündür burada saklanıyorum ve gün ışığı olduğunda –artık buraya ne kadar gün ışığı geliyorsa– hikâyemi yazmakla uğraştım. Korku Vadisi'nin hikâyesi elinizde."

"Bunlar geçmiş Bay Douglas," dedi Sherlock Holmes. "Duymak istediğimiz şimdiki hikâyeniz."

"Anlatacağım efendim," dedi Douglas. "Anlatırken sigara içebilir miyim? Teşekkür ederim Bay Holmes. Doğru hatırlıyorsam siz de sigara içiyorsunuz. İki gün boyunca cebinizde tütün varken kokudan yakalanırım korkusuyla sigara içememek nedir anlarsınız herhalde."

Şöminenin kenarına yaslandı ve Holmes'un ona verdiği puroyu yaktı.

"Hakkınızda çok şey duydum Bay Holmes. Sizinle tanışacağım hiç aklıma gelmezdi. Onunla işiniz bitmeden önce," kâğıtlarını işaret etti, "hikâyemi dinlemek isteyebilirsiniz."

Dedektif MacDonald şaşkınlıkla adama bakıyordu. "Bu beni aşıyor!" dedi en sonunda. "Eğer siz Bay John Douglas iseniz biz iki gündür kimin ölümünü araştırıyoruz? Ayrıca siz nereden çıktınız öyle? Yerin içinden nasıl çıkabilirsiniz?"

"Ah, Bay Mac," dedi Holmes parmağını sallayarak. "Kral Charles'ın saklandığı gizli bölmeyi okumama izin vermediniz. Savaş zamanlarında insanlar

bulunmayacaklarından emin olmadıkları yerde saklanmazlar ve bir kere kullanılan saklanma yeri bir daha kullanılabilir. Bay Douglas'ın burada saklandığından emindim."

"Peki ne kadardır bizi kandırıyorsunuz Bay Holmes?" dedi dedektif sinirli bir şekilde. "Ne kadardır sonuç vermeyeceğini bildiğiniz bir araştırmanın peşinde koşmamıza izin veriyorsunuz?"

"Sizi bir saniye bile kandırmadım Sevgili Bay Mac. Ben de durumu dün gece keşfettim. Bu akşama kadar kanıtlanamayacağı için de bugün araştırmaya ara vermenizi istedim. Daha ne yapabilirdim ki? Hendekteki giysileri bulduğumda cesedin Bay Douglas'a ait olmadığını fark ettim. Tunbridge Wells'den gelen bisikletçiye ait olmalıydı, başka bir sonuç çıkarmak olanaksızdı. Bu yüzden Bay Douglas'ın nerede olduğunu bulmam gerekliydi. Malikânede saklanmak için gizli bir bölme olduğunu öğrenince Bay Douglas'ın karısının ve arkadaşının yardımıyla geçici bir süreliğine evde saklandığını, ortalık durulduğu zaman da kaçacağını düşündüm."

"Evet, aşağı yukarı doğru anlamışsınız," dedi Douglas başını sallayarak. "Polisten gizlenmem gerektiğini düşündüm çünkü İngiliz yasası altında suçlu olup olmadığımı bilmiyordum. Ayrıca bunun peşimdekilerden kurtulmak için bir fırsat olduğunu düşündüm. Söylemek isterim ki utandığım hiçbir şey yok ve yaptığım her şeyi tekrar yapmaya hazırım. Hikâyemi dinleyince kendi kararınızı verebilirsiniz. Beni uyarmanıza gerek yok dedektif, doğruyu söylemeye hazırım ama en baştan başlamayacağım. O kısım zaten anlatıldı." dedi elimdeki kâğıtları işaret ederek. "Çok da ilginç bulacağınızı düşünüyorum. Benden nefret etmek için haklı nedenleri olan insanlar var ve benim öldüğümü görmek için her şeyi yaparlar. Onlar da ben de hayatta olduğumuz sürece dünyada hiçbir yer benim için güvenli değil. Beni Chicago'dan California'ya kadar kovaladılar ve en sonunda Amerika'dan kaçmak zorunda kaldım. Evlenip bu sessiz yere yerleşince hayatımın geri kalanının huzurlu geçeceğini düşünmüştüm. Karıma geçmişimden hiç bahsetmedim. Onu da bu pisliğin içine neden sürükleyeyim ki? Bir daha asla rahat bulamazdı, sürekli bana bir şey olacağından korkardı. Olanlar hakkında bir fikri olduğunu biliyordum, arada sırada ağzım-

dan bir şeyler kaçırmıştım fakat dün sizle görüşene kadar neler olduğunu tam olarak bilmiyordu. Size tüm bildiklerini anlattı, Barker'da öyle. Olay gecesi açıklama yapacak pek zamanım yoktu. Fakat artık her şeyi biliyorlar ve önceden anlatmadığıma pişmanım. Zor bir karardı tatlım," dedi karısının ellerini kendi elleri arasına alarak. "Senin iyiliğini düşünüyordum."

"Olayların yaşadığı günden bir önceki gün Tunbridge Wells'de, sokakta bir adam gördüm. Çok kısa bir süreliğine görebilmiştim fakat kim olduğundan hiç şüphem yoktu. Peşimde olanlar arasında en kötü düşmanımdı. Yıllardır beni geyik kovalayan aç bir kurt gibi takip ediyordu. Başımın belada olduğunu biliyordum, hemen eve döndüm ve hazırlıklar yaptım. Tehlikeyi atlatacağımı düşünüyordum, ne kadar şanslı olduğum Amerika'da herkesin dilindeydi ve şansımın beni yalnız bırakmayacağını biliyordum. Ertesi gün sürekli tetikteydim ve evden hiç çıkmadım. İyi ki de çıkmamışım çünkü dışarıdayken tüfeğiyle beni ıskalaması imkânsızdı. Köprü kaldırıldıktan sonra rahatlamıştım, köprü kaldırıldığı zaman kendimi hep daha güvende hissediyordum. Eve girip saklanacağı hiç aklıma gelmezdi. Geceliğimle odaları gezerken çalışma odasına girdim ve anında tehlikede olduğumu hissettim. Bir insan, hayatında çok tehlike atlatınca –ben çok atlattım– bir tür altıncı his geliştiriyor. Bir saniye sonra perdenin altındaki botu gördüm ve neden tehlikede olduğumu anladım. Elimde sadece bir mum vardı fakat koridordan gelen ışık yeterliydi. Mumu masaya bıraktım ve şöminenin üzerine bıraktığım çekice doğru koştum. O anda üzerime atladı. Bir bıçağın parlamasını gördüm ve çekici tüm gücümle salladım. Bir yerine vurmuştum çünkü bıçak yere düştü. Masanın arkasına geçti ve silahını çekti. Silahı kurduğunu duydum ama ateş edemeden silahı tutmayı başarabildim. Ben namludan tutuyordum ve bir iki dakika boyunca silahı almak için boğuştuk. Silahı bırakan ölmüş demekti."

"Silahı asla bırakmadı ama ben namluyu ona doğru çevirmeyi başarmıştım. Belki tetiği ben çektim, belki de sallantı yüzünden kendi kendine ateş aldı. Her neyse, silah yüzünde patladı ve bir anda Ted Baldwin'in ölü vücuduna bakıyordum. Önceki gün gördüğümde onu tanımıştım, boğuşurken de öyle ama o durumda kendi annesi bile onu tanıyamazdı. Pis işlere alışığımdır fakat onu

görünce midem bulandı. Barker koşarak odaya girdiğinde masadan destek alıyordum. Karımın aşağıya indiğini duydum ve kapıya koşup onu durdurdum. Bir kadının görebileceği bir manzara değildi bu. Gelip ona her şeyi anlatacağıma söz verdim. Barker'a durumu bir iki kelimeyle anlatım ve hizmetlilerin gelmelerini bekledik. Fakat kimse gelmeyince hiçbir şey duymadıklarını anladık. Bir anda aklıma bir fikir geldi. Çok zekice bir plandı. Adamın kolu açılmıştı ve locanın işaretinin aynısı vardı. Bakın!"

Douglas olarak tanıdığımız adam kollunu sıyırdı ve cesette gördüğümüz işaretin aynısını gösterdi.

"Fikir bu işareti gördüğümde aklıma geldi. Boyu, saçları ve figürü benimkine çok benzerdi. Kimsenin yüzünü tanıması mümkün de değildi. Zavallı adam! Ben üst kattan giysi getirdim ve yarım saat içinde cesede üstümdeki geceliği giydirmiştik. Üstündekileri bir bohçaya koyduk ve bulabildiğimiz ilk ağırlık ile ağırlaştırdıktan sonra bohçayı suya attık. Cesedimin yanına bırakmak için getirdiği kart artık kendi cesedinin yanında duruyordu. Yüzüklerimi onun parmağına taktık ama sıra alyansa gelince," elini bize gösterdi, "gördüğünüz gibi onu çıkaramıyorum. Evlendiğim günden beri hiç çıkarmadım ve çıkarmak için kesmek gerekliydi. Bu yüzden bu detayı atlamak zorunda kaldık. Ayrıca yara bandı alıp kendimi kestiğim yere yapıştırdım. Bu konuda yanıldınız Bay Holmes. Yara bandını çıkarsaydınız altında kesik olmadığını görürdünüz."

"Olaylar böyle gelişti. Bir süreliğine saklanabilirsem ortalık durulduğunda kaçardım ve 'dul' eşimle başka bir yere yerleşip huzur içinde yaşayabilirdik. Peşimdekiler gazetelerde öldüğüm haberini görünce tüm dertlerim sona ererdi. Karıma ve Barker'a tüm detayları verecek zamanım olmadı fakat durumu bana yardım edebilecek kadar anlamışlardı. Gizli bölmeden haberim vardı, Ames'in de vardı fakat olayla ilgisi olabileceği aklına gelmedi. Ben gizli bölmede saklandım ve gerisini Barker halletti. Sanırım ne yaptığını biliyorsunuzdur. Pencere pervazında ayak izi bıraktı, böylece katilin nasıl kaçtığını hakkında bir kanıt olacaktı. Biraz uzak bir bağlantıydı fakat köprü havada olduğundan başka çare de yoktu. Her şey hazırlandıktan sonra tüm gücüyle zili çaldı. Sonra olanları zaten biliyorsunuz. Bana istediğinizi yapabilirsiniz ama Tanrı şahidimdir

ki doğruyu söyledim! Şimdi sormak istediğimse İngiliz kanunu karşısında ne durumdayım?"

Bir süre oluşan sessizlikten sonra Sherlock Holmes konuştu.

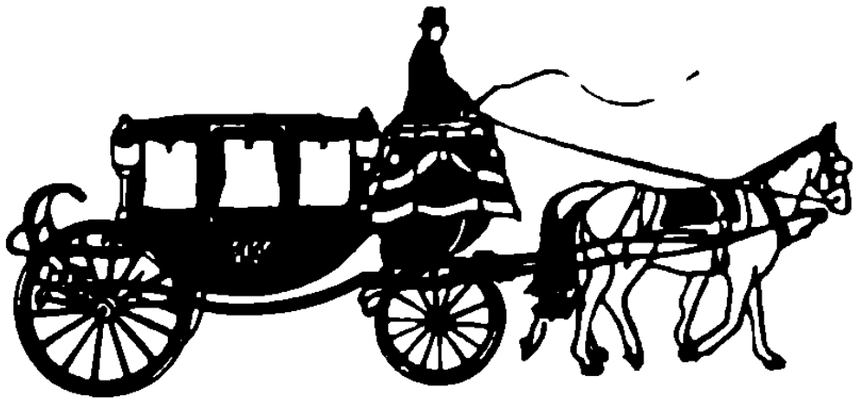
"İngiliz kanunları adildir. Hak ettiğiniz neyse onu alacaksınız Bay Douglas. Fakat size sormak istediklerim var. Bu adam burada yaşadığınızı nereden biliyordu ya da evinize nasıl gireceğini, nerede saklanacağını nereden biliyordu?"

"Bu konuda hiçbir fikrim yok."

Holmes'un yüzü soldu. "Korkarım ki hikâye daha bitmedi," dedi. "İngiliz kanunları ve Amerikalı düşmanlarınızdan daha büyük tehlikelerle karşılaşabilirsiniz. Tehlikedesiniz Bay Douglas. Tavsiyeme kulak verin ve gardınızı düşürmeyin."

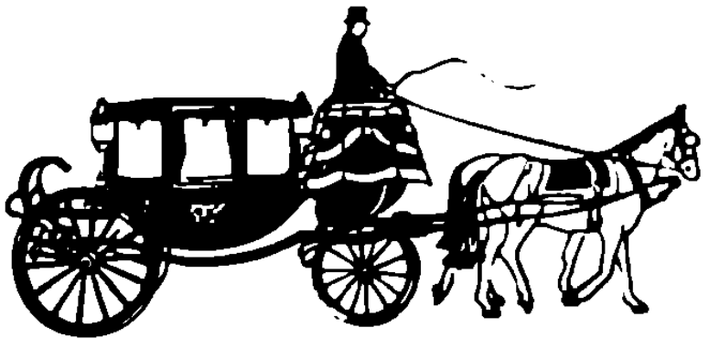
Ve şimdi benim sabırlı okuyucularım, bir süre benimle gelin. Birlstone Malikânesi'nden biraz uzağa gidelim, John Douglas olarak bilinen adamın tuhaf hikâyesi ile biten davadan uzağa. Zamanda yirmi yıl geriye ve birkaç bin kilometre batıya doğru gidelim, böylece size korkunç bir hikâye anlatabilirim. O kadar garip ve berbat bir hikâye ki gerçek olduğu halde inanmakta zorlanabilirsiniz.

Bu hikâyeyi bitirmeden başka bir hikâyeye geçtiğimi düşünmeyin. Okudukça böyle olmadığını göreceksiniz. Bu olayları anlattıktan ve siz geçmişin gizemini çözdükten sonra bir kere daha Baker Sokağı'nda buluşacağız, birçok olay gibi bu olay da orada sonlanacak.

2.BÖLÜM

MAVNACILAR

YABANCI

1875 yılı. Şubat ayının dördüncü günüydü. O yıl kış çok soğuk olmuştu, Gilmerton Dağları'nın etekleri karla kaplıydı. Kar küreme araçları demiryolunu açık tutmayı başarmışlardı. Stagville'den başlayıp Merton'a uzanan kömür madenlerini, demir atölyelerini ve etraflarında kurulmuş küçük yerleşimleri birbirine bağlayan tren Vermissa'ya doğru yavaşça yol alıyordu. Vermissa Vadisi'nden sonra raylar Bartons Crossing'den, Helmdale'den geçiyor ve bir tarım eyaleti olan Merton'da son buluyordu. Tek hatlı bir demiryoluydu ve istasyonların hepsinde kömür ve işlenmemiş demir ile dolu kamyonlar görmek mümkündü. Bu gizli servet Amerika Birleşik Devletleri'nin en ücra köşelerinden birine kalabalık bir nüfus getirmiş ve canlı bir hayat yaratmıştı.

Hem de ne ücra! Amerika'ya ilk yerleşenler bile buldukları kırların, otlakların ve akarsuların bu siyah kayalıklarla dolu ve karışık ormanlarla kaplı yer karşısında değersiz kalacağını düşünmemiştir. Karanlık ve geçit vermeyen ormanların üstünde dağların yüksek zirveleri karlarla kaplıydı. Dağların dik kayalıkları merkezlerinde uzun, dönemeçli vadiler yaratıyordu. İşte küçük tren bunlardan birine yavaşça tırmanıyordu.

Yolcu vagonundaki gaz lambaları henüz yakılmıştı. Bu boş, uzun vagonda yirmi ya da otuz kişi oturuyordu. Yolcuların büyük bir kısmı vadinin alçak

kısımlarında çalışan, işlerinden dönen işçilerdi. En az bir düzinesi yüzlerindeki kir ve ellerindeki lambalardan anlaşıldığı üzere madenciydi. Madenciler grup halinde oturmuş sigara içiyor ve sessizce sohbet ediyorlardı, arada sırada üniformalarından polis oldukları anlaşılan iki adama göz ucuyla bakıyorlardı. Birkaç kadın işçi, bir iki tane de dükkân sahibi yolcuların geri kalanını oluşturuyordu. Yalnızca köşede tek başına oturan bir adam bunların dışındaydı. Bizi ilgilendiren de işte bu adam. Ona iyice bir bakın çünkü bunu hak ediyor.

Temiz yüzlü, orta boylu genç bir adam, büyük ihtimalle otuzlarına yakın. Büyük, kurnaz gri gözleri, gözlüklerinin arkasından etrafındaki insanları inceliyor. Sosyal ve büyük ihtimalle basit yaradılışlı bir adam, herkese arkadaşça yaklaşıyor. Ona bakan herkes girişken, konuşkan bir insan olduğunu anlayabilir, güler yüzlü ve zeki bir insan olduğu açık. Fakat onu daha yakından tanıyan biri sıkı çenesinden ve dudaklarının sıkıca kapalı olmasından derinlerde güler yüzlülük ve konuşkanlıktan çok daha fazlası olduğunu anlayabilir. Bu kumral, hoş İrlandalı genç, girdiği her toplulukta iyi ya da kötü bir iz bırakabilir. En yakınındaki madenciye birkaç çekingen soru yönelttikten ve ters cevaplar aldıktan sonra susup camdan dışarıyı izlemeye karar vermişti.

İç açıcı bir manzara değildi. Yavaşça çöken karanlığın içinde, yanan kömür ocaklarının kırmızı parıltısı görülebiliyordu. Dağların etrafı kömür kırıntıları ve küllerle doluydu, üzerinde ise maden ocakları görülebiliyordu. Orada burada gruplaşan kaba ahşap evler tüm alana yayılmıştı ve istasyonlar buralarda yaşayan insanlarla doluydu. Vermissa'nın demir ve kömür madenleri kültürlü ya da sosyetik insanlar için uygun bir yer değildi. Her yerde hayatta kalma savaşının, yapılan kaba işlerin ve bu işleri yapan kaba işçilerin izlerini görmek mümkündü.

Genç gezgin bu kasvetli manzaraya yüzünde iğrenmeyle karışık bir merakla baktı, manzaranın kendisine yabancı olduğu belliydi. Arada sırada cebinden uzun bir mektup çıkarıp tekrar okuyor ya da bir şeyler not alıyordu. Bir kere de belinden böyle hoş bir adamın taşımasını kimsenin beklemeyeceği bir şey çıkardı: En büyüğünden bir donanma altıpatları. Silahı çevirdiğinde namlunun kenarındaki bronz parıltılar silahın dolu olduğunu gösteriyordu. Tabanca-

yı hızlıca aldığı yere geri koydu fakat bitişiğinde oturan bir adam bunu çoktan görmüştü.

"Selam ahbap!" dedi. "Çatışmaya hazır gibisin."

Genç adam utanarak gülümsedi.

"Evet," dedi, "geldiğim yerde bazen ihtiyacımız oluyordu."

"Neresiymiş orası?"

"Chicago'dan son trene bindim."

"Buralara yabancı mısın?"

"Evet."

"Ona buralarda da ihtiyacın olabilir," dedi işçi.

"Ah! Öyle mi?" dedi genç adam, epey meraklanmıştı.

"Buralarda olanları hiç duymadın mı?"

"Hayır, ters bir şey duymadım."

"Ülkedeki herkes biliyor sanıyordum. Yakında duyarsın. Neden buraya geldin?"

"Burada iş arayanlara iş olduğunu duydum."

"Sendika üyesi misin?"

"Evet."

"O zaman iş bulursun. Tanıdıkların var mı?"

"Henüz yok ama bulmak için yöntemlerim var."

"Nasıl yani?"

"Hür Adam Tarikatı'nın bir üyesiyim. Locamızın olmadığı kasaba yok ve nerede locamız varsa orada tanıdıklarım var demektir."

Söyledikleri, işçinin üzerinde büyük bir etki yaratmıştı. Gizlice etrafına baktı, diğer madenciler hâlâ kendi aralarında sohbet ediyordu. Polis memurları uyukluyordu. Yerinden kalktı, genç gezginin yanına oturdu ve elini uzattı.

"Ver elini," dedi.

İkisi de birbirinin elini sıktı.

"Doğruyu söylüyorsun," dedi işçi. "Yine de emin olmak istiyorum."

Sağ elini sağ kaşına kaldırdı. Genç gezgin ise hemen sol elini sol kaşına kaldırdı.

"Karanlık geceler çok iç karartıcı," dedi işçi.

"Evet, seyahat eden yabancılar için," diye cevapladı diğeri.

"Bu kadarı yeterli. Ben Kardeş Scanlan, Loca 341, Vermissa Vadisi. Tanıştığımıza memnun oldum."

"Teşekkür ederim. Ben Kardeş John McMurdo, Loca 29, Chicago. Üstat J.H.Scott. Şanslıyım ki bir üyeyle bu kadar çabuk tanıştım."

"Burada çok kalabalığız. Amerika'da Vermissa Vadisi'nden daha hızlı gelişen bir loca yok ama senin gibi gençler locaya hayat katar. Sendika üyesi dinç bir adamın Chicago'da iş bulamamasını anlayamadım doğrusu."

"Çok iş buldum," dedi McMurdo.

"O zaman neden buraya geldin?"

McMurdo kafasıyla polisleri işaret etti ve gülerek "Şu ikisi bunu bilmeyi çok isterdi," dedi. Scanlan samimiyetle iç çekti. "Tehlikede misin?" diye fısıldadı.

"Gırtlağıma kadar."

"Temizlik işi mi?"

"O kadarla kalsa iyi."

"Cinayet değildir!"

"Böyle şeyleri konuşmak için daha erken," dedi McMurdo, söylemesi gerekenden daha fazlasını söylemiş bir havayla. "Chicago'dan ayrılmak için iyi bir nedenim vardı. Bundan fazlası seni ilgilendirmez. Kim oluyorsun da yaptıklarımı sorguluyorsun?" dedi ve gri gözleri gözlük camlarının arkasında ani bir sinirle parladı.

"Tamam, seni kızdırmak istemedim. Ne yapmış olursan ol, bizimkiler seni aralarına kabul edeceklerdir. Peki nereye gidiyorsun?"

"Vermissa."

"Üçüncü durak. Nerede kalacaksın?"

McMurdo cebinden bir zarf çıkardı ve gaz lambasına yaklaştırarak "Adresi bu; Sheriden Sokağı, Jacob Shafter. Chicago'da bir arkadaşım tarafından önerilen bir pansiyon," dedi.

"Bilmiyorum. Vermissa'da yaşamıyorum. Hobson's Patch'de oturuyorum

ve bu durakta inmem gerekli. Fakat gitmeden önce sana bir tavsiye vereyim. Eğer başın beladaysa sendika binasına gidip McGinty'i gör. Vermissa locasının üstadı odur ve bu çevrede o istemeden hiçbir şey olmaz. Görüşürüz ahbap! Belki yakında locada tekrar buluşuruz. Tavsiyemi dinle, başın beladaysa McGinty'e git."

Scanlan trenden indi ve McMurdo bir kez daha düşünceleriyle yalnız kaldı. Karanlık çökmüştü ve kömür ocaklarının ateşleri karanlık içinde dans ediyordu. Işıkları önünde karanlık figürler sonsuz bir çınlamanın ritmiyle eğiliyor, kalkıyor, dönüyor ve yürüyordu.

"Sanırım cehennem de böyle bir yer," dedi bir ses.

McMurdo döndü ve polislerden birinin uyandığını ve camdan dışarı baktığını gördü.

"Bana sorarsan," dedi diğer polis, "cehennem bundan daha iyidir. Aşağıdakilerden daha kötü iblisler varsa şaşırırım. Buralarda yenisin değil mi genç adam?"

"Öyleysem ne olmuş?" dedi McMurdo ters bir tonla.

"Arkadaşlarınızı seçerken dikkatli olmanızı tavsiye ederim. Sizin yerinizde olsam Mike Scanlan ve arkadaşlarıyla yakınlaşmazdım."

"Arkadaşlarımın kim olduğundan size ne?"

McMurdo'nun bağırışı tüm yolcuların dikkatini üstüne çekmişti.

"Sizden tavsiye istedim mi? Yoksa sizin tavsiyeniz olmadan hareket edemeyecek bir enayiye mi benziyorum? Sizinle muhatap olmadan benimle konuşamazsınız ve Tanrı şahidim ki sizinle muhatap olmamı bekliyorsanız çok beklersiniz!" dedi ve hırlayan bir köpek gibi yüzünü polislere doğru salladı.

Bu iyi niyetli iki polis, sohbet girişimlerinin böylesine ani ve şiddetli bir şekilde reddedilmesine şok olmuşlardı.

"Üzerine alınma yabancı," dedi birisi. "Senin iyiliğini düşünüyoruz, buralarda yeni olduğun belli."

"Burada yabancı olabilirim ama sizin gibilere yabancı değilim!" diyerek hiddetle bağırdı. "Her yerde aynısınız, kimse istemiyorken nasihat yağdırıyorsunuz."

"Çok geçmeden tekrar görüşebiliriz," dedi polislerden biri sırıtarak. "Bana sorarsan tam da bizim ilgileneceğimiz bir tipsin."

"Ben de öyle düşünüyorum," dedi diğeri. "Yakında görüşebiliriz."

"Sizden korkmuyorum, sakın tersini düşünmeyin!" diye bağırdı McMurdo. "Adım Jack McMurdo. Beni ararsanız Vermissa, Sheridan Sokağı'ndaki Jacob Shafter'ın pansiyonunda kalıyorum. Korkmuyormuşum değil mi? Ne olursa olsun sizin gibilerden asla korkmam, bunu aklınızdan çıkarmayın!"

Madenciler kendi aralarında bu yabancının cesur davranışı hakkında hayranlıkla konuşmaya başladılar, polisler ise omuzlarını silkip kendi aralarında sohbet etmeye devam ettiler. Birkaç dakika sonra tren loş istasyonda durdu ve büyük çoğunluk indi. Vermissa hattaki en büyük kasabalardan birisiydi. McMurdo deri el bagajını aldı ve yoluna koyulmak üzereydi ki madencilerden biri onu durdurdu.

"Vay be ahbap! Polislerle nasıl konuşulacağını iyi biliyorsun," dedi hayranlıkla. "İyi söyledin. Gel sana yolu göstereyim. Evime giderken Shafter'ın önünden geçiyorum."

Platformda tüm madenciler birbirlerine koro halinde "İyi akşamlar" diyordu. Kavgacı McMurdo daha platforma ayak basmadan ünlü olmuştu.

Tüm eyalet kasvetliydi fakat kasabanın kendisi daha da iç karartıcıydı. Vadinin sonundaki dev ocakların ve bacalardan süzülen dumanların kasvetli bir görüntüsü vardı, sanayinin ilerleyişinin kanıtı olan korkunç kazılar ganimetlerini dökecek yer arıyorlardı. Kasabanın çok çirkin ve sefil bir görüntüsü vardı. Sokaktaki trafik sanki paslanmış demirden ve çamurdan oluşmuş bir macun gibiydi. Kaldırımlar dar ve çıkıntılıydı. Sokak lambalarının aydınlattığı ahşap evler kirli ve kabaydı. Merkeze yaklaştıkça bu çirkin görüntünün yerini ışıklı dükkânlar, meyhaneler ve işçilerin bol ama güç kazanılmış paralarını harcadıkları kumarhaneler aldı.

"Sendika binası burası," dedi işçi ve neredeyse bir otel gibi duran meyhaneyi gösterdi. "Sahibi Jack McGinty."

"Nasıl bir adam?" diye sordu McMurdo.

"Ne! Adını hiç duymadın mı?"

"Buraya yabancı olduğumu biliyorsun, adını nasıl duymuş olabilirim?"

"Ülkedeki herkes onu tanıyor sanıyordum. Birçok kez gazetelere çıktı."

"Neden?"

"İşte," dedi madenci sesini alçaltarak, "işleriyle ilgili."

"Ne işi?"

"İnanmıyorum! Üstünüze alınmayın bayım ama biraz tuhafsınız. Burada duyacağınız tek iş Mavnacıların işidir."

"Evet, Chicago'da yaşarken Mavnacılar hakkında bir şeyler okumuştum. Bir tür katil çetesi değil mi?"

"Sus, Tanrı aşkına!" diye bağırdı madenci. Etrafına korkuyla baktıktan sonra hayretle yanındakine döndü. "Sokakta böyle şeyler söylersen çok uzun yaşamazsın. Birçok kişi bu yüzden linç edildi."

"Ne oldukları hakkında pek bir şey bilmiyorum, ancak okuduğum kadarını biliyorum."

"Okudukların doğru değil demiyorum." dedi madenci ve konuşurken korkuyla etrafına bakındı, sanki her an gölgelerden bir şey çıkabilirmiş gibi davranıyordu. "Eğer öldürmek cinayetse Tanrı da biliyor ya, katil oldukları doğru. Ama sakın Jack McGinty'nin adını bu kelimeyle aynı cümlede kullanma. Her şeyi duyar ve hiçbir şeyi affetmez. İşte, aradığın ev burası, şu karşıdaki bina. Sahibi Jacob Shafter, dürüst bir adamdır."

"Teşekkür ederim," dedi McMurdo ve adamın elini sıktıktan sonra binaya yaklaşıp kapıyı çaldı.

Kapı açıldığında beklediğinden çok farklı bir görüntüyle karşılaştı. Karşısında genç ve eşsiz güzellikte bir kadın duruyordu. Alman asıllı, sarışın saçlarıyla zıtlık oluşturan kara gözleriyle karşısındaki adamı inceliyordu ve yüzünde belli olan utangaçlık yanaklarının kızarmasına neden olmuştu. McMurdo hayatında daha güzel bir görüntü görmemişti, kasabanın kasvetli havasıyla çok zıt bir görüntüydü. Kömür kalıntılarının üzerinde yetişmiş mor bir menekşe gibiydi. Bu görüntüye öylesine kapılmıştı ki ancak kadının sesini duyduğunda kendine gelebildi.

"Babam geldi sandım," dedi hafif bir Alman aksanıyla. "Onu görmeye mi geldiniz? Şu an evde değil ama her an gelebilir."

McMurdo belirgin bir hayranlıkla ona bakıyordu, kadın utanarak gözlerini kaçırana kadar konuşamadı.

"Hayır hanımefendi," diyebildi en sonunda. "Acelem yok. Pansiyonunuzu bir arkadaşım önermişti. Bana uyacağını düşünüyordum, artık uyacağını biliyorum."

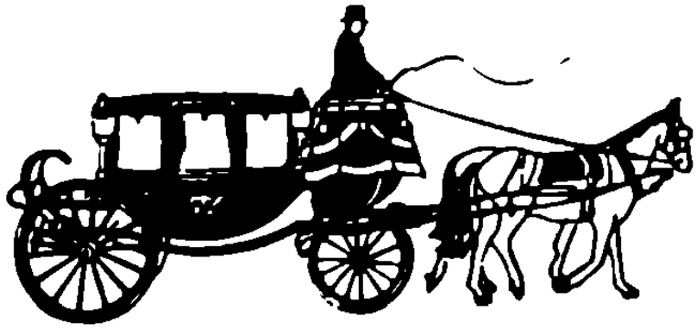
"Çabuk karar vermişsiniz," dedi kadın gülümseyerek.

"Kör olmayan herkes böyle yapardı," diye cevapladı diğeri.

Kadın bu iltifatın üstüne güldü. "İçeri gelin bayım," dedi. "Ben Ettie Shafter, Bay Shafter'ın kızıyım. Annem vefat etti, bu yüzden ev işlerini ben yapıyorum. Babam gelene kadar şöminenin başında oturabilirsiniz. Ah, işte geliyor! Şartları onunla konuşabilirsiniz."

Yaşlı bir adam ağır ağır yürüyerek eve girdi. McMurdo birkaç cümleyle durumu anlattı. Adresi Chicago'da Murphy adında bir arkadaşından almıştı. Yabancı, şartlar konusunda hiç sorun çıkarmadı, hepsini anında kabul etti ve görünüşe göre zengindi. Haftada yedi dolar karşılığında kalacak yer ve yemek alacaktı, bir haftayı da avans olarak verecekti.

Böylece kanun kaçağı McMurdo, Shafter çatısının altında kalmaya başlamıştı. Bu olay, uzak bir ülkede sonlanacak olan karanlık olaylar zincirinin ilk halkasıydı.

ÜSTAT

McMurdo gittiği yerlere damgasını vuran biriydi. Nerede olursa olsun kısa sürede çevredeki herkes onu tanırdı. Bir hafta içinde Shafter'daki en önemli insan olmuştu. Orada kalan on, on iki kişi vardı fakat hepsi dürüst işçiler veya mağaza çalışanlarıydı, genç İrlandalı'nın seviyesinde değillerdi. Toplandıkları akşamlar esprileri en komik, sohbeti en tatlı ve şarkıları en güzel olan hep kendisiydi. Doğuştan şeytan tüyü vardı, etrafındaki herkesi kendisine çekiyordu. Fakat trende de belli ettiği gibi çok ani bir şekilde sinirlenebiliyordu, bu yüzden en yakın arkadaşları bile ondan zaman zaman çekiniyordu. Kanuna ve onunla ilgili herkese karşı bazılarını memnun, bazılarını ise tedirgin eden büyük bir nefret besliyordu.

Ev sahibesini gördüğü ilk anda ona gönlünü kaptırdığını belli ediyor, hayranlığını gizlemiyordu. Çekingen bir talip değildi, daha ikinci günden ona âşık olduğunu itiraf etmişti ve hiçbir olumsuz cevabın yoluna çıkmasına izin vermiyordu.

"Başkası mı?" diye bağırmıştı. "O başkasının yerinde olmak istemezdim! Kendisine dikkat etse iyi olur! Hayatımın aşkını başkasına kaptıracağımı mı sanıyorsun? Hayır demeye devam edebilirsin Ettie, bir gün evet diyeceksin ve ben bekleyebilirim."

Dilbaz İrlandalı ağzı ve tatlı sözleriyle tehlikeli bir talipti. Kadınların önce dikkatini sonra da sevgisini kazanan gizemli bir havası vardı. Monaghan Eyaleti'nin yeşil vadilerini, gezdiği kırları ve tepeleri anlatırdı. Kar ve kömürle kaplı bu yerden bakıldığında cennet gibi gözüken yerler...

Kuzey şehirlerinden biri olan Detroit'te de yaşamış, Michigan'ın kereste fabrikalarında ve Chicago'nun planya fabrikalarında çalışmıştı. Sonrasında romantizmin belirtileri başladı, Chicago'da olanların merakı, konuşulamayacak bu olayların yarattığı gizem. Efkârlı bir biçimde şehri aniden terk edişini, arkadaşlarını geride bırakmasını ve yolunun bu vadiye düşmesini anlatırken Ettie'nin kara gözleri acıma ve sempati ile parlıyordu; birleştiklerinde aşka dönüşebilecek iki duygu.

McMurdo iyi eğitimli bir adam olduğu için geçici bir muhasebecilik işi bulmuştu. İşi gereği çok az boş vakit bulabiliyordu, bu yüzden henüz Hür Adam Tarikatı locasına gidebilme fırsatı bulamamıştı. Bu eksiğini trende tanıştığı Mike Scanlan'ın ziyaretiyle hatırladı. Sivri yüzlü ve ürkek siyah gözlü bu adam tekrar buluştuklarına memnun görünüyordu. Bir iki bardak viski içtikten sonra gelişinin nedenini söyledi.

"Baksana McMurdo," dedi. "Adresini hatırladım da bir ziyaretine geleyim dedim. Hâlâ Üstat McGinty'e gitmediğine şaşırdım. Niye hâlâ onu görmeye gitmedin?"

"İş bulmam gerekliydi. Meşguldüm."

"Hiç vaktin olmasa bile ona vaktin olmalı. Dinle beni! Geldiğin akşamın sabahı sendika binasına gidip ismini yazdırmaman büyük bir hataydı. Ona karşı çıkarsan şey, karşı çıkmamalısın, o kadar!"

McMurdo biraz şaşırmıştı.

"İki yıldır locanın üyesiyim Scanlan fakat görevlerimizin bu kadar aciliyeti olduğunu hiç duymadım."

"Belki Chicago'da değil."

"Eh, buradaki de aynı örgüt."

"Öyle mi?"

Scanlan uzun bir süre ona baktı. Gözlerinde şeytani bir parıltı vardı.

"Değil mi?"

"Bir ay içinde anlarsın. Ben trenden indikten sonra polislerle kavga ettiğini duydum."

"Nereden duydun bunu?"

"Etraftan. Buralarda iyi haber de kötü haber de hızlı yayılır."

"Evet, ettim. O köpeklere hadlerini bildirdim."

"Tanrım, tam McGinty'e göre bir adamsın!"

"Niye, o da mı polisten nefret ediyor?"

Scanlan kahkaha attı. "Gidip öğren," dedi kalkarken. "Eğer gitmezsen polisten değil senden nefret eder! Arkadaşının tavsiyesini dinle ve hemen onu görmeye git!"

Bu buluşma McMurdo'nun daha önemli bir buluşması olduğu akşama denk gelmişti. Ettie'ye her zamankinden daha çok ilgi gösteriyordu ya da Alman ev sahibinin yaşlı aklı durumu yeni fark ediyordu. Her ne sebepten ötürü olursa olsun ev sahibi onu odasına çağırdı ve lafı dolandırmadan konuya girdi.

"Anladığım kadarıyla bayım," dedi, "kızım Ettie'ye talipsiniz. Yoksa yanılıyor muyum?"

"Evet, öyleyim," dedi genç adam.

"Bu işin olmayacağını şimdiden bilin istedim. Başka bir talibi daha var."

"Evet, bana da söyledi."

"Söylediğine inanabilirsiniz. Kim olduğunu da söyledi mi?"

"Hayır, sordum fakat söylemedi."

"Tam tahmin ettiğim gibi, akıllı kızım benim! Sizi korkutmak istemediğinden söylememiştir."

"Korkutmak mı?" dedi McMurdo, bir anda öfkelenmişti.

"Evet, korkutmak! Ondan korktuğunuzu itiraf etmeye utanmayın. İsmi Teddy Baldwin."

"Peki kim oluyormuş bu adam?"

"Mavnacıların liderlerinden birisi."

"Mavnacılar! İsimlerini daha önce de duydum. Herkes onlardan bahsedi-

yor. Nereye gitsem Mavnacılar, Mavnacılar! Bu kadar korkacak ne var? Kim bu Mavnacılar?"

Ev sahibi içgüdüsel olarak sesini alçalttı, tıpkı örgüt hakkında konuşan herkesin yaptığı gibi. "Mavnacılar," dedi, "Hür Adam Tarikatı!"

Genç adam kaşlarını havaya kaldırarak "Ben de o örgütün bir üyesiyim," dedi.

"Ne! Bilseydim seni evime asla almazdım, haftalığına yüz dolar ödesen bile."

"Bu kadar korktuğunuz şey nedir? Örgüt arkadaşlık ve hayır kurumu sadece. Kurallarda belirtiliyor."

"Başka yerlerde öyle olabilir. Burada öyle değil!"

"Burada ne peki?"

"Katil çetesi."

McMurdo kuşku dolu bir kahkaha attı. "Kanıtınız var mı peki?" diye sordu.

"Kanıt! Elli cinayet yeterince kanıt mı? Milman, Van Shorst, Nicholson Ailesi, Bay Hyam ve küçük Billy James ve daha niceleri! Kanıtmış! Bu vadide bunu bilmeyen kimse yok."

"Bana bakın!" dedi McMurdo ciddi bir şekilde. "Ya dediğinizi geri alın ya da bunu kanıtlayın. Bu odadan çıkmadan önce ikisinden birini yapacaksınız. Kendinizi benim yerime koyun. Bu kasabaya yeni gelmiş bir yabancıyım. Masum olduğunu bildiğim bir örgüte üyeyim. Amerika'nın her yerine yayılmış bir örgüt olduğu doğru fakat suç örgütü falan değil. Buradaki locaya da katılmayı düşünürken siz geliyorsunuz ve bana örgütümün Mavnacılar diye bir suç örgütüyle aynı şey olduğunu söylüyorsunuz. Bana ya bir özür ya da bir açıklama borçlusunuz Bay Shafter."

"Size zaten sadece herkesin bildiği şeyleri söyleyebilirim. İkisinin de liderleri aynı. Bir örgütü kızdırırsan diğeri saldırıyor. Bu birçok kez kanıtlandı."

"Bu sadece dedikodu. Ben kanıt istiyorum!" dedi McMurdo.

"Burada yeterince kalırsanız kanıtı görürsünüz. Ama sizin de onlardan olduğunuzu unuttum. Siz de yakında onlar gibi olursunuz. Kalacak başka bir yer bulun bayım. Burada kalmanızı kabul edemem. Birinin kızıma talip olmasına

hayır diyememem yetmiyormuş gibi biri de evimde mi kalacak? Bu akşamdan sonra sizi burada istemiyorum!"

McMurdo hem rahat odasından hem de sevdiği kadından ayrılmak zorundaydı. Onu aynı akşam oturma odasında yalnız yakaladı ve durumu anlattı.

"Baban beni evden atıyor," dedi. "Oda pek umurumda değil ama Ettie, seni sadece bir haftadır tanımama rağmen benim her şeyim oldun. Sensiz yaşayamam!"

"Susun Bay McMurdo, böyle konuşmayın!" dedi kız. "Size çok geç kaldığınızı söylemedim mi? Onunla evleneceğime söz verdim ve başkasıyla birlikte olamam."

"Peki ya ilk ben olsaydım Ettie, o zaman bir şansım olur muydu?"

Kız elleriyle yüzünü kapadı. "Keşke ilk siz olsaydınız!" diye hıçkırdı.

McMurdo bir anda dizlerinin üzerine çöktü. "Tanrı aşkına, Ettie, kendini üzme!" diye bağırdı. "Bir söz verdin diye hem kendi hayatını hem benim hayatımı neden mahvediyorsun? Kalbinin sesini dinle tatlım! Verdiğin sözler seni mutlu etmeyebilir ama kalbin asla yanılmaz."

Ettie'nin beyaz ellerini kendi esmer elleri arasına almıştı.

"Beni sevdiğini söyle ve herkesle beraber yüzleşelim!"

"Kaçacağız değil mi?"

"Hayır, kalacağız."

"Hayır, hayır Jack!" Kollarını ona sarmıştı. "Burada kalamayız. Beni buradan kaçıramaz mısın?"

McMurdo'nun yüzünde farklı duygular dans etti fakat sonunda yüzü taş gibi dondu. "Hayır, kalacağız," dedi. "Tüm dünyaya kafa tutacağız Ettie, tam olduğumuz yerde!"

"Neden birlikte kaçmıyoruz?"

"Hayır Ettie, buradan gidemem."

"Neden ama?"

"Buradan böyle kaçarsam kendimi bir daha affedemem. Hem korkacak ne var ki? Burası özgür bir ülke değil mi? Sen beni seviyorsun, ben de seni, buna kim karışabilir ki?"

"Burayı bilmiyorsun Jack. Çok kısa süredir buradasın. Baldwin'i tanımıyorsun. McGinty'i ve Mavnacıları tanımıyorsun."

"Hayır, tanımıyorum ama onlardan korkmuyorum da. Hatta var olduklarına bile inanmıyorum!" dedi McMurdo. "Daha önce pis insanlarla yaşadım hayatım ve en sonunda korkanlar onlar oldu, ben değil. Eğer bu insanlar bu kadar çok suç işledilerse nasıl hiçbiri hâlâ yakalanmadı? Bana bunu açıkla Ettie!"

"Çünkü şahitlik yapmaya korkuyorlar. Bunu yapan kişi bir ay bile yaşayamaz. Ayrıca kendi adamları suçlunun orada olmadığına dair yalancı şahitlik yapıyor. Bunları zaten biliyor olmalısın Jack. Ülkedeki her gazetede yazıyor."

"Bir şeyler okudum, evet. Fakat inanmamıştım. Belki böyle yapmalarının bir nedeni vardır. Belki de kandırılmışlardır ve intikam almanın başka yolu yoktur."

"Jack, sakın böyle konuşma! O da böyle konuşuyor, diğeri!"

"Baldwin, o da mı böyle söylüyor?"

"O yüzden ondan bu kadar nefret ediyorum. Jack, artık sana gerçeği söyleyebilirim. Ondan tüm kalbimle nefret ediyorum fakat aynı zamanda korkuyorum da. Kendim için korkuyorum ama babam için daha çok korkuyorum. Gerçek hislerimi söylersem ona ne yapacaklarını düşünmek bile istemiyorum. Bu yüzden onu şimdiye kadar oyaladım, tek çare buydu. Eğer kaçarsak babamı da alıp bu adamların erişemeyeceği bir yerde mutlu yaşayabiliriz."

McMurdo'nun yüzünde duygular tekrar dans etti ve tekrar yüzü taş kesildi. "Size bir şey olmayacak Ettie, ne sana ne de babana. Benim de en az onlar kadar korkunç olabileceğimi göreceksin."

"Hayır Jack, hayır! Öyle olmadığını biliyorum."

McMurdo acı acı güldü. "Tanrım! Beni ne kadar da az tanıyorsun! Masum ruhun benim taşıdıklarımı hayal bile edemez. Fakat bu gelen de kim?"

Kapı aniden açıldı ve genç bir adam sanki buranın sahibiymiş edasıyla içeri girdi. Yakışıklı, çekici bir adamdı ve yaşı ile fiziği McMurdo ile hemen hemen aynıydı. Çıkarmadığı geniş fötr şapkasının altındaki yakışıklı yüzünde gözleri ateş saçıyordu. Şöminenin yanındaki çifte vahşice baktı.

Ettie kafa karışıklığından ve panikten ayağa kalkmıştı. "Sizi gördüğüme

memnun oldum Bay Baldwin," dedi. "Tahmin ettiğimden erken geldiniz. Buyurun, oturun."

Baldwin ellerini beline koydu ve kafasıyla McMurdo'u işaret etti. "Bu kim?" dedi ters bir tonla.

"Bir arkadaşım Bay Baldwin, burada kalıyor. Bay McMurdo, sizi Bay Baldwin ile tanıştırabilir miyim?"

İki adam birbirine soğukça selam verdi.

"Sanıyorum Bayan Ettie size aramızda olanlardan bahsetmiştir?" dedi Baldwin.

"Aranızda bir ilişki olduğunu bilmiyordum."

"Öyle mi? Şimdi öğrendiniz. Bu hanımefendi benim sözlüm. Siz bir yürüyüşe çıksanız iyi olacak."

"Teşekkür ederim, yürümek istemiyorum."

Vahşi gözleri öfkeyle parlayan adam "Demek öyle?" dedi. "Belki kavga etmek istersiniz o zaman!"

"Kesinlikle!" diye bağırdı McMurdo ve ayağa kalktı. "Bana daha iyi bir tavsiye veremezdiniz."

"Tanrı aşkına, Jack! Lütfen yapma!" diye bağırdı paniklemiş Ettie. "Jack, canını yakar, yapma Jack!"

"Oh, Jack, öyle mi?" dedi Baldwin sinirle. "Ne kadar da yakınlaşmışsınız öyle!"

"Ted, yalvarırım kendine gel! Hatrım için Ted, beni seviyorsan! Büyüklük sende kalsın!"

"Ettie, bizi yalnız bırakırsan bunu halledebiliriz," dedi McMurdo sessizce. "Ya da Bay Baldwin, isterseniz dışarı çıkalım. Hava çok güzel ve biraz ileride boş bir alan var."

"Senden intikamımı almak için ellerimi kirletmeme gerek yok," dedi düşmanı. "Seninle işim bittiğinde bu eve adım attığına pişman olacaksın!"

"Bugünün işini yarına bırakma," diye bağırdı McMurdo.

"İstediğim zamana bırakırım bayım. Ben ne zaman istersem o zaman. Bak!"

Kolunu sıyırdı ve koluna dağlanmış olan tuhaf bir işareti gösterdi. İçinde üçgen olan bir daireydi. "Bu nedir biliyor musun?"

"Bilmiyorum da umursamıyorum da!"

"Öğreneceksin, sana söz veriyorum. Çok geçmeden öğreneceksin. Belki Bayan Ettie ne olduğunu anlatır. Sana gelince Ettie, sürüne sürüne bana döneceksin, duydun mu? Sürüne sürüne. Seni de o zaman cezalandıracağım. Rüzgâr ektiniz, Tanrı şahidimdir ki fırtına biçeceksiniz!"

İkisine de sinirle baktı ve kapıyı çarpıp çıktı. Birkaç saniye boyunda McMurdo da kız da konuşmadı. Sonra kız ona sarıldı.

"Jack, çok cesurdun! Fakat buradan kaçmalısın! Bu gece Jack, bu gece kaç! Kurtulmanın tek yolu bu. Seni öldürecek. Bunu gözlerinde gördüm. McGinty'nin düzinelerce adamına karşı ne yapabilirsin ki?"

McMurdo ellerini tuttu, öptü ve yavaşça koltuğa oturttu. "Üzülme tatlım, üzülme! Benim için korkmana gerek yok. Ben de Hür Adam üyesiyim. Baban bu yüzden beni evden attı. Belki benim de onlardan bir farkım yoktur, o yüzden beni bu kadar yüceltme. Belki bunları öğrendiğin için artık benden de nefret ediyorsun."

"Nefret etmek mi? Ciğerlerimde nefes olduğu sürece bunu yapamam! Burası dışında Hür Adam üyesi olmanın kötü bir şey olmadığını biliyorum. Neden bunun için senden nefret edeyim ki? Fakat eğer Hür Adam üyesiysen neden gidip McGinty ile dostluk kurmuyorsun? Acele et Jack, acele et! Güvenini kazanırsan belki peşinden gelmezler."

"Ben de aynısını düşünüyordum," dedi McMurdo. "Hemen şimdi gidip durumu halledeceğim. Babana yarın kalacak başka bir yer bulacağımı söylersin."

McGinty'nin meyhanesi her zaman olduğu gibi kalabalıktı, kasabanın serserileri hep burada vakit geçirirdi. McGinty popülerdi, sert fakat neşeli tavrı bir maske oluşturuyor ve daha derindeki sırlarını saklıyordu. Popüler olmasının dışında ondan o kadar çok korkuluyordu ki vadinin 60 kilometre aşağısında bile ismi korkuyla anılıyordu. Yalnızca bu korku bile meyhanesini doldurmaya yeterdi çünkü herkes onun samimiyetini kazanmak istiyordu.

Yönettiği gizli güçler dışında bir kamu görevlisiydi, belediye konseyine

üyeydi ve yol işleri müdürüydü. Bu koltuklara karşılığında iyilik bekleyen serserilerin oylarıyla gelmişti. Vergiler çok ağırdı, kamu hizmeti yok denecek kadar azdı, müfettişler rüşvet aldıkları için bunlara göz yumuyorlardı ve halk korktuğu için haraç veriyordu. Böylece yıllar geçtikte McGinty'nin elmas kravat iğneleri büyüyor, altın yelek zincirleri ağırlaşıyor ve meyhanesi genişliyordu. Meyhanesi o kadar genişlemişti ki neredeyse şehir meydanının yarısını kaplıyordu.

McMurdo çarpma kapıyı itti, tütün dumanı ve alkol kokularıyla kaplı bu kalabalığın içinden geçti. Bina çok iyi aydınlatılıyordu ve duvardaki aynalar bu ışığı yansıtarak etrafı olduğundan daha geniş gösteriyordu. Barda oturan müşterilere servis yapmak için çalışan birkaç barmen vardı. Barın sonunda masaya yaslanmış, ağzının kenarında sigara olan bu uzun, iri yapılı adam McGinty'den başkası olamazdı. Kara yeleli bir devdi, elmacık kemiklerine kadar sakalı vardı ve saçları yakalarına değiyordu. Cildi bir İtalyan kadar esmerdi ve ölü bakan kara gözleri ona iyice şeytani bir hava katıyordu. Bunlar dışındaki her şeyi, iri vücudu, şekilli yüz hatları ve saygılı tavırları, yüzündeki neşeli ve samimi maskeyi oluşturuyordu. Dışarıdan bakıldığında dürüst, temiz kalpli birine benziyordu fakat göz göze gelince bakışları insanı eziyor, gözlerinde yatan o sonsuz kötülük karşısındakinin kanının çekilmesine neden oluyordu.

Adamı iyice inceledikten sonra McMurdo her zamanki cesaretiyle kalabalığı yardı ve McGinty'nin etrafını sarmış en küçük espriye bile abartılı şekilde gülen topluluğun içine girdi. Genç yabancının gri gözleri ona çevrilen ölü siyah gözlere korkusuzca cevap verdi.

"Genç adam, senin yüzünü çıkaramadım."

"Burada yeniyim Bay McGinty."

"Bana unvanımla hitap etmeyecek kadar yeni değilsin."

"Konsey Üyesi McGinty genç adam," dedi gruptan bir ses.

"Özür dilerim Konsey Üyesi. Buranın adetlerine yabancıyım. Fakat sizi görmem söylendi."

"Evet, gördün işte. Bu kadar. Hakkımda ne düşünüyorsun?"

"Daha erken. Kalbiniz vücudunuz kadar büyük ve ruhunuz yüzünüz kadar güzelse daha iyi bir insan tanımadım diyebilirim," dedi McMurdo.

"Tanrım! Tam bir İrlandalı konuşması," dedi meyhane sahibi. Dürüstlüğünden dolayı etkilenmeli mi yoksa cesaretine kızmalı mı karar verememişti.

"Yani iyi göründüğümü düşünüyorsun?"

"Evet," dedi McMurdo.

"Ve beni görmen söylendi öyle mi?"

"Evet."

"Kim söyledi?"

"Loca 341, Vermissa'dan Kardeş Scanlan. Sağlığınıza içiyorum Konsey Üyesi ve dostluğumuza," dedi ve önüne koyan bardağı dudaklarına götürdü, içerken serçe parmağını kaldırdı.

Onu dikkatlice izleyen McGinty kaşlarını kaldırarak "Ah, demek öyle," dedi. Bu konuyu daha yakından incelemem lazım, Bay..."

"McMurdo."

"Daha yakından incelemem lazım Bay McMurdo. Buralarda yabancılara güvenmeyiz, her söylenene de inanmayız. Barın arkasından beni takip edin."

Fıçılarla dolu küçük bir odaya girdiler. McGinty yavaşça kapıyı kapattı, fıçılardan birinin üstüne oturdu ve purosunu içerken rahatsız edici bir şekilde McMurdo'ya baktı. Birkaç dakika boyunca hiçbir şey söylemeden oturdu. McMurdo neşeli bir şekilde bekliyordu, bir eli ceketinin cebindeydi, diğer eli de bıyığını sıvazlıyordu. Birden McGinty öne eğildi ve bir altıpatlar çıkardı.

"Bana bak ahbap," dedi. "Eğer bizimle oyun oynuyorsan işini hemen bitiririm."

"Bu tuhaf bir karşılama," dedi McMurdo dürüst bir şekilde. "Özellikle de sizin gibi bir üstat için."

"Evet ama bunu daha kanıtlamadın," dedi McGinty. "Eğer testi geçemezsen Tanrı yardımcın olsun! Nerede üye oldun?"

"Loca 29, Chicago."

"Ne zaman?"

"24 Haziran 1872."

"Hangi Sahip?"

"James H. Scott."

"Bölge başkanın kim?"

"Bartholomew Wilson."

"Hmm. Cevaplarında akıcısın. Burada ne yapıyorsun?"

"Çalışıyorum, sizin gibi fakat daha az maaşla."

"Hızlı cevap veriyorsun."

"Evet, her zaman konuşkan biri olmuşumdur."

"Atılgan mısın?"

"Beni tanıyanlar öyle olduğumu söylerler."

"Bunu yakında göreceğiz. Buradaki loca hakkında neler duydun?"

"Katılmak için hak etmek gerektiğini."

"Doğru Bay McMurdo. Chicago'dan neden ayrıldınız?"

"Bunu asla söylemem!"

McGinty'nin gözleri büyüdü. Bu tür cevaplar duymaya alışık değildi ve birinin onunla böyle konuşması ona komik gelmişti.

"Neden söylemiyormuşsun?"

"Çünkü bir kardeş diğerine yalan söyleyemez."

"Yani gerçek, söylenmeyecek kadar kötü?"

"Öyle diyebilirsiniz."

"Bak, bir Sahip olarak locaya geçmişini bilmediğim bir adamı alamam."

McMurdo kafası karışmış gibi duruyordu. İç cebinden bir gazete kupürü çıkardı. "Beni ele vermezsiniz değil mi?" dedi.

"Bir daha benimle böyle konuşursan buna pişman olursun!" diye öfkeyle bağırdı McGinty.

"Haklısınız Konsey Üyesi," dedi McMurdo kısık bir sesle. "Özür dilerim. Düşünmeden konuştum. Size güvenebileceğimi biliyorum. Şu kupüre bakın."

McGinty, 1874 yılında Chicago Market Sokağı, Göl Meyhanesi'nde vurulan Jonas Pinto ile ilgili haberin üzerinde göz gezdirdi. "Sen mi yaptın?" diye sordu kupürü geri verirken. McMurdo başını salladı.

"Neden yaptın?"

"Sam Amca para kazansın diye uğraşıyordum. Benimkiler orijinal değildi tabii fakat dışarıdan aynıydı, yapması da daha ucuzdu. Pinto paraları markete indirmeme yardım etti."

"Ne yapmana?"

"Paraları piyasaya sürmeme. Sonra bırakacağını söyledi. Belki de bıraktı, bilmiyorum. Öğrenecek kadar uzun süre beklemedim. Onu öldürüp kömür ocaklarına kaçtım."

"Neden kömür ocakları?"

"Gazetelerde burada pek seçici olmadıklarını okumuştum."

McGinty gülerek "Önce kalpazandın, sonra katil oldun, sonra da buralara geldin çünkü dışlanmayacağını düşündün," dedi.

"Aşağı yukarı öyle," diye cevapladı McMurdo.

"Buralarda çok iş göreceksin. Hâlâ şu dolarları yapabiliyor musun?"

McMurdo cebinden bir deste çıkardı. "Bunlar Philadelphia'da yakalanamadılar," dedi.

"Haydi canım!" dedi McGinty ve tıpkı goril eline benzeyen kıllı ve büyük eliyle paraları ışığa tuttu. "Hiç fark göremiyorum. Tanrım! Locada çok işe yarayacaksın! İçimizde bir iki kötü adamın olması iyi olur, ihtiyacımız olduğu zamanlar oluyor. Eğer bize saldıranlara karşılık vermezsek yakında köşeye sıkışacağız."

"Diğer üyelerle birlikte üzerime düşeni yapmaya hazırım."

"Cesur birine benziyorsun. Silahı sana gösterdiğimde korkmadın."

"Tehlikede olan ben değildim de ondan."

"Kimdi o zaman?"

"Sizdiniz Konsey Üyesi," dedi McMurdo ve cebinden kurulu bir silah çıkardı. "Tüm konuşmamız boyunca size doğrultuyordum. Tetiği en az sizin kadar hızlı çekebilirdim."

McGinty sinirden kızardı ve sonra gülmeye başladı. "Tanrım!" Yıllardır böyle korkmamıştım. Loca seninle gurur duyacaktır... Sen ne istiyorsun? Bu beyefendiyle beş dakika yalnız kalamaz mıyız? Niye geldin?"

Yüzü kızaran barmen "Üzgünüm Konsey Üyesi fakat Ted Baldwin sizi görmek istiyor. Hemen şimdi görmek konusunda ısrarcı," dedi.

Bunları söylemek gereksizdi çünkü adamın zalim yüzü barmenin omzundan içeri bakıyordu. Adamı itti ve içeri girdikten sonra kapıyı yüzüne kapadı.

McMurdo'ya bakarak öfkeyle homurdandı. "Hah! Demek benden önce buraya geldin? Konsey Üyesi, sizinle bu adam hakkında konuşmak istiyorum."

"O zaman ben de buradayken yüzüme söyle," diye bağırdı McMurdo.

"İstediğim zaman istediğim yerde söylerim."

"Çok ayıp!" dedi McGinty fıçıdan kalkarak. "Böyle davranmak sana yakışmıyor. Bu bizim yeni kardeşimiz ve onu böyle karşılaman hiç hoş değil. Elini uzat ve kibarca tanış!"

"Asla!" diye öfkeyle bağırdı Baldwin.

"Kendisine dövüşmeyi teklif ettim," dedi McMurdo. "Yumruklarımla da dövüşürüm, eğer bunu istemiyorsa istediği her şekilde dövüşmeye hazırım. Kararı size bırakıyorum Konsey Üyesi. Kardeşler arasında karar vermek Sahip'in işidir."

"Sorun nedir?"

"Genç bir hanım ve kendi seçimini yapmakta özgür birisi."

"Öyle mi?" diye bağırdı Baldwin.

"İkiniz de aynı locaya üye kardeşler olduğunuza göre, evet öyle," dedi Sahip.

"Kararınız bu yani, öyle mi?"

"Evet, öyle Ted Baldwin," dedi McGinty şeytani bir bakışla. "Yoksa karşı mı çıkıyorsun?"

"Beş yıldır yanınızda olan birini, hayatınızda hiç görmediğiniz birine değişiyorsunuz öyle mi? Sonsuza kadar Sahip değilsin Jack McGinty. Tanrı şahidim ki bir dahaki oylamada...

Konsey Üyesi kaplan gibi adamın üstüne atıldı. Elleri boynunu kavradı ve onu fıçıların üstüne fırlattı. Eğer McMurdo araya girmeseydi kendini kaybedip onu öldürebilirdi.

"Sakin Konsey Üyesi, sakin olun! Tanrı aşkına, durun!"

McGinty boğazını bıraktı ve Baldwin ölümden dönmüş gibi bembeyaz, her yeri titrer bir şekilde nefes almak için öksürdü.

"Bunu uzun zamandır istiyordun Ted Baldwin, şimdi hak ettiğini aldın!" Dev göğsü inip kalkıyordu."Sahip görevim sona ererse yerime geçebileceğini düşünüyorsun. Buna loca karar verir. Ben Sahip olduğum sürece de kimse kararlarıma karşı çıkamaz."

"Sizinle bir problemim yok," dedi Baldwin boğazını tutarak.

Bir anda eski, mutlu haline dönerek "O zaman," dedi diğeri, "hepimiz tekrar arkadaş olduk ve bu sorun da tatlıya bağlandı."

Raftan bir şişe şampanya aldı ve tıpayı çevirdi.

"Şimdi," dedi üç bardak şampanya koyarken, "locamız adına kadeh kaldıralım. Bundan sonra, bildiğin üzere aramızda kin olamaz. Sol elini boğazının üstüne koy. Soruyorum Ted Baldwin, sorun nedir bayım?"

"Hava kapandı," dedi Baldwin.

"Ama sonsuza kadar açacak."

"Buna yemin ederim!"

İkisi de bardaklarını bitirdiler ve aynı ayin Baldwin ile McMurdo arasında tekrarlandı.

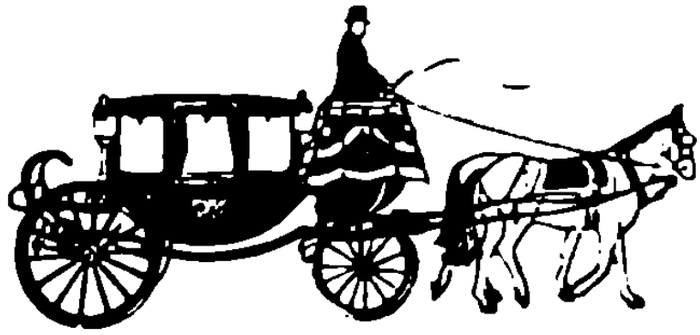
"İşte!" dedi McGinty ellerini ovuşturarak. "Nefretinizin sonu geldi. Eğer devam ederseniz loca sizi cezalandırır ve Kardeş Baldwin'in bildiği üzere buralarda loca çok acımasızdır. Bela çıkarırsan bunu sen de öğrenirsin Kardeş McMurdo!"

"İnanın, böyle bir şey yapmam," dedi McMurdo. Elini Baldwin'e uzattı. "Çabuk sinirlenir ve çabuk affederim. İrlandalı kanım yüzünden olduğunu söylüyorlar. Fakat seni affettim ve kin tutmuyorum."

Baldwin uzatılan eli sıkmak zorundaydı çünkü McGinty'nin uğursuz gözü üzerindeydi. Yine de yüzündeki soğuk ifade, sözlerin onu hiç etkilemediğini gösteriyordu.

McGinty ellerini ikisinin de omuzlarına koydu. "Bu kızlar yok mu bu kızlar!" diye bağırdı. "Bir kadının iki kardeşimin arasına girdiğini düşünüyorum

da ne kadar bahtsız bir durum! Bu bir Sahip'in yetkisi dışında, kız kendi kararını verecek. Tanrıya şükürler olsun ki böyle! Kadınlar olmadan da yeterince sorunumuz var zaten. Loca 341'e üye olman gerekecek Kardeş McMurdo. Buradaki yöntemler biraz farklı, Chicago'daki gibi değil. Bu cumartesi akşamı toplantımız var, gelirsen seni sonsuza dek Vermissa Vadisi'nin üyesi yaparız."

LOCA 341, VERMİSSA

Oldukça heyecanlı geçen o günün ertesi günü McMurdo, Jacb Shafter'ın evinden çıkmış ve kasabanın ucundaki Dul MacNamara'nın pansiyonuna yerleşmişti. Scanlan –trende tanıştığı arkadaşı– kısa bir süre Vermissa'ya taşınmıştı ve ikisi aynı pansiyonda kalıyorlardı. İkisinden başka kiracı yoktu ve ev sahibesi onları kendi hallerine bırakan yaşlı bir İrlandalı'ydı. Bu yüzden sırları hakkında konuşacak kadar gizlilikleri vardı. Shafter arada sırada onu yemeğe davet ediyordu, az da olsa hâlâ Ettie ile görüşebiliyordu. Haftalar geçtikçe birbirlerine daha da yakınlaşıyorlardı.

Bu yeni pansiyondaki odasında McMurdo, sahte para kalıplarını çıkarsacak kadar kendini güvende hissetmişti ve locada gizlilik yemini eden birkaç kardeşine sahte paradan örnekler vermişti. Paralar gerçeğe o kadar benziyordu ki yakalanma riski neredeyse yoktu. Böyle bir becerisi varken neden işe gittiği bu kardeşler arasında çok sık sorulan bir soruydu fakat çalışmadan para kazandığı dikkat çekeceğinden polisler peşine düşebilirdi.

Bir polis şimdiden peşindeydi bile fakat şans eseri bu durum McMurdo'ya zarardan çok yarar sağlayacaktı. İlk geceden sonra neredeyse her gece McGinty'nin meyhanesine gidip "çocuklarla" –çete kendi üyelerinden böyle bahsediyordu– samimiyet kuruyordu. Cesareti ve atılganlığı herkes tarafından se-

vilmesini sağlamıştı ve yakın zamanda çıkan bar kavgasında rakibini bu kadar kolay alt edebilmesi herkesin saygısını kazanmasına neden olmuştu. Fakat başka bir olay ona duyulan saygıyı kat kat arttırmıştı.

Bir akşam meyhanenin en kalabalık olduğu saatlerden birinde, maden polisi olduğunu ele veren mavi bir üniforma ve şapka giyen bir adam sessizce içeri girdi. Sivil polisler bu civarda işlenen organize suçlar karşısında çaresiz oldukları için özel eğitimli maden polisleri onlara destek oluyordu. İçeri girdiğinde tüm konuşmalar kesildi ve bara doğru yürürken herkes onu baştan aşağı süzdü. Amerika'da suçlular ve polisler arasındaki ilişki tuhaf olabiliyor. Barın arkasında duran McGinty polis memuru içeri girip bara oturduğu zaman hiç şaşırmamıştı.

"Sade viski, zor bir geceydi," dedi polis memuru. "Henüz tanıştığımızı sanmıyorum Konsey Üyesi?"

"Yeni polis şefi siz misiniz?" dedi McGinty.

"Öyleyim. Siz ve konseyin diğer üyelerinin bu kasabada adaleti sağlamamıza yardım etmesini bekliyoruz. Adım Albay Marvin."

"Siz olmadan da bunu başarabilirdik Albay Marvin," dedi McGinty ters bir şekilde. "Kasabanın kendi polis kuvveti var, dışarıdan desteğe ihtiyacımız yok. Kapitalistlerin fakirlere zulmetmek için gönderdiği bir araçtan başka nesiniz ki?"

"Bu konuda haklısınız," dedi polis memuru esprili bir şekilde. "Hepimiz uygun gördüğümüz şekilde görevimizi icra ediyoruz fakat hepimiz aynı yola başvurmuyoruz." Bardağını bitirdikten sonra kapıya doğru yönelmişti ki gözleri Jack McMurdo'nun tanıdık simasını gördü. "Merhaba! Merhaba!" diye bağırdı onu baştan aşağı süzerken. "İşte eski bir tanıdık!"

McMurdo sandalyesinde geriye doğru yaslandı. "Hayatım boyunca ne senin ne de başka bir aynasızın dostu oldum," dedi.

"Tanıdık ve dost aynı şey değildir," diye sırıttı polis memuru. "Chicago'dan Jack McMurdo'sun, bundan eminim, sakın inkâr etme!"

McMurdo omuzlarını silkti. "İnkâr etmiyorum," dedi. "Sence kendi ismimden utanıyor muyum?"

"Utanman için iyi nedenlerin var."

"Ne demek istiyorsun sen?" diye öfkeyle bağırarak yumruklarını sıktı.

"Hayır, Jack! Beni böyle korkutamazsın. Bu lanet kömür madenine gelmeden önce Chicago polisiydim ve Chicago serserilerini her yerde tanırım."

McMurdo'nun yüzü düştü. "Olamaz, Chicago Merkez'den Marvin'in deme sakın!" diye bağırdı.

"Ta kendisi! Teddy Marvin, hizmetinizdeyim. Jonas Pinto'nun öldürülmesini daha unutmadık."

"Onu ben öldürmedim."

"Öyle mi? Bu sözün, masumiyetini kanıtlar değil mi? Bana sorarsan ölmesi senin çok işine geldi, yoksa kalpazanlıktan yakalanırdın. Eh, geçmişi geçmişte bırakalım. Belki bunu söylememeliyim ama kanıt yetersizliğinden seni suçlayamadılar, istediğin zaman Chicago'ya dönebilirsin."

"Ben burada oldukça rahatım."

"Sana böyle bir bilgi sızdırıyorum ve bir teşekkür bile almıyorum."

"Niyetin iyi sanırım, teşekkür ederim," dedi McMurdo yarım ağızla.

"Tekrar bir belaya bulaşmadığın sürece benim için bir sorun yok," dedi albay. "Eğer senin adını tekrar duyarsam Tanrı yardımcın olsun! İyi akşamlar, size de Konsey Üyesi."

Meyhaneden bir kahraman yaratmış olarak çıktı. McMurdo'nun Chicago'da yaptıkları daha önce de konuşulmuştu fakat hiçbir soruya cevap vermemişti. Artık ne yaptığını herkes biliyordu. Bardaki herkes etrafına toplanıp elini sıktı. Artık topluluğa tamamen kabul edilmişti. Sarhoş olmadan çok fazla içebilirdi fakat o gece arkadaşı Scanlan onu eve götürmese geceyi sokakta geçireceği kesindi.

Bir cumartesi akşamı McMurdo locaya üye oldu. Chicago'da olduğu gibi bir seremoni olmadan üye olacağını sanıyordu fakat Vermissa'da yapılması gereken birkaç ayin vardı. Topluluk sendika binasında bu tür ayinler için kullanılan büyük bir odada buluştu. Yaklaşık altmış üye vardı fakat bu örgütün sadece bir kısmıydı. Vadide birçok loca vardı ve gerekli zamanlarda üye değ-

şimi yapıyorlardı. Böylece işlenen suçlar bölgeye yabancı insanlar tarafından işlenebiliyordu. Tüm localar birleştiğinde eyalette yaklaşık beş yüz üye vardı.

Üyeler uzun bir masa etrafında toplandılar. Üzerinde şişeler olan bir masa daha mevcuttu ve bazı üyeler şimdiden oraya bakıyorlardı. McGinty siyah kadife bir şapka ve mor bir atkı takıp masanın başına oturdu. Üstündeki tuhaf giysilerle şeytani bir ayin gerçekleştiren bir rahibe benziyordu. Sağında ve solunda yüksek rütbeli loca üyeleri vardı. Bu yüzler arasında Ted Baldwin'in zalim, yakışıklı yüzü de mevcuttu. Bu üyelerin hepsi rütbelerini belirten bir madalyon veya atkı takıyorlardı.

Üyeler çoğunlukla olgun erkeklerdi fakat aralarında on sekiz ve yirmi beş yaşları arasında üyeler de vardı. Yaşlı üyelerin hiçbirinde ahlak veya vicdan olmadığı yüzlerinden açıkça belli oluyordu fakat bu temiz yüzlü gençlerin bir katil çetesine üye olduklarına inanmak çok zordu. Vicdanları öylesine körelmişti ki işleriyle gurur duyuyorlar ve "temiz bir iş" çıkaran deneyimli üyelere imrenerek bakıyorlardı. Sapkın ruhları kendilerine asla zarar vermemiş, hatta onları hayatında hiç görmemiş insanları öldürmenin onurlu bir şey olduğuna inanıyordu. Suç işlendikten sonra saatlerce son vuruşu kimin yaptığı konusunda tartışıp kurbanın ölmeden nasıl kıvrandığını ya da cesedin detaylı tasvirlerini anlatarak eğlenirlerdi.

En başlarda yapılan işlerde gizlilik ön plandaydı fakat bu olayların olduğu sırada cinayetler bariz olarak işleniyordu. Polislerin suçluları yakalamaktaki beceriksizliği, kimsenin onlara karşı tanıklık yapmaması, yüzlerce yalancı şahit ve ülkedeki en iyi avukatları tutacak kadar para sahibi olmaları özgüvenlerini son derece arttırmıştı. On yıldır işlenen bu cinayetlerin hiçbirinde tutuklama olmamıştı ve Mavnacılara karşı tek gerçek tehdit kurbanın kendisiydi. Sayı üstünlüğü onlarda olsa bile kurban bazen saldırganlardan bazılarını yaralamayı başarıyordu.

McMurdo bir teste tabi tutulacağını öğrenmişti fakat kimse bu testin ne olduğunu söylemiyordu. İki kardeş onu dışarıya çıkardılar. İnce duvarın arkasındaki toplantı odasında birçok kişinin konuşma sesleri duyulabiliyordu. Bir iki

kere kendi adını duydu ve üyeliğini tartıştıklarını anladı. Göğsünde yeşil ve sarı kuşağı olan bir kardeş odadan çıktı ve yanlarına geldi.

"Sahip ellerinin ve gözlerinin bağlanmasını, sonra da içeri getirilmesini emrediyor," dedi.

Kardeşler ceketini çıkardılar, kollarını sıyırdılar ve dirseklerinin üzerinden kollarını bağladılar. Sonra ise kafasına siyah bir çuval geçirdiler, böylece hiçbir şey göremeyecekti. Daha sonra toplantı odasına geri sokuldu. Kafasındaki çuval yüzünden her yer zifiri karanlıktı ve nefes almak biraz zorlaşmıştı. Etrafında fısıltılar duydu ve sonra kapanmış kulakları boğuk bir şekilde McGinty'nin sesini duydu.

"John McMurdo," dedi ses. "Hür Adam Tarikatı'nın bir üyesi misin?"

Başını eğerek onayladı.

"Loca 29, Chicago'ya mı aitsin?"

Tekrar başını eğdi.

"Karanlık geceler çok iç karartıcı," dedi ses.

"Evet, seyahat eden yabancılar için," diye cevapladı diğeri.

"Hava kapandı."

"Evet, fırtına yaklaşıyor."

"Tüm kardeşler tatmin oldu mu?" diye sordu Sahip.

Onay fısıltıları duyuldu.

"Parolayı ve karşı işareti bilerek bizden biri olduğunu kanıtladın Kardeş," dedi McGinty. "Fakat bilmelisin ki bu çevredeki locaların belli ayinleri ve yetenek gerektiren görevleri var. Test edilmeye hazır mısın?"

"Hazırım."

"Cesur musun?"

"İleri bir adım at ve bunu kanıtla."

Bu sözler söylenirken gözlerinin üzerinde iki sivri cisim hissetti. Gözlerinde o kadar büyük bir baskı vardı ki ileri tek adım atsa gözlerini kaybedebilirdi. Gene de tüm cesaretini toplayıp ileriye bir adım attı ve baskı yok oldu. Ufak bir alkışlama sesi duyuldu.

"Cesur olduğunu kanıtladı," dedi ses. "Acıya dayanabilir misin?"

"Her kardeş kadar," diye cevapladı.

"Test edin!"

Birden ön kolunda inanılmaz bir acı hissetti. Çığlık atmamak için dudağını ısırdı ve ellerini sıktı. Acı o kadar fazla ve aniydi ki neredeyse bayılacaktı.

"Daha fazlasına da dayanabilirim," dedi.

Bu sefer alkışlar yükseldi. Bu testte sesini hiç çıkarmayan başka biri daha olmamıştı. Arkasında eller hissetti ve kafasındaki çuval çıkarıldı. Onu kutlayan kardeşlerinin arasında gülümseyerek duruyordu.

"Son bir uyarı Kardeş McMurdo," dedi McGinty. "Gizlilik ve sadakat yemini ettin. Bu yeminleri bozmanın cezasının ölüm olduğunu biliyorsun değil mi?"

"Biliyorum," dedi McMurdo.

"Ve ne şartlar altında olursa olsun Sahip'in her kararına uymayı kabul ediyor musun?"

"Ediyorum."

"O zaman Loca 341, Vermissa adına aramıza hoş geldin diyorum. Kardeş Scanlan, içkileri hazırla da yeni kardeşimizin şerefine içelim."

McMurdo'nun ceketi geri verildi fakat giymeden önce hâlâ acıyan sağ koluna baktı. Derisinde içinde üçgen olan bir daire vardı ve kırmızı kırmızı parlıyordu. Birkaç kardeşi kollarını sıyırıp aynı işareti gösterdiler.

"Hepimizde var," dedi birisi. "Ama hiçbirimiz senin kadar cesur değildik."

"Hah! Pek acımadı," dedi fakat kolu çok acıyordu.

Kadehler kaldırıldıktan sonra loca normal toplantısına devam etti. McMurdo, Chicago locasının sıkıcı toplantılarına alışık olduğundan söylenen her şeyi dikkatlice dinledi ve şaşkınlığını gizlemeye çalıştı.

"Toplantımızın ilk konusu," dedi McGinty, "Merton Eyaleti Loca 249'dan Bölge Başkanı Windle'ın mektubu. Şöyle diyor:

"Sayın Bay,

Rae&Sturmash'tan Andrew Rae için bir iş teklifi aldık. Buraya yakın bir kömür madeninin sahibi. Geçen sonbahardaki polis işinde bizden yardım aldı-

ğınızı hatırlatıyor ve iki iyi adamınızı göndermenizi istiyorum. Hazinedarımız Higgins onları karşılayacak ve detayları anlatacak."

Saygılarımla,
J.W. Windle M.E.L.B.B.

"Yardım istediğimizde Windle asla bizi geri çevirmedi, biz de onu geri çevirmeyeceğiz," dedi McGinty, durdu ve şeytani gözlerini odada gezdirdi. "Bu iş için kim gönüllü olur?"

Birkaç genç üye ellerini kaldırdı. Sahip onlara onaylayan bir gülümsemeyle baktı.

"Sen git Kaplan Cormac. Geçen sefer yaptığın gibi temiz bir iş çıkarırsan hiç problem çıkmaz. Ve sen, Wilson."

"Silahım yok," dedi gönüllü. Henüz ergenlik çağında olan bir çocuktu.

"Bu ilk işin olacak değil mi? Önünde sonunda kanlanman gerekli. Bu iş senin için iyi bir başlangıç olacak. Silaha gelince locanın mutlaka bir tane sağlayacağından eminim. Döndüğünüzde çok iyi karşılanacaksınız."

"İşin ucunda ödül var mı?" diye sordu Cormac. Esmer, acımasız ve sert bir yüzü vardı. Vahşiliği nedeniyle "Kaplan" takma adını kazanmıştı.

"Ödülü boş verin, işi şerefi için yapın. Belki iş bittiğinde birkaç dolar alırsınız."

"Adamın suçu neymiş?" diye sordu genç Wilson.

"Adamın ne yaptığını sorgulamak sizin işiniz değil. Kararı gerekli loca verdi, sorgulamak bu locaya düşmez. Tek yapmanız gereken söylenenleri harfiyen yapmak. Ayrıca, Merton Locası'ndan iki kardeş haftaya bir iş için buraya gelecekler."

"İsimleri nedir?" diye sordu birisi.

"İnanın, bilmeseniz çok daha iyi. Bir şey bilmezseniz polise bir şey anlatamazsınız. Temiz bir iş yapacak iki kardeş olduklarını bilmeniz yeterli."

"Zamanı gelmişti!" diye bağırdı Ted Baldwin. "Buradakiler kontrolden çık-

maya başladı. Geçen hafta Ustabaşı Blaker haracını ödemedi. Ona borçluyuz ve bunu sonuna kadar ödeyeceğiz."

"Ne borçluyuz?" diye yanındaki kardeşe fısıldadı McMurdo.

"Bir pompalı tüfek mermisi!" dedi adam yüksek bir kahkaha atarak. "Yöntemlerimiz hakkında ne düşünüyorsun Kardeş?"

McMurdo'nun cani ruhu, üyesi olduğu örgütü çok beğenmişti. "Beğendim," dedi. "Cesur insanlardan oluşan harika bir topluluk."

Etrafta oturan birkaç kardeş bu sözleri duydular ve alkışladılar.

"Ne oluyor?" diye bağırdı Sahip masanın diğer ucundan.

"Yeni kardeşimiz efendim, yöntemlerimizi çok beğendiğini söylüyor."

McMurdo aniden ayağa kalkarak "Yüce Sahip, söylemek isterim ki herhangi bir iş için birisi lazımsa gönüllü olmaktan onur duyarım," dedi.

Bu sözleri büyük bir alkış topladı. Locaya yeni bir güneş doğuyor gibiydi. Fakat bazı deneyimli üyeler fazla hızlı ilerlediğini düşünüyorlardı.

"Kanımca," dedi Sekreter Harraway, –McGinty'e yakın oturan sarkık suratlı ve uzun, beyaz sakallı bir adamdı– "Kardeş McMurdo loca onu kullanmaya hazır olana kadar beklemeli."

"Ben de öyle demek istedim. Kendimi size bırakıyorum," dedi McMurdo.

"Zamanı geldiğinde Kardeş," dedi McGinty. "Seni istekli bir üye olarak belirledik ve iyi işler başaracağına inanıyoruz. Eğer katılmak istersen bu gece daha küçük bir iş var."

"Ben daha büyük bir işte yer almayı tercih ederim."

"Gene de bu akşam gel. Nasıl işlediğimizi kendi gözlerinle görmek iyi olacaktır. Detayları sonra vereceğim. Toplantıya dönecek olursak," önündeki listeye baktı, "değinmemiz gereken bir iki nokta daha var. Öncelikle hazinedarımıza mali durumumuzun ne olduğunu sormak isterim. Jim Carnaway'in karısına tazminat ödememiz gerekli. Locanın işini yaparken öldürüldü ve karısına bakmak bizim görevimiz."

"Jim geçen ay Marley Creek'de, Chester Wilcox'ı vurmaya çalışırken öldürüldü," diyerek McMurdo'nun yanındaki kardeş ona açıkladı.

"Mali durumumuz oldukça iyi," dedi hazinedar önündeki hesap defterine

bakarak. "Dükkânlar haraçlarını aksatmadılar. Max Linder&Co. haraç olarak beş yüz ödedi. Walker Kardeşler yüz gönderdi fakat ben geri gönderip beş yüz istedim. Çarşamba gününe kadar göndermezlerse bir mesaj göndermemiz gerekebilir. Geçen yıl uslanmaları için aletlerini yakmamız gerekmişti. Kuzey Kömür Şirketi ödemesini tam olarak yaptı. İhtiyaçlarımızı karşılayacak kadar paramız var."

"Archie Swindon'a ne oldu peki?" diye sordu bir kardeş.

"Dükkânı satıp kaçmış. Bize haraç veren bir şirket sahibi olacağına New York'ta çöpçü olmayı tercih ettiğini söyleyen bir de not bırakmış. Tanrım! Not bize ulaşmadan kaçmış olmalı! Onu bir daha buralarda göreceğimizi sanmıyorum."

Tıraşlı, temiz yüzlü ve yaşlıca bir adam ayağa kalktı. "Bay Hazinedar," dedi, "satılan dükkânı kimin aldığını sorabilir miyim?"

"Tabii Kardeş Morris. State& Merton Eyaleti Demiryolu Şirketi satın aldı."

"Peki, geçen sene kaçan Todman ve Lee'nin madenlerini kim satın aldı?"

"Aynı şirket Kardeş Morris."

"Van Deher'li Manson ve Atwood'lu Shuman'ın demir atölyelerini kim satın aldı?"

"Batı Gilmerton Madencilik Şirketi satın aldı."

"Kardeş Morris," dedi McGinty, "binaları kimin satın aldığının bizi ilgilendirdiğini düşünmüyorum."

"Affınıza sığınarak söylemek isterim ki Yüce Sahip, bence bizi son derece ilgilendirir. Bu durum on senedir devam ediyor. Küçük dükkânların batmasına neden oluyoruz. Sonuç nedir peki? Onların yerine yöneticileri New York veya Philadelphia'da olan büyük şirketler geliyor. Tehditlerimize kulak asmıyorlar. Yerel patronlarından haraç alabiliriz fakat yerine başkasını gönderirler. Kendimizi tehlikeye atıyoruz. Küçük dükkânlar bize zarar veremezdi, bunun için ne yeterli güçleri ne de paraları vardı. Çok sıkıştırmadığımız sürece paralarını ödemeye devam ediyorlardı. Fakat bu büyük şirketler eğer kazançlarını engellediğimizi düşünürlerse hepimizi yakalayıp mahkemeye vermek için ellerinden geleni yaparlar."

Bu sözlerden sonra bir sessizlik oldu ve her kardeş birbirine tereddütle baktı. O kadar güçlü olduklarını düşünüyorlardı ki bir başkasının onlardan intikam alabileceği hiç akıllarına gelmemişti. Bu fikir en acımasız üyelerin bile kalbine korku salmıştı.

"Kanımca," konuşmacı sözüne devam etti, "küçük dükkânlara bu kadar yüklenmeyelim. Bu şekilde devam edersek hepsi kaçacak ve bu örgüt gücünü kaybedecek."

Acı gerçekleri kimse sevmez. Konuşmacı yerine otururken sinirli bağrışmalar yükseldi. McGinty asık bir suratla ayağa kalktı.

"Kardeş Morris," dedi, "her zaman karamsar biriydin. Bu locanın üyeleri birlik oldukları sürece Amerika'da bize zarar verebilecek güç yok. Bunu mahkemelerde birçok kez kanıtlamadık mı? Büyük şirketlerin para vermenin savaşmaktan daha kolay olduğunu fark edeceklerine inanıyorum, aynı küçük dükkânların yaptığı gibi. Ve şimdi kardeşlerim" McGinty konuşurken şapkasını ve atkısını çıkardı, "locanın bu akşamki toplantısı sona erdi. Geriye sadece küçük bir mesela kaldı, bu da toplantı dağılırken konuşulacak. Kardeşçe toplanıp eğlenmenin zamanı geldi."

İnsan doğası gerçekten çok tuhaf. Bu adamlar cinayet işliyorlardı. Bir aile babasını, tanımadıkları bir kişiyi, gözlerini kırpmadan geride bırakacağı çocuklarını ve karısını düşünmeden öldürüyorlardı fakat üzücü bir melodi hepsinin gözlerini yaşartabiliyordu. McMurdo harika tenor bir sese sahipti ve loca onu henüz sevmediyse *"Serende oturuyorum, Mary"* ya da *"Allan Water kıyısında"* söyledikten sonra kesinlikle sevecekti.

Daha ilk toplantısından yeni kardeş popüler olmuş ve yüksek bir rütbeye uygun olduğunu göstermişti. Fakat yüksek rütbelere erişebilmek için popüler olmaktan başka özellikler de gerekliydi ve bu özelliklerden birisinin ne olduğunu aynı gece öğrenmişti. Viski şişeleri elden ele dolaşıyordu ve Sahip konuşmak için ayağa kalktığında herkes kötülük yapmaya hazırdı.

"Kardeşler," dedi. "Bu kasabada mesaj iletmemiz gereken birisi var ve bu mesajı iletmek sizin göreviniz. *Elçi* gazetesinden James Stanger'dan bahsediyorum. Hakkımızda neler yazdığını gördünüz mü?"

Kardeşlerden fısıltılar yükseldi ve bazıları küfür etti. McGinty cebinden bir kâğıt parçası çıkardı:

KANUN VE DÜZEN!

KÖMÜR VE DEMİR EYALETİNDE KORKU KRALLIĞI

"Aramızda bir suç örgütü olduğunu kanıtlayan ilk suikastın üzerinden on iki yıl geçti. O günden beri cinayetler hiç durmadı ve bu suçlar artık bizi modern dünyanın kara lekesi haline getirdi. Ülkemizin Avrupa'dan gelen herkesi kabul etmesinin sonucu değil mi bu? Kendilerine kucak açan insanları öldüren bu teröristlerin amaçları özgürlük ülkesinde terör ve korku yaratmak ve bizi Avrupa'ya muhtaç etmek değil mi? Kimlikleri biliniyor. Örgüt cinayetleri toplumun gözü önünde işliyor. Daha ne kadar sessiz kalacağız? Sonsuza kadar bu şekil..."

"Bu saçmalığı yeterince okudum!" diye bağırdı McGinty kâğıdı masaya fırlatırken. "Bizim hakkımızda bunları yazmış. Peki sorarım size, biz nasıl cevap verelim?"

"Öldürelim onu!" diyen birçok ses öfkeyle bağırdı.

"Ben buna karşı çıkıyorum," dedi tıraşlı, temiz yüzlü olan Kardeş Morris. "Bu vadiye çok yükleniyoruz kardeşlerim ve en sonunda insanlar kendilerini korumak için birleşip bize saldıracaklar. James Stanger yaşlı bir adam ve hem bu kasabada hem de diğerlerinde kendisine saygı duyuluyor. Gazetesi dürüst insanların son kalesi. Eğer onu öldürürsek bir ayaklanma çıkabilir ve öfkeli halk, örgütümüzü yok etmeden durmaz."

"Bizi nasıl yok edeceklermiş Bay Standback?" diye bağırdı McGinty. "Polisle mi? Yarısı bizden rüşvet alıyor, diğer yarısı da bizden korkuyor. Yoksa mahkemeye mi verecekler? Bunu zaten deneyip başarısız olmadılar mı?"

"Davayı alabilecek Lynch adında bir hâkim var," dedi Kardeş Morris.

Sözleri öfkeli bağırışlarla karşılık buldu.

"Parmağımı kaldırmam yeterli," dedi McGinty. "İki yüz adam bu kasabayı yerle bir eder." Birden sesini yükseltip konuşmacıya doğru eğildi. "Bana bak Kardeş Morris! Gözüm üzerinde! Korkağın tekisin ve başkalarını da korkutmaya çalışıyorsun. İsmin toplantı programımıza eklenirse senin için çok kötü olur ve böyle devam edersen bunu bizzat yapacağım!"

Morris bembeyaz olmuştu ve dizleri titrediğinden ayakta duramayıp sandalyesine oturdu. Titreyen bir elle bardağını kaldırdı ve bir yudum aldı. "Özür dilerim,Yüce Sahip, hem sizden hem de tüm kardeşlerimden. Haddimi aştım. Bu örgüte gönülden bağlıyım, bunu hepiniz biliyorsunuz ve böyle konuşmamın tek nedeni örgütümüz için endişe duymamdı. Sizin kararlarınıza kendi kararlarımdan daha çok güveniyorum Yüce Sahip. Söz veriyorum ki bir daha haddimi aşmayacağım."

Bu sözleri duyan Sahip'in bakışları yumuşadı. "Güzel Kardeş Morris. Sana bir ders vermek zorunda kalsaydık çok üzülürdüm. Bu koltukta oturduğum sürece locamız hem zihnen hem de fiilen birlik olacak. Şimdi kardeşlerim," diye devam etti üyelere bakarken, "şunu söylemeliyim ki Stanger hak ettiğini alırsa başımıza bela açabiliriz. Bu editörler dayanışma içindeler ve birine bir şey olursa eyaletteki her gazete bunu yazar. Gene de onu anlayacağı dilden uyarabiliriz. Bunu yapabilir misin Kardeş Baldwin?"

"Tabii ki!" dedi genç adam.

"Kaç kişi istiyorsun?"

"Yarım düzine, iki kişi de kapıyı gözetlemesi için. Gower, Mansel, Scanlen ve Willabyler gelsin."

"Yeni kardeşimize katılabileceğini söyledim," dedi McGinty.

Ted Baldwin, McMurdo'ya aralarında yaşananı ne unuttuğunu ne de affettiğini söyleyen gözlerle baktı. "İstiyorsa gelsin," dedi soğuk bir tonda. "Bu kadarı yeterli. Ne kadar çabuk başlarsak o kadar iyi."

Toplantı bağırmalar ve sarhoş şarkılarla dağıldı. Meyhane hâlâ müşterilerle doluydu ve kardeşlerin çoğu burada kaldı. Görevli topluluk sokağa çıktılar ve

dikkat çekmemek için iki gruplar halinde yürüdüler. Çok soğuk bir geceydi ve yarım ay yıldızların arasında parlıyordu. Grup büyük bir binanın karşısındaki bir bahçede durup bir araya geldi. Binanın üzerine büyük, altın renkli harflerle "Vermissa Elçisi" yazılmıştı. Camlardan ışık geliyordu ve matbaanın çalışma sesi duyuluyordu.

"Sen," dedi Baldwin, McMurdo'ya, "kapıda dur ve yolu gözetle. Arthur Willaby seninle kalacak. Diğerleri benimle gelsin. Korkmayın kardeşler, şu anda meyhanede olduğumuzu gören onlarca şahit var."

Neredeyse gece yarısı olmuştu ve sokak eve dönen bir iki kişi dışında boştu. Grup karşıya geçti ve kapıyı ittikten sonra Baldwin ve adamları merdivenlerden yukarı koştu. McMurdo ve bir bakşası aşağıda bekledi. Üst kattan bir bağırma sesi geldi, sonra bir yardım çığlığı, ayak sesleri ve düşen sandalye sesleri duyuldu. Bir saniye sonra kır saçlı bir adam ön kapıya doğru koştu.

Binadan çıkamadan yakalandı ve gözlükleri McMurdo'nun ayağının önüne düştü. Bir gümbürtü oldu ve bir inleme sesi geldi. Adam yerde yüzüstü yatıyor ve yarım düzine sopa üstüne inerken birleşiyordu. Uzun kolları darbeler altında titriyor ve tüm vücudu kıvranıyordu. Adamlar sonunda durdu fakat Baldwin yüzünde şeytani bir gülümsemeyle adamın kafasına vurmaya devam ediyordu. Yaşlı adam kafasını korumaya çalışıyordu fakat işe yaramıyordu ve beyaz saçlarının arasında kan aktığı görülebiliyordu. Baldwin yaşlı adamın üzerine eğilmişti ve bir açıklık gördüğü anda sopayı kafasına indiriyordu. McMurdo koştu ve onu itti.

"Adamı öldüreceksin!" dedi. "Kes artık!"

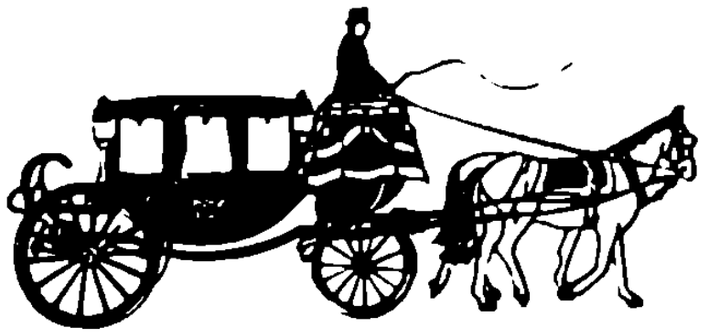
Baldwin şaşırmış bir şekilde yüzüne baktı. "Kes sesini!" diye bağırdı. "Kim oluyorsun da karışıyorsun? Daha locada yeni değil misin? Çekil önümden!" diyerek sopasını havaya kaldırdı ama McMurdo cebinden silahını çekmişti.

"Sen çekil!" diye bağırdı. "Bana dokunmaya çalışırsan kafanı patlatırım. Locaya gelirsek Sahip onu öldürmememizi emretmedi mi? Peki sen şu anda ne yapıyorsun?"

"Doğru söylüyor," dedi adamlardan biri.

"Tanrım! Acele edin!" diye bağırdı aşağıdaki adam. "Tüm evlerin ışıkları yanıyor, beş dakikaya tüm kasaba burada olur."

Gerçekten de sokaktan bağrışma sesleri geliyor ve alt kattaki gazeteciler toplanmaya başlıyordu. Suçlular editörün hareketsiz bedenini merdivenlerin başında bırakıp sokağa çıktılar. Bir grup hızla meyhaneye gidip kalabalığa karıştıktan sonra McGinty'e işin tamamlandığını söylediler ve diğerleri de –ki aralarında McMurdo da vardı– dolambaçlı yollar izleyerek evlerine döndüler.

KORKU VADİSİ

McMurdo ertesi sabah uyandığında locaya olan üyeliğini çok iyi hatırlıyordu. Alkol yüzünden başı ağrıyordu ve kolunda dağlanan yer şişmişti. Kendi gelir kaynağı olduğu için işe her gün gitmiyordu. Geç bir kahvaltı yaptı ve sabah evde kalıp bir arkadaşına uzun bir mektup yazdı. Sonrasında *Vermissa Elçisi*'ni okudu. Son anda yerleştirildiği belli olan özel bir köşede şunlar yazıyordu:

"GAZETEMİZİN OFİSİNE SALDIRI! EDİTÖR AĞIR YARALI!"

Bu cümle yaşananların kısa bir özetiydi ki kendisi olanları yazardan daha iyi biliyordu. Yazı şu açıklamayla son buluyordu:

"Olay polise bildirildi fakat geçmişte de olduğu gibi başarılı olamayacaklarını tahmin etmek pek zor değil. Zanlıların bazıları görüldü ve bir tutuklama olabileceğini umuyoruz. Bu saldırıyı gerçekleştirenlerin kasabamızı avucunun içinde tutan gizli örgüt olduğunu söylemeye bile gerek yok. Fakat gazetemiz bu suçluların önünde eğilmeyecektir. Bay Stanger'ın vahşice, acımasızca dövülmesine ve kafasına ciddi yaralar almasına rağmen hayati bir tehlikesi yok."

Aşağıda ise polis teşkilatından ofisi korumak için tüfekli polisler talep edildiği yazılıydı.

McMurdo gazeteyi masaya bıraktı ve dün gecenin heyecanından hâlâ titremekte olan eliyle piposunu yakıyordu ki kapı çalındı ve ev sahibesi ona gelen bir not verdi. Altında imza yoktu ve şöyle diyordu:

"*Sizinle konuşmak istiyorum fakat bunu kaldığınız yerde yapamam. Miller Tepesi'nde bayrak direğinin yanında bekliyor olacağım. Hemen gelirseniz ikimiz içinde önemli olan bir konuda konuşacağım.*"

McMurdo şaşkınlıkla notu bir kez daha okudu, bu notu kimin yazdığı ya da ne demek istediği hakkında en ufak bir fikri yoktu. Bir kadın yazısı olsa geçmişte de yaşadığı maceralardan biri olduğunu düşünecekti fakat bu bir erkek yazısıydı, iyi eğitimli bir erkeğin yazısı. Biraz tereddüt ettikten sonra buluşmaya gitmeye karar verdi.

Miller Tepesi kasabanın merkezinde çok bakımsız bir parktı. Yaz aylarında tüm kasaba burada toplanırdı fakat kışın oldukça ıssızdı. Tepenin zirvesinden tüm kasaba ve altındaki vadiyi, etrafa dağılmış madenleri, fabrikaları ve kirlenmiş karlarla kaplı dağları görmek mümkündü.

McMurdo çam ağaçlarıyla çevrelenmiş dolambaçlı yolu takip etti ve zirvedeki restorana geldi. Yaz aylarında dolu olan bu restoran şu anda ıssızdı. Restoranın yanında boş bir bayrak direği vardı ve şapkalı bir adam direğe yaslanmış bekliyordu. Ona döndüğü zaman McMurdo şapkanın altındaki yüzün Kardeş Morris'e ait olduğunu anladı, geçen gece Sahip'i kızdıran kardeş. Birbirlerini loca işaretiyle selamladılar.

"Sizinle konuşmak istiyorum Bay McMurdo," dedi yaşlı adam. Sesinde tehlikeli bir konu olduğunu işaret eden bir tereddüt vardı. "Geldiğiniz için teşekkür ederim."

"Neden nota isminizi yazmadınız?"

"Dikkatli olmak gerek bayım. Böyle zamanlarda neler olacağı asla belli olmaz. Kime güvenilip kime güvenilmeyeceğini bilmek imkânsız."

"Loca kardeşlerine her zaman güvenilebilir."

"Hayır, her zaman değil," dedi Morris hararetle. "Ne dersek diyelim ne düşünürsek düşünelim tüm ipler McGinty'nin elinde."

"Bana bak!" dedi McMurdo sertçe. "Senin de çok iyi bildiğin üzere daha dün gece Sahip'e sadık kalacağıma yemin ettim. Yeminimi bozmamı mı istiyorsun?"

"Eğer böyle düşünüyorsanız," dedi Morries üzgün bir tonla, "sizi buralara kadar getirdiğim için özür dilerim. İki özgür vatandaş düşüncelerini tartışamıyorsa işler çıkmaza girdi demektir."

McMurdo adamı dikkatlice izliyordu ve sözleri üzerine biraz sakinleşmişti. "Ben kendi adıma konuşuyorum," dedi. "Yeni bir üyeyim ve locada olanlara yabancıyım. Söz söylemek bana düşmez Bay Morris ama eğer söylemek istediğiniz bir şey varsa dinlemeye hazırım."

"Sonrada McGinty'e haber uçurmaya!" dedi Morris acı acı.

"Bana haksızlık ediyorsunuz," dedi McMurdo. "Locaya sadığım, bunu açıkça söylüyorum. Fakat bana verdiğiniz sırrı başka birine söylemek gibi bir haysiyetsizlik yapmam. Benden başka kimse bilmeyecek. Yine de sizi uyarmalıyım ki size ne yardım ne de anlayış sözü veriyorum."

"İkisini de aramıyorum," dedi Morris. "Bunu size söyleyerek hayatımı size emanet ediyorum. Kötü bir insan olduğunuzu gördüm fakat daha yeni bir üyesiniz ve vicdanınızın diğerleri kadar nasır tutmadığını umuyorum. Bu yüzden sizinle konuşmak istedim."

"Peki, neymiş söyleyeceğiniz şey?"

"Eğer beni ele verirseniz umarım belanızı bulursunuz!"

"Vermeyeceğimi söyledim."

"O zaman size soruyorum, Chicago'da Hür Adam Tarikatı'na üye olduğunuzda bunun sizi suça iteceğini düşündünüz mü?"

"Eğer buna suç diyorsanız," diye cevapladı McMurdo.

"Suç diyorsam mı?" Morris öfkeden titreyen bir sesle bağırdı. "Eğer suç olmadığını düşünüyorsanız daha hiçbir şey görmediğinizdendir. Dün gece ba-

banız yaşında bir adam beyaz saçları kırmızıya dönene kadar dövüldü. Bu suç değil mi? Suç değilse ne?"

"Savaş olduğu düşünülebilir," dedi McMurdo. "İki sınıfın savaşı, bu yüzden iki taraf da diğerine zarar vermeye çalışıyor."

"Chicago'da tarikata katıldığınızda böyle düşünüyor muydunuz?"

"Hayır, düşünüyordum diyemem."

"Ben de Philadelphia'da katıldığımda düşünmüyordum. Arkadaşlarla buluşmak için kullanılan bir hayır kurumuydu. Sonra bu kasabanın adını duydum, o ana hâlâ lanet ediyorum! Daha iyi yaşamak için buraya geldim. Tanrım! Daha iyi yaşamak! Karım ve üç çocuğum da benimle geldiler. Merkezde bir dokumacı dükkânı açtım ve iyi iş yaptım. Daha sonra Hür Adam üyesi olduğum öğrenildi ve locaya katılmaya zorlandım, dün gece size olan gibi. Koluma bu utanç sembolünü dağladılar ama asıl utanç kalbime dağlanmıştı. Kendimi bir suç örgütünün içinde katillerden emir alırken buldum. Ne yapabilirdim ki? İşleri yoluna sokmak için söylediğim her söz ihanet olarak algılandı, dün gece de olduğu gibi. Buradan kaçamam çünkü tek varlığım dükkânım. Örgütten ayrılırsam beni öldüreceklerini biliyorum, kim bilir aileme ne yaparlar. Tanrım, berbat bir durum!" dedi ve ellerini yüzüne götürdü, vücudu titremeye başladı.

McMurdo omuzlarını silkti. "Örgüt için fazla hassassınız," dedi. "Böyle işler için uygun biri değilsiniz."

"İnancım ve vicdanım vardı fakat beni de bir suçlu yaptılar. Bir iş için seçildim. Vazgeçseydim bana olacakları biliyordum. Belki de korkağın tekiyim, belki de karıma ve çocuklarıma olacaklardan korkuyorum. İşi yaptım. Aklımdan hiç çıkmayacak. Buradan 10 kilometre uzakta ıssız bir evdi. Kapıda nöbet beklemem söylendi, aynı size olan gibi. Henüz işi bana verecek kadar güvenmiyorlardı. Diğerleri içeri girdi. Döndüklerinde elleri bileklerine kadar kırmızıydı. Geri dönerken evden bir çığlık duyduk. Beş yaşında bir çocuk babasının öldürüldüğünü görmüştü. Neredeyse bayılacaktım fakat bir şey olmamış gibi gülmeye devam ettim çünkü böyle yapmasaydım elleri kanlarla çıktıkları bir sonraki ev benimki olacaktı. Babasının öldürülüşünü gören benim küçük

Fred'im olacaktı. Artık bir suçluydum, cinayete ortaktım. Ne bu dünyada ne de ötekinde kurtuluş şansım kalmamıştı. İyi bir Katolik olmama rağmen rahip benim bir Mavracı olduğumu öğrenince, benimle konuşmayı kabul etmeyerek beni aforoz etti. İşte durumum böyle. Sizin de aynı yolda olduğunuzu söylemeye geldim. Soğukkanlı bir katil olmaya hazır mısınız yoksa bunu durdurabilir miyiz?"

"Ne yapacaksınız?" diye sordu McMurdo. "Polise mi söyleyeceksiniz?"

"Tanrı korusun!" diye bağırdı Morris. "Bunu düşünmek bile hayatıma mal olur."

"Güzel," dedi McMurdo. "Bence güçsüz bir adamsınız ve konuyu abartıyorsunuz."

"Abartmak! Burada biraz daha yaşayınca beni anlayacaksınız. Vadiye bakın! Yüzlerce bacadan çıkan şu dumana bakın! Öldürülme korkusu o insanların hayatlarında bu dumandan daha güçlü. Burası Korku Vadisi, Ölüm Vadisi... İnsanlar yıllardır, sabahtan akşama kadar korku içinde yaşıyor. Bekle genç adam, bunu sen de göreceksin."

"Peki, size biraz daha bekledikten sonra ne düşündüğümü söylerim," dedi McMurdo umursamaz bir tavırla. "Çok açık olan bir şey var ki burada yaşayabilecek birisi değilsiniz ve ne kadar hızlı dükkânınızı satarsanız tüm dükkân için bir dolar bile alsanız sizin için o kadar iyi olur. Söylediklerinizi benimle güvende. Fakat eğer köstebekseniz..."

"Hayır, hayır!" dedi Morris, zavallı bir haldeydi.

"Bırakalım bu konu burada kalsın. Söylediklerinizi aklımda tutacağım ve belki bir gün bu konuda tekrar konuşuruz. Bu davranışınızı bana karşı iyi niyet göstererek yaptığınızı düşünüyorum. Şimdi izninizle eve döneceğim."

"Son bir şey daha," dedi Morris. "Birlikteyken görülmüş olabiliriz. Ne konuştuğumuzu öğrenmek isteyebilirler."

"Ah! İyi düşündünüz."

"Size dükkânımda tezgâhtarlık teklif ettim."

"Ve ben de reddettim. Bu sadece bizi ilgilendirir. Görüşmek üzere Kardeş Morris, umarım gelecekte her şey istediğiniz gibi olur."

Aynı günün öğleni McMurdo şöminenin önünde oturmuş piposunu içerken kapı açıldı ve odaya McGinty'nin devasa figürü girdi. Loca işaretini yaptı ve genç adamın karşısına oturup ona uzunca baktı. Bu bakışı aynı şekilde cevaplanmıştı.

"Ziyaretlere gitmeye pek alışık değilim Kardeş McMurdo," dedi en sonunda. "Beni ziyaret eden insanlarla uğraşmaktan böyle şeylere vaktim olmuyor. Ama buraya gelip biraz sohbet etmek istedim."

"Sizi burada görmekten onur duydum Konsey Üyesi," dedi McMurdo dolaptan bir viski şişesi çıkarırken. "Beklemediğim bir şeref oldu."

"Kolun nasıl?" diye sordu McGinty.

McMurdo buruk bir yüz ifadesiyle "Kendini unutturmuyor fakat buna değer," dedi.

"Evet, değer," dedi diğeri. "Locaya sadık olan ve yardım için elinden geleni yapan üyeler böyle düşünmeli. Miller Tepesi'nde Kardeş Morris'le ne konuşuyordunuz?"

Soru o kadar ani gelmişti ki cevabı önceden hazırlamış olmaları iyi olmuştu. İçten bir kahkaha atarak "Morris oturduğum yerden para kazanabildiğimi bilmiyordu. Asla da bilmeyecek, böyle bir sırrı öğrenmek için fazla hassas. İyi niyetli bir adam. İşsiz olduğumu düşündüğü için bana iyilik yapıp dükkânında tezgâhtarlık teklif etti."

"Hepsi bu kadar mı?"

"Evet, bu kadar."

"Ve işi reddettin öyle mi?"

"Evet. Odamda birkaç saatte onun vereceği maaşın on katını kazanmıyor muyum zaten?"

"Doğru. Fakat ben olsam Morris'le çok samimi olmazdım."

"Neden?"

"Çünkü sana öyle söylüyorum. Locadaki çoğu üye için yeterli bir sebep."

"Çoğu için yeterli olabilir fakat benim için değil Konsey Üyesi," dedi McMurdo cesurca.

Esmer dev ona ters ters baktı ve eli içki bardağının etrafına kapandı. Sanki şişeyi ona fırlatacak gibi duruyordu. Birden yüksek sesle bir kahkaha attı.

"Gerçekten tuhaf birisin," dedi. "Neden istiyorsan vereyim. Morris loca hakkında kötü bir şeyler söylemedi mi?"

"Hayır."

"Peki benim hakkımda?"

"Hayır."

"Çünkü sana güvenmeye cesaret edemedi. Sadık bir kardeş değil. Bunun farkındayız. O yüzden onu izliyor ve uyarmak için bekliyoruz. Sanırım o zaman yaklaşıyor. Bizim sürümüzde uyuz koyunlara yer yok. Eğer sadakatsiz bir kardeşle yakınlaşırsan senin de sadakatsiz olduğunu düşünürüz, anladın mı?"

"Onunla yakınlaşmama imkân yok çünkü onu sevmedim," diye cevapladı McMurdo. "Sadakatsiz olmaya gelince de sizin dışınızda biri bunu bana söyleseydi ağzını bir daha açamazdı."

"Tamam, bu kadarı yeterli," dedi McGinty bardağını bitirdikten sonra. "Seni uyarmaya gelmiştim, uyarını aldın."

"Acaba sorabilir miyim," dedi McMurdo "Morris'le konuştuğumu nereden bildiniz?"

McGinty gülerek "Benim işim bu kasabada olup bitenleri bilmek," dedi. "Her söylenen benim kulağıma gider. Evet, süremiz doldu, artık ben..."

Vedalaşma beklenmedik bir biçimde yarıda kesilmişti. Ani bir çatırtıyla kapı kırılarak açıldı ve polis şapkalarının altında üç asık surat onlara baktı. McMurdo altıpatlarını almak için atıldı fakat kafasına doğrultulmuş iki tüfeği görünce kolu olduğu yerde kaldı. Üniformalı bir adam elinde altıpatlarla odaya girdi. Bu adam Albay Marvin'di, eskiden Chicago'da merkez polisi, şimdi ise maden polisi. Yüzünde bir gülümsemeyle McMurdo'ya baktı ve kafasını salladı.

"Belaya bulaşacağını biliyordum Chicago'lu Serseri McMurdo," dedi. "Düzgün bir hayat süremiyorsun değil mi? Şapkanızı alın ve bizimle gelin."

"Bunun bedelini ödeyeceksiniz Albay Marvin," dedi McGinty. "Ev basıp dürüst, yasalara saygılı vatandaşları taciz etmeye nasıl cüret edersiniz?"

"Bu sizi ilgilendirmez Konsey Üyesi McGinty," dedi polis şefi. "Sizin peşinizde değiliz. McMurdo denen bu adamın peşindeyiz. Bize görevimizi yapmamızda yardımcı olmalısınız."

"Kendisi benim bir arkadaşım ve suç işlemediğine şahitlik yapabilirim."

"Bu yakınlarda kendi şahitliğinizi de yapmanız gerekebilir Bay McGinty," diye cevap verdi polis şefi. "McMurdo buraya gelmeden önce de suçluydu ve hâlâ da öyle. Ben silahlarını alırken siz de onu izleyin."

"Silahım orada," dedi McMurdo sakin bir şekilde. "Teke tek olsaydık beni böyle kolay yakalayamazdınız Albay Marvin."

"Tutuklama emriniz nerede?" diye sordu McGinty. "Tanrım! Sizin gibi adamlar polisken Vermissa'da yaşayacağıma Rusya'da yaşarım. Burası özgür bir ülke ve böyle elinizi kolunuzu sallayarak istediğinizi yapamazsınız."

"Siz kendi görevlerinizi yerine getirmekle ilgilenin Konsey Üyesi. Biz kendimize ait görevlerle ilgileniriz."

"Neyle suçlanıyorum?" diye sordu McMurdo.

"Editör Stanger'ın dövülmesi olayında yer almakla. Şanslısınız ki cinayetle suçlanmıyorsunuz."

"Eğer suçlandığı şey buysa," dedi McGinty gülerek, "boşuna zahmete girmeyin. Bu adam o gece meyhanemde poker oynuyordu ve bunu kanıtlayacak şahitler var."

"Bu bizi ilgilendirmez, yarın mahkemede halledersiniz. Hadi McMurdo, kafana silah dayanmasını istemiyorsan zorluk çıkartma. Siz de geriye çekilin Bay McGinty, görevimi yaparken bana zorluk çıkartmayın!"

Albay o kadar kararlıydı ki McGinty ve McMurdo söylenenlere uymak zorunda kaldılar. McMurdo götürülmeden önce birkaç saniye fısıltıyla konuşabildiler.

"Peki, ama..." dedi McGinty ve bir müddet durakladıktan sonra başparmağıyla üst katı göstererek para basma ekipmanını işaret etti.

"Sorun yok," dedi McMurdo. Ekipmanları saklama için yerin altında gizli bir bölme yapmıştı.

"Görüşmek üzere," dedi McGinty elini sıkarak. "Avukat Reilly ile konuşacağım ve davan ile bizzat ilgileneceğim. Seni hapse atamayacaklar, söz veriyorum."

"Hiç sanmıyorum. Mahkûmu tutun, bir şey yapmaya çalışırsa vurun. Gitmeden önce evi arayacağım."

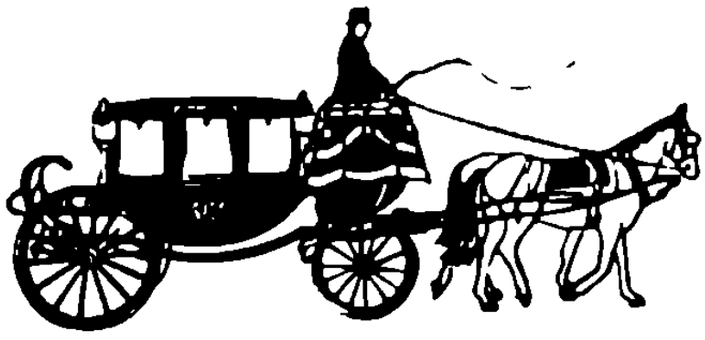
Dediğini yaptı fakat ekipmandan hiç iz bulamadı. Alt kata geri döndü ve McMurdo'yu karakola götürdüler. Akşam olmuştu ve fırtına başlıyordu, bu yüzden sokaklar birkaç kişi dışında bomboştu. Birkaç kişi götürülen mahkûmu takip ettiler ve arkasından bağırdılar.

"Mavracıyı linç edin!" diye bağırıyorlardı. "Linç edin onu!" Karakola sokulurken gülüyor ve dalga geçiyorlardı. Kısa bir aramadan sonra nezarethaneye kondu. Burada Baldwin ve önceki geceden üç kişiyi daha gördü. Hepsi aynı gün yakalanmış ve ertesi gün olacak mahkemelerini bekliyorlardı. Fakat Hür Adam'ın kolu buraya kadar uzanıyordu. Gece gelen bir gardiyan taşıdığı nevresimlerin içinden iki şişe viski, birkaç bardak ve bir deste oyun kâğıdı çıkardı. Ertesi gün olacakları hiç düşünmeden çok eğlenceli bir gece geçirdiler.

Anlaşılacağı üzere buna gerek de yoktu. Hâkim, kanıt yetersizliği nedeniyle davayı daha yüksek bir mahkemeye sevk edemiyordu. Gazeteciler ışığın loş olduğunu ve şok nedeniyle yüzleri pek de iyi göremediklerini, bu yüzden tam kimlik verememekle beraber suçluların şüpheliler arasında olduklarına inanıyorlardı. McGinty'nin zeki avukatı tarafından sorguya çekildikten sonra son ifadelerinden bile emin olamamışlardı.

Yaralanan adam saldırının şoku yüzünden kimseyi göremediğini, sadece aralarından birinin bıyığı olduğunu görebildiğini söylemişti. Ayrıca Mavnacılar olduğundan emin olduğunu söylemişti, kasabada başka kimseyle düşmanlığı yoktu ve gazetede onlara karşı yazılar yayınlıyordu. Diğer bir taraftan, içlerinde Konsey Üyesi McGinty'nin de bulunduğu altı kişinin kesin ifadelerine göre şüpheliler, suçun gerçekleştiği saatte meyhanede poker oynuyorlardı.

Söylemeye gerek yok ki mahkeme şüphelilerden özür dileyerek ve Albay Marvin'i yanlış hareketi için kınayarak hepsini akladı. Karar yüksek alkış sesleriyle cevaplandı. McMurdo mahkeme salonunda birçok tanıdık yüz gördü. Locadan kardeşleri gülümsüyor ve el sallıyordu. Bir grup ise yüzleri asık bir şekilde oturup suçluların salonu terk etmesini izliyordu. İçlerinden birisi ufak tefek, siyah sakallı bir adam, tüm arkadaşlarının düşüncelerini kelimelere dökerek "Adi katiller!" dedi. "Bu iş burada bitmedi!"

ALACAKARANLIK

Jack McMurdo'nun tutuklanıp serbest bırakılması üzerine arkadaşları arasındaki popülaritesi daha da artmıştı. Locaya katıldığı gecenin ertesi günü mahkemeye çıkarılmak daha önce hiçbir kardeşin başaramadığı bir şeydi. Arkadaşları arasında zaten eğlence düşkünü ve Sahip'ten bile hakaret kabul etmeyecek kadar onurlu bir insan olarak tanınıyordu. Fakat cinayet planları yapabileceğini ve bu planları uygulayabileceğini de kanıtlamıştı. "Temiz iş için ideal biri," diyordu deneyimli üyeler onun hakkında. Herkes gerçek bir işe verileceği zamanı merakla bekliyordu.

McGinty'nin yetenekli adamları vardı fakat bu adamın hepsinden daha yetenekli olduğunu biliyordu. Kendini kana susamış bir tazının tasmasından tutan biri gibi hissediyordu. Küçük işler için köpekler vardı, bu tazı ise büyük işler için yaratılmıştı ve bir gün zincirini çözüp avlanmasına izin verecekti. Aralarında Ted Baldwin'in de bulunduğu birkaç kardeş bu yabancının hızla yükselmesinden hoşlanmıyor, bu yüzden ondan nefret ediyorlardı. Fakat mesafelerini koruyorlardı çünkü yumruklarının her an hazır olduğunu biliyorlardı.

Arkadaşlarının beğenisini kazanmış olsa da kendisi için çok önemli olduğu halde onaylamadıkları bir yanı daha vardı. Ettie Shafter'ın babası artık onunla tüm ilişkisini kesmişti ve evine girmesine bile izin vermiyordu. Ettie onu vaz-

geçemeyecek kadar çok seviyordu fakat sağduyusu suçlu bir adamla evlenmenin sonuçlarının kötü olacağını söylüyordu.

Uykusuz bir geceden sonra onu son bir kez göreceğine karar verdi. Büyük ihtimalle son görüşmeleri olacaktı fakat onu içine düştüğü bu bataklıktan kurtarmaya çalışmakta kararlıydı. McMurdo'nun hep rica ettiği üzere evine gitti ve oturma odasına girdi. Masada oturmuştu ve önünde bir mektup vardı. Birden içinde bir haylazlık yapma isteği doğdu, ne de olsa daha on dokuz yaşındaydı. McMurdo kapı sesini duymamıştı. Parmak uçlarında yürüyerek arkasına yaklaştı ve omzuna dokundu. Eğer onu korkutmak istediyse bunu kesinlikle başarmıştı. McMurdo oturduğu yerden kaplan gibi fırladı ve sağ eliyle boğazını yakaladı. Aynı anda sol eliyle önünde duran kâğıdı buruşturdu. Bir an ne olduğunu anlayamadan kızın yüzüne baktı. Daha sonra yüzündeki vahşi ifade yerini mutluluğa bıraktı. Fakat o vahşi ifade o kadar korkunçtu ki hayatında hiç böyle bir şeyle karşılamamış olan nazik kız korkuyla titremeye başladı.

"Sensin!" dedi McMurdo yüzünü silerek. "Benim evime kadar geliyorsun ve seni boğazlıyorum! Gel hayatım," diyerek kollarını açtı. "Bunu telafi edeyim."

Fakat Ettie onun yüzünde gördüğü ifadenin etkisinden hâlâ kurtulamamıştı. Kadınlık içgüdüleri ona bu ifadenin korkmuş bir adamın ifadesi olmadığını söylüyordu. Suçluluk, evet yüzündeki buydu, suçluluk ve korku!

"Sana ne oldu Jack?" diye bağırdı. "Benden neden bu kadar korktun? Jack, vicdanın temiz olsaydı bana öyle bakmazdın."

"Aklımda başka bir şey vardı ve sen sessizce gelip..."

"Hayır, başka bir şey vardı Jack," dedi ve birden içini şüphe kapladı. "Yazdığın mektubu göster."

"Ah, Ettie, bunu yapamam."

Şüpheler kesinlik kazandı. "Başka bir kadın var," diye bağırdı. "Biliyorum! Yoksa neden göstermeyesin ki? Karına mı yazıyordun? Sen burada bir yabancıyken evli olmadığını nasıl bilebilirim?"

"Evli değilim Ettie. Yemin ederim! Gözüm senden başkasını görmüyor. Kutsal İsa üzerine yemin ederim!"

Sözleri o kadar içtendi ki ona inanmaktan başka seçeneği yoktu.

"O zaman," diye bağırdı. "Neden mektubu göstermiyorsun?"

"Söyleyeyim hayatım," dedi, "çünkü göstermeyeceğime yemin ettim. Sana verdiğim sözleri tuttuğum gibi bu sözü de tutmak zorundayım. Locayla ilgili bir mektup ve senin bile görmen yasak. Elini omzuma koyduğunda polis olduğunu düşündüğüm için korktuğumu anlamadın mı?"

Doğruyu söylediğini hissediyordu. Sarıldılar ve McMurdo biraz önceki korku dolu anları öpücüklerle telafi etti.

"Gel, yanıma otur. Senin gibi bir kraliçeye uygun bir taht değil fakat şimdilik bulabildiğimin en iyisi. Yakın bir zamanda durumum iyileşecek sanıyorum. Artık için rahat değil mi?"

"Sen suçluların arasında dolaşırken içim nasıl rahat olabilir? Bir gün cinayetten mahkemeye çıkacağını bile bile nasıl rahat edebilirim? Dün kiracılarımızdan biri sana 'Mavnacı McMurdo' dedi. Başımdan aşağı kaynar sular döküldü."

"Sert söz can yakmaz."

"Fakat doğru sözlerdi."

"Hayatım, düşündüğün kadar kötü bir örgüt değiliz. Kendi çapımızda haklarını arayan bir grup insanız, o kadar."

Ettie kollarını sevgilisinin boynuna atarak "Vazgeç Jack! Benim hatırım için vazgeç! Tanrı aşkına vazgeç! Buraya gelmemin nedeni seni vazgeçirmekti. Jack, bak, dizlerimin üstüne çöktüm! Vazgeç sana yalvarırım!"

McMurdo onu ayağı kaldırdı ve kafasını göğsüne yaslayarak teselli etti.

"Hayatım, benden ne istediğinin farkında değilsin. Yeminimi nasıl bozarım? Kardeşlerimi nasıl terk ederim? Eğer durumu benim açımdan görseydin bunu benden istemezdin. Hem istesem de nasıl ayrılabilirim ki? Loca tüm sırlarını bilen birinin öylece gitmesine izin verir mi sanıyorsun?"

"Bunu düşündüm Jack. Her şeyi planladım. Babam biraz para biriktirdi. Burada korku içinde yaşamaktan bıktı artık. Gitmeye hazır. Birlikte Philadelphia veya New York'a kaçarız, bize ulaşamayacakları bir yere."

McMurdo gülerek "Locanın her yerde bağlantıları var. Sence Philadelphia veya New York'a ulaşamazlar mı?" dedi.

"O zaman batıya doğru gideriz. İngiltere'ye gideriz. Almanya'ya gideriz. Korku Vadisi'nden uzak herhangi bir yere razıyım ben!"

McMurdo'nun aklına Kardeş Morris geldi. "Bu ismi ikinci kez duyuyorum," dedi. "Gerçekten korkuyor olmalısınız."

"Hayatımızın her ânı korku içinde geçiyor. Ted Baldwin bizi affetti mi sanıyorsun? Senden korkuyor olmasa bize neler yapardı tahmin edebiliyor musun? Bana baktığında gözlerindeki korkunç ifadeyi bir görsen!"

"Ne! Onu bir elime geçirirsem! Fakat ben buradan ayrılamam hayatım. Yapamam. Bu cevabım asla değişmeyecek. Fakat eğer izin verirsen kaçmadan ayrılmanın bir yolunu bulabilirim."

"Böyle bir örgütte onur olamaz."

"Bu senin bakış açın. Eğer bana altı ay verirsen kınanmadan ayrılmayı başarabilirim."

Kız mutluluktan güldü. "Altı ay!" diye bağırdı. "Söz mü?"

"Yedi veya sekiz de olabilir. En fazla bir yıl içinde bu vadiyi arkamızda bırakmış olacağız."

Ettie'nin istediği bu değildi fakat hiç yoktan daha iyiydi. Yakın geleceğin mutsuzluğunu aydınlatacak uzak bir ışık vardı artık. Jack McMurdo hayatına girdiğinden beri içi hiç bu kadar rahat olmamıştı. Mutlu bir şekilde evine döndü.

Bir üye olduğu için locanın yaptığı her şeyi bileceğini sanıyordu fakat yakın zamanda keşfetmişti ki örgüt sadece basit bir locadan çok daha geniş ve karmaşıktı. McGinty bile çoğu şeyden bihaberdi. Vadinin aşağısında, Hobston's Patch'de yaşayan Eyalet Yetkilisi adında bir görevli vardı. Bu yetkili eyaletteki locaları istediği zaman kontrol altına alabiliyordu. McMurdo onu yalnızca bir kere görebildi. Gri saçlı, kurnaz, fareye benzeyen bir adamdı ve bakışları nefretle doluydu. İsmi Evans Pott'du ve Vermissa'nın lideri bile ona karşı dev Danton'un küçük Robespierre'e* karşı hissettiği gibi hissediyordu.

Bir gün McMurdo'nun komşu kiracısı Scanlan, McGinty'den gelen bir not aldı. Notta Evans Pott'dan alınan habere göre kasabaya Lawler ve Andrews

* Georges Jacques Danton ve Maximilien Robespierre. Fransız Devrimi'ne öncülük etmiş iki hukukçu. Kralın idam edilmesine "evet" oyu vermişlerdir.

adında iki adamını geldiği fakat üyelerin iyilikleri için görevlerinin ne olduğunu bilinmediği yazıyordu. McGinty ek olarak bu iki adamın meyhanesinde çok dikkat çekeceğini, bu yüzden McMurdo ve Scanlan'ın kaldığı pansiyonda kalmalarını uygun gördüğünü yazmıştı.

Aynı akşam iki adam ellerinde birer çantayla geldiler. Lawler yaşlıca bir adamdı, sessiz, içine kapanık ve anlayışlı biriydi. Üzerindeki redingot ve fötr şapkanın altındaki uzun sakallı yüzü ona bir rahip havası katıyordu. Andrews ise hâlâ bir çocuk sayılırdı. Temiz yüzlü, neşeli biriydi. Tatile çıkmış ve iyi vakit geçirmeye çalışan bir çocuk gibi davranıyordu. İkisi de çekingen insanlardı ve her açıdan örnek insanlar gibi davranıyorlardı, tek farklı yanları ikisi de yetenekli olduklarını birçok kez kanıtlamış katillerdi. Lawler buna benzer on dört iş yapmıştı, Andrew ise üç.

McMurdo'nun sorusu üzerine iki adam da geçmişteki işleri hakkında gururla konuştular. İkisi de büyük iyilik yapmış insanlar gibi özveriyle bahsediyorlardı geçmiş işlerinden. Fakat şimdiki işleri hakkında konuşmuyorlardı.

Lawlar açıklamaya girişerek "Bizi seçtiler çünkü çocuk da ben de içki içmiyoruz. Gerekenden fazla söylememiz gerekiyor. Yanlış anlamayın lütfen, Eyalet Yetkilisi'nin emirlerini uyguluyoruz," dedi.

"Tabii ki, bu işte beraberiz ne de olsa," dedi Scanlan akşam yemeğine otururken.

"Doğru. Charlie Williams, Simon Bird ya da geçmişteki bir iş hakkında istediğiniz kadar konuşabiliriz fakat bu iş tamamlanmadan bir şey söyleyemeyiz."

"Bu kasabada öldüğünü gördüğümde sevineceğim birkaç kişi var," dedi McMurdo. "Ironhill'den Jack Knox'un peşinde değilsiniz herhalde, keşke hak ettiği cezayı aldığını görebilsem."

"Hayır, onun zamanı daha gelmedi."

"Herman Strauss?"

"Hayır, o da değil."

"Peki, söylemek istemiyorsanız sizi zorlayamam fakat kim olduğunu bilmeyi isterdim."

Lawler gülümsedi ve başını salladı. Hiçbir şey söylemeyecekti. Konukları

sırlarını söylemeseler de Scanlan ve McMurdo "eğlence" dedikleri olayda bulunmaya kararlıydılar. McMurdo sabah erken bir saatte merdivende ayak sesleri duyduğunda Scanlan'ı uyandırdı ve aceleyle giyindiler. Giysilerini giydiklerinde dış kapının açık bırakıldığını gördüler. Henüz güneş doğmamıştı ve sokak lambalarının ışığında sokağın ilerisinde yürüyen iki kişi görünüyordu. Derin karda ses çıkarmadan yürüyerek peşlerine düştüler.

Pansiyon kasabanın sınırındaydı ve kısa bir süre sonra kasaba sınırları dışında bir dört yola geldiler. Burada üç kişi bekliyordu, Lawler ve Andrews bu adamlarla kısaca bir şey konuştular ve yola beraber devam ettiler. Bu kadar kalabalık olduklarına göre önemli bir iş olduğu önemliydi. Madenlere giden bir yol ayrımına geldikten sonra yabancılar Crow Hill'e giden yoldan devam ettiler. Crow Hill, bu korku dolu zamanlarda disiplini sağlamayı başaran New England'lı müdür Josiah H. Dunn sayesinde gittikçe büyüyen ve güçlenen bir şirketti.

Güneş doğmaya başlamıştı, işçiler evlerinden çıkıyor ve madenlere doğru sıra halinde yürüyorlardı. McMurdo ve Scanlan adamlardan gözlerini ayırmadan işçilerin arasında karıştılar. Derin bir sis çöktü ve yüksek bir düdük sesi duyuldu. İşçilere kafeslerin indirilmesine ve iş gününün başlamasına on dakika kaldığını haber veren işaretti bu.

Maden ocağının önündeki boş alana geldiklerinde yüzlerce işçiyi beklerken gördüler. Hava çok soğuk olduğundan bazıları ayaklarını yere vuruyor, bazıları da ellerini ovuşturuyordu. Yabancılar makine dairesinin altında bir gölgede bekliyorlardı. Scanlan ve McMurdo yüksek bir kömür artığı tepesine tırmandılar, buradan tüm manzarayı görmek mümkündü. Menzies adındaki İskoç maden teknisyeninin kafeslerin indirilmesi için sinyal verdiğini gördüler.

Bu sırada uzun boylu, temiz yüzlü bir adam kafeslere doğru ilerledi. Yürürken gözleri makine dairesinin altında bekleyen gruba ilişti. Adamlar yüzlerini saklamak için şapkalarını indirip yakalarını kaldırmışlardı. Bir saniyeliğine müdürün kalbi ölüm korkusuyla kaplandı, daha sonra bu korkuyu yendi ve gruba doğru yürüdü.

"Kimsiniz?" diye sordu onlara doğru yürürken. "Ne diye burada dikiliyorsunuz?"

Soru cevapsız kaldı. Andrews bir adım ileri attı ve adamı karnından vurdu. Bekleyen işçiler korkudan buz kesilmişlerdi. Müdür ellerini yaranın üzerine kapadı ve kıvrandı. Yürümeye çalıştı fakat katillerden birisi bir kez daha ateş eti ve müdür yere düştü, artıkların arasında kıvranarak can çekişiyordu. Menzies öfkeyle bağırdıktan sonra bir İngiliz anahtarı kaptı ve yabancıların üzerine atıldı. Fakat yüzüne iki mermi isabet etti ve cansız bedeni olduğu yere düştü.

Kalabalıktan öfkeli sesler duyuldu ve birkaç işçi yabancılara doğru fırladı. Fakat katillerin havaya birkaç el ateş etmeleri üzerine kalabalık korkarak tam tersi yöne, evlerine doğru kaçmaya başladılar. Cesur olanlar birleşip madene geri döndüklerinde katiller sis içinde kaybolmuşlardı. Yüzlerce kişinin önünde işlenen bu çifte cinayetten sorumlu olan kişilerin kimliklerini görebilen tek bir tanık bile yoktu.

Scanlan ve McMurdo geri döndüler, Scanlan oldukça durgunlaşmıştı. Bu kendi gözleriyle gördüğü ilk cinayetti ve diğer üyelerin söylediği kadar eğlenceli olmamıştı. Kasabaya dönerken müdürün karısının çığlıkları tüm yol onlara eşlik etti. McMurdo da sessizdi fakat arkadaşının zayıflığına karşı anlayış göstermiyordu. "Bu bir savaş," diye tekrarladı. "Bizim ve onların arasında bir savaş. Düşmanımıza zarar vermek için elimizden geleni yapıyoruz."

O gece meyhanedeki loca odasında büyük bir kutlama yapıldı. Sadece Crow Hill üzerinde kazanılan zafer için değil –ki bu zafer sayesinde tekrar haraç ödemeye başlayacakları kesindi– aynı zamanda locanın başka bir kasabada kazandığı zafer içindi bu kutlama.

Görünüşe göre Eyalet Yetkilisi Vermissa'ya gönderdiği beş adam karşılığında Gilmerton kasabasında bir iş için üç adam istemişti. Stake Royal'in sahibi William Hales örnek bir patrondu ve dünyada hiçbir düşmanı olmadığı düşünülüyordu fakat üretimin düşmemesi konusunda çok ısrarcıydı. Loca üyesi birkaç işçiyi işe sarhoş geldikleri için kovmuştu, loca tarafından gönderilen uyarılara da kulak asmamıştı. En sonunda özgür, modern bir ülkede kendisi için ölüm cezası uygun görülmüştü.

Gerektiği gibi cezaya çarptırılmıştı. Ted Baldwin, Sahip'in yanında oturuyordu, bu kutlamanın onur konuğuydu. Kızarmış yüzü ve boş bakan kanlı gözleri uykusuzluğun ve alkolün izlerini taşıyordu. O ve iki kardeşi önceki geceyi dağlarda geçirmişlerdi. Hepsi yorgun ve üşümüştü fakat hiçbir kahraman daha sıcak bir karşılama bekleyemezdi.

Olanlar kahkahalarla tekrar tekrar anlatıldı. Dik bir yamacın başında pusuya yatmışlar ve hedeflerinin akşam eve dönüşünü beklemişlerdi. Yamacın sonunda atlarının yavaşlamak zorunda olduğunu biliyorlardı. Silahlarını çekip yolunu kesmişlerdi. Adam o kadar üşümüştü ki silahına bile davranamamıştı. Adamın çığlıklarına aldırmadan tekrar tekrar ateş etmişlerdi. Çığlıkları locada taklit ediliyor ve kahkahalar atılıyordu. "Nasıl bağırdı? Tekrar anlat!" diyordu diğer üyeler.

Hiçbir üye adamın kim olduğunu bilmiyordu fakat ölüm her zaman trajikti ve bunu komik buluyorlardı. Gilmetron Mavnacılarına Vermissa Locası'nın güvenilir olduğunu kanıtlamışlardı. Yalnız bir şanssızlık olmuştu. Silahlarını adamın vücuduna boşaltırlarken bir adam ve karısı at arabalarıyla yamacın sonuna gelmişlerdi. İkisini de vurmak istemişlerdi fakat madenlerle ilgisi olmayan basit insanlar oldukları için yollarına devam etmelerini ve gördüklerini unutmalarını söylemekle yetinmişlerdi. Delik deşik olmuş ceset diğer patronlara ibret olması amacıyla öylece bırakılmıştı ve üç kahraman ormanların içinden geçerek locaya geri dönmüşlerdi. İşlerini hakkıyla yapmışlardı ve bunun için tebriği hak ediyorlardı.

Mavnacılar için harika bir gün olmuştu. Vadide yarattıkları korku daha da artmıştı. Fakat zeki bir general saldırı için zafer anını seçer, bu yüzden McGinty'de bu fırsattan yararlanarak düşmanları toparlanamadan onları ortadan kaldırmak niyetindeydi. O gece loca üyeleri dağılırken McMurdo'yu çağırdı ve ilk görüşmelerini yaptığı odaya gittiler.

"Sonunda," dedi, "elimde sana layık bir iş var. Hoşuna gideceğini düşünüyorum."

"Bunu duyduğuma çok memnun oldum," diye cevap verdi McMurdo.

"Yanına iki kişi alacaksın; Manders ve Reilly. İşten haberleri var. Chester

Wilcox ortadan kaldırılana kadar bu vadide asla rahata edemeyeceğiz. Bu işi başarabilirsen eyaletteki tüm localar sana minnettar olacaktır."

"Elimden geleni yapacağım. Kim bu adam ve onu nerede bulabilirim?"

McGinty sürekli ağzında duran yarı çiğnenmiş yarı içilmiş purosunu çıkardı ve defterinden bir sayfa koparıp kabaca bir şema çizdi.

"Iron Dike Şirketi'nin müdürü. Sert bir adam, madalyalı bir asker. Onu ortadan kaldırmayı iki kere denedik fakat başaramadık. Jim Carnaway bu iş sırasında öldürüldü. Ev burası, Iron Dike yol ayrımında tek başına bir ev, haritada gördüğün gibi etrafta başka bir ev yok. Sabah hiç şansın yok. Silahlı ve hiç soru sormadan ateş ediyor. Geceleri ise karısı, üç çocuğu ve hizmetçisiyle beraber evde. Pek seçeneğin yok. Eğer bir kutu barut bulup ön kapıda..."

"Adamın suçu nedir?"

"Jim Carnaway'i vurdu demedim mi?"

"Neden vurdu peki?"

"Bundan sana ne? Carnaway gece evinin etrafında dolaşıyordu ve onu vurdu. Bu ikimiz içinde yeterli bir açıklama. İntikamımızı almalısın."

"Evde iki kadın ve üç çocuk var. Onlarda mı temizlenecek?"

"Evet, yoksa hedefe nasıl ulaşacağız?"

"Onların bir suçu yok, bunu hak etmiyorlar."

"Sen neler saçmalıyorsun? İşi kabul etmiyor musun?"

"Sakin olun Konsey Üyesi, sakin olun! Locamın Sahip'inden gelen bir emre ne zaman karşı çıktım? Doğru mu yoksa yanlış mı bu sizin vereceğiniz bir karar."

"O zaman işi yapacaksın?"

"Tabii ki yapacağım."

"Ne zaman?"

"Bir iki gece plan yapsam iyi olur."

"Güzel," dedi McGinty elini sıkarak. "Gerisini sana bırakıyorum. İşi başardığın gün bizim için harika bir gün olacak. Önümüzde kalan tek engel bu."

McMurdo kendine aniden verilen bu iş hakkında uzunca düşündü. Chester Wilcox'ın yaşadığı ev yaklaşık 3 kilometre uzaktaydı. Aynı gece tek başına eve

doğru gidip etrafı inceledi. Geri döndüğü zaman güneş çoktan doğmuştu. Ertesi gün ortaklarıyla konuştu. Mander ve Reilly önlerindeki işe geyik avı muamelesi yapan gözü kara gençlerdi.

İki gece sonra kasabanın dışında buluştular, hepsi silahlıydı ve birisi madenlerde kullanılan bir barut çuvalı taşıyordu. Eve ulaştıklarında saat sabahın ikisiydi. Rüzgârlı bir geceydi, dağılmış bulutlar parlak bir hilalin önünden geçiyordu. Evdeki bekçi köpeklere karşı uyarılmışlardı, bu yüzden sessizce yürüyorlardı, hepsinin silahı elindeydi. Fakat rüzgârın uğultusu dışında bir ses ve kıpırdayan dallar dışında bir hareket yoktu.

McMurdo kulağını kapıya dayadı ve dikkatle dinledi, içeriden ses gelmiyordu. Barut çuvalını kapıya dayadı, bıçağıyla bir delik açıktan sonra fünyeyi yerleştirdi. Fünye yandığında üçü de koştular ve bir çalılığın arkasına saklandılar. Gümbürtüyle patlayan çuval tüm evi yerle bir etmişti. İşleri bitmişti. Loca tarihinde daha temiz bir iş daha yapılmamıştı.

Fakat tüm hazırlık ve dâhice tasarlanan plan boşa gitmişti! Diğer cinayetlerden haberdar olan ve kendisin de locanın listesinde olduğunu bilen Chester Wilcox önceki gece polis koruması altında daha az bilinen bir yere taşınmıştı. Yıkılan ev bomboştu ve eski asker hâlâ Iron Dike'ın başındaydı.

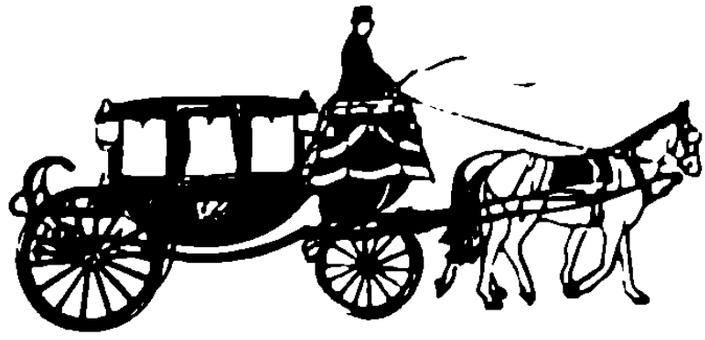
"Onu bana bırakın," dedi McMurdo. "Benim hedefim ve yıllarca beklemem gerekse de onu ortadan kaldıracağım."

Locadan çıkan güvenoyu sayesinde bu mesele şimdilik burada kapanmıştı. Birkaç hafta sonra Wilcox tuzağa düşürülüp vurulduğunda McMurdo hâlâ plan yapıyordu. Locanın işleyişini böylece anlamış oldu. Hür Adam Tarikatı'nın işleyişi bu şekildeydi ve Mavnacılar eyalete bu şekilde korku salıyorlardı. Bu sayfaları çirkin suçlarla daha fazla lekelemeye ne gerek var? Örgüt ve yöntemleri hakkında yeterince şey anlatmadım mı?

Bu suçlar tarihe geçti ve bu kayıtların bulunabileceği yerler var. Polis memurları Hunt ve Evans'ın locanın iki üyesini tutukladıkları için acımasızca vurulmalarını ve McGinty'nin emriyle dövülmüş kocasına bakan Bayan Larbey'in vurulmasını bu kayıtlarda bulmak mümkün. Yaşlı Jenkins'in öldürül-

mesi, kısa bir süre de kardeşinin katledilmesi, Staphouse evinin havaya uçurulması ve Stendal Ailesi'nin öldürülmesi aynı kış işlenen iğrenç suçlar arasında.

Korku Vadisi'ne derin bir karanlık çökmüştü. Baharla birlikte çiçekler açmış ve ağaçlar meyve vermişti. Tüm doğa yeni bir umutla uyanmıştı fakat burada yaşan erkek ve kadınlar için hiçbir umut yoktu. Üzerlerindeki korku bulutları 1875 yılının yazında olduğu kadar kara olmamıştı hiç.

TEHLİKE

Terör döneminin zirvesiydi. McMurdo danışman yapılmıştı ve bir gün McGinty'nin yerini alabileceği düşünülüyordu. Kardeşleri ona o kadar saygı duyuyorlardı ki locada onun fikri alınmadan hiçbir şey yapılmıyordu. Fakat kardeşleri arasında ünü arttıkça Vermissa sokaklarında karşılaştığı yüzler giderek daha da nefretle doluyordu. Korkularına rağmen insanlar birleşip düşmanlarına karşı savaşmak istiyorlardı. Locada *Elçi* gazetesi ofisinde gizli toplantılar yapıldığı ve insanların silahlandığı söylentileri dolaşıyordu. Fakat McGinty ve kardeşleri bu söylentilere kulak asmıyorlardı. Sayıca üstündüler, güçlüydüler ve silahlıydılar. Düşmanları dağınık ve güçsüzdü. Bunun sonu da geçmişte olduğu gibi boş konuşmalara ve belki nezarethanede bir iki gece geçirmeye varırdı. McGinty, McMurdo ve diğer üyeler böyle düşünüyorlardı.

Mayıs ayında bir cumartesi akşamıydı. Cumartesi günleri locanın toplantı günüydü. McMurdo toplantıya gitmek üzere evden çıkmıştı ki Morris, locanın güçsüz üyesi, onu görmeye geldi. Yüzü sararmıştı ve bitkin görünüyordu.

"Sizinle konuşabilir miyim Bay McMurdo?"

"Elbette."

"Size anlattıklarımı üstat bizzat gelip sorduğu halde sır olarak sakladığınızı unutamıyorum."

"Bana güvenmiştiniz, başka ne yapabilirdim ki? Fakat söylediklerinize katılmıyordum."

"Bunun farkındayım. Fakat içimdekileri anlatabileceğim tek kişi sizsiniz. Burada bir sır saklıyorum," diyerek elini göğsünün üzerine koydu. "Artık birisine söylemem gerek. Keşke bunu benim dışımda bir başkası öğrenseydi. Bunu size anlatırsam cinayetle sonuçlanacak, anlatmazsam da locamızın sonu gelecek. Aklımı kaçırmak üzereyim! Tanrım sen bana yardım et!"

McMurdo adama içtenlikle baktı. Bütün vücudu titriyordu. Bir bardak viski doldurdu ve adama uzattı. "İyi gelecektir," dedi. "Şimdi anlat bakalım."

Morris içti ve yüzüne biraz renk geldi. "Her şeyi tek cümleyle anlatabilirim," dedi. "Peşimizde bir dedektif var."

McMurdo şaşkınlıkla adama baktı. "Bu da ne demek?" dedi. "Etraf zaten polis ve dedektif kaynamıyor mu? Şimdiye kadar bize ne yapabildiler ki?"

"Hayır, bu adam bizim eyaletten değil. Dediğiniz gibi buradaki polisleri tanıyoruz, hiçbir şey yapamazlar. Pinkerton'ı* hiç duydunuz mu?"

"Hakkında birkaç şey okumuştum."

"İnanın ki peşimize düştülerse işimiz bitti demektir. Devlet dedektifleri gibi değiller. Suçluları yakalayana kadar asla vazgeçmiyorlar ve her yola başvuruyorlar. Eğer peşimizde bir Pinkerton dedektifi varsa loca yok olur."

"Onu öldürmeliyiz."

"Ah, aklınıza gelen ilk fikir bu oldu! Size sonu cinayete varır dememiş miydim?"

"Ne olmuş? Buralarda cinayet çok sık olmuyor mu zaten?"

"Doğru, oluyor. Fakat öldürülecek adamı ben hedef gösteremem, vicdanım bir daha asla rahat etmez. Eğer göstermezsem de kendi hayatlarımız tehlikeye girecek. Tanrım ben ne yapacağım?" diyerek kararsızlığın verdiği acıyla ileri geri sallandı.

Sözleri McMurdo'yu derinden etkilemişti. Tehlikede oldukları ve bu sorunu halletmeleri gerektiği konusunda Morris'e katılıyordu. Morris'i omuzlarından tuttu ve sarstı.

---

* 1850 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde kurulan özel bir dedektiflik şirketi.

"Bana bak," diye bağırdı. Heyecandan sesi neredeyse çığlık atar gibi çıkmıştı. "Burada cenazedeki yaşlı kadınlar gibi oturup ağlayarak bir yere varamayız. Bildiklerini anlat. Kim bu adam? Nerede? Peşimizde olduğunu nasıl öğrendin? Neden bana geldin?"

"Size geldim çünkü bana tavsiye verebilecek tek kişi sizdiniz. Buraya gelmeden önce doğuda bir dükkânım olduğunu söylemiştim. Orada yaşayan arkadaşlarımdan birisinin telgraf bürosu var ve dün bana bir mektup yolladı. İşte burada. Kendiniz okuyun."

McMurdo mektubu okudu:

"O tarafta Mavnacılar neler yapıyor? Burada gazeteler onlarla dolu. Aramızda kalsın ama yakında senden haber bekliyorum. Beş büyük şirket ve iki demiryolu bu işi sonuna kadar götürmeye karar almışlar. Çok ciddiler, başınız büyük belada! Pinkerton'la anlaşmışlar ve en iyi adamları Birdy Edwards, izinizi sürüyor. Bunu durdurmanız gerek."

"Şimdi altındaki notu okuyun."

"Tabii ki sana söylediklerim işimi yaparken öğrendiğim şeyler, bu yüzden daha fazlasını bilmiyorum. Mesajlar şifreliydi ve bu kadarını çözebildim."

McMurdo bir süre mektup elinde sessizce oturdu. Sonra birden sis kalktı ve bir uçuruma bakıyordu.

"Bunu bilen başkası var mı?" diye sordu.

"Başka kimseye söylemedim."

"Bu arkadaşınızın haberi ileteceği başkaları kişiler var mı?"

"Sanırım bir iki kişi daha var."

"Loca üyeleri mi?"

"Mümkün."

"Belki de onlara bu Birdy Edwards denen adamın eşkalini vermiştir. O zaman izini sürebiliriz."

"Olabilir. Fakat onu gördüğünü sanmıyorum. İşi sayesinde elde ettiği bilgileri aktarmış. Bu Pinkerton adamını nasıl tanıyabilir ki?"

McMurdo birden ayağa fırladı.

"Tanrım!" diye bağırdı. "Buldum. Bunu daha önce nasıl fark edemedim. Çok şanslıyız! Hiçbir şey yapamadan onu yakalayacağız. Morris, bu mektup bende kalabilir mi?"

"Tabii, benden alın yeter."

"Güzel. Bu işi ben halledeceğim. Senin ismin geçmeyecek bile. Tüm sorumluluğu üzerime alacağım ve bu mektup bana gelmiş gibi davranacağım. Bu seni de memnun eder mi?"

"Tam olarak istediğim de buydu zaten."

"O zaman bu konuyu artık unut. Şimdi locaya gideceğim ve yakın zamanda Pinkerton başarısız olmuş olacak."

"Adamı öldürmeyeceksiniz değil mi?"

"Ne kadar az bilirsen o kadar iyi Kardeş Morris. Vicdanın daha rahat olur ve geceleri daha kolay uyursun. Soru sorma, bırak bu mesele kendi kendine hallolsun."

Morris çıkarken kafasını salladı. "Benim yüzümden cinayete kurban gidecek," dedi.

"Kendini korumak cinayet değildir," dedi McMurdo gülümseyerek. "Ya o ya da biz. Hepimizi yok edene kadar peşimizi bırakmayacak. Kardeş Morris, gelecek oylamada seni üstat seçmeliyiz çünkü locayı kurtardın."

Fakat hareketlerinden bu işin söylediği kadar kolay olmayacağı belliydi. Belki de Pinkerton şirketinin ünü yüzünden endişelenmişti ya da büyük şirketlerin Mavnacıları yok etmek istediğini öğrendiği için endişelenmişti. Ne düşünürse düşünsün kendini en kötü ihtimale karşı hazırlıyordu. Evden çıkmadan önce kendini suçlu duruma düşürebilecek her belgeyi yok etti. Sonra derin bir nefes verdi, artık güvende olduğunu düşünüyordu. Fakat hâlâ endişeli olmalıydı çünkü locaya gitmeden önce Shafter'ın evine gitti. Eve girmesi yasaktı ama cama vurunca Ettie dışarı çıktı. Sevgilisinin gözlerindeki İrlandalı olanlara özgü o parıltı yok olmuştu. Yüzünden tehlikede olduğu anlaşılıyordu.

"Bir şey olmuş!" diye bağırdı Ettie. "Jack, tehlikedesin değil mi?"

"Evet ama şu anda güvendeyim hayatım. İşler kötüleşmeden hareket etsek iyi olacak."

"Ne hareketi?"

"Sana bir gün buradan gideceğimize söz vermiştim. O gün yaklaşıyor. Bugün kötü bir haber aldım ve tehlike altında olduğumu öğrendim."

"Polis mi?"

"Bir Pinkerton. Tabii sen bunun ne olduğunu bilmezsin hayatım ya da benim için ne kadar büyük bir tehlike olduğunu. Buradan hemen gitmem gerekebilir. Eğer gidersem benimle geleceğini söylemiştin."

"Jack, böylece seni bu bataktan kurtarmış oluruz!"

"Bazı konularda dürüstümdür Ettie. Dünyayı verseler zarif saçlarından tek bir tel koparmam. Seni bulutların üzerindeki altın tahtından bir santim bile aşağı indirmem. Bana güveniyor musun?"

Ettie hiçbir şey söylemeden ellerini kendi elleri arasına alarak "O zaman sana söylediklerimi iyi dinle ve dediklerimi harfiyen yap. Kaçmamızın tek yolu bu. Burada kötü şeyler olacak, bunu iliklerimde hissediyorum. Birçok insan tehlikede. Ben de onlardan biriyim. Ne zaman gidersem gideyim gece de olsa sabah da benimle gelmelisin!" dedi.

"Senin peşinden her yere gelirim."

"Hayır, benimle birlikte gelmelisin. Eğer bu vadiden kaçarsam bir daha geri gelemem ve seni nasıl arkamda bırakabilirim? Benimle birlikte gelmek zorundasın. Geldiğim yerde iyi bir kadın tanıyorum, biz evlenene kadar onun yanında kalabilirsin. Bunu yapar mısın?"

"Evet Jack, yaparım."

"Tanrıya şükürler olsun ki bana güveniyorsun! Bu güvenini asla boşa çıkarmayacağım. Dediklerimi iyi dinle Ettie. Sana haber yollayacağım ve haberi alır almaz tren istasyonundaki bekleme odasına gelip ben gelene kadar bekleyeceksin."

"Ne zaman olursa olsun haberi aldığım an geleceğim Jack."

Kaçış hazırlıklarını yaptığı için biraz daha rahatlayan McMurdo locaya git-

ti. Toplantı çoktan başlamıştı ve ancak dış kapıdaki sonra da iç kapıdaki gardiyanlarla karışık işaretler ve parolalar değiştirerek içeri girebildi. Odaya girdiğinde topluluktan karşılama sesleri yükseldi. Oda kalabalıktı fakat kalabalığın ve tütün dumanının içinde Üstat'ın kara yelesini, Baldwin'in vahşi yüzünü, Harraway'in akbaba figürünü, sekreteri ve locanın diğer liderlerini görebiliyordu. Haberleri hepsinin duyacağı için sevindi.

"Geldiğin çok iyi oldu Kardeş!" dedi McGinty. "Senin fikrine ihtiyacımız olduğu bir mesele var."

"Lander ve Egan," dedi yanındaki McMurdo sandalyesine otururken. "Stylestown'da Crabbe'in vurulması işiyle ilgili. İkisi de adamı kendisinin öldürdüğünü söylüyor ve ödül parasını istiyorlar. Son mermiyi kimin ateşlediğini nereden bileceğiz?"

McMurdo ayağa kalktı ve elini kaldırdı. Tüm masanın dikkati ona çevrilmişti. Herkes susmuş, McMurdo'nun söyleyeceklerini bekliyordu.

"Yüce Üstat," dedi yüksek bir sesle, "acil bir durum var!"

"Kardeş McMurdo aciliyet belirtiyor," dedi McGinty. "Loca kurallarına göre onu dinlemek zorundayız. Evet Kardeş, seni dinliyoruz."

McMurdo cebinden mektubu çıkardı.

"Yüce Üstat ve kardeşlerim," dedi. "Size kötü haberler getirdim. Fakat bunu söylemek zorundayım, locamızın geleceği buna bağlı. Eyaletin en güçlü şirketlerinin bize karşı birleştiğini ve Birdy Edwards adındaki bir Pinkerton'ın peşimizde olduğu hakkında kanıtım var. Bu dedektif şu an bile hepimizi astırmak ya da ömür boyu hapse atmak için kanıt topluyor. Bu konuyu sizinle tartışmak üzere aciliyet belirttim."

Odaya bir sessizlik çökmüştü. Üstat tarafından sessizlik bozuldu.

"Kanıtın nedir Kardeş McMurdo?" diye sordu.

"Elime ulaşan bu mektup," dedi McMurdo. Mektubu yüksek sesle okudu. "Prensiplerim gereği mektubu size veremem ya da kimin gönderdiği hakkında daha fazla bir şey söyleyemem. Fakat sizi temin ederim ki locayı ilgilendiren bilginin tümü bu mektupta yazılı. Konuyu bilginize sunarım."

"Üstat," dedi yaşlı kardeşlerden birisi. "Birdy Edwards'ın en iyi Pinkerton dedektifi olduğunu duymuştum."

"Onu daha önce görmüş olan var mı?"

"Evet," dedi McMurdo. "Ben gördüm."

Masadan şaşkınlık ifadeleri yükseldi.

"Onu avucumuzun içinde tutuyoruz," dedi yüzünde kararlı bir gülümsemeyle. "Eğer kartlarımızı doğru oynarsak bu işi başlamadan bitirebiliriz. Eğer bana güvenir ve dediklerimi yaparsanız korkacak bir şeyimiz yok."

"Korkacak neyimiz var ki? Yaptıklarımız hakkında ne biliyor olabilir?"

"Herkes sizin kadar güçlü olsaydı bu söylediğiniz doğru olurdu Konsey Üyesi. Fakat bu adamın arkasında kapitalistlerin milyonları var. Sizce locamızda satın alınabilecek zayıf kardeşler yok mu? Tüm sırlarımızı öğrenebilir, belki de çoktan öğrenmiştir. Bu işin tek bir çözümü var."

"Vadiyi asla terk etmemeli," dedi Baldwin.

McMurdo başını salladı. "Doğru Kardeş Baldwin," dedi. "Geçmişte tatsızlıklar yaşamış olsak da çok doğru konuştuğunu itiraf etmeliyim."

"Peki, nerede bu adam? Onu nasıl bulacağız?"

"Yüce Üstat," dedi McMurdo. "Bence bu konu tüm locanın önünde konuşulabilecek bir konu değil. Buradaki kimseyi suçlamak istemem fakat eğer adam onun peşinde olduğumuzu öğrenirse onu bir daha yakalayamayız. Locanın bir vekil kurulu seçmesini öneriyorum, kendiniz önerimi kabul ederseniz Kardeş Baldwin ve beş kişi daha. O zaman bildiklerimi anlatabilirim ve ne yapacağımıza karar veririz."

Öneri hemen kabul edildi ve bir kurul seçildi. McGinty ve Baldwin dışında kurulda akbaba yüzlü sekreter Harraway, acımasız Kaplan Cormac, hazinedar Carter ve Willaby kardeşler vardı.

Locanın her zaman yaptığı kutlama kısa ve sessizdi, herkesin üzerinde bir şüphe vardı. Üyeler ilk defa yıllardır altında gezdikleri açık havanın kanun ve tehlike bulutlarıyla kapandığına şahit oluyorlardı. Diğer insanlara çektirdikleri acılar normal hayatlarının bir parçası haline gelmişti ve kendilerine bir şey olacağı fikri hiçbir zaman akıllarında yer etmemişti. Fakat şimdi intikam o ka-

dar yakındı ki hepsi şok olmuştu. Loca erkenden dağıldı ve vekil kurulu toplantısına başladı.

"Evet McMurdo!" dedi tüm üyeler gittikten sonra. Yedi adam da yerlerinde oturuyorlardı. "Size Birdy Edwards'ı tanıdığımı söyledim."

McMurdo açıklamaya girişerek "Burada farklı bir isim kullandığını söylememe gerek yok sanırsam. Cesur bir adam fakat deli değil. Steve Wilson adıyla Hobson's Patch'de kalıyor."

"Bunu nereden biliyorsun?"

"Çünkü kendisiyle konuştum. En başta pek üzerinde durmadım fakat bu mektubu okuduktan sonra Birdy Edwards'ın o olduğunu fark ettim. Çarşamba günü dolaşmaya çıktığımda trende tanıştık. Gazeteci olduğunu söyledi. O zaman bu söylediğine inandım. New York'ta bir gazetede çalıştığını, Mavnacılar ve cinayetler hakkında bilgi topladığını söyledi. Ağzımdan laf alabilmek için her türlü yolu denedi. Tabii ki ben hiçbir şey söylemedim. 'Editörümün seveceği türden şeyler için çok iyi para ödeyebilirim,' dedi. Hoşlanacağını düşündüğüm bir hikâye uydurdum ve bana yirmi dolar verdi. 'Tüm sorularımı cevaplarsan bunun on katını veririm,' dedi."

"Ona ne anlattın?"

"O sırada bir hikâye uydurdum."

"Gazeteci olmadığını nereden biliyorsun?"

"Anlatayım. Hobston's Pacth'de indi, ben de öyle. Bir telgraf bürosuna giriyordum ki onun da aynı yerden çıktığını gördüm. Vezneye yaklaştım. Operatör o telgraf bürosundan çıktıktan sonra 'Şuraya bak, bunun için iki katı para almam lazımdı.' dedi. 'Keşke alsaydınız,' dedim ben de. Tüm kâğıdı Çince gibi işaretlerle doldurmuştu. 'Her gün böyle bir kâğıt getiriyor,' dedi operatör. 'Gazetesi için özel bir haber hazırlıyormuş, başkalarının eline geçmesinden korkuyordur,' dedi. O zaman bu bana da mantıklı gelmişti fakat şimdi gerçeği anladım."

"Tanrım! Haklısın," dedi McGinty. "Peki ne yapmamızı önerirsin?"

"Neden gidip işini bitirmiyoruz?" dedi birisi.

"Evet, ne kadar çabuk o kadar iyi."

"Nerede oturduğunu bilsem burada zamanınızı harcamazdım," dedi McMurdo. "Hobston's Patch'de oturuyor fakat hangi ev bilmiyorum. Ama bir planım var."

"Peki planın nedir?"

"Yarın sabah Hobston's Patch'e gideceğim. Telgraf bürosunda bekleyeceğim ve geldiğinde ona Hür Adam üyesi olduğumu söyleyeceğim. Daha sonra da tüm sırlarımızı para karşılığı söyleyemeye hazır olduğumu... Kanıtların evimde olduğunu fakat sabah evime girdiğini görülürse beni öldüreceklerini, bu yüzden akşam on gibi gelmesini söyleyeceğim. Kesinlikle gelecektir."

"Sonra?"

"Devamını siz planlayabilirsiniz. Bayan MacNamara'nın evinde benden ve Scanlan'dan başkası yok. Ayrıca Bayan MacNamara ağır işitiyor. Eğer gelmeyi kabul ederse ki edecektir, size haber vereceğim. Siz saat dokuz gibi gelirsiniz ve ben saat onda onu içeri alırım. Eğer canlı çıkmayı başarırsa hayatı boyunca ne kadar şanslı olduğundan bahseder!"

"Pinkerton'da bir kişilik yer açılacak. Yarın saat dokuzda evinde olacağız. Adamı içeri alıp kapıyı kapattıktan sonra gerisini bize bırakabilirsin."

BIRDY EDWARS'IN YAKALANIŞI

McMurdo'nun da dediği gibi yaşadığı ev ıssız bir yerdi ve planladıkları suç için çok uygundu. Kasabanın en ucundaydı ve yoldan uzaktaydı. Normalde suçlular hedeflerini takip edip silahlarını üzerine boşaltırlardı fakat bu adamın ne kadar şey bildiğini, bunları nasıl öğrendiğini ve patronlarına neler anlattığını öğrenmek zorundaydılar.

Geç kalmış olabilirlerdi, tüm sırları şirkete iletilmiş olabilirdi. Fakat geç kalmışlarsa bile en azından intikamlarını alabileceklerdi. Dedektifin henüz yeterli bilgi toplayamadığını düşünüyorlardı yoksa McMurdo'nun sorduğunu söylediği kadar çok soru sormazdı. Yakında bunu adamın kendisinden öğrenebileceklerdi. Bir kere yakaladıktan sonra onu konuşturacak bir yol bulabilirlerdi. İlk defa birini sorguya çekmiyorlardı.

McMurdo anlaşıldığı üzere Hobston's Patch'e gitti. O gün polis kendisiyle normalden daha fazla ilgileniyordu. Hatta Albay Marvin, McMurdo'yu Chicago'dan tanıdığını söyleyen polis, tren istasyonunda onunla konuştu. Öğlen olduğunda geri dönmüştü ve sendika binasında McGinty ile görüştü.

"Geliyor," dedi.

"Güzel!" dedi McGinty. Dev adam ceketini çıkarmıştı, yeleğinin üzerinde altın zincirler parlıyordu ve gür sakalının hemen altındaki kravatında elmas bir

kravat iğnesi dikkat çekiyordu. İçki ve politika onu çok güçlü ve bir o kadar da zengin bir adam yapmıştı. Bu yüzden önünde duran darağacı ya da hapishane ona normalden daha korkunç görünüyordu.

"Sence çok şey öğrenebilmiş midir?" diye sordu gergin bir şekilde.

McMurdo yavaşça başını sallayarak "Uzun süredir burada, en az altı hafta. Eğer tüm o şirketlerin parasıyla aramıza sızmayı başardıysa büyük ihtimal sonuç almıştır ve her şeyi patronlarına anlatmıştır," dedi.

"Locada zayıf halka yok," diye bağırdı McGinty. "Hepsi sadık adamlar. Fakat Tanrım! Korkak Morris'i unuttum. Bizi ele veren kesinlikle odur. Bu akşam evine birkaç adam gönderip ne bildiğini öğrenelim."

"Bunda bir sakınca görmüyorum," diyerek cevapladı McMurdo. "Morris'i sevdiğimi inkâr etmeyeceğim, ona zarar geldiğini görmek beni üzer. Loca hakkında birkaç kere konuştuk ve bakış açısı sizden ve benden farklı olsa da köstebek olacak birine benzemiyordu. Fakat tabii ki en doğru kararı siz verirsiniz."

"Ona dersini vereceğim!" dedi McGinty öfkeyle. "İki senedir ondan şüpheleniyordum zaten."

"Siz en iyisini bilirsiniz," diye cevapladı McMurdo. "Fakat ne yapacaksınız yarın yapmalısınız. Bugün polisi ayaklandıramayız."

"Doğru," dedi McGinty. "Kalbini sökmemiz gerekse bile bu Birdy Edwards denen adamın sırlarımızı nasıl öğrendiğini bulacağız. Tuzak olduğundan şüphelenmiş midir?"

McMurdo güldü. "Sanırım zayıf noktasını yakaladım," dedi. "Mavnacıların izini cehenneme kadar sürmeye hazır. Para da aldım." McMurdo cebinden bir tomar para çıkarıp gülümsedi. "Belgeleri görünce bir bu kadar daha verecek."

"Saf bir adammış," dedi McGinty. "Belgeleri neden yanında getirdiğini sormadı mı?"

"Sanki polisin gözünde şüpheli durumdayken böyle şeyleri üzerimde taşırım da! Üstelik bugün Albay Marvin tren istasyonunda yanıma geldi."

"Evet, duydum," dedi McGinty. "Bu işin ucu sana dokunacak. İşimiz bittiğinde cesedi terk edilmiş madenlerden birine atabiliriz fakat ne yaparsak ya-

palım sen Hobston's Patch'de yaşayan bir adamın öldürüldüğü gün orada görüldün."

McMurdo omuzlarını silkti. "İz bırakmazsak hiçbir şey kanıtlayamazlar," dedi. "Gece eve geldiğini kimse görmez, gittiğini de kimsenin görmeyeceğinden emin olmalıyız. Şimdi Konsey Üyesi, size planımı anlatacağım ve diğerlerine bildirmenizi isteyeceğim. Saat onda eve gelecek. Kapıyı üç kere çalacak ve ben açacağım. Sonra arkasına geçip kapıyı kapatacağım. Sonra istediğimizi yapabiliriz."

"Yeterince kolay."

"Evet fakat sonraki adım biraz daha karışık. Çetin bir ceviz. Her zaman silahlı dolaşıyor. Onu kandırdım ama yine de silahlı gelecektir. Beni yalnız bulmayı beklediği bir odaya girip yedi kişi gördüğünü düşünün. Bir çatışma çıkacaktır ve birisi yaralanabilir."

"Doğru."

"Ayrıca silah sesleri kasabadaki her polisi eve getirir."

"Haklısın sanırım."

"Benim fikrim şöyle: Siz büyük odada bekleyeceksiniz, evime geldiğinizde konuştuğumuz odada. Ben ona kapıyı açacağım, oturma odasına götürüp belgeleri getirmek için odadan çıkacağım. Bu sırada size durumun nasıl gittiğini söyleyebilirim. Sonra sahte birkaç belgeyle geri döneceğim. Belgeleri okurken üstüne çullanıp kollarını tutacağım ve size sesleneceğim. Ne kadar hızlı gelirseniz o kadar iyi, en az benim kadar güçlü bir adam ve onu çok uzun süre tutamayabilirim fakat siz gelene kadar tutabileceğime inanıyorum."

"İyi bir plan," dedi McGinty. "Loca bunun için sana borçlu. Görevim bittiğinde yerime geçmen için çalışacağım."

"Teşekkür ederim Konsey Üyesi, ben hâlâ yeni bir üye sayılırım," dedi McMurdo fakat yüzündeki ifade iltifat hakkında ne düşündüğünü gösteriyordu.

Eve döndüğü zaman akşam için hazırlıklarını yaptı. Smith&Wesson altıpatlarını temizledi, yağladı ve doldurdu. Sonra dedektifi tuzağa düşürecekleri odayı inceledi. Büyük bir odaydı, ortada büyük bir masa ve köşede bir şömine vardı. İki duvarda cam vardı ve üzerlerinde panjur yoktu, yalnızca ince perde-

ler vardı. McMurdo bu detayları dikkatlice gözlemledi. Gizli bir buluşma için fazla göz önünde bir yer olduğunu anlamış olmalıydı. Fakat evin yoldan uzakta oluşu bu durumu telafi ediyordu. Sonra komşusuyla durumu konuştu. Scanlan bir Mavnacı olduğu halde kendi fikirlerini savunamayacak kadar güçsüz bir adamdı ve içten içe örgütün yaptığı işler onu korkutuyordu. McMurdo ona durumu kısaca anlattı.

"Senin yerinde olsaydım Mike Scanlan, bu gece eve gelmezdim. Bu akşam burada hoş şeyler olmayacak."

Scanlan "Haklısın Mac," diyerek cevapladı. "Bende eksik olan şey cesaret. Madende Müdür Dunn'ın öldürüldüğünü görmek beni çok etkiledi. Ben bu iş için yaratılmamışım, McGinty ya da senin gibi biri değilim. Eğer korkak olduğumu düşünmeyecekseniz bu gece sizi yalnız bırakırım."

Adamlar anlaştıkları saatte geldiler. Dışarıdan normal vatandaşlar gibiydiler; temiz giyimli ve saygılılardı fakat donuk gözlerinden Birdy Edwards'a ne kadar acı çektirmek istedikleri okunabiliyordu. Bu odada bulunan her adamın eli birçok kez kana bulanmıştı. Onlar için insan öldürmek bir kasabın koyun kesmesiyle aynı şeydi.

En başta, hem giyim hem de suçluluk olarak McGinty vardı. Sekreter Harraway uzun boylu, titrek elli bir adamdı. Locaya son derece sadıktı ve adaletli olduğu tek konu locanın işleyişi konusuydu. Hazinedar Carter orta yaşlı bir adamdı, somurtkan bir yapısı ve parşömen sarısı bir cildi vardı. Plan yapma konusunda çok yetenekliydi ve genelde tüm cinayetlerin planlarını o yapardı. Willaby kardeşler uzun, kıvrak vücutlarıyla ve kararlı yüzleriyle atılgan gençlerdi. Kaplan Cormac, esmer ve ağır bir gençti, vahşiliği kardeşlerini bile korkutuyordu. İşte o akşam Pinkerton dedektifini yakalamak için McMurdo'nun evine gelen adamlar bunlardı.

Ev sahibi masaya viski koymuştu ve adamlar kendilerini iş için hazırlamaya başladı. Baldwin ve Cormac şimdiden yarı sarhoştular, alkol onları daha da vahşi yapmıştı. Corman ellerini yanan ocağın üzerine koydu.

"Bu oldukça iyi," dedi nefretle.

"Evet," dedi Baldwin ne demek istediğini anlayarak. "Adamı şömineye bağlarsak konuşacağından hiç şüphem yok."

"Konuşacak. Konuşturacağız," dedi McMurdo. Sinirleri çelik gibiydi, bütün bu olaylara rağmen hâlâ her zamanki gibi sakin ve rahattı. Diğerleri de bunun farkına varıp onu takdir ettiler.

"Sana güveniyoruz," dedi McGinty onaylayarak. "Ellerin gırtlağını kavrayana kadar hiç ses çıkarmayacağız. Fakat pencerelerinde panjur olmaması kötü oldu."

McMurdo cama yürüdü ve perdenin arasından bakarak "Bu saatte bizi kimse göremez. Vakit yaklaşıyor," dedi.

"Belki de gelmez. Şüphelenmiş olabilir," dedi sekreter.

"Gelecek, merak etmeyin. Siz onu görmeye ne kadar istekliyseniz o da buraya gelmeye o kadar istekliydi. Yazık!"

Hepsi balmumundan heykeller gibi kıpırdamadan oturdular, bazılarının bardakları dudaklarında kalmıştı. Kapı üç kere çalındı.

McMurdo elini kaldırarak "Sessiz!" dedi. Adamlar sevinçle birbirlerine baktılar ve ellerini silahlarının üzerine koydular. "En ufak bir ses bile çıkarmayın!" diye fısıldadı McMurdo odadan çıkarken. Kapıyı arkasından dikkatlice kapattı.

Katiller kulak kabartıp beklediler. Kardeşlerinin adımlarını saydılar. Dış kapının sesini duydular. Birkaç kelime söylendi. Daha sonra ikinci bir ayak sesi ve yabancı bir ses duydular. Bir saniye sonra kapı kapandı ve anahtar çevrildi. Av tuzağa yakalanmıştı. Kaplan Cormac güldü fakat McGinty elleriyle ağzını kapattı.

"Sessiz ol salak!" diye fısıldadı. "Bizi ele vereceksin!"

Yan odadan konuşma sesleri geliyordu. Konuşma bitmek bilmedi. Sonra kapı açıldı ve McMurdo kafasını uzattı, işaret parmağı dudaklarının üzerindeydi. Odaya girdi ve hepsine tek tek baktı. Yüzünde bir değişiklik vardı. Çok meşgul biri gibi davranıyordu. Yüzü taş kesilmişti fakat gözlüğünün arkasında gözleri heyecanla parlıyordu. Bir lidere dönüşmüştü. Hepsi heyecanla ona baktı fakat o bir şey söylemiyordu. Hâlâ aynı şekilde hepsine tek tek bakıyordu.

"Ee?" dedi McGinty en sonunda. "Burada mı? Birdy Edwards geldi mi?"

"Evet," dedi McMurdo yavaşça. "Birdy Edwards burada. Birdy Edwards benim!"

Bu sözlerden sonra oda o kadar sessizleşmişti ki dışarıdan dinleyen birisi odanın boş olduğunu sanardı. Ocağın üstündeki tencerenin çıkardığı ses kulak tırmalıyordu. Yedi beyaz suratın hepsi bu adama dönmüş, korkuyla ona bakıyordu. Sonra ani bir cam kırılması sesi duyuldu ve her camdan tüfek namluları perdeleri yırtarak çıktı.

Bunun üzerine McGinty yaralı bir ayı gibi kükredi ve yarı açık kapıya doğru atıldı. Kapıyı açtığında Albay Marvin'in mavi gözleri ve kendisine doğrulttuğu altıpatlarla karşılaştı. McGinty sendeledi ve koltuğuna düştü.

"Burada daha güvendesiniz Konsey Üyesi," dedi McMurdo olarak tanıdıkları adam. "Ve Baldwin, elini silahından çekersen hâlâ yaşayabilirsin. Silahını bırak yoksa Tanrı şahidim olsun ki... Evet, böyle daha iyi. Evin etrafında kırk silahlı adam var, ne kadar kaçış şansınız olduğunu hesaplayabilirsiniz. Silahlarını al Marvin!"

Camlardan uzanan tüfeklerin arasında direniş gösterme şansları yoktu. Silahları alındı. Hâlâ şaşkınlıkla oturuyorlardı.

"Ayrılmadan önce bir şey söylemek istiyorum," dedi onları tuzağa düşüren adam. "Mahkemeye kadar tekrar görüşeceğimizi sanmıyorum. O zamana kadar anlattıklarım üzerinde düşünün. Artık kim olduğumu biliyorsunuz. Sonunda her şeyi açıklayabilirim. Ben Pinkerton'dan Birdy Edwards, örgütünüzü dağıtmak için seçildim. Zor bir işti, kimse, en yakınlarım bile ne yaptığımı bilemezdi. Sadece Albay Marvin ve patronlarım bundan haberdardı. Fakat bu iş burada bitti ve kazanan ben oldum!"

Yedi sararmış yüz ona baktı. Hepsinin gözlerinde tarifsiz bir nefret vardı. Edwards tehdit edildiğini anlamıştı.

"Belki de bu işin burada bitmediğini düşünüyorsunuz. Göreceğiz. Çoğunuz bir daha dışarı adımınızı atamayacaksınız ve sizden sonra bu akşam tutuklanacak altmış kişi daha var. Fakat söylemeliyim ki bu işe başladığımda örgütünüzün varlığına inanmıyordum. Gazetelerin uydurduğu bir şey olduğunu sa-

nıyordum, bu yüzden bunu kanıtlamaya çalışıyordum. Hür Adam Tarikatı ile ilgili olduğunuzu öğrenince Chicago'ya gidip üye oldum. O zaman sizin var olmadığınıza iyice inanmıştım, örgüt bir hayır örgütüydü, kötü hiçbir şey yapmıyorlardı."

"Yine de işimi yapmam gerekliydi, bu yüzden buraya geldim. Buraya gelince yanıldığımı, örgütün ucuz bir hikâye olmadığını öğrendim. Chicago'da kimseyi öldürmedim. Hayatımda hiç sahte para basmadım. Size verdiklerim gerçek paralardı ve hayatımda bundan iyi bir alışveriş yapmadım. Örgütünüzün bir suç örgütü olduğunu bildiğimden suçluymuş gibi davrandım ve işe de yaradı. Böylece örgütünüze katıldım ve bir üyeniz gibi davrandım. Belki en az sizin kadar kötü biri olduğumu düşünecekler. Sizi yakaladığım sürece ne düşündükleri önemli değil. Fakat gerçek bu mu? Yaşlı Stanger'ı dövmeye gittiğiniz gece mesela. Onu uyarmaya zaman yoktu fakat onu öldüreceğin sırada seni durdurdum Baldwin. Sizin üyenizmişim gibi önerdiğim her şey engelleyebileceğimi bildiğim şeylerdi. Dunn ve Menzies'i kurtaramadım çünkü yeterince bilgim yoktu fakat katillerin idam edilmesini sağlayacağım. Chester Wilcox'u uyardım, böylece evini patlattığımızda orada değildi. Durduramadığım birçok suç oldu fakat geriye dönüp düşündüğünüzde ne zaman hedefiniz eve başka bir yoldan gelse ve ne zaman o gece dışarı çıkmış olsa ya da ne zaman dışarı çıkacağı zaman evde kalsa benim uyarılarım sayesinde oldu."

McGinty sıkıca kapalı dişleri arasından "Adi hain!" diyerek tısladı.

"İçinizi rahatlacaksa bana böyle diyebilirsiniz John McGinty. Siz ve adamlarınız burada uzun zamandır hem insanların hem de Tanrı'nın düşmanlarıydınız. Elinizde tuttuğunuz insanları kurtaracak birisi lazımdı, bunun yapmanın tek yolu vardı ve ben de gerekeni yaptım. Siz bana hain diyorsunuz fakat kasabadaki insanlar siz asıldığınızda bana kahraman diyecekler. Üç ay bu cehennemde yaşadım. Washington hazinesindeki tüm para için bile bir üç daha yaşamam. Her şeyi öğrenene kadar kalmak zorundaydım. Her üyenin ismini, her sırrınızı. Burada olduğum haberi gelmeseydi biraz daha bekleyebilirdim. Kasabaya burada olduğumu bildiren bir mektup geldi, o zaman hızlı hareket etmem gerektiğini anladım. Size söyleyecek başka bir şeyim yok. Ecelim geldi-

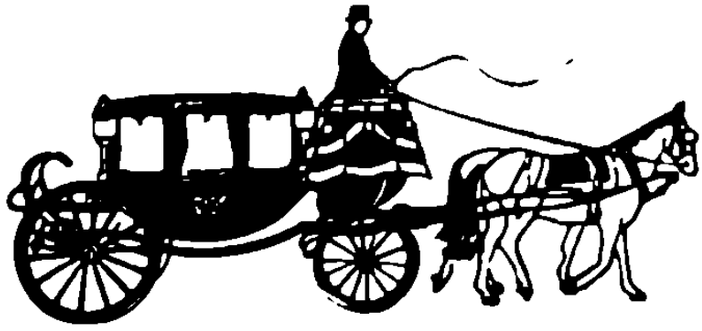
ği zaman burada yaptıklarımı hatırlayacak ve vicdanım rahat öleceğim. Şimdi, Marvin, seni daha fazla tutmayayım. Hepsini nezarethaneye götür."

Pek anlatacak bir şey kalmadı. Scanlan'a Bayan Ettie Shafter'ın adresine götürülmek üzere mühürlü bir not verildi. Kendisi de bu görevi bir gülümseyerek kabul etti. Sabahın erken saatlerinde güzel bir kadın ve sessiz, yaşlı bir adam demiryolu şirketi tarafından özel gönderilmiş bir trene bindiler, tren hiçbir durakta durmadan bu tehlikeli vadiden uzaklaştı. Ettie de sevgilisi de Korku Vadisi'ne bir daha ayak basmadılar. On gün sonra Chicago'da evlendiler ve Jacob Shafter şahitleri oldu.

Mavnacıların duruşması vadiden uzakta bir mahkemede yapıldı, böylece örgüt hâkimi korkutamayacaktı. Çaresizce debelendiler. Çaresizce locanın tüm parasını, vadideki insanları tehdit ederek ve onlara şantaj yaparak alınan parayı, kendilerini kurtarmak için su gibi harcadılar. Hayatları hakkında her detayı, işledikleri her suçu bilen bu adamın ifadesi tüm çaresiz denemelere rağmen asla değişmedi. Sonunda insanlara korku salan bu örgüt dağılmıştı. Vadinin üzerindeki kara bulutlar sonsuza dek kayboldu.

McGinty darağacına gönderildi, ağlayarak ve bağırarak öldü. Sekiz loca lideri de aynı kaderi paylaştılar. Geri kalanlar farklı sürelerde hapis cezasına çarptırıldılar. Birdy Edwards'ın davası artık kapanmıştı. Fakat tahmin ettiği gibi her şey daha bitmemişti. Ted Baldwin darağacından kurtulmuştu, Willaby kardeşler de öyle. On yıl boyunca hapisteydiler fakat tekrar özgür kalacakları bir gün gelecekti. Edwards emindi ki o gün huzurlu hayatı son bulacaktı. Kurtulanlar kardeşlerinin intikamını Edwards'ın kanıyla alacaklarına yemin etmişlerdi. Ve yeminlerini tutmak için her şeyi yapmaya hazırlardı!

Kendisine yapılan iki suikast girişiminin ardından Chicago'dan kaçmak zorunda kaldı. İsmini değiştirip California'ya taşındı. Bir süre rahat ettiler fakat karısı Ettie Edwards hastalıktan öldü. Hayatına bir kez daha kast ettiler ve bir kez daha ismini değiştirerek kaçtı. Douglas adıyla kendine Barker adında bir ortak buldu ve maden işine girerek zengin oldu. Bu sefer izini bulduklarını öğrendi ve tam zamanında İngiltere'ye kaçtı. Sonra da John Douglas olarak ikinci kere evlendi ve Sussex'de bir beyefendi olarak yaşamaya başladı. Bu durum da okuduğunuz tuhaf olayla sonlandı.

SON SÖZ

Adli mahkeme sonuçlandı. John Douglas daha yüksek bir mahkemeye sevk edildi ve jüri mahkemesi kendini koruduğu gerekçesiyle onu suçsuz buldu.

"*Her ne pahasına olursa olsun İngiltere'den gidin.*"

Holmes, Bayan Douglas'a yazıyordu.

"*Burada kaçtığı insanlardan daha tehlikeli kişiler var. Kocanız İngiltere'de güvende değil.*"

İki ay geçmişti ve dava büyük ölçüde aklımızdan çıkmıştı. Sonra bir sabah posta kutumuza gizemli bir not bırakıldı. Üzerinde ne imza ne de adres vardı. Ben güldüm fakat Holmes çok ciddiydi.

"Olamaz, Watson!" dedi ve kaşlarını çatarak oturdu.

Geçen gece geç saatlerde ev sahibemiz Bayan Hudson, Holmes'u çok acil bir konu hakkında görmek isteyen birinin olduğunu söyledi. Yolladığı mesajın ardından Cecil Barker geldi; malikâneden tanıdığımız beyefendi. Yüzü bembeyazdı.

"Çok kötü haberler aldım Bay Holmes, korkunç haberler," dedi.

"Ben de bundan korkuyordum," dedi Holmes.

"Sizde mi bir telgraf aldınız?"

"Hayır, telgraf almış birisi bana haber yolladı."

"Zavallı Douglas. Gerçek adının Edwards olduğunu söylüyor ama benim için her zaman Benito Kanyonu'ndan Jack Douglas olarak kalacak. Üç hafta önce size *Palmyra* gemisiyle Güney Afrika'ya gittiklerini söylemiştim."

"Kesinlikle."

"Dün gece gemi Cape Town'a ulaşmış. Bu sabah Bayan Douglas'tan bir telgraf aldım."

"St. Helena Adası yakınlarında çıkan fırtınada Jack güverteden düştü. Kimse nasıl olduğunu bilmiyor."

Ivy Douglas

"Hah! Demek düştü öyle mi?" dedi Holmes düşünceli bir şekilde. "Çok iyi ayarlanmış."

"Yani sizce kaza değil miydi?"

"Kesinlikle hayır."

"Öldürüldü mü?"

"Evet!"

"Ben de öyle düşünmüştüm. Ah şu Mavnacılar! Adi katiller, pislik sürüsü..."

"Hayır efendim," dedi Holmes. "Burada daha büyük bir güç var. Bu kesilmiş pompalı tüfekle ya da tabancayla işlenen beceriksiz cinayetlerden biri değil. Her usta, eserinde kendinden izler bırakır. Bu işte Moriarty'nin parmağı var. Bu suç Londra'dan işlenmiş, Amerika'dan değil."

"Fakat hangi nedenle?"

"Çünkü bunu yapan adam başarısız olamaz. İçinde bulunduğu özel durum her yaptığının başarılı olmasına bağlı. Büyük bir beyin ve büyük bir örgüt tek bir adamın peşine düşmüş. Bir cevizi çekiçle kırmak gibi aşırı güç uyguluyorlar fakat güç aşırı olsun olmasın ceviz her şekilde kırılıyor."

"Bu adamın olaylarla nasıl bir bağlantısı olabilir ki?"

"Sadece yakınındakilerden öğrendiklerimi söyleyebilirim. Bu Amerikalı-

lar bilgililermiş. Ellerinde İngiltere'de işlenmesi gereken bir suç var ve her yabancı suçlunun yapacağı gibi yerli bir suçluyla işbirliği yapmışlar, bu büyük beyinden yardım istemişler. İşte o adan itibaren hedefleri zaten ölüydü. Öncelikle peşinden bir kişi gönderip adamın nerede olduğunu bulacaktı. Sonra olası planlarını hazırlayacaktı. Adamı başarısız olduğunda neden başarısız olduğunu öğrenip buna karşı hazırlanacak ve işi kendisi bitirecekti. Birlstone Malikânesi'nde onu uyardığımı duydunuz. Haklı mıymışım?"

Barker öfkeyle elini alnına vurdu.

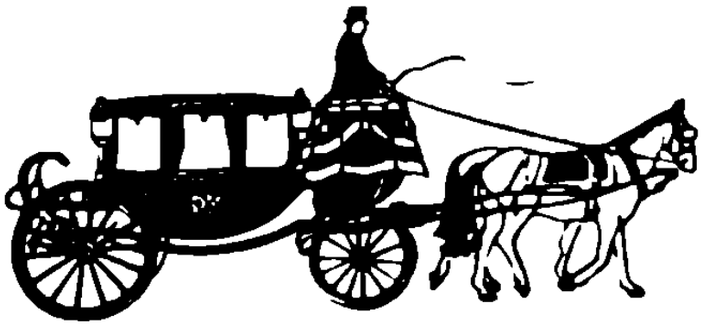
"Yani oturup bunu kabullenecek miyiz? Bu şeytanı kimse yenemez mi?"

"Hayır, öyle demedim," dedi Holmes, gözleri geleceğe bakıyor gibiydi. "Kimse yenemez demiyorum fakat bana zaman tanımalısınız, zamana ihtiyacım var!" Birkaç dakika sessizce oturduk. Onun gözleri ise hâlâ geleceğe bakıyordu.

AFORİZMALAR

"Adım Sherlock.
Başkalarının bilmediği şeyleri bilmek benim işim."

"Ben beyinim, Watson. Geri kalanım sadece bir ilave."

Korku en bulaşıcı hastalıktır.

Filizlendikten sonra bir fikri asla öldüremezsin.

Ben kahraman değilim, yüksek işlevli bir sosyapatım.

Kitap, cebinde taşıdığın, sihirli bir bahçe gibidir.

Kilitli odalar dünyasında, anahtarı olan adam kraldır.

Şanssızlıklar asla yalnız gelmez.

Çözülmesi en zor olan suçlar, nedensiz işlenenlerdir.

"Eğitim hiçbir zaman sona ermez, Watson. Eğitim, en esaslı derslerin sonda yer aldığı bir süreçtir."

Kanunun diğer tarafında olsaydım en başarılı suçlu ben olurdum.

Bir suçu çözmenin ilk prensiplerinden biri, her ne kadar önemsiz gibi görünse de hiçbir ayrıntıyı atlamamaktır. İnsanın göz ardı ettiği şeyleri görmek...

İmkânsızı çıkardığında elinde kalan şey gerçeklerdir.

Bir şeyi saklamanın en iyi yolu, onu herkesin görebileceği bir yere koymaktır.

İp çok ama ben uçlarını bulamadım.

Bir kadının sezgileri bazen en mantıklı çıkarımlardan bile daha değerli olabilir. Karmaşık beyinleriyle art arda sıraladıkları senaryoları mutlaka dikkate alın. Bunlar sizi hiç tahmin etmediğiniz sonuçlara ulaştırdığında haklı olduğumu anlayacaksınız.

Kader önümüze benzersiz bir problem koydu ve tek ödülü çözümü bulmak oldu.

Kanunların yenilgiye uğradığı her durumda, adalet kılıcı intikamını almak için bekliyor olacak.

Bir şey ne kadar garip görünüyorsa, o denli az gizemli olduğu ortaya çıkar. Tıpkı sıradan bir yüzü tanımlamanın çok zor olduğu gibi. Asıl akıl karıştıran da sıradan, genel suçlardır.

Romalıların dediği gibi: İnsanlar arkamdan konuşadursun, ben evimde sandığımdaki parayı izleyerek kendimi alkışlıyorum.

Suç evrenseldir. Mantık ise nadir görülür.

Her usta, eserinde kendinden izler bırakır.

Anlattıklarınız ilgimi çekti ancak ikna olduğumu söyleyemem.

Bildiğiniz üzere, her şey aynı kalsın diye bir şeyler değişmek zorundadır.

İnsanın gerçek büyüklüğünün kanıtı, kendi küçüklüğünü fark etmesinde yatar.

Yaşam insan beyninin icat edemeyeceği kadar karmaşık ve sonsuzdur. Ona katılmaktan başka bir şey yapamam.

Dünyanın güneş etrafında döndüğünü bilmek işime yaramıyorsa, neden bu bilgiyi kafamda tutayım ki.

Bir mantıkçı için, her şey tam olarak ne ise öyle görünmelidir. Kendini küçük görmek de, yeteneklerini abartmak da gerçeklerden kaçmaktır.

Biliyorsunuz ki, bir sihirbaz, numarasını açıklayınca artık alkış alamaz.

Bu dünyadaki en büyük şey, şu an durduğumuz yer değil gitmekte olduğumuz yöndür.

Duygusal şeyler, düzgün muhakemenin düşmanıdır.

Bir şark rüzgârı geliyor, Watson. (...) Öyle bir rüzgâr ki İngiltere'de böylesi esmedi. Soğuk ve acı bir rüzgâr bu Watson ve birçoğumuz karşısında çürüyüp gideceğiz. Fakat yine de Tanrı'nın rüzgârı bu ve fırtına dindiğinde, güneşin altında daha temiz, daha güzel ve daha güçlü bir toprak yatacak.

Henüz elimde yeterli veri yok. Elinde veri olmadan bir teori üretmek büyük hatadır. İnsan, teorileri gerçeklere uyduracağına farkında olmadan gerçekleri teorilere uydurmaya çalışır.

İyi bir gözlemci tek bir ipucuna ulaştığında sadece olanları değil, ileride olabilecekleri de görmelidir.

Sadece akılsız bir fare bir kedinin yatağına saklanır ve sadece zeki bir kedi oraya bakmayı akıl eder.

Suçun intikamını almak önemlidir, ama bunu engellemek daha da önemli.

Üzüntünün en iyi ilacı çalışmaktır.

Her kadının günlük davranışlarının ardında bir roman yatar.

İnsan beyninde çözülemeyecek kadar zor, tahmin edilemeyecek kadar karmaşık duygular ve arzular vardır. O arzuların karanlık olanlarına gelince; işte onlar oldukça soğuktur ve kişiyi adeta buzdan bir kütleye çevirir. Gözleri kör eden bu ürkütücü ruh halleri, insanın aklının ucundan bile geçiremeyeceği şeyleri yapmasını sağlar. Benim işim, karanlıkta kalmış bu insanların yol açtığı kötülükleri sona erdirmek. Suçluları ayrı ayrı çözümleyip, her kılığa bürünebilme yeteneğimle doğru izlerin peşinden gittiğime inanıyorum. Uyguladığım yöntemler ise, en az izini sürdüğüm suçlular kadar farklı. Ve şunu bilmenizi isterim ki, kesinlikle hepsi işe yarıyor.

Dahi olmak, sonsuz gayret gerektirir.

İnsan zihninin, boş bir çatı katına benzediğini ve insanın bu çatı katını kendi seçeceği mobilyalarla döşeyeceğini düşünüyorum. Yalnızca bir aptal, önüne gelen her bilgiyi kapar, böylece ona faydası dokunabilecek bilgiler kalabalıklaşır ya da birçok şey birbirine girer ve o bilgiye ihtiyacı oldu mu güçlükler yaşar. Ama becerikli ve usta bir kimse, zihnine ya da çatısına bir şeyler alırken son derece dikkatlidir. İşini yapmasına yardım edecek aletlerden başka hiçbir şeyi yoktur ama bunları da sınıflandırmış ve kusursuz bir düzene sokmuştur. O küçük odanın duvarlarının esnek olduğunu ve her ölçüde genişleyebileceğini düşünmek hata olur. Emin olun ki, zaman geliyor, zihninize kattığınız her bilgiyle önceden bildiğiniz bir şeyi unutuyorsunuz. Bu yüzden, önemsiz bilgilerin önemlilerin önünü tıkamaması çok büyük önem taşıyor.

Hayat, insan aklının düşünebileceğinden çok daha gariptir. İnsan, gerçekte sıradan denen şeyleri çoğu zaman hayal bile edemez. Eğer şu pencereden el ele uçup, bu büyük şehrin üzerinde dolaşarak çatıları hafifçe kaldırıp aşağıda olan garipliklere, sıra dışı tesadüflere, planlara, niyetlere ve nesilden nesle süren olaylar zincirine bakabilseydik, aslında doğası gereği sıradan ve önceden tahmin edilebilir olan insan ürünü eserlerinin hepsi, yararsız ve donuk bir hal alırdı.

Bir suçu çözmenin ilk prensiplerinden biri, her ne kadar önemsiz gibi görünse de hiçbir ayrıntıyı atlamamaktır. İnsanın göz ardı ettiği şeyleri görmek, sonuca ulaşmanın ilk kuralıdır. Araştırmanız ayrıntıların gözlemlenmesi üzerine kurulu olduğunda, en doğru sonuca vardığınızı siz de göreceksiniz.

Ne yaptığın hiç önemli değil bu dünyada. Önemli olan insanları ne yaptığına inandırdığın.

Görüyorsun ama gözlemlemiyorsun. Aradaki fark açık.

Bir kadının sezgileri bazen en mantıklı çıkarımlardan bile daha değerli olabilir. Karmaşık beyinleriyle art arda sıraladıkları senaryoları mutlaka dikkate alın. Bunlar sizi hiç tahmin etmediğiniz sonuçlara ulaştırdığında haklı olduğumu anlayacaksınız.

Genelde erkekler, ne kadar kötülük yaparlarsa yapsınlar, bir kadının sevgisini kaybedebileceklerini düşünemezler.

Bir kadının düşlerini çalanlar, bir kaplanın yavrusunu çalmak gibi bir tehlikenin içine düşerler.

Oku, okumalısın. Güneşin altında yeni bir şey yoktur. Her şey daha önceden yapılmıştır.

Büyük bir zihin için hiçbir şey küçük değildir.

En iyi planlarda bile kusurlar olabilir.

"Sende sessiz kalma yeteneği var Watson, bu da seni paha biçilmez bir arkadaş kılıyor."

Ben dâhi değilim, sadece önyargısız bir şekilde gerçeklerin beni götürdüğü yere gitmeyi öğrendim.

Ay ışığında dolaşmak, sis içinde dolaşmaktan iyidir.

Hayatın tekdüzeliği, şu küçük meseleler olmasa hiç çekilmez.

Ölüm sadece bir başlangıçtır.

Yapabileceğim en iyi savunma gerçekleri olduğu gibi anlatmak.

Şehirde kanunun yapamadığını toplum baskısı yapar.

Bütün bu olayı, artık kapatılmış bir kitap varsayın, yaşamınızı etkilemesine izin vermeyin.

Paranın olmadığı yerde hesap da olmaz.

Uykum ağır değildir, fakat sorumluluğun yarattığı huzursuzluk her zamankinden çok hafifletir uykumu.

Duruma göre bazen sıradan olandan daha olağanüstü bir şey yoktur.

Bazıları insanı 'ruhu olan bir hayvan' diye tanımlıyor.

Tehlikede olduğunda bunu reddetmek cesaretten çok aptallıktır.

Bazı ağaçlar vardır Watson, belirli bir büyüklüğe ulaştıktan sonra bazı nahoş gariplikler göstermeye başlarlar. Bunu çoğu zaman insanlarda da görebilirsin. Kişinin, gelişimi sırasında atalarının sıralı düzenini temsil ettiğine dair bir teorim var. Bu yüzden iyiye ya da kötüye gösterdikleri ani yönelimlerde atalarının çizgisinden kaynaklanan güçlü bir etki anlamına gelir. Kişi böylece kendi ailesinin geçmişinin ta kendisine dönüşür.

"Sizi takip ettim."
"Ben kimseyi görmedim."
"Takip edildiğinizde olması gereken de budur zaten."

"O eski oyunda ne dediklerini bilirsin: 'Bütün yolculuklar âşıkların buluşmasıyla biter.'"

Yüz ifadeleri, insana duygularını yansıtabilmesi için bağışlanmış şeylerdir ve seninkiler sadık birer hizmetçi.

Sırf birini memnun edeceğim diye bütün günümü heba edemem.

Hayatın renksiz yumağının içinden her zaman kızıl bir cinayet ipliği geçer.

Hayat, insan aklının düşünebileceğinden çok daha gariptir. İnsan, gerçekte sıradan denen şeyleri çoğu zaman hayal bile edemez. Apaçık bir gerçek kadar yakalaması zor bir şey yoktur.

Gerçeğin her türlüsü, şüpheden daha iyidir.

Düşman ülkesindeki casuslarız biz.

Bazı insanların cana yakınlığı kaba insanların saldırganlığından daha ölümcüldür.

"Yok, hayır. Ortada suç falan yok. Birkaç kilometrelik alana sıkışmış dört milyon insanın itişip kakışmasından kaynaklanan şu önemsiz,küçük olaylardan biri sadece.Böyle yoğun bir insan sürüsünün içinde etki-tepki sonucu her çeşit olayın meydana gelmesi bence pek tuhaf sayılamaz."

Sizin gibi zenginlere, dünya üzerindeki herkesi paranızla satın alamayacağınızı öğretmek gerek.

Çalışan bir zihnin en büyük sorunlarından biri de her zaman başka alternatifler üretip durmasıdır.

Ben hiç tahminde bulunmam. Tahmin kötü bir alışkanlıktır... İnsanın mantıklı düşünme yeteneğini bozar.

Zaman zaman ilham geliyor ya. Eğer bu iş ilhamla olsaydı, akla ne gerek vardı.

Ama her zincir ancak en güçsüz halkası kadar güçlüdür.

Ruhumuzda dünyanın çocukluğunun sisli asırlarının belirsiz hatıraları duruyor.

Açık gibi görünen olaylardan daha aldatıcı bir şey olamaz.

Aşklarımıza gem vuramıyoruz ama en azından hareketlerimizi kontrol edebiliriz.

İnsan bazen sevdiğinin ruhunu, bedeninden bile fazla kıskanabilir.

Bir kez bakış açını değiştirdikten sonra, başta sana en umutsuz görünen şey bile gerçeğe giden bir ipucuna dönüşebilir.

Ortalama bir zekâ, kendinden yüksekte duranları hiçbir zaman göremez; oysa gerçek bir yetenek, dehayı nerede görse tanır ve ona saygıda kusur etmez.

İnsanların göz ardı ettiği şeyleri görmek, sonuca ulaşmanın ilk kuralıdır.

Ben hiçbir zaman ön yargılarla hareket etmemem gerektiğini öğrendim, sadece sağlam bir temele oturmuş bilgilerin peşinden giderim.

En can sıkıcı aptallar az biraz zekâsı olanlardır.

Güneş birçok iyi insanın üzerinde parlıyor ama bahse girerim ki onlardan hiçbiri bizimki kadar garip bir işin üzerinde çalışmıyor.

İki kere ikinin dört ettiğini kanıtlaman istenirse zorluk yaşayabilirsin, halbuki sonuçtan sonuna kadar eminsindir.

Davasında haklı olanın gözünde korku olmaz.

Öncelikle şunu bilmelisiniz ki, durumumun asıl korkunç yanı, endişelerime kesin bir neden gösteremeyişim. Beni tedirgin eden öylesine ufak tefek şeyler ki bunlar, dışarıdan bakanlara önemsiz görünür.

En basmakalıp suç, genelde en esrarengiz olandır, çünkü çıkarımlarınızı yapabileceğiniz yeni ya da farklı özellikler taşımaz.

Gözlem yapmaktan aciz bir halk, analiz ve akıl yürütmenin ince ayrıntılarından ne anlar.

Ve zeki bir insanın aklı suça çalıştığında, kötünün de kötüsü oluyor.

Yaşam, insan zihninin icat edebileceği her şeyden kat kat tuhaftır.

Önemli olan bildiğimiz şey değil, kanıtlayabildiğimiz şeydir.

Güvenilir bir dost her zaman işe yarar.

Doğanın büyük gücüyle kıyaslandığında hırslarımız ve çabalarımız ne kadar da önemsiz.

Dramatik bir an yaşamaya fırsatım olduğunda buna asla karşı koyamam.

Bence rutin hayatın dışında olan her şey anlatılmaya değerdir.

Bu yalnızca bir hayal ürünü, kabul ediyorum, ama gerçekler ne kadar da sık hayal gücünden doğar.

Bu bir oyun ve hiç kimse kazanamayacak. Hiç kimse kazanamayacaksa nasıl bir oyun bu?

Yemin ederim ki gizemin kalbine daha fazla inmediğim bir gün daha geçmeyecek.

Akıl yürütme sanatı, uzun ve sabırlı çalışmalar sonucu elde edilir. Yetenekli bir akıl yürütücü, beynini boş bir oda gibi kullanır, gereksiz bilgileri eler ve odaya sadece işine yarayanları yerleştirir. Dönüp baktığında gördüğü ise, ona doğru sonucu veren, dâhice çizilmiş tablodur.

İnsanın asıl çalışma alanı insandır, bunu biliyorsun.

Tuhaflığın bir adım ötesi dehşet olabiliyor.

Londra'nın suçluları gerçekten de sıkıcı insanlar. Pencereden dışarı bak, Watson. İnsanların ortaya çıkıp silik bir şekilde göründükten sonra nasıl yeniden bulutun içinde kaybolduklarına baksana. Oysa bir hırsız ya da katil, böyle bir günde Londra'da ormandaki gibi dolaşılabilir; saldırıya geçtiği ana kadar görünmez, o anda da kurbanından başkası onu görmez.

Bunun anlamı nedir Watson? Bu mutsuzluk, şiddet ve korku çemberi ne amaca hizmet ediyor? Bunun mutlaka bir amacı olmalı; yoksa evrenimiz tesadüflerle yönetiliyor demektir ki bu da mümkün olamaz. Peki, ama nasıl bir amaç? Tekrar tekrar karşımıza çıkan bu soru karşısında insan aklı o kadar aciz ki.

Odama kapanıp kendi düşünce dünyamın içine gömülmek her zaman en büyük tutkum oldu.

En kötü hayaletler eski âşıkların hayaletleridir.

Her balık oltaya gelmez.

Bilinçaltındaki muammalar insanı ihtilafa düşürmeye biçilmiş kaftandır.

Ama ben ebedi bir esarette yaşamaktansa yalnız ölmeyi tercih edenlerdenim.

Ne kadar göz önündeysen o kadar görünmezsin.

Kötü insanlar sırf ellerinden geldiği için kötülük yaparlar.

Adım Sherlock. Başkalarının bilmediği şeyleri bilmek benim işim.

Durumu geç de olsa anlamak, hiç anlamamaktan daha iyidir.

Bu şehir, suç işlenmediği zamanlarda çok sıkıcı oluyor.

Cam gibisiniz. Aklınızın en kuytu köşesinden geçenleri görebiliyorum.

Her şeyin sizin aleyhinize olduğu bir vakadan daha uyarıcı bir şey yoktur.

Gerçekleri ortaya çıkarabilirim ama onları değiştiremem.

Burada hayal gücünü harekete geçiren bir gizem var. Hayal gücünün olmadığı yerde korku da yoktur.

Gülümseyen güzel bahçeler, Londra'nın en pislik sokaklarından daha günahkârdır.

Herkesin başarısız olduğu bir noktada benim bir çözüm sunabileceğime tüm kalbimle inanıyorum.

Bir insanın icadını bir başka insan keşfedebilir.

Müşteri benim gözümde yalnızca bir öğedir, problemdeki bir etmendir. Duygusal nitelikler, sağlıklı muhakemeye düşmandır.

Birinci elden kanıt gibisi yoktur.

Varoluşun sıkıcı rutininden tiksiniyorum. Zihinsel heyecan burnumda tütüyor.

Zihnimi çalıştırmadan yaşamam.
İnsan başka ne için yaşar ki?

Asla istisna yapmam. İstisnalar kaideyi bozar.

Şu anda önemli bir suç planı yapılmakta. Ancak suçu zamanında engelleyebileceğimize inanmak için elimde her türlü neden var.

Büyük suçlar çoğunlukla basit olanlar arasından çıkıyor, çünkü suç büyüdükçe suçun gerekçesi daha da bariz oluyor.

Size basit görünen bu olay bana aşırı derecede çetrefilli görünüyor.

Sıradan bir suçlu olduğunuzu düşünsem burada sizinle sigara içiyor olmazdım, bundan emin olun. Bana karşı dürüst davranın, kolaylıkla ilerleyelim. Oyun oynarsanız sizi mahvederim.

Alışılmadık ve hatta masalsı özellikler taşımayan herhangi bir soruşturmayla ilgilenmeyi reddediyorum.

Büyük vakaların günü geçti. İnsan ya da en azından suçlu insan tüm girişimciliğini ve özgünlüğünü kaybetti.

Bir olayı aydınlatmak için onu başka birine sesli olarak anlatmaktan daha iyi bir yol yoktur.

Katıksız gerçekleri bir tek ben biliyorum ve daha fazla gizlenmenin kimseye yararı olmayacağından eminim.

İçinde debelendiğimiz bu bataklığın bir noktasında dibi bulmuş olmak da önemli.

Size açıklandı mı her mesele çocuk oyuncağı oluveriyor. Alın bakalım açıklanmamış bir tanesi.

Kişi bir suça giriştiğinde, bu ilk eylemden doğacak diğer suçlardan da ahlaken sorumludur.

Bence kanunların dokunamayacağı bazı suçlar vardır ve bunlar kişisel intikamı haklı kılar.

Kesin olarak hiçbir şeyi anlayamadığını kesin olarak anladığınız zaman ne yaptınız?

Gözlem ve çıkarım, ilgimi uyandırıyor.

Çaresiz olabiliriz ama umutsuz değil.

Şu son üç gün boyunca önemli tek bir şey oldu, o da hiçbir şeyin olmamasıydı.

Yaklaşan olayları akıllıca öngörebilmek ve gözüpek teorileri kanıtlayarak haklı çıkmak, bu hayattaki övünç kaynağımız ve işimizin gayesi değil mi?

Beynim, yapması gereken işten koparılmış bir yarış motoru gibi kendisini parçalara ayırıp duruyor.

Henüz anlayamadığımız bir konu var burada, bu konuyu anlarsak çözüme giden yolu da buluruz.

Bir yüzün iskeletini o yüz silinip gittiğinde hiçbir kelime tarif edemez.

Yok etmemiz gereken şey onun fiziksel yönü değil, ahlaki yönü.

Kapıdan, bacadan evlere girmek benim ustaca yaptığım bir iştir; istesey-dim bu meslekte kesinlikle en iyisi ben olurdum.

Vakalarımın bir ucunda gizem olmasına alışkınım ama her iki ucun da böyle olması kafa karıştırıcı.

Çok derin sularda yüzüyoruz. Çok derin ve bulanık.

Hakikat ışığının her şeyi delip geçeceğine dair umudum var.

Bazen kartalların arasına bir leş kargası da karışabilir.

Görevim gerçekleri ortaya çıkarmaktı, daha fazla ileri gitmeyeceğim. Davranışlarınızın ahlaken veya nezaketen doğruluğu hakkında bir fikir yürütmek istemiyorum.

Kabul etmeliyim ki bu sadece hayal gücü, ama hayal gücü ne sıklıkta gerçeği doğurabilir?

Bir kadının sezgileri bazen en mantıklı çıkarımlardan bile daha değerli olabilir. Karmaşık beyinleriyle art arda sıraladıkları senaryoları mutlaka dikkate alın.

Aşk ne hoş bir şey, ikimiz o günden önce birbirimizi hiç görmemiştik, aramızda birbirimizi çekecek bir kelime ya da bir bakış olmamıştı, ama şimdi bu heyecan anında, ellerimiz içgüdüsel olarak birbirini bulmuştu. Buna o günden beri hayret ediyorum, ama o gün bana dünyanın en doğal şeyi gibi gelmişti.

Tek başlarına duran şu kocaman binalara bak, kurşun renkli bir denizde tuğladan adalar gibi görünüyorlar.

Ne kadar göz önündeysen, o kadar görünmezsin.

Sizce denizci olmayan kaç kişi viski gibi güzel bir içki varken rom içer?

''Şeytanın elçileri etten ve kemikten olabilir, haksız mıyım?''

Bütün kanıtları görmeden araştırma yapmak, dipsiz bir kuyuda umutsuzca çırpınmaktan farklı değildir.

Apaçık bir gerçek kadar yakalaması zor bir şey yoktur.

Hayatta her şey bir döngünün parçasıdır.

Kuşkuyu elden bırakmak tehlikeyi davet etmektir. Şüphe asla uyumaz!

İnsanın beyninde zor, tahmin edilemeyecek kadar karmaşık duygular ve arzular vardır. O arzuların karanlık olanlarına gelince, işte onlar oldukça soğuktur ve kişi âdeta buzdan bir kütleye çevirir.

Yetersiz veriler üzerinden ortaya atılan tüm teoriler araştırmayı öldürür.

Gözleri kör eden bu ürkütücü ruh hâlleri, insanın aklının ucundan bile geçiremeyeceği şeyler yapmasını sağlar. Benim işim, karanlıkta kalmış bu insanların yol açtığı kötülükleri sona erdirmek.

Bu önemsiz bir ayrıntı Watson; ama dünyada ayrıntılardan daha önemli bir şey yoktur.

"Dikkatimi çekmek istediğiniz başka bir nokta var mı?"
"Köpeğin o geceki tuhaf davranışları..."
"O gece köpek hiçbir şey yapmamış ki..."
"Tuhaf olan da bu ya..."

İstediklerimize ulaşır, istediklerimizi elde ederiz. Peki ya sonra ne kalır geriye? Bir gölge.

Acıya sabırla katlanmak kendi başına bütün derslerin en kıymetlisidir.

"Sizin vakanızdaki esas problem, ortalıkta çok fazla delilin bulunmasında yatıyordu. En önemli bilgiler, vakayla ilgisi olmayan ayrıntılarca örtülüp saklanmış durumdaydı. Bize sunulmuş olan bütün verilerin arasından, önemli olduklarını düşündüklerimizi seçmek, sonra da onları sıraya dizip bu olağanüstü ilginç olaylar zincirini birleştirmemiz gerekiyordu."

Ancak renksiz, olaysız vakalar umutsuzdur.

Burada oturup polisin gelmesini bekleyecek ya da yasaların çizdiği sınırlarda duracak zamanımız yok.

"Hey daha işimiz bitmedi!" diye bağırdı adam.
Sherlock, "Buna duygusal bir şekilde tepki vermemeliyim," diye fısıldadı. Düşünüyordu:

1.Önce hedefin dikkatini dağıt.
2.Sonra yumruğu engelle.
3.Sol yanağa çapraz yumruk.
4.Adamı altüst et.
5.Şaşkın bir yumruk savuracak.
6.Dirsek bloğunu ve vücut duruşunu uygula.
7.Ve vücut vuruşunu uygula.
8.Öldürücü solu engelle.
9.Sağ çeneyi zayıflat.
10.Şimdi çatlat.
11.Çatlak kaburgaları kır.
12.Karın boşluğuna zarar ver.
13.Çeneyi tamamıyla çıkar.
14.Diyaframa topuk tekmesi.

Özetle; çınlayan kulaklar, çatlak çene, üç çatlak, dört kırık kaburga, diyaframda iç kanama.
- Fiziksel iyileşme 6 hafta.
- Psikolojik iyileşme 6 ay.
- Kafanın arkasına tükürme yeteneği etkisiz kılındı.

Aynı yere çıkan farklı yollardan geldik.

Birisi kaybolduğunda başına gelenleri öğrenmek benim görevim.

Şüphelerinizi duyalım lütfen. Kanıtları ben ararım.

Kişi her zaman başka bir olasılık daha arayıp bunun üzerine gitmeli.

Bu denli düşünebilen bir suçlu, uğraşmaktan onur duyacağım birisi olur.

Tüm içgüdülerim bir tarafta, gerçekler öteki tarafta.

Bu boş ev benim ağacım, siz de benim kaplanımsınız.

Tehlike mesleğimin bir parçası.

Mantıkçıya göre her şey olduğu gibi kabul edilmelidir.

Bir adamın can derdine düşmüş olduğunu gözlerinden okurum.

İnsan doğası garip bir karışım, Watson.

Gerçek katil tam arkanızda duruyor.

Bazı kadınlar âşık olduklarında diğer sevdiklerini unuturlar.

Her yeni keşifle adım adım gerçeğe yaklaşılır.

Şiddet, şiddeti uygulayana geri döner.

Durumu geç de olsa anlamak hiç anlamamaktan iyidir.

Ben en son temyiz merciiyim.

Aslında sizin gördüklerinizden fazlasını görüyor değilim, ancak kendimi gördüklerimi tanımak üzere eğittim.

Beni polis zannederkenki küstahlığa bir bakın!

Ben önemsiz bilgileri aklında tutan, bulduğu her şeyi okuyan biriyimdir.

Hiç kimse suçun tespitine benim kadar çok soruşturma ve doğal yetenek katmamıştır.

Suç tespitini dünyada şimdiye dek hiç olmadığı kadar bir bilim olmaya yaklaştırdınız.

Bu vakayı hayatta kaçıramam. İnsanı ferahlatan bir biçimde alışılmadık bir olay bu.

Bu gizemli olayın hâlihazırda oldukça ilginç olduğu malumunuzdur, ama kısa bir süre sonra gözlemlerim sayesinde gerçeklerin ilk bakışta görünenden çok daha olağanüstü olduğunu fark ettim.

Genelde deliliğin içinde bir düzen olduğu ortaya çıkıyor.

Artık benimle birlikte, dünyadaki en zeki dolandırıcı ve Avrupa'daki en güçlü organize suç çetesine karşı tehlikeli bir oyun oynuyorsunuz.

"Benden apayrı bir dünyada yaşıyorsunuz; daha tatlı, daha sağlıklı bir dünyada."

Tüm gün bu ayrıntıları kafamda ölçüp biçerek hepsini bünyesinde barındıracak bir varsayım oluşturmaya uğraştım.

Kadınlar doğal olarak ketumdur, kendilerini gizlemeyi severler.

Eğer o adamı yenebilirsem, eğer toplumu o adamdan arındırabilirsem kariyerimin zirvesine ulaştığımı kabul edeceğim.

Çözümü olmayan bir sorun bu yolun yolcularına cazip gelse de sıradan okuyucunun zevklerine hitap etmekte zorlanacaktır.

Bay Neil Gibson bizim dünyevi derslerimizin öğretildiği o keder dersliğinde başka şeyler de öğrendi.

Holmes düşüncelere dalıyor, meseleden bahsettiğimdeyse elinin tersiyle itiyor, "Bilgi! Bilgi! Bilgi!" diye bağırıyordu sabırsızca. "Dereyi görmeden paçaları sıvayamam."

Gerçek hayatta kahramanlar yoktur. Eğer olsaydı, ben onlardan biri olmazdım.

"Alt kattaki holden buraya çıktığın basamakları sıklıkla görüyorsun," dedi Holmes.
"Sık sık," diye cevap verdim.
"Ne sıklıkla?"
"Yani, birkaç yüz kez."
"Peki kaç tane basamak var orada?"
"Kaç tane? Bilmiyorum."
"İşte! Gözlemlememişsin. Ve henüz görmemişsin. İşte benim uzmanlığım da bu. Şimdi, orada on yedi basamak olduğunu biliyorum, çünkü görürken aynı anda gözlemledim."

"Suç haberleri ve kayıp ilanları dışında başka bir şey okumam ben."

"Olağandan farklı bir şey, sırra giden yoldur."

"Dr. Watson, Sherlock Holmes," dedi Stamford bizi tanıştırmak için.
"Nasılsınız?" dedi içtenlikle, elimi öylesine sıkmıştı ki ona zor saygı duyardım normalde. "Afganistan'da bulunmuşsunuz anladığım kadarıyla."
Şaşırdım, "Nereden bildiniz?" diye sordum.
"Boş verin," dedi kıkırdayarak. "Şimdi asıl konu hemoglobin. Bulduğum şeyin önemini anladığınızdan şüphem yok."

"Evet, Afganistan'dan geldiğini biliyordum ama zihnimde aradaki basamakları farkında olmadan sonucu bulmamı sağlayan düşünce dizisi sayesinde. O farkında olmadığım basamaklar mevcuttu hâlbuki. Nedenleme dizisi şöyle ilerledi: 'işte doktor havası olan bir beyefendi, ama askeri havası da var. Bir ordu doktoru demek ki. Sıcak bölgelerden yeni gelmiş, çünkü yüzü kararmış, bu derisinin normal rengi değil, çünkü bileklerinin rengi açık. Zorluklar ve hastalıklar geçirmiş, yorgun yüzü açıkça bunu söylüyor. Sol kolu sakatlanmış. Anormal bir şekilde kasılmış tutuyor çünkü kolu. Peki, hangi sıcak bölgede bir İngiliz ordu doktoru böyle zorluklardan geçebilir? Kesinlikle Afganistan.' İşte bu düşünce treninin tüm yolculuğu bir saniye bile sürmedi."

Dünya bizim için yeterince büyük. Hayaletlere ihtiyacımız yok.

"Çünkü yanıldım Watson. Belki bu, beni senin hikayelerinden tanıyanları şaşırtacaktır ama sık sık yaptığım bir hatadır."

"Soruşturma gayet iyi gidiyor. Eğer bu meseleyi çözemezsek bizim beceriksizliğimizden kaynaklanıyor demektir."

"Zihnim, yapması gereken işe koşulmamış bir hız makinesi gibi paramparça oluyor."

"Dedektiflik mesleğinde, bir dizi verinin içinden hangilerinin birbirlerine bağlı olduğunun ayrımına varabilmek son derece önemlidir."

Ben kanun değilim, lakin mütevazı gücüm yettiğince adaleti temsil ediyorum.

İnsan doğayı aşmaya kalkışınca böyle düşüp altında kalabiliyor.

Adam buraya kendi amaçları için gelmiş olsa da benimkiler için biraz beklemesi gerekecek.

Pekâlâ, sevgili okuyucu,
Artık Sherlock Holmes'la vedalaş. Sadakatin için teşekkür ediyor ve bu kitabın, hayatının dertlerinden bir kaçış sağladığını ve sadece güzel macera kitaplarında görülen bir düşünme biçiminin kapılarını açtığını umuyorum.

Arthur Ignatius Conan Doyle, 22 Mayıs 1859'da Edinburgh'da dünyaya gelmiştir. Aslen tıp eğitimi almış olmasına rağmen suç hikâyelerine tamamen başka bir açı kazandıran karakter Dedektif Sherlock Holmes ve Profesör Challenger'ın yaratıcısıdır. Yazmış olduğu diğer eserler arasında tarihi kitaplar, şiirler, oyunlar, bilimkurgu ve kurgu dışı düz yazılar mevcuttur. Hikâye, roman, oyun, şiir, teorik el kitapları ve kurmaca olmayan başka eserler olmak üzere toplamda 300'e yakın eser üretmiş, bunların yarısından azı Türkçeye çevrilmiştir. Ölümünden birkaç gün önce şu satırları yazmıştır:

"Okurlar birçok macera yaşadığımı takdir edecektir. Şimdi beni en büyük ve en görkemli macera bekliyor."

Mezar taşında şöyle yazmaktadır:

Yaman Çelik
Keskin Bıçak
Arthur Conan Doyle